

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI MINISZTERIUM HIVATALOS LAPJA

FELHÍVÁS!

Felhívjuk tisztelt Előfizetőink figyelmét a közlőny utolsó oldalán közzétett tájékoztatóra és a 2008. évi előfizetési árainkra

TARTALOM

Oldal

Törvény

2007. évi CLX. törvény A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény módosításáról	3
---	---

Kormányrendeletek

347/2007. (XII. 20.) Korm. r. Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról.	4
377/2007. (XII. 23.) Korm. r. Egyes környezetvédelmi és vízügyi tárgyú jogszabályok módosításáról.	6
378/2007. (XII. 23.) Korm. r. A környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységről.	14
379/2007. (XII. 23.) Korm. r. A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról	19

Miniszteri rendeletek

93/2007. (XII. 18.) KvVM r. A zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról	40
94/2007. (XII. 23.) KvVM r. A vízgazdálkodás egyes szakmai követelményeiről	47
95/2007. (XII. 23.) KvVM r. A környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet módosításáról	61
96/2007. (XII. 23.) KvVM r. A környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet, valamint a környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenységről szóló 15/1997. (V. 28.) KTM rendelet módosításáról	61
97/2007. (XII. 23.) KvVM r. Az egyes kiemelt jelentőségű vízellátási rendszerek rendszeres műszaki megfigyeléséről	62
98/2007. (XII. 23.) KvVM r. Az Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi terület létesítéséről	65
99/2007. (XII. 23.) KvVM r. A Debreceni Nagyerdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 10/1992. (III. 25.) KTM rendelet módosításáról	66
100/2007. (XII. 23.) KvVM r. Az ár- és belvízvédekezéséről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet módosításáról	67
101/2007. (XII. 23.) KvVM r. A felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkút-fúrás szakmai követelményeiről	81
102/2007. (XII. 23.) KvVM r. A környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról szóló 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet módosításáról	116
37/2007. (XII. 13.) ÖTM r. Az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki dokumentációk tartalmáról.	135

Kormányhatározat

2233/2007. (XII. 12.) Korm. h. A közfeladatok felülvizsgálatával kapcsolatos további feladatokról.	135
--	-----

Miniszteri utasítás

22/2007. (K.V.Ért. 2008. 1.) KvVM ut. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Egyedi Iratkezelési Szabályzatának kiadásáról	136
--	-----

Közlmények

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium közleménye a madár- és denevérgyűrűzési vizsgák, valamint a solymász természetvédelmi vizsgák lebonyolításáról.	176
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium közleménye a Magyarországon 2007. december 31-ig EMAS regisztrációt nyert szervezetekről	177
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Vízyűjtő-gazdálkodási és Vízvédelmi Főosztályának közleménye a vízyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja 2006–2009.	178
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Vízyűjtő-gazdálkodási és Vízvédelmi Főosztályának közleménye Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről, vitaanyag	192

KÖZLÖNY

§

Törvény

2007. évi CLX.

törvény

a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény
módosításáról*

1. § A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 16. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A pénzbírság legalacsonyabb összege háromezer forint, legmagasabb összege százötvenezer forint.”

2. § Az Sztv. 74. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„74. § (1) A szabálysértési hatóság, illetve a bíróság hivatalos iratának az érintett személy részére átadása (kézbesítése) történhet

- a) személyesen,
- b) postai szolgáltató útján, a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó külön jogszabályok szerint,
- c) szabálysértési jogsegély keretében.

(2) Joghatások csak a szabályszerű kézbesítéshez kapcsolódhatnak. A kézbesítés akkor szabályszerű, ha a hivatalos iratot a címzett vagy helyette a külön jogszabály szerint átvételre jogosult más személy, tértivevénnyel, jegyzőkönyvvel vagy határozatpéldánnyal igazoltan átvette. A hivatalos iratot a kézbesítés megkísérlésének napján szabályszerűen kézbesítettnek kell tekinteni, ha az irat átvételét, illetőleg a tértivevény aláírását a címzett megtagadta.

(3) A tértivevénnyel feladott hivatalos iratot a kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon – az ellenkező bizonyításáig – kézbesítettnek kell tekinteni, ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert a hivatalos irat a szabálysértési hatósághoz, bírósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza.

(4) Az elővezetés esetén a határozatot a foganatosításakor kell az érintettnek átadni.”

3. § Az Sztv. a következő alcímmel és 74/A. §-sal egészül ki:

„A kézbesítési vélelem megdöntése

74/A. § (1) A 74. § (3) bekezdésében meghatározott kézbesítési vélelem megdöntése iránt a címzett terjeszthet elő kérelmet, ha

- a) a kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt, vagy
- b) a hivatalos iratot nem az a) pontban meghatározott okból, önhibáján kívül nem vette át.

(2) A kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet a címzett a kézbesítési vélelem beálltáról történő tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül, de legkésőbb a kézbesítési vélelem beálltától számított három hónapos jogvesztő határidőn belül terjeszthet elő annál a szabálysértési hatóságnál, illetve bíróságnál, amely a kézbesítésről intézkedett.

(3) Ha a kézbesítési vélelem következtében jogerőssé vált döntés alapján végrehajtási eljárás indul, a kézbesítési vélelem megdöntése iránti kérelmet – amely kérelemben a végrehajtási eljárás felfüggesztése kérhető – a végrehajtási eljárásról történő tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül akkor is elő lehet terjeszteni, ha a kézbesítési vélelem beálltától számított három hónap eltelt.

(4) A kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelemben elő kell adni azokat a tényeket, illetve körülményeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják, vagy a kérelmező részéről az önhiba hiányát valószínűsítik.

(5) A kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelemről annak beérkezését követő nyolc napon belül az a szabálysértési hatóság, illetve bíróság határoz, amely a kézbesítésről intézkedett.

(6) Ha a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelemnek a szabálysértési hatóság vagy a bíróság helyt ad, a vélelmezett kézbesítéshez fűződő jogkövetkezmények hatálytalanok, és a kézbesítést, illetve a már megtett intézkedéseket, eljárási cselekményeket a szükséges mértékben meg kell ismételni.

(7) Ha a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelem a kifogással kapcsolatos, az iratokat a kifogás elbírálására illetékes hatóságnak kell megküldeni.

(8) A kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmet elutasító határozat ellen panasznak van helye.”

4. § Az Sztv. 75. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, és a jelenlegi (2)–(4) bekezdések számozása (3)–(5) bekezdésekre módosul:

„(2) A szabálysértési hatóság a sértettel és képviselőjével közli az eljárás alá vont személy felelősségét megállapító jogerős ügydöntő határozatot, illetve a bíróság hatályban tartó vagy megváltoztató végzését.”

5. § Az Sztv. 86. §-ának (1) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„A 74/A. § (8) bekezdése alapján hozott határozattal szemben az eljárás alá vont személy és jogi képviselője, valamint a sértett és jogi képviselője panaszt tehet.”

6. § Az Sztv. a következő 116/A. §-sal egészül ki:

„116/A. § Ha a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelmet terjesztettek elő, és a kérelemben előadott tények és körülmények a kérelem elfogadását valószínűsítik, a végrehajtás kérelemre vagy hivatalból felfüggeszthető.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2007. december 3-i ülésnapján fogadta el.

7. § (1) Az Sztv. 135. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A helyszíni bírság összege háromezer forinttól húszezer forintig terjedhet.”

(2) Az Sztv. 135. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A tudomásul vett helyszíni bírság a befizetés elmulasztása esetén kizárólag adók módjára hajtható be.”

8. § Az Sztv. 147. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki

a) a természetvédelmi államigazgatási szerv engedélyéhez vagy szakhatósági hozzájárulásához kötött tevékenységet engedély vagy szakhatósági hozzájárulás nélkül, vagy az engedélytől, szakhatósági hozzájárulástól eltérő módon végez vagy végeztet, bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget,

b) természeti területen – beleértve a védett természeti területet is – a természetvédelmi célokkal össze nem egyeztethető tevékenységet folytat, szemetel, a területet más módon szennyezi, tiltott helyen tartózkodik, tiltott módon közlekedik, engedély nélkül tüzet rak,

c) védett élő szervezet egyedét, származékát vagy barlangi képződményt jogellenesen megrongál, elvisz vagy elpusztít, illetve védett vagy fokozottan védett állatfaj egyedét élettevékenységében jelentős mértékben zavar,

d) a természet védelmére vonatkozó rendelkezéseket egyébként megsérti,

százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

9. § Az Sztv. 161. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő alcím és rendelkezés lép:

„*Vámorgazdaság*”

161. § (1) Aki vámszabálysértésből származó dolgot vagyoni haszon végett megszerez, elrejt, vagy elidegenítésében közreműködik – értékre tekintet nélkül – százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a vámhatóság hatáskörébe tartozik.”

10. § Az Sztv. 162. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Aki a nemesfémtermékek árusításával és fémjelzésével kapcsolatos kötelességét megszegi, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

11. § Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 161. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülő fizetési kötelezettséget megállapító, nyilvántartó szerv, illetőleg a köztartozás jogosultja negyedévenként, a negyedévet követő hó 15. napjáig keresi meg az adóhatóságot behajtás végett, ha a köztartozás összege meghaladja

az 5000 forintot; szabálysértési pénzbírság, illetve helyszíni bírság végrehajtásával kapcsolatban akkor, ha a köztartozás összege eléri vagy meghaladja a 3000 forintot.”

12. § Ez a törvény 2008. január 1-jén lép hatályba, ezzel egyidejűleg az Sztv. 35. §-ának f) pontja, 51. §-a (2) bekezdése a) pontjának második mondata, 111. §-ának (4) és (12) bekezdéséből az „illetőleg a helyszíni bírságot” szövegrész, 111. §-a (13) bekezdésének c) pontja, a 143. §-a (2) bekezdésének a) pontja, a 157. §-ának (7) és (8) bekezdése a hatályát veszti.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Kormányrendeletek

A Kormány

**347/2007. (XII. 20.) Korm.
rendelete**

**az államháztartás működési rendjéről szóló
217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 124. § (2) bekezdésének v) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alkotmány 35. § (1) bekezdés b) pontjában megállapított feladatkörében a következőket rendeli el:

1. §

Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.) 81. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A szükséges jogerős hatósági engedélyek, a pályázati felhívásban felsorolt hatásvizsgálathoz kötött tevékenység esetén a környezetvédelmi engedély hiányában támogatási szerződés nem köthető, állami pénzeszközökből támogatás nem folyósítható, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik.”

2. §

(1) Az Ámr. 82. §-ának (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve Kohéziós Alapjából finanszírozott projektek esetében – a Kormány egyedi döntése alapján – már megkezdett beruházáshoz is nyújtható támogatás, kivéve, ha jogszabály vagy közösségi jogi aktus eltérően rendelkezik.”

(2) Az Ámr. 82. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve Kohéziós Alapjából finanszírozott projektek esetében, ha a kedvezményezett költségvetési szerv, helyi önkormányzat, kisebbségi önkormányzat, jogi személyiségű önkormányzati társulás, megyei területfejlesztési tanács, regionális fejlesztési tanács vagy többcélú kistérségi társulás, az operatív programnak az Európai Bizottság általi befogadását megelőzően már támogatási döntéssel rendelkező beruházáshoz is nyújtható támogatás, kivéve, ha jogszabály eltérően rendelkezik.”

3. §

(1) Az Ámr. 83. § (1) bekezdés b) pontjának 3. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A pályázatban meg kell jelölni: ... a pályázatban szereplő program, projekt]

„3. kiadásából visszaigényelhető általános forgalmi adó összegét,”

(2) Az Ámr. 83. § (1) bekezdés b) pontjának 4. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A pályázatban meg kell jelölni: ... a pályázatban szereplő program, projekt]

„4. megvalósításához szükséges saját forrás összegét,”

(3) Az Ámr. 83. § (1) bekezdés b) pontjának 5. alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A pályázatban meg kell jelölni: ... a pályázatban szereplő program, projekt]

„5. megvalósításához igényelt támogatás összegét,”

(4) Az Ámr. 83. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A pályázathoz csatolni kell:]

„a) a számlavezető vagy hitelintézet által igazolt saját forrás összegét, valamint azt, hogy a saját forrás milyen formában áll rendelkezésre, vagy a helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások támogatási igénye, pályázata esetében a képviselő-testületi, társulási tanácsi határozatot, vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt – a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó – felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozatát a saját forrás biztosításáról,”

4. §

(1) Az Ámr. 91. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az Európai Unió strukturális alapjainak és Kohéziós Alapjának támogatásával megvalósuló programok esetében a (3) bekezdésben meghatározott feltételek mellett az operatív program vagy a közösségi kezdeményezés irányító hatóság vezetője indokolt esetben dönthet úgy, hogy a felhívásban és a támogatási szerződésben előlegfi-

zetést biztosít a kedvezményezett részére. Az indokoltság eseteit a felhívásban ismertetni kell, a pénzügyminiszterrel egyetértésben. Az előleget hazai és közösségi forrásból, az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve Kohéziós Alapjából támogatott adott intézkedés, illetve projekt szerinti finanszírozási arányban kell nyújtani. Az előleg nagyságának legmagasabb összegére vonatkozó, a (3) bekezdésben szereplő összeghatártól az irányító hatóság vezetője a pénzügyminiszter egyetértésével

a) az Európai Unió strukturális alapjaiból és Kohéziós Alapjából származó támogatások hazai felhasználásáért felelős intézményekről szóló 1/2004. (I. 5.) Korm. rendelet 2. §-a (1) bekezdés k) pontja szerinti központi program;

b) az Európai Szociális Alapból támogatott, a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, az Európai Szociális Alapból és a Kohéziós Alapból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 255/2006. (XII. 8.) Korm. rendelet 2. §-a (1) bekezdés h) pontja szerinti kiemelt projekt; és

c) a (11) bekezdés szerinti projekt esetében eltérhet.”

(2) Az Ámr. 91. §-a (5) bekezdésének c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az Európai Unió strukturális alapjainak és Kohéziós Alapjának támogatásával megvalósuló programok esetében az előlegnyújtás, illetve a támogatás kifizetése során a következők szerint kell eljárni:]

„c) időközi fizetést a támogatást nyújtó szervezet a ténylegesen felmerült, elszámolható költségekhez igazodva teljesít. A kedvezményezett időközi fizetési kérelméhez mellékelni kell a ténylegesen felmerült költségeket igazoló számlát és/vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen igazoló dokumentumot, valamint a követelés kiegyenlítésről szóló bizonylat másolatát, szállítói kiutalás esetén pedig a külön jogszabályban meghatározott dokumentumot. Az operatív program vagy a közösségi kezdeményezés irányító hatóság által meghatározott összeghatár alatt számlaösszesítő is benyújtható. Az előleg és az időközi fizetések összege nem haladhatja meg a megítélt támogatás 80%-át, nonprofit kedvezményezett esetében a 90%-át. Ettől eltérni csak központi költségvetési szerv kedvezményezett esetében, illetve a (11) bekezdésben meghatározott esetben lehet, ahol az előleg és az időközi fizetések összege elérheti a megítélt támogatás 100%-át. Az eltérés mértékéről az operatív program vagy a közösségi kezdeményezés irányító hatóság vezetője dönt,”

(3) Az Ámr. 91. §-a (5) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az Európai Unió strukturális alapjainak és Kohéziós Alapjának támogatásával megvalósuló programok esetében az előlegnyújtás, illetve a támogatás kifizetése során a következők szerint kell eljárni:]

„e) záróegyenleg-fizetést a támogatást nyújtó szervezet a ténylegesen felmerült, elszámolható költségekhez igazodva teljesít. A kedvezményezett a támogatási szerződésben meghatározott határidőig köteles benyújtani kérelmet

a záróegyenleg-fizetésre. A kérelemhez mellékelni kell a projekt megvalósításának előrehaladásáról szóló zárójelentést és a ténylegesen felmerült költségeket igazoló számlák másolatát vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen igazoló dokumentumot, az előleggel való elszámolás kötelezettségét is beleértve.”

(4) Az Ámr. 91. §-a második (9) bekezdésének számozása (10) bekezdésre változik és az így átszámozott (10) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) Az Európai Unió strukturális alapjaiból, és központi költségvetésből és/vagy Önkormányzati Önerő Alapból együttesen elnyert támogatással megvalósított projektek támogatás utalása előtti ellenőrzését a Kincstár a külön jogszabályban foglaltak figyelembevételével végzi.”

(5) Az Ámr. 91. §-a a következő új (11) bekezdéssel egészül ki:

„(11) Amennyiben egy hatályos támogatási, finanszírozási szerződés alapján költségvetési támogatással, eredetileg európai uniós forrás nélkül finanszírozandó projekt részben európai uniós forrás bevonásával kerül megvalósításra, úgy a (3) és (5) bekezdésben szereplő feltételektől a szerződő felek oly mértékben térhetnek el, hogy a megvalósítandó projekt új finanszírozási feltételei a hatályos támogatási, finanszírozási szerződésben meghatározott feltételekhez képest a kedvezményezett pénzügyi helyzetét illetően megegyezzenek.”

5. §

E rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

6. §

E rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

A Kormány
377/2007. (XII. 23.) Korm.
rendelete
egyes környezetvédelmi és vízügyi tárgyú
jogszabályok módosításáról*

A Kormány a csodeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 48. §-ának (4) bekezdésében, a környezet védelmének általános szabályairól szóló

1995. évi LIII. törvény 110. §-ának (7) bekezdésének c) és q) pontjában, a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdésének b) és e) pontjában, valamint a 14. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 45. § (7) bekezdésének a) pontjában, a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény 59. § (1) bekezdésének b), c), d), f) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

*I. A felszámolási eljárás és végelszámolás
környezetvédelmi és természetvédelmi
követelményekről szóló
106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet
módosításáról*

1. §

A felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről szóló 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 3. § (1)–(2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet vezetője (a továbbiakban: nyilatkozó) a gazdálkodó szervezet telephelyére, valamint székhelyére vonatkozó, a Cstv. 31. § (1) bekezdés c) pontja szerinti nyilatkozatát (a továbbiakban: nyilatkozat) a telephely és a székhely (a továbbiakban együtt: telephely) szerint illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) számára adja meg. A nyilatkozat formai és tartalmi követelményeit az 1. számú melléklet tartalmazza.

(2) A nyilatkozó az (1) bekezdés szerinti nyilatkozattal együtt tájékoztatja a felügyelőséget, hogy mely további felügyelőségeknek tett nyilatkozatot az (1) bekezdés alapján.”

2. §

(1) Az R. 4. § (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felügyelőség a nyilatkozat alapján vizsgálja, hogy mennyiben állnak fenn, illetve mennyiben állapíthatók meg környezethasználattal járó olyan környezeti hatások, környezeti terhek, amelyek megszüntetéséhez, rendezéséhez a felszámolás során jogok és kötelezettségek kapcsolódnak.”

(2) Az R. 4. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nyilatkozatot elbíráló felügyelőség a gazdálkodó szervezetet környezeti állapotvizsgálatra kötelezheti, ha

a) a telephelyén legalább 20 évre visszamenőleg olyan tevékenység folyt, amelyhez a felszámolás kezdő időpontjában hatályos jogszabályok szerint környezetvédelmi engedély, egységes környezethasználati engedély, vagy hulladékkezelési engedély szükséges,

* A Magyar Közlöny 2007. december 29-i, 187. számában közölt helyesbítésnek megfelelően javítva.

b) a nyilatkozatból, illetve egyéb iratból jelentős környezetkárosodás vagy környezetveszélyeztetés állapítható meg.”

(3) Az R. 4. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Amennyiben a felügyelőség a nyilatkozat alapján 60 napon belül intézkedést nem tesz, illetőleg nem kezdeményez, a felszámoló mentesül a 8. § (6) bekezdése, valamint 10. § szerinti kötelezettsége alól.”

3. §

Az R. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § A felügyelőség az állapotvizsgálat eredményének elbírálásáról 45 napon belül dönt.”

4. §

Az R. 14. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„14. § Amennyiben a végelszámoló a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 102. § (3) bekezdés e) pontja szerint értesíti a felügyelőséget, az értesítést az 1. számú melléklet szerint kell elkészíteni. A végelszámolás során a 3–9. §, valamint a 12. § rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

5. §

(1) Az R. 1. számú mellékletben az 1/A. pont előtti felvezető szövegrész helyébe a következő rendelkezés lép:

„Nyilatkozat

„a felszámolási eljárás, illetve végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet telephelyén fennálló vagy telephelyéről, származott (származó) környezeti károsodásokról, környezeti terhekről, amelyekből bírságfizetési vagy egyéb fizetési kötelezettség, károsodások, terhek rendezéséhez szükséges kiadás származhat.”

*II. A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló
72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet
módosításáról*

6. §

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: HR.) 3. § (12) bekezdésének helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(12) A felügyelőség engedélyre van szükség – a külön jogszabály szerinti építőipari műszaki engedéllyel, vagy CE megfelelőségi jelöléssel rendelkező szennyvízkezelő berendezések kivételével – a szennyvíz és a csapadékvíz

tisztításához, előtisztításához és elhelyezéséhez szükséges berendezés létesítéséhez, a használatbavételéhez, üzemeltetéséhez. A felügyelőségtől elvi vízjogi engedély kérhető a létesítmény tervezését megelőzően.”

7. §

A HR. 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) Vízimunka végzéséhez, vízilétesítmény építéséhez az építető (tulajdonos) bejelentése és a felügyelőség hozzájárulása szükséges, ha az a külön jogszabályokban meghatározott víziközművek elosztóhálózatának olyan bővítésére irányul, amely nem érinti a víziközmű vízjogi engedélyben meghatározott mértékadó kapacitását.

(2) Mezőgazdasági vízszolgáltatást biztosító és vízjogi engedély alapján üzemelő vízilétesítményből történő vízhasználat gyakorlásához a vízilétesítményt vízjogi engedély alapján üzemeltető engedélyes hozzájárulása szükséges.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a bejelentéshez, a vízjogi létesítési engedély iránti kérelemhez egyébként szükséges és külön jogszabályban meghatározott mellékleteket kell csatolni.

(4) Ha a bejelentésre a felügyelőség az érdemi határozat (vízjogi engedély) meghozatalára egyébként irányadó és a jogszabályban megállapított határidő alatt nem nyilatkozik, a bejelentés alapját képező tevékenységhez a hatósági hozzájárulást megadottnak kell tekinteni. Az építető kérelmére erről a felügyelőség külön igazolást vagy vízjogi létesítési engedélyt ad.

(5) Amennyiben a bejelentés alapját képező, az (1) bekezdésben meghatározott tevékenység folytatása – a kérelem elbírálására egyébként irányadó jogszabályok szerint – nem engedélyezhető, vagy a szakhatóság külön előírásokat, feltételeket állapított meg, a felügyelőség a határozathozatalra vonatkozó általános rendelkezések szerint érdemben határoz.”

8. §

A HR. 5. § (9) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) Az üzemeltetésre jogosító érvényes vízjogi engedélyeket – ha külön jogszabály másképp nem rendelkezik – az e rendelet szerinti ellenőrzés során felül kell vizsgálni. A felülvizsgálat eredményétől függően az engedély hivatalból visszavonható vagy a 12. §-ban meghatározott esetben módosítható.”

III. A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételéről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet módosításáról

9. §

A veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételéről szóló 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: VR.) 29. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„29. § Az e rendelet előírásai alapján engedélyezett tevékenységek végzését a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek 5 évenként felül kell vizsgálni. A felülvizsgálatot az engedélyes a 26. §-ban meghatározottak benyújtásával kérheti.”

10. §

(1) A VR. 3. számú mellékletében az 1. pontot megelőző felvezető szövegrész az e rendelet 1. számú melléklete szerint módosul.

(2) A VR. 5. számú melléklet 3. pontja helyébe az e rendelet 2. számú melléklete lép.

IV. A települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet módosításáról

11. §

A települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: TR.) 8. § (3) bekezdésének helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(3) A hulladékkereskedő telephelyére és tevékenységére vonatkozóan a begyűjtőhelyre, illetve a begyűjtést végzőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, kivéve, ha a hulladék nem kerül a hulladékkereskedő birtokába.”

12. §

A TR. 22. § (3) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A települési hulladék kezelésével kapcsolatos, a 20. § (1) bekezdés a)–e) pontjaiban meghatározott tevékenységekre hulladékkezelési engedély határozott időre, de legfeljebb 5 évre adható (érvényességi időtartam), a (4) bekezdésben foglaltak kivételével. Az ártalmatlanítással kapcsolatos tevékenységekre szóló engedély határozott időre, de legalább 10 évre adható”.

13. §

A TR. 23/A. § (1) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A hulladékkezelési engedély érvényességi időtartamát a környezetvédelmi hatóság az engedélyes kérelmére a 22. § (3) bekezdésében meghatározott időtartamra meghosszabbíthatja. A kérelemhez a 21. §-ban előírtakat kell csatolni. A környezetvédelmi hatóság a hulladékkezelési engedély érvényességi időtartamának meghosszabbítását feltételekhez kötheti.”

V. A hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről szóló 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet módosításáról

14. §

A hulladékgazdálkodási tervek részletes tartalmi követelményeiről szóló 126/2003. (VIII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: HgR.) 12. § (3)–(5) bekezdéseinek helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § az alábbi (6) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A telephelyre elkészített egyedi hulladékgazdálkodási tervet a telephely szerint illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség részére (a továbbiakban: felügyelőség) jóváhagyásra kell megküldeni. Több felügyelőség illetékességi területén fekvő telephelyekre együttesen elkészített egyedi hulladékgazdálkodási tervet azon felügyelőség részére kell megküldeni, amelynek illetékességi területén a legtöbb telephely található, amennyiben ez nem állapítható meg, a gazdálkodó szervezet a tervvel érintett telephelyek alapján illetékes felügyelőség valamelyikének küldi meg a tervet.

(4) A megküldött hulladékgazdálkodási tervet a felügyelőség határozatban hagyja jóvá. A jóváhagyott tervet a gazdálkodó szervezetnek meg kell küldenie a telephely szerint illetékes helyi önkormányzat jegyzőjének, illetve több telephelyre együttesen készített terv esetén, amennyiben azok több felügyelőség illetékességi területén feksze-

nek, a telephelyek szerint illetékes felügyelőségeknek, valamint helyi önkormányzati jegyzőknek.

(5) Amennyiben a gazdálkodó szervezet tárgyévi gazdálkodása során a hulladék mennyisége meghaladja az (1) bekezdés szerinti tervben meghatározott éves mennyiséget, úgy a tárgyévet követő 6 hónapon belül egyedi hulladékgazdálkodási tervet kell készítenie és azt meg kell küldenie a telephely szerint illetékes felügyelőségnek, amely a (4) bekezdés szerint jár el.

(6) A felügyelőség az egyedi hulladékgazdálkodási tervek érvényesülését, végrehajtását hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja.”

*VI. Az elemek és akkumulátorok
hulladékainak visszavételéről szóló
109/2005. (VI. 23.) Korm. rendelet
módosításáról*

15. §

Az elemek és akkumulátorok hulladékainak visszavételéről szóló 109/2005. (VI. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ER.) 7. § (3) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Főfelügyelőség a gyártót határozatlan időtartamra, a koordináló szervezetet 5 évre veszi nyilvántartásba. A nyilvántartásba vétel további 5 év időtartamra több alkalommal is meghosszabbítható, amennyiben a koordináló szervezet megfelel e rendeletben foglalt követelményeknek.”

*VII. A betétdíj alkalmazásáról szóló
209/2005. (X. 5.) Korm. rendelet
módosításáról*

16. §

A betétdíj alkalmazásáról szóló 209/2005. (X. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: BR.) 6. § (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A Főfelügyelőség a gyártót, valamint a koordináló szervezetet kérelemre öt éves időtartalomra nyilvántartásba veszi. A nyilvántartásba vétel kérelemre öt évenként meghosszabbítható, amennyiben a gyártó, valamint a koordináló szervezet megfelel az e rendeletben foglalt követelményeknek.”

17. §

A BR. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) A gyártó, valamint a koordináló szervezet bejelentési kötelezettségének teljesítését a Főfelügyelőség a gyártó vagy a koordináló szervezet székhelye szerint illetékes felügyelőség bevonásával ellenőrzi. A gyártó, valamint a koordináló szervezet köteles az ellenőrzéshez szükséges adatokat rendelkezésre bocsátani.

(2) A fogyasztókat érintő kötelezettségek teljesítését a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság, továbbá a jegyző külön jogszabályok alapján ellenőrzi, illetve az ellenőrzés eredményétől függően az ott meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.”

*VIII. A vízbázisok, a távlati vízbázisok,
valamint az ivóvízellátást szolgáló
vízilétesítmények védelméről szóló
123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet
módosításáról*

18. §

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízilétesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: VBR.) 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § A határozatot megalapozó dokumentációt a létesítés során szerzett információk, adatok, továbbá az üzemeltetési engedélyben foglaltak alapján, de legkésőbb az üzemeltetési engedély kiadását követő 10 éven belül az engedélyesnek felül kell vizsgálni, és a felülvizsgálat eredményét a határozatot kiadó felügyelőségnek meg kell küldeni. A felülvizsgálat eredményétől függően hivatalból vagy kérelemre intézkedni kell a kijelölt védőterület, védőidom, védősáv módosításáról.”

*IX. Az egyes tervek,
illetve programok
környezeti vizsgálatáról szóló
2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet
módosításáról*

19. §

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: TPR.) 9. § (4) bekezdésének a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Ha a másik ország értesítése alapján vagy egyéb módon felmerül, hogy egy másik ország kidolgozás alatt álló, a 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatálya alá tartozó – nem EU-tagállam esetén annak megfelelő – tervek, illetve programja megvalósítása következtében Magyarországon jelentős káros környezeti hatás várható, a nemzetközi eljárással kapcsolatos koordinációs feladatokat]

„a) az ország egészét vagy több környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) illetékességi területét érintő tervnél, illetve programnál az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: eljáró szerv)” [látja el.]

20. §

A TPR. 3. számú melléklete I.1. a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[I.1. Mindig részt vesz:]

„a) a környezet, a természet és a táj védelmére kiterjedően:

az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség;”

X. A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet módosításáról

21. §

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KHR.) 4. § (1) bekezdésének helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„4. § (1) A felügyelőség az előzetes vizsgálatba a 12. számú mellékletben megjelölt szakterületekre kiterjedően

a) az 1. pontban megjelölt szakhatóságokat minden esetben bevonja;

b) a 2. pontban felsorolt szakhatóságokat akkor vonja be, ha a tevékenység következtében az a környezeti elem vagy rendszer hatásviselő lehet, amelynek védelme hatáskörükbe tartozik, azt érinti vagy olyan környezetveszélyeztetés fordulhat elő, amely elleni védelmet jogszabály feladat- és hatáskörébe utalja;

c) a 3. pontban megjelölt szakhatóságokat akkor vonja be, ha az előzetes vizsgálatra vonatkozó kérelem a 3. pont-

ban meghatározott tevékenységek, építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosításaira, változtatásaira irányul.”

22. §

A KHR. 8. § (4) bekezdésének helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(4) A felügyelőség a környezeti hatásvizsgálati eljárásba a 12. számú mellékletben megjelölt szakterületekre kiterjedően

a) az 1. a) pontban megjelölt szakhatóságot minden esetben bevonja;

b) az 1. b) és a 2. pontban felsorolt szakhatóságokat akkor vonja be, ha a tevékenység következtében az a környezeti elem vagy rendszer hatásviselő lehet, amelynek védelme hatáskörükbe tartozik, azt érinti vagy olyan környezetveszélyeztetés fordulhat elő, amely elleni védelmet jogszabály feladat- és hatáskörébe utalja;

c) a 3. pontban megjelölt szakhatóságokat akkor vonja be, ha a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó kérelem a 3. pontban meghatározott tevékenységek, építmények megvalósítására, valamint azok jelentős módosításaira, változtatásaira irányul.”

23. §

A KHR. 12. számú melléklete helyébe az e rendelet 3. számú melléklete lép.

XI. A közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet módosításáról

24. §

A közműves ivóvízellátásról és a közműves szennyvízelvezetésről szóló 38/1995. (IV. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KR.) 5. § (1) bekezdésének a) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

[5. § (1) Ha a bekötés nem a víziközmű törzshálózati be-
ruházas részeként, azzal egy időben valósul meg]

„a) a bekötővezeték megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez a szolgáltató hozzájárulása szükséges;”

XII. Záró rendelkezések

25. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

- a) az R. 15. §-a,
- b) a HR. 27. §-ának (7) bekezdése,
- c) a VR. 35. §-ának (3)–(7) bekezdése,
- d) a TR. 30. §-ának (3) bekezdése és 31. §-a,
- e) a BR. 6. §-ának (3) bekezdése,
- f) a VBR. 22. §-ának (2)–(3) és (5) bekezdése, 6. és 7. számú melléklete, valamint
- g) a KR. 20. §-ának (3)–(4) bekezdése.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 377/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez

[3. számú melléklet

a 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelethez]

Szabályzat**a veszélyes hulladékok gyűjtéséről
és tárolásáról**

E szabályzat előírásait kell alkalmazni a veszélyes hulladékokkal kapcsolatban üzemi gyűjtőhelyeken, valamint hulladékgyűjtő udvarokon, a tárolótelepeken végzendő tevékenységekre és létesítményekre (e létesítmények berendezéseinek tervezésére, megvalósítására és üzemeltetésére).

A veszélyes hulladékok gyűjtése és tárolása, továbbá a tárolóhely kialakítása során be kell tartani a külön jogszabályokban előírtakat.

A veszélyes hulladékok gyűjtése történhet munkahelyi gyűjtőhelyen, üzemi gyűjtőhelyen és hulladékgyűjtő udvarokon, egyes esetekben speciális gyűjtőhelyeken is.

A veszélyes hulladékot a hulladék kémiai hatásainak ellenálló gyűjtőedényzetben kell gyűjteni. Illékony összetevőket tartalmazó veszélyes hulladékok gyűjtése esetében meg kell akadályozni, hogy ezek a komponensek a környezetbe kerüljenek.

A hulladék kezelője annyi kezelendő hulladékot tarthat a telephelyén, amennyi a kezelési tevékenysége zavartalan végzése érdekében szükséges. Ezt a hulladékmennyiséget a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség a kezelési engedélyben határozza meg.

Az üzemi gyűjtőhely kialakítható nyílt téri vagy fedett módon az e melléklet előírásai szerint.

Az üzemi gyűjtőhely működési szabályzatának 1 példányát a használatbavételi engedélyezési eljárást megelőzően meg kell küldeni a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek. A megküldött működési szabályzatra a felügyelőség szükség esetén észrevételt, javaslatot tehet. Amennyiben a felügyelőség a működési szabályzatra 30 napon belül észrevételt nem tesz, úgy azt elfogadottnak kell tekinteni.

A hulladékgyűjtő udvar kialakítható nyílt téri vagy fedett módon az e melléklet előírásai szerint, amelyből a szivárgórendszer elhagyható, ha összefolyóval és nyílt téri megoldásnál övárokkal alakítják ki.

A hulladékgyűjtő udvaron a különböző anyagi minőségű veszélyes hulladékokat szállítható, ütésálló, bélelt vagy kettős falú, illetve kármentővel felszerelt gyűjtőedényzetben vagy gyűjtőkonténerekben kell gyűjteni, amelyek kialakítása összhangban van a bennük gyűjtendő veszélyes hulladékok fizikai és kémiai tulajdonságaival.

A hulladékgyűjtő udvar működési szabályzatának egy példányát – az üzembe helyezési eljárást megelőzően – jóváhagyás végett meg kell küldeni a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségnek.

Az üzemi gyűjtőhely és a hulladékgyűjtő udvarra vonatkozó műszaki előírások:

2. számú melléklet

a 377/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez

[5. számú melléklet

a 98/2001. (VI. 15.) Korm. rendelethez]

3. Az eljárásba a megjelölt környezet- vagy természetvédelmi szakterületet érintő kérdések felmerülése esetén bevonandó

- a) helyi környezet- és természetvédelmi szakkérdésekben első fokon: az érintett települési önkormányzat jegyzője,
- másodfokon: az illetékes közigazgatási hivatal;

b) termőföld minőségvédelmi és növényvédelmi szakkérdésekben

- első fokon: a megyei (fővárosi) Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága,
 másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ; Növény-, Talaj- és Agrár-Környezetvédelmi Igazgatóság;

c) építési engedélyezési eljárásra vonatkozó szakkérdésekben

- első fokon: a telepítés helye szerinti illetékes építési-
 ügyi hatóság,
 másodfokon: az illetékes közigazgatási hivatal;

d) bányászati szakkérdésekben, illetve földtani és ásványvagyon-gazdálkodási szakkérdésekben

- első fokon: az illetékes bányakapitányság,
 másodfokon: a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal;

e) földügyi szakkérdésekben (ingatlan-nyilvántartás, földmérés, földvédelem-földminősítés, földhasználat)

- első fokon: a körzeti (fővárosi kerületi) földhivatal,
 másodfokon: a megyei (fővárosi) földhivatal;

f) állat-egészségügyi szakkérdésekben

- első fokon: az illetékes megyei/fővárosi Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság,
 másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ; Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság;

g) erdészeti szakkérdésekben

- első fokon: illetékes megyei/fővárosi Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága,
 másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ; Erdészeti Igazgatóság.

3. számú melléklet

a 377/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez

[12. számú melléklet

a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelethez]

Közreműködő hatóságok

1.

a) A környezet- és település-egészségügyre kiterjedően:

- első fokon: az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat illetékes megyei (fővárosi) intézete,
 másodfokon: az Országos Tisztifőorvosi Hivatal.

b) A kulturális örökség (műemlékvédelem, műemléki területek védelme, nyilvántartott régészeti lelőhelyek) védelmére kiterjedően:

- első fokon: a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal illetékes területi szerve,
 másodfokon: a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnöke.

2.

a) helyi környezet- és természetvédelemre kiterjedően:

- első fokon: az érintett települési önkormányzat jegyzője
 másodfokon: az illetékes közigazgatási hivatal;

b) erdővédelemre kiterjedően:

- első fokon: illetékes megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóság
 másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központja Erdészeti Igazgatóság;

c) termőföld talajvédelemre kiterjedően:

- első fokon: illetékes megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ; Növény-, Talaj- és Agrár-környezetvédelmi Igazgatóság;

d) a termőföld mennyiségi védelmére kiterjedően: első fokon: az illetékes körzeti földhivatal (a fővárosban a Fővárosi Kerületek Földhivatala), több körzeti földhivatal illetékességi területét érintő esetekben a megyei földhivatal (a fővárosban a Fővárosi Földhivatal) másodfokon: a megyei földhivatal (a fővárosban a Fővárosi Földhivatal), ha első fokon a megyei földhivatal járt el, akkor a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium;	i) a településrendezési és építési előírásokkal való összhang tekintetében: első fokon: a tevékenység végzésének helye szerint illetékes építésügyi hatóság másodfokon: az illetékes közigazgatási hivatal.
e) ásványi nyersanyag és földtani közeg védelmére kiterjedően: első fokon: az illetékes bányakapitányság másodfokon: a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal; f) a természetes gyógytényezők, gyógyhelyek természeti adottságainak védelmére kiterjedően: első fokon: az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága másodfokon: Egészségügyi Engedélyezési és Közigazgatási Hivatal;	a) az állati anyagok feldolgozása és a nagy létszámú állattartás tekintetében: első fokon: az illetékes megyei/fővárosi Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság, másodfokon: Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ; Állategészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság;
g) a lakosság életének, életfeltételeinek védelmére kiterjedően: ga) a külön jogszabály szerinti alsó küszöbértéket el nem érő veszélyes anyagot tároló, előállító, felhasználó tevékenységnél: első fokon: az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatóság, fővárosban a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság másodfokon: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság,	b) éghető folyadékok és olvadékok tárolótartályainak létesítése és üzemeltetése tekintetében: első fokon: a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatósága másodfokon: Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal központi szerve;
gb) a külön jogszabály szerinti alsó küszöbértéket elérő vagy meghaladó veszélyes anyagot tároló, előállító, felhasználó tevékenységnél: első fokon: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Hatósági Főigazgató-helyettese másodfokon: Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Főigazgatója;	c) a 18/1998. (VI. 25.) KTM rendeletben meghatározott műszaki infrastruktúra hálózatok és egyedi építmények esetén a területrendezési tervekkel való összhang tekintetében: első fokon: az illetékes állami főépítész másodfokon: az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium hatáskörrel rendelkező szakállamtitkára;
h) nukleáris biztonságra kiterjedően: első fokon: az Országos Atomenergia Hivatal Nukleáris Biztonsági Igazgatósága másodfokon: az Országos Atomenergia Hivatal Nukleáris Biztonsági Igazgatósága főigazgatója;	d) közutak létesítésének műszaki megvalósíthatósága tekintetében: da) országos közutak (gyorsforgalmi utak kivételével), valamint a települési önkormányzat tulajdonában lévő helyi közutak esetében első fokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság illetékes regionális igazgatósága másodfokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központi Hivatala db) a fővárosi önkormányzat tulajdonában lévő helyi közutak esetében

3.

- első fokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága
- másodfokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központi Hivatala
- dc)* a fővárosi kerületi önkormányzat tulajdonában lévő helyi közutak esetében
- első fokon: a fővárosi főjegyző
- másodfokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Közép-magyarországi Regionális Igazgatósága;
- e)* vasutak létesítésének műszaki megvalósíthatósága tekintetében:
- első fokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság illetékes regionális igazgatósága
- másodfokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központi Hivatala;
- f)* vízi út és kikötő műszaki megvalósíthatósága tekintetében:
- első fokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Kiemelt Ügyek Igazgatósága
- másodfokon: a Nemzeti Közlekedési Hatóság Központi Hivatala

**A Kormány
378/2007. (XII. 23.) Korm.
rendelete**

**a környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi
szakértői tevékenységről**

A Kormány a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 110. §-a (7) bekezdésének *t)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, a következőket rendeli el:

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §

(1) E rendelet hatálya a környezethasználat, a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatával kapcsolatos – megbízás alapján végzett – környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenységre terjed ki.

(2) E rendelet alkalmazásában:

a) eljáró hatóság:

aa) az 1. melléklet 1. pontjában meghatározott környezetvédelmi szakértői szakterület, illetve részterületei vonatkozásában a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építész szakmai kamaráiról szóló törvényben meghatározott területi mérnöki kamara (a továbbiakban: területi kamara),

ab) az 1. melléklet 2. és 3. pontjában meghatározott természetvédelmi és tájvédelmi szakértői szakterület, illetve részterület vonatkozásában az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: főfelügyelőség),

b) környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői tevékenység (a továbbiakban együttesen: szakértői tevékenység): a környezeti elemek védelmével, a természeti erőforrások gazdálkodásával kapcsolatos műszaki, természettudományi jelenségek ok-okozati összefüggéseinek magas szakmai színvonalú értékelése, az ehhez szükséges adatgyűjtési tevékenység végzése, továbbá hatásvizsgálati és egyéb környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi dokumentációk összeállítása,

c) a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy: aki a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározottak szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogát a Magyar Köztársaság területén gyakorolja,

d) EGT-állam: az Európai Unió tagállama és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam, továbbá az az állam, amelynek állampolgára az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a szabad mozgás és tartózkodás joga tekintetében az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes állam állampolgárával azonos jogállást élvez.

2. §

(1) Szakértői tevékenységet az folytathat, aki a következő feltételeknek megfelel:

a) a 4. §-ban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkezik,

b) a 5. §-ban meghatározott szakmai gyakorlatot igazol,

c) büntetlen előéletű,

d) környezetvédelmi szakértő esetén mérnöki kamarai tagsággal rendelkezik, és

e) magyar állampolgár vagy szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy és az eljáró hatóság – a 6. § (6) bekezdésében foglalt kivétellel – a szakértői névjegyzékbe a bejegyezte.

(2) Harmadik ország állampolgára számára viszonyosság alapján állapítható meg szakértői jogosultság.

3. §

(1) A szakértő csak olyan, az 1. mellékletben meghatározott szakértői szakterületen végezhet tevékenységet, amelyre szakértői jogosultsággal rendelkezik.

(2) A jogi személyiséggel, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdálkodó szervezet (a továbbiakban:

gazdálkodó szervezet) szakértői tevékenységet akkor folytathat, ha tagját vagy alkalmazottját az adott szakterületen a szakértői névjegyzékbe bejegyezték.

(3) A szakértő által végzett szakértői vizsgálatnak – a megbízás keretein belül – az ügy minden lényeges körülményére ki kell terjednie.

(4) A szakértői véleményen fel kell tüntetni a szakértői vizsgálatot végző szakértő nevét, a szakértői névjegyzékbe való bejegyzés számát és a szakértői szakterület megnevezését.

(5) Amennyiben a megbízott szakértő valamely részletkérdés megítéléséhez nem rendelkezik a szükséges szakértelemmel, úgy a szakértői vizsgálatba külön szakértőt vonhat be. A végleges szakértői véleményen fel kell tüntetni – a (4) bekezdésben meghatározott adatok megnevezésével – a szakértői vizsgálat egészéért felelős szakértőt és a munkarészt elkészítő szakértőt a munkarész megjelölésével.

A SZAKÉRTŐI JOGOSULTSÁG MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK SZAKMAI FELTÉTELEI

Szakirányú végzettség és szakmai gyakorlat

4. §

A szakértői tevékenység folytatásához a 2. mellékletben meghatározott felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító, főiskolai, illetve egyetemi szakon, vagy alap-, illetve mesterképzési szakon, továbbá szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevél szükséges.

5. §

(1) A szakértői tevékenység folytatásához az oklevél megszerzését követően a (2) bekezdésben felsorolt szakterület részterületein legalább a (3) bekezdésben meghatározott időtartamú szakmai gyakorlat szükséges.

(2) Szakmai gyakorlati idő megállapításához figyelembe vehető szakterületek:

- a) felsőoktatási intézményben szaktárgy-oktatói,
- b) környezetvédelmi tervezői,
- c) környezetvédelmi megbízotti,
- d) környezetvédelmi igazgatási,
- e) a környezetvédelemmel kapcsolatos kutatási, fejlesztési,
- f) környezetvédelmi tanácsadási tevékenységet folytató gazdálkodó szervezetben végzett tanácsadói, vezető tisztségviselői,
- g) egyéb a szakterületnek, illetve részterületnek megfelelő területen végzett tevékenység.

(3) Szakmai gyakorlati idő megállapításához figyelembe vehető időtartam:

- a) egyetemi szintű képzésben vagy mesterképzésben szerzett oklevél esetén 5 év,
- b) főiskolai szintű képzésben vagy alapképzésben szerzett oklevél esetén 8 év.

A szakértői névjegyzék

6. §

(1) A szakértői névjegyzékbe való bejegyzésről az eljáró hatóság dönt.

(2) A szakértői névjegyzékbe való bejegyzést az eljáró hatóságnál írásban az e célra rendszeresített formanyomtatványon kell kérni.

(3) A kérelemnek tartalmaznia kell:

- a) a kérelmező személyazonosító adatait (név, születési név, lakcím),
- b) anyja nevét,
- c) születési helyét, idejét,
- d) értesítési címét,
- e) aláírását,
- f) a kérelmezett szakértői szakterület, illetve – amennyiben a kérelem arra irányul – a részterület megnevezését,
- g) nyilatkozatot a 2. § (1) bekezdésének c) pontjában foglaltakról.

(4) A kérelemhez mellékelni kell:

- a) a szakirányú végzettséget (szükség esetén kiegészítő képesítést) igazoló oklevél, illetve a szakképzettség elismeréséről szóló jogerős határozat másolatát,
- b) a külön jogszabályban meghatározott igazgatási szolgáltatási díj befizetését igazoló csekkszelvényt vagy az átutalásról szóló bizonylatot,
- c) a szakmai gyakorlat igazolását,
- d) részletes szakmai tevékenységét bemutató önéletrajzát.

(5) Ha a végzettséget és szakképzettséget igazoló oklevélből a szakirány, illetve a végzettség 4. §-ban meghatározott szintje nem állapítható meg, az eljáró hatóság megkeresheti a Magyar Rektori Konferenciát, hogy az a szakiránnyal, illetve a végzettséggel kapcsolatos álláspontjáról adjon tájékoztatást.

(6) Ha a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy az e rendeletben meghatározott szakértői tevékenység folytatására jogosult más EGT-államban meghatározott követelmények alapján és a szakértői tevékenység gyakorlásának követelményei az e rendeletben foglalt követelményekkel azonosak, a szakértői tevékenység gyakorlását a tevékenység megkezdésétől számított 8 napon belül be kell jelentenie az eljáró hatóságnak.

(7) A (6) bekezdésében meghatározott bejelentésnek tartalmaznia kell:

- a) a (3) bekezdés a)–e) pontjában foglaltakat,
- b) a szakértői szakterület, illetve részterület megnevezését, és

c) a szakértő szakértői tevékenységét más EGT-államban engedélyező, illetve ellenőrző szakmai szervezet megnevezését és címét.

7. §

A területi kamara a szakértőt a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló törvényben meghatározott névjegyzékbe jegyzi be. A 6. § (6) bekezdésében meghatározott szakértőt a területi kamara kérelemre jegyzi be a névjegyzékbe.

8. §

(1) A főfelügyelőség a hatáskörébe tartozó szakértőkről szakterületenként, illetve részterületenként fejezetekre bontott, nyilvános névjegyzéket vezet. A 6. § (6) bekezdésében meghatározott szakértőt a főfelügyelőség kérelemre jegyzi be a névjegyzékbe.

(2) A névjegyzék a szakértők nevét, szakirányú végzettségét, értesítési címét és nyilvántartási számát tartalmazza.

(3) A főfelügyelőség az (1) bekezdésben meghatározott névjegyzékbe kérelemre a gazdálkodó szervezeteket is bejegyzi, ha a 3. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeknek megfelel és azt megfelelő dokumentumokkal igazolja.

(4) Gazdálkodó szervezet esetében a névjegyzék tartalmazza:

a) a gazdálkodó szervezet nevét, székhelyét, cégjegyzékszámát,

b) a szakértői névjegyzékbe bejegyzett tag, vagy alkalmazott nevét a szakértői szakterület, illetve részterület megnevezésével.

(5) Törli a főfelügyelőség a névjegyzékből azt a személyt,

a) aki a törlést maga kérte,

b) aki elhalálozott,

c) akivel kapcsolatban a névjegyzéki bejegyzést követően merült fel olyan tény vagy adat, amely a szakértői névjegyzékbe való bejegyzést nem tette volna lehetővé.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

9. §

(1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, és 2009. január 1-jén hatályát veszti.

(2) E rendelet rendelkezéseit a hatálybalépést követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(3) A kiadott és érvényes szakértői, környezetvédelmi felülvizsgálatra jogosító engedélyek a bennük megjelölt lejárati idejéig, de maximum 5 évig érvényesek.

10. §

Ez a rendelet

a) a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikk (3) bekezdésének, 9. cikkének, 11. cikkének, 13. cikkének és 17. cikk 6. pontjának, valamint

b) a szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5–7. cikkeinek való megfelelést szolgálja.

11. §

A szakértői működéssel kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról szóló 24/1971. (VI. 8.) Korm. rendelet 1. §-ának (4) bekezdése a következő e) ponttal egészül ki:

[A rendelet szabályai nem érintik:]

„e) a környezetvédelmi, illetve természetvédelmi és tájvédelmi szakértők tevékenységét.”

Gyúrsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 378/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez

Szakértői szakterületek

1. Környezetvédelem szakterület, illetve részterületei (betűjele: SZKV):

1.1. hulladékgazdálkodás

1.2. levegőtisztaság-védelem

1.3. víz- és földtani közeg védelem

1.4. zaj- és rezgésvédelem

2. Természetvédelem szakterület, illetve részterületei (betűjele: SZTV):

2.1. élővilágvédelem,

2.2. földtani és felszínalaktani értékek védelme

3. Tájvédelem szakterület (betűjele: SZTjV)

2. számú melléklet

a 378/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez

A szakértői jogosultsághoz szükséges szakirányú végzettség

I.

Az 1. melléklet 1. pont szerinti szakterületen, illetve részterületen a szakértői jogosultság akkor állapítható meg, ha a kérelmező rendelkezik a következő szakok egyikén szerzett oklevéllel:

A)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító, főiskolai, illetve egyetemi szakon szerzett oklevél, valamint szakirányú szakképzettséget tanúsító szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevél:

1. környezetmérnök
2. okleveles környezetmérnök
3. biomérnök
4. okleveles biomérnök
5. okleveles agrármérnök
6. okleveles biológus
7. okleveles fizikus
8. okleveles geológus
9. okleveles gépészmérnök
10. okleveles meteorológus
11. okleveles településmérnök
12. vegyészmérnök
13. okleveles vegyészmérnök
14. okleveles vegyész
15. okleveles kertészmérnök
16. okleveles hidrogeológus
17. okleveles környezettanár
18. okleveles bányá- és geotechnikai mérnök
19. okleveles erdőmérnök
20. faipari mérnök
21. okleveles faipari mérnök
22. környezetvédelmi szakmérnök
23. környezetgazdálkodási szakmérnök
24. okleveles környezetkutató
25. környezetgazdálkodási agrármérnök
26. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
27. vízépitő szakmérnök
28. hidrológus mérnök
29. környezetvédő
30. környezetvédelmi-ökológus
31. környezetvédelmi szakos tanár
32. építőmérnök
33. okleveles építőmérnök
34. környezeti menedzser szakmérnök
35. környezettechnológiai szakmérnök

B)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító alap-, illetve mesterképzési szakon szerzett oklevél:

1. környezetmérnök
2. okleveles környezetmérnök
3. biomérnök
4. okleveles biomérnök
5. okleveles ipari és környezetvédelmi biomérnök
6. okleveles hidrogeológus mérnök
7. okleveles településmérnök
8. okleveles bányá- és geotechnikai mérnök
9. vegyészmérnök
10. okleveles vegyészmérnök

11. okleveles faipari mérnök
12. okleveles biológus
13. okleveles fizikus
14. okleveles meteorológus
15. okleveles geológus
16. okleveles vegyész
17. okleveles gépészmérnök
18. okleveles környezettudományi
19. okleveles környezettan-tanár
20. okleveles agrármérnök
21. okleveles kertészmérnök
22. környezetgazdálkodási agrármérnök
23. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
24. okleveles erdőmérnök
25. építőmérnök

II.

Az 1. számú melléklet 2. pont szerinti szakterületen, illetve részterületen a szakértői jogosultság akkor állapítható meg, ha a kérelmező rendelkezik a következő szakok egyikén szerzett oklevéllel:

A)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító, főiskolai, illetve egyetemi szakon szerzett oklevél, valamint szakirányú szakképzettséget tanúsító szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevél:

1. okleveles agrármérnök
2. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
3. állatorvos
4. okleveles bányá- és geotechnikai mérnök
5. okleveles biológus
6. okleveles biológia szakos tanár
7. okleveles építészmérnök
8. okleveles erdőmérnök
9. okleveles fizikus
10. okleveles földmérő és térinformatikai mérnök
11. földmérő mérnök
12. földrendező mérnök
13. okleveles geográfus
14. okleveles geofizikus
15. okleveles geológus
16. okleveles kertészmérnök
17. kertészmérnök
18. okleveles tájépítész mérnök
19. okleveles táj- és kertépítész mérnök
20. tájrendező-kertépítő mérnök
21. környezetvédelmi ökológus
22. növényvédelmi szakmérnök
23. okleveles meteorológus
24. okleveles térképész
25. természetvédelmi mérnök
26. vadgazda mérnök
27. vadgazdálkodó

28. vadgazdálkodási szakmérnök
29. okleveles vidékfejlesztő agrármérnök
30. vidékfejlesztési agrármérnök
31. okleveles alkalmazott zoológus vagy szakzoológus
32. okleveles hidrogeológus
33. környezetmérnök
34. okleveles környezetmérnök
35. környezetgazdálkodási agrármérnök
36. okleveles környezetkutató
37. okleveles környezettan-tanár
38. környezetvédő
39. biomérnök
40. okleveles biomérnök

B)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító alap-, illetve mesterképzési szakon szerzett oklevél:

1. földmérő és földrendező mérnök
2. okleveles földmérő és földrendező mérnök
3. környezetgazdálkodási agrármérnök
4. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
5. okleveles agrármérnök
6. okleveles vidékfejlesztési agrármérnök
7. tájrendező-kertépítő mérnök
8. kertészmérnök
9. okleveles kertészmérnök
10. okleveles tájépítész mérnök
11. erdőmérnök
12. okleveles erdőmérnök
13. természetvédelmi mérnök
14. okleveles természetvédelmi mérnök
15. okleveles építészmérnök
16. állatorvos
17. okleveles bányá- és geotechnikai mérnök
18. okleveles hidrogeológus mérnök
19. okleveles fizikus
20. okleveles biológus
21. okleveles meteorológus
22. okleveles geológus
23. okleveles geofizikus
24. okleveles geográfus
25. okleveles térképész
26. okleveles biológiatanár
27. okleveles természetismeret-tanár
28. okleveles környezettan-tanár
29. biomérnök
30. okleveles biomérnök
31. vadgazda mérnök
32. okleveles vadgazda mérnök
33. okleveles ipari és környezetvédelmi mérnök
34. okleveles környezettudományi
35. környezetmérnök
36. okleveles környezetmérnök

III.

Az 1. számú melléklet 3. pont szerinti szakterületen, illetve részterületen a szakértői jogosultság akkor állapítható meg, ha a kérelmező rendelkezik a következő szakok egyikén szerzett oklevéllel:

A)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító, főiskolai, illetve egyetemi szakon szerzett oklevél, valamint szakirányú szakképzettséget tanúsító szakirányú továbbképzési szakon szerzett oklevél:

1. okleveles agrármérnök
2. vidékfejlesztési agrármérnök
3. okleveles vidékfejlesztő agrármérnök
4. vidékfejlesztési szakmérnök
5. környezetgazdálkodási agrármérnök
6. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
7. kertészmérnök
8. okleveles erdőmérnök
9. okleveles tájépítész mérnök
10. okleveles kertészmérnök
11. okleveles táj- és kertépítész mérnök
12. környezetvédelmi ökológus
13. okleveles biológus
14. természetvédelmi mérnök
15. okleveles építészmérnök
16. okleveles építőmérnök
17. okleveles geográfus

B)

Felsőfokú végzettségi szintet és szakképzettséget tanúsító alap-, illetve mesterképzési szakon szerzett oklevél:

1. okleveles vidékfejlesztési agrármérnök
2. környezetgazdálkodási agrármérnök
3. okleveles környezetgazdálkodási agrármérnök
4. természetvédelmi mérnök
5. erdőmérnök
6. okleveles erdőmérnök
7. tájrendező-kertépítő mérnök
8. okleveles természetvédelmi mérnök
9. okleveles tájépítész mérnök
10. kertészmérnök
11. okleveles kertészmérnök
12. okleveles agrármérnök
13. okleveles településmérnök
14. okleveles geográfus
15. okleveles biológus
16. okleveles építészmérnök
17. okleveles építőmérnök
18. okleveles építész

**A Kormány
379/2007. (XII. 23.) Korm.
rendelete**

**a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek
elhárítását szolgáló tevékenységekre és
létesítményekre vonatkozó szabályokról**

A Kormány az Alkotmány 35. §-ának (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva, valamint a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdésének e), k) és n) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el.

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

A rendelet hatálya

1. §

A rendelet hatálya kiterjed

a) a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló munkák, művek és létesítmények műszaki tervezésére, rendeltetésszerű és biztonságos kialakítására, használatára, fenntartására és üzemeltetésére;

b) a vízgazdálkodási célokat szolgáló technológiai bevezetések műszaki tervezésére, kivitelezésére és üzemeltetésére;

c) a vízgazdálkodási tárgyú, vagy az ilyen létesítményeket is magukban foglaló beruházások döntési eljárására.

*A vízilétesítmények tervezésére,
elhelyezésére, méretezésére és kialakítására
vonatkozó általános szabályok*

2. §

(1) Többcélú vízilétesítmény esetén az e rendeletben foglalt rendelkezéseket – a létesítmény valamennyi funkciójára tekintettel – együttesen kell alkalmazni.

(2) E rendeletet a víz politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv által megszabott követelményekre figyelemmel kell alkalmazni.

3. §

(1) A vízgazdálkodási tevékenység műszaki megoldásának kialakításánál, a vízimunkák és vízilétesítmények műszaki tervezésénél figyelembe kell venni:

a) az országos, regionális és helyi vízgazdálkodási, az országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési-, gazdaság- és területfejlesztési terveket, koncepciókat és programokat, a településrendezési terveket és helyi építési szabályzatot, illetve – amennyiben rendelkezésre állnak – a védett természeti területek kezelési terveit, Natura 2000 területek fenntartási terveit;

b) a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket és az ezekhez kapcsolódó intézkedési programokat;

c) a határvizeken végzett vízimunkák és megvalósítandó vízilétesítmények esetében a határvizekre vonatkozó nemzetközi egyezményekben és az azok végrehajtására hozott határozatokban foglalt előírásokat, és

d) a Magyar Köztársaság és a magyar Kormány által vállalt nemzetközi kötelezettségeket.

(2) A tervezés során – amennyiben rendelkezésre állnak – mért és ellenőrzött adatokat kell felhasználni. Más módon előállított adatok csak mért adatok hiányában alkalmazhatók.

(3) A tervezés során minden esetben felül kell vizsgálni a meglévő és az engedélyezett vízrendszerhez való csatlakozás feltételeit.

4. §

(1) A vízilétesítmények tervezése során előnyben kell részesíteni a többcélú alkalmazási, hasznosítási megoldásokat.

(2) A vízilétesítményeket, illetve vízimunkákat úgy kell tervezni, telepíteni és kialakítani, hogy

a) hatásuk ne érintse károsan más engedélyezett, vízilétesítmények elhelyezésére kijelölt területet, továbbá azok hatásterületét, a belső- és külső védőövezetét, illetve hidrológiai és hidrogeológiai védőövezetét,

b) az azokkal kielégítendő vízigény ne sértse a vízkészletekkel való takarékos gazdálkodás, különösképpen az ivóvíz minőségű vízkészletekkel való rendeltetésszerű gazdálkodás követelményeit,

c) az általuk bevezetett vizek, illetőleg anyagok ne veszélyeztessék más vízkivételek érdekeit, és feleljenek meg a befogadó vízminőségi célállapotának, az ökológiai jó állapot célkitűzéseinek,

d) hatásuk ne érintse aránytalanul károsan a természeti környezetet, élőhelyeket, természetes vízháztartást, ne vonja el az ökológiai vízmennyiséget.

(3) Felszín alatti vízkészletre telepített vízilétesítményt úgy kell tervezni, kialakítani, üzemeltetni és megszüntetni, hogy a különböző víztartók vizének egymás közötti keveredése, továbbá a felszínről származó szennyeződésük ne következzen be.

5. §

Ha egy vízimunka, illetve létesítmény megakadályozza a folyón, illetve vízfolyáson a közlekedést, úgy az engedélyes – megfelelő műszaki megoldás megvalósításával – köteles gondoskodni az áthaladás és a hosszirányú ökológiai átjárhatóság feltételeinek biztosításáról.

6. §

A vízimunkák befejezése után, vagy a vízilétesítmények megszüntetése esetén az érintett területet, beleértve az anyagnyerő helyeket is, rendezni, rekultiválni kell.

*Vízkészlet-gazdálkodási és vízminőség-védelmi
általános műszaki követelmények*

7. §

(1) A tervezés során meg kell határozni a vízkivételi ponton rendelkezésre álló és ugyanarra a vízadóra települt, már engedéllyel lekötött vízkészletet, valamint létesítménnyel kielégítendő vízszükségletet.

(2) Vízhasználatot szolgáló létesítmény csak olyan területen helyezhető el, ahol – az ökológiai vízmennyiségen felül – a szükségletnek megfelelő szabad vízkészlet rendelkezésre áll.

(3) Vízhasználatok tervezésénél meg kell határozni a vízhiánytűrés mértékét, ezt meghaladó kockázat nem tervezhető.

(4) A vízhasználatok vízkivételének és a használt vizek elvezetésének mérését biztosítani kell. Ennek érdekében a vízilétesítmény kezelője, illetve az üzemeltető köteles gondoskodni hitelesített, illetve rendszeresen kalibrált víz-állás-, illetve vízhozam-mérők alkalmazásáról, azok rendszeres hitelesítéséről, működtetéséről és az adatok nyilvántartásáról, megőrzéséről. A méréstől – műszakilag indokolt esetben – az engedélyező hatóság eltekinthet.

8. §

A vízbeszerzés módját a vízminőségi igény, a vízszükséglet és a kitermelendő vízmennyiség együttes figyelembevételével kell megválasztani.

9. §

Vízrendezésnél törekedni kell arra, hogy csak a helyben, illetve területen vissza nem tartható, ott nem használható többletvizek kerüljenek elvezetésre. Natura 2000 területek esetében vízrendezés az európai közösségi jelen-

tőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló külön jogszabály szerinti természeti hatásbecslés után tervezhető.

10. §

(1) Szennyvízkibocsátással járó vízhasználat létesítése előtt meg kell határozni a befogadót, annak terhelhetőségét és az ezeknek megfelelő – a megengedett terhelést, ökológiai tűréshatárt figyelembe vevő – szennyvíztisztítási módozatot.

(2) A szennyvízkibocsátással járó vízhasználat telepítése és vízilétesítmények tervezése során figyelembe kell venni a befogadó, különösen folyó, állandó vagy ideiglenes vízfolyás, közcélú csatorna, tó, tározó, illetőleg ezek vízelvezetés szempontjából érintett szakaszainak mennyiségi viszonyait, időszakosságát, vízminőségét, korábbi bevezetésekkel való terheltségét és öntisztulási képességét, továbbá a bebocsátani tervezett szennyvizeknek a felszíni és felszín alatti vizekre, valamint a természeti értékekre vonatkozó várható hatását. Figyelembe kell venni, hogy a befogadó vizét a szennyvízbeocsátás közelében más vízhasználatok milyen célra veszik igénybe.

(3) Meg kell határozni a befogadó terheléséből adódó többlet mederfenntartási feladatokat.

11. §

A nem halászati tevékenység céljával létesített vízterek, különösen a csatornák, a holtágak, a tározók, a tavak, esetleges halászati hasznosítása csak a vízfelület kezelője és a hasznosító közötti határozott időre szóló szerződés alapján engedélyezhető.

Az üzemeltetésre vonatkozó általános szabályok

12. §

Amennyiben külön jogszabály üzemeltetési szabályzat készítését írja elő, annak tartalmaznia kell:

- a) az üzemelésért felelős személyre, az üzemvitelre (a munkarendet is beleértve),
- b) a technológiai folyamatokra,
- c) a karbantartásra,
- d) az időszakos ellenőrzésekre és vizsgálatokra,
- e) az üzemi és üzemviteli adatok rögzítésére és szolgáltatására vonatkozó egyedi előírásokat, valamint
- f) a balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabályoknak megfelelő,
- g) a haváriahelyzetek kezelésére,
- h) a vízilétesítmények záró-, védő- és biztosítóberendezéseinek kezelésére alkalmazott részletes rendelkezéseket, valamint

i) a közcélú vízgazdálkodási művek esetén a közcélnak megfelelő üzemrendet és a közérdek mértékén felüli üzemelési igényeket.

13. §

A vízilétesítmények üzemeltetésénél az előírás szerinti monitoring kiépítéséről a vízilétesítmény tulajdonosa, működtetéséről az üzemeltető köteles gondoskodni.

14. §

Közcélú vízgazdálkodási művek közérdek mértékén felüli üzemelési igényének kielégítését az üzemeltetési szabályzatban meghatározott esetekben biztosítani lehet, megfogalmazva az ehhez tartozó üzemrendet, megjelölve az érdekeltek körét és a költségviselőket.

II. Fejezet

IVÓ ÉS IPARI VÍZELLÁTÁS

Általános előírások

15. §

(1) A vízellátó mű létesítményeinek műszaki tervezése és területigényének meghatározása során a vízellátás távlati igényeit figyelembe kell venni. A víztermelő és -kezelő telepek telepítésekor legfeljebb 30 éves fejlődés vehető alapul, figyelembe véve a szakaszos megvalósítás lehetőségét.

(2) A vízbeszerző és vízkezelő létesítményeket úgy kell kialakítani, hogy azok meghibásodás vagy vízszennyezés esetén a vízellátásból egyenként kikapcsolhatók legyenek. A vízmin tavélteli lehetőséget a közegészségügyi hatóság által meghatározott helyeken biztosítani kell.

(3) A tűzoltáshoz szükséges vizet a közműhálózatból akkor lehet vételezni, ha az felszíni vízből vagy ipari vízhálózatból nem, vagy nem elegendő mennyiségben vételezhető.

16. §

(1) A vízszállító hálózat fővezetékeit és a hálózathoz tartozó fő létesítményeket legfeljebb 50 éves fejlődés alapulvételével kell kialakítani.

(2) Fővezetékek létesítésének tervezésekor vizsgálni kell a kettős betáplálás, illetve a körvezetékes hálózat kialakításának a szükségességét.

(3) Vízellátó távvezetékekkel javasolt a tartósan vagy gyakran vízzel borított területeket elkerülni. Ilyen területen átvezetett vezetékszakasz csak a legmagasabb vízállás idején is biztonságosan kezelhető elzárószerelvénnyel, leürítővel ellátva helyezhető el.

(4) A vezetékek víztárolók, víztornyok leürítésekor, valamint túlfolyóvezetékeik üzembe lépése esetén a víz kártétel nélküli elvezetéséről gondoskodni kell.

17. §

(1) A vízkezelési eljárást a víz fizikai, kémiai, bakteriológiai, toxikológiai, radiológiai és biológiai tulajdonságainak, az esetleges változásoknak és a felhasználás céljának megfelelően kell megválasztani.

(2) A vízellátó létesítmények teljesítő képességét a karbantartást is figyelembe véve kell megállapítani.

(3) A különböző eredetű tisztított vizek szükség szerinti keveredését arra megfelelően kialakított műtárgyban kell biztosítani.

Ivóvízellátás

18. §

(1) Ivóvízellátás céljára telepített vízmű létesítésénél gondoskodni kell arról, hogy a vízbázist, illetve a kitermelt vizet ne érje szennyeződés.

(2) Higítóvíz céljára felszín alatti ivóvízkészlet csak rendkívüli esetben, a vízigény kielégítési sorrend szerint vehető igénybe.

19. §

A távlati vízigényt a település típusra jellemző, tényleges és várható vízfogyasztásra, valamint a távlati fejlődésre figyelemmel kell megállapítani.

20. §

(1) Ivóvíztisztítás céljára csak minősített és alkalmazásra jóváhagyott vízkezelési technológia alkalmazható.

(2) A település közműves vízellátásának létesítése során a napi csúcsfogyasztás legalább 30%-ának megfelelő tárolóteret kell biztosítani.

(3) A szivattyútelepen a rendelkezésre álló tárolótérfigat és az egyéb körülmények figyelembevételével meghatározott szivattyúzási teljesítménnyel összhangban álló energiaellátást biztosító tartalékot kell létesíteni.

Ipari vízellátás

21. §

Az ipari tevékenységet folytatók frissvíz-igényét a víztakarékos üzemi vízgazdálkodási rendszer alapján, valamint a szociális vízszükséglet, a minimális ökológiai vízmennyiség és a tűzoltóvíz figyelembevételével kell meghatározni, beleértve a vízhiánytűrés mértékét.

III. Fejezet

*CSATORNÁZÁS ÉS SZENNYVÍZTISZTÍTÁS**Települési szennyvízelvezető rendszer*

22. §

(1) A szennyvízelvezető rendszert a távlati szennyvízmennyiség 50 éven belül várható növekedésének figyelembevételével kell méretezni, szem előtt tartva a szakaszos megvalósítás lehetőségét.

(2) A szennyvízelvezetés rendszeréről a helyi adottságok, valamint a műszaki és gazdaságossági feltételek mérlegelése alapján kell dönteni.

23. §

Települési csatornahálózat úgy létesíthető vagy bővíthető, ha a létesítés vagy bővítés üzembe helyezésének időpontjában az összegyűjtött szennyvíz megfelelő kezelésére és elhelyezésére szolgáló létesítmény rendelkezésre áll.

Ipari szennyvíztisztítás és -elvezetés

24. §

(1) Ipari parkok létesítése, ipari üzem telepítése, vagy korszerűsítése során meg kell vizsgálni, hogy műszaki és gazdaságossági szempontból, valamint a szennyvízben várható szennyezőanyagok fajtáinak függvényében, a közműre való csatlakozás, vagy az önálló tisztítótelep megvalósítása indokolt.

(2) Az egy szennyvízkibocsátót kiszolgáló megoldás csak ott választható, ahol azt a szennyvíz jellege, vagy a környezeti feltételek különösen a befogadó terhelhetősége, a földrajzi adottságok, indokolják.

(3) Az ipari üzem szociális szennyvizei csak akkor vezethetők a közcatornába, ha azok az ipari szennyvíztől elkülönítettek.

(4) A technológiai és hűtésből származó ipari szennyvíz közcatornába akkor vezethető be, ha

a) a közcatornára nem káros,

b) a tisztítási technológia az adott ipari szennyvíz tisztítására alkalmas,

c) az ipari szennyvíz az egyéb szennyvízzel együtt gazdaságosan tisztítható,

d) a tisztítótelep megfelelő szabad kapacitással rendelkezik, valamint

e) a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről szóló jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelel.

(5) Az ipari üzemek és intézmények előtisztított szennyvizét a szennyvízelvezető rendszer védelmében mennyiségi és minőségi kiegyenlítés után kell bevezetni.

Települési szennyvízelvezetés- és tisztítás

25. §

(1) Szennyvíztisztító telepet az indokolható távlat, de legfeljebb 30 éves igények figyelembevételével kell kialakítani és az elhelyezéshez, vagy bővítéshez szükséges területet biztosítani, figyelembe véve a szakaszos megvalósítás lehetőségét.

(2) A szennyvíztisztító telep létesítésével egyidejűleg kell gondoskodni a tisztított szennyvíz befogadóba vezetéséről és a keletkezett szennyvíziszap kezeléséről, elhelyezéséről, illetve esetleges felhasználásáról.

(3) Szennyvíztisztító telep létesítésével vagy korszerűsítésével kapcsolatban minden esetben meg kell vizsgálni a szennyvíz újrahasznosításának és a szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosításának, illetve ipari újra felhasználásának lehetőségét.

26. §

(1) Amennyiben a települési szennyvíz, valamint az egyéb keletkező szennyvizek egymásra hatása kedvező, együttes kezelést kell alkalmazni. Az egymásra hatás vizsgálatakor a települési szennyvíz veszélyes anyagokra gyakorolt hígító hatását nem lehet figyelembe venni.

(2) Egyesített rendszer esetén a befogadó adottságai alapján esetenként kell meghatározni, hogy tisztítás nélkül a csapadékvízzel milyen mértékben felhígult szennyvíz vezethető be a befogadóba.

Szennyvízelhelyezés

27. §

(1) Az egyesített rendszerrel összegyűjtött szenny- és csapadékvizet a szennyvíztisztító telep megkerülésével

csak a befogadó terhelhetőségének megfelelő hígulás elérése után szabad a befogadóba bevezetni, és el kell kerülni, hogy az a környezetben bűzhatást okozzon.

(2) Ha a befogadó a szennyvízhozammal megnövelt vízhozam levezetésére nem alkalmas, akkor elsősorban a bevezetést késleltetni, vagy a befogadót bővíteni kell, illetve meg kell vizsgálni a tisztított szennyvíz szikkasztásának lehetőségét. A befogadó hidraulikai vizsgálata, valamint a befogadó bővítésének és a szikkasztás lehetőségének a vizsgálata a beruházó költsége. Ezen vizsgálati dokumentációt a létesítési engedélyes tervnek tartalmaznia kell.

(3) Szennyvíz talajrepedésekbe, karsztjáratokba, felhagyott kútba, holtágba vagy munkagödörbe, továbbá védett természeti területre nem vezethető.

IV. Fejezet

HÉVÍZGAZDÁLKODÁS

28. §

(1) Hévíz gyógyászati, egyéb egészségügyi, továbbá fürdő, melegvíz és hőellátás céljaira hasznosítható.

(2) A hévízhasznosítás tervezésénél a több célú és ismételt felhasználásra kell törekedni. Mérlegelni kell az esetleges kísérőgáz hasznosítás lehetőségét is.

29. §

(1) Hévízmű telepítéskor a hévízbázis védelméről, valamint a csurgalékvíz ártalommentes elvezetéséről és elhelyezéséről gondoskodni kell.

(2) A kizárólag energia hasznosítás céljából kitermelt hévizet hőhasznosítás után a hévízrezervoárba vissza kell táplálni.

(3) Felszíni befogadóba történő vezetés esetében meg kell vizsgálni a befogadó többletterhelésének mértékét. A bebocsátásból eredő többlet fenntartási költség a bebocsátót terheli.

30. §

Amennyiben a hévíz ásvány- vagy gyógyvíz, a vízkezelés technológiáját egyedi vizsgálatok alapján kell meghatározni. A gyógyvizet csak olyan technológiával lehet kezelni, amely a víz gyógyászatilag jelentős tényezőit károsan nem befolyásolja.

31. §

A hasznosító berendezésbe a külön jogszabályban előírt határértéket meghaladó, éghető gázt tartalmazó hévizet tilos bevezetni.

32. §

(1) A használt hévíz elhelyezés előtti kezelését és befogadóba vezetését

a) külön jogszabályban meghatározott technológiai határértékek,

b) a felszíni- vagy felszín alatti befogadó terhelhetősége, valamint

c) a hévíz kémiai összetétele, hőmérséklete és mennyisége alapján kell meghatározni.

(2) Csoportos telepítésű hévízkutaknál, illetve a hévízhasználati agglomerációkban a befogadó kiválasztásánál a környezetvédelmi szempontok mellett a vízkészlet-utánpótlási érdekeket is figyelembe kell venni.

(3) Közcatornába vízkőkiválásra hajlamos hévizet közvetlenül bevezetni tilos.

33. §

Ha a hévízhasználat ideiglenes jellegű, a használat szüneteltetése idejére – a karbantartási kötelezettség fenntartásával – a kutat le kell zárni. Az adatszolgáltatási kötelezettségnek a használat szüneteltetése alatt is eleget kell tenni.

34. §

A csurgalékvizeket a – külön jogszabályok rendelkezései alapján kiválasztott – befogadóra és hévízhasznosítási formára vonatkozó kémiai határértékek alatt, külön tisztítás nélkül, csak megfelelő fertőtlenítés, illetve hígítás után lehet a befogadóba vezetni.

V. Fejezet

VÍZHASZNOSÍTÁS

Általános előírások

35. §

(1) Vízhasznosítási célú fömű létesítésénél legfeljebb 25 éves fejlődés vehető alapul, figyelembe véve a szakaszos megvalósítás lehetőségét.

(2) Vízfolyásba öntözővizet vagy halastavat tápláló, illetve az innen elfolyó csurgalék és használtvizeket a vízfolyás kezelőjének, valamint üzemeltetőjének hozzájárulásával lehet bevezetni.

Öntözés

36. §

Öntözőtelepet csak ott szabad létesíteni, illetve öntözést engedélyezni, ahol

- a) hidrológiai vizsgálattal megállapítottnak, szabad vagy szabaddá tehető felszíni vagy talajvíz készlet van;
- b) a terület vízrendezése a szükséges mértékben megtörtént, vagy az öntözés bevezetésével egyidejűleg megtörténik;
- c) a víz minősége megfelel, vagy megfelelővé tehető;
- d) az öntözőtelep és szolgáltató rendszer kialakításánál energia- és víztakarékos technológiákat alkalmaznak;
- e) a kereslet az öntözővíz igénybevételére minimum 5 éves időszakra igazolható.

37. §

(1) Szennyvízöntözést végezni csak előtisztított szennyvízzel szabad. A tisztítás mértékét a talajadottságok, a vízvédelmi, illetve az egészségügyi követelmények, és a felhasználás technológiája alapján kell meghatározni.

(2) Az öntözött területen a szennyvíz szétosztására szolgáló hálózatot és az öntözött területet úgy kell megtervezni, illetve üzemeltetni, hogy az öntözőtelepen pangó szennyvíz ne keletkezzék.

(3) Meg kell akadályozni, hogy az öntözőtelepről szennyvíz a szomszédos területre, a talajvízbe vagy befodóba jusson.

Mesterséges tavak, tározók

38. §

- (1) Tavat elsősorban ott lehet létesíteni ahol
 - a) a talaj vízzáró,
 - b) az előírt minőségű víz a kívánt időpontban és a szükséges mennyiségben rendelkezésre áll,
 - c) a természetvédelmi szempontból fontos élőhelyeket nem károsítja,
 - d) a víz későbbi hasznosítása érdekében biztosítható az egyébként káros vizek visszatartása.

(2) A halastavak, horgásztavak vízének a talajvíztérbe történő közvetlen bevezetése, fokozottan érzékeny területen a közvetett bevezetése is tilos.

39. §

A tavak feltöltésére, illetve táplálására csak olyan felszíni vizet szabad felhasználni, amely minőség, hőmérséklet, lebegőanyag-, vegyianyag-tartalom, valamint mikro-

biológiai szennyezettség szempontjából a hasznosítási cél-
nak megfelel. A vízellátást a vízszétosztó rendszerből, il-
letve a vízszétosztásra igénybe vett belvízcsatorna szaka-
szokból, ettől eltérő esetben csak folyamatos vízkészletű
vízfolyásokból szabad tervezni.

40. §

(1) Ivóvízellátást szolgáló felszíni tározót úgy kell ki-
alakítani és a tározóteret rendezni, hogy a víz minőségi
romlása megakadályozható legyen, és a vízkivételi mű-
tárgy több szintben biztosítsa a vízkivételt.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak, a vízlépcsőrendszerek
létesítése során kialakított tározókra is vonatkoznak.

41. §

(1) A tározó üzemeltetési szabályzata – a kötelező tar-
talmi elemeken túl – tartalmazza

- a) a tározóra, a vele kapcsolatos létesítményekre és a vízgyűjtő területre vonatkozó jellemző adatokat, továbbá
- b) a katasztrófa megelőzéséhez, illetve elhárításához szükséges megfigyelésekre,
- c) a hidrológiai megfigyelésekre,
- d) az árvízvédekezésre,
- e) a vízszintszabályozásra, és
- f) a védőterületre vonatkozó részletes előírásokat, vala-
mint
- g) a tározót tápláló és a tározóból kivett vízmennyisé-
gek, valamint a szivárgás jellemzőinek mérését és nyilván-
tartását.

(2) A gát és az altalaj alakváltozását, a gátba épített mű-
tárgyak mozgását a figyelőpontokon – az építkezés kezde-
tétől – rendszeresen mérni kell.

Vízi sportolás létesítményei

42. §

(1) A vízi sportok, versenyek lebonyolításához szüksé-
ges létesítményeket – a rendezési tervekkel összhang-
ban – úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy azok az élő-
vizek, a műtárgyak és szabályozási művek egyéb rendelte-
tésszerű használatával és a természeti értékek védelmével
összeegyeztethetők legyenek, és az élővizek minőségét
károsan ne befolyásolják.

(2) Vízi sport – a vízfelület hasznosítójának és kezelőjé-
nek a hozzájárulásával – csak olyan mederszakaszon foly-
tatható, amelynek mederoldalai ellenállóak vagy partvé-
dőművel védettek a vízi sporttal összefüggésben keletkező
eróziós hatásokkal szemben.

VI. Fejezet

ÁRVÍZMENTESÍTÉS

Árvízvédelmi vonal kialakításának szempontjai

43. §

(1) Az árvízvédelmi műre vonatkozó biztonsági követelményeket a (2)–(4) bekezdésekben foglaltaknak megfelelően kell meghatározni.

(2) Elsőrendű árvízvédelmi mű a vízfolyások mentén lévő vagy létesülő – a vízgazdálkodásért felelős miniszter által – fővédelmi művé nyilvánított, három vagy több település árvízvédelmét szolgáló (térsgéi) árvízvédelmi létesítmény (így például töltés, fal, magaspart, árvízi tározó, árapasztó, csatorna), továbbá a folyó nyílt árterében fekvő település árvízmentesítését szolgáló körtöltés.

(3) Másodrendű árvízvédelmi mű

a) a folyók, vízfolyások és csatornák mentén levő vagy létesülő, a vízgazdálkodásért felelős miniszter által másodrendű árvízvédelmi művé nyilvánított árvízvédelmi vonal

b) az árvízvédelmi lokalizációs vonal,

c) a szükségtározó töltései,

d) az elsőrendű fővédelmi mű mögött fekvő körtöltés.

(4) Harmadrendű árvízvédelmi mű

a) a nyárigát;

b) a lokalizációs töltés.

(5) A rendelet alkalmazása szempontjából árvízvédelmi mű a (2)–(4) bekezdésekben foglalt valamely műnek az a műtárgya, tartozéka és járulékos létesítménye is, amely a védvonal védőképességét, rendeltetészerű használatát biztosítja, illetve szolgálja.

44. §

Egy-egy ártéri öblözet árvízvédelmi műveit, valamint a közös érdekű, illetve a határvízi árvízvédelmi műveket úgy kell kialakítani, hogy azok lehetőleg egyenlő biztonságúak legyenek.

45. §

(1) Az árvízvédelmi művet – külön jogszabály szerinti – egyedi vizsgálat és méretezés alapján

a) a veszélyeztetett területen levő védett értékek,

b) a nemzetközi vízügyi megállapodások,

c) a fenntartás és védekezés lehetőségei, valamint igényei,

d) a meglevő árvízvédelmi létesítmények,

e) a vízgazdálkodás többi ágazatába tartozó létesítményekkel, elsősorban a folyó-szabályozással, a sík-, hegy- és dombvidéki vízrendezéssel való összhang,

f) a műszaki-gazdasági számítások és az elvégzett kockázatelemzés eredményei alapján

kell létesíteni, illetve fejleszteni, figyelemmel a hidrológiai, hidrogeológiai, topográfiai és talajmechanikai viszonyokra, valamint a víz, a jég és a hordalék akadálytalan levonulására.

(2) A holtmeder és élő meder közé tilos árvízvédelmi töltést telepíteni, ha a mederelfajulás lehetőségét gazdaságos beavatkozással nem lehet kizárni.

(3) A részleges és a szakaszos kiépítésű védőművet úgy kell telepíteni, hogy beilleszkedjen az általános szabályozási terv szerint később kiépítendő védőmű nyomvonalaiba.

46. §

(1) Az árvízvédelmi vonalak azon magasparti szakaszain, ahol a part természetes magassága eléri a mértékadó árvízszint magasságát állandó jellegű védőmű kiépítése nem szükséges, de a védekezés lehetőségét megfelelő szélességű sáv beépítési tilalmával biztosítani kell.

(2) A védekezésre kötelezett javaslatára – különösen indokolt esetben – a vízgazdálkodásért felelős miniszter az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően rendelkezhet.

47. §

Az árvízvédelmi mű létesítésekor mérlegelni kell, hogy az úttal vagy vasúti töltéssel a vízügyi-műszaki igények sérelme nélkül gazdaságosan egyesíthető-e. Ilyen lehetőség esetén, a töltés méreteit és anyagát a hatósági engedélyben a közös rendeltetésnek megfelelően, az árvízvédelmi biztonság figyelembevételével kell megállapítani.

48. §

(1) A védőmű erősítését lehetőleg a meglevő művek felhasználásával kell végrehajtani.

(2) A víz- és jéglevonulás szempontjából kedvezőtlen helyekről – a gazdaságossági mérlegeléstől függően – a védőművet át kell helyezni.

49. §

A töltésezett folyókba betorkolló vízfolyás és csatorna torkolati szakaszán – ha azok árvízi hozamai a zsilipes elzárást nem teszik lehetővé – a befogadó visszaduzzasztásának határáig a töltéseket a befogadó töltésével azonos

biztonságra kell kialakítani. A visszaduzzasztás határát az egyidejűleg előforduló vízhozamok mérlegelésével kell meghatározni.

50. §

(1) A folyó hullámterében gátat, vagy más terelő hatású művet csak úgy és akkor szabad létesíteni, ha a mértékadó árvízszintben okozott duzzasztás az elsőrendű védőmű meglevő magassági biztonságát nem csökkenti, a folyószakaszra meghatározott nagyvízi levezető sávot nem szűkíti.

(2) A hullámtérben a vízkárelhárításért felelős szervezet által meghatározott nagyvízi levezető sávban csak olyan tevékenység folytatható, illetve olyan sorállású és térközü erdő telepíthető, amely a víz és a jég levonulását nem akadályozza.

(3) A nagyvízi mederben bármilyen beavatkozáshoz, illetve a művelési ág megváltoztatásához a vízügyi hatóság hozzájárulása szükséges, amelyhez meg kell kérni a vízkárelhárításért felelős szervezet szakértői véleményét is.

51. §

Árvízvédelmi mű és annak altalaja megbontásához – a vízügyi hatóság engedélyében meghatározott előírások betartásával – a vízkárelhárításért felelős szervezet hozzájárulása és az általa jóváhagyott ideiglenes árvízvédelmi terv szükséges.

52. §

Nyárigátat az engedélyezett szint felett nem szabad védeni. A tervszerű vízbeeresztést az előrejelzés figyelembevételével idejében, legkésőbb a vízjogi engedélyben meghatározott legmagasabb árvízszint elérésekor, az élet és a vagyoni értékek megóvása mellett kell végrehajtani.

Árvízvédelmi töltések és falak

53. §

(1) Az árvízvédelmi védvonalat lehetőség szerint részsűs, megfelelően méretezett földtöltésként kell kialakítani.

(2) Árvízvédelmi fal, illetve mobil árvízvédelmi rendszer csak a földtöltés kialakításához elegendő hely hiányában, vagy településrendezési érdekből, egyedi elbírálás alapján létesíthető. Ebben az esetben a mentett oldalon gépjármű-közlekedés céljára alkalmas utat kell biztosítani.

54. §

(1) Azt az árvízvédelmi töltést, amely közúti közlekedés céljait is szolgálja, a közút kategóriájára előírt pályaburkolattal kell ellátni. A töltéskoronán a töltés védelme érdekében súlykorlátozás rendelhető el.

(2) A nem közúti közlekedés célját szolgáló töltéseken létesített koronaburkolatnak a védekezés és a vízgazdálkodás üzemi igényeinek meg kell felelnie.

(3) A közúti közlekedés céljait nem szolgáló árvízvédelmi töltésen a kerékpárforgalom kivételével csak a fenntartással, árvízvédekezéssel és természetvédelmi kezeléssel kapcsolatos közlekedés engedhető meg. Egyéb használat csak a fővédvonal kezelőjének egyedi engedélyével lehetséges.

VII. Fejezet

FOLYÓ-, TÓ- ÉS VÍZIÚT-SZABÁLYOZÁS

A mederszabályozás általános előírásai

55. §

(1) A folyókra, valamint a nagy tavakra részletes igényfelmérésen és környezeti hatásvizsgálatot, Natura 2000 területek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló külön jogszabály szerinti természeti hatásbecslést is figyelembe vevő alapuló integrált folyó- és tó-gazdálkodási tervet, ezen belül általános szabályozási tervet kell készíteni.

(2) A folyókon és a nagy tavakon csak e tervekbe illeszkedő létesítmények építhetők olyan sorrendben, hogy az általuk befolyásolt szakasz egységes rendezését biztosítsa. A szabályozott szakasz a természetes állapotban hagyandóhoz úgy csatlakozzon, hogy az az utóbbit kedvezőtlenül ne befolyásolja.

56. §

Folyó- és tószabályozásnál a biológiai, ökológiai, halélettani szempontokat is figyelembe kell venni. A folyókon épült elzárásoknál ökológiailag megfelelő hallépcsőket kell kiépíteni, melyeket az elzárás kiépítőjének, haszonélvezőjének kell megépítenie, üzemeltetnie, fenntartania addig, míg a folyón az elzárás az átjárhatóságot akadályozza.

57. §

Horgonyzási tilalommal jelölt mederszakaszon kotorni csak a meder kezelőjének hozzájárulásával szabad.

58. §

(1) A partvédő és a szabályozási művet, amennyiben a nagyvízi mederkezelési terv vizsgálatai indokolják a vízle-folyást károsan befolyásoló növényzettől – különösen táj-idegen és inváziós fajoktól – mentesen kell tartani.

(2) A mederszabályozási mű hatására keletkezett fel-izapolódáson nőtt növényzetet – a természetvédelmi szempontok figyelembevételével – úgy kell kezelni, hogy az a jég és a nagyvizek levonulását ne akadályozza.

(3) A károssá vált szabályozási művet el kell távolítani.

Folyószabályozás

59. §

(1) A középvízi és kisvízi szabályozás körében a folyó hordalékszállítási egyensúlyát, a jég folyamatos levonulá-sát biztosító és – víziúttá nyilvánított folyón – a hajózás igényeit kielégítő mederméreteket mederszabályozással kell kialakítani.

(2) A nagyvízi szabályozás körében a folyó nagyvizei-nek, illetve árvizeinek meghatározott területén belüli levezetése céljából az árvizek gyorsabb levonulását előse-gítő mederátmtetszéseket, hullámtéri lefolyást elősegítő nagyvízi levezető sávokat, vápákat, egyéb hullámtéri be-avatkozásokat és a nagyvízi áramlási viszonyokat szabá-lyozó, az elöntéseket megakadályozó árvízvédelmi tölté-seket kell létesíteni.

60. §

A nagyvízi szabályozás műveinek elhelyezése során és a már meglevő hullámterek rendezésekor elsősorban a nagyvíz, hordalék és a jég akadálytalan levonulását kell biztosítani.

61. §

(1) A mederátvágással kiiktatott mederszakaszt az új meder kialakulásával összhangban, a nagyvízi kezelési tervnek megfelelően a természetvédelmi igények figye-lembevételével kell kezelni. A kiiktatott mederszakasz és a mentett oldali holtág jövőbeni állapotát a környezetvé-delmi, természetvédelmi, ökológiai és fejlesztési meggon-dolások alapján kell meghatározni. A holtágak ökológiai célú vízpótlását – lehetőség szerint – a természetes vízjárás dinamikáját követve kell biztosítani.

(2) Település belterületén levő kiiktatott mederszakasz-ban, illetve holtágban pangó víz keletkezésének megaka-dályozásáról a helyi érdekeknek megfelelően gondoskod-ni kell.

Folyócsatornázás és vízszintszabályozás

62. §

A folyó vízszintszabályozását az aránytalanul a káros ökológiai hatások kizárásával, többcélú művekkel célsze-rű megvalósítani. Minden esetben meg kell vizsgálni a víz-erőhasznosítás lehetőségét is.

63. §

(1) A természetes állapotában is hajózható folyó víz-hasznosítási célból történő vízszintszabályozása során a vízlépcsők számát, helyét és a duzzasztási szinteket úgy kell megállapítani, hogy a korábbi hajóútméret ne csök-kenjen.

(2) A folyókon az ökológiai és egyéb célú vízszinteme-lést, illetve vízszintszabályozást az árvízvédelmi, jég- és hordalék levezetési, valamint a környezetvédelmi, termé-szetvédelmi, ökológiai szempontok figyelembevételével, a hossz- és keresztirányú átjárhatóság biztosításával kell megvalósítani.

64. §

(1) A duzzasztási szintet valamennyi érdek figyelembe-vételével kell megállapítani.

(2) A vízszintszabályozással érintett folyószakaszon a megfelelő part- és medervédelemről is gondoskodni kell.

Tószabályozás

65. §

A tó partjának állandósítására szolgáló végleges partvé-dő műveket a meder kezelőjének hozzájárulásával, a Bala-ton esetében a külön jogszabály rendelkezései szerint ké-szült partvonal-szabályozási és vízpart-rehabilitációs terv-be illeszkedően, az ideiglenes partvédő műveket pedig a meder kezelőjének és a vízjogi engedélynek az előírásai szerint kell kialakítani.

Vízi utak

66. §

(1) A természetes vízi úton a hajóutat – a lehető legki-sebb hidromorfológiai állapotromlással járó – folyószabá-lyozási beavatkozással kell állandósítani és fenntartani.

(2) Ha a hajózásra nem alkalmas folyó hajózhatóvá téte-le folyószabályozási módszerekkel nem lehetséges, a hajó-

út a folyó – a lehető legkisebb hidromorfológiai állapotromlással járó – lépcsőzésével, vízszintszabályozásával biztosítható.

(3) A természetes víziúthálózat hajózó- és hajózható csatornák létesítésével is bővíthető.

(4) A mesterséges vízi utak telepítésénél a domborzati viszonyokat figyelembe véve kell a hajózás és a vízgyűjtő-gazdálkodás igényeit összehangolni.

67. §

A hajóút és műtárgyainak méreteit a vízi utanként külön megállapított hajózási kisvízszintre, szabályozási vízszintre, valamint a hajózási nagyvízszintre vonatkoztatva kell megadni. Ezeket a jellemző vízszinteket 10 évente felül kell vizsgálni.

VIII. Fejezet

VÍZRENDEZÉS

Általános előírások

68. §

(1) A vízfolyások, csatornák medrének kiépítési mértékét külterületen 10–33%-os valószínűségű vízhozam tartományban – a veszélyeztetett értékek, valamint az előntéssel veszélyeztetett terület a területhasználat, illetve az érintettek igényének figyelembevételével – kell meghatározni.

(2) Lakott területen és a kiemelt jelentőségű létesítmények környezetében 1–3%-os előfordulási valószínűségű vízhozam levezetésére kell méretezni a medreket.

(3) Amennyiben a tervezett beavatkozás hatására a keletkező többlet-vízhozam szállítására a befogadó nem alkalmas, a károkozás mentes vízelvezetés biztosításáról a beavatkozó köteles gondoskodni.

(4) Meder méretezésénél a vízgyűjtőn, illetve öblözetben ideiglenesen és állandó tározókban visszatartott vízmennyiségre is tekintettel kell lenni.

Hegy- és dombvidéki területek vízrendezése

69. §

(1) Vízvezető csatorna a befogadóba akkor csatlakoztatható, ha a csatlakozás időpontjában betorkollás alatti szakaszon a befogadó kiépítettsége megfelelő.

(2) A becsatlakozáshoz a befogadó kezelőjének egyetértése szükséges.

70. §

(1) Vízépítési műtárgyakat a mederre előírt, de legalább a 3%-os előfordulási valószínűségű vízhozamra kell méretezni.

(2) A keresztirányú vízmosáskötő művet az 1%-os előfordulási valószínűségű árvízi vízhozam vezetésére kell méretezni.

71. §

(1) A vízfolyások rendezésénél az alaprendeltetésből fakadó feladatokon túlmenően az ökológiai elvárásokat is figyelembe kell venni.

(2) Védett természeti területen, Natura 2000 területen, illetve természeti területen a vizek kártétel nélküli levezetése érdekében a mederben és a parti sávban végzendő fenntartási és kármegelőzési munkákat a természetvédelmi hatóságnak történő bejelentés, illetve a természetvédelmi kezelővel való egyeztetés után lehet elvégezni.

Síkvidéki területek vízrendezése

72. §

(1) A csatornahálózat elemeit úgy kell méretezni, hogy a mértékadó vízhozamot kiöntés és károkozás nélkül vezessék el, kivéve az időszakos vízvisszatartásra kijelölt területeket.

(2) A csatornahálózatot úgy kell tervezni, hogy a mértékadó belvízhozamot gravitációsan vezesse el.

(3) Amennyiben a gravitációs elvezetés nem biztosítható, akkor a csatlakozó mellékcatorna torkolatában megfelelő elzáró műtárgy és szükség szerinti szivattyúzási lehetőség kiépítéséről gondoskodni kell.

(4) A mellékcatornák torkolatát torkolati műtárgy építésével úgy kell kialakítani, hogy a főcsatorna mentén a gépi fenntartás, karbantartás útja folyamatosan biztosított legyen.

(5) A torkolati műtárgy megépítése, karbantartása és üzemeltetése a mellékcatorna kezelőjének feladata.

(6) Amennyiben a torkolati műtárgy a befogadó kezelőjének területére esik, a torkolati műtárgy fenntartását, üzemeltetését a befogadó kezelőjének mederkezelői hozzájárulásában rögzített előírások alapján kell végezni.

73. §

(1) A vízgyűjtőn, illetve a részvízgyűjtőn a csapadék és talajvíz befogadóba való vezetéséről a vízügyi hatóság vízminőségre vonatkozó előírásainak betartásával, illetve

a befogadó kezelője által adott kezelői hozzájárulásban rögzített feltételek, előírások szerint a területhasználó köteles gondoskodni. A területhasználó saját területén a csapadékot és a talajvizet ökológiai célból visszatarthatja.

(2) A területhasználó a tervezési munka során köteles vizsgálni a befogadó terhelhetőségét, valamint szükség esetén köteles gondoskodni a többlet vízhozam visszatartásáról.

74. §

A közút és a vasút vízlevezető árkat csak az út, illetve a vasút kezelője által meghatározott feltételek betartásával szabad belvízelvezetés céljára igénybe venni.

75. §

(1) Ha a felszíni víz gravitációs levonulása a megengedett vízszint mellett az előírt idő alatt nem érhető el, abban az esetben vízkormányzással, vízvisszatartással, szivattyús átemeléssel kell biztosítani, a kármentesítést, vagy a károk minimalizálását.

(2) Ha a felszíni víz gravitációs levonulása a befogadóba a megengedett vízszint mellett nem érhető el, az átemelésről a védekezésre kötelezettnek kell gondoskodni.

76. §

Belvíztározót ott lehet létesíteni, ahol a domborzati viszonyok a víz visszatartására alkalmasak, valamint ahol azok létesítése műszakilag és gazdaságilag indokolt, és az ökológiai feltételek teljesíthetők.

77. §

(1) A műtárgyak helyét úgy kell kijelölni, hogy a belvízvédelmi igények és az árvízi biztonság kielégítésén kívül az áramlási viszonyok kedvezően alakuljanak, az alapozás, a megközelítés, valamint villamos üzem esetén a távvezetékhez való csatlakozás megfelelő legyen.

(2) A belvízrendszerekben a vizek tervszerű visszatartása, szabályozott lefolyása és kormányzása céljából zsilipeket, tiltókat kell létesíteni. A tervszerű vízvisszatartást a belvízvédelmi szabályzatban rögzíteni kell.

78. §

(1) A vízrendezési műveket úgy kell karbantartani, hogy védőképességük ne csökkenjen és állapotukat rendszeresen ellenőrizni kell.

(2) Belvízcsatorna egyéb célra csak az alapfunkció sérelme nélkül vehető igénybe.

79. §

(1) A belvízcsatornákat érintő munkák tervezője köteles egyeztetni a belvízcsatorna kezelőjével, aki megadja az érintett csatornaszelvényre vonatkozó adatokat, továbbá a tervezésre, kivitelezésre, valamint az üzemeltetésre irányuló feltételeit.

(2) A belvízcsatornákat érintő munkák megkezdése előtt a kivitelező köteles a munkakezdést bejelenteni a belvízcsatorna kezelőjének, ennek hiányában tulajdonosának.

(3) A belvízcsatornákat érintő munkákat a kivitelező a belvízcsatorna kezelőjének ellenőrzése mellett köteles elvégezni.

Belterületi (települési) vízrendezés

80. §

(1) A vízelvezetés rendszerét a település jellege és beépítettsége alapján kell meghatározni.

(2) Beépítésre újabb területet kijelölni csak a terület vízrendezésének műszaki megoldását alátámasztó munkarész elkészítése után lehet.

(3) Csapadékvíz elvezetés egyesített rendszerű csatornázással csak gazdaságilag indokolt esetben, meglévő csatornahálózat esetében biztosítható. A gazdaságossági vizsgálatnak ki kell terjednie a csatornahálózatra és az elvezetett vizeket befogadó szennyvíztisztító telep felülvizsgálatára is. Újonnan létesítendő csatornahálózat csak szétválasztott rendszerrel alakítható ki.

(4) A vízelvezető hálózatot, illetve annak részelemeit a település területén érvényes területrendezési tervvel és a település településrendezési tervével összhangban lévő, a teljes településre vonatkozó, a vízügyi hatóság által jóváhagyott, engedélyezett vízrendezési terv alapján kell kialakítani.

(5) A belterületi vízrendezést csak a külterületi kapcsolódásokkal összhangban lehet elvégezni.

81. §

A település belterületén és a külterület beépítésre szánt részein belül a csapadékvíz-csatornába, csapadékvíz-elvezető árokba szennyvizet, vagy az állattartás hulladékait tartalmazó vizet tilos bevezetni.

IX. Fejezet

A VÍZIÁLLÁSOK ÉS ÚSZÓMŰVEK

82. §

E fejezet alkalmazásában:

a) víziállás: – a vízi közlekedésről szóló jogszabály alapján kikötőnek, illetve úszóműnek minősülő létesítmény kivételével – az állami, önkormányzati tulajdonban lévő vizek medrében, vagy a közcélú vízelétesítmények vízterületén elhelyezett – az épített környezet alakításáról és védelméről szóló jogszabály szerint épületnek nem minősülő, – a meder talajába beépített, vagy a meder talajára támaszkodó tartókra, cölöpökre, talpakra rögzített építmény, padozat – beleértve a bejárót is –, amely a vízterületnek nem vízgazdálkodási célú használatát teszi lehetővé;

b) felépítményes víziállás: zárt terű, fedett vagy oldalfalakkal ellátott – épületnek nem minősülő – felépítményt hordozó padozat;

c) bejáró nélküli víziállás: minden oldalról vízzel határolt és csak vízi járművel megközelíthető víziállás;

d) állandó jellegű víziállás: a meder talajába beépített tartókra alapozott kivitelű víziállás;

e) ideiglenes víziállás: meder talajára helyezett tartókra alapozott kivitelű, könnyen elmozdítható víziállás;

f) víziállás fenntartója: a víziállás tulajdonosa, illetve egyéb jogcímen használó természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság;

g) víziállással érintett ingatlan: azon ingatlan, amely a víziállás bejárójával fizikai kapcsolatban van, illetve amelynek határától számított 50 m-en belül a bejáró nélküli víziállást elhelyezik.

A víziállások telepítésére vonatkozó szabályok

83. §

(1) A víziállás helyét úgy kell kijelölni, hogy két szomszédos víziállás között a helyi viszonyoknak és a használat jellegének megfelelő térköz maradjon.

(2) A víziállások – a Balaton kivételével – a part mentén csak egysorosán létesíthetők.

84. §

Nem telepíthető víziállás

a) hajóútban;

b) nagyhajózásra alkalmas folyószakaszokon, kivéve a csatornázott folyószakaszokat;

c) természetes vízjárású folyók, vízfolyások és csatornák 1,5 métert meghaladó vízszint-ingadozással jellemezhető mederszakaszain;

d) a zárt nádasok belsejében;

e) azokon a partszakaszokon, amelyeken településrendezési, vízügyi, környezet-, természet- vagy tájvédelmi érdekeket sért vagy veszélyeztet;

f) olyan part-, illetőleg mederszakaszon, ahol a mederben elhelyezett vagy medret keresztező nyomvonalas létesítmények biztonságát veszélyeztetné, különösen a horgonyzási tilalom alá eső területen belül;

g) ivóvíztározókban, valamint a víztározók zárógátjai és műtárgyai közelében;

h) a vízsztosztó rendszer létesítményein.

85. §

(1) A víziállást a mértékadó igénybevétel, különösen szél, hullámozás, jégnyomás, a hasznosítás jellege és módja, valamint a helyi környezeti adottságok figyelembevételével kell megtervezni, méretezni és kivitelezni.

(2) A víziállást és tartozékait olyan anyagból, olyan szerkezettel és méretekkkel, oly módon kell kialakítani, hogy az minden vízállásnál és kedvezőtlen időjárási viszonyok között is biztonságosan legyen használható, és a víz levonulását ne akadályozza.

86. §

A víziállás alapterületét a tervezett használat arányos méretben kell meghatározni, törekedve a vízterület minél kisebb igénybevételére.

87. §

(1) A víziállásokhoz a parti bejárót úgy kell kialakítani, hogy az a természetes part állékonyosságát vagy a partvédmű állagát ne veszélyeztesse, és a parti nádas állományát ne károsítsa.

(2) A víziállás megközelítésére föld-, beton- vagy kőmoló nem építhető, zárt nádasban nyiladék nem létesíthető.

Különös telepítési szabályok

88. §

(1) Állandó jellegű víziállást csak állóvizekben, illetőleg a jég kártételeitől védett helyeken szabad létesíteni.

(2) Ideiglenes víziállás csak április 1. napja és október 31. napja közötti időszakban tartható a mederben. Ezt követően legfeljebb 15 napon belül minden tartozékával együtt el kell távolítani. Amennyiben a vízből eltávolított víziállás elhelyezésére a parton kerül sor, oly módon kell elhelyezni, hogy a nagyvizek és a jég levonulását ne akadályozza, és a víz el ne sodorhassa.

89. §

A közcélú vízilétesítmények vízterületén csak határozott időre létesíthető víziállás.

90. §

(1) Felépítményes víziállás nem létesíthető a Balatonon, a Velencei-tavon és a Ráckevei (Soroksári) Dunában. Ez a korlátozás a tudományos vagy szakszolgálati célokat szolgáló eszközök és berendezések elhelyezésére vagy ilyen jellegű munkák végzésére létesített víziállásokra nem vonatkozik.

(2) Felépítményes víziállásnak nem minősülő víziállásokon semmiféle hozzá nem tartozó tárgy nem tárolható, és azon – korlát és ülöpad kivételével – tartósan nem rögzíthető.

91. §

(1) A Balatonon víziállás

a) a déli parton a partéltől számított legfeljebb 150 m távolságon belül, 1,5 m-t meg nem haladó vízmélységben, a nádas partszakaszok előtt a nádszegély szélétől számított legfeljebb 10 m távolságon belül;

b) az északi parton 2 m-t meg nem haladó vízmélységben, a nádas partszakaszok előtt a nádszegély szélétől számított 2–4 méteren belül, illetőleg a hajózási hatóság hozzájárulásával a nádszegély szélétől számított 8 m-en belül telepíthető.

(2) Az (1) bekezdés szerinti vízmélységet a siófoki vízmércén mért 100 cm-es értékre kell vonatkoztatni.

92. §

A települési önkormányzat a településrendezési tervben meghatározhatja a víziállásokra vonatkozóan egyéb, a helyi sajátosságok által indokolt korlátozásokat is.

X. Fejezet

**VIZEK ÉS VÍZILÉTESÍTMÉNYEK KERESZTEZÉSE
ÉS MEGKÖZELÍTÉSE MÁS, NYOMVONAL JELLEGŰ
ÉPÍTMÉNNYEL**

93. §

(1) Vízet, vízi utat, vízilétesítményt és tartozékaikat megközelíteni úgy szabad, hogy állagukat, biztonságukat, valamint használatukat, karbantartásukat és üzemeltetésüket a megközelítő létesítmény ne veszélyeztesse, illetve ne akadályozza.

(2) A kikötő medencék keresztezése és megközelítése szempontjából üzemi területnek tekintendők.

(3) A keresztezést mederszabályozási és más vízgazdálkodási szempontok figyelembevételével kell kialakítani, és hidraulikai, valamint állékonysági szempontból kell méretezni.

(4) Víz és vízilétesítmény más nyomvonalas létesítménnyel való keresztezésének helyét, illetve a párhuzamosan vezetett létesítmény megközelítő szakaszát meg kell jelölni, ha az egyéb módon nem látható.

(5) A megadott távolságok a kereszteződő létesítmények egymáshoz legközelebbi szerkezeti részei között értendők.

94. §

(1) Állóvíz és parti sávja felett a vezetéket tilos elhelyezni.

(2) Tilos tavak medre alatt vezetéket fektetni.

95. §

A vizeknek és vízilétesítményeknek más, nyomvonalas létesítménnyel történő keresztezésére és megközelítésére vonatkozó részletes szabályokat a *melléklet* tartalmazza.

Záró rendelkezések

96. §

(1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdésének a) pontja.

(3) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet 3. §-a a következő (3) és (4) bekezdésekkel egészül ki, ezzel egyidejűleg a (3)–(10) bekezdés számozása (5)–(12) bekezdésre változik:

„(3) Fürdőhelyet kijelölni csak a vízfelület kezelőjének és hasznosítójának hozzájárulásával lehet.

(4) Fürdőhely csak akkor jelölhető ki, ha az a víz egyéb célú felhasználását nem befolyásolja.”

(4) A rendeletet a folyamatban levő ügyekre akkor kell alkalmazni, ha a vízimunka, vízilétesítmény vagy vízhasználat elvi vízjogi engedélyét még nem adták ki.

(5) E § (2)–(3) és (5) bekezdése 2008. január 2-án hatályát veszti.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

*Melléklet**a 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez***A vizeknek és vízilétesítményeknek más, nyomvonal jellegű építménnyel történő keresztezésére és megközelítésére vonatkozó részletes szabályok***1. Általános előírások*

1.1. A híd és áteresz kialakításánál figyelembe kell venni a területileg illetékes vízkárelhárításért felelős szervezetnek a tiltózási, elzárási lehetőség biztosítására vonatkozó előírását.

1.2. A bújtatót a belvíz visszatartására is alkalmassá kell tenni.

1.3. Ha a belvízcsatorna állandó vízborítású, a műtárgynál halrács elhelyezési lehetőségét is biztosítani kell.

1.4. Árvízvédelmi töltést keresztező műtárgy csőszerű részének vízzáróságát nyomáspróbával kell ellenőrizni. Több tagból álló vasbeton cső nyomáspróbáját a konszolidáció lezajlása, de legalább hat hónap eltelte után meg kell ismételni.

1.5. A vízilétesítményeket úgy kell kialakítani, hogy könnyen és biztonságosan kezelhetők legyenek.

1.6. Az árvízvédelmi töltést keresztező csőszerű műtárgyakat árvízkor is biztonságosan kezelhető víz- és mentett oldali elzáró szerkezettel kell ellátni.

2. Keresztezés a térszint felett

2.1. A keresztező létesítmény tartószerkezetét a partmenti fenntartási sávon, illetve az árvízvédelmi töltés és magasvezetésű csatorna vagy duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonalától – a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve – 10 m-es sávon belül tilos elhelyezni.

2.2. Árvízvédelmi vonal felett keresztezés a vízügyi hatóság és a vízilétesítmény kezelője esetenkénti előírásainak betartásával vezethető.

2.3. Elsőrendű árvízvédelmi töltés testében a keresztező vezeték tilos átsajtolással vagy öblítéssel elhelyezni.

2.4. Árvízvédelmi töltésbe helyezett nyomócsövet szigetelés és visszatakarás előtt, a keresztezés teljes hosszában próbanyomásnak kell alávetni a csővezetékre vonatkozó előírás szerint.

2.5. Hullámtéren a térszint felett keresztező létesítményt a mértékadó árvízszint, illetve az eddig előfordult legnagyobb vízállás közül a magasabb felett kell átvezetni úgy, hogy sem a vezeték, sem tartószerkezete a jég vagy árvíz levonulását, a vízi közlekedést ne zavarják, mederel-

fajulást ne okozzanak, ne akadályozzák az árvízvédekezést és a mederszabályozási tevékenységet.

2.6. Légvezeték tartóoszlopát a part menti fenntartási sávon, illetve az árvízvédelmi töltés és magasvezetésű csatorna vagy duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonalától – a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve – 10 m-es sávon belül elhelyezni tilos.

2.7. Kisvízfolyást, öntöző-, táp- és belvízcsatornát úgy szabad keresztezni, hogy a sokévi középvízszintnél, illetve az üzemvízszintnél a mederben úszó, a parti sávon, illetve a fenntartási sávon, illetve a magasvezetésű csatorna töltéskoronáján, vagy a töltés menti, legfeljebb 6 m széles sávon dolgozó és 7 m magasnak tekintett munkagép akadálytalanul dolgozhasson.

2.8. Árvízvédelmi töltést öntöző-, táp- és belvízcsatornával, vízellátási, csapadék- és szennyvízelvezető nyomvezetékkel vagy gravitációs vezetékkel és csatornával a töltéslábtól számítva, a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve, 10 m-en belül megközelíteni nem szabad.

3. Keresztezés a térszint, illetve mederfenék alatt

3.1. Hajózható folyót és hajózható csatornát keresztezni a mederfenék alatt – figyelembe véve a folyamatban lévő és tervezett folyószabályozási, mederrendezési és bővítési munkákat – a mederkezelő által meghatározott szinten és módon szabad. Az átvezetett létesítményt legalább 2,5 m mély árokba kell fektetni. Ezen előírástól műszakilag vagy gazdaságilag indokolt esetben a vízügyi hatóság eltérhet, azonban a vezeték felett legalább 1 m vastag takarást biztosítani kell.

3.2. Ahol az átvezetett létesítményt takaró réteg vastagsága kevesebb, mint 2,5 méter, ott az átvezetett létesítmény védelmére horgonytilalmi táblát kell elhelyezni, a hajózási hatóság előírásai szerint.

3.3. A 3.2. pontban foglaltak szerint átvezetett létesítmény védelmére a keresztezés vízfolyás szerinti felső oldalától 50 m-re védőkötelet vagy -láncot kell a mederben elhelyezni, az esetleg elsodródó hajók horgonyainak felfogására. A védőkötelet vagy -láncot, valamint annak parti rögzítését a víziúton közlekedő hajók és hajókaravánok figyelembevételével kell méretezni.

3.4. Kisebb folyót, kisvízfolyást, öntöző-, táp- és belvízcsatornát, valamint csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyíltcsatornát keresztezni a mederfenék alatt – figyelembe véve a folyamatban lévő és tervezett folyószabályozási, mederrendezési és -bővítési munkákat – a mederfenék szintjétől legalább 1,0 m-rel mélyebben szabad.

3.5. A meder alatti átvezetés helyén a medret a mederelfajulástól védeni kell.

3.6. A meder alá helyezett vezetéket a felúszás, illetve az elsodródás ellen biztosítani kell.

4. Megközelítés

4.1. Vizek és mélyvezetésű csatornák partjával párhuzamos vezeték a part menti, illetve a fenntartási sávon kívül kell haladjon.

4.2. Magasvezetésű csatorna, duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonaltól – a töltésfejlesztés mértékét és a talaj rétegződését is figyelembe véve – 10 m-es sávon belül, illetve a töltés és a szivárgó-csatorna között párhuzamosan vezeték nem fektethető.

4.3. Árvízvédelmi töltés lábvonaltól, a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve számított 10 m-es védősávon belül vezetéket elhelyezni tilos.

4.4. Árvízvédelmi töltést öntöző-, táp- és belvízcsatornával, vízellátási, csapadék- és szennyvízelvezető nyomóvezetékkel vagy gravitációs vezetékkel és csatornával a töltéslábtól számítva, a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve, 10 m-en belül megközelíteni nem szabad.

Víz és vízellátási művek keresztezése vasúttal, közúttal és saját használatú úttal

5. Folyó keresztezése

5.1. A folyón a híd elhelyezését úgy kell megválasztani, és azt úgy kell kialakítani, hogy a víz, az uszadék, a hordalék és a jég levonulását, valamint a vízi közlekedést ne akadályozza, a meder állandóságát kedvezőtlenül ne befolyásolja. A folyó általános szabályozási tervébe illeszkedő elhelyezést szabályozási és partbiztosítási művekkel kell biztosítani.

5.2. A hidat olyan helyre kell tervezni, ahol a kisvízi, középvízi és nagyvízi sodorvonal helyzete a tervezett híd-szelvény környezetében lényegesen nem tér el egymástól, valamint úgy kell kialakítani, hogy a tengelye lehetőleg merőleges legyen a sodorvonalra.

5.3. A hídfők függőleges síkját és a pilléreket úgy kell kialakítani, hogy a középvízi sodorvonallal párhuzamosak legyenek. A hídpillérek sem a kisvízi, sem a középvízi, sem a nagyvízi sodorvonalba nem kerülhetnek.

5.4. A folyón a hidat úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy a hídfők és pillérek elhelyezése folytán káros duzzasztás, vagy sebességnövekedés és ezek következtében káros kimélyülés vagy partrongálás ne állhasson elő. A megengedhető határsebesség megállapításánál meg kell vizsgálni a híd körüli meder talaját.

5.5. A hídnyílások méreteit és a szerkezetük alsó élét úgy kell meghatározni, hogy a híd a mértékadó vízhozam

mellett ne okozzon olyan duzzasztást, és ne idézze elő a vízsebesség olyan növekedését, ami a meder elfajulását okozhatja. Olyan folyószakaszok áthidalásánál, amelyeknél a kétoldali hullámtér együttes szélessége eléri, vagy meghaladja a középvízi meder szélességét, minden esetben külön hidraulikai vizsgálatot kell végezni.

5.6. Ha vízügyi, ökológiai és gazdasági szempontok lehetővé teszik, a méretezésre mértékadó vízhozam a főmeder, valamint hullámtér mellékágai vagy holtágai között megosztva vezethető.

6. Hajózható folyó és csatorna keresztezése

6.1. Hajózható folyón és csatornán a hidat úgy kell átvezetni, hogy a hajóúti hídnyílásban a külön jogszabályban meghatározott hajóúti űrszelvényméretek biztosítva legyenek és a víziúton közlekedő mértékadó hajók és hajókaravánok mind a legkisebb, mind a legnagyobb hajózási vízszintnél biztonságosan áthajózhassanak.

6.2. Kerülni kell a híd elhelyezését folyókanyarulatban, vagy ha ez elkerülhetetlen, a hídtól számított vízfolyás szerinti felső és alsó folyószakaszon a mértékadó hajókaravánok fordulásához, megállásához szükséges szélességű és hosszúságú hajóút szakaszt kell biztosítani.

6.3. Új hidat meglévő hídtól, át nem látható kanyartól, gázlótól hajószűkülettől, a hajóút kimeneti szakaszától, kikötőbejáratától és hajózható mellékágak fordulásához, megállásához szükséges távolságra kell elhelyezni. Ha ez nem teljesíthető, akkor a hídnyílás növelésével kell a hajózást biztosítani.

6.4. Híd nem helyezhető el olyan helyen, ahol a folyón a híd feletti szakaszon, a víziúton közlekedő mértékadó hajókaraván kétszeres hosszának a híd alatti szakaszon egyszeri hosszának a megfelelő távolságon belül horgonytilalmi mező van. Ha ez nem teljesíthető, akkor a megadott határokon belül a horgonyzást lehetővé kell tenni.

6.5. Hajóhidat, illetve pontonhidat nehezen belátható folyószakaszra nem szabad telepíteni, vagy ha ez elkerülhetetlen, a hajóforgalom irányításához a hídtól kellő távolságra jelzőállomást kell felállítani.

6.6. A hajóhíd sodorvonalba eső részén, illetve hajóút-középen a hajóút biztosítása céljából, az előírt szélességben mozgatható hídtagot kell beiktatni.

6.7. A híd nyílásainak méreteit úgy kell meghatározni, hogy a megállapított szabad nyílásszélességek a haladási irányra merőlegesen biztosítva legyenek. A sodorvonal feletti fő hídnyílásokon kívül a többi nyílás szélességét – mind a középvízi meder felett, mind a hullámtérben – a helyi adottságok figyelembevételével kell megállapítani.

6.8. A hajózási űrszelvény magasságot a hajóúti hídnyílásokban a külön jogszabályban meghatározott űrszelvényméretek szerint kell biztosítani.

6.9.1. A hídszerkezet alsó élének magasságát úgy kell meghatározni, hogy az a mértékadó árvízszintnél legalább 1,0 m-rel magasabban legyen. Ha a jeges árvízszint a mértékadó, akkor ez a magasság legalább 1,5 m legyen. Alul íves vonalú hídszerkezet legalsó pontjának is legalább 30 cm-rel, jeges árvízszint esetén pedig 80 cm-rel kell a mértékadó árvízszint felett lennie.

6.9.2. A hídszerkezet alsó élének magasságát úgy kell megállapítani, hogy az mind a hajózási űrszelvényre vonatkozó előírásoknak, mind pedig a mértékadó árvízszint felett betartandó biztonságnak megfeleljen.

6.10.1. A hídon el kell helyezni a vízi közlekedés rendjéről szóló 39/2003. (VI. 13.) GKM rendelet szerinti Hajózási Szabályzatban előírt hajózási jelzéseket. A hídon a közvilágításra szolgáló fényforrásokat úgy kell elhelyezni, hogy azok elsősorban a hidat világítsák meg és minél kevésbé zavarják a hajók vezetőit.

6.10.2. A hajózható hídnyílásban a pilléreken, vagy a hajóút határain radarjeleket visszaverő berendezést kell elhelyezni.

6.10.3. A nagyhajózásra használt víziúton, vízlépcsők építése esetében a hidak szabad nyílásmagasságának jelzéséhez szükséges berendezések elhelyezésének lehetőségét biztosítani kell.

7. Kisebb folyó keresztezése

7.1. Kisebb folyón átvezetett híd esetében a fő nyílást a sodorvonal felett kell elhelyezni. A fő hídnyílás méretét a rendelet szerint kell megállapítani.

7.2. A hídszerkezet alsó élének magasságát úgy kell meghatározni, hogy az a mértékadó árvízszintnél legalább 1,0 m-rel magasabban legyen. Ha a jeges árvízszint a mértékadó, akkor ez a magasság legalább 1,5 m legyen. Alul íves vonalú hídszerkezet legalsó pontjának is legalább 30 cm-rel, jeges árvízszint esetén pedig 80 cm-rel kell a mértékadó árvízszint felett lennie.

7.3. A mederbe pillér nem építhető. A parti sávban történő pillér elhelyezés esetén a mederoldal védelmét külön előírások szerint meg kell oldani.

8. Kisvízfolyás keresztezés

8.1. A kisvízfolyás mértékadó vízmennyiségének átvezetését megfelelő nyílásmérettel és a mederszelvény kellő kialakításával kell biztosítani. Ha a talajadottság miatt burkolat szükséges, vagy a csatlakozó mederszakaszon is van burkolat, vagy a híd a talaj szempontjából meg nem engedhető sebességnövekedést okoz, ennek hossz- és magassági méreteit is meg kell tervezni.

8.2. Kisvízfolyást keresztező vasút, közút és saját használatú út hídját, áteresztét

a) belterületen 1%-os,

b) külterületen, a gazdaságossági szempontok mérlegelésével 1–3%-os valószínűségű árvízi vízhozamra kell méretezni.

8.3. Ha a vízügyi, ökológiai és gazdaságossági szempontok lehetővé teszik, a méretezésre mértékadó vízhozam a főmeder, valamint az ártér mellékágai, vagy holtágai között megosztva vezethető át.

8.4. Külterületen, ha az út koronaszintje a terepszinttel azonos, az áthidalást 3%-os valószínűségű árvízi vízhozam károkozás nélküli vezetésére is lehet tervezni. Ha átépítéssel az út koronaszintjét a terep fölé emelik, további hídnyílások, vagy műtárgyak építésével kell a műtárgyat a 8.2. szerinti árvízi vízhozam átvezetésére alkalmassá tenni.

8.5. A híd nyílásméretét, a pillérek alakját és elosztását úgy kell megállapítani, hogy a vízáramlás sebessége a műtárgy nélküli lefolyás sebességét 10%-nál nagyobb mértékben, a műtárgy által okozott duzzasztás pedig a mértékadó vízhozamhoz tartozó vízszint felett belterületen, fontos létesítmények térségében, illetőleg nemzetgazdaságilag kiemelt jelentőségű területen levő műtárgyaknál a 10 cm-t, mezőgazdasági és egyéb területen a 12 cm-t ne haladja meg.

8.6.1. A 120 m³/s-ot meghaladó 1%-os valószínűségű árvízi vízhozamú vízfolyásokon a műtárgy szerkezeti alsó éle és a mértékadó vízhozam alapján számított vízszint között legalább 1,00 m, a 80–120 m³/s között 0,70 m, a 80 m³/s-nél kisebb vízhozamoknál pedig 0,50 m szabad magasságot kell biztosítani.

8.6.2. Zárt szelvényű műtárgynál, ha uszadék nem várható az 1%-os valószínűségű árvízi vízhozam nyomás alatt átvezethető.

8.7. Kisvízfolyáson az íves alsó vonalú hídszerkezet legalsó pontjának is legalább 0,30 m-rel kell a mértékadó vízszint felett lennie. A falazathoz érintőlegesen csatlakozó boltozatoknál az érintési pont, a mértékadó árvízszint magasságáig süllyeszthető.

9. Belvízcsatorna keresztezés

9.1.1. Belvízcsatornát keresztező vasút, közút és saját használatú út műtárgyát legalább a csatornaszakasz engedélyezett vagy a vízügyi hatóság, illetve a belvízcsatorna kezelője által megadott vízhozamra kell méretezni a tisztíthatóság (karbantarthatóság) figyelembevételével.

9.1.2. A mértékadó vízmennyiség átvezetését megfelelő nyílásmérettel és a mederszelvény kellő kialakításával kell biztosítani. Ha a talajadottság miatt burkolat szükséges, vagy a csatlakozó mederszakaszon is van burkolat, vagy a híd a talaj szempontjából meg nem engedhető se-

bességnövekedést okoz, ennek hossz- és magassági méreteit is meg kell tervezni.

9.1.3. A duzzasztás megengedett felső határa 4 cm.

9.2.1. Az áthidaló szerkezet alsó éle, a belvízcsatornára a keresztezési szakaszon jellemző partél, illetve töltéskorona felett 0,5 m-rel magasabb kell legyen.

9.2.2. Íves alsó vonalú hídszerkezet legalsó pontjának is legalább 0,30 m-rel kell a mértékadó vízszint felett lennie. A falazathoz érintőlegesen csatlakozó boltozatoknál az érintési pont, a mértékadó vízszint magasságáig süllyeszthető.

9.3. A csatorna kezelőjének előírása alapján biztosítani kell, hogy a fenntartásnál alkalmazandó úszó fenntartógép akadálymentesen közlekedhessen.

10. Öntöző- és tápcsatorna keresztezés

10.1. Öntöző- és tápcsatornát keresztező vasút, közút és sajátáshoz tartozó út műtárgyát a csatornaszakasz engedélyezett vízszállító képességével egyező, a csatornaszakasz engedélyezett vagy a vízügyi hatóság, illetve a csatorna kezelő által megadott vízhozamra kell méretezni a tisztíthatóság (karbantarthatóság) figyelembevételével.

10.2. A híd vagy áteresz a vizet lehetőleg duzzasztás és vízszintesítés nélkül kell átvezesse. A megengedhető duzzasztás, illetőleg vízszintesítés mértékét egyedileg kell megállapítani.

10.3. Az áthidaló szerkezet alsó éle a keresztezett szakaszra jellemző partél, illetve töltéskorona felett 0,5 m-rel magasabb kell legyen, a magasvezetésű csatorna koronasztídjánál alacsonyabb ne legyen, minden esetben figyelembe véve a fejlesztést is.

10.4. A híd és áteresz kialakításánál figyelembe kell venni a vízfolyáskezelőnek a szükséges tiltózási, illetve elzárási lehetőségekre vonatkozó előírását.

10.5. Ha az öntöző- vagy tápcsatorna állandó vízborítású, a műtárgynál halrács elhelyezésének lehetőségét is biztosítani kell.

10.6. A csatorna kezelőjének előírása alapján biztosítani kell, hogy a fenntartásnál alkalmazandó úszó fenntartógép akadálymentesen közlekedhessen.

11. Árvízvédelmi vonal keresztezése

11.1. Az árvízvédelmi vonal közúttal, sajátáshoz tartozó úttal való, az előírt koronasztídj alatt keresztezésénél biztosítani kell a védvonal teljes értékű, az árvízvédelmi biztonságot kielégítő elzárási lehetőségét.

11.2. Árvízvédelmi töltés kiépített fel- és lejáróit és a hozzávezető utakat megszüntetni, illetve kapacitásukat csökkenteni a vízügyi hatóság és a fővédvonal kezelője esetenkénti előírásának betartásával szabad.

11.3. Másod- és harmadrendű árvízvédelmi töltésen vezetett útnál biztosítani kell annak lehetőségét, hogy az átereszek, a hidak és egyéb nyílások a vízfelőli oldalon legalább kétsoros betétpallóval, vagy betétgerendával elzárhatók legyenek.

11.4. Biztosítani kell, hogy a védekezésnél és fenntartásnál alkalmazott gépjárművek az útépités után is akadálymentesen átközlekedhessenek.

12. Hullámtéri átvezetés

12.1. Hullámtéren vasút, a térszintből kiemelkedő út csak az árvíz és a jég zavartalan levonulásának biztosítása mellett helyezhető el.

13. Víz és vízellátási út megközelítése

13.1. Vizek partjával párhuzamosan vasút, közút a partmenti fenntartási sávon, illetve kisajátítási határon kívül vezethető.

13.2. Magasvezetésű csatorna vagy duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonalától – a töltésfejlesztés mértékét és a talaj rétegződését is figyelembe véve – 10 m-es védősávon belül, illetve a töltés és a szivárgó csatorna között vasút, közút nem vezethető.

13.3. Árvízvédelmi töltés lábvonalától, a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve számított 10 m-es védősávon belül vasutat, közutat elhelyezni nem szabad.

Víz és vízellátási út keresztezése és megközelítése függőpályával és szállítószalaggal

14. Keresztezés a térszín felett

14.1. A függőpálya és magasvezetésű szállítószalag tartószerkezetét a vasúti és közúti áthidalásokra vonatkozó előírás szerint kell kialakítani. A medret meg kell védeni a víz áramlását zavaró mértékű, és a víz minőségét rontó anyag bejutásától.

14.2. Állóvíz és parti sávja, valamint árvízvédelmi vonal felett függőpálya és szállítószalag a vízügyi hatóság és a vízellátási út kezelője esetenkénti előírásainak betartásával vezethető.

15. Keresztezés a térszín alatt

15.1. Állóvízen és árvízvédelmi vonalon a térszín alatt szállítószalag nem vezethető át.

15.2. A terepszín alatt elhelyezett vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezeték és gravitációs zárt vezeték keresztezését a vízügyi hatóság esetenkénti előírásainak betartásával és a vízilétesítmény kezelőjének hozzájárulásával lehet kivitelezni.

16. Megközelítés

16.1. Vizek partjával párhuzamosan függőpálya és szállítószalag a partmenti sávon, illetve fenntartási sávon kívül kell haladjon.

16.2. Magasvezetésű csatorna vagy duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonalától – a töltésfejlesztés mértékét és a talaj rétegződését is figyelembe véve – 10 m-es sávon belül történő, illetve a töltés és szivárgócsatorna között párhuzamosan vezetett függőpálya vagy szállítószalag elhelyezését el kell kerülni.

Víz és vízilétesítmény keresztezése és megközelítése távközlési vezetékkel

17. Keresztezés a térszín felett

17.1.1. Hajózható folyót és hajózható csatornát légvezetékkel úgy szabad keresztezni, hogy a legnagyobb hajózási vízszintnél a rendeletben megadott magasság meglegyen a légvezeték legkedvezőtlenebb helyzetében is.

17.1.2. Az átfeszítés megjelölésére jelzőtáblát a vízfolyás szerint az átfeszítés alatt 300, felette 500 m-re kell elhelyezni. A táblát fényvisszaverő anyaggal kell bevonni. A hajózási hatóság előírásai szerint egyes átfeszítés jelzőtáblát meg kell világítani.

17.1.3. A Duna nemzetközi víziútnak minősülő szakaszát keresztező légvezetéken radarjeleket visszaverő berendezést kell elhelyezni.

17.2. Állóvíz és parti sávja felett légvezeteket a vízügyi hatóság esetenkénti előírásai szerint és a vízfelület kezelőjének hozzájárulásával szabad elhelyezni.

17.3. Árvízvédelmi töltést, a töltés koronája felett 8 m-es magasság és a légvezetékre előírt biztonsági távolság együttes számbavételével szabad keresztezni.

17.4. A terepszín alatt vezetett vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezeték a tartóoszlopokat olyan távolságra kell elhelyezni, hogy az oszlop alapsíkjától 1/4 szög alatt húzott egyenes a vezeték nyitott munkaárkát ne metssze.

17.5. Vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyíltsatornát keresztezni a vízügyi hatóság esetenkénti előírásainak betartásával és a vízilétesítmény kezelőjének hozzájárulásával szabad.

18. Keresztezés a térszín alatt

18.1. Tómederben kábelt csak a vízügyi hatóság – hajózható tavak esetében a vízügyi és hajózási hatóság – esetenkénti előírásai szerint és a vízfelület kezelőjének hozzájárulásával szabad elhelyezni. Védőkötél vagy lánc tómederben nem fektethető.

18.2. Árvízvédelmi töltést csak a mértékadó árvízszint, illetve az eddig előfordult legnagyobb vízállás közül a magasabb felett szabad kábellel keresztezni.

18.3. Hullámtéren kábelt a térszín alatt, a kábelre előírt takarás betartásával szabad fektetni, vagy a mértékadó árvízszint, illetve az eddig előfordult legnagyobb vízállás közül a magasabb felett a légvezetésekre vonatkozó előírás betartásával szabad vezetni.

18.4. A hullámtéren való átvezetést, ha egyéb módon nem jelzett, meg kell jelölni.

18.5.1. A terepszín alatt elhelyezett vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezeték és gravitációs zárt vezeték kábellel, a kábelre vonatkozó biztonsági távolság betartásával keresztezhető.

18.5.2. Ivóvízminőségű vizet szállító vezeték esetén a betartandó távolság legalább 0,6 m. A vezetéken a keresztezés helyétől 2-2 m távolságon belül csököttetés ne legyen.

19. Megközelítés

19.1. Vizek és mélyvezetésű csatornák partjával párhuzamosan távközlési vezeték a part menti sávon, illetve fenntartási sávon kívül kell haladjon.

19.2. Magasvezetésű csatorna, duzzasztott vízszintű vízfolyás töltésének lábvonalától – a töltésfejlesztés mértékét és a talajrétegződését is figyelembe véve – 10 m-es sávon belül, illetve a töltés és a szivárgócsatorna között párhuzamosan távközlési vezeték nem haladhat.

19.3. Árvízvédelmi töltések testében, vagy a töltés lábvonalától, a töltésfejlesztés mértékét is figyelembe véve számított 10 m-es védősávon belül a töltéssel párhuzamosan kábelt fektetni, vagy e sáv felett légvezeteket vezetni tilos.

19.4. Vízügyi üzemi távközlési kábelt a töltéstartestben, a töltéssel párhuzamosan, a mértékadó árvízszint felett, a töltéskorona alatt szabad elhelyezni, olyan közel a mentett oldali koronaélhez, amennyire azt a fektetési technológia lehetővé teszi.

19.5. A vezeték nyomvonalát jelölni kell.

*Víz és vízilétesítmény keresztezése és megközelítése
gáz-, kőolaj- és kőolajtermék szállító
(elosztó- és csatlakozó) vezetékkel*

20. Általános előírás

20.1. A gáz-, kőolaj- és kőolajtermék-szállító vezeték tartozékát képező kábelekre értelemszerűen a 17–24. pontokban meghatározott előírásokat kell alkalmazni.

21. Keresztezés a térszín felett

21.1. Hajózható folyókat és hajózható csatornákat és kis folyókat keresztezni a távközlési vezetékre, illetve tartószerkezetre vonatkozó előírások betartásával szabad.

22. Keresztezés a térszín alatt

22.1. Hajózható folyó, hajózható csatorna és kisebb folyó medrét keresztező, a víz élővilágára vagy a hajókra veszélyt jelentő anyagot szállító csővezetékét úgy kell elhelyezni, hogy szivárgás, csősérülés szempontjából a csővezeték ellenőrizhető és meghibásodás esetén a jelentősebb károkozás kizárható legyen.

22.2. Elsőrendű árvízvédelmi töltést keresztező nyomóvezetékbe a töltés mindkét oldalán, a védősávokon kívül árvíz idején is biztonságosan kezelhető elzáró szerkezetet kell beépíteni.

22.3. A hullámtér alatt átvezetett, az elsőrendű árvízvédelmi töltést is keresztező nyomócsővezeték a töltés mentett oldali védősávján kívül elhelyezett, árvíz idején is kezelhető elzáró szerkezettel kell megépíteni.

22.4. Vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezetékét és zárt gravitációs vezetékét a vízügyi hatóság esetenkénti előírása szerint és a vízilétesítmény kezelőjének hozzájárulásával szabad keresztezni.

23. Megközelítés

23.1. Ivóvizet szállító vezeték mellett a függőleges érintő síkától véve vízszintes 2–2 m-es sávon belül, a vezeték felett a terepszintig, a vezeték alatt a vezetéktől mérve 1 m mélységig más vezeték nem vezethető. Egyéb vizet szállító vezeték esetén a vízügyi hatóság és a vízilétesítmény kezelője esetenkénti előírását kell betartani.

*Víz és vízilétesítmény keresztezése
és megközelítése erősáramú kábellel és légvezetékkel*

24. Általános előírás

24.1. A 17–19. pontokban meghatározott, távközlési vezetékre vonatkozó előírásokat kell betartani.

24.2. Árvízvédelmi töltés felett átvezetett légvezeték feszültségmentesítését – az árvízvédekezés igénye szerint – biztosítani kell.

24.3. Légvezetékét nyíltvízi kikötők, rakodók, veszélyes anyagot szállító hajók részére kijelölt lekötőhelyek felett átvezetni tilos.

24.4. 750 kV vagy annál nagyobb feszültségű légvezeték hajózható folyó vagy hajózható csatorna feletti átvezetésénél a hajózási hatóság esetenkénti előírásait is be kell tartani.

*Víz és vízilétesítmény keresztezése
és megközelítése távhőellátási vezetékkel*

25. Általános előírás

25.1.1. A keresztezésnél és megközelítésnél a gázszállító vezetékre vonatkozó előírásokat kell betartani.

25.1.2. Az előírt nyomáspróbát az üzemi nyomás 1,5-szeres értékének 0,1 MPa-lal növelt nyomással kell végrehajtani.

Víz keresztezése és megközelítése vízilétesítménnyel

26. Vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomócső

26.1. Szennyvízcső vagy vízkivételi cső mederben levő vége a hajózási kisvízszinthez tartozó, mértékadó hajózási ürszelvény alsó síkja alatt 4,5 m-rel kell maradjon, figyelembe véve a folyó medrének természetes, illetve szabályozási művekkel irányított fejlődését.

26.2.1. A keresztező vezetéken műtárgyat, tolózárat vagy egyéb szerelvényt a parti sávon, illetve a fenntartási sávon elhelyezni tilos. Nyomócsövet a terepszint felett átvezetni a csővezetékre és tartószerkezetére, illetve a hidakra vonatkozó előírásokat betartva kell.

26.2.2. Vizek partjával párhuzamosan nyomócsővezeték a parti sávon, illetve a fenntartási sávon kívül kell haladjon.

26.3. Kisebb folyót a térszín felett nyomócsővel keresztezni a hidakra vonatkozó előírások betartásával szabad.

26.4. Kisebb folyóval párhuzamosan a part menti sávon, illetve a fenntartási sávon belül nyomócsövet tilos fektetni.

26.5. Tavak nyomócsővel keresztezni és megközelíteni a vízügyi hatóság esetenkénti előírásainak betartásával és a tó kezelőjének hozzájárulásával szabad.

27. Gravitációs csatorna és zárt vezeték

27.1. Kisvízfolyáson gravitációs csatorna átvezetését bujtatóval, csatornahíddal, csőhíddal úgy kell kialakítani, hogy a vizek egymással ne keveredhessenek, kivéve azt az esetet, amikor vízátkelés, illetve leürítés céljára külön berendezés létesül.

27.2. A keresztezésnél biztosítani kell, hogy belterületen 1%-os, külterületen a gazdaságossági szempontok mérlegelésével meghatározott 1–3%-os valószínűségű árvízi vízhozamot átvezető nedvesített keresztiszelvény a jelenlegi és a vízfolyásrendezés utáni állapotban egyaránt szabadon maradjon. 10%-ot meg nem haladó szelvény-csökkenés megengedhető, ha az káros sebességnövekedést nem okoz.

27.3. A bujtató meder alatt átvezetett csöve a mederfenék alatt – figyelembe véve a folyamatban levő és tervezett mederrendezési munkákat – legalább 1,0 m-rel mélyebben kell legyen.

27.4. Csatornahíd és csőhíd alsó élének kialakításánál a hidakra vonatkozó előírásokat kell betartani.

27.5.1. Hullámtéren öntöző-, táp- és belvízcsatornát, valamint csapadékvíz-elvezető nyílt csatornát átvezetni a vízügyi hatóság esetenkénti előírásai szerint szabad.

27.5.2. Hullámtéren vízellátási és szennyvízelvezető gravitációs nyíltcsatorna nem vezethető át.

27.5.3. Vízáró vezeték a terepszint alatt átvezethető.

Vízilétesítmény keresztezése és megközelítése vízilétesítménnyel

28. Öntöző-, táp- és belvízcsatorna

28.1.1. A csatornák egymással való keresztezését úgy kell kialakítani, hogy a vizek egymással ne keveredhessenek, kivéve azt az esetet, amikor vízátkelés, illetve leürítés céljára külön berendezés létesül.

28.1.2. Belvízcsatornát keresztező műtárgy, a mértékadó belvízhozam átvezetésénél, legfeljebb 4 cm-es duzzasztást okozhat.

28.1.3. Öntöző és tápcsatornáknál a megengedhető duzzasztás mértékét esetenként vizsgálni kell.

28.2. A meder alatt átvezetett cső a mederfenék alatt – figyelembe véve a folyamatban levő és tervezett mederbővítési munkákat is – legalább 1,0 m-rel mélyebben kell legyen. Ez a távolság mederburkolattal ellátott keresztezés esetén a meder kezelőjének eseti előírása szerint kisebb is lehet.

28.3. A csatornát áthidaló szerkezet alsó ele belvízcsatornán, valamint öntöző- és tápcsatornán a keresztezett szakaszra jellemző partél, illetve töltéskorona felett 0,5 m-rel magasabban kell legyen, magasvezetésű öntöző- és

tápcsatorna koronaszintjénél alacsonyabban ne legyen, minden esetben figyelembe véve a fejlesztést is.

28.4. A keresztezésnél esetenként vizsgálni kell és megoldani mindkét csatornán a fenntartógép mozgásának biztosítását.

28.5. Az öntöző-, táp- és belvízcsatornák egymás mellett a fenntartási igényeket, valamint – a szivárgási szempontból is vizsgált – állékonysági feltételeket kielégítő távolságban vezethetők.

28.6. Vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezetékkel és gravitációs zárt vezetékkel a térszint alatt való keresztezésnél és megközelítésénél a 26–27. pontok előírásai értelemszerűen alkalmazandók.

29. Árvízvédelmi vonal

29.1. Az árvízvédelmi töltést és falat keresztező-, öntöző-, táp- és belvízcsatornák vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető vezetékének műtárgyának alakját, illetve hosszát a szivárgási viszonyok, és töltésfejlesztés szelvényméreteinek figyelembevételével kell meghatározni.

29.2. Elsőrendű árvízvédelmi töltésbe épített, víz átvezetésére alkalmas műtárgyon a töltés mentett- és vízföldalán elzárószervezetet kell beépíteni. Másod- és harmadrendű árvízvédelmi töltés esetén biztosítani kell, hogy az át ereszek, hidak, egyéb nyílások a víz felőli oldalon, legalább kétsoros betétpallóval, vagy betétgerendával elzárhatók legyenek.

29.3. Az árvízvédelmi műbe épített csőzsilip legkisebb belső szelvény mérete 0,8 m lehet.

29.4.1. Elsőrendű árvízvédelmi töltésbe épített gravitációs csőzsilipet mindkét végén kettős elzárószervezettel kell ellátni. A második elzárás betétpallókkal is megoldható.

29.4.2. A mentett oldalon a második elzárást elegendő az üzemi viszonyoknak megfelelően kiépíteni, a többi elzárást és a csövet a mértékadó árvízszint előírt magassági biztonsággal növelt magasságát alapul véve kell méretezni.

29.4.3. A hullámtéri oldalon az elzárásokat úgy kell kialakítani, hogy a legnagyobb árvíznél is biztonságosan kezelhetők legyenek.

29.5. Elsőrendű árvízvédelmi töltésbe épített szivattyútelep nyomócsövétől is szolgáló csőzsilipet mindkét végén, árvíz idején is biztonságosan működtethető, a mértékadó árvízszint előírt magassági biztonsággal növelt magasságát alapul véve méretezett, kettős elzárással kell megépíteni. A második elzárás betétpallókkal is megoldható.

29.6. Elsőrendű árvízvédelmi töltésbe épített táblás zsilip és árvízkapu üzemi elzárásán kívül, a mindkét oldali ideiglenes elzárást is a mértékadó árvízszint előírt magassági biztonsággal növelt magassági alapulvételével kell

méretezni. Mindhárom elzárás kezelését a legmagasabb árvízszintnél is biztosítani kell.

29.7.1. Árvízi meder alatti, az árvízvédelmi töltést is keresztező bújatát mindkét végén a mértékadó árvíz, illetve az eddig előfordult legnagyobb vízállás közül a magasabb ellen védő kettős elzárószervezettel kell ellátni.

29.7.2. A második elzárás betétpallókkal is megoldható. Biztosítani kell a vízzárás teljességét és vizsgálhatóságát. A meder alatti rész felső szintjét a meglevő, illetve a fejlesztés során tervezett mederfenék alatt legalább 1 m mélyen kell kialakítani.

29.7.3. A bújatató környezetében mederbiztosítást kell létesíteni.

29.8.1. Szivattyútelep nyomócsövét lehetőleg, szivornyát minden esetben a mértékadó árvízszint, illetve az eddig előfordult legnagyobb vízállás közül a magasabb felett kell az árvízvédelmi töltésen átvezetni és a töltés mindkét oldalán, árvízkor is biztonságosan kezelhető elzárószervezettel kell ellátni.

29.8.2. Szivattyútelep nyomócsöve esetében a mentett oldali elzárás a szivattyútelepen levő tolózárral vagy más működtethető szerkezettel is megoldható.

29.8.3. Szivattyútelep mélyvezetésű acél nyomócsövét vasbeton védőköpennyel kell körülvenni.

29.8.4. Szivattyútelep árvízvédelmi töltésbe helyezett nyomócsövét szigetelés és visszatakarás előtt, a keresztezés teljes hosszában, az üzemi nyomás 1,5-szeres értékének 0,1 MPa-lal növelt, nyomással próbanyomásnak kell alávetni.

29.9. Szivattyútelep alépítménye árvízvédelmi töltést a mentett oldalon, a töltés fejlesztési szelvényének alapulvételével meghatározott lábvonalánál jobban nem közelíthet meg. A mélyvezetésű nyomócső vagy az erre használt csőzsilip hullámtér felőli elzáróaknája a hullámtéri rézsű – a fejlesztési szelvény alapulvételével meghatározott – folyó felőli, legfeljebb fele részben építhető.

29.10. A szivattyútelephez csatlakozó csatornát a szivárgási viszonyoktól függő burkolattal kell ellátni.

29.11. A hullámtér alatt átvezetett, az elsőrendű árvízvédelmi töltést is keresztező nyomóvezeték, a töltés mentett oldali védősávján kívül elhelyezett, árvíz idején is kezelhető elzárószervezettel kell megépíteni.

29.12. Árvízvédelmi töltésbe helyezett nyomócsövet a próbanyomással az üzemi nyomás 1,5-szeres értékének 0,1 MPa-lal növelt értékével kell ellenőrizni.

29.13.1. A szivornya aknáját a hullámtéren el szabad helyezni az árvízvédelmi töltés védősávján belül, a mentett oldalon az árvízvédelmi töltés védősávján kívül kell elhelyezni.

29.13.2. A szivornyához csatlakozó csatornát a szivárgási viszonyoktól függő burkolattal kell ellátni.

30. *Vízellátási, csapadékvíz- és szennyvízelvezető nyomóvezeték és gravitációs vezeték*

30.1. A nyomóvezetékek egymással való keresztezésénél legfelül az ivóvizet szállító vezeték, legalul a szennyvizet szállító vezeték kell vezetni. Ivóvizet szállító nyomóvezeték alatt 1,0 m-es védőtávolságot kell betartani.

30.2. Gravitációs csapadékvíz- és szennyvízelvezető csővezeték és ivóvizet szállító nyomóvezeték kereszteződésénél, ha a csatorna vezeték magasabban fekszik, mint a nyomóvezeték, a csatorna vezeték a keresztezési ponttól számított 2-2 m hosszúságú vízzáró védőcsőben vagy fedett vasbeton vályúban kell elhelyezni, és állékonyságát a közúti terhelés mértékének megfelelően biztosítani kell.

30.3. Ha a csővezeték mélyebben fekszik mint a nyomóvezeték és

a) a két vezeték közötti szintkülönbség 0,5 m-nél kisebb, a nyomóvezeték úgy kell megépíteni, hogy a keresztezési pont mindkét irányban mért 2-2 m, összesen tehát 4 m hosszúságon belül a nyomóvezeték csökötés ne legyen, a csővezeték pedig a keresztezési ponttól mindkét irányban még 1-1 m, összesen tehát 2 m hosszban, legalább 10 cm vastag porgetett vasbeton cső esetében csökötést létesíteni tilos,

b) a két vezeték között a szintkülönbség 0,5–1 m között van, a csővezeték kell a keresztezési ponttól mindkét irányban 1–1 m, összesen 2 m hosszban, legalább 10 cm vastag betonburkolattal ellátni, illetve e szakaszon porgetett vasbeton cső esetében csökötést létesíteni tilos.

30.4. A nyomóvezeték és gravitációs csővezeték egymást – az ivóvizet szállító vezetékre előírt védőtávolság betartásával – az állékonyságukat biztosító, esetenként meghatározott távolságra közelíthetik meg.

30.5. Ivóvizet vagy ivóvíz minőségű vizet szállító nyomóvezeték és egyéb vezeték között – a függőleges érintősíkok között mérve – a következő távolságokat kell tartani:

a) ha az ivóvizet szállító nyomóvezeték halad mélyebben 1,0 m,

b) ha az ivóvizet szállító nyomóvezeték magasabban halad, de a talajvízben vagy közvetlen közelében van akkor 1,0 m-t, és ha két vezeték tengelytávolsága 2,0 m-nél kisebb a nyomóvezeték állékonyságát biztosítani kell,

c) ha az ivóvizet szállító nyomóvezeték száraz talajban, magasabban halad, 0,5 m-t és a nyomóvezeték állékonyságát biztosítani kell.

30.6. Száraz talajban vezetett ivóvizet szállító nyomóvezeték esetén, ha az előírt távolságok betartása valamilyen ok miatt nem lehetséges, a távolság csökkenthető, de az egyéb vezetéket az érintett szakaszon vízzáróan kell megépíteni.

Miniszteri rendeletek

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelete

a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. § (8) bekezdés *m*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az egészségügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 161/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró egészségügyi miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) Üzemi és szabadidős zajforrás zajkibocsátási határértékét (a továbbiakban: zajkibocsátási határérték) az *1. számú mellékletben* meghatározott módon a zajforrás hatásterületére kell megállapítani.

(2) Azokra a zajtól védendő épületekre, amelyeket csak bizonyos napszakban vagy szezonálisan használnak, csak a használat időtartamára kell zajkibocsátási határértéket megállapítani.

(3) Az üzemi létesítmény zajkibocsátását a rendszeresen (évente legalább tizenkét alkalommal) előforduló legnagyobb környezeti zajkibocsátású üzemelési állapot alapján kell értékelni.

(4) A zajkibocsátási határértéket megállapító határozatnak tartalmaznia kell:

a) a rendelkező részben:

aa) a zajkibocsátási határérték mértékét külön az éjjeli és a nappali időszakra,

ab) a zajforrás közvetlen hatásterületén elhelyezkedő, zajtól védendő területek helyrajzi számát, a védendő épületek címét, valamint

ac) a zajkibocsátási határérték teljesülésének pontos helyét;

b) az indoklásban:

ba) a zajforrás hatásterületén található védendő területek településrendezési terv szerinti besorolását, valamint

bb) a zajforrás hatásterületén elhelyezkedő épületek Építményjegyzék szerinti besorolását.

2. §

(1) A zajkibocsátási határérték megállapítása iránti kérelmet a *2. számú melléklet* szerinti űrlapon kell benyújtani.

(2) Amennyiben külön jogszabály vagy a környezetvédelmi hatóság előírása értelmében a zajforrás hatásterületét méréssel vagy számítással kell meghatározni és a környezetvédelmi hatóságnál még nem áll rendelkezésre, a zajkibocsátási határérték megállapítása iránti kérelemhez csatolni kell:

a) a tervezett állapotot megelőző háttérterhelés mértékére irányuló vizsgálat eredményeit, valamint

b) a hatásterület számítására vonatkozó eredményeket.

3. §

A zajkibocsátási határérték megállapítása után minden olyan, az üzemi és szabadidős zajforrás területén bekövetkező változást, amely a határérték mértékét és teljesülését befolyásolja, a zajforrás üzemeltetője a *3. számú melléklet* szerinti bejelentőlapra köteles bejelenteni a környezetvédelmi hatóságnak.

4. §

(1) Az üzemi és szabadidős létesítmény zajkibocsátásának, illetve a zajkibocsátási határértéke teljesülésének ellenőrzésére vonatkozó vizsgálat módszerét e rendelet *4. számú melléklete* tartalmazza.

(2) Vonalas közlekedési zajforrás kibocsátását, az ettől származó terhelést a stratégiai zajterképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 2., 3., 4., 5. számú mellékletében megadott mérési, számítási módszerrel kell meghatározni azzal az eltéréssel, hogy a végeredményt L_{AM} zajmutatóban a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló jogszabályban meghatározott megítélési helyre kell megadni.

(3) A rezgésterhelési határértékek ellenőrzését az MSZ 18163-2:1998 számú szabvány alapján vagy azzal egyenértékű eredményt adó mérési módszerrel kell elvégezni.

(4) A légiközlekedési zaj mérését az MSZ 13-183-3:1992 számú, illetve az MSZ 13-183-4:1992 számú szabvány alapján vagy azzal egyenértékű eredményt adó mérési módszerrel kell elvégezni.

(5) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott számítási és mérési módszertől eltérő módszer csak abban az esetben alkalmazható, ha az pontosabb eredményt ad és a mérést, illetve számítást végző ezt bizonyítja.

5. §

(1) Joghatással járó zajmérés csak hitelesített és 1. pontossági osztályú zajmérő műszerrel végezhető.

(2) Joghatással járó zajmérésről, illetve rezgésmérésről mérési jegyzőkönyvet kell készíteni.

(3) Az üzemi és szabadidős zajforrásokra vonatkozó mérési jegyzőkönyv tartalmi követelményeit az 5. számú melléklet tartalmazza.

(4) A közlekedési zajforrások mérési jegyzőkönyvét a stratégiai zajterképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 6. pontja, illetve 5. számú melléklet 6. pontja szerinti tartalommal kell elkészíteni.

(5) A rezgésmérésről készült mérési jegyzőkönyv tartalmi követelményeit a 6. számú melléklet tartalmazza.

6. §

Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet
a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez

A zajkibocsátási határérték megállapításának módszere

A zajkibocsátási határérték megállapítása

A zajkibocsátási határértéket (L_{KH}) a következők szerint kell meghatározni.

1. Üzemi és szabadidős zajforrás zajkibocsátási határértéke megegyezik a zaj- és rezgésterhelési határértékek

megállapításáról szóló jogszabály szerinti zajterhelési határértékkel, ha közvetlen hatásterülete nem áll fedésben más üzemi vagy szabadidős zajforrás közvetlen hatásterületével.

$$L_{KH} = L_{TH}$$

ahol

L_{TH} = a zajtól védendő területen a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló jogszabály szerinti zajterhelési határérték,

2. Ha több, zajkibocsátási határértékkel még nem rendelkező üzemi vagy szabadidős zajforrás hatásterülete fedésben áll, akkor a zajkibocsátási határértékét az alábbi képlet segítségével kell megállapítani:

$$L_{KH} = L_{TH} - K_N \text{ dB},$$

ahol

$K_N = 10 \lg N$, de legfeljebb 5 dB, ahol

N = azon üzemi vagy szabadidős zajforrások száma, beleértve az eljárás tárgyát képező zajforrást is, amelyek közvetlen hatásterülete a üzemi vagy szabadidős zajforrás közvetlen hatásterületével fedésben áll.

3. Amennyiben határértékkel rendelkező üzemi vagy szabadidős zajforrás hatásterülete fedésben áll a zajkibocsátási határérték megállapítása iránti kérelem tárgyát képező üzemi vagy szabadidős zajforrással, a kérelmező részére megállapított határérték:

$$L_{KH} = L_{TH} - 5 \text{ dB}$$

4. A 2. és a 3. pont szerinti számítási módszertől abban az esetben kell eltérni, ha valamennyi érintett üzemi vagy szabadidős zajforrás üzemeltetője közös kérelmet nyújt be a zajkibocsátási határérték megállapítására vagy módosítására, és abban számszerűen megjelölik az egyes üzemeltetők által kért zajkibocsátási határértéket. A zajkibocsátási határértéket ebben az esetben úgy kell megállapítani, hogy a zajforrásoktól származó együttes zajterhelés ne haladja meg a 2., illetve a 3. pont szerint megállapítható zajkibocsátási határértékek összegét.

2. számú melléklet a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez

KÉRELEM

Üzemi, szabadidős létesítmény zajkibocsátási határértékének megállapítására

A, mint I. fokú környezetvédelmi hatóság részére.

A.....sz. rendeletalapján kérem a zajkibocsátási határérték megállapítását az alább megnevezett üzemi, szabadidős* zajforrásra.

1. A kérelmező (üzemeltető)

neve:

KSH száma:

székhelye:

ügyintéző neve:

telefonszáma:

KÜJ szám:

2. Üzemi, szabadidős zajforrás, amelyre a zajkibocsátási határértéket meg kell állapítani:

megnevezése:

címe:

telephely EOY koordinátái:

KTJ száma:

3. A kérelem indoka*:

a) új üzemi, szabadidős zajforrás létesítése,

b) az üzemelés közben bekövetkezett változások miatt a hatásterület és ezzel együtt a védendő területek, épületek megváltoztak,

c) a településrendezési tervben bekövetkezett változások miatt a védendő területek, épületek köre megváltozott,

d) a településrendezési tervben bekövetkezett változások miatt a védendő területek, épületek zajvédelmi besorolása megváltozott,

e) üzemeltető személyben változás következett be,

f) egyéb:

4. A zajforrás (a tervezett, illetve a meglévő létesítményben folytatott tevékenység, alkalmazott technológia, helyhez kötött vagy mozgó berendezés, üzemi, szabadidős zajforrásnak minősülő tevékenység) rövid leírása, ismertetése:

5. Az üzemi, szabadidős zajforrás működési rendje:

a) Műszak vagy nyitvatartási, működési idő

Technológia elnevezése	Zajforrás jele	Zajforrás elnevezése	A zajforrás működési helye	Zajforrás működési ideje	
				nappal -tól, -ig	éjjel -tól, -ig

* A megfelelő válasz aláhúzendő!

b) Szezonális (nyári, téli vagy más) működési rend:

c) Nem rendszeresen működő zajforrásokra vonatkozó adatok (pl. szükségáramforrások)

Technológia elnevezése	Zajforrás jele	Zajforrás elnevezése	A zajforrás működési helye	Zajforrás működési ideje (h/év)

6. A zajforrás hatásterületén elhelyezkedő ingatlanok felsorolása:

Ingatlan helyrajzi száma	Községi terület elnevezése	Házszám	A védendő épület Építményjegyzék szerinti besorolása

A kérelemben közölt adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt:.....

.....
cégszerű aláírás

3. számú melléklet a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez

JELENTÉS üzemi, szabadidős zajforrás* zajkibocsátásának megváltozásáról

A, mint I. fokú környezetvédelmi hatóság részére.

Aszámú rendeletalapján bejelentem, hogy az alább megjelölt üzemi, szabadidős zajforrás működési területén – a zajkibocsátási határérték megállapítását követően – a határérték mértéke és teljesülése tekintetében változás következett be.

1. A bejelentő (üzemeltető)

neve:

KSH száma:

székhelye:

ügyintéző neve:

telefonszáma:

KÜJ szám:

2. Az üzemi, szabadidős zajforrás (ahol a változás történt) megnevezése:
címe:
EOV koordinátája:
KTJ azonosító száma:
3. A zajkibocsátási határértéket megállapító határozat (ha volt II. fokú határozat, úgy annak is) száma és kelte:
4. A változás időpontja:
5. A változás oka**:
- a) új zajforrás (üzemrész, gép, hangosító berendezés stb.) üzembe helyezése,
 - b) új zajos vagy a korábbinál zajosabb tevékenység kezdése,
 - c) zajforrás cseréje zajosabbra,
 - d) zajforrás áthelyezése,
 - e) a telekhatáron, illetve azon belül a zaj terjedését befolyásoló változtatások (épületbontás, -építés, tereprendezés stb.),
 - f) a műszak vagy működési idő megváltozása,
 - g) egyéb változás:
6. A változás részletesebb leírása:

A bejelentésben közölt adatok a valóságnak megfelelnek.

Kelt:

.....
cégszerű aláírás

A bejelentéshez mellékelni kell (ha van) a változás előtti és a változást követő zajkibocsátás vizsgálati eredményét és a vizsgálatról készült szakvéleményt.

KÖZLÖNY

§

* A megfelelő válasz aláhúzendő.

** A megfelelő(k) aláhúzendő(k).

*4. számú melléklet
a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez*

**Az üzemi, szabadidős és építési zajforrás
zajkibocsátásának ellenőrzési
(vizsgálati és értékelési) módszere**

1. A vizsgálat előkészítése

1.1. A méréssel vizsgált terület kijelölése

A méréssel vizsgált terület a zajforrás hatásterületén belül elhelyezkedő terület.

A méréssel vizsgált terület annyi részterületre oszlik, ahányszor megváltozik a zajforrás zajkibocsátási határértéke a 2. § (1) bekezdése szerint, illetve ahány különálló zajkibocsátási határérték került a környezetvédelmi hatóság által megállapításra.

1.2. A mérési pontok kijelölése a méréssel vizsgált területen

A mérési pontokat a zajtól védendő terület zajkibocsátási határérték megtartási kötelezés hatálya alá eső részén kell kijelölni.

A mérési pontok számát a vizsgálat céljának megfelelően (üzemi létesítmény zajkibocsátásának meghatározása, értékelése, a környezetvédelmi hatóság által megállapított zajkibocsátási határérték teljesülésének ellenőrzése) kell megválasztani, de a vizsgálat céljától függetlenül legalább annyi mérési pontot kell kijelölni, hogy a kritikus pont minden egyes részterületen kiválasztható legyen.

Kritikus pont: a zajkibocsátási határérték megtartási kötelezés hatálya alá eső terület (részterület) azon megítélési pontja, ahol a vizsgált üzemi, illetve szabadidős zajforrás kibocsátásától eredő megítélési szint a legnagyobb.

1.3. Kiegészítő mérési pontok

Ha a vizsgált zajforrás működési körülményeinek esetleges későbbi igazolása szükségessé teszi (például szórakozóhelyek vagy más, az üzemeltető által befolyásolható zajkibocsátású létesítmények zajkibocsátásának vizsgálatakor) kiegészítő mérési pont jelölhető ki a létesítmény meghatározó zajforrása által keltett zaj ellenőrzésére, illetve dokumentálására alkalmas, a vizsgálatot végzők által meghatározott helyen.

1.4. Az üzemi létesítmény működési körülményének megválasztása

A zajforrás vizsgálatát e rendelet 1. § (3) bekezdése szerinti rendszeresen előforduló, legkedvezőtlenebb üzemelési állapotban vagy ilyen üzemelési állapot számításba vételével kell elvégezni.

Ha a létesítmény, illetve annak a zajkibocsátást döntően meghatározó zajforrásai a megítélési időtartamban folyamatosan vagy szabályozott (meghatározott, illetve meghatározható) módon szakaszosan üzemelnek, akkor a mérés

elvégezhető az üzemeltető személyes közreműködése, személyes jelenléte nélkül is. Ebben az esetben a mérés során vagy – az üzemeltető távollétében – a mérést követően, az ellenőrző zajmérést végző nyilatkozatot köteles kérni az üzemeltetőtől, amely szerint a mérés ideje alatt nem fordult elő a szokásostól eltérő, rendkívüli üzemelési, működési körülmény. Vitás esetben a mérést az üzemeltető jelenlétében vagy más alkalommal, az üzemeltető előzetes értesítése után meg kell ismételni.

Ha a létesítmény zajkibocsátását döntően meghatározó zajforrások működése a tevékenység igényének megfelelően változik, vagy ha a vizsgálat időtartamában ezek nem működnek, akkor a mérés elvégezhető az üzemeltető közreműködésével úgy, hogy a zajforrásokat egyenként vagy meghatározott összetételben működtetik, és a zajkibocsátásra jellemző mennyiséget az üzemeltető nyilatkozata alapján, az 1. § (3) bekezdése szerinti legkedvezőtlenebb üzemelési állapotra határozzák meg.

Ha az érintett lakosság a működési körülményekről eltérően nyilatkozik, akkor az értékelést ennek megfelelően is el kell végezni, és ezt a jegyzőkönyvben, szakvéleményben rögzíteni kell.

Ha a zajforrás vagy annak egy része épületben helyezkedik el és ezen épület nyílászárói nyithatók, akkor azokat, illetve azok szellőztetésre használt részét a mérés alatt nyitva kell tartani. Vitás esetben a mérést nyitott és csukott nyílászárók mellett is el kell végezni.

2. A mérés lefolytatása

A mérés folyamán (a mérőberendezés kiválasztásánál, a mérési pont és időtartam megválasztásánál, a mérési eredmények meghatározásánál, beleértve a háttérterhelés és a zaj esetleges impulzusos vagy keskenysávú jellege miatt szükséges kiegészítő mérési eredményeket is stb.) az MSZ 18150-1 vonatkozó előírásai szerint kell eljárni.

3. A meghatározandó zajjellemzők

A vizsgálat eredményeként minden mérési ponton a vizsgált üzemi létesítmény zajkibocsátására jellemző, az MSZ 18150-1 előírásai szerinti L_{AM} megítélési szintet kell meghatározni.

4. A vizsgálat eredményének értékelése

A vizsgálati eredményeket az üzemi létesítmény zajkibocsátási határértékével kell összehasonlítani.

A zajkibocsátás minősítését a kritikus pontra vonatkozó vizsgálati eredmény pontosságától függően, az MSZ 18150-1 vonatkozó előírásai szerint kell elvégezni.

Megjegyzés:

Több részterület esetén az értékelést a részterület kritikus pontján meghatározott megítélési szint és a részterületre vonatkozó zajkibocsátási határérték összehasonlítása alapján is el kell végezni.

5. számú mellékleta 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez**Üzemi vagy szabadidős zajforrás mérési jegyzőkönyvének tartalmi követelményei**

Joghatással járó zajmérés mérési jegyzőkönyvének az alábbiakat kell tartalmaznia:

1. a mérést végző szervezet vagy személy nevét és címét,
2. a zajmérés elvégzésére megbízást adó szervezet vagy személy megnevezését és címét,
3. a vizsgált létesítmény megnevezését és pontos helyét,
4. a vizsgálat célját,
5. a mérés időpontját,
6. a vizsgált helyszín részletes leírását (a vizsgált területen található védendő és nem védendő épületek és építmények felsorolása és funkciója, a be nem épített területek felsorolása, funkciója),
7. a mérési pontok jelét, helyét, magasságát és jellegét táblázatos formában,
8. a vizsgált területen elhelyezkedő védendő helyiségek rendeltetését,
9. a zajtól védendő terület rendezési terv szerinti besorolását,
10. a zajforrások megnevezését, helyét, működési rendjét,
11. a meteorológiai körülményeket a mérés ideje alatt (szélereősség, szélirány, hőmérséklet, csapadék viszonyok),
12. a zaj terjedését befolyásoló tényezőket (növényzet, domborzati viszonyok, árnyékolás, talaj minőség),
13. az egyes mérések elvégzésének módját,
14. a vizsgálati időt, részidőket és az egyes mérések időpontjait,
15. a helyszíni mérések eredményeit, ideértve az alapzajra vonatkozó mérési eredményeket is,
16. a mérési adatok feldolgozásának módszerét, számítási eljárásokat, részeredményeket, korrekciós tényezőket,
17. a mérést befolyásoló esetleges körülményeket,

18. a vizsgálat eredményeit (beleértve a zajbírság meg-
alapozásához szükséges adatokat),

19. a méréshez használt műszerek és berendezések típusát és gyártmányát,

20. a zajmérő műszer pontosságát, hitelesítési bizonylatának másolatát,

21. egy helyszínrajzot, amelyen a zajforrások, a védendő területek, épületek és azok szintjeinek száma, valamint a mérési pontok helye azonosítható módon fel van tüntetve,

22. a mérési jegyzőkönyv aláírásának dátumát,

23. a mérésért felelős személy nevét és aláírását.

6. számú mellékleta 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelethez**Környezeti rezgésforrás mérési jegyzőkönyvének tartalmi követelményei**

A rezgésmérést dokumentáló jegyzőkönyvnek legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

1. a mérést végző szervezet vagy személy nevét és címét,
2. a mérés elvégzésére megbízást adó szervezet vagy személy megnevezését és címét,
3. a vizsgált rezgésforrás megnevezését és pontos helyét, működési rendjét,
4. a vizsgálat célját,
5. a mérés idejét (dátum, mérési időszakok megjelölése),
6. a mérési pontok jelét, helyét táblázatos formában,
7. a vizsgált védendő helyiségek rendeltetését,
8. a rezgés terjedésének adatait,
9. az érzékelő felerősítésének módját,
10. a méréshez használt műszer gyártóját, típusát, hitelesítési bizonylatának másolatát,
11. a műszer beállításait a mérés folyamán,
12. a helyszíni mérések eredményeit, a mérés végeredményeit,
13. a mérést befolyásoló esetleges körülményeket,
14. egy helyszínrajzot, amelyen a rezgésforrások, valamint a mérési pontok helye azonosítható módon fel van tüntetve,
15. a mérési jegyzőkönyv aláírásának dátumát,
16. a mérésért felelős személy nevét és aláírását.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
94/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete**

a vízgazdálkodás egyes szakmai követelményeiről

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (8) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazások alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § c) pontjában foglalt feladatkörömben eljárva, a következőket rendelem el:

Általános előírások

1. §

(1) A vízilétesítményeket, illetve a vízimunkákat
a) az igények várható fejlődését, a víztest jó ökológiai állapota elérését és az ökológiai vízmennyiséget figyelembe véve, valamint
b) a rendeltetésüknek megfelelő kialakításuk érdekében vízgazdálkodási, hidrológiai és hidrogeológiai, valamint hidraulikai szempontból kell méretezni.

(2) A kialakítás mértékét és a bővítés lehetőségeit műszaki-gazdasági számítással kell meghatározni. Az igények várható növekedése folytán szükségessé váló bővítés idejét a vízilétesítmény tervezett élettartamával összhangban kell számításba venni.

(3) A vízkárelhárítás és a vízhasznosítás célját szolgáló vízilétesítmények méreteit, valamint a mederszabályozási munkák irányadó méreteit úgy kell meghatározni, hogy a létesítmény a mértékadó vízhozamnak az előírt biztonság melletti szállítására, illetve lebocsátására alkalmas legyen. A rendeltetészerű működéshez szükséges fenntartási tevékenységet – a víz minőségéből eredő hatásokat is figyelembe véve – oly módon kell tervezni, hogy az üzemeltetési engedélybe belefoglalható legyen.

(4) A vízfolyás és a nyílt csatorna medrét, a parti sávot, az árvízvédelmi műveket úgy kell kialakítani, hogy az iszap és a hordalék eltávolítása, elhelyezése, a növényzet irtása, illetőleg a védő gyeptakaró gépi fenntartása elvégezhető legyen.

(5) Vízkivételi mű létesítésénél a meder és part állékonyságát biztosítani kell.

2. §

A vízilétesítmények és vízimunkák magassági adatait a Balti alapszintre kell megállapítani. A térbeli elhelyezkedés beazonosíthatósága érdekében a jellemző pontok,

nagy kiterjedésű létesítmény(ek)nél a súlypont X,Y koordinátáit meg kell határozni.

*Vízkészlet-gazdálkodási és vízminőség-védelmi
általános műszaki követelmények*

3. §

(1) A település vízszükségletét a településhálózat-fejlesztési tervet és a tűzoltási célú vízmennyiséget is figyelembe vevő fajlagos vízigény alapulvételével, a vízgyasztási normák szerint kell megállapítani.

(2) Az ipari üzem vízszükségletét a vízgazdálkodási szempontból legelőnyösebb technológia alkalmazásának, az üzemi vízgazdálkodás rendszerének alapulvételével, a szociális és tűzoltási célú vízmennyiséget is beszámítva kell meghatározni.

*Vízilétesítmények tervezésére, elhelyezésére,
méretezésére és kialakítására vonatkozó szabályok*

4. §

(1) Felszíni vízkivételek tervezése során legalább havi bontásban kell figyelembe venni a vízmérleg elemek időbeni alakulását, továbbá a várható vízállás és vízhozam szélső értékeit, a hordalék mennyiségét és összetételét, a jégviszonyokat, a víz minőségét és a kivehető legnagyobb vízmennyiségeket, tekintettel az ökológiai vízmennyiségre is.

(2) Felszín alatti vízbeszerzés tervezése esetén a hidrogeológiai viszonyok feltárására irányuló előmunkálatok eredményeit is figyelembe kell venni.

5. §

(1) A felszín alatti vízkészletre telepített vízilétesítmény tervezésekor figyelembe kell venni a vízáadó rétegek statikus, dinamikus és járulékos vízkészletét, a rétegek korábbi igénybevételét, a felszín alatti víztől függő ökoszisztémák ökológiai vízmennyiségeit és a felszín alatti vízkészlet minőségét.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott létesítmény tervezését megelőzően feltárást kell végezni, és ennek érdekében próbakutakat kell lemélyíteni. A feltárás hidrogeológiai szakvélemény alapján mellőzhető.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott létesítményeknél – a vízjogi engedélyben foglaltak szerint – gondoskodni kell arról, hogy

a) a vízkivétel üzemi és nyugalmi szintje megfigyelhető és rögzíthető legyen;

b) a vízkivétel által szolgáltatott vízmennyiség folyamatosan mérhető legyen;

c) a jogszabályban meghatározott vízkivételek esetében a vízáadó rétegekben a vízkészlet mennyiségi és nyomási viszonyaival kapcsolatos változások, továbbá a létesítmények depressziós hatásterületén a vízszintváltozások észlelhetők legyenek;

d) a vízmintavétel biztosítható legyen.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott vízlétesítmények egymástól való távolságát úgy kell meghatározni, hogy az azonos vízáadó szintekre települt kutak együttes üzemeltetése esetén kialakuló vízhozam-csökkenés mértéke ne haladja meg az eredeti, üzemszerűen kitermelhető vízhozam 10%-át.

6. §

(1) A tározó helyét a terület ökológiai, topográfiai viszonyai, beépítettsége, művelési ága, valamint hidrológiai, talajmechanikai adottságai, a tárolási cél, valamint a potenciális vízkészlet együttes figyelembevételével kell kiválasztani.

(2) A tározót a vízgyűjtő terület jellemzőinek figyelembevételével kell megvalósítani. Figyelembe kell venni a vízgyűjtő területnek a tározott víz mennyiségére és minőségére, valamint a tározónak a vízfolyásra gyakorolt hatását.

(3) A tározó létesítése előtt fel kell tární a vízhasznosítási, vízkárelhárítási, üdülési, környezetvédelmi, természetvédelmi és egyéb igényeket, s ezek összehangolt kielégítésére kell törekedni.

(4) A tározó méretét a domborzati, a geológiai és a hidrogeológia lehetőségek gazdaságos kihasználásával kell megállapítani. A vízkárelhárítási célú, ideiglenes tározó kivételével meg kell határozni a teljes kihasználásra való kiépítés mértékét, és biztosítani kell a későbbi bővítés lehetőségét.

(5) Sekély, nagy párolgási és szivárgási veszteségű, elmocsarasodásra hajlamos tározót tilos kialakítani, kivéve belvíztározót, ideiglenes tározót, árvízi tározót, hűtőtavat, valamint természetvédelmi érdekből kialakított, mesterségesen kialakított vizes élőhelyet.

Üzemeltetésre vonatkozó általános szabályok

7. §

(1) A vízlétesítmények műtárgyainak önműködő vagy gépi erővel működtetett zárószervezeteinél, továbbá az önműködő vagy távvezérlésű szivattyútelepeknél üzemzavar esetére gondoskodni kell a zárószervezet üzemelte-

tésének kézi erővel vagy más alkalmas módon történő működtetéséről.

(2) Azokon a vízlétesítményeken, amelyek elmozdulása, meghibásodása vagy tönkremenetele közvetlen életveszélyt vagy jelentős vagyoni vagy eszmei kárt okozhat, vízszintes és magassági ellenőrző pontokat kell elhelyezni, feltéve, hogy a létesítmény állapota az elmozdulás mérésével ellenőrizhető.

(3) Szivattyús vízkitermelés esetén a vízfelhasználás céljától függően megfelelő mértékű tartalékkapacitásról kell gondoskodni.

Ivó és ipari vízellátásra vonatkozó előírások

8. §

(1) Külterületen fektetett vezeték nyomvonalát jól látható módon, tájba illően kell jelölni. Külön meg kell jelölni az egyéb vonalas létesítményekkel való keresztezés helyét.

(2) Vízellátási rendszer létesítése, valamint fejlesztése során figyelembe kell venni a csúcspozasztás időbeli eltérését fogyasztási körönként, ennek hatását az összesített csúcspozasztásra, valamint az éves, heti és napi fogyasztási csúcsok alakulását.

(3) A vízellátó rendszert, különösen átemelőtelepet, tárolót, hálózatot, olyan műszerezettséggel és automatikával kell felszerelni, amelyek kizárják, hogy a hálózatban a normál üzemtől eltérő nyomásviszonyok alakuljanak ki. Üzemzavar elhárítása érdekében csőtörés és nyomáscsökkenés-jelzőket, valamint légtelenítőket kel felszerelni.

(4) A vízszállító hálózat szakaszolhatóságát, rendszeres tisztítási lehetőségét biztosítani kell.

(5) Agresszív talajban, nagyfeszültségű villamos berendezés, földkábel közelében a csővezetékét csak a káros hatásoknak ellenálló csővekből szabad létesíteni, illetve katódvédelemről kell gondoskodni.

9. §

(1) Koncentrált vízhasználat esetén (pl. városszéeli lakótelep, kórház) kétoldali vízellátást kell biztosítani.

(2) Ivóvízminőségű víz szállítására, tárolására csak e célra minősített és alkalmazásra jóváhagyott anyagból készült vezeték, burkolatok és szerelvények használhatók.

(3) Ivóvízvezetékéről ipari vízellátás céljára leágazást létesíteni csak vízvisszaáramlást megakadályozó szerelvény beépítésével szabad.

(4) Ivóvízhálózatra tilos olyan berendezést kapcsolni, amely a hálózatba bármilyen idegen anyagot, vagy nem ivóvízminőségű vizet juttathat.

(5) Az ivóvíztároló ürítő- és túlfolyóvezetékeit a szenny- és csapadékvíz-elvezető csatornába csak megszakítva szabad bekötni. A megszakításokat egyértelműen megjelölt helyen kell kialakítani.

(6) Ivóvízhálózatról táplált hidroforberendezést úgy kell kialakítani és üzemeltetni, hogy az ivóvízhálózatban a legkedvezőtlenebb esetben is legalább 0,1 MPa túlnyomás legyen.

(7) Nyomásfokozó szivattyútelepnél a vízhálózatba zárószerelvénnyel ellátott megkerülő vezetékkel kell kialakítani.

Települési szennyvízelvezető rendszer

10. §

Egyesített rendszerű csatornahálózat méretezésénél a mértékadó csapadékvízhozam és a szennyvízlefolyási csúcs hozam együttes értékét kell alapul venni.

11. §

(1) A szennyvízelvezető rendszereket – a bűjtató kivételével – úgy kell kialakítani, hogy bennük pangó víz vagy iszaplerakódás ne keletkezzen.

(2) Ha a zárt csatorna öntisztulása nem biztosított, akkor a csatornák rendszeres tisztítását biztosítani kell.

(3) A szennyvízelvezető hálózat irány és lejtés változásainak helyén, valamint gyűjtő- és gerincvezetékek becsatlakozásainál az üzemeltetés és a karbantartás által megkívánt, a hatóság által jóváhagyott helyeken ellenőrző- vagy tisztítóaknákat kell elhelyezni.

(4) A tisztítóaknáknak közötti gravitációs szakaszt úgy kell kiépíteni, hogy egyenletes lejtésű, nem mászható szelvény esetében egyenes vonalvezetésű és változatlan szelvényű legyen.

12. §

(1) A szennyvízelvezetési rendszer minden elemét vízzáró módon kell kialakítani.

(2) A szennyvízátemelő telepet az előírt védőtávolság betartásával, szükség esetén szagtalanítás alkalmazásával kell kialakítani.

(3) A szennyvízátemelő telepet úgy kell kialakítani, hogy abban iszaplerakódás ne keletkezzen.

(4) A szennyvízelvezető rendszer karbantartási, javítási vagy átépítési munkái alatt a szennyvíz továbbvezetéséről gondoskodni kell.

Települési szennyvíztisztítás

13. §

(1) A megkerülő vezetékbe és a záporkiömlőbe üzembiztos, árvíz idején is működtethető elzárószerkezeteket kell elhelyezni. A zsilipnél kettős elzárási lehetőségről kell gondoskodni.

(2) A szennyvíztisztító telepen biztosítani kell az automatizálást, illetőleg a folyamatszabályozást.

(3) A tisztítótelepet úgy kell kialakítani, hogy az közúti járművel megközelíthető legyen.

(4) A keletkező szennyvíziszap, rácsszemét és homok üzemyszerű eltávolítása során biztosítani kell, hogy a szállítás és elhelyezés környezeti ártalmat ne okozzon.

(5) A szennyvíztisztító telep tervezése során a települési folyékony hulladék fogadásának módját és körülményeit meg kell határozni.

Szennyvízelhelyezés

14. §

(1) A befogadóba kerülő tisztított szennyvizeket a vízfolyás kisvízi medrébe kell vezetni. A partrongálódás és a mederelfajulás megelőzésére a bevezetéssel egyidejűleg a szükséges szabályozási műveket meg kell építeni.

(2) A vízszint alatt betorkolló szennyvízvezeték helyét a parton jelezni kell.

(3) Szűrőmezőnél a szűrőágyak működésének a talajra és a talajvízre gyakorolt hatását figyelő kutat létesítésével, rendszeres vízminőségi vizsgálatokkal ellenőrizhetővé kell tenni.

Hévízgazdálkodás

15. §

(1) A hévízkutat a vízpazarlás megakadályozása érdekében olyan kútfej-szerelvénnyel kell ellátni, amely lehetővé teszi a vízkivétel mértékének igény szerinti szabályozását, a termálvíztestekre meghatározott vízkészleteket figyelembe vevő, fenntartható dinamikus vízkészlet-gazdálkodást.

(2) A kitermelt víz mennyiségét, nyomását és hőmérsékletét folyamatosan kell mérni és üzemnaplóban rögzíteni. Az üzemnaplóban rögzített adatok képezik alapját az

országos statisztikai adatszolgáltatásnak, valamint a víz-készlet-járulék bevallásnak.

16. §

(1) Olyan vezetéket, berendezéseket és szerelvényeket kell alkalmazni, amelyek ellenállnak a hőmérséklet-ingadozásból és a külső-belső agresszív hatásokból származó igénybevételeknek.

(2) A hévízkutat, a vezetéket és a kezelőberendezést úgy kell kialakítani, hogy a vízkő ne váljon ki, illetve a lerakódott vízkő eltávolítható legyen.

17. §

(1) Hévíztárolót a kút átlagos vízadóképessége és a napi csúcsfogyasztás figyelembevételével kell méretezni és úgy kell megvalósítani, hogy a hévíz jellemzőinek a felhasználást gátló mértékű megváltozása megakadályozható legyen.

(2) A hévíztárolót úgy kell kialakítani, hogy az ellenálljon a hőmérséklet-ingadozásból, az esetleges vízkő-kiválásból és az agresszív hatásokból származó igénybevételeknek.

(3) A hőközpont, illetve a hévízkezelő berendezés tervezésénél és kivitelezésénél gondoskodni kell üzembiztonsági tartalékról, valamint az energiatakarékossági igényeket kielégítő hőszigetelésekről.

Vízhasznosítás általános előírásai

18. §

(1) Villamos üzemű szivattyútelepnél kétoldali áramellátást kell kiépíteni.

(2) Az öntözőrendszerek és főcsatornák fővízkivételénél, valamint a vízátadó helyeken a vízmennyiség mérésről és a mérési eredmények nyilvántartásáról gondoskodni kell.

(3) Az öntözőcsatorna medrét, ahol a vízátzivárgás lehetősége fennáll műszaki és gazdasági szempontok alapján szigetelni kell vagy övárkot kell építeni.

(4) A csatorna és műtárgyainak méretezésénél az alkalmazásra kerülő gerebek duzzasztó hatását figyelembe kell venni.

(5) A csatorna töltéseinek biztonsága érdekében a hatósági engedélyben jóváhagyott helyen és számban túlfolyót kell létesíteni. A túlfolyó víz befogadásáról gondoskodni kell.

(6) A 16 m-nél szélesebb víztükrű vagy hajózásra, illetve kishajózásra használt csatorna rézsút a hullámvérés kártételeitől meg kell védeni.

Öntözés

19. §

(1) A csepegtető öntözőtelepek szárnyvezetékeit és szálló ágát úgy kell elhelyezni, hogy a talajművelést ne akadályozzák, illetve a talajművelő gépek ne okozzanak mechanikai sérülést, ne tegyenek kárt a csepegtető csövekben, csepegtető testekben.

(2) A szűrő és tápoldatozó központokat úgy kell tervezni, illetve kialakítani, hogy a csepegtető testekhez ne kerüljön szennyeződés.

20. §

(1) Az öntözőtelep létesítményeit úgy kell kialakítani, hogy – a vízkorlátozási időszakot kivéve – az ellátandó terület tervezett vízszükséglete, a veszteségek figyelembevételével, a szükséges időben és vízszintmagassággal biztosítható legyen.

(2) A nyomócsőhálózatot és szerelvényeit úgy kell kialakítani, hogy üzem közben a nyomás a nyomásviszonyokra jellemző pontokon ellenőrizhető legyen, továbbá meghibásodás esetén a hibás szakasz kiiktatásával a részleges üzemelés biztosítható legyen.

(3) A beépített nyomócsőhálózatot hagyományos módon művelt területen legalább 80 cm-es takarással, mélyművelésű területen legalább 30 cm-rel a mélyművelésű szint alatt kell elhelyezni.

(4) Az öntözés célját szolgáló nyomócsővezetéket és szerelvényeit úgy kell kialakítani, hogy vízteleníthetők, továbbá üzem közbeni légteleníthetők legyenek.

(5) Öntözőtelepek esetében az állami tulajdonú vízilétesítmény területén csak a szivócső, a vízkitermelést végző szivattyú és a legközelebbi birtokhatárig érő nyomócső helyezhető el. Az öntözéshez szükséges egyéb tartozék vagy berendezés csak az öntözőtelep területén helyezhető el.

21. §

(1) A nyomócsőre telepített műtárgy, szerelvény, földből kiálló, vagy a művelési zónában levő részeit a művelő gépek okozta mechanikai sérülés ellen védeni kell. Magas növényű kultúrában a műtárgy helyét jól láthatóan meg kell jelölni.

(2) A nyomócsővezeték irányváltozásait, elágazásait, végeit elmozdulás ellen biztosítani kell.

(3) A nyomócsővezeték nyomvonalát, valamint más vezetékkel és kábellel való keresztezését jól láthatóan meg kell jelölni.

(4) Főnyomócső-vezetékét belterületen átvezetni csak más műszaki megoldás hiányában lehet.

22. §

Esőztető telep nyomócsővezetékébe hígtrágya-beosztalozást csak a nyomásközpont zárt területén kívül szabad létesíteni.

23. §

(1) Az öntözőcső-hálózatot csak nyomáspróba és próbaüzemelés után szabad üzembe helyezni. A nyomáspróbát a mindenkor érvényes, erre vonatkozó szabvány előírásainak megfelelően kell végrehajtani.

(2) Az öntözőtelep vízelvezető csatornáit úgy kell elhelyezni és kialakítani, valamint az árasztó és csurgalékvizet elvezetni, hogy a telepen kívüli belvízelvezetéssel összhangban legyen.

(3) Öntözésre berendezett területen a levezetőcsatornában a mértékadó vízhozamhoz tartozó vízszint legalább 30 cm-rel maradjon a terep felszíne alatt.

(4) Árasztó öntözésre berendezett telepet szivárgóárok-
kal, illetve vízelvezetőárok-
kal kell körülvé-
ni és az össze-
gyűlő vizet el kell vezetni.

Mesterséges tavak, tározók

24. §

(1) A sokéves maximális talajvízszint és fenékmélység között 1,0 m távolságot meg kell tartani. Ha talajvíz-monitoring nem áll rendelkezésre, akkor a talajmechanikai szakvéleményből származtatott maximális vízállást kell alapul venni. Ahol vízzáró réteg nem áll rendelkezésre, ott műszaki védelemről gondoskodni kell.

(2) A tó kialakításakor figyelembe kell venni az érintett térségben már meglevő belvíz és öntözési rendszerek működési feltételeit.

(3) Kábelek és egyéb föld alatti vezetékek fölött halastó nem létesíthető.

(4) Halastó fölött légvezeték nem vezethető.

25. §

(1) A párolgási veszteséget legalább 10%-os előfordulási valószínűségű értékkel kell figyelembe venni.

(2) Tavak, illetve tározót a mértékadó időszak legalább 80%-os előfordulási valószínűségű lefolyó vízmennyiségét alapul véve kell megtervezni.

(3) Tó feltöltését csak időnyen kívül lehet végezni.

26. §

(1) Főműves vízbetáplálás esetén biztosítani kell a betáplált vízhozam mérésére alkalmas berendezést.

(2) Egyéb célra hasznított hévíz csak részletes, esetenként végzett, teljes körű és egyetértő halélettani vizsgálat alapján vezethető halastóba.

(3) Tó esetén tilos a szennyvízzel, települési folyékony hulladékkal történő tápanyagképzés, takarmányozás.

(4) Tógazdaságból elfolyó vizet vízminőségi szempontból vizsgálni kell. Gazdasági szempontok és a helyi adottságok figyelembevétele mellett az elfolyó víz befogadóba való bebocsátását megelőzően meg kell vizsgálni biológiai szűrőmezőn való átvezetésének lehetőségét is.

27. §

(1) A körtöltéses és a hosszútöltéses halastavak tápláló-, valamint elvezető csatornáit úgy kell kialakítani, hogy lehetőleg egymástól függetlenül biztosítsák a feltöltést és a leürítést.

(2) Átfolyó rendszerű halastó csak ott létesíthető, ahol nincs elegendő hely tápcsatorna, lecsapoló csatorna létesítéséhez.

28. §

(1) Meglevő, vizet nem tartó töltés tó töltéseként csak szigeteléssel és védőburkolattal ellátva vagy övások építésével, részletes vizsgálatok alapján vehető igénybe.

(2) Állandóan vagy időnként vizet tartó töltés, gát igénybevétele során esetenként kell meghatározni az eredeti rendeltetés érdekében szükséges védelmet.

29. §

(1) Síkvidéki tógazdaság töltéseit, a tervezett legnagyobb vízszint felett legalább 50 cm-es biztonsággal, a talajminőségnek megfelelő keresztmetszettel kell kialakítani. A legnagyobb vízszint meghatározásánál a hullámszám magasságát figyelembe kell venni.

(2) Völgyzárógátas tó töltésének koronaszintjét a völgy legmélyebb részén az ülepedési ráhagyás mértékén túl legalább 0,3 m-rel meg kell emelni. A gátat, árapasztót úgy kell kialakítani, hogy rendkívüli árvíz esetleges átbukása előre megtervezett helyen következzen be és a legkisebb kárt okozza.

(3) Dombvidéki tavak esetében a legalsó gát koronaszintje a tó mértékadó árvízszintjénél legalább 0,5 m-rel magasabb legyen. A mértékadó vízszint magasságánál az árvízszinten kívül a hullámszám magassága hatását is figyelembe kell venni.

30. §

(1) Mesterséges tavak töltéseit a szél és a hullámverés romboló hatásától elsősorban biológiai védősávval kell megvédeni.

(2) A biológiai védősáv kifejlődéséig gondoskodni kell a töltések ideiglenes védelméről.

(3) A töltés üzemvízszint feletti és burkolattal nem védett részeit, illetve a mentett oldali rézsűt az erózió ellen fűvesítéssel kell megvédeni. A tavak medrének rendezését a hasznosítási célnak megfelelően kell előirányozni.

31. §

(1) Tómederben belső anyagárkot, halágyat csak a töltés lábától számított legalább 4 m széles padka kihagyásával szabad kialakítani. A teletető töltése és bevágása között minden oldalon legalább 1 m széles padkát kell hagyni.

(2) A töltésbe és a töltéslábtól 10 m távolságon belül – hullámvédelmi célt szolgáló őshonos fa- és cserjefajok kivételével – nem szabad fát vagy bokrot ültetni.

(3) A tavak üzemi vízszintszabályzó műtárgyának elhelyezésénél és kialakításánál törekedni kell a tómeder teljes lecsapolhatóságára.

32. §

A tó műtárgyait úgy kell kialakítani, hogy mellettük káros szivárgás ne léphessen fel.

33. §

(1) Annál a tónál, amelyen élő víz folyik át, a feltételezett töltésszakadás következményeit számítással meghatározva, az árapasztó műtárgyat legalább a 3%-os előfordulási valószínűségű árvíz figyelembevételével kell méretezni. A méretezésnél a tárgyi tó felett üzemelő tavak árvízcsúcs csökkentő hatását nem lehet figyelembe venni.

(2) A számítások alapján a feltételezett töltésszakadás, töltésmeghágás alatti mederszakaszra előntési térképet kell készíteni a kilépő vízmennyiség alapján.

(3) Tó építésénél az alatta lévő mederszakaszhoz megfelelő átmeneti szelvénnel kell csatlakozni.

(4) A tó létesítése során a tó alatti mederszakasz vízszállító képességét a tó vízleeresztésével összhangban kell tervezni és kivitelezni.

34. §

Árapasztóban halrács legfeljebb a 10%-os előfordulási valószínűségű árvíz magasságáig helyezhető el. Az árapasztó méretezésénél fel kell tételezni a halrács eltömődését, vagy öntisztuló halrácsot kell alkalmazni. Az árapasztásban a leeresztő zsilipet nem lehet figyelembe venni.

35. §

Tó leürítésére szolgáló mű, csatorna, műtárgy vízemelő képességét a technológiai igények szerint kell meghatározni.

36. §

A tavakat szükség szerint, a talajvízszint káros megemelkedésének, illetve a szomszédos területen keletkező károknak a megakadályozására az elvezető hálózatba bekapcsolt szivárgóval kell körülvenni.

37. §

A tavak leürítési rendjét belvíz kialakulásának veszélye esetén a befogadó mennyiségi és minőségi terhelhetőségét is figyelembe véve, szükség szerint módosítani, végső esetben a vízleeresztést szüneteltetni kell a védekezést irányító szervezet elrendelése szerint.

38. §

(1) A felvízi rézsűt az üzemszerűen lehetséges legnagyobb sebességű vízszintsüllyedésből származó hatás figyelembevételével kell kialakítani.

(2) A földgát alvízi rézsűjén a csapadék eróziót nem okozó, a rézsű állékonyságát nem veszélyeztető elvezetéséről kell gondoskodni.

39. §

A tározó földgátjának legkisebb koronaszélessége 3,0 m.

40. §

(1) A gátba épített műtárgy és a gáttest érintkezési felületét úgy kell kialakítani, hogy a műtárgy menti szivárgás sebessége a gáttest anyagára megengedettnél kisebb legyen.

(2) A műtárgyat vízhozammérésre és vízmintavételre alkalmasan kell kialakítani. A vízállás észlelésére vízmérceket kell elhelyezni.

(3) A műtárgyat a jégnyomás ellen védeni kell.

(4) A műtárgyat – kivéve az árapasztót – úgy kell kialakítani, hogy a halak áthaladása megakadályozható legyen.

41. §

(1) A tenyészőidő alatt állandó vízborítású, éves vagy többéves kiegyenlítésű völgyzárógátas tározóban gondoskodni kell a fenékleürítésről, és az annak érdekében szükséges fenékrendezésről. A fenékleürítő műtárgyat úgy kell elhelyezni, hogy hozzá külső vagy belső halágy egyidejű vagy utólagos kiépítéssel csatlakoztatható legyen.

(2) A fenékleürítő keresztmetszetét a tározó alatti meder vízszállító képessége, a tározótérfogat és a felvízi földrézsű állékonyságának függvényében meghatározott leürítési idő alapján kell meghatározni.

(3) 4,0 m-nél nagyobb vízmélységű tározóhoz legalább 0,8 m belső méretű fenékleürítőt kell készíteni.

(4) A fenékleürítőn és az üzemi vízkivételi műtárgyon a felvízi oldalon két egyenértékű elzárást kell létesíteni.

42. §

(1) Az árapasztót és tartozékait a mértékadó árvíz kártétel nélküli levezetésére kell méretezni.

(2) Az árapasztó méretének megállapításánál az árhullámnak a tározó víztükrén való ellapulását figyelembe lehet venni.

(3) Zárt szelvényű árapasztót, a mértékadó árvízi vízhozam 1,3-szeres értékét alapul véve kell méretezni. Ebben az esetben a mértékadó árvízi vízhozamhoz tartozó magassági biztonságnak legalább a felét kell biztosítani.

43. §

(1) A tározó létesítése során a tározó alatti mederszakaszh vízszállító képességét a tározó vízleeresztésével összhangban kell tervezni, illetőleg kivitelezni.

(2) Gondoskodni kell a megemelkedő vagy süllyedő talajvízszint hatása által érintett terület és létesítményei megvédéséről, szükség esetén a talajvíz szabályozásáról és a vízszintváltozás méréséről.

(3) A hordalék és uszadék megfogásának mértékét a tározó hasznosításától függően kell meghatározni. A megfogott hordalék és uszadék eltávolításának technológiai feltételeit az engedélyesnek biztosítani kell.

Árvízvédelmi vonal kialakításának szempontjai

44. §

(1) Az árvízvédelmi mű létesítése során

a) figyelembe kell venni a folyó középvízi medrét, biztosítani kell, hogy az árvízi és középvízi sodorvonalak iránya ne térjen el lényegesen egymástól, továbbá az új töltés a folyó általános szabályozási tervéhez illeszkedjen;

b) kerülni kell az éles töréseket, az árvízi meder átmenet nélküli és nagyarányú szűkítését vagy bővítését, továbbá lehetőség szerint a szakadópartok közelségét, a holtmedrek keresztezését és közelségét;

c) a nyomvonal megállapítása során figyelembe kell venni az előterek kialakításának és a véderdő telepítésének lehetőségét.

(2) A hullámtér szélességét a mértékadó árvízi vízhozam alapján, a már kiépített szakaszok hullámterének szélességéhez alkalmazkodva kell megállapítani.

45. §

Árvízkaput távlati hajózási igény esetén olyan elzáró szerkezettel kell ellátni, amely a hajózsilip felső fője elzáró szerkezeteként működhet.

46. §

(1) Az árvízi tározó befogadóképességét meghaladó árvízhozamok túlfolyását vagy kizárását biztosítani kell. A túlfolyó méreteit úgy kell megállapítani, hogy az átbukás a gát károsodása nélkül történjék.

(2) Az árvízvédelmi művön és az altalajon keresztül átszivárgó vizek kártételeinek elhárítására szolgáló ellennyomó medencét, fakadóvíz-elvezető csatornát úgy kell kialakítani, hogy a fakadóvíz szükség szerint visszatartható, illetve szabályozottan elvezethető legyen.

(3) A védőmű biztonságát közvetlenül nem veszélyeztető, de a mentett oldali területen esetleg kárt okozó szivárgó- és fakadóvíz mennyiségének csökkentésére vagy elvezetésére alkalmazott művet úgy kell kialakítani, hogy az a védőmű és az általa állékonyosságát ne csökkentse.

47. §

(1) Az árvízvédelmi töltés menti 10 m-es védősávot, a töltéstől távolodva legalább 5%-os eséssel kell kialakítani.

(2) Helyi terepmélyedést a töltés menti védősávban, holtág keresztezésnél további 10 m-es sávban, legalább az átlagos terepszint magasságáig fel kell tölteni.

48. §

Az árvízvédelmi földmű és fal mentén a hullámtéren a vízdali töltésláb vonalától mért 60 m-en, a mentett oldalon pedig 110 m-en belül anyaggödört, munkagödört nyitni, szabadkifolyású kutat létesíteni, tavat kialakítani, illetve a fedőréteg tartós eltávolításával járó tevékenységet folytatni csak a vízügyi hatóság szakhatósági hozzájárulásával, a vízkárelhárításért felelős szervezet hozzájárulásával, szükség esetén részletes talajfeltárás, állékonyági és szivárgási vizsgálat alapján lehet.

49. §

(1) Az árvízvédelmi vonal folytonosságát megszakító átvágás, vagy a védőképességet jelentősen érintő megbonthatás előtt az említett szakaszon ideiglenes árvízvédelmi vonalat kell létesíteni.

(2) Az ideiglenes árvízvédelmi vonalat a fővédvonallal azonos védbiztonságúra kell kialakítani.

50. §

(1) Az árvízvédelmi művet úgy kell karbantartani, hogy védőképessége ne csökkenjen.

(2) Az árvízvédelmi mű állapotát és méreteit rendszeresen, az árvizek levonulása után pedig soron kívül ellenőrizni kell.

(3) A töltés szelvényméreteit és a műtárgyak mérőpontjait legalább ötvenként méréssel kell ellenőrizni.

(4) Árvízvédelmi töltést keresztező, vagy a töltésbe épített művek, műtárgyak állapotát évente legalább egyszer, árvíz levonulása után pedig soron kívül ellenőrizni kell. Nyomás alatt működő keresztező létesítményeket ötvenként nyomáspróbával kell ellenőrizni.

Árvízvédelmi töltések és falak

51. §

(1) Az árvízvédelmi töltés és fal keresztmetszeti méreteit, alakját és szerkezetét a védőmű anyagának, a védőművel együtt dolgozó altalaj rétegződésének, talajmechanikai és hidrogeológiai tulajdonságának, a mértékadó magasságú és tartósságú árvízszinteknek a figyelembevételével, méretezés és ellenőrző számítások útján kell kialakítani.

(2) A védőművet úgy kell kialakítani, hogy a várható legkedvezőtlenebb körülmények halmozódása esetén is feleljen meg a biztonsági követelményeknek, továbbá elégítse ki a védekezés és karbantartás igényeit. Az állékonyági, szilárdsági számításoknál a mértékadó árvízszintnek az előírt magassági biztonsággal növelt magasságát, illetve vízszintjét kell alapul venni. Gyeptakaróval védett felületnél a rézsűkön a humuszréteg, a koronán a domborítás, illetve a töltéskoronán létesítendő út tükörszintje feletti rétegek nem számíthatók be az előírt méretezés szerinti keresztmetszeti méretekbe.

(3) Ha az árvízvédelmi töltés a folyó csatornázása következtében a mértékadó árvizet meghaladó tartósságú, magasságú üzemi vízszintet tart, a töltés méreteit ennek a különleges helyzetnek megfelelően kell megállapítani. Az átázás elleni biztonságot a permanens szivárgás alapulvételével, a védőmű magassági biztonságát a hullámverés elleni védelemmel együtt, a bőge sajátosságainak a figyelembevételével kell esetenként meghatározni.

52. §

Az árvízvédelmi földmű legkisebb koronaszélességére, domborítására, legmeredekebb rézsűhajlására és a kitérőkre vonatkozó előírásokat a rendelet 1. számú melléklete határozza meg.

53. §

(1) Földtöltés mentett oldali erősítéséhez a meglevő földmű anyagánál csak kevésbé vízzáró, vagy azzal azonos minőségű talajt lehet beépíteni.

(2) Ha a töltés és altalajának anyaga, vagy a töltés mérete miatt árvíz esetén biztonságot veszélyeztető szivárgások keletkezhetnek, akkor az állékonyág megteremtésére

a) a víz felőli oldalon vízzáró burkolatot, agyagéket, szádfalat vagy résfalat;

b) a mentett oldalon szivárgót, megcsapoló kutat vagy ellennyomó-medencét kell építeni.

(3) A szigetelő művet a töltésben levő műtárgyakhoz vízzáró módon kell csatlakoztatni.

54. §

(1) Az árvízvédelmi földművet az erózió és a hullámverés káros hatása ellen meg kell védeni.

(2) Rézsűburkolatot kell készíteni a jég romboló hatása elleni védelem céljából a műtárgyknál, továbbá akkor is, ha helyhiányban a földtöltésre előírt legkisebb rézsűelhajlást nem lehet kialakítani.

(3) Az árvízvédelmi töltés rézsűburkolatát szűrőágyazatra kell fektetni, és úgy kell kiképezni, hogy az a rézsű alakváltozását károsodás nélkül kövesse. A burkolatot megfelelő lábazati biztosítással úgy kell kialakítani, hogy alóla a víz akadálytalanul eltávozhasson.

(4) A töltés mentett oldali rézsűjén vízzáró burkolatot vagy vízzáró támfalat csak a töltésen átszivárgó víz akadálytalan távozását biztosító szűrőzéssel, szivárgóval el látva szabad létesíteni.

Árvízvédelmi töltésbe épülő műtárgyak

55. §

(1) Az árvízvédelmi töltésbe épülő létesítményt úgy kell kialakítani, hogy a talajmozgásokat rugalmasan, káros elváltozás nélkül kövesse, a töltésen való közlekedést, a védekezést, a fenntartási és töltésfejlesztési munkákat ne akadályozza, az árvízvédelmi biztonságot ne csökkentse, továbbá a mélyvezetésű műtárgyak mérete a mászhatóságot biztosítsa. Az azonos rendeltetésű létesítményeket lehetőleg egyesíteni kell, ennek lehetőségét esetenként kell megvizsgálni.

(2) A töltés testében és a töltés mentén 10 m-es védősávban elhelyezett, a védőmű biztonságát érintő létesítményt a vízepítési műtárgyak erőtanú tervezésére vonatkozó előírások szerint kell méretezni.

Árvízvédelmi vonal kiegészítő létesítményei

56. §

A védvonal mentén védelmi központokat, őrtelepeket, raktárakat kell létesíteni, olyan számban és befogadó képességgel, hogy lehetővé tegyék a szakasz-védelemvezetés és a műszaki irányítók védvonal menti elszállásolását és megfelelő ellátását a védekezés teljes időtartama alatt. A raktárak a védekezés megkezdéséhez szükséges induló készlet tárolására alkalmasak legyenek.

57. §

(1) Az elsőrendű védvonal mentén szükség szerinti sűrűséggel magassági alappontot, a műtárgyakon pedig mérőpontokat kell elhelyezni.

(2) A védvonalat kilométerenként és hektométerenként szelvénykövekkel kell ellátni, melyeket időálló módon, számozással meg kell jelölni.

(3) A töltéskoronán és rézsűn, illetve a mentett és vízoldali védősávokban alapvetően csak a töltéstartozékok helyezhetők el.

58. §

(1) Nagyvízi vízmércét kell elhelyezni a védvonal mentén a nagyobb műtárgyknál és a különböző védvonalak találkozásánál, továbbá az elsőrendű védvonal mentén őrzésként, illetve a folyó és a fővédvonal sajátosságaihoz alkalmazkodva, a másod és harmadrendű védvonalnál pedig a szükséges helyeken.

(2) A vízmércét ott kell elhelyezni, ahol a vízszintet helyi duzzasztás vagy örvénylés nem befolyásolja, a jég romboló hatásától védve van és minden vízállásnál leolvasható.

(3) A nagyvízi vízmérce „0” pontját a Balti alapsíkhöz képest kell meghatározni.

59. §

A hatékony árvízvédekezés érdekében megbízható informatikai kapcsolatot kell működtetni.

60. §

(1) Ha a hullámverés veszélye olyan mértékű, hogy a gyepesített földrézsűben kárt okozhat, akkor az árvízi meder lefolyási viszonyait, illetve a hullámtér szélességét és az árvízlevezetés egyéb szempontjait figyelembe véve, a töltés elé – lehetőleg a területre jellemző, őshonos fajokból álló – véderdőt vagy egyéb biológiai hullámtörő sávot kell telepíteni. Amennyiben ez nem lehetséges, a földrézsűt egyéb műszaki védelemmel kell ellátni.

(2) A hullámtéri véderdőben, a védekezéskor szükséges szállítás és a kikötés céljára, a helyi viszonyoknak megfelelően, legalább 50 m szélességű nyiladékot kell biztosítani.

61. §

(1) Az elsőrendű fővédvonalon, a védekezés és a szállítás akadálytalan végrehajtása érdekében, megfelelő távolságban, kellő számú fel- és lejáró utat kell létesíteni.

(2) Az útfeljárót – a keresztező út jellegének figyelembevételével – a vonatkozó előírásoknak megfelelően kell kialakítani.

(3) A fel- és lejárónál zárható sorompót kell elhelyezni.

A mederszabályozás általános előírásai

62. §

(1) A mederbe történő beavatkozást a morfológiai, geológiai, hidrológiai és hidraulikai adottságokra, továbbá a meder anyagára, a görgetett és lebegtetett hordalék mennyiségére és minőségére, a partok védelmére, az árvíz és a jég akadálytalan levonulására, a vízi közlekedési, a környezetvédelmi, természetvédelmi és környezetfejlesztési, valamint a vizekkel kapcsolatban lévő ökoszisztémák védelmével, állapotuk javításával kapcsolatos érdekekre figyelemmel kell megvalósítani.

(2) A mederszabályozást úgy kell végrehajtani, hogy az kielégítse a vízgazdálkodás, a vízi közlekedés, a vízminőség-védelem, a jó ökológiai állapot és szükség esetén a rekreáció, az idegenforgalom és turisztika követelményeit.

63. §

(1) A mederszabályozási művet úgy kell kialakítani, hogy az hátrányosan ne befolyásolja a szabályozással közvetlenül érintett mederszakaszhoz kapcsolódó szakaszokat, azok létesítményeinek állékonyságát, rendeltetésszerű működését, továbbá biztosítsa a víz megfelelő rávezetését és továbbvezetését.

(2) A szabályozás és gázlókotrás helyét, szélességét és mélységét úgy kell megállapítani, hogy

a) a hatására bekövetkező mederváltozás beilleszkedjen az általános szabályozási tervbe;

b) ne veszélyeztesse a meglevő szabályozási műveket, hidakat és egyéb létesítményeket;

c) ne befolyásolja károsan a folyó esés- és mederviszonyait, a tó mederviszonyait, valamint

d) a folyó és tó különböző hasznosítási érdekeit.

64. §

(1) Anyagkitermelési célú kotrás során a folyó- és tószabályozás, a vízvédelem, a környezet és természetvédelem, a hajózás és szükség szerint az idegenforgalom és turisztika érdekeit figyelembe kell venni.

(2) Az anyagkitermelés céljából végzett öbölszerű kotrás nem károsíthatja a középvízi medret, hajózható folyókon a legkisebb hajózási és szabályozási vízszintre megállapított hajóútméreteket, a meglevő szabályozási és egyéb műveket, és nem veszélyeztetheti a partok állékonyságát,

az árvízvédelmi művek biztonságát. A kotrás befejezése után a területet úgy kell rendezni, hogy az a tájba beilleszkedjék.

(3) Védett természeti területen, Natura 2000 területen anyagnyerés céljából kotrás nem folytatható.

65. §

(1) A partok védelmét szolgáló burkolat tartós, kopás és fagyálló módon, és tájba illeszthetően kell kiépíteni. A kötőanyag nélküli burkolatot úgy kell kiképezni, hogy rézsűje 1:1,5 hajlásnál meredekebb ne legyen, a megtámasztó lábazati kőhányás koronaszélessége legalább 1,0 m legyen, a vízoldali koronaél vonala pedig a szabályozási vonalon húzódjék.

(2) Folyószabályozásnál a vízjogi engedélyben meghatározott esetben, tószabályozásnál lehetőség szerint biológiai partvédelem alkalmazandó.

Folyószabályozás

66. §

(1) A mederszabályozást úgy kell végrehajtani, hogy a folyó kis- és középvíze egységes mederben folyjon le.

(2) A szabályozott folyószakaszon biztosítani kell a kis-, közép- és nagyvízi sodorvonal összhangját úgy, hogy minél kisebb szögben találkozzanak.

(3) A mesterséges beavatkozás, valamint a természetes folyamatok következtében lefolyástalanná vált mélyedést lehetőség szerint a mederbe be kell kötni.

67. §

(1) A mederátvágásnak, illetőleg a vezérárokknak a helyét, vonalazását és méreteit a folyószabályozás általános előírásainak betartásával, a meder anyagának, a meder várható kialakulásának, a folyószakasz jellegének, mederviszonyainak és a csatlakozó folyószakasz várható kifejlődésének, valamint az árvizek, hordalék és a jég levonulási viszonyainak, vízi utaknál a hajózási igényeknek figyelembevételével kell megállapítani.

(2) Az átvágást a szomszédos kanyarulatokhoz csatlakozva ívesen, a morfológiai jellemzők és a hajózási igények figyelembevételével kell kiképezni.

(3) Az átvágás homorú partvonalát a túlfejlődés ellen meg kell védeni.

68. §

(1) A folyó homorú oldalán vezetóművet, illetve kődepóniát kell létesíteni, ha a többcélú igényekkel alátámasztottan meghatározott szabályozási vonal nem illeszkedik a szakadóparthoz.

(2) A vezetóművet keresztgátakkal a partba be kell kötni.

(3) A szabályozási vonal mentén a kődepónia vonalazását és szélességét úgy kell megállapítani, hogy a kialakított új partot a fokozatosan leszakadó kőanyag a mederfenéig érően betérítse. A leszakadó kőanyag utólagos rendezéséről kisvízes időszakban gondoskodni kell.

(4) A folyón kétoldali vezetóművet csak műszakilag és gazdaságilag indokolt, kivételes esetben szabad létesíteni.

Folyócsatornázás és vízszintszabályozás

69. §

Vízlépcsőn a folyóra jellemző halállomány és a makro élőlények átjutását biztosítani kell úgy, hogy a folyón történő hosszirányú mozgásuk, vándorlásuk akadálymentesen lehetővé váljon.

70. §

(1) A hajózsilipet az élő víztől mólóval vagy osztószigettel el kell választani. A mólót az áramlási viszonyoknak megfelelően kell kialakítani. Az így kialakuló elő- és utócsatornában helyet kell biztosítani az átszilipelésre várakozó hajók részére, valamint a hajózsilipbe való be- és ki-hajózásra.

(2) Az elő- és utócsatorna hosszát – ha szükséges, modellkísérlettel – úgy kell megállapítani, hogy a mértékadó hajókaraván a hajózsilipkamrába biztonságosan behajózhasson.

(3) A hajózsilip környezetében hajóforduló helyről és az előrelátható hajóforgalomnak megfelelő várakozótérrel is gondoskodni kell.

71. §

(1) A zsilipkamra töltését és ürítését úgy kell megoldani, hogy a kamrában a vízlengés és hullámverés következtében a vízi járművekben ne keletkezzen kár.

(2) A várakozótérben és a zsilipkamrában kikötőberendezésről kell gondoskodni.

(3) A hajózsilipet a külön jogszabályban meghatározott Hajózási Szabályzatban előírt jelzőberendezésekkel és térvilágítással kell ellátni.

(4) A hajózsilip üzemi zárószerkezetének rendszeres karbantartását ideiglenes elzárási lehetőséggel kell biztosítani.

72. §

A duzzasztó, a hajózsilip kezelésére és fenntartására készített üzemeltetési szabályzatban meg kell határozni az árhullám és a jég lebecsátásának módját.

Tószabályozás

73. §

A tó partját és a partvédő műveket úgy kell kialakítani, hogy megfeleljenek a statikus és dinamikus igénybevételeknek, valamint kielégítsék a vízgazdálkodási, az idegenforgalmi és turisztikai, esztétikai, környezet- és természetvédelmi igényeket. A tó partvédő műveit és a mederben elhelyezkedő létesítményeket olyan anyagból kell építeni, amely a víz, a fagy és a jég romboló hatásának ellenáll, a víz minőségét, biológiai egyensúlyát károsan nem befolyásolja.

74. §

(1) A Balaton és a Velencei-tó szabályozásánál a partvédő művek felső élét és a csatlakozó parti sáv terepszintjét a 2. számú mellékletben meghatározott magasságra kell kiépíteni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti partvédő műhöz csatlakozó feltöltés víz felőli oldalát 3–5%-os gyepesített rézsúvel vagy más, a hullámverésnek ellenálló módon kell kiképezni.

(3) Partvédő műnek nem minősülő egyéb tavi műtárgy magasságát esetenként, a tó kezelőjének és a területileg illetékes vízügyi hatóság előírása alapján kell meghatározni.

(4) A Fertő-tó szabályozási szintjeit a 3. számú melléklet tartalmazza.

75. §

Tószabályozás során végzett partfeltöltésnél gondoskodni kell a mögöttes terület felszíni vizeinek zavartalan elvezetéséről és a talajvízszint káros megemelkedésének megelőzéséről.

Vízi utak

76. §

(1) A mesterséges vízi utakon a jellemző hajózási vízszinteket az üzemvízszintek figyelembevételével kell meghatározni.

(2) A hajózásra alkalmas tavakon a hajóút kialakítása-kor, illetve kijelölésekor a vízszintváltozást, a mederviszonnyokat, valamint az üdülés érdekeit kell figyelembe venni.

(3) A meglevő vízi utaknak a hajózásra alkalmas, illetőleg hajózásra alkalmassá tehető természetes és mesterséges felszíni vizek víziúttá nyilvánításáról szóló jogszabályban meghatározott hajózási és forgalmi jellemzőit figyelembe véve kell a csatlakozó mesterséges vízi út méreteit meghatározni.

77. §

(1) Természetes vízi utak fenntartása során a folyószabályozásra vonatkozó előírásokat figyelembe kell venni.

(2) A természetes vízi úton a rossz gázlót mederkotrás-sal kell javítani, ha a hajózáshoz szükséges vízmélység szabályozási művekkel nem biztosítható.

Hegy- és dombvidéki területek vízrendezése

78. §

(1) A vízfolyás belterületi szakasza felett a belterületi szakasz kiépítésének megfelelő árvízi vízhozam biztonságos mederbe terelését vagy visszatartását meg kell oldani. A belterületi szakasz alatt a további mederhez csatlakozó átmeneti szakaszt kell kiépíteni.

(2) Ha a mértékadó nagyvíz csak a terepszint felett vezethető le, árvízvédelmi művet kell létesíteni és fenntartani.

(3) A beavatkozások tervezése során törekedni kell a meder és a parti sáv természetközeli állapotának kialakítására, majd ennek fenntartására.

(4) Nagyvizek levezetésével kapcsolatos beavatkozások tervezése során törekedni kell árvízcsúcs csökkentő tározók létesítésére, és az időszakosan vízjárta területek víz-visszatartásba történő bekapcsolásának lehetőségét is meg kell vizsgálni.

(5) Vízfolyások kiépítettségének meghatározásánál tavak, tározók árvízcsúcs-csökkentő hatását csak akkor szabad figyelembe venni, ha a folyamatos működtetés biztosítva van, vagy megszüntetés esetén a pótló beavatkozásokat a vízjogi engedélyek szabályozza.

(6) Beágyazódott, stabil medrek esetében kerülni kell a meder megbontását.

79. §

(1) A vízfolyás medréből kiáradó víz visszafolyásáról, illetve a völgyfenék mély területein összegyülekező csapadékvíz mederbe való juttatásáról gondoskodni kell.

(2) A lefolyásukban árvízvédelmi mű által akadályozott vizeket zárószerkezettel ellátott műtárgyon át kell a befogadóba vezetni, vagy szivattyúzással átemelni. A nem védelmi funkcióval visszahagyott depónia mögött összegyülekező vizek levezetéséről is gondoskodni kell.

(3) Az oldalműtárgy fenntartása és üzemeltetése – ha jogszabály vagy vízjogi engedély másképp nem rendelkezik – az oldalág kezelőjének feladata. Amennyiben a torkolati műtárgy a befogadó kezelőjének területére esik, a torkolati műtárgy fenntartását, üzemeltetését a befogadó kezelőjének mederkezelői hozzájárulásában rögzített előírások alapján kell végezni.

80. §

(1) A vízfolyás medrének mélységét a kiépítési vízhozam figyelembevétele mellett a környezet művelési ágától és a beépítettségétől függően kell megválasztani, lehetőleg a természetes morfológiai tényezők megtartásával.

(2) Rendezett vízfolyás részüit, védtöltéseit és egyéb földműveit biotechnikai művekkel vagy burkolattal kell védeni.

(3) Mellékvízfolyás és üzemi vízelvezető csatorna torkolatát úgy kell kialakítani, hogy a közcélú vízfolyás mentén a gépi fenntartás útja folyamatos legyen.

81. §

Töltésezett befogadó esetében a vízfolyás alsó szakaszán, a befogadó visszaduzzasztásának határáig töltéseket kell létesíteni, vagy az árvízvédelmi biztonságot kielégítő torkolati műtárgyat kell építeni.

82. §

(1) A vízfolyás medrében duzzasztást okozó műtárgy nyílásméreteit úgy kell megállapítani, hogy a mértékadó vízhozam átfolyáskor

a) a sebesség a meder anyagára megengedett határsebességnél ne legyen nagyobb;

b) a duzzasztás ne okozzon kárt.

(2) Lehetőség szerint a vízi élőlények számára a hossz-irányú átjárhatóságot biztosítani kell.

Síkvidéki területek vízrendezése

83. §

(1) A csatornák és az átemelő telepek teljesítőképessége megállapításakor a töltéseken átszivárgó, valamint a fakadó vizek mennyiségét is számításba kell venni. A csatornahálózat, a torkolati művek, az átemelőtelepek és tározók teljesítőképességét össze kell hangolni.

(2) A tervezés során figyelemmel kell lenni

- a) a bel- és külterületi vízvezetések összhangjára
- b) a belvíztározási és vízviSSzatartási lehetőségekre.

84. §

(1) A csatornákat általában a vízgyűjtőterület legmélyebb részén, a legrövidebb nyomvonalon kell vezetni a kivitelezés, a fenntartás és az üzemeltetés műszaki-gazdasági szempontjainak mérlegelésével.

(2) A meder geometriai és hidraulikai méretezését a talajmechanikai szakvéleménnyel összhangban kell megtervezni.

(3) Több célú hasznosítás esetén a meder geometriai és hidraulikai méretezésénél lehetőleg minden igényt figyelembe kell venni.

85. §

Töltésezett és depóniával rendelkező csatorna esetén a töltés külső oldalán összegyűlő vizek elvezetéséről gondoskodni kell.

86. §

A csatornák rézsűit, valamint a töltésfelületeket gyepesítéssel vagy egyéb védelemmel kell ellátni, a hidraulikai méretezés eredménye és a talajmechanikai szakvéleményben foglaltaknak megfelelően.

Belterületi (települési) vízrendezés

87. §

Befogadóba való bevezetés előtt – ha az műszakilag indokolt – iszap- és olajfogó műtárgyat kell elhelyezni. Szükség esetén a befogadó visszaduzzasztásának kizárásra tiltó beépítése és vízátemelési lehetőség biztosítása szükséges.

88. §

(1) Az elvezetendő csapadékvíz-mennyiséget a területre érvényes mértékadó intenzitású és előfordulási valószínűségi csapadék értéke alapján kell kiszámítani.

(2) A befogadót egyidejűleg terhelő vízmennyiség alapján ellenőrizni kell a befogadó terhelhetőségét, szükség szerint gondoskodni kell a vízhozam-többlet időszakos záportározókban való elhelyezéséről.

(3) Zárt csapadékvíz-csatorna és nyílások csatlakozásánál meg kell akadályozni, hogy a zárt csatornába lerakódást, eldugulást előidéző anyagok jussanak.

(4) A csatornát, a vezetéket és műtárgyaikat úgy kell kialakítani, hogy bennük pangóvíz vagy iszaplerakódás ne keletkezzen.

(5) A csapadékvíz szikkasztása csak más műszaki megoldás hiányában alkalmazható. Csapadékvíz szikkasztása esetén annak megvalósíthatóságát szikkasztási próbával, illetve talajmechanikai vizsgálattal igazolni kell. A szükséges árokméretet úgy kell meghatározni, hogy a szikkasztás időtartama alatt lehulló csapadékvíz tározása biztosított legyen. A szikkasztó terület környezetének talajvízhelyzetét rendszeresen vizsgálni kell.

89. §

A főgyűjtő a terep és a beépítettség által adott lehetőség szerint a terület súlyvonalában, általában a legmélyebb részen vezetendő. Szükség szerint több főgyűjtő is létesíthető.

90. §

(1) A csapadékvíz-elvezető árok legkisebb fenékszélessége burkolt medernél 0,2 m, földmedernél 0,4 m.

(2) Zárt csapadékcatorna tisztítási lehetőségét annak teljes hosszában biztosítani kell.

(3) A terepadottságoknak megfelelően csapadékvíz-elvezető vápa is tervezhető.

(4) A nyílt csapadékvíz elvezető árkok, vágák védelmét minimálisan gyepesítéssel kell biztosítani. Amennyiben a talajmechanikai adottságok indokolják, a medret burkolattal kell ellátni.

Szivattyútelep

91. §

(1) Állandó szivattyútelepet ott célszerű építeni, ahol a szivattyúzási igény meghaladja a 300 óra/évet.

(2) A szivattyútelep helyét a vízgyűjtő mélypontján kell kijelölni, és úgy kell megtervezni, hogy belvízi elöntés az üzembiztonságot ne veszélyeztesse.

(3) A szivattyútelep kapacitásának a vízgyűjtő területről lefolyó, a tározás hatását is figyelembe vevő mértékadó vízhozammal összhangban kell lennie.

(4) A szivattyútelep mértékadó kapacitását a leggyakrabban emelőmagasság és a szélső helyzetek együttes mérlegelésével kell megállapítani.

(5) A szivattyútelepi gépegységek számát és vízszállító képességet úgy kell meghatározni, hogy a mindenkor lefolyó vízhozammal arányos üzemelés biztosítható legyen.

92. §

(1) A tárolási lehetőség és az üzemzavar következményeinek mérlegelésével kell a tartalék gépegységek teljesítményét, számát és jellegét, továbbá tartalékenergia biztosításának, a kétirányú áramellátásnak szükségességét meghatározni és biztosítani a gépek, berendezések gyors és biztos üzembe helyezhetőségét.

(2) A szivattyútelep tervezése során vizsgálni kell a gravitációs kivezetés, az automatizálás, a kettős működtetés, a vízhozam mérés és a gépi gerebztisztítás igényét és lehetőségét.

(3) Árvízvédelmi töltésbe épített szivattyútelepnél a védelmi biztonságra vonatkozó előírásokat be kell tartani.

93. §

(1) A szivattyútelepet a szivattyúk és halak védelmét egyaránt szolgáló berendezéssel kell ellátni.

(2) A szivattyútelep szívóaknáját úgy kell kialakítani, hogy az elzárható és vízteleníthető legyen.

(3) Meghibásodás, kapacitásnövelés esetére szivattyú-provizórium telepítésének lehetőségét biztosítani kell.

94. §

(1) A hullámtéren transzformátort az árvízvédelmi töltés előírt koronaszintjénél alacsonyabban tilos elhelyezni.

(2) Szivattyútelepen az átemelt vízmennyiséget és a felhasznált energiát mérni kell. Új szivattyútelep létesítésénél biztosítani kell az energiafogyasztás távmérésének lehetőségét.

(3) Szivattyútelep üzembiztonságát évente üzempróba-val ellenőrizni kell.

95. §

(1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba és 2008. december 31-én hatályát veszti.

(2) A rendeletet a folyamatban levő ügyekre akkor kell alkalmazni, ha a vízimunka, vízilétesítmény vagy vízhasználat elvi vízjogi engedélyét még nem adták ki.

*Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter*

1. számú melléklet
a 94/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

Az árvízvédelmi mű

- Az árvízvédelmi mű legkisebb koronaszélessége:
 - elsőrendű árvízvédelmi műnél 4 m,
 - másodrendű árvízvédelmi műnél 3 m,
 - harmadrendű árvízvédelmi műnél 2 m.
- Az árvízvédelmi földmű domborítását a töltéskorónát a középvonaltól (tengelyvonaltól) mindkét irányban 5%-os oldaleséssel kell kialakítani.
- Az árvízvédelmi földmű legmeredekebb rézsűhajlása:
 - az első- és másodrendű védőműnél mindkét oldalon 1:3,
 - a harmadrendű védőműnél 1:2,
 - burkolt rézsűnél 1:1,5.
- Azon a védvonalon, amelynek a koronaszélessége 5 m-nél kisebb, szükség szerinti távolságban, 50 m hosszban, a korona 6 m-re szélesítésével kiterőket kell létesíteni.

2. számú melléklet
a 94/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

A Balaton és a Velencei-tó partvédő művei

Tó	Legkisebb magasság (cm)			
	Végleges szabályozás		Ideiglenes szabályozás	
	partvédő mű felső éle	terepszint	partvédő mű felső éle	terepszint
Balaton				
Déli part	190	210	170	170
Északi part	170	220	160	160
Velencei-tó	190	210	—	—

A megadott relatív magasságok a Balatonnál a siófoki, a Velencei-tónál az agárdi vízmércé „0” pontjára vonatkozik.

nak. A Balaton déli partjára vonatkozó előírások Balaton-kenesétől Keszthelyig (az 1 ÉVO-tól a 78 DVO-ig, Fenékpusztáig) érvényesek.

3. számú melléklet
a 94/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

A Fertő-tó partvédő művei

1. A Fertő-tó egységes kezelése érdekében a jogi partvonalon belül a nyilvántartási magassági értékek az oszt-rák nyilvántartási alapszintre (mOAF.) vonatkoznak, jogi partvonalon kívül a Balti (mBf.) alapsík használata kötelező. A kapcsolódó területek, létesítmények és vízrendszerek esetén a terveken mindkét alapsíkot fel kell tüntetni. A Balti alapsík az Osztrák alapsíknál 0,585 m-rel alacsonyabban van (kiszámítás: mBf = mOAF-0,585m).

2. A Fertő-tó szabályozási vízszintjei:

Téli időszak

(okt. 1.–febr. 28. ill. 29.) 115,60 mOAF

Átmeneti időszak

(márc., ill. szeptember) 115,65 mOAF

Nyári időszak

(április 1.–aug. 31.) 115,70 mOAF

3. A fentiekől való eltérést csak a Magyar–Osztrák Vízügyi Bizottság engedélyezhet.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
95/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete

a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint
a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási
díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet
módosításáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. §-ának (13) bekezdés *a*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*)–*c*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *b*) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

A környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól

szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet 1. mellékletének I. táblázata az alábbi 48. sorszámmal egészül ki:

48.	A környezetvédelmi, természetvédelmi és tájvédelmi szakértői névjegyzékbe bejegyzés	5 000
-----	---	-------

2. §

Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
96/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete
a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez
szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás
módjáról, valamint a felülvizsgálat
dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló
12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet, valamint
a környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenységről
szóló 15/1997. (V. 28.) KTM rendelet módosításáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 110. §-a (8) bekezdésének *f*) pontjában foglalt felhatalmazás, valamint a felszámolási eljárás és a végelszámolás környezet- és természetvédelmi követelményeiről szóló 106/1995. (IX. 8.) Korm. rendelet 17. §-ában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *a*)–*c*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

A környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet 1. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Környezetvédelmi felülvizsgálatot (a továbbiakban: vizsgálat) végezhet

a) az a természetes személy, aki a külön jogszabály szerint szakértői tevékenység végzésére jogosult, illetve

b) az a gazdálkodó szervezet, amelynek a külön jogszabály szerint szakértői tevékenység végzésére jogosult tag-

ja vagy alkalmazottja a környezetvédelmi felülvizsgálatban részt vesz.”

2. §

A környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenységről szóló 15/1997. (V. 28.) KTM (a továbbiakban: R.) rendelet 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Az R.-ben meghatározott környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenységet végezhet

a) az a természetes személy, a külön jogszabály szerint szakértői tevékenység végzésére jogosult, illetve

b) az a gazdálkodó szervezet, amelynek a külön jogszabály szerint szakértői tevékenység végzésére jogosult tagja vagy alkalmazottja a környezeti állapotvizsgálatban részt vesz.”

3. §

Az R. 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § A környezeti állapotvizsgáló szakértői tevékenység végzésére az FR 5. §-át kell megfelelően alkalmazni.”

4. §

(1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet 2–4. §-ai, 6. §-a, 8. §-ának (3) bekezdése, továbbá 1. számú melléklete, valamint az azt módosító az egyes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi feladat- és hatásköröket megállapító miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2004. (II. 6.) KvVM rendelet 3. §-a.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
97/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete**

**az egyes kiemelt jelentőségű vízilétesítmények
rendszeres műszaki megfigyeléséről**

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. §-a (8) bekezdésének j) pontjában kapott felhatalmazás

1. §

(1) E rendelet hatálya a megfigyelési kötelezettség alá tartozó, a *mellékletben* meghatározott vízilétesítményekre terjed ki.

(2) E rendelet hatálya nem terjed ki a más jogszabályokban előírt felülvizsgálatokra (így például: vízügyi felügyelet, védmű felülvizsgálat), továbbá a vízépítési művek (műtárgyak), környezeti monitoringjára, kivitelezésére, minőségellenőrzésére, valamint az új építmények (termékek) minősítésére vonatkozó jogszabályok alkalmazására.

2. §

A jelentős vízgazdálkodási hatású vagy ilyen hatásnak kitett vízilétesítményeket, illetőleg azok főbb műtárgyait (a továbbiakban: kiemelt jelentőségű vízilétesítmények) az állaguk és hatékonyságuk megőrzése, üzemképességük fenntartása, meghibásodásukból a környezetre származható veszélyhelyzetek és károk megelőzése, az idővel szükségessé váló rekonstrukciójuk műszaki megalapozása érdekében – építésük és üzemelésük folyamán – e rendeletnek megfelelően rendszeres műszaki megfigyelés alá kell vonni.

3. §

(1) A kiemelt jelentőségű vízilétesítmények műszaki megfigyelését úgy kell megtervezni, és ennek során az észleléseket (ellenőrző méréseket, egyéb vizsgálatokat) úgy kell végrehajtani, hogy az ezek eredményeként kapott adatok:

a) feltárják a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény és környezete kölcsönhatásának folyamatait és az észlelt jelek okait, valamint

b) alapul szolgáljanak a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény létesítése során hozandó döntésekhez, a biztonságos építéshez, a vízilétesítmény üzemeltetési szabályzatának kidolgozásához, aktualizálásához, továbbá

c) tegyék lehetővé a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény üzemeltetése során bekövetkező káros változások és meghibásodási folyamatok időben való felismerését, megelőzését, a hibák kijavítását, illetőleg a rendeltetészerű, a vonatkozó (így például: munkavédelmi) jogszabályok szerinti biztonságos üzemelést, és

d) adjanak tájékoztatást a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény szükségessé váló rekonstrukciójának végrehajtásához.

(2) A vízilétesítmény megfigyelési adatainak folyamatos rögzítését, tárolását és feldolgozását, műszaki értékelését árvízi eseményt követően haladéktalanul, illetve legalább éves gyakorisággal végre kell hajtani.

(3) A villamos erőművekkel funkcionális egységet alkotó kiemelt jelentőségű vízilétesítmények megfigyelésére, a megfigyelés eredményeinek feldolgozására és értékelésére, valamint a teendő intézkedésekre, a vonatkozó műszaki és nautikai előírásokat egyaránt alkalmazni kell.

4. §

(1) A megfigyelést el kell végezni a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény:

- a) építésének időszakában, valamint
- b) üzemelésének teljes ideje alatt, továbbá
- c) üzemén kívül helyezése esetében a művek teljes megszüntetéséig (elbontásáig).

(2) Az (1) bekezdéstől függetlenül folyamatos megfigyelést és mérést kell végezni, amennyiben a vízállás eléri vagy meghaladja a felvízi vízmércén mért mértékadó árvízszintet.

(3) A megfigyelés során kapott adatokat:

- a) a folyamatos észlelés esetén a műszaki szabályokban meghatározott gyakorisággal kell rögzíteni, és azokat összegyűjtve meg kell őrizni;
- b) az esetenkénti észlelések eredményét jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

(4) A (2) bekezdés alapján gyűjtött és megőrzött adatokat haladéktalanul, míg a (3) bekezdés alapján gyűjtött és megőrzött adatokat a rögzítéstől számított 60 napon belül fel kell dolgozni az üzemeltetőnek, vagy az üzemeltető által megbízott szervnek, és azokat az észlelt jelenségek miatt szükségessé váló intézkedések meghatározása végett értékelni kell. Az adatokat a vízilétesítmény üzemelésének (fennállásának) teljes időtartama alatt meg kell őrizni.

5. §

(1) A megfigyelés végrehajtásáról, az észlelt adatok rögzítéséről, gyűjtéséről és megőrzéséről, valamint feldolgozásáról és értékeléséről:

- a) az építés időszakában a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény beruházója,
- b) az üzembe helyezést (használatba vételt) követően, az üzemeltetés ideje alatt az elbontásig, a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény üzemeltetője az arra szakértelemmel rendelkező útján gondoskodik.

(2) Nem vízügyi szerv kezelésében lévő kiemelt jelentőségű vízilétesítmény esetén a megfigyelések eredményeit az adatgyűjtő a rögzítéstől számított 30 napon belül köteles átadni a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak (a továbbiakban: igazgatóság).

(3) Ha a kiemelt jelentőségű vízilétesítmény üzemeltetője nem vízügyi szerv, a megfigyeléssel kapcsolatos feladatokat akkor láthatja el, ha ehhez az igazgatóság hozzájárul.

6. §

A megfigyelés eredményeinek megfelelő intézkedések kellő időben történő megtételéért:

- a) Az 5. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a beruházó,
- b) Az 5. § (1) bekezdésének b) pontja alapján az üzemeltető szervezet vezetője a felelős.

7. §

(1) A megfigyelést végző a megfigyelés feldolgozott és műszakilag értékelt eredményeinek megtárgyalására – helyszíni szemlével egybekötött – konzultációt köteles tartani:

- a) a létesítés ideje alatt a műszaki szempontból szükséges gyakorisággal;
- b) a létesítés befejezését követően fél éven belül;
- c) az üzembe helyezés után két és öt évvel, majd ezt követően tízévenként.

(2) Az (1) bekezdésen foglaltaktól függetlenül konzultációt kell tartani a 4. § (2) bekezdésében meghatározott esetben.

(3) A konzultáción ismertetni kell a megfigyelések eredményeit, értékelni kell a vízilétesítmény állagát és üzemelését, a tervezési és kivitelezési munkát, és meg kell határozni a vízilétesítménnyel kapcsolatban esetleg szükségessé vált intézkedéseket.

(4) A konzultáción részt vesz a megfigyelést végző, a vízilétesítmény üzemeltetője, a vízilétesítményt kezelő szerv, illetve az igazgatóság.

8. §

A megfigyelési rendszert szaktervező dolgozza ki, és annak terveit, ideértve az adatrögzítés, -gyűjtés és -megőrzés, valamint a -feldolgozás és -értékelés módozatait is, a vízilétesítmény kiviteli terveivel együtt szolgáltatja, továbbá az annak működésére vonatkozó előírásokat a vízilétesítmény üzemelési szabályzatában meghatározza. Ezek keretében meg kell határozni azokat a mérési határértékeket, illetőleg jelenségeket is, amelyek elérése, illetőleg fellépése esetén a műszakilag szükséges intézkedéseket haladéktalanul meg kell tenni.

9. §

(1) Az illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség, mint vízügyi hatóság (a továbbiakban: vízügyi hatóság) a kiemelt jelentőségű vízlétesítmény esetén:

a) vízbiztonsági létesítési engedélyezési eljárásban az igazgatóság szakvéleménye alapján engedélyezi a vízlétesítmény megfigyelési rendszerének műszaki terveit és annak megvalósítását, valamint a

b) vízbiztonsági üzemeltetési engedélyezés iránti eljárásban pedig ellenőrzi a vízlétesítmény megfigyelési rendszerének megvalósítását és üzemeltetési szabályzatát, továbbá

c) ha az üzemeltető nem vízügyi szerv, határoz a megfigyelési feladatok végrehajtásának formájáról [5. § (2) bek.];

(2) A vízügyi hatóság az igazgatóság bevonásával ellenőrzi:

a) a megfigyelési rendszer működését és az észlelési feladatok megfelelő ellátását;

b) a megfigyelés eredményei alapján szükségessé vált intézkedések kellő időben és hatékony módon történő megtételét.

(3) A kiemelt jelentőségű vízlétesítmény üzemeltetése során az igazgatóság – a megfigyelési rendszer hiányosságainak vagy nem megfelelő működésének megállapítása esetén – a vízügyi hatóságnál kezdeményezi az üzemeltetővel szemben a megfigyelési rendszer e rendeletnek megfelelő kialakítására és működtetésére irányuló eljárás megindítását.

10. §

(1) E rendelet 2008. január 1. napján lép hatályba.

(2) Az üzemeltetőnek a már üzemeltetési engedéllyel rendelkező vízlétesítmények esetén az 5. § (3) bekezdés szerinti hozzájárulást 2009. január 1-jéig kell megszerezni.

(3) E rendelet hatálybalépésekor üzemeltetési engedéllyel rendelkező vízlétesítménynél csak az állam lényeges megbontása nélkül beépíthető (pótolható) és a 3. § (1) bekezdésében meghatározott alapvető célok eléréséhez legszükségesebb észleléseket kell megtervezni, csak az ezek végrehajtásához feltétlenül szükséges eszközöket kell beépíteni (felszerelni). Ezek körét a szaktervező a területileg illetékes környezetvédelmi és vízügyi igazgatósággal való egyeztetés alapján 2009. január 1-jéig alakítja ki.

(4) A 3. § (1) bekezdésében meghatározott céloknak megfelelő és műszaki tervek nélkül is elvégezhető észleléseket az üzemeltető szerv köteles e rendelet hatálybalépését követő egy éven belül megkezdeni és folytatni mindaddig, amíg a vízlétesítmény megfigyelési rendszerének tervei megvalósulnak.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet

a 97/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

A rendelet hatálybalépésekor üzemelő és rendszeres megfigyelési kötelezettség alá tartozó kiemelt jelentőségű vízlétesítmények

1. Vízlépcsők (duzzasztóművek), esetleg hajózsilippel és vízerőművel

Duna:	Dunakiliti vízlépcső és létesítményei Kvassay zsilip Tassi zsilip
Mosoni-Duna:	Mosonmagyaróvári duzzasztómű
Fertő-tó:	Mekszikópusztai zsilip
Rába:	Szentgotthárdi duzzasztómű Nicki duzzasztómű létesítményei és vízerőtelep
Rábca:	Rábca torkolati műtárgy
Balaton:	Siófoki leeresztő zsilip, hajózsilip Balatonkiliti duzzasztómű
Kis-Balaton:	Kis-Balaton 4T műtárgy Kis-Balaton 21T műtárgy
Sió:	Sió torkolati mű
Velencei-tó:	Dinnyési zsilip
Tisza:	Tiszalöki Vízlépcső Kiskörei Vízlépcső
Túr:	Túr bukó
Hernád:	Gibárti duzzasztómű Felsődobozai duzzasztómű Böcsi duzzasztómű
Takta:	Kesznyéteni árvízkapu
Körösök:	Gyulai duzzasztómű Békésszentandrás duzzasztómű Békési duzzasztómű Körösladányi duzzasztómű Bökényi duzzasztómű
Hortobágy-Berettyó:	Ágotai vészlezárási mű

2. Hajózható csatornák és műtárgyaik

Keleti Főcsatorna beeresztő és hajózsilip, Tiszavasvárinál
Keleti Főcsatorna Balmaújvárosi bukó
Deák Ferenc zsilip, Bajánál
Lónyay Főcsatorna torkolati mű, Gávavencsellőnél

3. Völgyzárógátas és hullámtéri tározók és műtárgyaik

Rakacai
Lázbérci
Köszörűvölgyi
Csórréti
Komravölgyi
Hasznosi
Markazi
Vaskapui (fehérvárcsurgói) tározó
Tatai Öreg-tó Vecserei zsilip
Góri tározó zsilipje
Alsószenterzsébeti tározó műtárgya

4. Vízkivételek

Mosoni Duna 1.j. beeresztőzsilip
Mosoni Duna 6.j. beeresztőzsilip
Nyugati Főcsatorna beeresztőzsilip
Nagykunsági Főcsatorna beeresztőzsilip
Jászsági Főcsatorna beeresztőzsilip
Kiskunsági Főcsatorna beeresztőzsilip
Hortobágy-Berettyó árvízkapu
Tiszai Hőerőmű vízkivétele
Paksi Erőmű vízkivétele
Dunai Hőerőmű vízkivétele

5. Víz- és szennyvíztisztító telepek

Észak-pesti szennyvíztisztító telep

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
98/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete**

**az Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi terület
létesítéséről**

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 85. § b) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az erdőkre vonatkozóan a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Védetté nyilvánítom Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi terület elnevezéssel a Borsod-Abaúj-Zemplén

megyében, Abaújkér közigazgatási területén lévő, az 1. mellékletben felsorolt ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 160,0 hektár kiterjedésű területet.

2. §

A védetté nyilvánítás célja a terület kiemelkedően magas biológiai sokféleségének, elsősorban a fokozottan védett uhu (*Bubo bubo*) élő- és szaporodóhelyeként, egyben más nagytestű ragadozó madarak [például parlagi sas (*Aquila heliaca*), kígyászölyv (*Circaetus gallicus*)] számára is kiemelkedő jelentőségű táplálkozóterületként szolgáló gyepek megőrzése, továbbá az itt található növénytársulások – természetes sztyepprétek, bennük több védett és fokozottan védett növényfajjal, például leánykörcsin (*Pulsatilla grandis*), hegyi kökörcsin (*Pulsatilla montana*), magyar nőzirom (*Iris aphylla* subsp. *hungarica*) – és a hozzájuk kapcsolódó állatközösségek életfeltételeinek biztosítása.

3. §

(1) A terület természetvédelmi kezeléséért felelős szerv az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság).

(2) A terület természetvédelmi kezelési tervében meghatározott tevékenységeket az igazgatóság és – erdő esetében – a külön jogszabály szerinti erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő erdőgazdálkodó együttesen látja el.

(3) A terület természetvédelmi kezelési tervét a 2. melléklet tartalmazza.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. melléklet
a 98/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

**Az Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi
terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai**

Abaújkér

030; 032; 033/116; 033/118; 033/119; 033/120;
033/121; 033/123; 033/124; 033/125; 034; 035; 036; 037;
038; 039

2. melléklet
a 98/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

Az Abaújkéri Aranyos-völgy természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Gyakorlati természetvédelmi célkitűzések

– A területen található védett és fokozottan védett fajok által reprezentált, hazai szinten is egyedülálló életközösség megőrzése.

– A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok állományainak, egyedszámának, populációik életképességének megőrzése különös tekintettel a magyar nőszirm (*Iris aphylla subsp. hungarica*) és az uhu (*Bubo bubo*) előfordulására.

– A természetes és természetszerű élőhelyek, társulások megőrzése, ezek területi kiterjedésének növelése a termőhelynek nem megfelelő, nem őshonos vagy invazív fajok által reprezentált élőhelytípusok és mesterségesen kialakított ültetvények területének csökkenése mellett.

– A terület kiemelkedően magas biológiai sokféleségének megőrzése a termőhelynek megfelelő, őshonos fajok tekintetében.

– A természeti értékek bemutatásának és a természetvédelmi oktatás lehetőségének biztosítása a természetvédelmi szemlélet erősítése érdekében.

– A terület további, természetvédelmi célú kutatásának, fejlesztésének biztosítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

– A gyepek értékes életközösségeinek megőrzése, a védett és fokozottan védett növény- és állatfajok egyedszámának, állományának fenntartása és erősítése aktív természetvédelmi kezeléssel és hagyományos területhasználati módok visszaállításával.

– A nem őshonos fajokból álló erdők termőhelynek megfelelő átalakítása.

– Invazív fajok visszaszorítása, a termőhelyek aktív természetvédelmi kezeléssel történő helyreállítása.

– Természetvédelmi kezeléseket megalapozó és azokat továbbfejlesztő kutatások beindítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Gyepek kezelése

– A becserjésedő gyepekről el kell távolítani a cserjéket. A letisztított területrészekben a sarjfelverődést legeltetéssel kell megakadályozni, szükség esetén kézi erővel kell visszavágni a sarjakat. A cserjementes gyeprészeket kaszálni kell. A levágott fás növényi részeket és a lekaszált fűvet el kell távolítani a területről.

– A száraz, illetve sziklagyep jellegű területek legeltetése tilos.

– A mezofil gyepeket legeltetéssel kell kezelni, az állatsűrűség nem haladhatja meg a 2 juh/ha értéket.

– Az akác által elfoglalt gyepterület helyreállítását kézi erővel, illetve legeltetéssel kell elvégezni.

3.1.2. Erdők kezelése

– A fenyves állományokat fokozatosan vissza kell szorítani, és a termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokra kell lecserélni. A természetes újulathoz vezető szarmazó fenyőgyedeket el kell távolítani a területről.

– A területen elszórtan jelen lévő tölgygyedek és az elegyfajok egyedeinek megerősödését elő kell segíteni.

– Meg kell akadályozni az akác terjedését.

Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat az érvényes körzeti erdőterv tartalmazza.

3.1.3. Kivett területek kezelése

– A földutak szélesítése, új utak kialakítása tilos a területen.

– A bányászat eredményeként visszamaradt sziklafalak érintetlenül kell hagyni, az ott megjelent akácot és fenyőt vissza kell szorítani.

3.2. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Közlekedés

– Gépjárművel történő közlekedés – a természetvédelmi kezelés, illetve a területen jogszerűen folytatott gazdálkodás, munkavégzés érdekében történő gépjármű használaton kívül – tilos.

3.2.2. Látogatás

– A terület látogatása – amennyiben annak célja nem természetvédelmi kezelés, illetve a 3.2.1. pontban meghatározott gazdálkodás, munkavégzés – csak gyalogosan lehetséges, az utakról tilos letérni.

– A területen jogszerű gazdálkodást, munkavégzést folytatók számára – tevékenységük elvégzése érdekében – biztosítani kell a belépést.

3.2.3. Terület- és földhasználat

– A területen új épület, építmény létesítése – természetvédelmi kezelés érdekében létesítendő épületen, építményen kívül – tilos.

– Burkolt és burkolatlan utak nem alakíthatók ki a területen.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter

99/2007. (XII. 23.) KvVM

rendelete

a Debreceni Nagyerdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 10/1992. (III. 25.) KTM rendelet módosításáról

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 24. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a 85. § b) pontjában

ban kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Debreceni Nagyerdő Természetvédelmi Terület létesítéséről szóló 10/1992. (III. 25.) KTM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Védetté nyilvánítom Debreceni Nagyerdő Természetvédelmi Terület elnevezéssel a Debrecen város területén lévő, a melléklet szerinti ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, 1092,1 hektár kiterjedésű erdőterületet.”

(2) Az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

2. §

Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, és 2008. január 2-án hatályát veszti.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet
a 99/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

[Melléklet a 10/1992. (III. 25.) KTM rendelethez]

A Debreceni Nagyerdő Természetvédelmi Terület ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számai

Debrecen

05/13, 06–09, 012, 013/1, 013/2, 050, 052, 053/1, 053/2, 053/4, 053/5, 053/9, 053/10, 056/3, 056/5, 069, 070–073, 22225–22226, 22228, 22231, 22232/1-2, 22253, 22256/2, 22257/1-2, 22258, 22264–22266, 22268, 22271,

22278, 22280/1-2, 22282, 22283/1-2, 22284, 22290, 22292, 22294–22295, 22297, 22299, 22301, 22304/1-2, 22306, 22307/1-2, 22308–22309, 22310/1-2, 22312/1-2, 22313–22315

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 100/2007. (XII. 23.) KvVM rendelete

az ár- és belvízvédkezéssről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet módosításáról

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. §-a (8) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § c) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – összhangban a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendeletben foglaltakkal, a rendelet 3. §-a szerinti érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

Az ár- és belvízvédkezéssről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 1. számú mellékletének helyébe e rendelet *melléklete* lép.

2. §

(1) E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet a 100/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

[1.számú melléklet a 10/1997.(VII.17.)KHVM rendelethez]

I. AZ ÁLLAMI TULAJDONÚ ÁRVÍZVÉDELMI VONALAK VÉDELMI SZAKASZAI

ÉSZAK-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készültség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végző	hossza km	vizmérce				vizállás				
			szelvénye tkm	neve, helye fkm		"0" pont mBf.	LNv		I. fok	II. fok	III. fok			
							cm	kelte						
01.01. Esztergomi	8,337	Duna jp.	0,000	3,363	3,363	Esztergom	1718,50	100,92	771	2002. VIII. 18.	500	600	650	Árvízvédelmi fal: 1,346 km
01.02. Komárom- almásfüzitői	14,283	Duna jp.	0,000	4,974	4,974	Komárom	1768,30	103,88	801	2002. VIII. 17.	500	620	680	Magaspart: 4,523 km Vasúti töltés: 4,630 km
01.03. Vének-dunaremetei	26,433	Duna jp.	0,000	26,433	26,433	Nagybajcs	1801,00	107,40	875	2002. VIII. 17.	470	540	610	
01.04. Dunaremete-rajkai	35,291	Duna jp.	26,433	61,724	35,291	Nagybajcs	1801,00	107,40	875	2002. VIII. 17.	470	540	610	
01.05. Vének-dunaszentpáli	30,253	Mosoni-Duna bp.	0,000	30,235	30,235	Nagybajcs Bácsa	1801,00 9,10	107,40 106,98	875 809	2002. VIII. 17. 2002. VIII. 17.	470 450	540 550	610 600	Árvízvédelmi fal: 0,937 km
01.06. Lajta menti	36,218	Lajta főmeder jp. Lajta főmeder bp. Lajta bp. csat.bp.	0,000 0,000 3,957	18,641 3,957 17,577	18,641 3,957 13,620	Mosonmagyar- óvári duzzasztó	 4,10	118,41	315	1965. VI. 9.	160	200	220	Magaspart: 5,035 km Vasúti töltés: 0,283 km
01.07. Mosoni-Duna- Rábca menti	82,422	Mosoni-Duna jp. Rábca bp. Rábca jp.	8,194 0,000 8,094 0,000	30,569 7,184 30,764 30,193	22,375 7,184 22,670 30,193	Győr Rábcakapi	0,40 28,70	106,98 109,92	808 434	2002. VIII. 17. 1965. VI. 17	500 250	600 300	650 350	
01.08. Győr-árpási	30,125	Mosoni-Duna jp. Rába bp.	7,726 0,000	8,194 29,657	0,468 29,657	Győr Árpás	0,40 29,00	106,98 113,13	808 586	2002. VIII. 17. 1965. IV. 25.	500 320	600 420	650 480	
01.09. Árpás-répceszemerei	41,704	Rába bp. Répce árap. bp.	29,657 0,000	60,588 10,773	30,931 10,773	Vág Répcelak-Újhíd	51,00 2,30	124,34 133,58	456 422	1900. IV. 9. 1965. IV. 25.	250 250	300 300	350 350	
01.10. Répcelak-sárvári	32,626	Répcse árap. jp. Rába bp.	0,000 60,588	9,665 83,549	9,665 22,961	Répcelak-Újhíd Ragyogóhíd	2,30 73,40	133,58 141,33	422 450	1965. IV. 25. 1900. IV. 9.	250 150	300 250	350 300	

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó								Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								tkm	km				fkm	
01.11. Győr-koroncói	28,965	Mosoni-Duna jp. Rába jp. Marcal jp. Bakonyér jp. Bakonyér bp.	0,000 5,981 0,419 0,000 3,217 0,696 0,000	5,121 7,726 10,939 2,060 7,818 2,774 2,840	5,121 1,745 10,520 2,060 4,601 2,078 2,840	Győr Gyirmót Mórichida	0,40 1,00 18,40	106,98 109,07 113,00	808 603 391 (426)	2002. VIII. 17. 2002. VIII. 17. 1951. VI. 13. 1963. III. 15.	500 320 250	600 400 300	650 480 350	Árvízvédelmi fal: 1,585 km Kikötő támfal: 0,407 km Magaspart: 0,923 km Közüti töltés: 0,476 km
01.12. Koroncó-mórichidai	37,881	Rába jp. Marcal bp.	10,939 0,000	29,567 19,253	18,628 19,253	Árpás Gyirmót Mórichida	29,00 1,00 18,40	113,13 109,07 113,00	586 603 391 (426)	1965. IV. 25. 2002. VIII. 17. 1951. VI. 13. 1963. III. 15.	320 320 250	420 400 300	480 480 350	
01.13. Mórichida-sárvári	53,927 120,773	Rába jp.	29,567 38,880	38,539 83,835	8,972 44,955	Vág megszüntetésre Ragyogóhíd	51,00 73,40	124,34 141,33	456 450	1900. IV. 9. 1900. IV. 9.	250 150	300 250	350 300	

KÖZÉP-DUNA-VÖLGYI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonala	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó								Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								tkm	km				fkm	
02.01. Dunaegyháza-tassi	24,36	Duna bp.	0,000	24,360	24,360	Tass	1586,20	89,28	888 (996)	1965. VI. 18. 1956. III. 8.	750	850	880	Magaspart: 0,530 km
02.02. Tass-szigetújfalui	20,418	Duna bp.	0,000	20,418	20,418	Budapest	1646,50	94,97	860 (867)	2006. IV. 4. 1876. II. 26.	620	700	800	Árvízvédelmi fal: 0,08 km Magaspart: 0,350 km
02.03. Szigetújfalú-csepeli	29,922	Duna bp.	0,000	29,922	29,922	Budapest	1646,50	94,97	860 (867)	2006. IV. 4. 1876. II. 26.	700	760	820	
02.04. Kvassay-zsilípi	0,452	Duna bp.	0,000	0,452	0,452	Budapest	1646,50	94,97	860 (867)	2006. IV. 4. 1876. II. 26.	620	700	800	Árvízvédelmi fal: 0,070 km
02.05. Gödi	4,15	Duna bp. Sződ-Rákos bp.	0,000 0,000	3,180 0,970	3,180 0,970	Nagymaros	1694,60	99,43	714 (763)	2006. IV. 4. 1876. II. 25.	520	620	670	Árvízvédelmi fal: 0,035 km
02.06. Dunafüred-érdei	7,758	Duna jp.	0,000	6,158	6,158	Budapest	1646,50	94,97	860 (867)	2006. IV. 4. 1876. II. 26.	650	750	820	
02.07. Szentendrei-szigeti	24,701	Duna jp. Szentendrei-Duna bp.	0,000 0,000	15,642 9,059	15,642 9,059	Nagymaros	1694,60	99,43	714 (763)	2006. IV. 4. 1876. II. 25.	520	620	670	Magaspart: 1,600 km

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza km	vízmérce				vízállás			
			szelvénye tkm			neve, helye fkm	"0" pont mBf.	LNV		I. fok	II. fok	III. fok	
								cm	kelte				
02.08. Budakalászi	8,742	Barát p. bp. Szentendrei- Duna jp. Dera p. jp.	0,000 0,000 0,000	2,600 4,250 1,892	2,600 4,250 1,892	Nagymaros 1694,60	99,43	714 (763)	2006. IV. 4. 1876. II. 25.	520	620	670	Árvízvédelmi fal: 0,062 km
02.09. Ipolydamásd- Letskés- ipolytölgyesi	13,192	Ipoly bp. Letskés p. bp. Letskés p. jp. Nyerges p. bp. Nyerges p. jp. Ganádi p. bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	10,651 0,440 0,445 0,556 0,700 0,400	10,651 0,440 0,445 0,556 0,700 0,440	Ipolytölgyes 18,80	105,74	563 (550)	1999. VI. 24. 1976. XII. 9.	420	470	520	
02.10. Ipolyvece- Balassagyarmat- szécsényi	29,246	Ipoly bp. Derék p. bp. Derék p. jp. Lókos p. bp. Lókos p. jp. Szentlélek p. jp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	18,181 1,546 2,090 1,850 1,768 3,811	18,181 1,546 2,090 1,850 1,768 3,811	Balassagyarmat 110,70 Nógrádszakál 158,70	136,68 157,08	446 371	1976. XII. 4. 1976. XII. 3.	300 330	350 350	400 380	Magaspart: 0,273 km
02.11. Jászfelsőszentgyörgy- Jobbágyi	82,915	Zagyva jp. Zagyva bp. Galga jp. Galga bp. Herédi-Bér jp. Herédi-Bér bp. Szuha p. jp. Szuha p. bp. Tolvajló p. jp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	39,084 36,792 1,200 1,200 0,600 1,200 0,641 1,710 0,488	39,084 36,792 1,200 1,200 0,600 1,200 0,641 1,710 0,488	Apc 119,20 Hatvan-alsó 104,01 Szentlőrinc-káta 87,83	129,10 113,69 103,75	365 (458) 419 (510) 344 (320)	1999. VII. 13. 1963. III. 13. 1999. VII. 12. 1941. II. 13. 1999. VII. 12. 1963. III. 13.	250 310 220	300 350 270	350 400 320	Magaspart: 0,545 km
02.12. Mátraverebélyi tározó	2,415	Zagyva p.	0,000	2,415	2,415	tározói 145,95	175,50	730	1999. VII. 11.	300	665	755	2,540 em ³ 1%-os árvíznél
02.13. Maconkai tározó	1,533	Zagyva p.	0,000	1,533	1,533	tározói 152,70	192,60	665	1999. VII. 11.	550	600	650	1,770 em ³ 1%-os árvíznél
02.14. Tarján-pataki tározó	2,068 6,016	Tarján p.	0,000	2,068	2,068	tározói 3,30	175,50	716	1999. VII. 12.	810	850	900	2,677 em ³ 1%-os árvíznél

ALSÓ-DUNA-VÖLGYI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza	vízmérce				vízállás			
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.	
								cm	kelte				
			tkm		km	fkm							
03.01. Baja-margittaszigeti	47,800	Duna bp.	0,000	47,800	47,800	Baja 1478,70	80,99	976 (1037)	1965. VI. 19. 1956. III. 13.	700	800	900	Közút: 12,575 km Üzemi út: 3,892 km
03.02 Baja-foktői	41,000	Duna bp.	0,000	41,000	41,000	Baja 1478,70	80,99	976 (1037)	1965. VI. 19. 1956. III. 13.	700	800	900	
03.03. Uszód-solti	41,077	Duna bp.	41,000	82,077	41,077	Paks 1531,30	85,38	872 (1006)	1965. VI. 18. 1876. II. 27.	600	700	800	Közút: 1,349 km

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés									
száma, neve	hossza km		kezdő	végso	hossza	vízmérce				vízállás												
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.										
								cm	kelte					fok	fok	fok						
			tkm		km	fkm																
04.01. Báta-Siótorok- sióagárdi	51,523	Duna jp. Sió jp.	0,000	28,692	28,692	Sió torkolati mű alvíz Szekszárd	2,60	79,32	1227	2006. IV. 07.	1000	1150	1250									
			0,000	18,153	18,153																	
		Völgységi p. jp. Völgységi p. bp.	0,000	2,448	2,448																	
			0,000	2,230	2,230																	
04.02. Siótorok-paksi	30,415	Duna jp.	28,692	59,107	30,415	Paks	1531,30	85,38	872 (1006)	1965. VI. 18. 1876. II. 27.	650	800	900									
04.03. Paks-bölcskei	25,627	Duna jp.	59,107	84,734	25,627	Paks	1531,30	85,38	872 (1006)	1965. VI. 18. 1876. II. 27.	650	800	900	Közút: 3,478 km Magaspart: 2,141 km								
04.04. Ercsi-adonyi	31,402	Duna jp.	0,000	19,603	19,603	Adony	1597,80	91,68	739 (820)	1965. VI. 18. 1941. II. 15.	550	650	700	Közút: 19,660 km								
		Váli víz jp.	0,000	4,235	4,235																	
		Váli víz bp.	0,000	2,829	2,829																	
		Szent-László víz bp.	0,000	4,735	4,735																	
04.05. Siótorok-kölesdi	34,383	Sió bp. Nádor bp.	0,000 0,000	17,635 16,748	17,635 16,748	Szekszárd	18,80	85,09	680 (814)	1954. II. 14. 1956. III. 13.	500	600	650									
04.06. Sióagárd-kölesdi	34,913	Sió bp. Nádor jp.	17,635 0,000	36,175 16,373	18,540 16,373	Szekszárd	18,80	85,09	680 (814)	1954. II. 14. 1956. III. 13.	500	600	650									
04.07. Kölesd-simontornyai	32,331	Sió bp.	36,175	68,506	32,331	Simontornya	74,30	91,76	682 (459)	1940. III. 19. 1964. I. 1.	500	550	600									

DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési késztség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végso	hossza	vízmérce				vízállás			
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.	
			tkm	km	fkm			cm	kelte	fok	fok	fok	
05.01. Mohácsi	19,865	Duna jp.	0,000	19,865	19,865	Mohács 1446,80	79,2	984 (1010)	1965. VI. 19. 1956. III. 13.	700	850	950	Árvízvédelmi fal: 1,515 km
05.02. Drávaszabolcsi	45,005	Dráva bp. Fekete-víz bp. Pécs-víz bp. Fekete-víz jp.	0,000 0,000 0,000 0,000	31,709 4,618 2,153 6,525	31,709 4,618 2,153 6,525	Drávaszabolcs 77,70	86,76	596	1972. VII. 22.	430	480	520	
05.03. Drávasztárai	42,386	Dráva bp.	31,709	74,095	42,386	Szentborbás 133,10	94,74	634	1972. VI. 20	460	530	560	Magaspart: 0,835 km

NYUGAT-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési késztség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végso	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								cm	kelte					fok
		tkm		km	fkm									
06.01. Sárvári	7,193	Rába jp.	0,000	7,193	7,193	Sárvár	89,00	149,86	493	1900.IV.09.	350	400	450	
06.02. Körmendi	9,691	Rába bp. Pinka bp.	0,000 0,000	4,434 5,257	4,434 5,257	Körmend	158,70	184,15	505	1965. IV. 23.	300	380	440	Közút: 1,082 km
06.03. Szentgotthárdi	14,244	Rába bp. Rába jp. Lapincs bp. Lapincs jp. Lapincs árap. É. Lapincs árap. D. Lahn patak Vörös patak jp. Vörös patak bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	4,095 0,834 0,564 2,070 2,006 1,831 1,373 0,665 0,806	4,095 0,834 0,564 2,070 2,006 1,831 1,373 0,665 0,806	Szentgotthárd Vasszentmihály Lahn patak	205,90 0,70	215,15 203,00	470 na	1910. VI. 15. na	270 *	330 250	370 350	Árvízvédelmi fal: 0,694 km *Árapasztó vápa működésbe lépésekor
06.04. Murai	43,360	Gerencsér á. bp Gerencsér á. jp Béci patak jp. Béci patak bp. Borsfai patak jp. Borsfai patak bp. Principális jp. Mura bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	1,255 1,244 3,100 3,114 1,363 1,351 5,000 26,933	1,255 1,244 3,100 3,114 1,363 1,351 5,000 26,933	Letenye	35,60	137,86	514	1972. VII. 18.	330	380	430	
06.05. Zalai	15,083	Zala bp. Szentgyörgyvári bp. Szentgyörgyvári jp. Köszvényes p. bp.	0,000 0,000 0,000 0,000	13,112 0,606 0,595 0,725	13,112 0,606 0,595 0,725	Zalaapáti	22,80	105,4	424 (445)	1987. VIII. 7. 1963. III. 14.	250	280	330	

FELSŐ-TISZA VIDÉKI KÖRNYZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonala	A fővédvonal			A védekezési készsűtség elrendelése és megsűntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye		fkm	neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
			tkm	km				cm	kelte	fok	fok	fok		
07.01. Nagyhalász- Vencsellő-buji	36,783	Tisza bp. Lónyay jp.	1,287 9,100 0,000 3,980 11,180 16,800	8,600 23,000 3,872 9,078 16,580 18,000	7,313 13,900 3,872 5,098 5,400 1,200	Tiszabercel	569,00	91,36	882	2000. IV. 11.	600	700	800	Magaspart: 0,500 km Magaspart: 0,108 km 2,102 km 0,220 km Összesen: 2,930 km
07.02. Veresmart-nagyhalászi	23,377	Tisza bp.	23,000	46,377	23,377	Dombrád	593,08	94,06	890	1888. III. 24.	550	650	750	Magaspart:0,350 km
07.03. Zsurk-veresmarti	25,678	Tisza bp.	46,727 48,075 48,930 57,341 62,500 65,543 74,232	47,586 48,810 57,300 62,300 65,522 73,008 74,500	0,859 0,735 8,370 4,959 3,022 7,465 0,268	Záhony	627,80	98,14	758 (758)	2001. III. 9. 1941. II. 19.	500	600	700	Magaspart: 0,489 km 0,120 km 0,041 km 0,200 km 0,021 km Összesen: 0,871 km
07.04. Vásárosnamény-zsurki	18,778	Tisza bp.	76,200 86,600 98,600 100,500 104,500	82,000 89,050 99,370 104,240 111,380	5,800 2,450 0,770 3,740 6,880	Vásárosnamény	684,45	101,98	943	2001. III. 7.	600	750	800	Magaspart: +18,723 km
07.05. Szatmárcseke- Olcsvaapáti	31,300	Tisza bp.	112,000	143,300	31,300	Tiszabecs Tivadar	744,30 705,70	114,34 105,40	736 1014	2001. III. 6. 2001. III. 6.	300 500	400 600	500 700	Parapetfal: 0,496 km
07.06. Magosliget- tiszakóródi	26,022	Batár bp. Tisza bp.	0,000 143,300	9,940 159,382	9,940 16,082	Tiszabecs	744,30	114,34	736	2001. III. 6.	300	400	500	Árvízvédelmi fal: 0,104 km Parapetfal: 0,166 km
07.07. Vásárosnamény- lónyai	31,000	Tisza jp.	0,000	31,000	31,000	Vásárosnamény	684,45	101,98	943	2001. III. 7.	600	750	800	
07.08. Tarpa- vásárosnaményi	29,469	Tisza jp.	31,000 32,500 45,800	31,800 44,157 62,812	0,800 11,657 17,012	Tiszabecs elrendelésre Tivadar megsűntetésre	744,30 705,70	114,34 105,40	736 1014	2001. III. 6. 2001. III. 6.	300 500	400 600	500 700	Közút: 0,700 km hibaszalvány: 1,643 km 44+157=45+800
07.09. Kótaj-vencsellői	18,104	Tisza bp. Lónyay bp.	0,200 0,000 4,225 5,280 7,000 9,000 9,800	1,287 3,900 4,550 6,970 8,968 9,700 18,234	1,087 3,900 0,325 1,690 1,968 0,700 8,434	Tiszabercel	569,00	91,36	882	2000. IV. 11.	600	700	800	Magaspart: 0,200 km 1,283 km Összesen: 1,483 km Parapetfal: 0,204 km

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végző	hossza km	vízmérce				vízállás				
			szelvénye tkm			neve, helye fkm	"0" pont mBf.	LNV		I. fok	II. fok	III. fok		
								cm	kelte					
07.10. Lónyay Főcsatorna balpart	48,969	Lónyay bp.	19,056	21,500	2,444	Kemecse	28,42	90,80	876	1941. II. 17.	700	750	800	Magaspart: 8,680 km
			21,600	24,415	2,815	Kótaj	21,23	90,58	899	2000. IV. 11.	650	700	800	
			25,000	25,350	0,350									
			26,100	26,500	0,400									
			26,630	30,112	3,482									
			31,257	31,925	0,668									
			33,600	33,850	0,250									
			35,100	39,000	3,900									
			39,300	39,650	0,350									
			39,900	41,900	2,000									
			42,100	44,526	2,426									
		IV. Főfolyás jp.	0,000	3,750	3,750									
		IV. Főfolyás bp.	0,000	3,800	3,800									
		VII. Főfolyás jp.	0,000	1,223	1,223									
		VI. Főfolyás bp.	0,000	4,060	4,060									
		VI. Főfolyás jp.	0,000	4,070	4,070									
		VII. Főfolyás bp.	0,000	1,863	1,863									
		VIII. Főfolyás jp.	0,000	3,300	3,300									
		IX. Főfolyás bp.	1,200	2,868	1,668									
		IX. Főfolyás jp.	0,000	2,800	2,800									
		VIII. Főfolyás bp.	0,000	3,350	3,350									
07.11. Berkesz-kótaji	19,813	Lónyay bp.	18,000	21,380	3,380	Kemecse	28,42	90,80	876	1941. II. 17.	700	750	800	Magaspart: 6,715 km
			23,230	30,250	7,020									
			31,855	32,250	0,395									
			33,240	37,220	3,980	Kótaj	21,23	90,58	899	2000. IV. 11.	650	700	800	
			37,400	37,900	0,500									
			38,200	42,738	4,538									
07.12. Mérkvállaj- vásárosnaményi	21,844	Kraszna bp.	0,000	10,097	10,097	Ágerdőmajor	44,90	110,39	651	1970. VI. 13.	470	550	580	Magaspart: +37,933 km
			15,400	18,280	3,880									
			33,700	35,910	2,210	Kocsord	22,62	106,65	702	1980. VII. 28.	450	530	580	
			37,200	39,480	2,280									
			56,400	59,777	3,377									
07.13. Ágerdőmajor-olcsvai	40,482	Kraszna jp.	0,000	40,482	40,482	Ágerdőmajor	44,90	110,39	651	1970. VI. 13.	470	550	580	
						Kocsord	22,62	106,65	702	1980. VII. 28.	450	530	580	
07.14. Csenger-olcsvai	46,650	Szamos bp.	0,000	46,650	46,650	Csenger-Hydra	49,40	113,56	902	1970. V. 14.	500	650	700	
						Tunyogmatolcs	21,90	106,21	1040	1970. V. 14.	600	750	850	
07.15. Szamosbecs- olcsvaapáti	46,385	Szamos jp.	0,000	46,385	46,385	Csenger-Hydra	49,40	113,56	902	1970. V. 14.	500	650	700	
						Tunyogmatolcs	21,90	106,21	1040	1970. V. 14.	600	750	850	
07.16. Nagyhódos-kölcsi	40,239	Túr bp.	0,000	27,015	27,015	Garbolc	27,70	116,50	646	1970. V. 14.	300	400	450	
		Sáréger jp.	0,000	6,800	6,800	Sonkád	11,50	112,59	629	2001. III. 6.	300	400	450	
07.17. Kispalád- Hármashatár- tiszakörödi	35,425	Palád bp.	0,000	0,980	0,980	Garbolc	27,70	116,50	646	1970. V. 14.	300	400	450	
		Palád jp.	0,000	6,423	6,423	Sonkád	11,50	112,59	629	2001. III. 6.	300	400	450	
		Túr jp.	0,000	28,022	28,022									

ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonala	A fővonal			A védekezési készültség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végző	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye		"0" pont mBf.	LNV		I.	II.		III.
									tkm	km				
08.01. Sarud- négyesi	43,829	Laskó bp. Tisza jp. Rima bp. Rima jp. Eger bp. Eger jp. Csincse bp. Csincse jp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	4,600 12,944 7,826 7,955 1,100 1,045 4,159 4,200	4,600 12,944 7,826 7,955 1,100 1,045 4,159 4,200	Tiszakeszi elrendelésre Tiszafüred megszüntetésre	464,20 430,40	86,22 83,16	811 881	2000. IV. 13. 2000. IV. 16.	500 650	600 650		
08.02. Négyes-tiszakeszi	25,332	Tisza jp.	12,944	39,776	25,332	Tiszakeszi elrendelésre Tiszafüred megszüntetésre	464,20 430,40	86,22 83,16	811 881	2000. IV. 13. 2000. IV. 16.	500 650	600 650	hibaszelvény: 1,500 km 33+602=35+102	
08.03. Tiszakeszi- sajószögedi	32,532	Tisza jp. Sajó jp. Sajószöged I. Sajószöged II.	39,776 0,000 0,000 0,000	64,227 6,051 1,609 0,421	24,451 6,051 1,609 0,421	Tiszapalkonya	484,70	87,28	804	2000. IV. 12.	500	600	Árvízvédelmi fal: 2,736 km	
08.04. Inérvát-tokaji	46,775	Tisza jp. Bodrog jp.	0,000 0,000	45,381 1,394	45,381 1,394	Tokaj elrendelésre Tiszapalkonya megszüntetésre	543,08 484,70	89,34 87,28	928 804	2000. IV. 11. 2000. IV. 12.	650 500	700 800	Magaspart: 5,230 km Árvízvédelmi fal: 1,424 km	
08.05/I. Zalkod-tiszacsermelyi	31,600	Tisza jp.	0,000	31,600	31,600	Tiszabercel elrendelésre Tokaj megszüntetésre	569,00 543,08	91,36 89,34	882 928	2000. IV. 11. 2000. IV. 11.	600 650	700 800	Magaspart: 0,683 km	
08.05/II. Tiszacsermely- zemplénagárdi	36,342	Tisza jp.	31,600	67,942	36,342	Záhony	627,80	98,14	758 (758)	2001. III. 9. 1941. II. 19.	500	600	700 Magaspart: 3,900 km	
08.06. Bánréve- felsőszolcai	38,488	Sajó bp. Névtelen bp. Névtelen jp. Keleméri jp. Keleméri bp. Szörnyűv. bp. Szuha jp. Szuha bp. Vörös J. jp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	30,263 0,947 0,950 0,764 0,950 0,414 1,400 1,500 1,300	30,263 0,947 0,950 0,764 0,950 0,414 1,400 1,500 1,300	Sajópüspöki Sajószentpéter Felsőszolca	123,50 76,50 49,40	148,38 121,82 107,22	400 390 512	1974. X. 22. 1974. X. 22. 1974. X. 24.	200 250 300	250 300 350 400		
08.07. Miskolc-sajópüspöki	29,685	Sajó bp. Szinva jp. Szinva bp. Mercese jp. Hangony jp. Hangony bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	26,281 0,300 0,450 0,977 0,840 0,837	26,281 0,300 0,450 0,977 0,840 0,837	Sajópüspöki Sajószentpéter Felsőszolca	148,38 76,50 49,40	400 121,82 107,22	400 390 512	1974. X. 22. 1974. X. 22. 1974. X. 24.	200 250 300	250 300 350 400	Árvízvédelmi fal: 0,570 km Magaspart: 0,250 km	

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végző	hossza km	vizmérce				vízállás				
			szelvénye tkm			neve, helye fkm	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
										cm	kelte	fok	fok	fok
08.08. Hernádnémeti- hernádszurdoki	33,752	Hernád jp. Vadász jp. Vadász bp. Garadna jp. Garadna bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	27,240 1,300 1,580 1,832 1,800	27,240 1,300 1,580 1,832 1,800	Hidasnémeti Gibárt Gesztely	97,00 65,50 24,40	151,28 128,78 108,08	434 505 474	2006. VI. 5. 2006. VI. 6. 2006. VI. 7.	200 300 250	250 350 300	300 400 350	Magaspart: 2,285 km
08.09. Hidasnémeti-bőcsi	28,294	Hernád bp. Gönci jp. Gönci bp.	0,000 0,000 0,000	26,424 0,870 1,000	26,424 0,870 1,000	Hidasnémeti Gibárt Gesztely	97,00 65,50 24,40	151,28 128,78 108,08	434 505 474	2006. VI. 5. 2006. VI. 6. 2006. VI. 7.	200 300 250	250 350 300	300 400 350	
08.10. Inérhát-taktaföldvári	43,349	Sajó bp. Takta bp. Takta jp.	0,000 8,000 0,000	8,000 36,643 6,706	8,000 28,643 6,706	Tiszapalkonya Kesznyéten árvízkapu Taktaföldvár	484,70 2,40 24,40	87,28 89,33 92,22	804 656 342	2000. IV. 12. 200. IV. 12. 2006. VI. 5.	500 300 200	600 370 250	650 450 300	
08.11. Viss-felsőberecki	39,799	Bodrog bp.	0,000	39,799	39,799	Felsőberecki Sárospatak Tokaj	47,70 37,10 543,08	92,16 91,82 89,34	795 740 928	1999. III. 13. 1999. III. 13. 2000. IV. 11.	550 500 650	650 600 700	700 650 800	Magaspart: 2,900 km
08.12. Jászfákóhalma-káli	36,214	Tarna bp.	0,000	36,214	36,214	Tarnaméra Tarnaörs	24,30 11,90	99,28 91,40	500 577	1974. X. 22. 1974. X. 23.	250 350	300 400	350 450	
08.13. Jászdózsa-káli	111,145	Tarna jp. Ágói jp. Ágói bp. Gyöngyös jp. Szarvagy bp. Szarvagy jp. Gyöngyös bp. Gyangya bp. Gyangya jp. Bene bp. Bene jp. Tarnóca jp. Tarnóca bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	35,728 5,417 5,392 6,827 3,010 3,019 6,826 1,705 1,619 8,845 8,857 11,931 11,969	35,728 5,417 5,392 6,827 3,010 3,019 6,826 1,705 1,619 8,845 8,857 11,931 11,969	Tarnaméra Tarnaörs	24,30 11,90	99,28 91,40	500 577	1974. X. 22. 1974. X. 23.	250 350	300 400	350 450	
08.14. Bodrogkeresztúr- sátoraljaújhegyi	28,153	Bodrog jp.körtöltései Bodrogkeresztúr Bodrogkisfalud Szege Olaszliszka Vámosújfalud Sárazsadány Bodrogolaszi Sárospatak Fazekas-sor Sárospatak Végardó Sárospatak Bodroghalász Bodrog jp. Ronyva jp. Ronyva bp.	0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000 0,000	1,786 1,897 1,033 2,253 2,275 0,911 0,374 0,546 0,725 2,040 10,175 2,327 1,811	1,786 1,897 1,033 2,253 2,275 0,911 0,374 0,546 0,725 2,040 10,175 2,327 1,811	Felsőberecki Sárospatak Tokaj	47,70 37,10 543,08	92,16 91,82 89,34	795 740 928	1999. III. 13. 1999. III. 13. 2000. IV. 11.	550 450 650	650 600 700	700 650 800	
	320,706													

TISZÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készültség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végso	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
			tkm	km	fkm			cm	kelte	fok	fok	fok		
09.01. Tiszafüred-tiszakeszi	41,000	Tisza bp.	0,000	41,000	41,000	Tokaj elrendelésre Tiszadorodma megszüntetésre	543,08 446,20	89,34 84,08	928 883	2000. IV. 11. 2000. IV. 14.	650 600	750 670	800 720	Magaspart: 0,422 km
09.02. Tiszatarján-rakamazi	76,300	Tisza bp. Keleti-fcs. jp. Keleti-fcs. bp.	41,000 0,000	107,820 4,755 4,725	66,820 4,755 4,725	Tokaj elrendelésre Tiszapalkonya megszüntetésre	543,08 484,70	89,34 87,28	928 804	2000. IV. 11. 2000. IV. 12.	650 470	750 600	800 650	Magaspart: 5,191 km
09.03. Kálló menti	12,797	Berettyó jp. Kálló jp.	21,313 0,000	22,900 11,210	1,587 11,210	Berettyóújfalu	43,40	89,38	512 (551)	1919. V. 3. 1966. II. 9.	300	400	450	
09.04. Darvas-pocsaji	55,125	Berettyó jp. Kálló bp.	22,900 0,000	67,400 1,925	44,500 1,925	Pocsaj elrendelésre Berettyóújfalu megszüntetésre	68,20 43,40	94,64 89,38	542 512 (551)	1974. VII. 25. 1966. II. 9. 1919. V. 3. 1966. II. 9.	400 300	450 400	500 450	
09.05. Szeghalom-darvasi	35,187	Sebes-Körös jp. Berettyó bp.	14,013 0,000	24,200 25,000	10,187 25,000	Szeghalom	6,50	82,59	678	1970. VI. 14.	300	400	500	
09.06. Darvas-kismarjai	47,365	Berettyó bp.	25,000	72,365	47,365	Pocsaj elrendelésre Berettyóújfalu megszüntetésre	68,20 43,40	94,64 89,38	542 (587) 512 (551)	1974. VII. 25. 1966. II. 9. 1919. V. 3. 1966. II. 9.	400 300	450 400	500 450	
09.07. Érmelléki	13,920	Berettyó jp.	67,400	73,220	5,820	Pocsaj	68,20	94,64	542 (587)	1974. VII. 25. 1966. II. 9.	400	450	500	
09.08. Szeghalom- körösszakáli	32,265	Sebes-Körös jp.	24,200	56,465	32,265	Körösszakál	54,40	92,15	518 (520)	1989. V. 9. 1925. XII. 23.	250	350	400	
09.09. Bucsa-nádudvari	33,930	Hortobágy- Berettyó bp. Kösely bp.	43,000 67,119	67,119 76,930	24,119 9,811	Borz	54,10	81,75	438	1999. III. 8.	250	300	350	

KÖZÉP-TISZA VIDÉKI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								cm	kelte					fok
		tkm		km	fkm									
10.01. Lakitelek-tószegi	64,500	Tisza jp. Közös-főcsat. jp. Közös-főcsat. bp.	0,000 3,800 3,800	55,500 8,300 8,300	55,500 4,500 4,500	Szolnok	334,60	78,78	1041	2000. IV. 19.	650	750	800	Vasúti töltés: 1,428 km Magaspart: 27,470 km Közút: 0,500 km
10.02. Szolnok-Újszász- szórói	80,549	Tisza jp. Zagyva jp. Tápió jp. Zagyva bp.	55,500 0,000 0,000 0,000	82,800 24,700 6,320 25,400	27,568 24,018 6,320 22,643	Szolnok	334,60	78,78	1041	2000. IV. 19.	650	750	800	Árvízvédelmi fal: 0,442 km Magaspart: 1,120 km Szelv. hiba: 3,171 km Vegyes szerk.: 5,620 km Közút: 1,120 km
10.03. Doba-kanyari	49,300	Tisza jp.	82,800	132,100	49,400	Kisköre-alsó	403,10	81,32	1030	2000. IV. 17.	600	700	800	
10.04. Kiskörei-tározó menti	55,100	Tisza jp. Tisza bp.	132,100 140,100	155,000 172,300	22,900 32,200	Kisköre-alsó	403,10	81,32	1030	2000. IV. 17.	700	750	800	Árvízvédelmi fal: 0,208 km
10.05. Csongrád-nagyrévi	48,100	Tisza bp.	0,000	48,100	48,100	Szolnok	334,60	78,78	1041	2000. IV. 19.	650	750	800	Magaspart: 6,587 km
10.06. Tiszaöldvár-pityókai	59,795	Tisza bp.	48,100	106,600	59,795	Szolnok	334,60	78,78	1041	2000. IV. 19.	650	750	800	Magaspart: 8,225 km Hibaszelvény: 1,295 km 81+475 = 80,180
10.07. Fegyvernek-ledencei	33,500	Tisza bp.	106,600	140,100	33,500	Kisköre-alsó	403,10	81,32	1030	2000. IV. 17.	600	700	800	
10.08. Csongrád-bánrévei	57,354	Hármas-Körös jp.	0,000	57,354	57,354	Szarvas Csongrád	53,70 246,20	77,26 76,18	986 1034	2006. IV. 21. 2006. IV. 21.	600 650	700 750	800 800	Magaspart: 0,561 km
10.09. Mezőtúr-himesdi	30,500	Hortobágy- Berettyó jp.	0,000	30,500	30,500	Mezőtúr Árvízkapu	0,30	78,30	785	1999. III. 9.	600	650	700	
10.10. Pusztacseg-őzesi	52,380	Hortobágy- Berettyó jp. Németér jp. Németér bp.	30,500 0,000 3,300 3,300	70,480 3,300 12,400	39,980 3,300 9,100	Borz	54,10	81,75	438	1999. III. 8.	250	300	350	
10.11. Szászberek- jászberényi	99,692	Zagyva bp. Zagyva jp. Tápió bp.	25,400 24,700 0,000	70,900 68,400 10,912	45,380 43,400 10,912	Jásztelek	54,80	86,60	650	1999. VII. 13.	350	450	500	Vegyes szerk.: 1,823 km Magaspart: 6,213 km Hibaszelvény: 0,120 km 57+380 = 57+500 Hibaszelvény: 0,300 km 24+700 = 25+000

ALSÓ-TISZA VIDÉKI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonala	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végso	hossza	vízmérce				vízállás				
			szelvénye			neve, helye	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								tkm	km					fkm
11.01.														
Gyála-Szeged-algyői	31,512	Tisza jp.	0,000	31,512	31,512	Szeged	173,60	73,70	1009	2006. IV. 21.	650	750	850	Árvízvédelmi fal: 3,262 km
11.02.														
Algyő-dongéri	35,592	Tisza jp. Donér jp.	31,512 0,000	59,964 7,500	28,452 7,500	Mindszent	217,70	74,82	1062	2006. IV. 21.	650	750	850	
11.03.														
Dongér-csongrádi	47,426	Tisza jp. Dongér bp.	59,964 0,000	99,890 7,500	39,926 7,500	Mindszent	217,70	74,82	1062	2006. IV. 21.	650	750	850	Magaspart: 12,820 km ebből közút: 11,390 km
11.04.														
Marostorok-mártélyi	35,004	Maros jp. Tisza bp.	0,000 12,400	2,602 44,802	2,602 32,402	Szeged Mindszent	173,60 217,70	73,70 74,82	1009 1062	2006. IV. 21. 2006. IV. 21.	650 650	750 750	850 850	
11.05.														
Mindszent-szentesi	31,764	Tisza bp.	44,802	76,566	31,764	Mindszent	217,70	74,82	1062	2006. IV. 21.	650	750	850	
11.06.														
Torontáli	41,040	Tisza bp. Maros bp.	0,000 0,000	12,400 28,640	12,400 28,640	Szeged Makó	173,60 24,50	73,70 79,50	1009 625	2006. IV. 21. 1975. VII. 10.	650 400	750 450	850 500	
11.07.														
Maros jobb parti	63,818	Maros jp. Sámszon-apátfalvi főcsatorna jp. Sámszon-apátfalvi főcsatorna bp.	2,602 0,000 0,000	47,400 9,510 9,510	44,798 9,510 9,510	Makó Szeged	24,50 173,60	79,50 73,70	625 1009	1975. VII. 10. 2006. IV. 21.	400 650	450 750	500 850	
11.08.														
Szentés-öcsödi	35,913	Hármas-Körös bp.	0,000	35,913	35,913	Szarvas Csongrád	53,70 246,20	77,26 76,18	986 1034	2006. IV. 21. 2006. IV. 21.	600 650	700 750	800 800	Magaspart: 1,012 km

KÖRÖS-VIDÉKI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonala	A fővédvonal			A védekezési készütség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó							Megjegyzés	
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza km	vízmérce				vízállás				
			szelvénye tkm			neve, helye fkm	"0" pont mBf.	LNV		I.	II.	III.		
								cm	kelte	fok	fok	fok		
12.01. Szarvasi	49,117	Hármas-Körös bp.	35,913	85,030	49,117	Gyoma Szarvas	79,20 53,70	78,66 77,26	918 986	1970. VI. 14. 2006. IV. 21.	550 600	650 700	750 800	
12.02. Mezőberényi	44,326	Kettős-Körös bp. Fehér-Körös bp.	0,000 0,000	35,040 9,286	35,040 9,286	Békés Gyula	23,40 4,70	81,12 84,62	972 786	1974. VI. 15. 1974. VI. 15.	550 350	650 450	750 550	
12.03. Zsófiámajori	28,413	Hármas-Körös jp.	57,354	85,767	28,413	Gyoma	79,20	78,66	918	1970. VI. 14.	550	650	750	
12.04. Dobozi	52,022	Kettős-Körös jp. Fekete-Körös jp.	0,000 0,000	36,193 15,829	36,193 15,829	Békés Ant Remete	23,40 20,30 4,40	81,12 85,42 83,08	972 1000 916	1974. VI. 15. 1981. III. 13. 1974. VI. 15.	550 500 500	650 600 600	750 700 700	
12.05. Mályvádi	29,965	Fehér-Körös jp. Fekete-Körös bp.	0,000 0,000	9,475 20,490	9,475 20,490	Gyula Ant Remete	4,70 20,30 4,40	84,62 85,42 83,08	786 1000 916	1974. VI. 15. 1981. III. 13. 1974. VI. 15.	350 500 500	450 600 600	550 700 700	
12.06. Ecsegfalvi	43,000	Hortobágy- Berettyó bp.	0,000	43,000	43,000	Mezőtúr Árvízkapu-felső	0,50	78,30	785	1999. III. 9.	600	650	700	

A védelmi szakasz		A folyó, a vízfolyás, a csatorna neve és védvonal	A fővédvonal			A védekezési készsülttség elrendelésére és megszüntetésére mértékadó								Megjegyzés
száma, neve	hossza km		kezdő	végő	hossza km	vízmérce				vízállás				
			szelvénye tkm	neve, helye fkm		"0" pont mBf.	LNV		I. fok	II. fok	III. fok			
							cm	kelte						
12.07. Körösladányi	35,326	Sebes-Körös jp. Berettyó jp.	0,000 0,000	14,013 21,313	14,013 21,313	Körösladány Szeghalom	9,50 6,50	80,98 82,59	815 678	1970. VI. 14. 1970. VI. 14.	400 300	500 400	600 500	
12.08. Fokkőzi	57,966	Sebes-Körös bp.	0,000	57,966	57,966	Körösladány Körösszakál	9,50 54,40	80,98 92,15	815 518 (520)	1970. VI. 14. 1989. VI. 9. 1925. XII. 23.	400 250	500 350	600 400	

II. Árvíz által veszélyeztetett önkormányzati területek

Árvíz által veszélyeztetett önkormányzati területek azon területek, amelyek a 15/1997. (IX. 19.) KHM rendeletben meghatározott folyószakaszok mentén, belterületen, a nagyvízi mederben vagy annak mentén helyezkednek el, és ahol az árvízvédelmi kötelezettség a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 16. § (4) bekezdésének a) pontja alapján önkormányzati feladatkörbe tartozik.

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
101/2007. (XII. 23.) KvVM
rendelete**

**a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás
és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről**

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (8) bekezdésének *a)* és *d)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, valamint a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. §-ának *c)* pontjában foglalt feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. §

A rendelet hatálya a felszín alatti vizek kitermelésével, visszatáplálásával, dúsításával, továbbá megfigyelésével kapcsolatos vízálléscíményekre (így pl. kutakra, foglalt forrásokra, hévízművekre), valamint vízimunkákra, különösen azok tervezésére, kivitelezésére, üzemeltetésére és megszüntetésére, továbbá a tervezőt, kivitelezőt, az építőt és a műszaki ellenőrt a tárgyi tevékenységgel összefüggésben érintő jogokra és kötelezettségekre terjed ki.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) vízföldtani napló: a kút kivitelezésével összefüggő, különösen annak földtani, vízföldtani, vízadóképességi, vízminőségi és a kivitelezésre vonatkozó egyedi műszaki adatait és vízföldtani értékelést tartalmazó építési, földtani dokumentum;

b) megfigyelő kút: a jogszabályban, illetve a hatósági engedélyben meghatározott célt szolgáló olyan vízálléscímény, amely főleg vízföldtani, vízgazdálkodási, környezetvédelmi, valamint közegészségügyi feladatok ellátásához szükséges mintavételezést, méréseket szolgál;

c) visszatápláló kút: dúsítás vagy visszatáplálás (visszasajtolás) céljából víznek felszín alatti vízbe történő bejuttatását szolgáló vízálléscímény;

d) kút javítása: a kút fenntartásával összefüggésben annak rendeltetészerű és biztonságos működését szolgáló olyan beavatkozás, amelynek következtében a vízjogi engedélyben meghatározott műszaki adatok nem változnak;

e) hévíz: felszín alatti víztartókban található vagy onnan származó, a kútfejen – a kút maximális vízhozama esetén –, forrás esetében a kifolyásnál mért 30 °C fokos vagy annál melegebb víz;

f) hévízmű: a hévíz felszínre hozatalát, kezelését és a fogyasztás (felhasználás) helyére történő eljuttatását szolgáló vízálléscímények összessége;

g) hévízmű üzemeltetési szabályzat: a hévízmű biztonságos és szakszerű üzemeltetésének szabályait tartalmazó előírás;

h) geotermikus energia hasznosítását szolgáló vízálléscímény: a víz hőtartalmát energetikai célra hasznosító víztermelő, illetve visszatápláló kút;

i) kútkataszter: a vízföldtani napló köteles kutakra vonatkozó országos nyilvántartás.

Tervezés

3. §

(1) A tervezett kút helyét a tervező helyszíni vizsgálat alapján köteles meghatározni.

(2) Mellétfúrásos felújítás esetén a kút megszüntetésére, valamint a megvalósítandó kút létesítésére is a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet szerinti vízjogi engedélyt kell kérni.

(3) Minden olyan esetben, amikor a környezet földtani kora, a képződmény mélységbeli határa bizonytalan vagy ismeretlen, magmintavétel tervezése is szükséges.

(4) A tervezésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy a kút különböző víztesteket, illetve egymástól jelentősen eltérő hidrodinamikai és vízkémiai tulajdonságú vizeket ne kapcsoljon össze egymással. Kivételes esetben, amennyiben a szennyeződés veszélye nem áll fenn, környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség mint vízügyi hatóság (a továbbiakban: vízügyi hatóság) ez alól felmentést adhat.

(5) Öntözővíz beszerzésére irányuló tervezés során felszín alatti vizet felszíni vízbeszerzési lehetőség hiányában lehet figyelembe venni.

*A kivitelezéssel (építéssel) és a használatbavétellel
kapcsolatos egyes rendelkezések*

4. §

(1) A kivitelezés megkezdésének időpontjáról a kivitelezőnek az engedélyező hatóságot – a mélységi vizek felszínre hozatalára irányuló, bányászati technológiával végzett munkálatok esetében az illetékes bányakapitányságot is – a munkálatok megkezdése előtt legalább 8 nappal értesíteni kell.

(2) Fúrt kutak esetében a felszín alatti vízbe történő beavatkozáskor a szennyezés megelőzése céljából a harántolt, de nem szűrőzött képződményeket palástcementezéssel vagy agyagszigeteléssel ki kell zárni.

(3) Fúrt kutak esetén amennyiben a furat továbbmélyítése az eredeti mélység 15%-át meghaladja, illetve ha az engedélyben meghatározottól eltérő vízkészletet vesz igény-

be, a megvalósult kútra a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet szerinti engedélyezési terv csatolásával vízjogi fennmaradási engedélyt kell kérni.

5. §

(1) A helyi önkormányzat jegyzőjének vízjogi engedélyéhez kötött kutak kivételével minden 30 méternél mélyebb kút esetében a vízjogi engedélyes az 1. melléklet szerinti geofizikai, kútszerkezeti és hidrodinamikai méréseket köteles elvégezni.²

(2) A vízügyi hatóság részben vagy teljes mértékben eltekinthet az 1. melléklet szerinti geofizikai mérésektől, ha a tervező igazolja, hogy a területről elegendő adat, illetve a korábban megvalósított fúrásokból értékelhető geofizikai szelvény áll rendelkezésre és a geofizikai mérésekre a kút műszaki adatainak megállapításához nincs szükség.

(3) A felhasználás módjára figyelemmel – különös tekintettel az ivóvízminőségű vízre vonatkozó rendelkezésekre – el kell végezni a víz minőségi vizsgálatát. A vizsgálandó paramétereket a hatóság a létesítési engedélyben határozza meg.

(4) A termelt víz gáztartalmának vizsgálatát a termelt és szolgáltatott vizek gázmentesítéséről szóló 12/1997. (VIII. 29.) KHVM rendelet gázmintavételre és annak vizsgálatára vonatkozó rendelkezései szerint kell elvégezni.

(5) A hatóság vagy a műszaki ellenőr előírására a földtani rétegsor pontosításának érdekében földtani laboratóriumi anyagvizsgálatokat is végezni kell.

(6) A kutak helyét – a helyi önkormányzat jegyzőjének engedélyéhez kötött kutak kivételével – geodéziai mérésekkel kell meghatározni egységes országos vetületi rendszerben (a továbbiakban: EOV) az X, Y vízszintes koordináták, továbbá a Z Balti-tenger szint feletti magassági értékek (a továbbiakban: mBf) megadásával. Ettől a létesítmény jellegének és rendeltetésének figyelembevételével a vízügyi hatóság eltérően rendelkezhet.

6. §

Ha a kivitelezés során szénhidrogén, szén vagy érc ásványi nyersanyag előfordulását észlelik, erről a kivitelezőnek az illetékes bányahatóságot értesítenie kell.

7. §

(1) A létesítményeket, beleértve a vízkutató feltáró fúrásokat a munka befejezésekor olyan állapotba kell hozni, hogy azok kialakítása kizárja azt, hogy a felszín alatti vízbe szennyeződés kerülhessen, továbbá a kifolyó víz esetén szabad vízfolyás keletkezzék.

(2) A kivitelezőnek a megvalósítás teljes időtartama alatt a munkavégzés minden lényeges körülményét rögzítő dokumentációt kell vezetnie. A dokumentációnak részét képezi a külön jogszabály szerinti építési napló, tartalmaznia kell továbbá a létesítési engedélyben, illetve kiviteli tervben előírt vizsgálatokról szóló feljegyzéseket, illetve fúrt kutak esetén a fúrási napi jelentést.

(3) A kutakra vonatkozó vízjogi létesítési engedélyt, az engedélyezési terveket, az építési naplót, továbbá a kivitelezést szolgáló berendezés alkalmasságára vonatkozó bizonylatokat és a kivitelező jogosultságára vonatkozó igazolást a kivitelező köteles a munkavégzés helyszínén tartani.

(4) A kutakra, a helyi önkormányzat jegyzőjének engedélyezési hatáskörébe tartozó kutak kivételével kúttáblát kell elhelyezni, amely tartalmazza legalább az üzemeltető megnevezését, a kivitelezés évét, és ha van, a kút kataszteri számát.

Az elkészült létesítményre vonatkozó dokumentálás és adatszolgáltatás

8. §

(1) Kutaknál vízföldtani naplót kell készíteni, amennyiben
a) a feltárt vízkészlet réteg-, karszt- és hasadékvíz, valamint a tervezett vízhasználat (vízkitermelés vagy víz-visszatáplálás) meghaladja az 1,5 m³/napot, vagy észlelő létesítmény esetén,

b) a feltárt vízkészlet talajvíz és emberi fogyasztásra szánt vízhasználat esetén annak értéke eléri a 10 m³/napot, vagy az egyéb vízhasználat (vízkitermelés vagy víz-visszatáplálás) eléri az 50 m³/napot, vagy a felszín alatti víztest állapota szempontjából reprezentatív és a területi monitoring részét képező észlelő létesítmény esetén,

c) a feltárt vízkészlet parti szűrővíz és emberi fogyasztásra szánt vízhasználat esetén annak értéke eléri a 10 m³/napot, vagy az egyéb vízhasználat (vízkitermelés vagy víz-visszatáplálás) eléri a 100 m³/napot, vagy a felszín alatti víztest állapota szempontjából reprezentatív és a területi monitoring részét képező észlelő létesítmény esetén,

d) vagy egyéb, különösen jelentős létesítmény esetén, amennyiben a vízügyi hatóság a létesítési engedélyben indokolással előírta.

(2) A vízföldtani napló tartalmi követelményeit a 2. melléklet tartalmazza. A naplóhoz minden esetben a kút és a kút környezetének területhasználatát mutató fényképet kell mellékelni. A csatolt helyszínrajzokon az EOV koordinátahálót fel kell tüntetni.

(3) A vízföldtani napló készítéséről a kivitelező köteles gondoskodni. A napló készítője a vízföldtani naplót köteles megküldeni hat példányban a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet Kht.-nak (a továbbiakban: VITUKI) a kútkataszteri szám megadása céljából.

A VITUKI a kútkataszteri számmal ellátott példányokat 15 napon belül visszaküldi. Az engedélyes a kútkataszteri számmal ellátott példányokat a vízjogi engedély iránti kérelemhez csatoltan a hatóságnak megküldi. Az engedély kiadásával egyidejűleg a vízügyi hatóság a vízföldtani napló egy-egy példányát megküldi a VITUKI, a Magyar Állami Földtani Intézet és a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság részére.

(4) A kútkataszter vezetését és karbantartását a VITUKI látja el.

(5) Amennyiben a vízügyi hatóság a kút megszüntetéséről dönt, döntéséről a VITUKI-t és a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságot legalább évente értesíti.

(6) Az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó kutak esetén a kivételző a 3. melléklet szerinti adatlapot a műszaki átadás-átvétellel egy időben az építettőnek (engedélyesnek) átadja, valamint azt másolatban a létesítmény engedélyezésére hatáskörrel rendelkező hatóságnak és a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak is megküldi.

Az üzemeltetésre vonatkozó egyes szabályok

9. §

(1) A kút a vízügyi hatóság által kiadott vízjogi üzemeltetési engedély és az általa jóváhagyott üzemeltetési szabályzat szerint üzemeltethető, amely a külön jogszabályban előírtak mellett tartalmazza különösen

- a) a vízhozam szabályozására,
- b) üzemeltetési naplóra,
- c) a kút védelmére, fenntartására,
- d) a rendszeres és időszakos üzemi mérésekre, ezek értékelésére,
- e) a mérőeszközök rendszeres ellenőrzésére, kalibrálására,
- f) az üzemvitelre,
- g) a munkakörre és a biztonsági követelményekre,
- h) a rendszeres és időszakos mélységi kútvizsgálatokra vonatkozó rendelkezéseket.

(2) Szezonális üzem esetén félévenként – a vízjogi üzemeltetési engedélyben meghatározott szezon kezdetekor és végén, időszakos üzem esetén az üzemeltetés kezdetekor és annak végén – mérni kell a nyugalmi kútfejnyomást a kútnak az üzemeltetési szabályzatban előírt, de legalább egy óra időtartamú lezárásával.

(3) Egy hónapot meghaladó üzemszünet esetén a nyugalmi kútfejnyomást a kútfej gáztalanítása után, illetve a nyugalmi vízszintet havonta kell mérni.

(4) A vízkémiára és a gáztartalomra vonatkozó vizsgálatok gyakoriságát és a vizsgálandó komponensek körét összhangban a vonatkozó külön jogszabállyal az üzemeltetési szabályzatban kell meghatározni, ideértve a mérések módját, eszközigényét és a minőség biztosítását.

(5) Az ásvány-, gyógyvíz minősítésű kutaknál a vizsgálatoknak a minősítés megalapozásához meghatározott komponensekre és azok ellenőrzésének gyakoriságára kell kiterjedni.

- (6) Az időszakos vizsgálatok keretében el kell végezni
 - a) a talpmélység ellenőrzését,
 - b) egyéb, a kútszerkezetre vonatkozó ellenőrző méréseket (így például lyukátmérő, szűrővizsgálat), amennyiben azok hiányosak, vagy a rendszeres üzemi mérések alapján feltételezhető a kútszerkezet változása (így pl. betétszővezés, kúthiba, vízkőlerakódás),
 - c) kapacitásmérést (így pl. három hozamlépcső beállítása, vízhozam mérés, üzemi kútfejnyomás, vagy vízszint-mérés, nyugalmi nyomás, illetve vízszintmérés a felszínen és a megnyitott szakasz felett),
 - d) a homokolás vizsgálatát hozamlépcsőnként a felszínen, vagy szükség esetén mélységi méréssel, homokolás esetén,
 - e) áramlásmérést,
 - f) folyamatos áramlásmérést a megnyitott szakaszokon és a tömszelencéknél,
 - g) folyamatos hőmérséklet-mérést,
 - h) nyomásemelkedés-mérést a felszínen és a megnyitott szakasz felett,
 - i) nyomásgradiens-mérést a gázos kutaknál,
 - j) a kifolyó víz hőmérsékletének mérését hozamlépcsőnként,
 - k) mélységi folyamatos hőmérséklet-mérést,
 - l) felszíni és mélységi vízmintavételt, valamint elemzést,
 - m) gázkapacitás mérést és gázmintavétel elemzést a gázos kutaknál.

(7) A vízügyi hatóság az időszakos vizsgálatok körét indokolt esetben szűkítheti, illetve szélesebb körű vizsgálatokról rendelkezhet. Az időszakos vizsgálatok rendjét az üzemeltetési szabályzatban rögzíteni kell.

(8) Az időszakos vizsgálatok eredményét és az értékelést tartalmazó dokumentációt az engedélyezésre hatáskörrel rendelkező hatóságnak egy hónapon belül meg kell küldeni. Amennyiben az időszakos vizsgálatok értékelése alapján az üzemeltetés módja és a rendszeres, valamint időszakos mérések rendje módosítása válik szükségessé, a megfelelően módosított üzemeltetési szabályzatot a vízügyi hatóságnak meg kell küldeni.

A hévíz- és geotermikus energiahasznosítást szolgáló vízellátási-művekkel kapcsolatos egyes rendelkezések

10. §

(1) A hévízművek üzemeltetéséhez üzemeltetési szabályzat szükséges.

(2) A műszaki átadás-átvétel során jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek tartalmaznia kell különösen:

a) a kút hozamára, kifolyó víz hőmérsékletére, a kút-környék állapotára,
b) a kút szerkezetére,
c) a dinamikus és termikus paraméterekre,
d) a termelt víz kémiai összetételére (vízkémiai összetétel, gáz-víz arány és gázösszetétel),
e) a kútfej-kiképzés biztonsági követelményeinek betartására

vonatkozó adatokat és az átadással járó egyéb rendelkezéseket, követelményeket.

(3) A vízszint észlelés célját szolgáló, valamint a vízszint észlelésre alkalmas és tartósan üzemben kívül helyezett kutakon legalább havonta vízszint, illetőleg kútfejnyomás méréseket kell végezni, de az üzemeltetési szabályzat ennél gyakoribb és folyamatos regisztrálást is előírhat, ha az értékelés megkívánja.

(4) A vízszint- és nyomásmérés esetén meg kell jelölni azok vonatkozási pontjait és meg kell adni annak mBf szintjét.

(5) A hévízkutak rendszeres – az üzemeltető által végzett – ellenőrzése körében havonta kell vizsgálni, illetőleg el kell végezni:

a) az üzemelési napokat, ideértve az üzemmód rögzítését, külön megjelölve a változó üzemmódra jellemző adatokat,

b) a kitermelt vízmennyiség meghatározását,

c) az üzemeltetési időre vonatkozó jellemző kútfejnyomás, illetve üzemi vízszint meghatározását,

d) a kifolyó víz jellemző hőmérsékletét, illetőleg a hőmérséklet meghatározását,

e) a kút-javítási munkák időpontját, ideértve az üzemeltetéssel kapcsolatos feljegyzéseket, figyelemmel az üzemeltetési szabályzatra.

(6) Visszatápláló kutak esetén e rendeletben meghatározott méréseket folyamatos regisztrálás mellett kell biztosítani. A mérésekre vonatkozó részletes rendelkezéseket, valamint azok gyakoriságát az üzemeltetési szabályzatban kell meghatározni.

(7) A termelő-, visszatápláló- és megfigyelő kutakon elvégzett rendszeres üzemi méréseket évente értékelni kell, és azt a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságnak, valamint a vízügyi hatóságnak meg kell küldeni.

(8) Amennyiben a termelési és visszatáplálási adatokban év közben nem várt változás következik be, az értékelést soron kívül el kell végezni. A változás mértékére vonatkozó szakmai megítélés körülményeit, illetve azok figyelembevételét az üzemeltetési szabályzatban kell meghatározni.

11. §

(1) A rendszeres vizsgálatok mellett az időszakos vizsgálatokat a javítások, átalakítások előtt és után, de leg-

alább négyévenként, egyes vizsgálatok tekintetében (így például: gázvizsgálat) pedig külön jogszabályban rögzített gyakorisággal kell elvégezni.

(2) A javítási munkák során figyelembe kell venni a rendszeres és időszakos kútvizsgálatot, értékelésének eredményét, a kútszerkezet változását.

(3) Amennyiben a kút felújítása annak műszaki adatainak változásával jár, a változásokat új vízföldtani naplóban is rögzíteni kell.

(4) A visszatápláló kutak üzemeltetéséről, karbantartásáról és javításáról az üzemeltetési szabályzatban külön rendelkezni kell.

A hévízforrások

12. §

(1) A hévizet adó forrásokra a (2)–(3) bekezdésekben foglalt eltérésekkel a hévízkutakra vonatkozó előírásokat kell – az adott forrás sajátosságaira figyelemmel – megfelelően alkalmazni.

(2) Ahol jogszabály vízföldtani naplót említ, azon forrás esetében a műszaki, földtani dokumentációt kell érteni.

(3) A forrás üzemeltetési szabályzata a rendszeres és időszakos vizsgálatokra, valamint a fenntartására vonatkozó előírásokat tartalmazza. Az üzemeltetési szabályzatban meg kell adni a hévízforrásból szabadon túlfolyó víz mennyiségét akkor is, ha az hasznosítás nélkül elfolyik.

A kút kivitelezésével, vizsgálatával és dokumentálásával összefüggő személyi, képesítési követelményei és egyéb feltételei

13. §

(1) A rendelet hatálya alá tartozó vízállésművek műszaki tervezési feladatait, illetve a műszaki ellenőri a kivitelezési munka irányításáért felelős műszaki vezető tevékenységet a külön jogszabály szerint jogosultsággal rendelkezők végezhetnek.

(2) Kút kivitelezését – beleértve annak felújítását és javítását is – az végezheti, aki

a) az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzékbe történő felvétel és törlés eljárási rendjéről szóló 1/2006. (II. 17.) OM rendelet 1. mellékletében, illetve a közlekedési, hírközlési és vízügyi szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 32/1995. (XII. 30.) KHVM rendelet mellékletében vízkút-fúró, mélyfúró, mélyfúró technikus szakképzési körnek megfelelő, illetve azzal egyenértékű szakképesítéssel,

b) mélyfúrás, illetve vízkútfúrás szakvizsgával és az ezzel összefüggő biztonságtechnikai, munkavédelmi ismereteket bizonyító vizsgával rendelkezik.

(3) Kút kivitelezését – beleértve annak felújítását és javítását is – az is végezheti, aki vele munkaviszonyban, egyéb jogviszonyban, családi tagi minőségben álló, a (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő személyt alkalmaz, bíz meg.

(4) Egyéni vállalkozás keretében történő vízkútfúráshoz a külön jogszabály szerinti vállalkozói igazolvány iránti kérelemhez a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság szakvéleményét is csatolni kell.

(5) Jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet vízkútfúrás tevékenységet a cég székhelye szerint illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség engedélyével végezhet.

(6) A (3) bekezdés szerinti szakvélemény, illetve a (4) bekezdés szerinti engedély iránti kérelemhez csatolni kell a képesítést igazoló okiratok másolati példányát és a bányafelügyelet igazolását a vízkutatási és vízfeltárási célból végzett fúrás, kútépítési, kúttisztítási, kútfelújítási, kútjavítási munkákra irányadó bányafelügyeleti műszaki-biztonsági előírásoknak való megfelelésről.

(7) A 100 m-nél mélyebb talpmélységű kút kivitelezése geofizikus, geofizikus-mérnök, geológus, geológus-mérnök vagy hidrogeológus, hidrogeológus-mérnök, illetve azzal egyenértékű szakképesítéssel rendelkező szakember alkalmazásával végezhető.

(8) A vízföldtani naplót legalább öt éves felszín alatti vízkészlet-gazdálkodási gyakorlattal rendelkező geológus vagy hidrogeológus készíthet.

(9) A vízkutató fúrásokban, illetve kutakban mélyfúrás-geofizikai, illetve kútvizsgálati mérések geofizikus irányításával végezhetők.

(10) Mélyfúrás-geofizikai, illetve kútvizsgálati kiértékelést, szakvéleményt kizárólag geofizikus (mérnök), geológus vagy hidrogeológus (mérnök), illetve azzal egyenértékű szakképesítéssel rendelkező szakember készíthet. A vizsgálat jóváhagyását csak legalább öt éves mélyfúrás-geofizikai gyakorlattal rendelkező szakértő végezheti el.

Átmeneti és záró rendelkezések

14. §

(1) E rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépés után indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépését megelőzően kiadott és még érvényes vízkútfúrás igazolások a hatálybalépéstől számított egy évig érvényesek.

(3) A rendelet hatálybalépésétől számított 1 év elteltével csak az e rendeletnek megfelelő képesítési, illetőleg tárgyi és személyi feltételek fennállása esetén végezhető a rendelet hatálya alá tartozó tevékenység.

(4) A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet (a továbbiakban: R) 2. § (1) bekezdése kiegészül az alábbi j) ponttal:

(A vízjogi létesítési engedély iránti kérelem tartalmazza, illetőleg ahhoz mellékelni kell:)

„j) mezőgazdasági vízhasználat esetén a talajvédelmi hatóság igazolását arra vonatkozóan, hogy a kérelmezett vízhasználat mezőgazdasági tevékenység folytatását szolgálja”.

(5) A R. 6. § k) pontjai helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(A vízjogi üzemeltetés iránti kérelem tartalmazza, illetőleg ahhoz mellékelni kell:)

„k) felszín alatti vízre települt vízellátásműny esetén

ka) amennyiben a vízellátásműnyre vonatkozóan külön jogszabály vízföldtani naplókészítési kötelezettséget ír elő, a vízföldtani naplót és a 2. melléklet I/A. fejezete szerinti műszaki dokumentációt,

kb) a ka) pontban nem említett esetekben a 2. melléklet I/B. fejezete szerinti műszaki dokumentációt.”

(6) Az R. 2. melléklete I. fejezetének helyébe e rendelet 4. melléklete lép.

15. §

E rendelet 14. §-ának (4)–(6) bekezdése, valamint 15. §-a a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

*Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter*

1. melléklet a 101/2007. (XII. 23.) KvVM rendelethez

Geofizikai, kútszerkezeti és hidrodinamikai mérések

A. Mélyfúrás-geofizikai méréseket kell, illetve ajánlott végezni a következők szerint:

a) A mérést minden 30 méternél mélyebb, fúrással történő vízfeltáráskor a talajvíz kizárására beépítendő iránycsórákat sarujától kell végezni.

b) Minden 30 m-t meghaladó mélységű öblítéses fúrás esetén a mérést a kezdőszakat alatti furat – keresőfúrással, keresőfúrás szakaszokkal feltárt – teljes hosszában kell végezni. A csórákatokat tehát csak előzetesen szelvényezett furatban szabad elhelyezni.

Mérési módszerek:

ba) természetes potenciálszelvényezés,

bb) természetes gamma-szelvényezés,
bc) ellenállás-szelvényezés (két különböző behatolású szondával).

c) Kútfúrások esetén, valamint a fúrások kutatásnak minősített szakaszán kiegészítő mérések:

- ca) neutronporozitás- (n-n) szelvényezés,
- cb) mikroellenállás-szelvényezés,
- cc) talphőmérséklet-mérés,
- cd) lyukbőség-szelvényezés.
- ce) akusztikus és akusztikus hullámképszelvényezés,
- cf) hőmérséklet-szelvényezés,
- cg) fúrólyukelhajlás-szelvényezés,
- ch) iszapellenállás-szelvényezés,
- ci) oldalfal-mintavétel,
- cj) mágneses érzékenységen (szuszeptibilitáson) alapuló szelvényezés.

B. Kútszerkezet vizsgálat

a) Kötelező mérések

– csőpalást zárás vizsgálat (nyomáspróbával, vagy geofizikai módszerekkel)

– talp és belső átmérő ellenőrzés (lyukátmérő mérés)

– szűrő(k) helyének ellenőrzése

b) Ajánlott vizsgálat

– színes videokamerás felvétel a teljes kútszerkezetről (hidegvízes kutaknál)

C. Hidrodinamikai mérések

– áramlás és hőmérséklet szelvényezés maximális hozamnál (100 m alatt talphő, 500 m alatt hőmérséklet szelvényezés)

– kútkapacitás (80, 60, 40%-os hozamnál, hévízkutaknál mélységi is)

– visszatöltődés/nyomásemelkedés (max. hozam után, hévízkutaknál mélységi is)

– nyomásgradiens (csak hévízkutaknál)

KÖZLÖNY
§

2. melléklet a 101/2007.(XII. 23.) KvVM rendelethez**M1. A vízföldtani napló formája****M1.1. A vízföldtani napló előlapja**

Kútkataszteri sorszám: _____

VÍZFÖLDTANI NAPLÓ

A vízföldtani napló készítőjének neve és címe: _____

Nyilvántartási szám (a napló dokumentálójánál): _____

M1.2. Az azonosító adatok és a létesítés technológiájára vonatkozó tájékoztatás megadásának formája

Kútkataszteri sorszám:

Nyilvántartási szám:

.....
(megjegyzés)

Terepmagasság: mBf.

CsőperemmBf.

Vízföldtani napló

Helység: Megye:

Pontos cím: Hrsz:

Helyi neve:

A vízkivétel célja:

A vízföldi létesítési engedély száma:

Vízkönyvi szám:

.....
Térképlapszám

EOV-koordináták:

X =

Y =

Földrajzi koordináták:

.....fokkm

A csövezett kút mélysége:m

A fúrás közben elért mélység:.....m

Fúrási eljárás	Száraz	m-től	m-ig	A fúróberendezés típusa és száma:
	Jobb öblítéses	m-től	m-ig	
	Bal öblítéses	m-től	m-ig	
	Egyéb	m-től	m-ig	

M1.3. A földtani rétegsor leírásának formája

Sor- szám	Rétegmélység		A réteg részletes leírása
	m-től	m-ig	

M1.4. Az ideiglenesen és véglegesen kiképzett vízkút adatai**Véglegesen/ideiglenesen* kiképzett vízkút adatai****I. Csövezési és szűrőzési adatok**

1. A beépített béléscső adatai összecsavart állapotban. (Itt kell feltüntetni a szűrőcső védelmére beépített és visszahúzott védőrakatokat és a szűrőcsövet is.)

Anyag	Átmérő		A szűrőcső pereme		Visszahúzva	
	külső	belső	felső él	alsó él	m-től	m-ig
	mm	mm	m	m		

2. A beépített szűrőcső adatai a terepszinttől mérve (toldócső és iszapgyűjtő nélkül).

Anyag	Átmérő		A szűrőcső pereme		Szűrő		Szítaszövet	
	külső	belső	felső	alsó	méret	típus	anyag	szám
	mm	mm	m	m	mm	név		

Toldócső a szűrőcső fölött: Ø m-től m-ig

Az iszapgyűjtő hossza: Ø m-től m-ig

Tömszelencék:.....

A lezárt rakatok külső átmérője:

A tömítés anyaga:

..... Ø és Ø a csőszakatok között m-ben

..... Ø és Ø a csőszakatok között m-ben

* A megfelelő aláhúzendő.

II. Vízszolgáltatási adatok (közlemény)

Nyugalmi vízszint		A kifolyó víz		A szivattyúzással kitermelt víz		Fajlagos vízhozam
a terepszint felett + alatt -	mBf.	magassága a terepszint-től	menyisége	vízszint-süllyedés a terepszinttől	menyisége	
m	m	m	l/min	m	l/min	l/min/m
Az állandó üzemben kitermelhető vízmennyiség:						

A kitermelt víz hőmérséklete: °C

Talp hőmérséklet: m-ben °C

Összes CH₄: l/m³A legnagyobb vízhozamlépcső végén mért homoküledék: g/m³

Az összes szivattyúzási órák száma a béléscső beépítése után:

- a) Kézi szivattyúzás óra l/min
 b) Gépi szivattyúzás óra l/min
 c) Kompresszorozás óra l/min
 d) Búvárszivattyúzás óra l/min

III. Mellékmunkák

Kavics Ø: mm; Alábővítés Ø: mm m-től m-ig

Kavicsolás a fúróluk és a végleges csőszakat között m-től m-ig

Kavicsolás a Ø és a Ø csőszakat között m-től m-ig

Cementszigetelés a fúróluk és a végleges csőszakat között m-től m-ig

Cementszigetelés a Ø és a Ø csőszakat között m-től m-ig

Egyéb szigetelés:

..... a fúróluk és a végleges csőszakat között m-től m-ig

..... a Ø és a Ø csőszakat között m-től m-ig

Saruzárás m-ben

Talplezárás: m-ben

Feltöltés: m-től m-ig

M1.5. A vízföldtani napló tartalomjegyzéke

1. Helyszínrajz a kút körzetének 4 km ² területéről 1:25000 méretarányban	db
2. Részletes helyszínrajz a kút körzetéről 1:..... méretarányban	db
3. Vízhozamdiagram	db
4. Kútvizsgálatok	db
5. A gáz-víz viszony vizsgálata	db
6. Vízvizsgálati eredmény	db
7. Mélységi vízvizsgálati eredmény	db
8. A kút végleges földtani és műszaki szelvénye (a feltárt kőzetanyag vizsgálatára és a geofizikai mérések eredményeire alapozottan)	db
9. Geodéziai adatlap	
10. A geofizikai mérések diagramjai	m-tőlm-igdb
	m-tőlm-igdb
- a mérések eredményeinek összerajzolt szelvénye nyomtatott és digitális változatban	
- a mérések eredményeinek szöveges értékelése	
11. Egyéb mérési adatok	

II. Záróadatok:

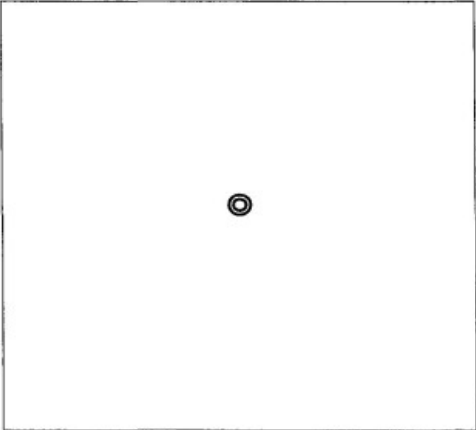
.....
 A munka kezdete:év.....hó.....nap
 A munka befejezése:év.....hó.....nap
 Vezető főmérnök:
 A kiállítás kelte:év.....hó.....nap

.....
 kivitelező neve a vízföldtani adatokat összeállította

 a kivitelező telephelye a naplót készítette

 műszaki vezető ellenőrizte

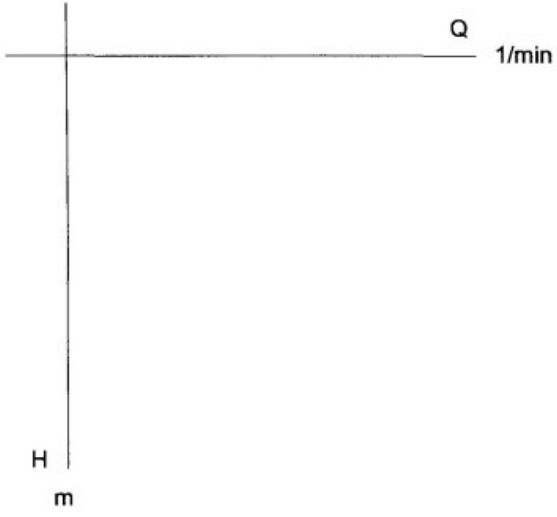
M1.6. A fúrt vízkút áttekinthető helyszínrajza

Áttekinthető helyszínrajz	
Helyiség:.....Megye:.....	
A kút helyének leírása:	
.....	
x = y =	É ↑ D
	
☐ Régebben létesített fúrt kút helye	
☒ Újonnan létesített fúrt kút helye	
A térképlap méretaránya:.....	
.....m.B.f.	
A fúrás éve:..... Nyilvántartási szám:.....	
Szolgálati használatra minősítette:	
Rajzolta:	

M1.7. A fúrt kút részletes helyszínrajza és fényképe

Részletes helyszínrajz	
Helyiség:.....	Megye:.....
A kút helyének leírása:	
.....	
É ↑ D	
x = y =	
☐ Régebben létesített fúrt kút helye ☒ Újonnan létesített fúrt kút helye	
A térképlap méretaránya:.....	
.....m.B.f.	
A fúrás éve:.....	Nyilvántartási szám:.....
Szolgálati használatra minősítette:	
Rajzolta:	

M1.8. Vízhozamgörbe

Vízhozamgörbe	
Helyiség:Megye:	
A kút helyének leírása:	
.....	
	
Nyugalmi vízszint (+ -):m	
Fajlagos vízhozam:l/min/m	
A vízadó réteg helye:m-tőlm-ig	anyaga:
.....m-tőlm-ig	anyaga:
.....m-tőlm-ig	anyaga:
.....m-tőlm-ig	anyaga:
.....m-tőlm-ig	anyaga:
A fúrás éve: Nyilvántartási szám:	

M1.10. Vízföldtani szelvény

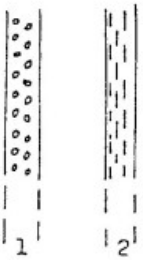
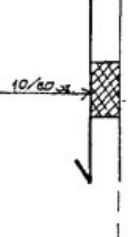
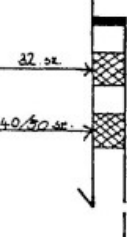
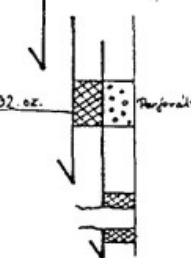
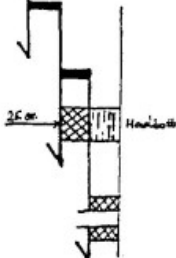
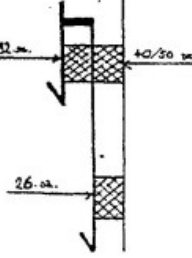
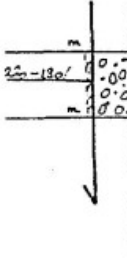
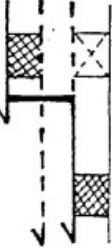
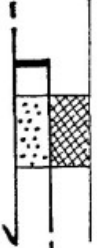
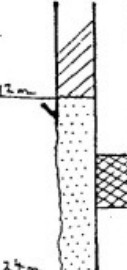
Vízföldtani szelvény				
.....helységmegye				
.....utcaházsámhatsz				
.....határész				
A fúrás éve: Nyilvántartási szám:				
Méret (m)	Műszaki szelvény	Földtani szelvény	Települési mélység (m)	A közet megnevezése
0				
Nyugalmi vízszint: m				
m-es üzemi vízszinten (1/min) vízhozam		m-es üzemi vízszinten (1/min) vízhozam		
m-es üzemi vízszinten (1/min) vízhozam		m-es üzemi vízszinten (1/min) vízhozam		
Szivattyúzási óra: búvár		gépi: kompresszoros:		
Talpfő: m-ben °C		A víz gázos-e:		Hőfok: °C
Arzén: (mg/l)	Vas: (mg/l)	Klorid: (mg/l)		
Alkalinitás: (mmól/l)	Ammónia: (mg/l)	Nitrát: (mg/l)		
Nitrit: (mg/l)	Oxigénfogyasztás: (mg/l)	Szulfát: (mg/l)		
Mangán: (mg/l)	Kalcium: (mg/l)	Magnézium: (mg/l)		
Keménység (CaO): (mg/l)	Összes szilárd alkatrész: (mg/l)			
.....				
kivitelező vállalat	geológus	adatrögzítő		

M2. A műszaki szelvény jelkulcsai

			
Fúrás, csövezés nélkül	Feltöltött furat (a feltöltés anyaga ismeretlen)	Feltöltött furat (a feltöltés anyaga ismert, eredeti jelöléssel ábrázolva)	Cementezéssel feltöltött furat
			
Palástcementezés	Palástcementezés visszahúzott rakattal	Fúrás az alsó szakaszon	Béléscső
			
Béléscső saruval	Visszahúzott béléscső	Visszahúzott béléscső saruval	Két csőszakasz átmenetes csatlakozása

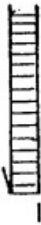
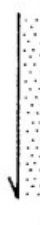
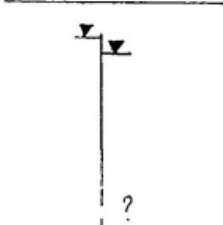
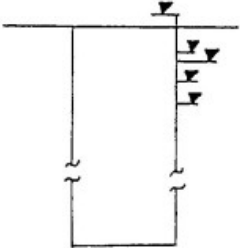
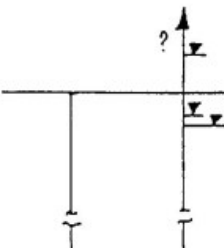
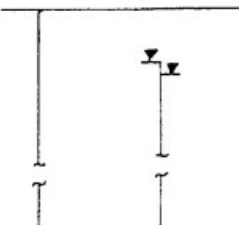
A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

 1. Perforált szűrő 2. Hasított szűrőcső (a szítaszövet alatt nincs ábrázolva)	 Szűrőcső saruval	 Védőrakatba épített szűrőcső (visszahúзва)	 Kicsővezett szűrő
 Kicsővezett, de hasznosított szűrő (a belső rakat csak perforálva)	 Kicsővezett, de hasznosított szűrő (a belső rakat csak hasítva)	 Kicsővezett, de hasznosított szűrő (a belső rakat szítaszövet-borítással)	 Kavicsszűrő
 Szűrő két rakaton	 Szűrő két rakaton, közben védőcső	 Belső szűrő külső perforált védőrakattal	 Szűrőcső és furattal közötti homokszórás (felvetés) 12 – 14 m mélységben

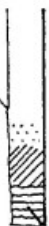
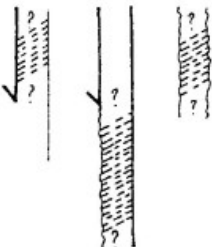
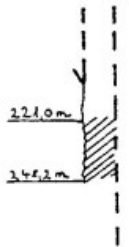
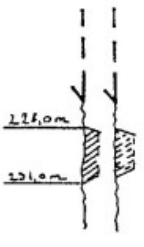
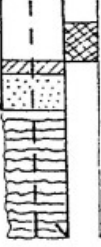
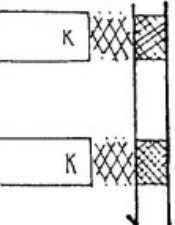
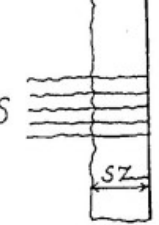
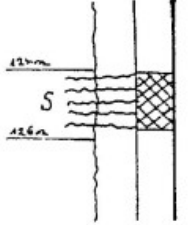
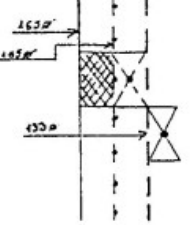
A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

			
Cementezés	Két bélésű közötti agyagkitöltés	Két bélésű közötti fagyúskender-tömítés	Két bélésű közötti homokkitöltés
			
Két bélésű közötti feltöltés (ismeretlen töltőanyag)	Sarucementezés (talplezárás: becementezett csősaru)	Cementdugó	Szűrőcső melletti kavicsolás
			
Vízállásjelölések, a szűrő pontos helye ismeretlen	Vízállásjelölések, pozitív kút	Pozitív kút ismeretlen nyugalmi vízállással	Vízállásjelölések, negatív kút

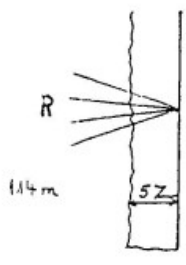
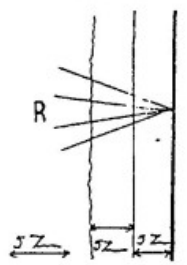
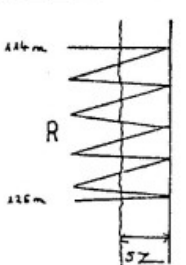
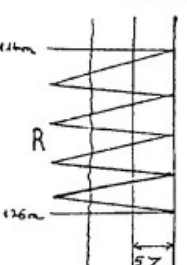
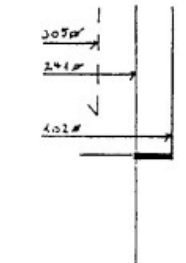
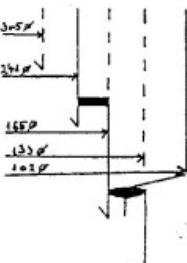
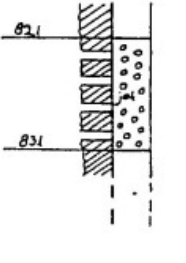
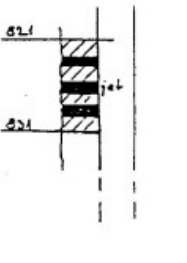
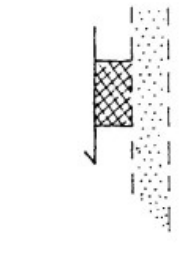
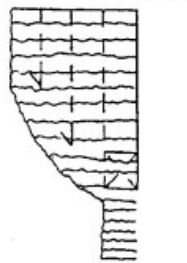
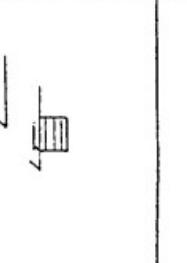
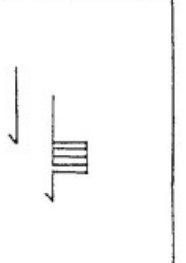
A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

			
Két cső közötti cementdugó ismeretlen felső magassággal (alatta feltöltés)	Furatfal és cső közötti cementdugó ismeretlen felső magassággal (alatta feltöltés)	Furatban elhelyezett cementdugó ismeretlen felső magassággal (alatta feltöltés)	Ismeretlen talpon elhelyezett cementdugó átfúrás után
			
Cementdugó ismeretlen mélységben	Átfúrt ismert mélységű, visszahúzott rakattal átcsővezett cementdugó	Átfúrt cementdugó furatban, ismert és ismeretlen mélységben	Két cső közötti cementezés és kavicsolás
			
Két szűrő közötti rész (felfüggesztett kavicsal kitöltve)	Savazás nyitott szakaszban	Savazás szűrözött szakaszban	Azonos átmérők egymás melletti ábrázolása

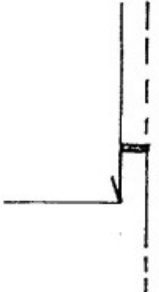
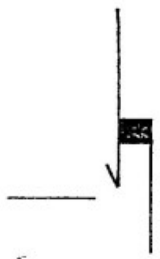
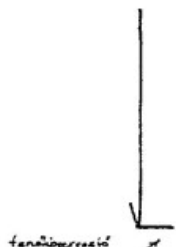
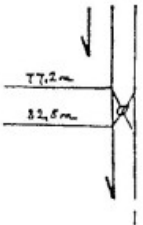
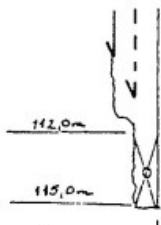
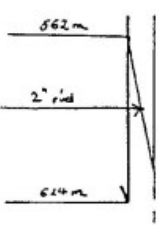
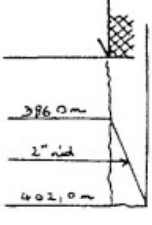
A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

 Csővezetlen szakaszban egy ponton végrehajtott robbantás	 Csővezett szakaszban egy ponton végrehajtott robbantás	 Csővezetlen szakaszban több ponton végrehajtott robbantás	 Csővezett szakaszban több ponton végrehajtott robbantás
 Gázos kút beszűkítése belső csőrakattal és szűkítő haranggal	 Gázos kút leszűkítése belső csőrakattal csőráültetési módszerrel	 Jetperforálás	 Elcementált jetperforálás
 Nem teljes kút jelölése	 Feltöltött furat alatta üres furat	 Pálcavázasszűrőszervezet	 Egyéb, nem hagyományos szűrőszervezet

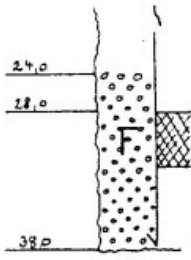
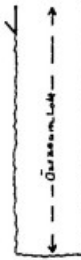
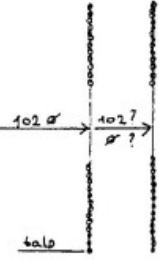
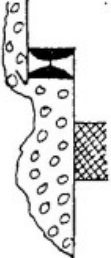
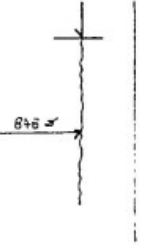
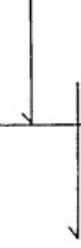
A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

			
Lezárt kút	Tömszelence a csőperemmel megegyező mélységben	Tömszelence a csőperemmel nem egyező mélységben	Fenékbeeresztő visszacsapó szelep és egyéb talplezárások
			
Fadugó	Ablak	Terelő (ablaknyitással)	Összetört eternit anyagú csőakat
			
Beszakadt szerszám, egyéb akadály stb. (csővezetett szakaszban)	Beszakadt szerszám, egyéb akadály stb. (csővezetetlen szakaszban)	Beszakadt fűrőrudazat a csőben	Beszakadt fűrőrudazat a furatban

(A táblázat folytatódik)

A táblázat folytatása

 24 – 28 m = kavicsolás (gyöngykavics) 28 – 38 m = fermágó (kavicsolás)	 Kavicsolás talpon	 Összeomlott furat	 1.) Ismeretlen mélység ben elhelyezett csőakat 2.) Ugyanaz ismeretlen szűrőzési móddal
 Hidraulikus tömítőszerszám	 Törés (hévízutak esetén cementdugó alatt lehet rövidíteni)	 Bevezető tölcser	 Akasztótető
 Feltöltetlen furat	 Harangos bevezető a kisebb Ø-jű cső megy bele a nagyobbba	 Harangos	 Kúpos bevezető a nagyobb Ø-jű cső megy bele a kisebbbe

A táblázat folytatódik

A táblázat folytatása

		A szűrő pontos helye nem ismert. ?	
Betongyűrű, akna (a mélység a megadott adat szerint)	Csőszakatok Ø változása egy rakatban	Ismeretlen szűrőzési mélység	Próbaszűrő
Belógós kút	Belógós	Kiüregelt kút	Kiüregelt, kavicsolt kút
Vízadó réteg = 12,1 – 15,1 m	Vízadó réteg = 16,6 – 17,0 m 15,5 – 18,1 m 18,3 – tól	Két véglege rakat, véglegesen beépített figyelőcső	Végleges szűrőkön belül elhelyezett végleges figyelőcső

M3. Földtani rétegsor

M3.1. A földtani rétegsor leírásának szempontjai

A harántolt földtani rétegsor rétegszelvényében – a kőzetminták állapotától függően – a réteg részletes leírásakor a következőket kell megadni:

- a kőzet megnevezését;
- a kőzet színét;
- a rétegzettség jellemzőit:
 - rétegzetlen,
 - gyengén réteges,
 - jól rétegzett,
 - lemezes,
 - réteges,
 - pados,
 - keresztarétegzett,
 - gumós;
- a pórusok jellemzőit:
 - tömör,
 - mikroporózus ($\leq 0,1$ mm),
 - porózus (0,1 - 2,0 mm),
 - likacsos (..... mm),
 - üreges (..... mm);
- az osztályozottságot:
 - nagyon jól osztályozott,
 - jól osztályozott,
 - közepesen osztályozott,
 - rosszul osztályozott;
- a kötöttséget:
 - laza,
 - közepesen kötött,
 - kötött;
- a kötőanyag jellemzését;
- az ősmaradványokat (ha vannak);
- a kőzetek meszesességét;
- az egyéb jellemzőket,
- a szerkezetre utaló jellemzőket:
 - dőlés (értéke 0-90°),
 - vető (0-90° között),
 - gyűrű,
 - zúzott,
 - kitöltött repedések,
 - szabad repedések;

– homok, illetve kavics esetén:

- a szemcsék anyagát,
- a jellemző szemcseméreteket számszerűen (átmérő mm-ben).

A leírás elsősorban a fúrásból származó kőzetmintákra támaszkodik. Minden képződményről részletes (legalább makroszkopikus) szöveges leírás készüljön. A rétegsort a mélyfúrás geofizikai méréseinek eredményeivel is összhangba kell hozni és a réteghatárokat ezek alapján kell pontosítani.

A rétegsor leírásakor fel kell tüntetni a rétegnehézségeket (duzzadó agyag, görgeteg, omlási hajlam stb.), valamint az előfordult műszaki baleseteket, mentéseket.

A magmintavételt és a mintával elvégzett vizsgálatokat a vízföldtani napló tartalomjegyzékében kell megadni az „egyéb mérési adatok” pont alatt van lehetőség a részletezésre (M1.6.).

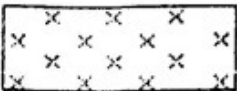
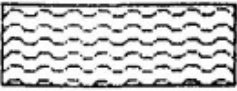
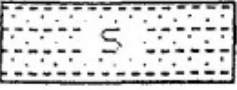
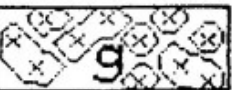
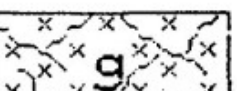
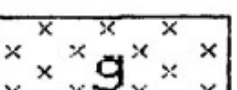
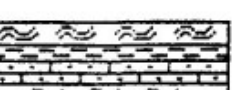
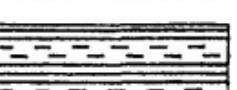
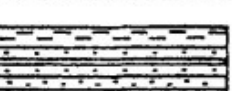
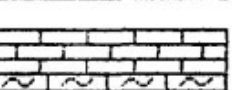
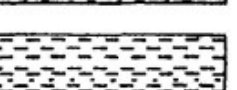
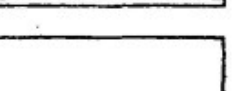

M3.2. A földtani szelvény jelkulcsai

Ábra	Kód Megnevezés	Ábra	Kód Megnevezés
	1. Feltalaj		17. Durvaszemcsés homok
	2. Feltöltés		18. Finom- és aprószemcsés homok
	3. Humusz		19. Apró- és közepeszemcsés homok
	4. Lejtőtörmelék		20. Közép- és durvaszemcsés homok
	5. Kőzettörmelék		21. Finom-, apró- és közepeszemcsés homok
	6. Görgeteg		22. Apró-, közép- és durvaszemcsés homok
	7. Homokos görgeteg		23. Osztályozatlan homok (finom-, apró-, közép- és durvaszemcsés)
	8. Löss		24. Homok
	9. Agyagos lösz		25. Kőzetlisztes homok
	10. Lössös agyag		26. Homokos kőzetliszt
	11. Homokos lösz		27. Aleurit
	12. Lössös homok		28. Agyagos kőzetliszt
	13. Homok a mélyfúrás-szelvényezés (karottázs) alapján		29. Kőzetlisztes agyag
	14. Finomszemcsés homok		30. Agyag
	15. Aprószemcsés homok		31. Kavicsos agyag
	16. Középszemcsés homok		32. Agyagos kavics

Ábra	Kód Megnevezés	Ábra	Kód Megnevezés
	33. Kavics		49. Homokos agyagmárga
	34. Homokos kavics		50. Aleuritos agyagmárga
	35. Kavicsos homok		51. Homokkő
	36. Lejtőtörmelék		52. Aleuritos homokkő
	37. Agyagos homok		53. Agyagos homokkő
	38. Homokos agyag		54. Homokkő, agyagmárga
	39. Homok, agyagos homok		55. Homokkő, aleuritos homokkő
	40. Agyagos homok, homokos agyag		56. Aleuritos homokkő, agyagmárga
	41. Homokos agyag, kőzetlisztes agyag		57. Homokkő és aleurit váltakozása
	42. Kőzetlisztes agyag		58. Agyagmárga és aleurit váltakozása
	43. Homok, homokos agyag		59. Törmelékes mészkő
	44. Homok és agyag váltakozása		60. Márga
	45. Agyagos homok, kőzetlisztes agyag		61. Homokos márga
	46. Agyag, homokos agyag, agyagos homok		62. Mészmárga
	47. Márgás agyag		63. Márgás mészkő
	48. Agyagmárga		64. Agyagos mészkő

Ábra	Kód Megnevezés	Ábra	Kód Megnevezés
	65. Laza mészkő		81. Tufás homok
	66. Mészkő		82. Tufás homokkő
	67. Dolomitos mészkő		83. Tőzegcsíkos
	68. Repedezett mészkő		84. Tőzeg
	69. Üreges mészkő		85. Lignit
	70. Mészköves dolomit		86. Kőszén
	71. Dolomit		87. Szenes agyag
	72. Repedezett dolomit		88. Agyagos lignit
	73. Üreges dolomit		89. Bauxit
	74. Konglomerátum		90. Bauxitos agyag
	75. Breccsa		91. Agyagos dolomit
	76. Dolomitbreccsa		92. Törmelékes dolomit
	77. Mészkőbreccsa		93. Homokos aleurit
	78. Tufa		94. Agyagos aleurit
	79. Tufit		95. Homokos agyag, agyag
	80. Tufás agyag		96. Vulkánit

Ábra	Kód Megnevezés
	97. Plutonit
	98. Metamorphit
	99. Slir
	100. Palás agyag
	101. Bentonit, kaolin stb.
	1002. Gránittörmelék
	103. Repedezett gránit
	104. Gránit
	105. Agyagmárga, aleurit homokkő
	106. Agyag, aleurit
	107. Aleurit, homokos agyag, agyagos homok
	108. Mészkő, mészmárga márga
	109. Aleurit, homokos aleurit
	110. Mintahiány

Megjegyzés: További közettípusok jelkulcsaival kiegészíthető.

3. melléklet a 101/2007.(XII. 23.) KvVM rendelethez

Adatlap

a helyi önkormányzat jegyzőjének [a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) korm. rendelet 24. §] engedélyéhez kötött,
valamint a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség engedélyéhez kötött,
de nem vízföldtani napló köteles kutak kivitelezéséről

1. A kút létesítési engedélyének száma:

2. A kút helye:

			megye
			IRSZ, település
			utca, házszám
			Hrsz.
X=	Y=	Z=	EOV koordináta

9. A kút távolsága:

utcafronttól: m	lakóépülettől: m	ásott kúttól: m	szikkasztótól: m
hrsz-ú telektől: m	hrsz-ú telektől: m	hrsz-ú telektől: m	hrsz-ú telektől: m

10. A kútból naponta maximum m³ vagy
idényben -tól -ig maximum m³ vizet veszek ki
..... célú vízigényem kielégítése céljából.

A kút üzemeltetése során szennyvíz keletkezik.

11. A kútfejet m × m alapterületű, m mélységű, terepszinttől ... m-re kiálló kútnak veszi körül, a csökiállás az akna talpától m.

12. A víz kitermelése (centrifugál, búvár, kézi) szivattyúval történik, szabadon folyik ki.
A víz ... m hosszú, mm átmérőjű (acél, műanyag) vezetéken jut el a házi, illetve a locsolást biztosító vízellátó berendezésig, amely került elhelyezésre.

13. A kút műszaki és hidraulikai adatai:

talpmélység: m	csőperem szintje a terepszinthez képest: m		
csővezés:	anyaga (PVC, acél)	átmérője (mm/mm)	rakathossz (m-m)
szűrőzött szakasz:	mélységköze (m-m)	átmérője (mm/mm)	kialakítása, típusa
nyitott szakasz	mélységköze (m-m)	átmérője (mm)	
nyugalmi vízszint (csőperemtől): m	üzemi vízszint (csőperemtől): m, liter/perc termelés mellett		
maximális vízhozam: liter/perc	állandó üzemben kitermelhető vízmennyiség: liter/perc		
	 méteren kifolyó vízmennyiség: liter/perc		

14. A kutat számú vízkútfürési jogosultsággal rendelkező
..... kútfürő készítette év hónapban.

Kelt:

.....
kivitelező

.....
tulajdonos

4. melléklet a 101/2007.(XII. 23.) KvVM rendelethez**Melléklet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelethez**

I. Felszín alatti vizek feltárására, használatára (igénybevételére, illetve külön jogszabály szerinti engedélyezhető közvetlen bevezetésre vonatkozó engedélyezési tervdokumentáció esetén

I/A. A KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG ENGEDÉLYÉHEZ KÖTÖTT KUTAK LÉTESÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TERV TARTALMA**1. műszaki leírás**

a) a felszín alatti vízhasználat; a vízigénybevételt, illetve a vízbesajtolást szolgáló vízellátási rendszer típusa, a vízhasználat minősítése (így például: köz-, magán) a vízhasználat célja (így például: ivó-, ipari-, öntözési-, egyéb mezőgazdasági-, fürdővízellátási, illetve energetikai-, kárfelszámolási-, bányászati hasznosítás) a vízellátási rendszer típusa (így például: fűrt-, ásott-, csápos-, sírkút, vagy galéria, vagy forrás), a felszín alatti víz típusa (így például: partiszűrő-, talaj-, réteg-, karszt-, hasadékvíz), továbbá a felszín alatti víz hőmérséklete (hideg- vagy termál) helye [így például: közigazgatási egység, helyrajzi szám, EOV koordináták, terepszint feletti magasság (m Bf.)];

b) a vízhasználat mértékadó kapacitása (mennyiségi, minőségi bontás, maximális vízhozam, vízminőség-változás) l/percben és m³/napban, a vízminőség, a vízkészlet és a vízhasználat szempontjából;

c) a vízhasználatra vonatkozó üzemi jellemzők (szakaszos, folyamatos);

d) a vízellátási rendszer részletes műszaki leírása,

da) kutak esetében (a talpmélység, a béléscsővezetés mélysége, átmérője, a szűrőzés mélysége, átmérője),

db) kapacitás (l/perc, m³/nap, m³/év),

dc) vízhasználat módja (szabad kifolyású vagy szivattyús, ez utóbbi esetben a szivattyú típusa, elhelyezése, kapacitása és üzemi jellemzői),

dd) kapcsolódó műtárgyak és azok paraméterei (így például a kútfejakna),

de) vízmérési és mintavételi megoldások,

df) egyéb jellemző műszaki adatok, méretek és metszetek;

e) a vízbázis védettsége, védőidom, védőterületek, védősáv

ea) a földtani viszonyok ismertetése (rétegsor tagolódása, közettani kifejlődés, szerkezeti viszonyok);

eb) a vízföldtani modell ismertetése:

1. a rétegek, rétegcsoportok becsült, meghatározott vízföldtani paramétereit (porozitás, tárolási tényező, rétegvastagság, transzmisszibilitás, vertikális áteresztőképességi együttható) a felszíntől egészen a legmélyebb megcsapolási szint alatti rétegcsoporttal bezáróan,

2. a rétegek, rétegcsoportok becsült, meghatározott vízföldtani paramétereit a felszíntől a legmélyebb megcsapolási szint alatti rétegcsoportig,

3. a felszíni és a felszín alatti vízkészletek jellemző adatai, a felszín alatti vizek utánpótlódási és áramlási viszonyai, a becsült természetes, a vízkivétel üzembe helyezése előtt meglévő, továbbá az üzemi állapotnak megfelelően,

4. a vizsgált teljes területen található, kimutatható hatással rendelkező vízkivételek leírása, számításba véve a már legalább elvi engedéllyel rendelkező tervezett vízkivételeket,

5. a vizsgált terület felszín alatti vizei minőségi jellemzése az érvényes műszaki szabályozások szerint (úgy, hogy a bemutatás részletessége arányban legyen az egyes víztesteknek a tervezett vízkivétel utánpótlódásában betöltött szerepével);

ec) a védőidomok, védőterületek meghatározásának bemutatása (a szivárgáshidraulikai számítások ismertetése, beleértve a módszert, az adatokat, a számítás, illetve a becslés során tett megfontolásokat és az eredményeket olyan részletességgel, hogy megítélhető legyen a kijelölés kellő alaposága és szakszerűsége, az inhomogenitások módosító hatásainak figyelembevétele);

ed) a védőidomok, védőterületek leírása (ezek határoló vonalainak térképi ábrázolása a földhivatal nyilvántartás egységeihez igazítva. A belső és külső védőterületek ábrázolása az ingatlan-nyilvántartási térkép másolatán, de legalább 1:4000-es méretarányban. Az ezen kívüli területek ábrázolása 1:10 000-es, kivételes esetekben 1:25 000-es méretarányú térképeken);

ee) a szennyezőforrások ismertetése a 3. számú melléklet szerinti csoportosításban. (A vízkészlet állapotát befolyásoló létesítmények és tevékenységek, a szennyezőforrások jelentőségével arányos bemutatása, értékelve a vízkészletek állapotára gyakorolt hatásukat.);

ef) a biztonságba helyezéshez szükséges intézkedések bemutatása (beleértve azok végrehajtásának tervezett módját, ütemezését és várható költségeit):

1. megfigyelőhálózat kialakítása, bővítése; üzemeltetésének, valamint a területhasználatok figyelemmel kísérésének, az adatok gyűjtésének, tárolásának, feldolgozásának és értékelésének rendje,

2. a térszín és a felszíni vízelvezetés rendezése,

3. a szennyezés veszélyével járó létesítmények, tevékenységek korlátozása, átalakítása, megszüntetése,

4. a tényleges szennyezőforrások felszámolása,

5. a további (új) létesítmények telepítésére, a különféle tevékenységek folytatására vonatkozó korlátozások, tiltások (megkülönböztetve azokat a tevékenységeket, amelyeket tilos végezni, vagy bizonyos feltételekkel fokozott ellenőrzés mellett lehet folytatni, illetve esetileg lehet engedélyezni);

eg) javaslat a meglévő vízkivétel kitermelt vízmennyiségének módosítására, a vízkezelési technológia megváltoztatására, a vízbázis esetleges kiváltására, aktív vízbázisvédelemre (ha ezeket a biztonságba helyezés szükségessé teszi).

f) szükség szerint a vízelvezetés módja és az elvezetett víz befogadója;

2. általános (átnézetes) helyszínrajz 1:10000 méretarányban, amely feltünteti a vízbeszerzés helyét és szükség esetén a vízelvezetést a közcélú befogadóig;

3. részletes helyszínrajz 1:1000-1:4000 méretarányban feltüntetve

a) a vízbeszerzési létesítmény(ek) közvetlen környezetének eredeti és a tervezett állapotát a szükséges vízszintes és magassági adatokkal,

b) az érintett terület(ek) helyrajzi számát és határoló vonalát,

c) a vízelvezetés nyomvonalát és befogadját;

4. a vízbeszerzési létesítmény és csatlakozó létesítményei (kútfejakna, gépészet, a kútnak vízellátó műbe tervezett bekapcsolás esetén a bekötésnek és műtárgyainak) általános terve;

5. a rendkívüli szennyezés elkerülését szolgáló kárelhárítási létesítmények és intézkedések terve;

6. mélyfúrású kutak esetén a vízbeszerzési (vízföldtani) tervet.

I/B.) A HELYI ÖNKORMÁNYZAT JEGYZŐJÉNEK [A VÍZGAZDÁLKODÁSI HATÓSÁGI JOGKÖR GYAKORLÁSÁRÓL SZÓLÓ 72/1996. (V.22.) KORM. RENDELET 24. §] ENGEDÉLYÉHEZ KÖTÖTT KUTAK LÉTESÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TERV TARTALMA

1. Kút helye:

			megye
			IRSZ, település
			utca, házszám
			Hrsz.
X=	Y=	Z=	EOV koordináta

2. Tulajdonos:

neve:	
állandó lakóhelye:	
személyi ig. száma:	

3. Kútadatok:

talpmélység (m):			
nyugalmi vízszint (terepszinttől) (m):			
fűrt átmérő:		(m-m)	(mm)
		(m-m)	(mm)
iránycső:	anyaga (PVC, acél)	átmérője (mm/mm)	rakathossz (m-m)
csővezet:	anyaga (PVC, acél)	átmérője (mm/mm)	rakathossz (m-m)
szűrőzött szakasz:	mélységköze (m-m)	átmérője (mm/mm)	kialakítása, típusa

4. Vízkiemelés:

módja:	kézi	gépi:
kitermelni tervezett hozam (m ³ /nap)		
szivattyú vagy termelőcső beépítési mélysége (m):		

5. Kútfejakna méretei (m):

6. Megjegyzés:

.....

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
102/2007. (XII. 27.) KvVM
rendelete
a környezetvédelmi termékdíjról,
továbbá egyes termékek környezetvédelmi
termékdíjáról szóló
1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról szóló
10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet
módosításáról**

A környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény 21. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – az érdekelt miniszterekkel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

A környezetvédelmi termékdíjról, továbbá egyes termékek környezetvédelmi termékdíjáról szóló 1995. évi LVI. törvény végrehajtásáról szóló 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelet (a továbbiakban: KTM rendelet) 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Kt. 2. § (1)–(2) bekezdése szerinti kötelezett, másodlagos kötelezett, hasznosítást koordináló szervezet (a továbbiakban együtt: kötelezett) a 4. számú mellékletben meghatározott, 2008. január 1-jén hatályos Kombinált Nomenklátúra szerinti vámtarifaszámok alá osztályozott termékek, illetve csomagolás esetén a 7. számú mellékletben meghatározott KT-kóddal ellátott anyagok után – belföldi előállítású újrafutózott vagy használt gumi légabroncs, tömör vagy kis nyomású gumiabroncs kivételével – termékdíj fizetésére köteles.”

2. §

A KTM rendelet 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § (1) A belföldi kötelezett termékdíjköteles termékkel végzett tevékenységét az első fizetési kötelezettség keletkezésétől számított 15 napon belül a 2. számú melléklet szerinti adattartalommal köteles bejelenteni a vámhatóságnak.

(2) A nyilvántartásba vétel érdekében adott bejelentést kizárólag a kötelezett, az abban bekövetkezett változásokat a változást követő 15 napon belül a kötelezett vagy képviselője nyújthatja be.

(3) A vámhatósághoz az (1) bekezdés szerinti határidőig be nem jelentett

a) újrahasználatos termék – a termékdíjjal kapcsolatos kötelezettség szempontjából – egyszer használható terméknek minősül;

b) hasznosítói láncban gyűjtő, illetve hasznosító tevékenységet végző szervezet tevékenysége nem számolható el.

(4) A képviselő által jogtalanul beküldött, valamint a kötelezett azonosítására alkalmatlan bejelentéseket a vámhatóság nem fogadja el bejelentésként és a kötelezett egyidejűleg történő értesítésével visszaküldi.

(5) A koordináló szervezet által történő átvállalás esetén a díjfizetési kötelezettséggel kapcsolatban a kötelezettnek, a hasznosítási kötelezettséggel kapcsolatban a koordináló szervezetnek kell bejelentést tennie.”

3. §

A KTM rendelet 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) A kötelezettnek számviteli bizonylatokkal és az előírt nyilvántartásokkal megegyezően a 3. számú melléklet szerinti adattartalommal kell bevallást tennie a vámhatóság részére.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bevallásban közölt adatok valódiságát a vámhatóság és a környezetvédelmi hatóság az eljárásához kötődően együtt és külön-külön is ellenőrizheti.

(3) A képviselő által jogtalanul beküldött, valamint a kötelezett azonosítására alkalmatlan bevallásokat a vámhatóság bevallásként nem fogadja el és a kötelezett egyidejűleg történő értesítésével visszaküldi.

(4) A bevallásban szerepeltetett, a bevallás benyújtását megelőzően be nem jelentett hasznosítói lánc szereplője által végzett gyűjtő, illetve hasznosító tevékenység a termékdíjmentesség hasznosítási elszámolásába nem számítható be. A bevallás benyújtásával egyidejűleg bejelentett hasznosítói lánc szereplője esetében a termékdíjmentesség hasznosítási elszámolásába a benyújtást megelőző 30 nap alatt végzett gyűjtő, illetve hasznosító tevékenység számítható be.”

4. §

A KTM rendelet 8. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Az (5) bekezdésben meghatározottakon kívül az újrahasználatosság megállapításának további feltétele – a termékdíjjal kapcsolatos kötelezettség szempontjából – a 11. számú mellékletben meghatározott visszagyűjtési arányok teljesítése.”

5. §

A KTM rendelet 13/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A kötelezett a Kt. 5/D. § (2) bekezdése szerinti bejelentést az ügylet megkezdése előtt legalább három nappal a 2. számú melléklet IV. pontja szerinti adattartalommal, a vámhatóság által rendszeresített, a honlapjáról letölthető nyomtatványon, illetve az arra kötelezett elektronikus úton teszi meg a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező vámhatóságnál.”

6. §

A KTM rendelet 14. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A feltüntetett termékdíj, a hasznosítási díj, valamint a termékdíj-kedvezmény és termékdíjmentesség összegét nyilvántartással kell alátámasztani, amely tartalmazza a vevők nevét, adószámát és címét, valamint a számla sorszámát és kiállításának dátumát.”

7. §

A KTM rendelet 2. számú melléklete helyébe e rendelet 1. számú melléklete lép.

8. §

A KTM rendelet 3. számú melléklete helyébe e rendelet 2. számú melléklete lép.

9. §

A KTM rendelet 4. számú melléklete helyébe e rendelet 3. számú melléklete lép.

10. §

A KTM rendelet 5. számú melléklete helyébe e rendelet 4. számú melléklete lép.

11. §

A KTM rendelet 6. számú melléklete helyébe e rendelet 5. számú melléklete lép.

12. §

A KTM rendelet 9. számú melléklete helyébe e rendelet 6. számú melléklete lép.

13. §

A KTM rendelet 10. számú melléklete helyébe e rendelet 7. számú melléklete lép.

14. §

A KTM rendelet 11. számú melléklete helyébe e rendelet 8. számú melléklete lép.

15. §

(1) Ez a rendelet 2008. január 1-jén lép hatályba, ezzel egyidejűleg a KTM rendelet 9/B. §-a és 8. számú melléklete hatályát veszti.

(2) A KTM rendelet 8. § (1) bekezdésében az „az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivataltól (a továbbiakban: adóhatóság)” szövegrész helyébe az „a vámhatóságtól” szöveg, 8. § (2) bekezdésében az „az adóhatóság” szövegrész helyébe az „a vámhatóság” szöveg, 8. § (8) bekezdésében az „az első negyedéves beszámolójához” szövegrész helyébe az „a tárgyévi első bevallásához” szöveg, 9/A. §-ában a „Minisztérium” szövegrész helyébe a „Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium)” szöveg, a „Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága” szövegrész helyébe a „vámhatóság” szöveg, 13/A. § (2) bekezdésében a „9. melléklet II. pontjában” szövegrész helyébe a „9. számú mellékletben” szöveg lép.

(3) Ez a rendelet 2008. január 2-án hatályát veszíti.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

1. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[2. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

A bejelentés teljesítéséhez szükséges adattartalmi követelmények

I. Alapadatok (Főlap)

A termékdíjfizetésre kötelezett adatai:

- a) név,
- b) GLN szám,
- c) adószám, adóazonosító,
- d) KSH törzsszám,
- e) VPID szám,
- f) KÜJ szám,
- g) belföldi, külföldi bankszámlaszám,
- h) kötelezett székhelye,
- i) levelezési cím,
- j) ügyintéző neve,
- k) ügyintéző telefonszáma,
- l) képviselőjének neve,
- m) képviselőjének GLN száma,
- n) képviselőjének VPID száma,
- o) képviselőjének adószáma,
- p) adatszolgáltatás típusa,
- q) oldalak száma,
- r) keltezés, cégszerű aláírás.

II. Bejelentőlap a termékdíj-fizetési kötelezettség keletkezéséről (BJ1)

A termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok:

- a) kötelezettségek feltüntetése a formanyomtatványon megadott kódszámokkal,
- b) bejelentés érvényességének időpontja,
- c) keltezés, cégszerű aláírás.

III. Nyilvántartásba vételi adatok az újrahasználató termékdíjköteles termékek vagy termékdíjköteles termék részeként forgalomba hozott újrahasználató termékdíjköteles termékek bejelentéséhez (BJ2)

Újrahasználató termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok:

- a) adatsor sorszáma,
- b) GTIN azonosító száma,
- c) megnevezése,
- d) vámtarifaszám,
- e) KT-kódjának 1–3 jegye,
- f) anyaga,
- g) típusa,
- h) csomagolt termék,
- i) nettó tömege (termékdíj alapja),
- j) mérete (szélesség, mélység, magasság),
- k) nettó töltési mennyisége,
- l) átlagos élettartama,
- m) átlagos forgási sebessége,
- n) Engedély/Tanúsítvány típusa, száma,
- o) anyagában való hasznosíthatóságának jelölése,
- p) újrahasználatosságának jelölése,
- q) az adott év nyitómérlegében szereplő készletadatok.

IV. Bejelentőlap a láncügyletről (BJ3)

Láncügylet bejelentésének adatai ügyletenként:

- a) KT-kód,
- b) termék megnevezése,
- c) termékdíj alapját képező mennyiség (kg vagy db),
- d) a láncügyletben részt vevő belföldi vevők neve, címe, GLN száma, VPID száma,
- e) a kiszállítást végző neve, címe, adószáma, GLN száma, VPID száma,
- f) a kiszállítás időpontja, fuvarozásra (feladásra) átvétel helye (telephely, saját vagy bérelt raktár) és rendeltetési hely,
- g) a külföldi vevő neve, címe, a rendeltetéssel érintett székhely vagy telephely.

V. Bejelentőlap a képviselőről (BJ4)

A képviselő adatai:

- a) név,
- b) GLN szám,
- c) adószám,
- d) KSH törzsszám,
- e) VPID szám,
- f) KÜJ szám,
- g) bankszámlaszám,
- h) székhely,
- i) levelezési cím,
- j) ügyintéző neve és telefonszáma.

VI. A hasznosítás-mentességi feltétel teljesítéséhez alkalmazott hulladékkezelők felsorolása (BJ5)

(Koordináló szervezeti átvállalás esetén a mentességi engedéllyel rendelkező koordináló szervezet, egyéni mentesség esetén a hasznosításhoz kötött egyéni mentességi engedéllyel rendelkező kötelezett részére.)

A hulladékkezelők adatai:

- a) név,
- b) GLN szám,
- c) VPID szám (külföldi hulladékkezelő esetén csak a GLN szám szükséges),
- d) KÜJ szám (külföldi hulladékkezelő esetén csak a GLN szám szükséges),
- e) mentesség érdekében való közreműködés tárgyévi kezdete,
- f) mentesség érdekében való közreműködés tárgyévi vége,
- g) hulladékkezelésre vonatkozó engedélyszám,
- h) KTJ szám,
- i) tevékenység típusa,
- j) HKT kód,
- k) EWC kód,
- l) a tárgyévi hulladékkezelés lekötött kapacitás mértéke HKT kód és EWC szerint.

VII. Átvezetési/kiutalási kérelem (KE1)

1. Terhelendő díj
 - a) adónemkód, számlajel
 - b) rövidített megnevezés
 - c) összeg forintban
2. Jóváírandó
 - a) adónemkód, számlajel
 - b) rövidített megnevezés
 - c) összeg forintban
3. Kiutalandó forintösszeg

VIII. Gazdasági társaság (egyéb gazdálkodó szervezet) bírság és pótlékok mérséklésére irányuló kérelme (KE2)

1. Alapadatok

- a) Köztartozási nyilatkozat kitöltöttsége
- b) Időszak megjelölése
- c) Mérsékelni kért összeg

2. Egyéb információk

- a) Határidőn túli követelések
- b) Határidőn túli szállítók
- c) Hosszúlejáratú hitel tárgyévi törlesztése
- d) Hosszúlejáratú hitel tárgyévi kamatai
- e) Eladásra (befektetésre) vásárolt értékpapírok
 - ea) Megnevezés
 - eb) Beszerzés dátuma
 - ec) Érték
- f) Kapott osztalék
 - fa) Osztalék nyújtó
 - fb) Osztalék nyújtás időpontja
 - fc) Osztalék összege
- g) Adott osztalék
 - ga) Osztalék nyújtás időpontja
 - gb) Osztalék összege
- h) Bankszámlák és azok egyenlegei
 - ha) Számlavezető pénzintézet megnevezése
 - hb) Bankszámla száma
 - hc) Utolsó egyenleg
 - hd) Egyenleg kelte
 - he) Összeg

3. Kapcsolt vállalkozások

- a) Kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó adatok
 - aa) Vállalkozás megnevezése
 - ab) Vállalkozás adószáma
 - ac) Részesedés összege
 - ad) Részesedés százaléka
 - ae) Befektetés időpontja
- b) Más vállalkozásba ingyenesen átadott vagyon
 - ba) Tárgyét megelőző évben
 - bb) Tárgyévben
- c) Alapítványi befizetések, befektetések, közérdekű kötelezettségvállalások
 - ca) Tárgyét megelőző évben
 - cb) Tárgyévben

4. A kérelem benyújtásával kapcsolatos egyéb információk

- a) Fizetési nehézség keletkezésének okai
- b) Tartozás felhalmozódásának elkerülése
- c) Fizetőképesség helyreállítása érdekében tett intézkedések

5. A kérelemhez mellékelni kell:

- a) A tárgyévet megelőző időszakra vonatkozó
 - aa) mérleget
 - ab) eredmény-kimutatást
- b) A tárgyévi aktuális időszak három hónapnál nem régebbi
 - ba) mérlegét
 - bb) eredménykimutatását

6. Keltezés, cégszerű aláírás

IX. Gazdasági társaság (egyéb gazdálkodó szervezet) termékdíj fizetési könnyítésre irányuló kérelme (KE3)

1. Gazdálkodással kapcsolatos adatok:
 - a) Kötelezettségek
 - aa) Önkormányzat felé fennálló
 - ab) APEH felé fennálló
 - ac) Egyéb köztartozások
2. Fedezetként felajánlott biztosíték
 - a) Ingatlan vagyontárgyak
 - aa) Ingatlan megnevezése
 - ab) Ingatlan adatai
 - b) Ingó vagyontárgyak (100 E Ft egyedi értéket meghaladó)
 - ba) Ingóság megnevezése
 - bb) Ingóság adatai
 - c) Értékpapírok
 - ca) Értékpapír megnevezése
 - cb) Értékpapír adatai
 - d) Kezesség
 - da) Kezesség megnevezése
 - db) Kezesség adatai
3. Továbbá e melléklet VIII. pontjában szereplő adatok

X. Egyes kötelezettségek késedelmes teljesítésének kimentésére szolgáló igazolási kérelem (KE4)

1. Kérelem tárgya, mulasztott kötelezettség/cselekmény
 - a) megjelölése, száma
 - b) esedékessége
 - c) teljesítettsége
2. Határidő elmulasztásának kimentése
3. Igazoló dokumentumok felsorolása
4. A kérelemhez mellékelni kell a felsorolt igazoló dokumentumokat.

XI. Bevallás másolati kérelem (KE5)

1. Bevallásra vonatkozó adatok
 - a) Tárgyidőszak megjelölése
 - b) Példányszám
 - c) Átvétel módja
2. Keltezés, aláírás
3. Átvételi adatok
4. A kérelemhez mellékelni kell:
 - a) meghatalmazott eljáró esetében a meghatalmazást,
 - b) illeték összegét illetékbélyegben a kérelemre felragasztva.

XII. Nyilatkozat a fennálló köztartozásokról (KNY)

1. Szerv megnevezése
2. A lejárt esedékességű köztartozás összege forintban
3. Szerv számlavezető pénzügyintézetének neve
4. Szerv pénzforgalmi jelzőszáma
5. Keltezés, aláírás

2. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[3. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

A bevallás teljesítéséhez szükséges adattartalmi követelmények

I. Alapadatok (Főlap)

A termékdíjfizetésre kötelezett adatai:

- a) név,
- b) GLN szám,
- c) adószám, adóazonosító,
- d) KSH törzsszám,
- e) VPID szám,
- f) KÜJ szám,
- g) belföldi, külföldi bankszámlaszám,
- h) kötelezett székhelye,
- i) levelezési cím,
- j) ügyintéző neve,
- k) ügyintéző telefonszáma,
- l) képviselőjének neve,
- m) képviselőjének GLN száma,
- n) képviselőjének VPID száma,
- o) képviselőjének adószáma,
- p) adatszolgáltatás típusa,
- q) oldalak száma,
- r) keltezés, cégszerű aláírás.

II. A termékdíj-fizetési kötelezettség (B01-B07)

1. Termékdíj fajtája KT-kód szerinti bontásban
2. Termékdíjköteles termék megnevezése
3. Termékdíj-fizetési kötelezettség összegének megállapítása
 - a) Termékdíjköteles termék fizetési kötelezettség alapját képző mennyisége havi bontásban soronként és összesen, kereskedelmi csomagolás H díjtétele esetében a darabszámon felül a termékdíjköteles mennyiség kg-ban meghatározott tömege is
 - b) Mentesség százaléka, kereskedelmi csomagolás esetén a mentességi engedélyben foglalt vállalt újrahasználati százalék
 - c) Termékdíjtételek
 - d) Környezetvédelmi termékdíj-fizetési kötelezettség összege soronként és összesen
4. Levonható, illetve visszaigényelhető termékdíj összegének megállapítása
 - a) Termékdíj levonás, visszaigénylés alapját képző mennyisége soronként és összesen, kereskedelmi csomagolás H díjtétele esetében a darabszámon felül a termékdíjköteles mennyiség kg-ban meghatározott tömege is
 - b) Termékdíjköteles termék egysége után megfizetett díj
 - c) Termékdíjköteles termék után megfizetett levonható, visszaigényelhető összeg soronként és összesen
5. Termékdíj nettó összege soronként és összesen, amely a termékdíj-fizetési kötelezettség összegének és a termékdíjköteles termék után megfizetett levonható, visszaigényelhető összegének különbözete

III. Bevallás a mentességhez kötődő hulladékkezelési tevékenységről (HAS)

(Koordináló szervezeti átvállalás esetén a mentességi engedéllyel rendelkező koordináló szervezet, egyéni mentesség esetén a hasznosításhoz kötött egyéni mentességi engedéllyel rendelkező kötelezett részére.)

Hulladékkezelésre vonatkozó adatok

- a) A hulladékkezelési tevékenységet végző GLN száma
- b) A hulladékkezelési tevékenységet végző neve
- c) HKT kód 1–7. jegye
- d) EWC kód
- e) Hulladékkezelési művelet megnevezése
- f) Mentesség során elszámolásra kerülő mennyisége havi bontásban és összesen

IV. Bevallás a termékdíj-fizetési kötelezettség átvállalásáról (ÁTV)

1. Átvállalással érintett termék KT kódokként
 - a) KT-KÓD 1–6 jegye
 - b) Termékdíjköteles termék megnevezése
 - c) Mennyiségi egység
2. A kötelezettség átdó szerinti bontásban és KT kódokként
 - a) Csomagolás számlában átvállalt mennyisége
 - b) Egyéb köolajtermék számlában átvállalt mennyisége
3. A kötelezettség átvállaló szerinti bontásban és KT kódokként
 - a) Bérnyártásból származó termékdíjköteles termék mennyisége
 - b) Első vevő által közösségen belüli kivitelre átvett mennyiség
 - c) Első vevő által közösségen belüli kivitt mennyiség
 - d) Első vevő által exportra átvett mennyiség
 - e) Export mennyisége

V. Bevallás az újrahazsnálható csomagolások mennyiségéről (UHA)

Újrahazsnálható csomagolásra vonatkozó adatok

- a) Adatsor sorszáma: a nyilvántartásba vételi adatok az újrahazsnálható termékdíjköteles termékek vagy termékdíjköteles termék részeként forgalomba hozott újrahazsnálható termékdíjköteles termékek bejelentéséhez (BJ2) adatsor sorszámaával megegyezően kell alkalmazni.
- b) Kibocsátott újrahazsnálható csomagolás mennyisége (kg)
- c) Újrahazsnálható visszafogadott csomagolás mennyisége (kg)
- d) Újonnan beszerzett újrahazsnálható csomagolás mennyisége (kg)
- e) Visszafogadott újrahazsnálható csomagolásból keletkezett hulladék mennyisége (kg)

VI. Bevallás a kereskedelmi csomagolások termékdíjmentességhez kötődő forgalmazási és beszerzési tevékenységéről (UHB)

1. Termékdíjmentességhez kötődő újrahazsnálási adatok:
 - a) Italtermékkategória azonosítása
 - b) Ú díjtétel alóli mentességek esetén
 - ba) Elsődleges fogyasztói csomagolásban forgalomba hozott összes termék mennyisége (literben)
 - bb) Ebből újrahazsnálható csomagolásban forgalomba hozott termék mennyisége (literben)
 - bc) Ebből visszagyűjtött forgalomba hozott újrahazsnálható csomagolás térfogata (literben)
 - c) K díjtétel alóli mentességek esetén
 - ca) Elsődleges fogyasztói csomagolásban beszerzett termék összes mennyisége (literben)
 - cb) Ebből újrahazsnálható csomagolásban beszerzett termék mennyisége (literben)
 - cc) Ebből visszagyűjtött beszerzett újrahazsnálható csomagolás térfogata (literben)
2. Bevásárló-reklám táská termékdíja alóli teljes mentességéhez kötődő adatok
 - a) Forgalomba hozott (bevásárló-reklám) táská térfogatösszege (literben)
 - b) Ebből környezetbarát védjeggyel rendelkező (bevásárló-reklám) táská térfogatösszege (literben)

VII. Hasznosítás koordináló szervezetek bevallása az átvállalt mennyiségekről (HKS)

Csatlakozott partnerek adatai

- a) Csatlakozott partnerek GLN száma
- b) Csatlakozott partnerek VPID száma
- c) Csatlakozott partnerek neve
- d) KT-kód
- e) Szolgáltatói díj alapját képező átvállalt tárgyidőszaki mennyiségek soronként és összesen

VIII. Önellőrzésről (ÖNP)

1. Önellőrzési pótlék kiszámítása
 - a) A helyesbített díj
 - aa) adónemkódja
 - ab) megnevezése
 - b) A díj alapjának különbözete
 - c) A díj különbözete
2. Az önellőrzési pótlékok és összesítésük

3. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[4. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

Termékdíjköteles termékek és anyagok köre

Az „ex” jelzéssel ellátott vámtarifaszám olyan termékcsoporthoz jelent, melyben csak a Kt. hatálya alá tartozó termékek termékdíjkötelesek.

A * jelzéssel ellátott vtsz. számok olyan elektromos és elektronikai berendezés termékcsoporthoz jelentenek, melyben azok a termékek termékdíjkötelesek, melyeknek bruttó súlya legfeljebb 200 kg, vagy teljesítmény felvétele legfeljebb 4 kW.

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
<i>Gumiabroncsok</i>		
Új gumi légabroncs, kivéve a 4011 40; 4011 50 00 vtsz. alá tartozó termékeket	ex 4011	
Újrafutóztott vagy használt gumi légabroncs; tömör vagy kisnyomású gumiabroncs, kivéve a 4012 90 30; 4012 90 90 vtsz. alá tartozó termékeket	ex 4012	
<i>Hűtőközegek</i>		
Szénhidrogének halogénszármazékai hűtőközeg céljára:		
Aciklikus szénhidrogének két vagy több különböző halogént tartalmazó halogénszármazékai		
Triklór-fluor-metán	ex 2903 41	00
Diklór-difluor-metán	ex 2903 42	00
Triklór-trifluor-etán	ex 2903 43	00
Diklór-tetrafluor-etánok és klór-pentafluor-etánok	ex 2903 44	
Csak fluorral és klórral perhalogénezett más származékok	ex 2903 45	
Bróm-klór, difluor-metán, bróm-trifluor-metán és dibrom-tetrafluor-etán	ex 2903 46	
Más perhalogénezett származékok	ex 2903 47	00
Más	ex 2903 49	
Metán, etán vagy propán halogénezett származékait tartalmazó keverékek:		
Klórfluór-szénhidrogéneket (CFC-k) tartalmazó, hidroklorfluór-szénhidrogén-(HCFC), perfluór-szénhidrogén (PFC) vagy hidrofluór-szénhidrogén (HFC) tartalommal is	ex 3824 71	00
Brómklór-difluor-metánokat, bróm-trifluor-metánokat vagy dibrom-tetrafluor-etánokat tartalmazó	ex 3824 72	00
Hidrobrómfluór-szénhidrogéneket (HBFC-k) tartalmazó	ex 3824 73	00
Hidroklorfluór-szénhidrogéneket (HCFC-k) tartalmazó, perfluór-szénhidrogén (PFC) vagy hidrofluór-szénhidrogén (HFC) tartalommal is, de klórfluór-szénhidrogén (CFC) tartalom nélkül	ex 3824 74	00
Szén-tetrakloridot tartalmazó	ex 3824 75	00
1,1,1-triklóretánt tartalmazó (metil-kloroform)	ex 3824 76	00
Bróm-metánt (metil-bromid) vagy brómklór-metánt tartalmazó	ex 3824 77	00
Perfluór-szénhidrogéneket (PFC-k) vagy hidrofluór-szénhidrogéneket (HFC-k) tartalmazó, de klórfluór-szénhidrogén (CFC) vagy hidroklorfluór-szénhidrogén(HCFC) tartalom nélkül	ex 3824 78	00
Más	ex 3824 79	00
Részlegesen halogénezett fluorozott-klórozott aciklikus szénhidrogént tartalmazó keverékek és más részlegesen halogénezett aciklikus szénhidrogént tartalmazó keverékek	ex 3824 90	97

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
<i>Akkumulátorok</i>		
Elektromos akkumulátorok a 8507 90 vtsz. kivételével	ex 8507	
<i>Egyéb kőolajtermékek</i>		
Kenőolaj		
Motorolaj, kompresszor-kenőolaj, turbina-kenőolaj	2710 19	81
Hidraulikus célú folyadék	2710 19	83
Fehérolaj, folyékony paraffin	2710 19	85
Differenciáolaj és reduktorolaj	2710 19	87
Keverék fémmegmunkáláshoz, formaleválasztó olaj, korróziógátló olaj	2710 19	91
Villamosszigetelési olaj	2710 19	93
Más kenőolaj és más olaj, kivéve kenőzsírok	ex 2710 19	99
Textil, bőr, szőrme és más anyagok kezelésére használt készítmények	3403 11	00
Legalább 70 tömegszázalék kőolaj- vagy bitumenes ásványokból előállított olajtartalommal, de nem fő alkotóként	3403 19	10
Gépek, berendezések és járművek kenőanyagai, kivéve kenőzsírok	ex 3403 19	91
Más	3403 19	99
Hidraulikusfék-folyadék és más elkészített folyadék hidraulikus hajtóműhöz, amely kőolajat vagy bitumenes ásványokból nyert olajat 70 tömegszázaléknál kisebb arányban tartalmaz	ex 3819 00	00
<i>Reklámhordozó papírok</i>		
Papír és karton; papíripari rostanyagból, papírból vagy kartonból készült áruk	ex 48	
Könyvek, újságok, képek és más nyomdaipari termékek;	ex 49	
<i>Elektromos és elektronikai berendezések</i>		
<i>Háztartási nagygépek</i>		
Lég- vagy vákuumszivattyú, lég- vagy más gázkompresszor és ventilátor; elszívó vagy visszavezető kürtő beépített ventilátorral, szűrővel is	ex 8414*	
Légkondicionáló berendezés motormeghajtású ventilátorral, valamint hőmérséklet- és nedvességszabályozó szerkezettel, beleértve az olyan berendezést is, amelyben a nedvesség külön nem szabályozható	ex 8415*	
Hűtőgép, fagyasztógép és egyéb hűtő- vagy fagyasztókészülék, elektromos vagy más működésű is; hőszivattyú a 8415 vtsz. alá tartozó légkondicionáló berendezés kivételével, valamint a 8418 91 és a 8418 99 vtsz. alá tartozó termékek kivételével	ex 8418*	
Mosogatógép; palack vagy más tartály tisztítására vagy szárítására szolgáló gép; palack, kanna, doboz, zsák vagy más tartály töltésére, zárására, vagy címkézésére szolgáló gép; palack, befőttesüveg, kémcső és hasonló tartály dugaszolására szolgáló gép; más csomagoló- vagy bálázógép (beleértve a zsugorfóliázó bálázógépet is); ital szénsavazására szolgáló gép	ex 8422*	
Háztartásban vagy mosodában használatos mosógép, beleértve az olyan gépet is, amely mos és szárít is	ex 8450*	
Elektromotor és elektromos generátor [az áramfejlesztő egység (aggregát) kivételével]	ex 8501*	
Porszívók beépített elektromotorral a 8508 11 vtsz. alá tartozók kivételével	ex 8508 19	
Elektromos átfolyásos vízmelegítő	8516 10	11
Helyiségek fűtésére szolgáló, elektromos lég- és talajmelegítő készülék		
Hőtárolós radiátor	8516 21	00
Folyadékkal töltött radiátor	8516 29	10

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
Hőszugárzó	8516 29	50
Más beépített ventilátorral	8516 29	91
Más helyiségek fűtésére szolgáló, elektromos lég- és talajmelegítő készülék	8516 29	99
Mikrohullámú sütő	8516 50	00
Más sütő; tűzhely, főzőlap, forralógyűrű, grillsütő és sütőrostély	8516 60	
<i>Háztartási kisgépek</i>		
Személmérleg, csecsemőmérleg is, háztartási mérleg	8423 10	
Háztartási varrógép	8452 10	
Legfeljebb 1 500 W teljesítményű és legfeljebb 20 literes porzsákkal vagy más tartálykapacitással rendelkező beépített elektromotoros porszívó	8508 11	00
Elektromechanikus háztartási készülékek beépített elektromotorral, a 8508 vtsz. alá tartozó porszívók kivételével, valamint a 8509 90 vtsz. kivételével	ex 8509	
Villanyborotva, -hajnyíró gép és szőreeltávolító készülék beépített elektromotorral:	8510	
Elektrotermikus fodrászati készülék vagy kézszáritó készülék:		
Hajszárító	8516 31	
Más fodrászati készülék	8516 32	00
Kézszáritó készülék	8516 33	00
Villanyvasaló	8516 40	
Kávé- vagy teafőző	8516 71	00
Kenyérpirító	8516 72	00
Olajsütő	8516 79	20
Más elektrotermikus háztartási készülék	8516 79	70
Legfeljebb 1 000 V feszültségű elektromos áramkör összekapcsolására vagy védelmére vagy elektromos áramkörbe vagy azon belüli összekapcsolásra szolgáló készülék (például kapcsolók, relék, olvadóbiztosítékok, túlfeszültség-csökkentők, dugaszok, foglalatok, lámpafoglalatok és más csatlakozók, csatlakozódobozok); optikai szálakhoz, optikai szálból álló nyalábokhoz vagy kábelekhöz való csatlakozók	8536	
Karóra, zsebóra és más óra (beleértve a stopperórát is), nemesfémű vagy nemesfémekkel plattírozott féműből készült tokkal	ex 9101	
Karóra, zsebóra és más óra, beleértve a stopperórát is, a 9101 vtsz. alá tartozó kivételével	ex 9102	
Óra „kisóraszerkezettel”, a 91 04 vtsz. alá tartozó kivételével	ex 9103	
Műszerfalba beépítésre alkalmas és hasonló típusú óra gépjárműhöz, légi-, űr- és vízi járműhöz	ex 9104	
Más óra	ex 9105	
<i>Információs (IT) és távközlési berendezések (kivéve a mobil és a rádiótelefon készülék)</i>		
Nyomdaipari gép, amely nyomólapok, nyomóhengerek és más, a 8442 vtsz. alá tartozó nyomóalkatrészek segítségével működik; más nyomtatók, másológépek és faxgépek, kombinálva is; ezek alkatrészei és tartozékai	ex 8443*	
Írógépek a 8443 vtsz. alá tartozó nyomtatók kivételével; szövegszerkesztő gépek	ex 8469	
Számológép és számoló funkcióval ellátott zsebméretű adatrögzítő-, előhívó-, és megjelenítő gép; könyvelőgép, postai bérmentesítő gép, jegykiadó gép és hasonló gép számológépszerkezettel; pénztárgép	ex 8470	

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
Automatikus adatfeldolgozó gép és egységei; mágneses vagy optikai leolvasó, adatátíró gép a kódolt adat adathordozóra történő átírására és máshol nem említett gép ilyen adatok feldolgozásához	ex 8471	
Más irodai gép (pl. stencil- vagy más sokszorosítógép, címíró gép, automata bankjegykiadó gép, érmeválogató, érmeszámláló vagy érmecsomagoló gép, ceruzahegyező, lyukasztó- vagy fűzőgép), kivéve a 8472 90 30 vtsz. alá tartozó termékek	ex 8472	
Távbeszélő-készülékek, beleértve a mobiltelefon-hálózatokhoz vagy más vezeték nélküli hálózatokhoz való készülékeket; hang, képek vagy más adatok továbbítására vagy vételére szolgáló más készülékek, beleértve a vezetékes vagy vezeték nélküli hálózatok (helyi- vagy nagy kiterjedésű hálózat) távközlési berendezéseit a 8443, 8525, 8527 vagy 8528 vtsz. alá tartozó, továbbításra vagy vételre szolgáló készülékek, valamint a 8517 12, a 8517 69 31 és a 8517 69 39 kivételével	ex 8517	
Vezetékes telefon kézibeszélője	8518 30	20
Szövegismétlő készülék telefonhoz	8519 81	11
Diktafon, amely csak külső áramforrással működik	8519 81	51
Telefonüzenet-rögzítő	8519 50	00
Radarkészülék, rádiónavigációs segédkészülék és rádiós távirányító készülék	8526	
Kizárólag vagy elsősorban a 8471 vtsz. alá tartozó automatikus adatfeldolgozó rendszerben használatos katódsugárcsöves monitor	8528 41	00
Kizárólag vagy elsősorban a 8471 vtsz. alá tartozó automatikus adatfeldolgozó rendszerben használatos más monitor	8528 51	00
Kizárólag vagy elsősorban a 8471 vtsz. alá tartozó automatikus adatfeldolgozó rendszerben használatos projektor	8528 61	00
Automatikus adatfeldolgozó gép által létrehozott digitális információ megjelenítésére alkalmas, síkpanel megjelenítő (például folyadékkristályos eszköz) segítségével működő más projektor	8528 69	10
Elektromos ellenőrző jelző-, és biztonsági berendezés vasút, villamosvasút, közút belvízi kikötő, kikötői berendezés vagy repülőtér számára (a 8608 vtsz. alá tartozók kivételével)	ex 8530	
Elektronikus fordítógép vagy szótár	8543 70	10
<i>Szórakoztató elektronikai cikkek</i>		
Mikrofon és tartószerkezete; hangszóró, dobozba szerelve is; fejhallgató és fülhallgató, mikrofonnal összeépítve is, valamint egy mikrofonból és egy vagy több hangszóróból álló egység; hangfrekvenciás elektromos erősítő; elektromos hangerősítő egység a 8518 30 20 vtsz. alá tartozó termékek kivételével	ex 8518	
Hangfelvevő- vagy hanglejátszó készülék a 8519 50, a 8519 81 11 és a 8519 81 51 vtsz. alá tartozó termékek kivételével	ex 8519	
Videofelvevő vagy -lejátszó készülék, videotunerrel egybeépítve is	ex 8521*	
Televíziós kamerák (felvevők), digitális fényképezőgépek és videokamera-felvevők a 8525 80 11 kivételével	ex 8525 80	
Rádióműsor-vevőkészülék, hangfelvevő vagy -lejátszó készülékkel vagy órával kombinálva is, közös házban	8527	

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
Monitorok és kivetítők, beépített televízióvevő-készülék nélkül; televíziós adás vételére alkalmas készülék, rádióműsor-vevőkészüléket vagy hang- vagy képfelvevő vagy -lejátszó készüléket magában foglaló is, a 8528 41 00, a 8528 51 00, a 8528 61 00 és a 8528 69 10 vtsz. alá tartozó termékek kivételével	ex 8528	
Kizárólag vagy elsősorban a 8525–8528 vtsz. alá tartozó készülékek alkatrészei:	8529	
Fényképezőgép (a mozgófényképezési kivételével); fényképezési villanófény-készülék és villanókörte, a 8539 vtsz. alá tartozó kisülési cső kivételével		
Azonnal előhívó (polaroid) fényképezőgép	9006 40	00
Fényképezőgép közvetlen keresővel [egylencsés visszatükrözés (SLR)], legfeljebb 35 mm szélességű filmtekercshez	9006 51	00
Más fényképezőgép, 35 mm-nél kisebb szélességű filmtekercshez	9006 52	00
Más fényképezőgép 35 mm szélességű filmtekercshez	9006 53	
Fényképezési villanófény-készülék és villanókörte:		
Kisülési csővel működő (elektronikus) villanófény-készülék	9006 61	00
Mozgóképfelvevő (kamera) és -vetítő, hangfelvevő vagy hanglejátszó készülékkel vagy anélkül:		
Kamera, 16 mm-nél keskenyebb vagy super 8-as filmhez:	9007 11	00
Kamera, más filmhez	9007 19	00
Állóképvetítő, a mozgófényképezési-gép kivételével; fényképezési nagyító és kicsinyítő (mozgó-fényképezési kivételével)		
Diavetítő	9008 10	00
<i>Elektromos és elektronikus barkácsgépek, szerszámok, kivéve a nagyméretű, helyhez kötött ipari szerszámok</i>		
Más, automata ipari varrógép	8452 21	00*
Fémipari eszterga (beleértve az esztergáló központot is):	8458*	
Anyagleválasztással működő fémipari fúró-, furatmegmunkáló, maró-, menetvágó vagy menetfúró gép (beleértve a hordozható fúrógépet is), a 8458 vtsz. alá tartozó eszterga (beleértve az esztergáló központot is) kivételével:	8459*	
Gyalugép, véső-, hornyoló-, üregelő-, fogaskerékmáró, fogaskerék-köszörülő vagy fogaskerék-simító gép, fűrész- és vágógép, valamint más vtsz. alá nem osztályozható fém vagy csermet leválasztással működő más szerszámgép:	8461*	
Szerszámgép (beleértve a szegező-, ragasztó- vagy más összeállító gépet is) fa, parafa, csont, keménygumi, kemény műanyag vagy hasonló kemény anyag megmunkálására	8465*	
Kovácsoló, kalapáló vagy alakos sajtoló szerszámgép (beleértve a présgépet is) fém megmunkálására; nyíró, hajlító, hajtogatató, redőző, simító, egyengető, nyíró, lyukasztó vagy rovátkoló szerszámgép (beleértve a présgépet is) fém megmunkálására; máshol nem említett présgép fém vagy keményfém megmunkálására	8462*	
Anyagleválasztás nélkül működő más szerszámgép fém vagy cement megmunkálására	8463*	
Kézi használatú szerszám, pneumatikus, hidraulikus, vagy beépített elektromos vagy nem elektromos motorral működő	ex 8467*	
<i>Játékok, szabadidős és sportfelszerelések</i>		
Napozóágyak, napozólámpák és hasonló, napozáshoz használt felszerelések:		

Megnevezés	Vámtarifaszám	
	Vámtarifaszám és HR alszám	KN alszám
Ultraibolya A sugarat felhasználó fénycsővel:		
Ultraibolya A sugarat felhasználó fénycsővel legfeljebb 100 cm csőhosszúsággal	8543 70	51
Ultraibolya A sugarat felhasználó más fénycsővel	8543 70	55
Más, napozóágyak, -lámpák, hasonló felszerelések napozáshoz	8543 70	59
Villanyvonat, vágány, jelzőlámpa és más tartozékai; csökkentett méretű „méretarányos” összeszerelhető modell készletben, működő is	9503 00	30
Beépített motorral működő más játék és modell műanyagból	9503 00	75
Beépített motorral működő más játék és modell más anyagból	9503 00	79
Tévéhez kapcsolható videojáték	9504 10	00
Pénzérmekekkel, bankjegyekkel, bankkártyákkal, zsetonokkal vagy más fizetőeszközökkel működő más játék, a tekepálya-felszerelés kivételével	9504 30	
Elektromos autóverseny-készlet, verseny jellegű	9504 90	10
<i>Ellenőrző és vezérlő eszközök</i>		
Mérleg, vizsgáló és ellenőrző mérleg is (az 50 mg vagy ennél nagyobb érzékenységgű mérleg kivételével) beleértve a súllyal működtetett számláló vagy ellenőrző mérleget is; súly mindenfajta mérleghez, (valamint a 8423 10 vtsz. alá tartozó termékek kivételével)	ex 8423*	
Gépjárműhöz használt riasztóberendezés	8512 30	10
Elektromos, akusztikus vagy vizuális jelzőberendezés (pl. csengő, sziréna jelzőtábla, betörést vagy tüzet jelző riasztókészülék), a 8512 vagy a 8530 vtsz. alá tartozó kivételével	ex 8531	
<i>Adagoló automaták</i>		
Bankjegykiadó automata	8472 90	30
Automata elárusítógép (pl. postai bélyeg, cigaretta, étel vagy ital árusítására), beleértve a pénzváltó gépet is:		
Automata italárusító gép beépített melegítő- vagy hűtőkészülékkel	8476 21	00
Más elárusító automata beépített melegítő-, hűtőkészülékkel	8476 81	00
<i>Rádiótelefon készülék</i>		
Mobiltelefon-hálózathoz vagy más vezeték nélküli hálózatokhoz való távbeszélők	8517 12	00
Rádiótelefon- vagy rádiótávíró-vevőkészülék		
Hordozható személyi hívó	8517 69	31
Más rádiótelefon- vagy rádiótávíró-vevőkészülék	8517 69	39
<i>II. Műanyag (bevásárló-reklám) táska</i>		
Műanyag zsák és zacskó (beleértve a kúp alakút is) (az eladási helyen történő megtöltésre tervezett és szánt zsák és zacskó, valamint az eladás helyén eladott, megtöltött vagy ott történő megtöltésre tervezett és szánt eldobható zsák és zacskó, amennyiben csomagolási funkciót lát el) etilénpolimerekből	ex 3923 21	00
Műanyag zsák és zacskó (beleértve a kúp alakút is) (az eladási helyen történő megtöltésre tervezett és szánt zsák és zacskó, valamint az eladás helyén eladott, megtöltött vagy ott történő megtöltésre tervezett és szánt eldobható zsák és zacskó, amennyiben csomagolási funkciót lát el) más műanyagból	ex 3923 29	

4. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[5. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

A termékdíj visszaigénylésére vonatkozó nyilvántartások tartalmi követelményei

1. számú táblázat

A Kt. 5/B. §-a szerinti termékdíjköteles termék gyártásához közvetlen anyagként (alapanyagként) felhasznált termékdíjköteles termék után befizetett termékdíj visszaigénylésére vonatkozó nyilvántartás tartalmi elemei

- 1. A termékdíj visszaigénylőjének adatai (a 3. számú melléklet I. pontja szerint)*
- 2. A közvetlen anyagként (alapanyagként) felhasznált termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok:*
 - a) termékdíjköteles termék megnevezése;*
 - b) termékdíj fajtája, KT-kód szerinti bontásban;*
 - c) a közvetlen anyagként (alapanyagként) felhasznált termékdíjköteles termék mennyisége, GTIN száma, KT-kód szerinti bontásban;*
 - d) a közvetlen anyagként (alapanyagként) felhasznált termékre befizetett termékdíj összege, KT-kód szerinti bontásban;*
 - e) a termékdíj befizetőjének neve; VPID és GLN száma;*
 - f) a termékdíj-befizetés azonosítója (számlaszám).*
- 3. Az előállított termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok*
 - a) termékdíjköteles termék megnevezése;*
 - b) termékdíj fajtája, KT-kód szerinti bontásban;*
 - c) a termékdíjköteles termék mennyisége, GTIN száma, KT-kód szerinti bontásban;*
 - d) az előállított termékre befizetett termékdíj összege, KT-kód szerinti bontásban;*
 - e) a termékdíj befizetőjének neve, VPID és GLN száma;*
 - f) a termékdíj-befizetés azonosítója (számlaszám).*
- 4. A nyilvántartás tartalmazza:*
 - a) a visszaigénylés jogalapját, rövid leírást a gyártási tevékenységről, az ott felhasznált anyagokról;*
 - b) anyagmérleget, amely pontosan bemutatja a gyártáshoz közvetlen anyagként felhasznált termékdíjköteles termék mennyiségét, illetve a létrejött termékdíjköteles termék mennyiségét és az ahhoz kötődő anyagnormákat;*
 - c) a termék megvásárlását igazoló számlák tételes összesítését (bizonylatszám, teljesítés dátuma, KT-kód mennyiség, megfizetett nettó termékdíj összege) és a számlák egy példányát, amelyben a jogszabály szerint tételesen szerepelnie kell a kötelezett által befizetett termékdíjnak, a számla kiegyenlítését igazoló bizonylatot;*
 - d) import esetén a vámtartozás kiszabásáról szóló határozatok összesítését, a határozat másolatát, vámszabad terület, tranzitterület esetén a betárolást igazoló vámokmány másolatát, Közösségen belüli behozatal esetén számlákat, a bevalás és a termékdíj megfizetését igazoló bizonylatot.*

A nyilvántartás oldalait oldalszámmal kell ellátni.
- 5. A visszaigénylés nyilvántartására és a nyilvántartás hitelességére vonatkozó adatok:*

oldalak száma, keltezés, cégszerű aláírás.

2. számú táblázat

*A Kt. 5/A. §-a szerinti nemzetközi szerződés alapján,
valamint az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási programja megvalósítása
keretében behozott felhasznált termékek után befizetett termékdíj
visszaigénylésére vonatkozó nyilvántartás tartalmi elemei*

1. A termékdíj visszaigénylőjének adatai (a 3. számú melléklet I. pontja szerint)

2. A termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok:

- a) termékdíjköteles termék megnevezése;
- b) termékdíj fajtája, KT-kód szerinti bontásban;
- c) a vásárolt termékdíjköteles termék mennyisége, GTIN száma, KT-kód szerinti bontásban;
- d) a vásárolt termékre befizetett termékdíj összege, KT-kód szerinti bontásban;
- e) a termékdíj befizetőjének neve, VPID és GLN száma;
- f) a termékdíj-befizetés azonosítója (számlaszám).

3. A nyilvántartás tartalmazza:

- a) a visszaigénylés jogalapját, rövid leírást arról, hogy melyik Nemzetközi Szerződés milyen pontja alapján valósul meg a köztehermentes beszerzés, illetve mely NATO Biztonsági Beruházási Program keretében;
- b) a termék megvásárlását igazoló számlák tételes összesítését (bizonylatszám, teljesítés dátuma, KT-kód mennyiség, megfizetett nettó termékdíj összege) és a számlák egy példányát, amelyben a jogszabály szerint tételesen szerepelnie kell a kötelezett által befizetett termékdíjnak, a számla kiegyenlítését igazoló bizonylatot;
- c) import esetén a vámtartozás kiszabásáról szóló határozatok összesítését, a határozat másolatát, vámszabad terület, tranzitterület esetén a betárolást igazoló vámokmány másolatát, Közösségen belüli behozatal esetén számlákat, a bevalás és a termékdíj megfizetését igazoló bizonylatot.

A nyilvántartás oldalait oldalszámmal kell ellátni.

4. A visszaigénylés nyilvántartására és a nyilvántartás hitelességére vonatkozó adatok:
oldalak száma, keltezés, cégszerű aláírás.

3. számú táblázat

*A Kt. 17. § (3) bekezdése szerinti negyedévente, negyedéves időszakra benyújtható
kenőolaj hasznosítás utáni termékdíj-visszaigénylés iránti kérelem tartalmi elemei*

**Kérelem a év negyedévében végzett kenőolaj hasznosítás utáni termékdíj
kötelezett által történő visszaigényléséhez**

A visszaigénylést külön-külön, negyedévente kell benyújtani, a negyedévek egy visszaigénylésen belül nem vonhatók össze, az eljárás a környezetvédelmi, természetvédelmi, valamint a vízügyi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 33/2005. (XII. 27.) KvVM rendelet 1. melléklet I. pont 31. (fő) sorszáma alapján igazgatási szolgáltatási díj köteles.

1. A termékdíj visszaigénylőjének adatai

Név:	
VPID szám:	
GLN szám:	
KÜJ száma:	
Bankszámlaszám:	
Székhely:	
Cím/telefon:	

2. A termékdíjköteles termék mennyisége és a megfizetett termékdíj havi bontású adatai:

- a) termékdíjköteles termék megnevezése, KT-kód szerinti bontásban,
 b) a termékdíjköteles termék mennyisége, GTIN száma, KT-kód szerinti bontásban,
 c) a befizetett termékdíj összege, KT-kód szerinti bontásban.

A visszaigénylést megelőző 12 hónap adatait kell beírni.

3. Igénylőlap a kenőolaj termékdíj visszaigénylésére

..... év negyedéve

Megnevezés	Visszagyjűjtött mennyiség (t)		Saját hasznosítás (t)		Hasznosításra átadott mennyiség (t)		Nem hasznosított mennyiség (t)	Visszaigénylendő összeg (ezer Ft)
	gazdálkodó szervezettől	lakosságtól	ebből újrafeldolgozás	ebből energianyerés	ebből újrafeldolgozás	ebből energianyerés		
..... hó								
..... hó								
..... hó								
Összesen:								

A visszaigényelhető összeget az 53/2003. (IV. 11.) Korm. rendelet 3. számú mellékletben meghatározott képletek szerint kell kiszámítani.

4. A kenőanyag-behozatal a vámhatóság határozatai és a KT-kód szerinti bontásban

Dátum	Határozat száma	KN-kód	KT-kód	Mennyiség	Megfizetett nettó termékdíj összege

5. Az átadók bemutatása

Sorsz.	Dátum	Átadó neve	Átadó adószáma	Átadó szervezet-azonosító GLN száma	Átadó telephely-azonosító GLN száma	Átadó cég címe			SZ/K kísérő szám	Mennyiség (kg)
						ir. szám	város	cím		

6. Az átvevők bemutatása

Sorsz.	Dátum	Átvevő neve	Átvevő adószáma	Átvevő szervezet-azonosító GLN száma	Átvevő telephely-azonosító GLN száma	Átvevő cég címe			Engedélyszám	Mennyiség (kg)
						ir. szám	város	cím		

7. A tárgyévre vonatkozó göngyöltett kenőolajtermékdíj-adatok

Ezer Ft

Éves termékdíjforgalom	
Tárgyévra befizetett összes termékdíj	
Tárgyév első három negyedévében visszautalt termékdíj	
Negyedik negyedévben visszaigényelt termékdíj	
Tárgyévra visszaigényelhető termékdíj	

A táblázatot csak a negyedik negyedéves visszaigénylés benyújtásakor kell kitölteni és beadni.
 Oldalak száma (ezzel az oldallal együtt):

Dátum:

.....
 cégszerű aláírás

5. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[6. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

Beszámoló hulladékhasznosítói szolgáltatás megrendeléshez év

1. A szolgáltatás megrendelést teljesítő adatai:

- a) Név:
- b) GLN szám:
- c) VPID szám:

2. A szolgáltatók adatai

- a) Név:
- b) GLN szám (telephelyi bontásban):
- c) VPID szám:
- d) Telephelyi kapacitásadatok:
- e) Szolgáltató beszállítóinak GLN száma, szerződésazonosítói:
- f) Szolgáltató vevőinek GLN száma, szerződésazonosítói:

3. A begyűjtött és hasznosított hulladék, valamint a hasznosítás eredményeképpen keletkező termék besorolása, illetve azonosítása

- a) Megnevezés:
- b) HKT-kód:
- c) EWC-kód:
- d) GTIN szám (újrahasználatból, újrafeldolgozásból és energianyerésből származó termékek esetén):

4. Mennyiségi adatok [áthozat az előző időszakból, tárgyidőszaki összesen (havi részletezéssel) és göngyölített összesen] az alábbi részletezéssel:

A) Hulladékkezelés

- a) Begyűjtött hulladék mennyisége:
- b) Készletezett hulladék mennyisége:
- c) Anyagában történő hasznosításra válogatott hulladék mennyisége:
- d) Hasznosított hulladék mennyisége összesen:
 - da) Anyagában hasznosított hulladék mennyisége:
 - Biológiai úton anyagában hasznosított hulladék mennyisége:
 - Újrafeldolgozással anyagában hasznosított hulladék mennyisége:
 - Visszanyeréssel alapanyaggá átalakított, anyagában hasznosított hulladék mennyisége:
 - Egyéb anyagában hasznosított hulladék mennyisége:
 - db) Energetikai úton hasznosított hulladék mennyisége:
 - dc) Más módon hasznosított hulladék mennyisége:
- e) Ártalmatlanított hulladék mennyisége:
 - ea) Elégetéssel ártalmatlanított hulladék mennyisége:
 - eb) Lerakással ártalmatlanított hulladék mennyisége:
 - ec) Más kémiai, biológiai, fizikai eljárással ártalmatlanított hulladék mennyisége:

B) Újrahasználat

- a) Újrahasználatra visszagyűjtött termékek mennyisége:
- b) Újrahasznált termékek mennyisége:
- c) Értékesített termék mennyisége:

5. Megrendelések nyilvántartása

- a) Tevékenység:
- b) Időszak:
- c) Mennyiség:
- d) Megrendelési összeg (göngyölítve, havi bontásban):

6. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[9. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

Láncügyletek esetében a nyilvántartás adattartalmi követelményei

A 13/A. § (2) bekezdése szerinti nyilvántartás bejelentett ügyletenként tartalmazza:

- a) a kötelezett nevét, adószámát, GLN számát, VPID számát,
- b) a termékdíjköteles termék megnevezését, KT-kódját, KN-kódját, a termékdíj alapját képező mennyiségét (kg vagy db),
- c) a láncügyletben részt vevő belföldi vevők nevét, adószámát, GLN számát, VPID számát,
- d) a láncügyletben történt értékesítések résztvevőit, időpontjait, a számlák sorszámain,
- e) a kiszállítást végző nevét, címét, adószámát (ennek hiányában GLN számát), GLN számát, VPID számát,
- f) a kiszállítás időpontját, fuvarozásra (feladásra) átvétel helyét (telephely, saját vagy bérelt raktár) és rendeltetési helyét,
- g) export esetén a vámhatóság által igazolt végleges rendeltetéssel történő kiléptetés időpontját, Közösségen belüli értékesítésnél a vevő általi átvétel helyét és időpontját,
- h) a 13/A. § (4) bekezdésében meghatározott okmányok azonosító számát.

7. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[10. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

A Kt. 5/C. § (2) bekezdése szerinti export, Közösségen belüli kivitel utáni visszaigénylés esetében a nyilvántartás adattartalmi követelményei

1. A termékdíj visszaigénylőjének adatai:

- a) név;
- b) adószám;
- c) GLN szám;
- d) VPID szám;
- e) bankszámlaszám;
- f) cím.

2. A termékdíjköteles termékre vonatkozó adatok:

- a) termékdíjköteles termék megnevezése;
- b) termékdíj fajtája;
- c) a termék megvásárlását igazoló számlák egy példánya, amelyben a jogszabály szerint tételesen szerepelnie kell a kötelezett által befizetett termékdíjnak; szállítólevél, a számla kiegyenlítését igazoló bizonylat;
- d) Közösségen belüli behozatal esetén számlák, szállítólevél a bevallás és a számla kiegyenlítését, a termékdíj megfizetését igazoló bizonylat;
- e) import esetén a vámtartozás kiszabásáról szóló határozat másolata, egységes vámárnyilatkozat, szállítólevél és a termékdíj megfizetését igazoló bizonylat;
- f) a termék megvásárlását, termékdíjköteles behozatalát igazoló bizonylatok tételes összesítése (kibocsátó, bizonylatszám, teljesítés dátuma, KT-kód, mennyiség, megfizetett nettó termékdíj összege);
- g) a termékdíj befizetőjének neve, címe, GLN és VPID száma;
- h) az exportált vagy Közösségen belül értékesített termékdíjköteles termék mennyisége, export esetén a számla, a termék exportját igazoló vámokmány és az áruk kiszállítását igazoló okmány, a számla pénzügyi teljesítését igazoló bizonylat;
- i) Közösségen belüli értékesítés esetén számla, az áruk kiszállítását igazoló okmány kötelezettnél maradó példánya, a számla pénzügyi teljesítését igazoló bizonylat;
- j) a termék exportját, Közösségen belüli kivitelét igazoló bizonylatok tételes összesítése (kibocsátó, bizonylatszám, teljesítés dátuma, KT-kód, mennyiség, a korábban megfizetett visszaigényelhetővé vált nettó termékdíj összeg).

8. számú melléklet a 102/2007. (XII. 27.) KvVM rendelethez

[11. számú melléklet a 10/1995. (IX. 28.) KTM rendelethez]

Az újrahasználatosság feltételeként elérendő visszagyűjtési arány

Újrahasználható termékdíjköteles termék esetében az általánosan teljesítendő (csomagolás összetevője esetén adott anyagfajtájú és típusú) visszagyűjtési arányszám 60 százalék az alábbi táblázatban szereplő egyes csomagolás-típusokra vonatkozó kivételekkel:

Csomagolás anyaga	Csomagolás típusai	Visszagyűjtési arány (V,%)
Fém	Raklap/Láda/Rekesz	70
Műanyag	Raklap/Láda/Rekesz	70
Fa	Raklap/Láda/Rekesz	70
*Műanyag nehézfém tartalommal	Raklap/Láda/Rekesz	90

* A 94/2002. (V. 5) Korm. rendelet 3. § (6) bekezdés d) pontja alapján a 0,01 tömegszázalékot meghaladó [ólom, kadmium, higany, króm (VI)] nehézfém tartalom esetén.

V = A kötelezett által forgalomba hozott újrahasználatos (csomagolás összetevője esetén adott anyagfajtájú és típusú) termékdíjköteles termék és újrahasználatra visszafogadott termék mennyiségének százalékban kifejezett arányszáma.

**Az önkormányzati és területfejlesztési miniszter
37/2007. (XII. 13.) ÖTM
rendelete
az építésügyi hatósági eljárásokról,
valamint a telekalakítási és az építészeti-műszaki
dokumentációk tartalmáról***

* A rendelet teljes szövege a Magyar Közlöny 2007. december 13-i, 174. számában jelent meg

Kormányhatározat

**A Kormány
2233/2007. (XII. 12.) Korm.
határozata
a közfeladatok felülvizsgálatával kapcsolatos
további feladatokról***

A Kormány a közfeladatokra lefolytatott felülvizsgálat alapján, a vizsgálat céljainak és szempontjainak figyelembevételével – annak érdekében, hogy az állam a meg-

* Kivonatos közlés.

felelő tevékenységeket, a lehetőségekhez illeszkedő mértékben, a leghatékonyabb módon lássa el – a közfeladat-felülvizsgálat további feladatairól a következő határozatot hozza:

1. A Kormány az alábbi területeken szükségesnek tartja vizsgálat elvégzését, valamint a Kormány tájékoztatását a vizsgálat eredményéről, a szükséges javaslatokról és intézkedésekről:

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter fő felelősségével

1.7. Egységes állami erdőkezelés rendszerének kialakítása, az állami tulajdonú erdészeti Zrt.-k szervezeti ésszerűsítése.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
pénzügyminiszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
honvédelmi miniszter

Határidő: 2008. március 31.

1.10. Az erdővel és a hozzá kapcsolódó természeti erőforrásokkal kapcsolatos szakpolitikák megfelelő összhangjának megteremtése, az erdőgazdálkodási és a természetvédelmi szempontok együttes érvényesítése érdekében.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: 2008. március 31.

Az igazságügyi és rendészeti miniszter fő felelősségével

1.19. Egységes nukleáris biztonsági és sugárbiztonsági hatóság létrehozása.

Felelős: igazságügyi és rendészeti miniszter
egészségügyi miniszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
gazdasági és közlekedési miniszter
honvédelmi miniszter

Határidő: 2008. március 31.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter fő felelősségével

1.26. A gazdasági szabályozórendszer „zöldítése”, a környezetvédelmi szempontok fokozottabb megjelenítése.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: az adórendszer átfogó reformjával összhangban

1.27. Az egyes ágazati meteorológiai feladatok elvégzésének integrálása az Országos Meteorológiai Szolgálat szervezetébe az ágazati speciális igények kielégítésének biztosításával, ezzel egységes mérőhálózati rendszer kialakítása.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter
honvédelmi miniszter
gazdasági és közlekedési miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Határidő: javaslatétel és annak végrehajtása: 2008. december 31.

1.28. A természet- és környezetvédelem erőteljesebb érvényesítése érdekében:

- a hatósági feladatot ellátó szervezet létszámfejlesztése a 2009, 2010-es évekre vonatkozóan,
- a természetvédelmi ellenőrző apparátus létszámának további növelése a 2009, 2010-es évekre vonatkozóan,
- természetvédelmi, környezetvédelmi és vízgazdálkodási szakterületet kiszolgáló tudásközpont kialakítása,
- környezeti és természetvédelmi információs rendszer és a környezetállapot-értékelés fejlesztése területén költség-haszon elemzések elvégzése.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Határidő: 2008. június 30.

1.29. Vízgazdálkodással kapcsolatos jogkörök szerkezeti kereteinek felülvizsgálata.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Határidő: 2008. március 31.

Az önkormányzati és területfejlesztési miniszter fő felelősségével

1.41. Egységes közműnyilvántartások kialakítását elősegítő szabályozórendszer kidolgozása.

Felelős: önkormányzati és területfejlesztési miniszter
gazdasági és közlekedési miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Határidő: 2008. augusztus 31.

1.45. A katasztrófavédelmi felelősségi és működési rendszer, valamint folyamatok felülvizsgálata, a professzionális katasztrófavédelmi szervezet szerepének erősítése.

Felelős: önkormányzati és területfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
környezetvédelmi és vízügyi miniszter
gazdasági és közlekedési miniszter
honvédelmi miniszter
egészségügyi miniszter
igazságügyi és rendészeti miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
kormányzati igazgatás összehangolásáért felelős tárca nélküli miniszter

Határidő: javaslatétel és annak végrehajtása: 2008. december 31.

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter fő felelősségével

2.12. Vízkárveszélyes területekre vonatkozó szabályozások felülvizsgálata az építési tilalom hatékonyabb érvényesítése érdekében.

Felelős: környezetvédelmi és vízügyi miniszter, önkormányzati és területfejlesztési miniszter együttes felelősségével

Határidő: 2008. március 31.

Miniszteri utasítás

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
22/2007. (K. V. Ért. 2008. 1.) KvVM
utasítása

a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Egyedi
Iratkezelési Szabályzatának kiadásáról

1. §

(1) A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Egyedi Iratkezelési Szabályzatát az utasítás mellékleteként kiadom.

(2) A minősített iratok kezeléséről külön szabályzat rendelkezik.

2. §

Ez az utasítás kiadmányozása napján* lép hatályba, egyidejűleg

a) a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Iratkezelési Szabályzatának kiadásáról szóló 2/2004. (K. V. Ért. 4.) KvVM utasítás (a továbbiakban: ut.) hatályát veszti,

b) az ut. melléklete szerinti 2805-0-as irattári tétel megőrzési ideje – visszamenőleges hatállyal – 5 évre módosul,

c) a KTM Ügyiratkezelési szabályzatáról szóló 6/1993. (K. É. Ért. 11.) KTM utasítás melléklete és a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium Iratkezelési Szabályzatának kiadásáról szóló 5/1998. (K. É. Ért. 6.) KTM utasítás melléklete szerinti Irattári Terv 2020-as irattári tételének (Társhatóságok és más szervek előterjesztéseinek jogi véleményezése) megőrzési ideje – visszamenőleges hatállyal – 5 évre módosul.

Dr. Fodor Gábor s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Melléklet

a 22/2007. (K. V. Ért. 2008. 1.) KvVM utasításhoz

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium**EGYEDI IRATKEZELÉSI SZABÁLYZATA****1. Általános rész***1.1. Fogalmi meghatározások*

Az iratkezelés során alkalmazott fogalmak felsorolása

- az 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.),
- a 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 335/2005. (XII. 29.) Korm. r.],
- a 24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM együttes rendelet [a továbbiakban: 24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.],
- a 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.),
- 2001. évi XXXV. törvény az elektronikus aláírásról (a továbbiakban: 2001. évi XXXV. tv.)
- 12/2005. (X. 27.) IHM rendelet az elektronikus ügyintézési eljárásban alkalmazható dokumentumok részletes technikai szabályairól [a továbbiakban: 12/2005. (X. 27.) IHM r.],
- 13/2005 (X. 27.) IHM rendelet a papíralapú dokumentumokról elektronikus úton történő másolatkészítésének szabályairól [a továbbiakban: 13/2005. (X. 27.) IHM r.],
- 193/2005 (IX. 22.) Korm. rendelet az elektronikus ügyintézés részletes szabályairól [a továbbiakban: 193/2005. (IX. 22.) Korm. r.], valamint
- az iratkezelési gyakorlatban használt kifejezések alapján került összeállításra.

Alszám: főszám-alszámos iktatás esetén az ügyiraton (főszámon) belüli iratok elkülönítésére, azonosítására szolgáló folyamatos, ismétlés és kihagyás nélküli sorszám. Kezdő irat az 1-es alszámot kapja.

Alszámos iktatás: esetén az ügy külön iktatószámot (sorszámot, főszámot), majd a kezdő irat és minden további, ugyanazon ügyben keletkező irat a főszámon belüli sorszámot, azaz alszámot kap.

Archiválás: az elektronikus dokumentumok, a digitalizált papíralapú iratok és az adatbázisokba rögzített adatok számítástechnikai adathordozón történő biztonságos tárolása.

A/a, ad acta: Az irat ügyintézésének – minden előírt ügyviteli utasítás teljesítése után – befejezetté való nyilvánítása. Utána az irat az átmeneti vagy a Központi Irattárba helyezendő, selejtezéséig, illetve levéltárba adásáig.

Aktív ügyiratdarab: Az éppen zajló ügyintézési fázishoz tartozó ügyiratdarab, amelyhez az újonnan iktatott iratokat rögzíteni kell. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.] Egy ügyiraton belül csak egy ügyiratdarab lehet aktív.

Átmeneti irattár: a Minisztérium által az iktatóhelyhez kapcsolódóan kialakított olyan irattár, amelyben az irattári anyag meghatározott időtartamú átmeneti, selejtezés vagy Központi Irattárba adás előtti őrzése történik. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Átadás: irat, ügyirat vagy irategyüttes kezelési jogosultságának dokumentált átruházása. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Beadvány: valamely szervtől vagy személytől érkező papíralapú vagy elektronikus irat, amely rendeltetésszerűen a Minisztériumnál marad. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Besorolási séma: Az ügyiratok besorolását, osztályozását lehetővé tevő hierarchikus vagy szótár jellegű egymástól függetlenül kialakítható kategória-struktúra. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.]

Besorolás: Az ügyirat módszeres beazonosítása és elrendezése a besorolási séma egy vagy több kiválasztott kategóriájába a megállapodásoknak és eljárási szabályoknak megfelelően. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.]

Címzett: A küldeményen címzettként feltüntetett (papírforma esetén a borítékon, e-mail esetén címzettként megadott) szervezet, szervezeti egység vagy személy.

Csatolás: iratok, ügyiratok átmeneti jellegű összekapcsolása [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Csatolmány: számítógépes ügyiratkezelés esetén általában az elektronikus irat tényleges tartalma, vagy annak egy önálló része. Megjelenési formája általában egy fájl.

Dokumentum: Egyedi egységként kezelhető rögzített információ, vagy objektum. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.] A dokumentum egyedi egységként kezelhető rögzített információ, vagy objektum, mely nyilvántartásba vételét követően maradhat továbbra is dokumentum, vagy irattá nyilvánítható, iktatandó és nem iktatandó besorolást kaphat. A dokumentum papíralapú és elektronikus adathordozón érkezhets, vagy kerülhet kiküldésre. Egy dokumentumnak több verziója lehet, tartalma

* Kiadmányozás napja: 2007. december 21.

az utolsó verzióknak változtatható, mindaddig, amíg a dokumentum véglegesítésre nem kerül.

Elektronikus dokumentum: elektronikus eszköz útján értelmezhető adategyüttes.

Elektronikus irat: számítástechnikai program felhasználásával – elektronikus formában rögzített – elektronikus úton vagy adathordozón érkezett, illetve továbbított irat, amelyet számítástechnikai adathordozón tárolnak, illetve elektronikus eszköz útján értelmezhető adatokat tartalmaz.

Elektronikus aláírás: elektronikus dokumentumhoz azonosítás céljából logikailag hozzárendelt és azzal elválaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat, illetőleg dokumentum. (2001. évi XXXV. tv.). Az elektronikus aláírás alkalmazásának célja a dokumentum hitelesítése, az aláíró azonosítása, a dokumentum tartalmának zárolása és titkosítása az aláírás biztonsági fokától függően.

Elektronikusan aláírt irat: az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. tv.-ben meghatározott, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumba foglalt irat. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] A Minisztériumnál a kimenő iratot minősített elektronikus aláírással kell ellátni a jelenleg érvényben levő Ket. rendelkezések szerint.

Elektronikus küldemény: Elektronikus úton beérkezett, még nem iktatott, de nyilvántartásba vett és nyomon követett dokumentum, valamint elektronikus úton kiküldésre előkészített irat.

Elektronikusan hiteles másolat: valamely papíralapú dokumentumról a 13/2005. (X. 27.) IHM r. szabályai szerint készült, azzal képileg vagy tartalmilag egyező, külön jogszabályban meghatározott joghatás kiváltására alkalmas, elektronikus eszköz útján értelmezhető adategyüttes, kivéve a papíralapú dokumentumba foglalt adategyüttest. [13/2005. (X. 27.) IHM r.]

Elektronikus visszaigazolás: olyan kiadványnak nem minősülő elektronikus dokumentum, amely az elektronikus úton érkezett irat átvételéről értesíti annak küldőjét. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Elektronikus ügyintézés: a közigazgatási hatósági ügyek elektronikus úton történő ellátása, az eközben felmerülő tartalmi és formai kezelési mozzanatok összessége. (Ket.)

Elektronikus út: az eljárási cselekmények az elektronikus adatfeldolgozást, tárolást, illetőleg továbbítást végző vezetékes, rádiótechnikai, optikai vagy más elektromágneses eszközök útján történő végzése. (Ket.)

Előirat: valamely ügyíraton belül egy ügyíratdarabot közvetlenül megelőző másik ügyíratdarab. Az előirat egyben utóirat is lehet: egy őt közvetlenül megelőző másik ügyíratdarabnak az utóirata.

Utóirat: valamely ügyíraton belül egy ügyíratdarabot közvetlenül követő másik ügyíratdarab. Az utóirat egyben előirat is lehet: egy őt közvetlenül követő másik ügyíratdarabnak az előirata.

Előadói ív: az üggyel, a szignálással, a kiadmányozással, az ügyintézéssel és az iratkezeléssel kapcsolatos tartal-

mi és formai (alaki) információkat hordozó, a hozzászerelt iratokkal ügyíratdarabot vagy ügyíratot alkotó, az ügyíratdarab vagy ügyírat elválaszthatatlan részét képező iratkezelési segédeszköz. Az előadói ív egy vagy több lapból állhat. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Elsődleges besorolási séma: A közigazgatási iratkezelésben az elsődleges besorolási séma mindig az Irratári Terv. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.]

Előzményezés: Az a művelet, amely során megállapításra kerül, hogy az új iratot egy már meglévő ügyíratához kell-e rendelni vagy új ügyíratdarabot kell-e nyitni. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.]

Expediálás előkészítése: az irat kézbesítésének előkészítése, borítékolása, a kiküldés módjának meghatározása és átadása kiküldésre az expediáló szervezetnek. Az expediálás előkészítését a felelős szervezeti egységek végzik, de végezheti az expediáló szervezet is.

Expediálás: az irat kézbesítésének előkészítése, a küldemény címzettjének (címzettjeinek), adathordozójának, fajtájának, a kézbesítés módjának és időpontjának meghatározása. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] Az expediálás a szervtől kimenő küldemények tényleges kiküldése az expediálás előkészítése során meghatározott módon.

Expediáló szervezet: A szervtől kimenő papíralapú iratpéldányok tényleges kiküldését, átadását végző szervezet.

Érkeztetés: az érkezett küldemény küldőjének, érkeztetőjének, belső címzettjének, az érkeztetés dátumának, elektronikus úton érkezett küldemény sorszámának, a küldemény adathordozójának, fajtájának és érkezési módjának nyilvántartásba vétele az iktatókönyvben vagy külön érkeztető könyvben. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] Az érkeztetés az írásbeli ügyviteli folyamatnak az iktatást megelőző fázisa, amelynek során megtörténik a küldemény átvétele, érkeztető bélyegző lenyomattal való ellátása a beérkezés dátumának feltüntetésével, valamint a küldő partner és az átvétel adatainak rögzítése. Elektronikus irat beérkezése esetén kitöltésre kerülnek az érkeztető képernyőrovatok; alkalmazása csak osztott iratkezelésben indokolt.

Érkeztető szám: az iratnak (beadványnak) az átvételt követően adott első azonosító jele. Az érkeztető szám egy adott éven belül 1-ről induló folyamatos, ismétlés és kihagyás nélküli sorszám.

Érkeztető könyv: a beadványok (küldemények) nyilvántartására szolgál, amelyben a beadványok az érkeztető szám sorrendjében jelennek meg.

Feladatkör: azoknak a feladatoknak összessége, amelyet a szerv vagy személy végez az ügyintézési munkafolyamat során.

Feladats: számítógépes ügyíratkezelés esetén az a személy, akinek (vagy nevében az erre felhatalmazottnak) joga és egyben feladata az ügyírat, iratpéldány, vagy küldemény kezelésének következő fázisát végrehajtani (iratkezelő, ügyintéző stb.).

Fogalmazvány: a saját szervén belül keletkező olyan irat (dokumentum), amely valamely iratnak még nem vég-

leges, hanem csak tervezett formája (tervezet), de már rendelkezik iktatószámmal. A fogalmazványnak lehet több verziója, a végleges tisztázat kerül kiadmányozásra és iktatásra.

Fokozott biztonságú elektronikus aláírás: elektronikus aláírás, amely megfelel a következő követelményeknek:

- alkalmas az aláíró azonosítására és egyedülállóan hozzáköthető,
- olyan eszközzel hozták létre, mely kizárólag az aláíró befolyása alatt áll,
- a dokumentum tartalmához olyan módon kapcsolódik, hogy minden – az aláírás elhelyezését követően az iraton, illetve dokumentumon tett – módosítás érzékelhető. (2001. évi XXXV. tv.)

Főszám: az ügyirat azonosítására szolgáló, az adott iktatókönyvben (megkülönböztető jelzés és év) folyamatos, ismétlés és kihagyás nélküli sorszám.

Hatáskör: az ügyintézés feladatkörének szintenkénti pontos körülhatárolása, azoknak az ügyeknek összessége, amelyekben a szerv rendeltetésszerűen jogosult és köteles intézkedni.

Időbélyegző: elektronikus dokumentumhoz végérvényesen hozzárendelt vagy azzal logikailag összekapcsolt olyan adat, amely igazolja, hogy az elektronikus dokumentum az időbélyegző elhelyezésének időpontjában változatlan formában létezett. (2001. évi XXXV. tv.)

Iktatás: az irat nyilvántartásba vétele, iktatószámmal történő ellátása az érkeztetést vagy a keletkezést követően az iktatókönyvben, az iraton és az előadói íven. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Iktatásra kijelölt dokumentum: Az iratkezelés során a dokumentumon és az elektronikus iratkezelő rendszerben rögzíteni kell, hogy az adott dokumentum iktatásra kijelölt és mely szervezeti egység feladata az iktatás elvégzése.

Iktatóhelyek: a minisztérium azon szervezeti egységei, ahol a jogosultságot kapott személyek a számítógépes iktatási rendszerben iktatást végezhetnek. Egy szervezeti egységen belül több iktatóhely is kialakítható és több szervezeti egység összevonható egy iktatóhely alá.

Iktatókönyv: olyan nem selejtezhető, hitelesített iratkezelési segédeszköz, amelyben az iratok iktatása történik. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] A szerv rendeltetésszerű működése során keletkezett (nála keletkezett, hozzá intézett és megőrzött) ügyviteli iratok (beadványok, kiadványok, belső ügyviteli iratok) nyilvántartására szolgáló, folyamatos sorszámú oldalakkal ellátott, évenként hitelesítetten megnyitott és lezárt iratnyilvántartó könyv, amely készülhet elektronikus adathordozón is. Azonosítására a megkülönböztető jelzés és az év szolgál.

Iktatószám: olyan egyedi azonosító, amellyel a minisztérium látja el az iktatandó iratot. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] Az iktatókönyv megkülönböztető jelzése, a főszám, (alszámos iktatás esetén az alszám) valamint az iktatókönyv éve adatokból tevődik össze.

Interaktív szolgáltatások: az egyszerű tájékoztatáson túlmenő olyan szolgáltatások, letölthető űrlapok, kereső-

rendszerek, tematikus tájékoztatók, amelyek csak az ügyfél aktivitását igénylik, a szolgáltatást nyújtó szerv által előkészített dokumentumok alapján. (Ket.) Az interaktív szolgáltatásokat a szolgáltató részéről közvetlen emberi közreműködés nélkül informatikai rendszer vagy rendszerek működésén keresztül lehet igénybe venni.

Internetes ügyfélszolgálat: az elektronikus közigazgatási ügyféltájékoztatás és szolgáltatások igénybevételét lehetővé tevő, az ügyintézési lehetőségekről tájékoztatást nyújtó nyilvános internetes felület. (Ket.)

Irat: valamely szerv működése vagy személy tevékenysége során bármely eszköz felhasználásával, bármely eljárással keletkezett vagy hozzá érkezett, egy egységként kezelendő rögzített információ, adategyüttes, amely megjelenhet papíron, mikrofilmen, mágneses, elektronikus vagy bármilyen más adathordozón, tartalma lehet szöveg, adat, számadatsor, grafikon, térkép, tervrajz, vázlat, hang, kép, mozgókép vagy bármely más formában lévő információ vagy ezek kombinációja. (Ltv. mód.)

Az irat azon dokumentumok összessége, amelyek iratkezelési szempontból egy kezelési egységet képeznek. A dokumentumot, ha elnyerte végleges formáját, nyilván tartásba kell venni és irrattá kell nyilvánítani. Egy irat tartalmazhat dokumentumokat, adathordozókat, iratmelléleteket. Azonosítására az aktuális alszám, kezdő irat esetén a főszámon belül az 1-es alszám szolgál.

Iratborító, iratkísérő (Küldeményborító): a küldemény és irat leíró adatait, teljes élettörténetét tartalmazó számítógépes lista.

Iratrári jel: azt jelzi, hogy az ügyirat a megőrzési idő lejártát követően selejtezhető (S), vagy levéltárba adandó (L), illetve nem selejtezhető (N) kategóriába tartozik.

Iratkezelés: az irat készítését, nyilvántartását, rendszerezését és a selejtezhetőség szempontjából történő válogatását, segédletekkel való ellátását, szakszerű és biztonságos megőrzését, használatra bocsátását, selejtezését, illetve levéltárba adását együttesen magába foglaló tevékenység. (Ltv.) Az iratkezelés alatt azokat az iratkezelőket, ügyintézőket által végzett tevékenységeket értjük, melyek az irat mozgásait, állapotváltozásait végigkísérik az érkezéstől az irrattározásig, selejtezésig, iratátadásig.

Iratkezelési szabályzat: a szerv írásbeli ügyintézésére vonatkozó szabályok összessége, amely a szerv szervezeti és működési szabályzata figyelembevételével készül, s amelynek mellékletét képezi az Irratári Terv.

Iratkölcsonzés: az irat visszahozatali kötelezettség melletti kiadása az irrattárból. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Iratpéldány: az iratnak azonos tartalmú, önállóan kezelhető, továbbítható előfordulása. Azonosítása az iktatószámon belüli folyamatos, ismétlés nélküli sorszámmal történik.

Irrattá nyilvánítás: Egyedi eljárás, melynek során manuálisan, vagy előre meghatározott szabályok alapján automatikusan az adott papíralapú vagy elektronikus dokumentumot az adott szervezet működése szempontjából lényegesnek minősítenek, és ezért nyilvántartását és a

vele kapcsolatos műveletek nyomon követését rendelik el. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.]

Irattár: az irattári anyag szakszerű és biztonságos őrzése, valamint kezelésének biztosítása céljából megfelelően kialakított, felszerelt és működtetett fizikai, illetve elektronikus tárolóhely. (Ltv. mód.)

Irattárba helyezés: az ügyirat irattári tételszámmal történő ellátása és irattárban történő dokumentált elhelyezése, illetve kezelési jogának átadása az irattárnak az ügyintézés befejezését követő vagy annak felfüggesztése alatti átmeneti időre. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Irattári anyag: rendeltetésszerűen a szervnél keletkezett, vagy hozzá érkezett és nála maradó, tartalmuk miatt átmeneti vagy végleges megőrzést igénylő, szervesen összetartozó iratok összessége. (Ltv. mód.) A szerv működése során keletkezett vagy hozzá érkezett és rendeltetésszerűen a szervnél maradó dokumentum csak akkor minősül át irattá – válik az irattári anyag részévé –, ha átmeneti vagy végleges megőrzésére tartalmi értéke miatt szüksége van. A Minisztérium erről az irattári terv alapján köteles dönteni, mely elsődleges a besorolási sémák közül.

Irattári Terv: az iratok elsődleges osztályozásának, besorolásának és rendszerezésének alapja. A köziratok rendszerezésének és a selejtezhetőség szempontjából történő válogatásának alapjául szolgáló jegyzék, amely az irattári anyagot tételekre (tárgyi ügykör-csoportokra, indokolt esetben iratfajtákra) tagolva, a minisztérium feladat- és hatásköréhez, valamint szervezetéhez igazodó rendszerezésében sorolja fel, s meghatározza a kiselejtezhető irattári tételekbe tartozó iratok ügyviteli célú megőrzésének időtartamát, továbbá a nem selejtezhető iratok levéltárba adásának határidejét.

Irattári tétel: az iratképző szerv vagy személy ügykörének és szervezetének megfelelően kialakított legkisebb – egyéni irattári őrzési idővel rendelkező – irattári egység, amelybe több egyedi ügy iratai tartoznak. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Irattári tételszám: az iratnak az Irattári Tervben meghatározott tárgyi csoportba és iratfajtába sorolását, selejtezhetőség szerinti csoportosítását, az ügyirat megőrzésére vonatkozó előírást meghatározó kód. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] Az irattári tételszám egyértelműen meghatározza az irattári jelet (az irattári kezelés módját) és a megőrzési időt. Az irattári tételszámot az Irattári Terv alapján az ügy tárgyának ismeretében az érdemi ügyintéző határozza meg.

Irattári tételszámmal való ellátás: Az ügyiratnak az Irattári Tervbe, mint elsődleges besorolási sémába való besorolása. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.] Az ügyiratok egysége elvének érvényesülése érdekében az ügyben keletkezett különböző ügyiratdarabokból összeálló ügyiratnak mindig a leghosszabb megőrzési időt biztosító ügyiratdarab irattári tételszámát kell adni.

Irattározás: az iratkezelés része, az a tevékenység, amelynek során a szerv a működése során keletkező és

hozzá kerülő, rendeltetésszerűen hozzá tartozó és nála maradó iratok irattári rendezését, kezelését és őrzését végzi.

Jóváhagyás: a már felülvizsgált kiadmány (elintézés) tervezet letisztázhatóságát, kiadmányozásra való átadásának engedélyezését jelenti az ügyintéző közvetlen felettese részéről.

Kezelési (ügyviteli) feljegyzések: az ügyirat vagy az egyes iratok kezelésével kapcsolatos, ügykezelőnek szóló vezetői vagy ügyintézői utasítások, amelyek az ügyek tartalmi és/vagy formai intézését érintik.. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Kézbesítés: a küldemény kézbesítőszervezet, személy, adatátviteli eszköz útján történő eljuttatása a címzetthez. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Kézbesítő könyv, kézbesítő lap: az iratok továbbítását, minisztériumon belüli áramlását dokumentáló könyv vagy számítógéppel nyomtatott lista.

Kiadmány: a jóváhagyás után letisztázott és a kiadmányozásra jogosult részéről hiteles aláírással ellátott irat, lepecsételt irat, vagy a megfelelő számítástechnikai művellettel hitelesített elektronikus irat.

Kiadmányozás (kiadványozás): a jóváhagyást követően az irat aláírása, kiadmányozása a kiadmányozásra jogosult által. A már felülvizsgált végleges kiadmány (elintézés) tervezet jóváhagyását, elküldhetőségének engedélyezését jelenti a kiadmányozásra jogosult részéről az aláírási jogosultságnak megfelelően a kiadmány kézi vagy digitális aláírásával.

Kiadmányozó: a Szervezet vezetője részéről kiadmányozási joggal felhatalmazott személy, akinek kiadmányozási hatáskörébe tartozik a kiadmány aláírása.

Közfeladatot ellátó szerv: állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv és személy.

Közirat: a keletkezés idejétől és az őrzés helyétől függetlenül minden olyan irat, amely a közfeladatot ellátó szerv irattári anyagába tartozik, vagy tartozott.

Közlevéltár: a nem selejtezhető köziratokkal kapcsolatos levéltári feladatokat – ideértve a tudományos és igazgatási feladatokat is – végző, közfeladatot ellátó szerv által fenntartott levéltár.

Központi irattár: a minisztérium több szervezeti egysége irattári anyagának selejtezés vagy levéltárba adás előtti őrzésére szolgáló irattár. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Központi elektronikus szolgáltató rendszer: együttesen magába foglalja az elektronikus kormányzati gerinchálózatot, a kormányzati portált, a kormányzati ügyfél tájékoztató központot, az ott megjelenő szolgáltatásokat és ügyintézési lehetőségeket, valamint azok fenntartóit és üzemeltetőit, továbbá biztosítja az ügyfelek számára az elektronikus ügyfélkapu létesítésének lehetőségét. (Ket.)

Küldemény: irat vagy tárgy, amelyet kézbesítés céljából burkolatán vagy a hozzá tartozó listán címezéssel láttak el. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] Minden elektronikus úton érkezett, illetve küldött elektronikus irat is küldeménynek számít.

Küldemény bontása: az érkezett küldemény biztonsági ellenőrzése, felnyitása, olvashatóvá tétele. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Küldésmód: Az iratpéldány vagy a küldemény továbbításának módja (postai sima, tértivevényes, fax, e-mail, biztonságos tárhelyre helyezés, futárszolgálat stb.).

Láttamozás: az elintézési (intézkedési) tervezet (javaslat) felülvizsgálatát, véleményezését (javítását, tudomásul vételét, jóváhagyását) biztosító aláírás vagy kézjegy, illetve ezt helyettesítő számítástechnikai művelet.

Levéltár: a maradandó értékű iratok tartós megőrzésének, levéltári feldolgozásának és rendeltetésszerű használatának biztosítása céljából létesített intézmény.

Levéltárba adás: a lejárt helyben őrzési idejű, maradandó értékű iratok teljes és lezárt évfolyamainak átadása az illetékes közlevéltárnak. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Maradandó értékű irat: gazdasági, társadalmi, politikai, jogi, honvédelmi, nemzetbiztonsági, tudományos, művelődési, műszaki vagy egyéb szempontból jelentős, a történelmi múlt kutatásához, megismeréséhez, illetőleg a közfeladatok folyamatos ellátásához, az állampolgári jogok érvényesítéséhez nélkülözhetetlen, más forrásból nem vagy csak részlegesen megismerhető adatot tartalmazó irat. (Ltv.)

Másodlat: az eredeti irat egyik hiteles példánya, amelyet az első példánnyal azonos módon hitelesítettek. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] A másodlat hitelesítése a gyakorlatban hitelesítési záradékkal történik.

Másolat: az eredeti iratról szövegazonos és alakhű formában, utólag készült egyszerű (nem hitelesített) vagy hiteles (hitelesítési záradékkal ellátott) irat. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Megsemmisítés: a kislejtezett irat végleges, a benne foglalt információ helyreállításának lehetőségét kizáró módon történő hozzáférhetetlenné tétele, törlése. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Mellékelt irat: az iratnak nem szerves része, tartozéka, attól – mint kísérő irattól – elválasztható. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Melléklet: valamely irat szerves tartozéka, annak kiegészítő része, amely elválaszthatatlan attól. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Metaadat: Strukturált, vagy félig-strukturált információ, amely lehetővé teszi iratok létrehozását, kezelését, használatát hosszabb időn át azon tartományokon belül, amelyekben létrehozására sor került és nyomon követését. (MOREQ: Model Requirements for the Management of Electronic Records 2001 March) [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM– NKÖM e. r.]

Megőrzési idő: Az az időtartam, amíg az iratot a Minisztérium irattárában őrizni kell, lejártát követően az irat selejtezésre, levéltári átadásra kerül. A megőrzési idő két részre bontható: átmeneti irattárban és Központi Irattárban történő megőrzésre.

Megőrzési idő lejárat: Az ügy/irat elintézési időpontját követő év január 1-jétől kell számítani az adott irat irat-

tári tételéhez rendelt megőrzési idejének figyelembevételével.

Minősített elektronikus aláírás: olyan – fokozott biztonságú – elektronikus aláírás, amely biztonságos aláírás létrehozó eszközzel készült és amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki. (2001. évi XXXV. tv.)

Mutatózás: a nyilvántartási munkának az iktatást követő szakasza, célja: az irat iktatószámának megállapítása a visszakeresésnél.

Naplózás: az elektronikus iratkezelési rendszerben, a kezelt adatállományokban bekövetkezett események meghatározott körének regisztrálása. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Őrző: az ügyirat, iratpéldány, vagy küldemény megletéért felelős személy.

Postabontás: az ügyviteli folyamatnak az iktatást megelőző fázisa, amely szorosan összekapcsolódik az érkezéssel. A postabontás a beérkezett küldemények borítékjainak felnyitását jelenti. A felbontás nélkül továbbítandó iratoknál az érkeztető bélyegzőlenyomat a borítékra kerül.

Selejtezés: a lejárt megőrzési határidejű iratok kiemelése az irattári anyagból és megsemmisítésre történő előkészítése. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Skontró: az ügyintézés során előfordul, hogy a továbblépéshez az előírások, jogszabályok valamely más – esetleg külső – szervezet tevékenységét elkerülhetetlenné teszi. Ekkor az ügyintézés felfüggesztésre kerül addig, míg a továbblépés lehetségessé nem válik a külső szervezet elvégzi a rárótt feladatot. Ez a felfüggesztés a skontróba helyezés. Az ügyintézési határidő a skontróban töltött idővel meghosszabbodik.

Számítástechnikai adathordozó: számítástechnikai eljárással adatokat rögzítő, tároló adathordozó (mágnesszalag, hajlékony és merevlemez, CD stb.), amely az adatok nyilvántartását, azonosítását, kezelését és visszakeresését biztosítja.

Szerelés: ugyanahhoz az ügyirathoz tartozó ügyiratdarabok (elő- és utóiratok) végleges jellegű összekapcsolása, amelyet az iktatókönyvben és az iratokon egyaránt jelölni kell. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] A szerelt irat lezárt ügyiratdarabként viselkedik.

Szerv: jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet.

Szervezeti és működési szabályzat: a szerv tevékenységének alapidokumentuma, amely rögzíti a szerv, azon belül a szervezeti egység feladatait és a feladatokhoz rendelt hataásköröket.

Szignálás: az ügyben eljárni illetékes szervezeti egység és/vagy ügyintéző személy kijelölése, az elintézési határidő és a feladat meghatározása az ügyben kiadmányozni jogosult részéről. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Szkennelés: a papíralapú dokumentumok képi rögzítése, amely során az archiválás digitális formában történik meg.

Továbbítás: az ügyintézés során az irat eljuttatása az egyik ügyintézési ponttól a másikhoz, amely elektronikusan tárolt irat esetén az irathoz való hozzáférés lehetőségének biztosításával is megvalósulhat. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Történet: a küldemény, az ügyirat, az irat ügyintézése, élettörténete során keletkezett információk együttese.

Ügy: Egyedi közigazgatási eljárás, amelynek iratait egy ügyiratban kell kezelni. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.] Akkor beszélhetünk ügyről, ha meghatározásra került az ügyirat elintézési folyamata, a tevékenységek határidői, az ügyintézésben résztvevő, illetve érintett szerepörök. Egy ügyön belül határidős feladatok irattól függetlenül is keletkezhetnek. Egy adott ügy kezelése az alábbi tevékenységekből áll:

- egyedi azonosító adása, leíró adatainak rögzítése (ügytípus meghatározás, szakalkalmazáshoz rendelés),
- az ügyben lévő iratok nyilvántartása, iktatása, leíró adatainak rögzítése,
- az iratok dokumentumainak kezelése,
- az elvégzendő tevékenységek meghatározása – felelős, határidő megadása (állapotmeghatározás utólagos, munkafolyamat tervezése),
- az elvégzett tevékenységek nyilvántartása – végrehajtó, végrehajtás időpontja, állapotváltozás (manuális vagy automatikus).

Ügyfélkapu: az eszköz, amely biztosítja, hogy az ügyfél egyedileg azonosított módon, biztonságosan léphessen kapcsolatba a központi rendszer útján az elektronikus ügyintézzéssel, illetve szolgáltatást nyújtó szervekkel. (Ket.)

Ügyirat: egy ügyben keletkezett valamennyi irat. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.] A szerv rendeltetésszerű működése, illetve ügyintézése során keletkező irat (megkülönböztető jelölés és főszám, továbbá az ebbe szerelt ügyirat), amely az ügy valamennyi ügyintézési fázisában keletkezett ügyiratdarabot tartalmazza.

Ügyiratdarab: olyan ügyiraton belüli iratok egysége, amelyek az ügyintézés egy elkülönült fázisához tartoznak. [24/2006. (IV. 29.) BM–IHM–NKÖM e. r.] Aktív ügyiratdarab: az éppen zajló ügyintézési fázishoz tartozó ügyiratdarab, amelyhez az újonnan iktatott iratokat rögzíteni kell.

Ügyintéző: az ügy(ek) érdemi intézésére kijelölt személy, az ügy előadója, aki az ügyet döntésre előkészíti. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Ügyintézés: valamely szerv működésével, illetve személy tevékenységével kapcsolatban keletkező ügyek ellátása, az eközben felmerülő tartalmi (érdemi), formai (alaki) kezelési, szóbeli és/vagy írásbeli munkamozzanatok sorozata, összessége.

Ügykezelés: az ügykezelés alatt azt a tevékenységsort értjük, mikor meghatározásra kerül az adott ügy ügymenete, határidő, felelősei.

Ügykör: a szerv vagy személy feladat- és hatáskörébe tartozó, összetartozó vagy hasonló egyedi ügyek meghatározott csoportja. [335/2005. (XII. 29.) Korm. r.]

Ügyvitel: a szerv folyamatos működésének alapja, az ügyintézés egymás utáni résztvékenységeinek (mozzanatainak) sorozata, illetve összessége, amely az ügyintézés formai és technikai feltételeit, a szolgáltatások teljesítését foglalja magában.

A fogalmi definíciók felsorolásán túl az alábbi négy fogalom kiemelt ismertetése a következő:

Iratnyilvántartás: az iratnyilvántartás keretében történik az azonosító és leíró adatainak rögzítése, tárolása (iktatás), valamint az irat elektronikus dokumentum tartalmának a tárolása.

Iratkezelés: az iratkezelés alatt azokat az iratkezelők, ügyintézők által végzett tevékenységeket értjük, melyek az irat mozgásait, állapotváltozásait végigkísérik az érkezéstől az irattározásig, selejtezésig és a levéltári átadásig.

Ügynyilvántartás: az ügynyilvántartás keretében történik az ügy leíró adatainak rögzítése, az adatok tárolása.

Ügykezelés: ügykezelés alatt az ügyintézés lépéseinek meghatározását, követését értjük, határidő és felelős ügyintéző hozzárendelésével. Az ügykezelés támogatása több szinten valósulhat meg:

- ügytípustól független általános ügyintézői információk kezelése,
- az ügyintézés lépései ad-hoc módon egy adott konkrét ügyhöz rendelt tevékenységsorozat,
- ügytípus függő, melyhez szabványosított munkafolyamat rendelhető,
- ügytípus függő, melyet az ügyintézés során feldolgozandó információk kezelésében a szakalkalmazások hozzárendelésével lehet komplex módon támogatni – az adott ügytípusra vonatkozó több ügy információinak a kezelése, statisztikák készítése stb.

1.2. A Iratkezelési Szabályzat hatálya, alkalmazása

Az Irattári Terv az Iratkezelési Szabályzat kötelező mellékletét képezi (1. számú melléklet).

A minisztériumi Iratkezelési Szabályzat jóváhagyásának rendje:

– Az Iratkezelési Szabályzatot a köziratok kezelésének szakmai irányításáért felelős – önkormányzati és területfejlesztési – miniszter hagyja jóvá, a Magyar Országos Levéltárral (a továbbiakban: levéltár) egyetértésben és ezt követően a miniszter adja ki.

– Az iratkezelési tevékenységet a minisztérium valamennyi szervezeti egységénél az Iratkezelési Szabályzat szerint kell ellátni.

– A Iratkezelési Szabályzat előírásainak végrehajtása valamennyi érintett szervezeti egység feladata és a minisztérium minden dolgozójának munkaköri kötelessége.

– A Iratkezelési Szabályzatban leírtakat a hatálybalépés után keletkezett iratanyagok rendszerezésénél kell alkalmazni.

– Az iratkezelésért felelős vezető feladata biztosítani folyamatosan az Iratkezelési Szabályzat karbantartását, összhangban a jogi szabályozás változásával és mindenkor érvényes belső utasításokkal.

1.3. Az iratkezelés felügyelete

– A minisztérium iratkezelésének általános felügyeletét a miniszter, illetőleg az általa az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető látja el, az iratkezelés közvetlen irányítását a szervezeti egységek vezetői végzik.

Az elektronikus iratkezelési rendszer üzemeltetését és informatikai felügyeletét és az elektronikus aláírás tanúsítványok nyilvántartását ellátó szervezeti egység az Ágazati informatikai koordinációs osztály.

Az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető a jogi szakállamtitkár.

Az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető feladata gondoskodni arról, hogy a biztonságos iratkezelés személyi, dologi feltételei és eszközei rendelkezésre álljanak. Ennek érdekében gondoskodik:

– az Iratkezelési Szabályzat végrehajtásának rendszeres ellenőrzéséről, a szabálytalanságok megszüntetéséről, szükség esetén javaslatot tesz a szabályzat módosítására;

– az iratkezelést végző vagy azért felelős személyek képzéséről;

– az iratkezelési segédeszközök (iktatókönyv, név- és tárgymutató, kézbesítőkönyv, iratminták és formanyomtatványok stb.) biztosításáról;

– az elektronikus iratkezelési szoftver hozzáférési jogosultságainak, az egyedi azonosítóknak, a helyettesítési jogoknak, a külső és belső címtáraknak a naprakészen tartásáról;

– a hivatalos és személyes postafiókok szabályozott működéséről, ellenőrzéséről;

– a szervezeti, működési és ügyrendi szabályok, valamint az Irattári Tervek és iratkezelési előírások folyamatos összehangjáról;

– az iratok szakszerű és biztonságos megőrzésére alkalmas irattár kialakításáról és működtetéséről;

– arról, hogy az iratkezelést támogató számítógépes rendszer megfeleljen az Iratkezelési Szabályzatban megfogalmazott elvárásoknak.

A felügyelettel megbízott vezető hatáskörének átruházása esetén rögzíteni kell az átruházott hatáskört ellátó vezető(k) megjelölését, és az általuk ellátandó feladatok felsorolását.

Az Iratkezelési Szabályzat mellett olyan üzemeltetési és adatvédelmi szabályzatot kell kiadni, amely tartalmazza:

– azokat az eljárási szabályokat, technikai és védelmi intézkedéseket, melyek az üzembiztonsági és adatvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek, valamint

– a feladatok és hatáskörök pontos meghatározását.

1.4. Az Irattári Terv kiadásának és módosításának rendje

Az Irattári Terv az Iratkezelési Szabályzat kötelező mellékletét képezi (1. számú melléklet).

Az iratok elsődleges osztályozásának, besorolásának, rendszerezésének alapja az Irattári Terv, mely biztosítja a minisztérium iratanyagának irattározását, archiválását, az ezen iratanyagban való gyors tájékozódást, az iratok meg-

őrzési idejének lejártá utáni selejtezését, illetve levéltárba adását.

Az Irattári Terv határozza meg a minisztérium által ellátott ügykörök iratainak tételszámos rendjét, megőrzési idejét és irattári jelét.

Az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető felelős az Irattári Terv legalább évente történő felülvizsgálatáért és módosításáért a minisztérium feladat- és hatáskörébe bekövetkezett változás, vagy őrzési idő megváltozása esetén.

Abban az esetben, ha a minisztérium feladat- és hatáskörében évközben következik be olyan jelentős változás, mely szükségessé teszi az Irattári Terv ügyköreinek, felelős szervezeteinek módosítását, az Irattári Tervet is aktualizálni kell, mert csak így biztosítható, hogy az iratok iktatásakor az irattári tételszám hozzárendelése is megtörténhessen.

Az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető felelős az Irattári Terv változatainak tárolásáért, az érvényesség időtartamának feltüntetésével.

1.5. Az iratok kezelésének általános követelményei

A minisztérium szervezeti egységei az iratkezelés egyes fázisait önállóan végzik, a nem selejtezhető, maradandó értékű iratok őrzése és levéltárba adása azonban központi-lag történik.

A minisztérium iratkezelésénél az iratok rendszerezését úgy kell elvégezni, hogy a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyek intézése során az azonos ügyre, egy adott tárgyra vonatkozó iratokat egy irategységként, egy ügyiratként kell kezelni.

Az ügyiratdarabok kezelésénél figyelembe kell venni az alábbiakat:

– egy ügyirat egy vagy több ügyiratdarabból állhat,

– az ügyirat létrehozásakor automatikusan ügyiratdarab is létrejön,

– egy ügyiratdarabhoz csak azonos főszámú iratok tartozhatnak.

– egy főszám csak azonos irattári tételszámú ügyiratdarabokat tartalmazhat.

– Az ügyirat szerelése esetén a szerelt ügyirat összes ügyiratdarabja szerelésre kerül.

– A több fázisban intézett ügyek egyes fázisaiban keletkezett iratok ügyiraton belüli irategységnek, ügyiratdarabnak (ügydarabnak) minősülnek. Az egy ügyirathoz tartozó ügyiratdarabok közül mindig van egy és csakis egy aktív ügyiratdarab. Az iktatás során az iktatandó iratot a kiválasztott ügyirat aktív ügyiratdarabjához kell rendelni. Amennyiben az új iktatandó irat egy új ügyintézési fázishoz tartozik (pl. évváltás történt) új ügyiratdarabot kell létrehozni és aktívvá tenni az irat ügyirathoz rendelése előtt.

Az iratok nyilvántartása és az iratforgalom dokumentálása érdekében:

– az iktatásra köteles irat adatait, azok rögzítését, elektronikus iktatókönyvben, kell nyilvántartani,

– az iktatást olyan módon kell végezni, hogy az iktatókönyvet az ügyintézés hiteles dokumentumaként lehessen használni,

– az iratforgalom keretében az átadást-átvételt úgy kell végezni, hogy egyértelműen bizonyítható legyen, hogy ki, mikor, kinek továbbította, adta át az iratot,

– fentiek alapján az ügyintézés folyamata, az iratok útja pontosan követhető, ellenőrizhető, és az iratok holléte naprakészen megállapítható legyen.

Az iratkezelési folyamat szereplőit megszűnés, átszervezés és személyi változás esetén a kezelésükben lévő iratokkal – a nyilvántartások alapján, jegyzőkönyv felvételével – el kell számoltatni.

1.6. Az elektronikus ügyintézés általános szabályai és alkalmazásának követelményei

A Ket X. fejezete, valamint a 193/2005. (IX. 22.) Korm. r. tartalmazza az elektronikus ügyintézással kapcsolatos szabályokat.

Az elektronikus formában intézhető ügyek az alábbiak:

– a kérelem, fellebbezési kérelem, az újrafelvételi kérelem, a méltányossági kérelem és a jogszabályban előírt mellékletek benyújtása,

– a jogsegély iránti kérelem és annak teljesítése,

– hiánypótlási felhívás és a hiánypótlás,

– eljárás irataiba való betekintés,

– az idézés,

– az igazolási kérelem előterjesztése,

– az ügyfél nyilatkozata, bejelentése, a hatósághoz érkezett bármely beadványa,

– a bizonyítékok ügyfél elé tárásának határnapiját tartalmazó felhívás,

– a felügyeleti szerv eljárásához szükséges iratok felterjesztésére szóló felhívás,

– az ügyfél tájékoztatására, értesítésére és felhívásra vonatkozó egyéb hatósági közléseknek az ügyfél tudomására hozására,

– a döntések közlése.

Törvény eltérő rendelkezése hiányában nem alkalmazható elektronikus út az alábbi ügyeknél:

– A Ket. 20. § (6) bekezdése szerinti kérelem vonatkozásában,

– a Ket. 22. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti áttétel esetében, kivéve, ha a kérelem és az ügyben keletkezett valamennyi irat elektronikus formában is rendelkezésre áll,

– a nem elektronikus úton érkezett kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítása és az eljárás megszüntetése tárgyában hozott végzés esetében,

– a hatósági szerződések vonatkozásában,

– a hatóság döntésének bírósági felülvizsgálatával kapcsolatos eljárásban,

– a végrehajtási eljárásra vonatkozó Ket. VIII. fejezet rendelkezései vonatkozásában, az elrendelt fizetési kötelezettség elektronikus úton való teljesíthetőségéről szóló tájékoztatás esetét kivéve.

Törvény eltérő rendelkezése hiányában:

– az ügyfél és az eljárásban részt vevő más személy nem kötelezhető arra, hogy eljárási cselekményeit elektronikus úton végezze,

– az ügyfelet az eljárás bármely szakaszában megilleti az a jog, hogy válasszon az ügyintézés hagyományos és elektronikus formája között,

– az ügyfél abban az esetben is kérheti, hogy a hatóság a döntését hagyományos úton kézbesítse, ha kérelmét elektronikus úton nyújtotta be,

– az ügyfél kérheti, hogy a hatóság a döntés tényéről csak elektronikus értesítést küldjön, és a hatóság a döntését a központi rendszerben biztosított biztonságos, csak az ügyfél számára hozzáférhető, ideiglenes tároló helyre továbbítsa.

A hatóság elektronikus levelezés útján csak azzal az ügyféllel tarthat kapcsolatot, aki e célból a hatóságnak az elektronikus levélcímét átadta, amelynek érvényességéért az ügyfél felelős. Az ügyfél elektronikus elérhetőségi adatait (elektronikus levélcím, telefonszám, mobil-telefonszám, faxszám stb.) a közigazgatási szerv az adat visszavonásáig vagy megszűnéséig kezelheti, más szervnek vagy személynek csak törvény rendelkezése szerint vagy az ügyfél engedélyével adhatja át.

Az elektronikus ügyiratba történő betekintés az általános betekintési szabályok megtartásával és a betekintés dokumentálásával történhet.

A hatóság az eljárás során keletkezett elektronikus dokumentumról a másolat készítés kérésére jogosult személy kérésére, a jogosult választása szerint, hitelesített elektronikus, illetve hagyományos, papíralapú másolatot ad ki.

Jogszabály egyes eljárási cselekmények elektronikus úton való elvégzéséhez elektronikus űrlapot rendszeresíthet.

Törvényben meghatározott esetben, illetve az ügyfél hozzájárulásával sor kerülhet informatikai eszközzel végzett automatizált egyedi döntésre is.

Az elektronikus ügyintézés igénybevételének feltétele, hogy az ügyfél:

– rendelkezzen legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással,

– az a természetes személy ügyfél, aki nem rendelkezik legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással, az elektronikus ügyintézés lehetőségét a központi rendszeren keresztül veheti igénybe. A központi rendszer igénybevételéhez az ügyfél ügyfélkapu létesítését kezdeményezi, azonosítási eljárás keretében kapott egyszer használható kóddal, amelynek alkalmazásával az ügyfélkapu megnyitáshoz szükséges, legfeljebb 5 évig használható egyedi azonosítót képezhet,

– az ügyfél rendelkezzen az elektronikus ügyintézéshez hivatalos célra használható elektronikus levélcímmel.

Az ügyfelek a minisztérium e-ügyintézési rendszerét használhatják:

– párbeszédés üzemmódban, ekkor az ügyfelek, ügyeik elektronikus elintézését csak regisztráció és bejelentkezés után kezdeményezhetik a központi rendszer által szolgáltatott ügyfélkapun keresztül,

– nem párbeszédés üzemmódban, formanyomtatványok kitöltését követően azok e-mail útján vagy elektroni-

kus adathordozón (pl. CD) történő beadásával. Az alkalmazható elektronikus adathordozók ismertetését a 12/2005. (X. 27.) IHM r. 2. sz. mellékletének 2. pontja ismerteti.

A minisztérium hatósági eljárása során – a biztonságos és átlátható ügyintézés érdekében – az elektronikus ügyintézés informatikai támogatásával köteles gondoskodni az ügyfél által elektronikus úton előterjesztett és a hatóság által készített dokumentumok biztonságos kezeléséről. Ennek érdekében:

- az ügyintézés hatáskörébe eső folyamatában biztosítja az elektronikus ügyirat sértetlenségét, megváltoztathatatlanágát,

- az ügyfél számára olyan informatikai megoldások igénybevételét biztosítja, melyek a hatósággal való, az ügyfél számára az elektronikus hatósági ügyintézéshez biztosított levélcíméről kezdeményezett, vagy e levélcímre irányuló kommunikációt, az ügyintézésrel összefüggő adatai megőrzését és az ügyfél számára az általa megismerhető adatokhoz való hozzáférést, illetőleg a hatósággal való elektronikus kapcsolattartás biztonságosságát teszik lehetővé,

- biztosítja az ügyiratba való betekintést, arról hiteles másolat készítését, az ügyirat visszakereshetőségét, jogszabályban meghatározott formában és ideig történő megőrzését,

- az ügyfél az ügyintézés folyamán kérheti, hogy a hatóság küldje meg részére elektronikusan az általa elektronikusan beküldött információkat, és eltérés esetén a megküldéstől számított három napon belül kérheti azok korrekcióját.

A hatósági jogkörrel rendelkező minisztérium az elektronikus ügyintézés, illetve szolgáltatás teljesítéséhez csak olyan informatikai rendszert vehet igénybe, amely biztosítja a hatóságok egymás közötti, valamint az ügyfelekkel való biztonságos kapcsolatát, az adatvédelmi szabályoknak megfelelő adatkezelést és a hiteles dokumentumcserét, az elektronikus iratoknak a jogszabályban meghatározott formában és a levéltári szabályokban meghatározott ideig történő archiválását, továbbá alkalmas más, az említett célt szolgáló informatikai rendszerekkel történő együttműködésre.

1.7. Elektronikus aláírás

A Ket. szerint az elektronikus ügyintézés keretében az ügyfél-azonosítására elsődlegesen az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény szerinti legalább fokozott biztonságú aláírás szolgálhat.

A minisztérium által az elektronikus ügyintézés keretében alkalmazott hivatali aláírásnak tartalmaznia kell időbélyegzőt vagy az időbélyegzővel megegyező formátumban a hatóság saját időforrásán alapuló, szervezeti aláírásával hitelesített időjelzést. A kiadmányozást igénylő elektronikus dokumentumot a hatóság vezetője által kiadmányozásra feljogosított személy olyan minősített elektronikus aláírással látja el, amely a hatóság képviselőjére feljogosítja.

A minisztérium külső partnerekkel folytatott elektronikus iratforgalma során:

- az ügyfél beadványát elektronikus úton akkor fogadhatja, ha az ügyfél legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírásával van ellátva,

- a minisztérium, mint hatóság, döntését, a hatósági bizonyítványt, a szakhatóság állásfoglalását – ha azt elektronikus úton kézbesítik – minősített elektronikus aláírással ellátott dokumentumba foglalva továbbíthatja, szükség szerint időbélyegzővel ellátva.

A minisztérium külső kapcsolataiban a jogbiztonság érdekében az elektronikus aláírás hitelesítője kizárólag minősítéssel rendelkező hitelesítő, szolgáltató szervezet lehet.

Az elektronikus aláírás az elektronikus ügyintézés során az alábbi funkciókban kap szerepet:

- hatóság által kiadmányozott iratok (határozatok, állásfoglalások, bizonyítványok, igazolványok) aláírása,
- ügyfél kérelmének aláírása,
- ügyfél azonosítását szolgáló tanúsítvány használata.

1.8. Az iratkezelés szervezete és módja

A minisztériumban az iratkezelést vegyes iratkezelési szervezettel látják el.

A minisztérium szervezeti egységei az iratkezelés egyes fázisait önállóan végzik, a nem selejtezhető, maradandó értékű iratok őrzése és levéltárba adása azonban központiilag történik.

A minisztériumban a számítógépes iratkezelést központi érkeztetéssel és postázással, valamint szervezeti tagozódásuknak megfelelő osztott iktatással látják el. Mivel a minisztérium több telephellyel rendelkezik, ezért a központi telephelyen kívüli szervezetek érkeztetőhelyként és iktatóhelyként egyaránt működnek. A központ és az azon kívül elhelyezett egységek iratainak érkeztetését és iktatását egymással összhangban kell végezni.

A iratok kezelése elektronikus és papíralapú formában történik.

1.8.1. Papíralapú iratok

A minisztériumnál az iratkezelési feladatok közül:

- központiilag az ügykezelés végzi a bejövő papíralapú postai küldemények fogadásával, felbontásával, érkeztetésével, és szervezeti egységekre való szétosztásával kapcsolatos feladatokat, továbbá az expedíálással, valamint a központi irattár működtetésével kapcsolatos tevékenységet;

- a szervezeti egységek, iktatóhelyek osztott rendszerben végzik a bejövő, kimenő és saját kezdeményezésű papíralapú küldemények iktatását, a szignálást, kiadmányozást és az expedíálás előkészítését, valamint az átmeneti irattár kezelését, továbbá a nem postai úton bejövő papíralapú küldemények fogadásával, érkeztetésével, és szétosztásával kapcsolatos feladatokat.

Az iratok kezelését elektronikus iratkezelő rendszer támogatja.

A központi iratkezelési feladatokat végző szervezeti egység(ek) feladata:

- küldemények átvétele, ellenőrzése,
- küldemények felbontása,
- érkeztetése,
- szervezeti egységekre való szétosztása,
- expedálás,
- Központi Irrattár kezelése,
- selejtezés, megsemmisítés,
- levéltári átadás,
- bélyegző nyilvántartás.

Az elektronikus aláírás tanúsítványok nyilvántartását az Ágazati informatikai koordinációs osztály végzi.

Az osztott, decentralizált iratkezelési feladatokat végző szervezeti egységek feladata:

- a nem postai úton bejövő papíralapú küldemények átvétele, ellenőrzése, felbontása, érkeztetése,
- iktatás (előzményezés, csatolás, szerelés, iktatószám-képzés),
- szignálás, továbbszignálás,
- továbbítás, ügyintézésre átadás,
- ügyintézés (felfüggesztés, skontróba helyezés, ügy lezárás a/a),
- expedálás előkészítése,
- átmeneti irrattár kezelése,
- selejtezés, megsemmisítés.

Központi iratkezelési feladatokat végző szervezeti egység munkakörei/szerepkörei:

- átvevő,
- postabontó,
- érkeztető,
- kézbesítő,
- postázó,
- irrattáros.

Osztott, decentralizált iratkezelési feladatokat végző szervezeti egység(ek)/iktatóhelyek munkakörei/szerepkörei:

- Vezető (szignálást, kiadmányozást végző vezető).
- Iratkezelő (bejövő, kimenő és belső küldemények iktatását, nyomon követését az elektronikus iratkezelési rendszerben végző, valamint a kimenő küldemények expedálásának előkészítését ellátó munkatárs).
- Ügyirat ügyintéző (operatív ügyintézési feladatokat végző munkatárs).

1.8.2. Elektronikus iratok

A minisztériumnál külön utasításban meghatározott esetekben elektronikus ügyintézési rendszer is működik, melynek keretében a beérkező és kimenő elektronikus iratokkal kapcsolatos feladatokat a külön utasítás szerinti szervezeti egységek látják el.

Az elektronikus iratokkal kapcsolatos feladatokat ellátó szervezeti egység iratkezelési feladatai:

- e-postabontás,
- e-érkeztetés,
- e-ügyintézés, dokumentumok kezelése,
- e-dokumentumok kiadmányozása,

– e-dokumentumok továbbítása ügyfélnek (e-mail formájában, elektronikus adathordozón, ideiglenes tárhelyre helyezve).

Az e-ügyintézés folyamatában a feladatok az alábbi szerepkörökhöz rendeltlen kerülnek bemutatásra:

- e-postabontó,
- e-ügyintéző,
- e-kiadmányozó.

A feladatok és szerepek összerendelése:

E-postabontó feladatai:

- manuális érkeztetés, ha a beadvány elektronikus adathordozón érkezett,
- küldemény szétbontása beadványokra,
- a beadványok elektronikus aláírásának és időpecsétjének vizsgálata,
- e-mail cím létezése esetén ügyfélhez rendelés,
- e-mail cím hiánya esetén értesítés a feladónak,
- ügýtípushoz rendelés,
- beadványok továbbítása a megfelelő szakterületre,
- visszaigazolás küldése a feladónak.

E-ügyintéző feladatai:

- az ügyfél aláírásának ellenőrzése,
- az e-dokumentum formátumának ellenőrzése,
- szakterületi illetékesség ellenőrzése,
- az e-dokumentum tartalmának ellenőrzése,
- nem megfelelőségről az ügyfél értesítése,
- ügy indításáról az ügyfél értesítése,
- visszaigazolás figyelése, meg nem történtéről az ügyfél kiértesítése hagyományos módon, papíron.

E-kiadmányozó feladatai:

- ügyfélhez és ügýtípushoz rendelés,
- e-kiadmányozás,
- e-dokumentum kiküldése.

2. Az iratkezelés folyamata

Az iratkezelés folyamaton belüli tevékenységek függetlenek attól, hogy papíralapú iratról vagy elektronikus dokumentumról van szó. Minden típusú iratnál el kell végezni azok érkeztetését, iktatását, szignálását, ügyintézését, kiadmányozását, expedálását, irrattározását.

2.1. Bejövő küldemények kezelése

2.1.1. Küldemények átvétele, ellenőrzése

2.1.1.1. Papíralapú iratok

Papíralapú iratnak tekintendő minden olyan irat, mely papíralapú adathordozón érkezik, keletkezik vagy papíralapúvá konvertálható és papíralapon kiadmányozott.

A Minisztérium a beérkező és kimenő papíralapú iratokat az Ügykezelésen keresztül áramoltatja, a fax és e-mail útján érkező (kinyomtatott) iratok kivételével.

A minisztériumhoz érkehetnek papíralapú iratok:

- postai úton,
- gyors postai úton (futárszolgálat, hivatali kézbesítő által hozott iratok),
- magánfél által személyesen benyújtva,

– telekommunikációs eszközön, ha utána kinyomtatásra kerülnek.

A küldemények átvétele az Ügykezelés postázójában történik. A küldemény átvételére jogosult:

- a címzett vagy az általa megbízott személy,
- a minisztérium vezetője vagy az általa megbízott személy,
- az iratkezelést felügyelő vezető vagy az általa megbízott személy,
- a postai meghatalmazással rendelkező személy,
- ügyfélszolgálati iroda munkatársa,
- hivatali munkaidőn túl az ügyeleti szolgálatot teljesítő személy.

Ha az átvevő nem jogosult átvenni a küldeményt, akkor meg kell adnia a szükséges felvilágosítást a szabályos átvétel lehetséges módjáról, az átvétel helyéről és az átvevő személyéről.

Az átvevő feladata az átvétel során ellenőrizni az alábbiakat:

- jogosult-e a küldemény átvételére,
- szerepel-e különleges kezelési jelzés a küldeményen,
- a kézbesítő okmányon és a küldeményen lévő azonosítási jel egyezik-e,
- a küldemény sértetlen-e, az iratot tartalmazó zárt boríték vagy csomagolás sértetlen-e,
- a címzés helyes-e.

Az átvevő köteles gondoskodni az előírt biztonsági követelmények szerinti feladatok elvégzéséről. A biztonsági vizsgálat a minisztériumnál e feladatra rendszeresített eszközzel, valamint érzékszervi észleléssel, a gyanús jegyek alapján történő ellenőrzést jelenti. A gyanús jelek észlelésekor a küldeményt el kell különíteni, és értesíteni kell a minisztérium illetékes vezetőjét a szükséges intézkedések megtétele céljából.

A biztonsági vizsgálat megtörténtét a küldemény csomagolásán fel kell tüntetni és a vizsgálat megtörténtének tényét az elektronikus iratkezelési rendszerben az érkeztetés vagy iktatás adatai között rögzíteni kell.

Az átvevő feladata a címzettet értesíteni arról, hogy a részére érkezett küldemény átvétele során rendellenességet tapasztalt, így annak további biztonságtechnikai ellenőrzése szükséges.

Az átvevő az átvételt a kézbesítőokmányon olvasható aláírásával és az átvétel dátumának feltüntetésével, bélyegző lenyomattal elismeri.

Ha a küldeményen különleges jelzés szerepel, már az átvételnél annak figyelembevételével köteles az átvevő eljárni. Így azonnal továbbítani kell a címzettnek, illetőleg a szignálásra jogosultnak soron kívül be kell mutatni az „azonnali” és „sürgős” jelzésű küldeményeket, melyeknél az átvételi idejét óra, perc pontossággal kell megjelölni.

Abban az esetben, ha az átvevő a küldeményen sérülést észlel, ennek tényét a kézbesítőokmányon jelölni szükséges és soron kívül ellenőrizni kell a küldemény tartalmának meglétét. A hiányzó iratokról, mellékletekről a küldő szervet, személyt értesíteni kell.

Téves címzés vagy helytelen kézbesítés esetén a küldeményt azonnal továbbítani kell a címzetthez, vagy ha ez nem lehetséges, vissza kell küldeni a feladónak.

2.1.1.2. Elektronikus iratok

A minisztérium a beérkező és kimenő – hatósági ügyekhez kapcsolódó – elektronikus iratokat a Közigazgatási és jogi főosztályon keresztül áramoltatja.

Elektronikus dokumentum:

- az elektronikus ügyintézési rendszer működtetése során bejövő vagy kimenő dokumentum,
- a számítógépes alkalmazások használata során keletkező dokumentumok, melyek ügyintézési szabályainak ismertetésére az Iratkezelési Szabályzat nem tér ki,
- elektronikus faxok,
- e-mail üzenetek.

Az érintett Szervezethez az elektronikus dokumentumok az alábbi csatornákon keresztül érkehetnek be:

- az e-ügyintézési rendszer portál modulján keresztül,
- elektronikus adathordozón,
- az e-mail rendszeren keresztül,
- fax szerveren keresztül.

Az elektronikus küldemények automatikus átvételére az elektronikus iratkezelő rendszer elektronikus ügyintézési modulja jogosult.

Az elektronikus irat átvételének és érkezésének időpontja a fogadó szerv elektronikus rendszere által kiállított elektronikus visszaigazolásban (átvételi nyugtában) szereplő dokumentumon levő időbélyegzőben meghatározott időpont.

A gyors elintézészt igénylő (azonnal, sürgős) elektronikus küldeményt a címzett részére azonnal továbbítani kell.

Az ügyfelek a minisztérium e-ügyintézési rendszerét használhatják:

- párbeszédés üzemmódban, ekkor az ügyfelek, ügyeik elektronikus elintézését csak regisztráció és bejelentkezés után kezdeményezhetik a központi rendszer által szolgáltatott ügyfélkapun keresztül, ekkor a beadvány e-mail formájában érkezik,

- nem párbeszédés üzemmódban, formanyomtatványok kitöltését követően azok e-mailen vagy elektronikus adathordozón (pl. CD) történő beadásával.

Az elektronikus iratot gépi adathordozón (hajlékonylemez, CD ROM stb.) átvenni vagy elküldeni csak papíralapú kísérőlappal lehet. Az adathordozók átvétele az Ügykezelésnél történik.

Átvételkor ellenőrizni kell a kísérőlapon feltüntetett adatok valóságtartalmát. Egy számítógépes adathordozón csak azonos szervezeti egységhez tartozó iratok adhatók át. Amennyiben ezek a feltételek nem teljesülnek, az irat átvételét vissza kell utasítani.

Az adathordozót és a kísérőlapot, mint iratot és mellékelt iratot kell kezelni. A kísérőlapon a címzés adatai mellett fel kell tüntetni a számítógépes adathordozón levő iratok:

- tárgyát,
- a fájl nevét,

- a fájl típusát,
- rendelkezik-e elektronikus aláírással, és
- az adathordozó paramétereit.

A minisztérium működése kapcsán keletkezhetnek olyan dokumentumok, iratok, melyek csak elektronikus formában állnak rendelkezésre, kerülnek megőrzésre.

A minisztérium erre kijelölt szervezeti egységének feladata a beérkező dokumentumok biztonsági szűrésének végrehajtása.

Az elektronikusan érkezett irat átvételét meg kell tagadni, ha az biztonsági kockázatot jelent a minisztérium számítástechnikai rendszerére az alábbiak miatt:

- a minisztérium informatikai rendszeréhez vagy azon keresztül más informatikai rendszerhez való jogosulatlan hozzáférés célját szolgálja,
- a minisztérium informatikai rendszere üzemelésének vagy más személyek hozzáféréseinek jogosulatlan akadályozására irányul,
- a minisztérium informatikai rendszerében lévő adatok jogosulatlan megváltoztatására, hozzáférhetetlenné tételére vagy törlésére irányul.

Amennyiben a beérkezett küldemény nem ment át a biztonsági vizsgálaton, erről a küldőt értesítik és a küldeménnyel a rendszer a továbbiakban nem foglalkozik. Nem kell értesíteni a küldőt, ha már érkezett azonos biztonsági kockázatot jelentő beadvány az adott küldőtől.

2.1.2. Küldemények felbontása és érkeztetése

2.1.2.1. Papíralapú iratok

A minisztériumhoz érkezett és az Ügykezelés által átvett küldeményeket – a minősített iratok kivételével – felbonthatja:

- a címzett,
- a központi iratkezelést felügyelő vezető által megbízott személy,
- a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott szervezeti egység dolgozója.

Az Ügykezelés nem bontja fel az átvett küldeményeket, csak rögzíti a borítékon lévő információkat, majd szervezeti egységek szerint szétválogatja a küldeményeket.

A beérkezett és átvett küldeményeket érkeztető bélyegzővel kell ellátni, mely az évet, hónapot, napot valamint az érkeztetőszámot tartalmazza.

A postabontás során nem kerülnek felbontásra az alábbi iratok:

- az s. k., felbontásra jelzésűek (kivéve felhatalmazás alapján), valamint
- azon küldemények, melyeknél ezt az arra jogosult elrendelte.

A postabontó postabontás során köteles elvégezni az átvételnél részletezett ellenőrzési feladatokat. Amennyiben hiányosságot tár fel, az átvételnél rögzített előírások szerint jár el. Az esetlegesen felmerülő irathiany, hiányzó vagy nem olvasható mellékletek tényét rögzíteni kell és erről tájékoztatni kell a küldőt is. Illetékköteles iratnál ellenőrizni kell az illeték lerovását is (ún. leletezés). (A hiánypótlás intézése a felelős ügyintéző feladata.)

Ha a felbontás alkalmával kiderül, hogy a küldemény pénz vagy egyéb értéket tartalmaz, a felbontó az összeget, illetőleg a küldemény értékét köteles az iratokon vagy feljegyzés formájában az irathoz csatoltan feltüntetni, és a pénzt, illetékbélyeget és egyéb értéket – elismervény ellenében – a pénzkezeléssel megbízott munkatársnak átadni. Az elismervényt az irathoz kell csatolni.

A küldemény borítékját véglegesen az ügyirathoz kell csatolni, ha:

- az ügyirat benyújtásának időpontjához jogkövetkezmény fűződik,
- a beküldő nevét vagy pontos címét csak a borítékról lehet megállapítani,
- a küldemény hiányosan vagy sérülten érkezett meg,
- bűncselekmény vagy szabálysértés gyanúja merül fel,
- reklamáció, panaszos levél érkezik.

Minden küldeményt érkeztetni kell!

Ha a bejövő papíralapú iratok ügyintézéséhez a dokumentumokat beszkennelek, az érkeztetést végző munkatárs feladata rögzíteni a rendszerben és megjelölni az iraton is, hogy az irat szkennelendő, nem szkennelendő, részlegesen szkennelendő. Az érkeztetés végén az iratokat az alábbi három csoportba kell rendszerezni:

- szkennelésre nem kerülő (pl.: egyedi szórólapok, névre szóló meghívók, sk. anyagok),
- szkennelésre kerülő iratok,
- részleges szkennelésre kerülő iratok (pl.: felügyeleti szerv által jóváhagyott, visszaküldött szabályzatnál csak a kísérőlevelet, a határozatot és a jóváhagyást reprezentáló lapokat célszerű beszkennelek).

A bejövő küldemények esetén az elektronikus archiválás javasolt módja első lépésben a dokumentumok centralizált, Ügykezelés általi hálózati szkennelése. (Az érkeztetést követően a szkennelésre jelölt iratokat a központi iratkezelési feladatokat végző szervezeti egység munkatársa beszkennelek a hálózati szkenneren.)

A digitalizált dokumentumok és az adott küldemény összerendelése az érkeztető szám alapján manuálisan, illetve vonalkód alkalmazása esetén automatikusan történhet.

Az érkeztetést az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja két változatban:

- érkeztetés, iktatás nélkül,
- érkeztetés, iktatással egyidejűleg.

A minisztériumi érkeztetés iktatás nélkül történik. Az Ügykezelés érkeztető munkatársa az elektronikus iratkezelési rendszerben kötelezően rögzíti a küldemény borítékon szereplő adatait A címzett kötelezően választandó szervezet, vagy személy lehet. Az érkeztetés végén a rendszer által adott érkeztető számot rá kell vezetni a borítékra vagy iratra.

A beérkezett küldeményekről érkeztető könyv készül, mely az elektronikus iratkezelési rendszerből kinyomtatható.

Az érkeztetéssel egyidejűleg automatikusan kézbesítési tétel készül.

Ezt követően az érkeztetett küldeményeket az elektronikus iratkezelési rendszerből kinyomtatható kézbesítőlap kíséretében, vagy a kézzel vezetett kézbesítőkönyv alapján az érintett szervezeti egységek között – az átvétel dokumentálása mellett – szét kell osztani.

Általános alapelv, hogy szkennelt irat esetén az eredeti irat tárolási helye mindaddig az Ügykezelés, míg az ügy lezárásra nem kerül. Ez azonban nem jelenti az irat irattározását, hanem csak felelős megőrzését. Ilyenkor az irat képe és metaadatai kerülnek elektronikus továbbításra a felelősként megjelölt szervezeti egység vezetője részére.

Nem szkennelt irat esetén az eredeti példány kerül továbbításra, így ennek tárolási helye a felelősként megjelölt szervezeti egység.

Részlegesen szkennelt irat esetén az eredeti irat teljes egészében továbbításra kerül, így ennek tárolási helye a felelősként megjelölt szervezeti egység. Ilyenkor az irat metaadatai és a szkennelt képek kerülnek elektronikus továbbításra a felelősként megjelölt szervezeti egység vezetője részére.

A beszkennt irat papíralapú eredeti példányait mindaddig meg kell őrizni, míg megőrzési idejük le nem jár.

2.1.2.2. Elektronikus iratok

A Minisztériumhoz érkezett és a kijelölt szervezeti egység által átvett elektronikus küldeményeket automatikusan az elektronikus iratkezelő rendszer E-ügyintézési portál modulja bonthatja fel.

Az elektronikusán érkezett iratot iktatás előtt megnyithatóság (olvashatóság) szempontjából ellenőrizni kell. Amennyiben az irat a rendelkezésre álló eszközökkel nem nyitható meg, úgy a küldőt az érkezéstől számított három napon belül értesíteni kell a küldemény értelmezhetetlenségéről és a minisztérium által használt elektronikus úton történő fogadás szabályairól. Ezen iratokat iktatni nem kell.

Amennyiben az elektronikus irat benyújtásához jogkövetkezmény fűződik vagy fűződhet, időbélyegző használatával kell gondoskodni arról, hogy a benyújtás időpontja harmadik fél által is megállapítható legyen.

Minden elektronikus iratot érkeztetni kell. Az elektronikus iraton szereplő elektronikus aláírás érvényességét az iktatás előtt ellenőrizni kell. Amennyiben az elektronikus aláírás nem érvényes, abban az esetben az elektronikus iratot nem lehet az aláíróként megnevezett személyhez rendelni.

A biztonsági vizsgálatot követően, az azon átment elektronikus küldemények érkeztetése történhet:

- manuálisan az e-postabontó által és
- automatikusan az e-ügyintézési portál által.

Manuális érkeztetés

Amennyiben a beadvány elektronikus adathordozón (pl. CD) kerül benyújtásra, akkor az érkeztetés az e-postabontó által manuálisan történik, a kapott dokumentumokat lementi a kijelölt tárterületre, ahonnan ki lehet választani az érkeztetni kívánt tételt. A rendszer automatikusan elvégzi:

- a szervezeti aláírást és időpecsételést,
- az ügyfél elektronikus aláírásának és időpecsétjének vizsgálatát,
- az érkeztető szám generálását,
- a dokumentum érkeztető könyvbe töltését és tulajdonságainak kitöltését.

Az ügyfélhez rendelést manuálisan kell elvégezni a küldő e-mail címe alapján. Ha a küldőnek nincs e-mail címe, akkor az e-postabontó feladata értesítést küldeni a feladónak, és az ügyintézés ezen a ponton megáll. Abban az esetben, ha minden rendben van, az e-postabontó manuálisan kiválasztja az érintett érkeztető könyvet és elvégzi az érkeztetést.

Automatikus érkeztetés

Az e-mail útján érkező dokumentumok esetében automatikusan történik az érkeztetés, a rendszer az e-mail postafiókból elosztja az érkezett küldeményeket az érkeztető könyvekbe. Az ügyintéző bizonyos ügytípusokért felelős, tehát bejelentkezés után csak a saját ügyeihez tartozó dokumentumokat látja.

Az elektronikus úton érkezett küldemények esetében az átvevő a feladónak automatikusan elküldi az átvételt igazoló és az érkeztető számot is tartalmazó visszaigazolást. Az elektronikus úton érkezett dokumentum átvételének és érkezésének időpontja a rendszer által kiállított elektronikus visszaigazolás szereplő dokumentumon lévő időbélyegzőben meghatározott időpont. Az elektronikus úton érkezett irat iktatószámáról az érkeztetési számra hivatkozással a küldőt a beérkezéstől számított 3 napon belül értesíteni kell.

Az elektronikus iratkezelő rendszer E-ügyintézési portál modulja által készített érkeztető könyv mellett az elektronikus úton érkezett dokumentumok az elektronikus iratkezelő rendszer iratkezelő moduljában az iktatással egyidejűleg érkeztetésre kerülnek, központi érkeztető számot kapnak. Így biztosítható, hogy a minisztériumhoz papíralapon vagy elektronikus úton beérkezett dokumentumok teljes körűen egy érkeztető könyvben nyilvántartásra kerüljenek.

Vizsgálati szempontok szerinti ellenőrzés

Az érkeztetést követően az e-ügyintéző feladata az érkeztető könyvébe érkezett dokumentumoknak az alábbi vizsgálati szempontok szerinti ellenőrzése:

- aláírás érvényessége,
- formátum,
- sérülés,
- tartalom, illetékesség.

Az érkeztetést követően első lépésben az e-ügyintézőnek meg kell vizsgálni az aláírással kapcsolatos jellemzőket:

- az ügyfél ellenőrizhetően aláírta-e,
- törvényes-e az aláírás,
- az aláírás/időpecsét érvényes-e.

Abban az esetben, ha valamelyik jellemző nem felel meg az előírásoknak, erről az ügyfelet értesíteni kell.

Második lépésben történik a dokumentum formátum vizsgálata. A törvényi előírások szerint három dokumentumformátumot kell elfogadni, ezek: TXT, RTF, PDF. Abban az esetben, ha a formátum nem felel meg a követelményeknek, erről értesíteni kell az ügyfelet (hagyományos, papíralapú levélben).

Abban az esetben, ha a beadvány megfelel a követelményeknek harmadik lépésben vizsgálni kell, hogy nem sérült-e. Erről az e-ügyintéző a beadvány megfelelő alkalmazással történő megnyitásával győződhet meg. A sérülésről értesíteni kell az ügyfelet (hagyományos, papíralapú levélben).

A vizsgálat utolsó lépéseként következik a tartalmi ellenőrzés:

- az adott érkeztető könyvbe helyesen érkezett-e a beadvány. Abban az esetben, ha az ügyintéző szerint az adott dokumentum nem az ő ügyeihez tartozik, akkor vagy átirányítja a szerinte megfelelő ügytípusba, vagy átteszi egyéb kategóriába. Az egyéb kategóriába áttett dokumentumokat az e-postabontó értelmezi és továbbítja a megfelelő szakterületre.

- ha a dokumentum az e-ügyintézőnél van, meg kell vizsgálni, hogy az adott hatósági ügy jogszabályi előírásai szerint a tartalma teljeskörű-e, ha nem, akkor hiánypótlásra kell felkérni az ügyfelet. Az ügyfélnek 5 napon belül vissza kell igazolni a felszólítást, vagy meg kell küldenie a hiánypótlást; ha nem érkezik visszaigazolás az ügyféltől, akkor az e-ügyintézőnek újabb – hagyományos papíralapú – értesítést kell küldenie az ügyfél részére.

Megfelelő beadvány esetén az ügy elindítható. Az e-ügyintéző feladata az ügyindításról értesítést küldeni az ügyfélnek. Az e-ügyintéző feladata az elektronikus dokumentumok és az adatlap kinyomtatása, valamint átadása iktatásra és ügyintézésre a felelős szervezetnek.

2.1.3. Iktatás

2.1.3.1. Papíralapú iratok

Iktatás módja

A minisztériumban a bejövő küldemények iktatása osztottan, a decentralizált iratkezelési feladatokat végző szervezeti egységek iktatóhelyein történik.

Az iktatóhely iratkezelő munkatársa a küldemények átvételét követően felbontja és csoportosítja azokat, aszerint, hogy iktatásra kötelezettek vagy nem iktatandók.

Nem kell iktatni, de külön jogszabályban meghatározott módon kell nyilvántartani és kezelni:

- a bemutatásra vagy jóváhagyás céljából visszavárolag érkezett iratokat;
- a pénzügyi bizonylatokat, számlákat;
- a munkaügyi nyilvántartásokat;
- a bérszámfejtési iratokat;
- az anyagkezeléssel kapcsolatos nyilvántartásokat;
- az utasításokat;
- az intézkedéseket;
- az „s. k. felbontásra” érkezett iratokat.

A Minisztériumban nem kell iktatni és más módon sem kell nyilvántartásba venni:

- a meghívókat;
- a tananyagokat, a tájékoztatókat;
- az üdvözlő lapokat;
- az előfizetési felhívásokat, a reklámanyagokat, az ajánlatokat, az árjegyzékeket;
- a visszaérkezett térítvevényeket és elektronikus visszaigazolásokat, de a térítvevény visszaérkezésének tényét és időpontját rögzíteni kell az elektronikus iratkezelői rendszerben;

- a közlönyöket, sajtótermékeket;
- nem szigorú számadású bizonylatokat.

Az iktatás két változatban történhet:

- érkeztetett küldemények iktatása,
- iktatás, érkeztetéssel egyidejűleg.

Az iktatásra kijelölt szervezeti egység az iktatási kötelezettséget felülbíráhatja, de ebben az esetben meg kell határozni, hogy mely szervezeti egység illetékes az iktatás elvégzésére. (Az iktató válik az irat felelőssévé.)

A nem iktatandó küldemények csak érkeztető számon szerepelnek az elektronikus iratkezelői rendszerben, nem iktatandó küldemény jelöléssel.

Az iktatóhely iratkezelője az érkeztetett, és iktatásra kötelezett küldeményeket az elektronikus iratkezelő rendszerben iktatja.

Az iktatás történhet:

- a tárolt (beszkennelt) dokumentumképek alapján,
- az eredeti iratok alapján a nem szkennelt iratok esetében, ebben az esetben az iktatást végző munkatárs a rendszerben jelöli, hogy az irat nem szkennelt.

Az iratokat a beérkezés napján, de legkésőbb az azt követő munkanapon be kell iktatni. Soron kívül kell iktatni a határidős iratokat, táviratokat, elsőbbségi küldeményeket, a hivatalból tett intézkedéseket tartalmazó „sürgös” jelzésű iratokat.

Az iratok iktatása úgy történik, hogy abból az irat beérkezésének pontos ideje, az intézkedésre jogosult felelős neve, az irat tárgya, a kezelési feljegyzések, valamint az irat holléte bármikor megállapítható.

Iratazonosítás módja – Iktatószámképzés

A minisztérium alszámokra tagolódó főszámos rendszerű iktatószámképzést alkalmaz.

Az iktatószámképzés decentralizáltan iktatóhelyenként, iktatókönyv-fajtánként éven belüli sorszám (főszám)/alszám szerkezetben történik. Az iktatószám felépítésénél a nyilvántartás mellett az ügyintézés támogatása, az ügyképzés elősegítése érdekében a főszám/alszám típusú iktatószám megoldja az összetartozó, egy-egy ügy intézése során keletkező, bejövő, belső és kimenő iratok összekapcsolását, megkönnyíti a visszakeresést. Ha az iratnak előzménye volt, akkor az adott főszám következő alszámára kell iktatni. Új ügy esetén az első irat új főszámot és az első alszámot kapja meg az iktatás során.

Az ugyanazon ügyben, ugyanabban az évben keletkezett iratokat egy főszámon kell nyilvántartani. Egy iktatókönyvön belül a főszám folyamatos sorszámos rendszerben kerül kiadásra (a program által). Egy ügyirathoz tartozó

zó iratokat az iktatási főszám alatt folyamatosan kiadott al-számokon kell nyilvántartani.

Az iktatást valamennyi szervezeti egységnél, minden évben 1-gyel kell kezdeni, kivételt képez, ha új számítógépes iktató rendszerre évközből történik meg az átállítás. Ilyenkor külön utasításban kell meghatározni az iktatás folyamatosságát.

Több iktatókönyv alkalmazásánál az iktatókönyvben fel kell tüntetni az iktatóhely azonosítóját (szervkód), melyet a minisztérium iratkezelési feladatok felügyeletét ellátó felelős vezetője ad ki és tart nyilván. Az iktatószámoknak mindkét esetben tartalmaznia kell:

- az iktatási főszámot,
- az alszámot,
- az iktatószám kiadásának évét.

Iktatóbélyegző

Az iktatás keretében történik meg az iktatási hely iratkezelő munkatársa által az iratok iktató bélyegzővel való el-látása. Az iktatóbélyegző lenyomatát szabad felületen, le-hetőség szerint az irat jobb felső sarkában kell elhelyezni.

Az iktatószámot a számítógép adja, amit rá kell vezetni az iratra.

Az iktató bélyegző tartalma:

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
..... Szervezeti egység
Érkezett (állítható dátum):
Érkeztetőszám:
Iktatószám:
Határidő:
Mellékletek száma:

Megjegyzés: (pl. ügyintéző, kapják még stb.)

Iktatókönyv, iktatás adatai

Az iktatás céljára évente kötelezően megnyitott, hitelesített iktatókönyvet kell használni. Az iktatást minden évben 1-gyel kell kezdeni.

Az iktatókönyvben az alábbi adatokat kell nyilvántartani az irat teljes élettartamára vonatkozóan:

- iktatószám,
- az iktatás időpontja,
- küldemény érkezésének időpontja, módja, érkeztető száma,
- küldemény elküldésének időpontja, módja,
- küldemény adathordozójának típusa (papíralapú, elektronikus), adathordozója,
- a küldő megnevezése, azonosító adatai,
- a címzett megnevezése, azonosító adatai,
- a küldő iktatószáma (hivatkozási szám),
- mellékletek száma,

– az ügyintéző szervezeti egység és az ügyintéző megnevezése,

– az irat tárgya (az irat tárgymeghatározása bizalmas jellegű adatot nem tartalmazhat),

- az elő- és utóiratok iktatószáma,
- kezelési feljegyzések,
- ügyintézés határideje, és végrehajtásának időpontja,
- az irattári tételszám,
- irattárba helyezés időpontja.

Az iktatókönyv tartalmazhatja még az alábbiakat:

- skontroba helyezés és kivétel dátuma,
- felfüggesztés időpontja, tartama,
- az a/a dátuma,
- a megsemmisítés/levéltárba adás dátuma.

Az irattári tételszám meghatározását:

- az iktatás során,
- de legkésőbb az ügy lezárásakor el kell végezni.

Az irattári tételszám adása az irat lezárásakor történik az Irattári Terv alapján. Az ügyben keletkezett utolsó irat keletkezésekor érvényes Irattári Terv alapján kell az irattári tételszámot felvinni, ennek biztosítására az iratkezelés felügyeletével megbízott vezető feladata biztosítani az Irattári Terv verzióinak tárolását, az érvényesség időtartamának feltüntetésével.

Az elektronikus iratkezelő rendszer garantálja, hogy az ügyirat addig nem zárható le, amíg irattári tételszám alá történő besorolása meg nem történik.

A minisztériumban az elektronikus iratkezelő rendszer alkalmazása miatt nem hagyományos, hanem elektronikus iktatókönyv készül, amely a rendszerből iktatóhelyenként bármikor kinyomtatható.

Az iktatókönyvek az év utolsó munkanapján lezárásra kerülnek, lezárt iktatókönyvbe iktatni nem lehet.

Az elektronikus iratkezelő rendszerből kinyomtatott iktatókönyvet év végén a papíralapú iktatókönyvek zárására vonatkozó szabályok szerint kell lezárni, hitelesíteni és nyilvántartásba venni, majd a tárgyévi irataihoz kell csatolni.

Az iktatókönyvet archiválni kell, külső adathordozóra ki kell menteni és tárolásáról – tűzmentes helyen – az informatikai adatbiztonsági szabályzatban foglaltak szerint gondoskodni kell.

Az iktatókönyv megnevezése szöveges leírást (pl. az iktatást végző szervezeti egység kódja) tartalmaz.

Ügyirat azonosítás

Az ügyirat azonosítása iktatószám (főszám) alapján történik.

Csatolás, szerelés

Az iktatóhely iratkezelőjének feladata az irat iktatása előtt megállapítani – a rendelkezésre álló név- és tárgymutató alapján –, hogy van-e előzménye. Az előzményt az irathoz kell csatolni. Amennyiben csak ideiglenesen, az ügy elintézéséig van szükség az iratokra, akkor csatolásról van szó. E csatolás abban az esetben is szükséges, ha az előírat a korábbi években keletkezett. Amennyiben az ira-

tot nem lehet az előzmény főszámára iktatni, akkor az iktatókönyvben rögzíteni kell, az előirat iktatószámát.

Az előzmény ügyiratot szerelni kell az újonnan létrejött irathoz, ha az ügy lezárása után az összetartozó iratok véglegesen együtt maradnak. A szóbanforgó iratkezelési mozzanatokat az iktatókönyv megfelelő rovatába (elő- és utóiratok iktatószáma) jelölni kell, egy főszám csak azonos irattári tételszámú ügyiratdarabokat tartalmazhat.

Téves iktatás

A téves iktatásnak két a esetét kell kezelni:

- szternózást, pl. többszöri iktatás esetén, ilyenkor a szternózott iktatószám újra nem adható ki,
- átktatást, amikor abból az ügyiratból, amelyikből átktatásra kerül az irat, szternóznia kell az iratot, és új iratként kell újra iktatni. A kapcsolatot az elektronikus iratkezelő rendszer tárolja.

Az elektronikus iratkezelő rendszerben téves iktatás esetén a módosításokat naplózással kell dokumentálni, a tévesen kiadott iktatószám újra nem használható fel.

2.1.3.2. Elektronikus iratok

Az elektronikus iratok esetében azok iktatása történhet automatikusan, illetve nem automatikusan a felelős szervezeti egységek iratkezelői által.

Az automatikus iktatás akkor alkalmazható, ha

- az automatikus iktatásra kijelölt ügytípusok iratai elkülönített fogadási címre érkeznek,
- az automatikus iktatási rendszerbe nem tartozó ügyekhez rendelt iratok benyújtására külön elektronikus fogadási hely áll rendelkezésre,
- a benyújtás szabályairól az ügyfelek részletes tájékoztatást érhetnek el a minisztérium honlapján,
- a minisztérium előzetesen közzétett, automatikus megnyithatóság (olvashatóság) ellenőrzésére alkalmas formátumban (űrlapon) történik a benyújtása,
- jelen szabályzat rendelkezik a tévesen az automatikus iktatási rendszerbe került iratok kezeléséről.

Automatikus iktatási rendszer esetén az elektronikus irat beérkezésekor elküldött automatikus visszaigazolás egyben az iktatásról szóló tájékoztatást is tartalmazza.

Nem automatikus iktatási rendszer esetén a felelős szervezet iratkezelőjének feladata a bejövő elektronikus dokumentumok iktatása és nyilvántartásba vétele az elektronikus iratkezelő rendszerben. Az elektronikus érkezett irat iktatószámáról – az érkeztető számra való hivatkozással – a küldőt a beérkezéstől számított három napon belül elektronikus úton értesíteni kell.

Az e-ügyintézési rendszer alkalmazása esetén, ha az e-ügyintéző az elektronikus dokumentum vizsgálatát az előírt szempontok szerint elvégezte, a dokumentumot megfelelőnek találta, az elektronikus dokumentumot és a dokumentum adatlapját kinyomtatja és átadja ügyintézésre az ügyet intéző felelős szervezetnek, ahol az iratkezelő elvégzi az iktatást. Az adatlapon – és ha van, az iratborítón is – jelezni kell, hogy e-dokumentumról van szó.

Az iktatószámot manuálisan a dokumentum adatlapjára és a dokumentumra is rá kell írni.

Vonalkóddal ellátott iratnak (esetleg boríték) a vonalkódot tartalmazó területére bélyegezni, vagy kézzel írni szigorúan tilos!

A feladóval – az érkeztető számra való hivatkozással – az iktatószámot közölni kell, mert a továbbiakban ez a hivatkozási szám az ügyintézés folyamatában.

Az elektronikus iratok iktatási szabályai megegyeznek a papíralapú iratoknál leírtakkal.

2.1.4. Szignálás, továbbbszignálás

2.1.4.1. Papíralapú iratok

Az érintett szervezeti egység iratkezelőjének feladata az érkezett iratokat szignálásra bemutatni. A szervezeti egységek vezetőinek, vagy megbízottjuknak feladata a szignálás.

A szignálás történhet:

- az érkeztetést követően, de még az iktatás megelőzően,
- iktatást követően, ha a szervezeti egység vezetője így rendelkezik.

Szignálás nélkül lehet az iratot továbbítani, jól meghatározott iratcsoportok esetén ahhoz az ügyintézőhöz, aki illetékes az ügyben eljárni, az iratkezelési feljegyzéseket megtenni, illetve abban az esetben, ha az ügy, ügycsoport feldolgozására illetékes szervezeti egység már korábban ki lett jelölve.

A szignálás során meghatározásra kerülnek:

- a kijelölt felelős szervezeti egység vezetőjének neve vagy a felelős ügyintéző neve,
- az elvégzendő feladatok, elvárt intézkedések,
- a határidők,
- a még példányt kapó személyek neve,
- a sürgősségi fok.

A szignálás, továbbbszignálás történhet:

- manuálisan a szignálási adatok közvetlenül az iraton történő feltüntetésével. Ebben az esetben a szignálást követően az iratkezelő feladata a felelős ügyintéző nevét és a szignálási adatokat az elektronikus iratkezelő rendszerben rögzíteni;

- a szervezeti egység vezetői, vagy megbízottjuk a szignálási adatokat közvetlenül az elektronikus iratkezelő rendszerbe is rögzíthetik.

Abban az esetben, ha felelősként szervezeti egység kerül meghatározásra, akkor a szervezeti egység vezetőjének feladata, hogy az ügy intézéséért felelős ügyintézőt kijelölje, az iratot továbbbszignálja.

Téves szignálás esetén a szervezeti egység vezetője illetékeségből is továbbbszignálhatja az iratot más szervezeti egység vezetőjének.

2.1.4.2. Elektronikus iratok

Az elektronikus iratok szignálási szabályai megegyeznek a papíralapú iratoknál leírtakkal.

2.1.5. Továbbítás, ügyintézésre átadás

2.1.5.1. Papíralapú iratok

Az iktatóhely iratkezelője az iktatott iratokat borítóval (előadói ív) látja el, mely az elektronikus iratkezelő rend-

szerből nyomtatható ki. Iratborítót minden esetben, minden iktatásra került irathoz célszerű használni:

- alszámos iktatásnál, hogy az ügy iratai együtt tarthatók legyenek,
- olyan esetekben, ha az ügy intézésében több szervezeti egység vesz részt.

Az iratkezelő feladata a kiszignált, iktatott iratok továbbítása a felelősökhöz. Az irat fizikai továbbítása kézbesítőkönyvvel történik. Az ügyiratok és ügyiratpéldányok személyre szóló átadása, az átadás időpontja, az irat új felelőse a rendszerben automatikusan naplózásra kerül.

Az elektronikus iratkezelő rendszerben a küldemények, ügyiratok és iratpéldányok átadását és átvételét lehet végrehajtani, jegyezni az átadó és átvevő személyét, az átadás-átvétel időpontját, továbbá lehetőség van a kézbesítőlapok kinyomtatására is.

2.1.5.2. Elektronikus iratok

A kinyomtatott, iktatott elektronikus iratok továbbítása, ügyintézésre átadása nem egyezik meg a papíralapú iratoknál leírtakkal.

Minden esetben, amikor az elektronikus dokumentum átadásra kerül a hagyományos ügyintézésnek az elektronikus iratkezelő rendszeren keresztül, ezt a tényt rögzíteni kell a rendszer E-ügyintézési portál moduljában is, nyilvántartva az alábbi időpontokat:

- azt az időpontot, amikor az elektronikus iratkezelő rendszer hagyományos ügyintézésre átvette az e-ügyintézésről a bejövő dokumentumot – elektronikus iratkezelő rendszer átvette jelöléssel,
- azt az időpontot, amikor az e-ügyintézési rendszerből kikerült a dokumentum, tehát az e-ügyintézés átadta a hagyományos ügyintézésnek – elektronikus iratkezelő rendszernek jelöléssel átadta.

Abban az esetben, amikor az ügyintéző elkezd foglalkozni egy elektronikus dokumentummal, zárolnia kell azt, jelezve, hogy a feldolgozás alatt más ne foglalkozzon vele.

2.2. Kimenő küldemények kezelése

2.2.1. Ügyintézés

2.2.1.1. Papíralapú iratok

A minisztériumtól papíralapú küldemények kiküldésre kerülhetnek:

- postai úton,
- gyors postai úton (futárszolgálat, hivatali kézbesítő által személyes kézbesítéssel),
- telekommunikációs eszközön, ha a küldemény kinyomtatott példánya kerül nyilvántartásba vételre.

Ez a fejezet a kimenő papíralapú iratok kezelésére vonatkozó szabályokat tartalmazza. A kiadmányozás és az iktatás sorrendje a szervezeti egységeknél kialakult ügyintézési gyakorlatnak megfelelően változhat.

Abban az esetben, ha a kiadmányozás előtt iktatott irat nem kerül kiadmányozásra, sztoronózni kell azt az ügyiratból „sikertelen kiadmányozás” megjegyzéssel.

A kimenő iratok a minisztérium szervezeti egységei által végzett ügyintézési tevékenység során keletkeznek,

vagy a bejövő küldeményekhez kapcsolódóan, vagy saját kezdeményezés alapján.

Az intézkedésre kijelölt felelős ügyintéző az ügyintézés során saját hatáskörben vagy más szervezeti egységek bevonásával intézi el az ügyeket, így a bejövő irathoz kapcsolódhat belső levelezés és válaszlevél-készítés, saját kezdeményezésre szintén készülhet kiküldendő irat, vagy belső levél. A szakmai ügyintézési eljárások menetét a minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatában és egyéb ügyviteli szabályzataiban kell rögzíteni.

Az felelős ügyintéző feladata az ügyirat intézése, a határidő betartása, majd az ügyirat lezárása és irattározása.

Az irat iratborító belső oldalai szolgálnak az ügy intézése során teendő intézkedések, valamint az elintézés tényének rögzítésére.

Skontróba helyezés, visszavétel

Az ügyért felelős ügyintéző jogosult az ügyiratot skontróba helyezni, azaz felfüggeszteni a határidejét. Skontróba kell helyezni azt az iratot, amelynek végleges elintézése valamilyen közbeeső intézkedés elvégzése, feltétel bekövetkezése vagy megszűnése után válik lehetővé. Fő oka az, ha az ügyintéző olyan művelet végrehajtására vár, amelynek elvégzése hatáskörén kívül esik, nem tőle függ (pl. állásfoglalás bekérése független szakértőtől). Skontróból visszavételkor az ügyirat határideje automatikusan meghosszabbodik a skontróban töltött idővel.

Lezárás (a/a-ba helyezés)

Az ügyért felelős ügyintéző feladata az ügyirat lezárása, ha egy ügy befejeződött. Ekkor vagy záráskor kell megadni az irattári tételszámot, mely megjelöli az ügyirat témáját, a megőrzési idejét, és az irattári jelét (selejtezhető, levéltárba adandó stb.), valamint az irat tárolási helyét, amely lehet az átmeneti vagy a központi irattár.

Előfordulnak olyan iratok, melyek nem igényelnek tényleges ügyintézacst, de mégis iktatásra kerülnek (pl. lényeges meghívók stb.). Ilyen esetben az elektronikus iratkezelő rendszer lehetővé teszi az iktatás utáni azonnali lezárást.

Ügyirat átmeneti irattárba küldése

A felelős ügyintéző – és nem a titkárnő – feladata átmeneti irattárba küldeni az elintézett, lezárt (a/a-ba helyezett), további érdemi ügyintézacst nem igénylő, kiadmányozott, irattári tételszámmal ellátott iratokat.

Irattárba helyezés előtt az ügyintézőnek az ügyirathoz – ha eddig nem történt meg – hozzá kell rendelnie az irattári tételszámot, és meg kell vizsgálni, hogy az előírt kezelési és kiadási utasítások teljesültek-e.

A felelős ügyintéző feladata és felelőssége az Ügykezelés részére elkülönítetten megsemmisítésre előkészíteni és átadni:

- az átmeneti irattározásra előkészített ügyiratokból a feleslegessé vált munkapéldányokat és másolatokat,
- a nem intézkedésre, hanem tájékoztatásra, betekintésre stb. kapott (másolati) példányokat a munka befejezése után,

– a készített piszkozatokat, megőrzésre nem kötelezett verziókat (tervezeteket), másolatokat, melyeket a selejtezési eljárás mellőzésével meg kell semmisíteni.

Iratokat, borítékokat kizárólag iratmegsemmisítővel lehet megsemmisíteni a minisztériumban alkalmazott biztonsági fokozatú berendezést használva, szemetes kosárba nem dobhatók ki.

Az ügyintézési tevékenység nyomon követését az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja.

2.2.1.2. Elektronikus iratok

A Minisztériumtól elektronikus küldemények kiküldésére kerülhetnek:

- elektronikus adathordozón,
- e-mail útján,
- elektronikus fax, illetve
- az E-ügyintézési rendszer keretében e-mail és csatolmány formájában.

Az ügyintézési eljárásra vonatkozó általános szabályok megegyeznek a papíralapú iratoknál leírtakkal.

2.2.2. Kiadmányozás

2.2.2.1. Papíralapú iratok

A kiadmányozás keretében történik meg a minisztérium aláírási rendjében rögzített jogosultságoknak megfelelően a kimenő küldemények szignózása, aláíratatása.

Külső szervhez vagy személyhez kiadmányt csak hitelesen lehet továbbítani. Az eredeti aláírásra kerülő irat akkor hiteles kiadmány, ha

- az illetékes kiadmányozó saját kezűleg aláírja,
- a kiadmányozó neve mellett az „s. k.,” jelzés szerepel, és a hitelesítésre felhatalmazott személy azt aláírásával igazolja, továbbá
- a kiadmányozó, illetve felhatalmazott személy aláírása mellett a hivatalos bélyegzőlenyomat szerepel.

Nyomdai úton sokszorosított irat esetén elegendő:

- a kiadmányozó neve mellett az „s. k.,” jelzés, vagy a kiadmányozó alakhú aláírás-mintája, és
- a kiadmányozó bélyegzőlenyomata.

2.2.2.2. Elektronikus iratok

Az ügyintézési tevékenység során keletkezett elektronikus úton kiküldésre kerülő dokumentumokat kiadmányozni kell. A kiadmányozás az elektronikus iratkezelő rendszerben történik.

A minisztérium által készített elektronikus irat hitelesítésére minősített elektronikus aláírást és a kiadmányozás időpontját dokumentáló időbélyegzőt kell alkalmazni. A minisztérium a kimenő e-dokumentumokat minősített elektronikus aláírással ellátva kiadmányozza.

Kiadmányozást indítani csak ügyfélhez rendelt dokumentumok esetén lehet. Az e-kiadmányozó feladata az ügyfélhez és ügýtípushoz rendelés, valamint a kiküldés.

Az ügyintéző az aláírását tartalmazó chipkártyát behelyezi a kártyaolvasóba és személyes PIN-kódjának megadásával előállítja a minősített aláírást.

A hatóság döntését, a határozatokat, a hatósági bizonyítványt, a hatósági igazolványt, a szakhatóság állásfoglalását – ha azt elektronikus úton kézbesítik – minősített

elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumba kell foglalni. Az elektronikus dokumentum esetében jogszabály időbélyegző alkalmazását írhatja elő.

Az elektronikus iratkezelő rendszer E-ügyintézési portál modulja nyilvántartja azt az időpontot mikor a hagyományos ügyintézésről átkerült az e-ügyintézéshez a kiadmányozható dokumentum – elektronikus iratkezelő rendszertől átvette jelöléssel.

2.2.3. Iktatás, expedálás előkészítése

2.2.3.1. Papíralapú iratok

Az iktatóhelyek iratkezelői és más jogosultságot kapó munkatársai végzik a kimenő küldemények iktatását az elektronikus iratkezelő rendszerben. Az iktatást végző munkatárs feladata a címzetteknek szóló iratokra és a maradó iratpéldányra az iktatószámot rávezetni.

Az iktatással kapcsolatos részletes szabályok a bejövő küldeményeknél kerültek ismertetésre.

Az iratkezelő feladata ellenőrizni, hogy az aláírt, hitelesített és bélyegzőlenyomattal ellátott iratokon végrehajtottak-e minden kiadói utasítást, ellenőrizni kell a mellékletek meglétét.

Az iktatóhelyek iratkezelőinek feladata az expedálás előkészítése keretében az iktatott és kiadmányozott iratokat borítékolni, ha szükséges, ki kell állítani az ajánlott küldemények feladójegyzékét vagy a tértivevényt.

Az iktatóhelyek iratkezelői a küldeményeket naponta az Ügykezelés postázójába adják le, a kézbesítéshez ki kell nyomtatni az elektronikus iratkezelő rendszerből a kézbesítő lapot. Kézbesítő könyvet is lehet használni.

Az azonos tartalmú és több szervnek/szervezeti egységnek kiküldött körlevelek, utasítások, feljegyzések, tájékoztatók, értesítések szétosztásához az elektronikus iratkezelő rendszerből kinyomtatható elosztóívet célszerű használni.

Az iratok továbbítása az iktató helyekről az expedálást végző szervezeti egység részére a kézbesítőlap felhasználásával történik. Kézbesítő könyvet is lehet használni. Az átvétel tényét az átvevő aláírásával igazolja.

Az elektronikus iratkezelő rendszerből a küldemények, ügyiratok és iratpéldányok átadását és átvételét lehet végrehajtani, jegyezni lehet az átadó és átvevő személyét, az átadás-átvétel időpontját.

Amennyiben kimenő papíralapú iratok szkennelésre kerülnek, azok archiválása, szkennelése központilag a központi iratkezelési feladatokat ellátó szervezeti egységnél történik, a küldő szervezeti egység által az iktató leíron rögzített intézkedésnek megfelelően, mely lehet nem szkennelt, szkennelt, részlegesen szkennelt jelzés. Az Ügykezelés munkatársa elvégzi a szkennelést, és ennek megtörténtét rögzíti az elektronikus iratkezelő rendszerben, elvégzi az összerendelést.

A beszkennelt irat papíralapú eredeti példányait mindaddig meg kell őrizni, míg megőrzési idejük le nem jár.

2.2.3.2. Elektronikus iratok

Az iktatóhelyek iratkezelői végzik a kimenő elektronikus küldemények iktatását az elektronikus iratkezelő rend-

szerben az előző pontokban leírtak szerint. Az iktatószámot manuálisan a dokumentum adatlapjára és a dokumentumra is rá kell írni.

Az elektronikus iratoknál nem jelenik meg hagyományos expedálás előkészítése tevékenység.

2.2.4. Expediálás

2.2.4.1. Papíralapú iratok

Az expedálást az Ügykezelés végzi.

Az Ügykezelés iratkezelőjének ellenőriznie kell, hogy a hitelesített iratokon végrehajtottak-e minden kiadói utasítást, és a mellékleteket csatolták-e. E feladat elvégzése után dokumentálni kell a nyilvántartással, továbbítással kapcsolatos információkat.

A szervezeti egységektől, iktatóhelyektől átvett küldeményeket csoportosítani kell a továbbítás módja szerint (posta, hivatali kézbesítés, futárszolgálat). Postai küldemények esetén sima, elsőbbségi, ajánlott, tértivevényes kategóriák szerint is el kell végezni a csoportosítást.

Az Ügykezelés expedáló munkatársai a postai küldeményeket bérmentesítik.

Az elsőbbségi, ajánlott és a tértivevényes postára adandó küldeményekhez az elektronikus iratkezelő rendszerből ki kell nyomtatni a Postaküldemények feladójegyzékét.

A sima küldeményeket összesen darabszámmra, az ajánlott és a tértivevényes küldeményeket a Postaküldemények feladójegyzékei szerint adják át.

A személyesen kézbesítendő küldeményeknél a kézbesítéséről az Ügykezelés gondoskodik a kézbesítőkönyvben igazoltatva az átvételt a címzett-tel, vagy külső szolgálat igénybevétele esetén annak képviselőjével.

2.2.4.2. Elektronikus iratok

Elektronikus levélben iratot csak akkor lehet küldeni, ha azt a címzett – elektronikus levélcíme megadásával – kifejezetten kéri.

Az elektronikus irat elküldése időpontjának dokumentálására időbélyegzőt kell használni.

Amennyiben az elektronikus levél kiküldése meghiúsul, az elektronikus irat papíralapú hiteles változatát hagyományos kézbesítési módszerrel kell megküldeni a címzettnek.

Az e-ügyintézési rendszerben az ügyfél részére küldött válasz minden esetben, elektronikus formában, e-mail üzenetként kerül kiküldésre, kivéve, ha azt az ügyfél más formában kérte.

A rendszer kiadmányozási funkciója automatikusan elküldi az aláírt dokumentumot az ügyfélnek, az e-mail tárgyába beteszi az iktatószámot, majd az aláírt dokumentumot (csatolmány) feltölti a dokumentumtárba.

Az elektronikus irat elküldése időpontjának dokumentálására időbélyegzőt kell használni.

Az e-ügyintézési rendszer keretében a dokumentumok kiküldése történhet:

- e-mail és csatolmány küldésével,
- ideiglenes biztonságos tárhelyen elhelyezve.

Minden kiadmányozott dokumentum kiküldése után a rendszer figyel, hogy 5 napon belül beérkezett-e a visszaigazolás az ügyféltől. Abban az esetben, ha visszaigazolás nem érkezik, akkor az e-ügyintéző feladata az ügyfél részére – hagyományos papíralapon – értesítést küldeni.

2.3. A papíralapú és elektronikus iratokat érintő egyes rendelkezések

Az elektronikus ügyintézés és a hagyományos ügyintézés szoros kapcsolatban van egymással, így biztosítani kell az összekapcsolásukat biztosító eljárásokat, melyek az alábbiak:

– A papíralapú dokumentumról elektronikus úton történő másolat – 13/2005. (X. 27.) IHM r.-ben foglaltaknak megfelelő – készítése,

– Az elektronikus dokumentumról papíralapú másolat – 193/2005. (IX. 22.) Korm. r. 26. §-ában foglaltaknak megfelelő – készítése,

– Elektronikus adathordozón nem elektronikus úton benyújtott elektronikus dokumentumról elektronikus másolat – 193/2005. (IX. 22.) Korm. r. 27. §-ában foglaltaknak megfelelő – készítése,

– Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában nem követhető meg az ügyféltől, hogy ugyanazon beadványát egyidejűleg több módon küldje meg a hatóságnak,

– Az elektronikus dokumentum a 193/2005. (IX. 22.) Korm. r. 26. §-a vagy 27. §-a rendelkezései szerint készített másolatának joghatása a közigazgatási hatósági eljárás során megegyezik az eredeti elektronikus dokumentumával.

A minisztérium akkor is készíthet és tárolhat elektronikus formában valamely iratot, ha azt az ügyfél részére eredetiben papíralapon küldi meg, különösen, ha azt az ügyfél kérte vagy a jogszabály postai kézbesítését ír elő. Ebben az esetben az elektronikus formában kiadmányozott iratra fel kell jegyezni, hogy az ügyfél számára papíralapon lett eredetiben megküldve.

A minisztérium az ügyintézési eljárás során keletkezett elektronikus dokumentumról a másolat készítés kérésére jogosult személy kérésére, a jogosult választása szerint, hitelesített elektronikus, illetve hagyományos, papíralapú másolatot adhat ki.

A papíralapú dokumentumról elektronikus úton történő másolat készítésének szabályai:

A papíralapú dokumentumról elektronikus úton történő másolat készíthető a közokirat kiállítására jogosult által, mely esetben az elektronikus másolatot olyan formában kell létrehozni, amelyből a külön jogszabály által meghatározott formátumok valamelyike információvesztés nélkül előállítható.

Az elektronikus másolatot a következő metaadatok elhelyezésével kell létrehozni:

- A papíralapú dokumentum megnevezése,
- a papíralapú dokumentum fizikai méretei,
- a másolatkészítő szervezet megnevezése és a másolatkészítő személy neve,

– a másolatkészítő rendszer, illetve a másolatkészítési szabályzat pontos megnevezése és verziószáma,

– a másolatkészítés időpontja,

– az érvényességi idő, vagy annak jelzése, hogy az érvényességi idő nem meghatározott.

A metaadatok elhelyezését követően az elektronikus másolatot hitelesítési záradékkal kell ellátni: „Az eredeti papíralapú dokumentummal egyező”.

Az elektronikus másolatkészítés történhet:

– közokirat kiállítására jogosult által,

– gazdálkodó szervezet által kiállított vagy őrzött okiratról,

– gazdálkodó szervezet által számviteli bizonylatról.

A papíralapú közokiratról készített elektronikus másolat készítése esetén a közokirat kiállítására jogosult a másolatot olyan minősített elektronikus aláírással látja el, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy jogosult-e a közokirat kiállítására és az aláírás megfelel a külön jogszabályban a hivatali aláírással kapcsolatban megállapított követelményeknek.

Az aláíró kiadmányozásra jogosult személy lehet, az elhelyezett aláírás mellett időbélyegzőt vagy a közokirat kiállítására jogosult saját erőforrásán alapuló, elektronikus aláírásával hitelesített időjelzését kell elhelyezni.

Abban az esetben, ha a papíralapú teljes bizonyító erejű magánokiratot a gazdálkodó szerv állította ki, akkor az erről az okiratról készített elektronikus másolat esetén a gazdálkodó szervezetnek kell, mint másolatkészítőnek a papíralapú okiratnak való képi vagy tartalmi megfelelést biztosítania.

A papíralapú számviteli bizonylatról az azt kiállító vagy őrző gazdálkodó szervezet által készített elektronikus másolat esetén biztosítani kell a papíralapú okiratnak való képi megfelelést.

Ebben az esetben is biztosítani kell a papíralapú irat megőrzését az iratkezelés általános szabályai szerinti selejtezéséig.

Ahol jogszabály valamely jognak, döntésnek, ténynek vagy más adatnak iratra történő feljegyzését vagy rávezetését rendeli el, illetve valamely irat záradékolásáról vagy kijavításáról rendelkezik, azon érteni kell a feljegyzéssel érintett, módosított elektronikus dokumentumot is, ha a módosított elektronikus dokumentumból egyértelműen kitűnik:

- az eredeti elektronikus dokumentum teljes tartalma,
- a feljegyzés ténye és
- a feljegyzés tartalma.

Az elektronikus dokumentumról papíralapú másolat készítésének szabályai:

Az elektronikus dokumentum papíralapon történő megjelenítése esetén a másolatban rögzíteni kell:

– az elektronikus dokumentum szöveges és ábrázolt tartalmát,

– a kiadmányozó személy, valamint a hatóság nevének és az aláírás időpontjának szöveges megjelenítését, szervezeti aláírással ellátott elektronikus dokumentum esetén

a szervezeti aláíráshoz tartozó tanúsítvány szerint az aláírókat meghatározó adatokat,

– a záradékban az elektronikus dokumentum azonosítására vagy a másolat készítésére vonatkozó azon metaadatok, amelyek az elektronikus dokumentum tartalmából egyébként nem állapíthatók meg, de a másolatot kérő szempontjából jelentőséggel bírnak, és azoknak a másolatot kérő tudomására jutása az eljárás eredményességét nem veszélyezteti,

– „az elektronikus dokumentumban foglaltakkal egyező tartalmú irat” záradék szöveget.

Abban az esetben, ha a papíralapú másolat nem tartalmazza az elektronikus dokumentum fentiek szerint megadott teljes tartalmát, akkor a záradékban azt kell feltüntetni, hogy a „másolat készítésnek alapjául szolgáló elektronikus dokumentumot csak részben tartalmazza”.

Ebben az esetben biztosítani kell az elektronikus irat megőrzését az iratkezelés általános szabályai szerinti selejtezéséig.

Elektronikus adathordozón benyújtott elektronikus dokumentumról elektronikus másolat készítésének szabályai:

Az elektronikus adathordozón benyújtott beadvány esetén, az értelmezhetőség feltételeinek megfelelő elektronikus adathordozón benyújtott beadványról – a benyújtással egyidejűleg, a beadványt benyújtó személy jelenlétében – olyan elektronikus másolatot is kell készíteni, amelyben az adathordozón rögzített elektronikus beadványon túl a hatóság nyilatkozik:

– a másolat és az elektronikus adathordozón rögzített beadvány azonosságáról,

– megadja az elektronikus adathordozó azonosításához szükséges adatokat, valamint

– a fentieket elektronikus aláírással igazolja, ideértve a személy által felügyelt automatizált aláírást is.

Ha az elektronikus ügyintézés elektronikus adathordozón érkezett beadvány elektronikus másolatán alapul, az elektronikus másolatot készítő Minisztérium köteles más hatóság megkeresésére az elektronikus másolat alapjául szolgáló beadvány eredeti példányához annak az iratkezelés általános szabályai szerinti selejtezéséig hozzáférést biztosítani.

2.4. Iratkezelési kivételek

Az ügyfélszolgálati tevékenység jellege nem teszi lehetővé minden esetben az általános iratkezelési szabályok alkalmazását, ezért ebben a fejezetben ismertetjük az alkalmazásra javasolt eljárásokat.

Az ügyfélszolgálat jellegű feladatot ellátó szervezeti egységhez érkehetnek megkeresések:

- telefonon,
- e-mail üzenetben,
- személyesen,
- postai úton, írásban.

Az ügyfélszolgálati tevékenység alapvetően az ügyfelek tájékoztatására, információadásra terjed ki.

Az ügyfélszolgálati munkatársak a megkeresésekre válaszolhatnak:

- telefonon,
- e-mail üzenetben,
- személyesen,
- postai úton, írásban.

Az ügyfélszolgálati munkatársak feladat- és hatáskörüknek megfelelően adhatnak tájékoztatást, információt a megkeresésekre, melyekért szakmai felelősséggel tartoznak.

A telefonon történt megkereséséről és az adott válaszközlő, külön nyilvántartást nem kell vezetni, ebben az esetben dokumentum nem keletkezik. Azonban a szóbeli kommunikációról ellenőrzés, visszakeresés céljából célszerű hangfelvételt készíteni, melyet 15 napig javasolt megőrizni, majd archiválni.

A e-mail üzenetben történt megkeresésénél és az adott válaszközlőnél a 3.7. pontban az E-mail dokumentumok kezelése című fejezetben leírtak szerint kell eljárni.

A személyesen történt megkereséséről és az adott válaszközlőről külön nyilvántartást nem kell vezetni, ebben az esetben dokumentum nem keletkezik.

Amennyiben az ügyfél személyesen kíván dokumentumot átadni és ennek átvételére az ügyfélszolgálati tevékenységet ellátó szervezeti egység jogosult, akkor az átvétel igazolását követően azt az Ügykezeléshez kell továbbítani, ahol az iratkezelés folyamatának megfelelően a küldeményt nyilvántartásba veszik, iktatják, majd a felelős szervezeti egységhez megküldik ügyintézés céljából.

Az ügyfélszolgálati feladatot ellátó szervezeti egység részére írásban (akár személyesen átvett vagy postai úton érkezett küldeményről van szó) érkezett megkeresések érkeztetést, iktatást, szignálást követően kerülnek megválaszolásra. Az ezekre írásban adott válaszokat az iratkezelési szabályok betartása mellett nyilvántartásba kell venni és iktatni kell.

2.5. Belső keletkezésű iratok kezelése

A belső iratok az elektronikus iratkezelő rendszerben kerülnek iktatásra és nyomon követhetők. A belső iratokat igény esetén előzményezés után iktatjuk, meglévő ügy alszámára, vagy új ügy indítása esetén főszámra.

2.6. Faxok kezelése

A faxok fogadása és kiküldése a szervezeti egységekhez telepített faxgépeken keresztül történik.

– A minisztérium bármely szervezeti egységéhez beérkező faxot kinyomtatás után az érintett iktatóhely iratkezelőjének kell átadni iktatásra. Továbbiakban kezelése a papíralapú iratok bejövő küldeményeire vonatkozó előírásaival azonos.

A kimenő faxokat az ügyintézők vagy az iktatóhely iratkezelői állítják elő. A kimenő faxok iktatása és kiadmányozása a normál papíralapú küldemények iktatására és kiadmányozására előírt szabályok szerint történik. A papíralapon kiadmányozott, ily módon iratkezelési szempontból is hitelesnek tekintett fax küldhető el.

A kimenő faxok iktatószámával és fax visszaigazolással ellátott példányait az iratkezelők visszaadják a felelős ügyintéző részére. A faxot a felelős ügyintézőnek kell megőriznie és irattározni.

2.7. Elektronikus levelek kezelése

Az e-mail forgalom a munkatársak postaládáin keresztül zajlik. Az e-mail üzeneteket a munkatársak értékelik: azok személyes és nem személyes jellege szerint.

A vezetői ellenőrzés keretében a vezetők hatásköre annak ellenőrzése, hogy a munkatársak a levelező rendszert feladataik ellátásához rendeltetésszerűen használják fel.

Az iratkezelés biztonsága szempontjából ajánlott, hogy szerverterületen az e-mail üzenetek másolati példánya tárolásra kerüljön, függetlenül attól, hogy a munkatársak postaládái hol helyezkednek el.

Az e-mailek kezelése, elektronikus iratkezelő rendszer támogatásával valósul meg. Az elektronikus iratkezelő rendszer rendelkezik levelező rendszer integrációs modulal, amely a levelező rendszerhez kapcsolódik.

A beérkező és kimenő elektronikus levelek iktatási és nyilvántartási feladatai úgy valósulnak meg az elektronikus iratkezelő rendszerben, hogy a küldő személy vagy program – az elektronikus levelezésben használatos módok egyikén, címettként, csatolt címként vagy titkos címettként elküldi a levelet. Ez a művelet elindít egy olyan folyamatot, amely révén a bejövő és kimenő papíralapú küldemények kezelésénél leírtak szerint az elektronikus levelek kezelése is elvégezhető.

A kiadmányozás e-mail esetén kizárólag elektronikus aláírással valósulhat meg. Az ily módon iktatott és kiadmányozott e-mail közvetlenül megküldhető a címzett részére az utolsó aláíró által, a többi érintett munkatársat is értesítve.

3. Irattározás, selejtezés, levéltárba adás

Az irattározás:

- a szervezeti egységek, iktatóhelyek átmeneti irattáraiban és
- Központi Irattárban történik.

Az iratok rendszerezésének alapja az Irattári Terv, mely ügycörök/témakörök szerint tartalmazza az irattári tételeket, melyek alapját képezik az irattározás logikai rendszerének.

Az Irattári Terv határozza meg a minisztérium által ellátott ügycörök (témakörök) ügycsoportok iratainak tételszámos rendjét és tartalmazza az irattári tételekhez rendelt a megörzési időt és az irattári jelet.

Az Irattári Tervben az egyes fejezetekben azok az iratfajták jelennek meg, amelyeket az adott szervezet irattárba ad, illetve irattárba adásáról gondoskodik.

Az Irattári Terv tartalmazza az ügycörökhöz/témakörökhöz/szervezeti egységekhez rendelt az alábbi adatokat:

- az irattári tételszámokat,

- az irattípus nevét,
- az irattározás formáját (E – Elektronikus, H – hagyományos),
- az irattári jelet (N – Nem selejtezhető, megőrzési ideje nincs, L – a helyben őrzési idő lejártá után Levéltárba adandó, S – a megőrzési idő lejártá után selejtezhető),
- a megőrzési időt évben,
- a megőrzési idő megbontását átmeneti irattári és külső irattári megőrzési időtartamra.

Az Irattári Terv karbantartásáról az iratkezelésért felelős vezetőnek kell gondoskodni. Az Irattári Terv módosítására szükség szerint, de évente egyszer kerül sor.

Az irattározásra meghatározott összes iratkezelési funkciót az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja, a rendszerben nyomon lehet követni az állapotváltozásokat, az elintézt irat sorsát, továbbá a rendszerből előállíthatók az átadási, selejtezési listák. A rendszer tárolja az Irattári Terv adatait.

3.1. Hagományos irattározás

A hagyományos irattározás alatt a papíralapú és egyéb adathordozón tárolt dokumentumok irattározását értjük. A papíralapú iratok irattározása részben a szervezeti egységeknél levő átmeneti irattárakban, illetve az Ügykezelés irányítása alá tartozó Központi Irattárban történik.

3.1.1. Átmeneti irattározás

Az átmeneti irattárak a szervezeti egységeknél működnek. Az átmeneti irattárakat az iratkezelők kezelik.

Átmeneti irattárba kell helyezni az elintézt, lezárt, további érdemi ügyintézt nem igénylő, kiadmányozott, irattári tételszámmal ellátott iratokat.

A felelős ügyintéző feladata, ha egy ügy befejeződött, az ügyirat átadása a szervezeti egység, iktatóhely iratkezelőjének átmeneti irattárba helyezésre.

A felelős ügyintéző az elintézt iratokat a szervezeti egységnél a helyi sajátosságoknak megfelelő, az átmeneti tárolást és az előkeresést elősegítő akta/dosszié rendszerbe fűzi le, helyezi be, így adja át az iratkezelőnek. Az átmeneti irattározásnál be kell vezetni az iktatókönyv megfelelő rovatába az irattárba helyezés időpontját, és el kell helyezni az irattári tételszámnak megfelelő gyűjtőbe.

Abban az esetben, ha az átmeneti irattárban tárolt anyagokra a felelős ügyintézőnek szüksége van, az iratkezelő az ügyintéző részére kiadja azt.

Az iratkezelő feladata a kiadás és visszaadás tényének követése és rögzítése az elektronikus iratkezelő rendszerben.

Iratanyag átadása a Központi Irattárnak

Az átmeneti irattár kezeléséért felelős iratkezelő feladata a szervezeti egység vezetőjének engedélye alapján az iratok Központi Irattárba adása, az átadás-átvétel előkészítése.

A nem selejtezhető irattározott iratok Központi Irattárba való átadására az átmeneti irattározásra meghatározott megőrzési idő lejártakor – keletkezésük után legkorábban öt év elteltével – kerülhet sor. A Központi Irattárba csak

lezárt évfolyamú, segédkönyvekkel ellátott ügyiratok adhatók le. A selejtezhető iratanyag a selejtezés elvégzéséig az átmeneti irattárakban őrzendő. Minősített irat átadását megelőzően – a hatályos titokkörü jegyzék alapján – a minősítés fenntartásának indokoltságát felül kell vizsgálni.

A szervezeti egységek a nyilvántartásba vett, elintézt iratokat az Irattári Terv szerint rendezve dobozokba helyezett akta iratgyűjtőkben 2 példányos iratátadási jegyzék kíséretében adják át a Központi Irattárnak.

A Központi Irattár az iratokat eredeti alakjukban, előadói ívben elhelyezve, irattároló dobozokban, nyilvántartásaikkal együtt, hivatali egységenként, évek szerint, az iktatószámok növekvő sorrendjében, az irattári tervben meghatározott tételszámok szerint csoportosítva, iratátadási-átvételi jegyzőkönyv és ennek mellékletét képező iratjegyzék (lásd 1. és 2. számú iratminta) kíséretében veszi át. (Az iratokról el kell távolítani az összefűzésükhöz használt anyagokat, pl. fémből készült iratkapcsoló, zsineg.)

A dobozra ragasztott dobozcímkén fel kell tüntetni az alábbiakat:

- az átadó szervezeti egység azonosítását,
- az iratgyűjtés keletkeztető szervének megnevezését,
- az irattári tételszámot,
- a doboz számot (év/sorszám),
- a doboztartalmának leírását,
- az érintett időszakot,
- a selejtezés évét vagy a nem selejtezhetőséget,
- a Központi Irattárba adás dátumát.

Az iratok átadásakor két példányban kell elkészíteni az – átadó hivatali egység vezetője, vagy az általa kijelölt, az átadás lebonyolításáért felelős ügyintéző és a Központi Irattarat működtető Ügykezelés vezetője, vagy az általa kijelölt irattáros által aláírt – „Iratátadás-átvételi jegyzőkönyvet”, amelynek melléklete a tételszám szerint elkészített iratjegyzék. A nem selejtezhető jegyzőkönyv és az iratjegyzék egyik példánya a Központi Irattárá, a másik az iratot leadó hivatali egységé, amelyet az átmeneti irattárban kell megőrizni.

A központi irattáros a dobozokat csak darabszámmra veszi át. Az átvételt az Iratátadási jegyzéken igazolja az irattáros, a jegyzék egy példánya nála marad, egy példány az átadóhoz kerül.

Az Iratátadási jegyzék minimális adattartalma:

- a Központi Irattárba helyezés dátuma,
- az átadó szervezeti egység azonosítása,
- a doboz száma (sorszám/év),
- a doboz tartalmának leírása,
- az érintett időszak,
- az irattári tételszám,
- a selejtezés éve vagy a nem selejtezhetőség ténye.

Az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja az átmeneti irattárból a Központi Irattárba való átadást, az Iratátadási jegyzék elkészítését.

A hiányosan, vagy félreérthetően kitöltött „Átadás-átvételi jegyzőkönyvet” és iratjegyzéket helyesbítésre az át-

adásért felelős vezetőnek vissza kell küldeni, annak helyesbítéséig a Központi Irattár nem fogadhatja be az adott jegyzékben szereplő iratokat.

A Központi Irattárba leadásra kerülő iratokat az iktató-programban jelezni kell.

Azokról az iratokról, amelyeket a hivatali egység visszatart (pl.: szerződés) és az iktatókönyvből nincs kivézetve, „Hiányjegyzék”-et kell készíteni, amelyet – mellékletként – az „Iratátadás-átvételi jegyzőkönyv”-hez kell csatolni. Későbbi leadás után a „Hiányjegyzék”-ből törölni kell „Központi Irattárba helyezve” megjegyzéssel.

A szervezeti egységek kötelesek az általuk kiadott időszaki kiadványok és rendszeres tájékoztatók egy-egy példányát a Központi Irattárnak megküldeni.

Az iratok a megőrzési helytől függetlenül a minisztérium Központi Irattárának felügyelete alá tartoznak.

3.1.2. Központi irattározás, Központi Irattári nyilvántartás

A Központi Irattár:

- nyilvántartja a minisztérium hivatali egységeinek iratképző szerveit;
- az irattárban őrzött iratanyagokról gyarapodási és fogyatéki naplót vezet, raktári jegyzéket készít;
- az őrzetében lévő iratokat rendezi;
- gondoskodik a nem selejtezhető köziratoknak a Magyar Országos Levéltár, illetve egyéb illetékes levéltár és törvény által meghatározott szerv részére történő átadásáról. Az iratokat a vonatkozó jogszabályok szerint teljes és lezárt évfolyamokban, ügyviteli segédletekkel együtt, az irattári terv szerinti átadás-átvételi jegyzőkönyv és annak mellékletét képező iratjegyzék (lásd 1. és 2. számú iratminta) kíséretében adja át. A levéltárak részére történő iratátadások költségei a minisztériumot terhelik.

A Központi Irattár részére az iratanyagok folyamatosan vagy meghatározott időközönként kerülnek átadásra. Az elintézett (a/a-ba helyezett) ügyiratok a Központi Irattárba kerülnek végleges helyükre. Az irattárba vétel történhet egyesével, vagy csoportosan is.

A központi tároló helyen az iratanyagok tárolása Dexion-Salgó elemekből összeállított polcokon történik, melyek szét vannak osztva a szervezeti egységek között. Minden szervezeti egység adott folyóméter felett rendelkezik.

A központi irattáros az időszaki átadások során irattározásra átvett anyagokról készült Iratátadási jegyzékeket szervezeti egységenként, azon belül időrendben lefűzi.

Az elektronikus iratkezelő rendszer lehetőséget biztosít a Központi Irattárban tárolt iratanyagok nyilvántartására, az irattári tárolási jegyzék vezetésére, az alábbi adattartalommal:

- irattár megnevezése,
- tárolási hely adatai,
- évfolyam,
- irattári tételszám,
- irattári tétel megnevezése,
- iktatószám (tól-ig),

- irattári átvétel kelte,
- selejtezés várható ideje,
- megsemmisítés/levéltárba adás tényleges ideje.

3.1.3. Irat kiadás és visszaadás, betekintés

A Központi Irattár iratot csak a készítő szerv vagy jogutódja vezetőjének írásbeli megkeresésére kölcsönöz ki, illetőleg engedélyezi a betekintést. Ha más hivatali egység iratát kéri ki a Központi Irattárból, illetőleg más hivatali egység iratába kérnek betekintést, akkor a leadó hivatali egység vagy jogutódja vezetőjének írásbeli engedélye is szükséges. Jogutód nélkül megszűnt szerv esetén az engedélyt, a Központi Irattárat működtető Ügykezelés vezetője jogosult megadni. A kölcsönzést utólagosan is ellenőrizhető módon, dokumentáltan kell végezni. Eredeti példány kiadására csak kivételes esetben a vezető engedélyével kerülhet sor.

A Központi Irattár a levéltár, illetve törvény által meghatározott szerv(ek) részére történő átadáson kívül iratanyagot véglegesen nem adhat ki, kivéve, ha azt ezen Iratkezelési Szabályzatban előírtak szerint hivatalos megkeresésre, más irathoz szerelik.

A Központi Irattár állományát érintő mozgásokat az elektronikus iratkezelő rendszerben lehet nyilvántartani, rögzítve:

- az irattár megnevezését,
- a kikérő szervezeti egység megnevezését,
- a kikölcsönző ügyintéző nevét,
- a doboz azonosítóját,
- a tárolási hely adatait,
- a kiadás dátumát,
- a visszavétel dátumát.

Az irattárból kiadott ügyiratról ügyiratpótló lapot kell készíteni, melyet mint elismervényt az átvevőnek alá kell írnia. Az aláírt ügyiratpótló lapot a kölcsönzés ideje alatt a Központi Irattárban az ügyirat helyén kell tárolni. Az irat visszaadása esetén az irattáros az ügyiratpótló lapokat a visszavett iratokkal együtt tárolja.

A munkatársak iratanyag kiadást az irattárból az iratkikérő bizonylaton igényelhetnek, kizárólagosan az Irattári Terv szerint illetékes szervezeti egység vezetőjének az engedélyével. Az iratkikérő bizonylatokat a központi irattáros kezeli.

3.2. Elektronikus irattározás

A csak elektronikus formában rendelkezésre álló dokumentumok megőrzése és „elektronikus irattározása” is háttértárolón, illetve adathordozón, informatikailag archiválva történik. Az elektronikus irattározás informatikai hatáskörbe tartozik.

Iratkezelés szempontjából a megőrzésnek olyannak kell lennie, hogy számítástechnikai megoldás esetén az elektronikus adathordozóra felvitt iratokat, kezelési feljegyzéseket, nyilvántartási adatokat lehetőleg egy közös adathordozón kell kezelni. Az azonos iktatóhelyhez és azonos évkörhöz tartozó elektronikusan tárolt iratokat, kezelési feljegyzéseket, nyilvántartási adatokat közös rendszerben kell kezelni. Megfelelő jogosultsági rendszer alkalmazása

esetén a különböző iktatóhelyekhez tartozó iratok közös rendszerben is tárolhatók.

Az elektronikusan tárolt adatok, állományok, iratok utólagos elolvasását, használatát mindenkor biztosítani kell – az erre szolgáló eszközök esetleges módosítása, cseréje esetén is – a selejtezési idő lejártáig vagy levéltárba adásáig.

Ha ez nem biztosítható, az elektronikus iratokról tartós, hitelesített papírmásolatot kell készíteni, és hivatalosan kell nyilatkozni arról, hogy a készített másolatok tartalmilag és formailag megegyeznek az elektronikus adathordozón rögzített iratokkal.

Alapvetően elektronikus formában állnak rendelkezésre és általában kinyomtatva irattározásra nem kerülnek az alábbiak:

- az iktatott elektronikus adatállományok,
- e-mail levelezés,
- elektronikus faxok,
- elektronikus dokumentumok.

Az elektronikus iratkezelő rendszerben iktatott elektronikus dokumentumok a rendszer dokumentumtárában tárolódnak, kerülnek megőrzésre.

Az elektronikusan irattározott iratanyagban történő visszakeresést, lekérdezést az elektronikus iratkezelő rendszerben biztosítani kell.

Az elektronikus iratok esetében a jogosult felhasználók naplózás mellett tekinthetik meg az iratot. Amennyiben a felhasználó a saját gépéről nem éri el a megtekintendő iratot, akkor az irattárosnak kell gondoskodni arról, hogy a jogosult felhasználó elektronikus úton megkapja a kért irat másolatát.

Az elektronikus irattári anyagok selejtezésének, megsemmisítésének eljárási rendjét a minisztérium informatikai adatvédelmi szabályzatában kell rögzíteni.

3.3. Selejtezés, megsemmisítés

Az iratok selejtezését a minisztérium iratkezelésének felügyeletével megbízott vezető által kijelölt, legalább 3 tagú Selejtezési Bizottság végzi. A Selejtezési Bizottság vezetésével, olyan munkatársat kell megbízni, aki az iratok ügyviteli szükségességét, jelentőségét el tudja bírálni. A Selejtezési Bizottság tagjai között minden esetben szerepelni kell a központi Ügykezelés egy (irattáros) munkatársának.

Az iratokat az Irattári Tervben rögzített őrzési idő eltelével lehet selejtezni. Az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja a selejtezés előkészítését, a selejtezési jegyzék összeállításával.

Nem kerülhetnek selejtezésre:

- az Szervezet létesítésére, szervezetére, működésére, üzletvitelére és iratkezelésére vonatkozó alapvető fontoságú iratok,
- a maradandó értékű, levéltári értéket képviselő anyagok,
- az Irattári Tervben nem selejtezhetőnek minősített egyéb iratok.

A selejtezendő iratokról selejtezési jegyzőkönyvet kell felvenni három példányban. A Jegyzőkönyv mellékletét képezi a tételes selejtezési iratjegyzék. A selejtezési iratjegyzék az elektronikus iratkezelő rendszerből kinyomtatható. A Selejtezési Bizottság tagjainak a jegyzőkönyvet alá kell írniuk.

A selejtezési jegyzőkönyvet a levéltárnak 2 példányban meg kell küldeni. A levéltár az iratok megsemmisítését, ellenőrzés után a selejtezési jegyzőkönyv visszaküldött példányára írt záradékkal engedélyezi.

A selejtezési jegyzőkönyveket „Nem selejtezhető” jelöléssel időrendi sorrendben kell megőrizni.

A selejtezésre kijelölt iratanyagot meg kell semmisíteni az adatvédelmi és biztonsági előírások mellett. Az iratok megsemmisítésénél az iratkezelés vezetőjének vagy megbízottjának jelen kell lennie.

A megsemmisített iratokról megsemmisítési jegyzőkönyvet kell felvenni három példányban. A Jegyzőkönyv mellékletét képezi a tételes megsemmisítési jegyzék. A megsemmisítési jegyzék az elektronikus iratkezelő rendszerből kinyomtatható.

A jegyzőkönyvet a megsemmisítési eljárásen résztvevő munkatársaknak aláírásukkal hitelesíteni kell.

3.4. Levéltári átadás

Az elektronikus iratkezelő rendszer támogatja a levéltári átadás előkészítését, a levéltári átadási jegyzék összeállításával.

A levéltári átadásra kerülő iratokról levéltári átadási jegyzőkönyvet kell felvenni három példányban, melyek egyik példányán ismeri el a levéltár az átvétel tényét.

A jegyzőkönyv mellékletét képezi a tételes levéltári átadási jegyzék

A levéltári átadási jegyzőkönyv levéltári átadási jegyzék megőrzésére vonatkozó előírások azonosak a selejtezésnél leírtakkal.

Az elektronikusan tárolt iratok átadását a külön jogszabályban meghatározott formátum szerint kell elvégezni.

4. Hozzáférés az iratokhoz, az iratok védelme

Az iratokkal és azok kezeléséhez alkalmazott digitális vagy elektronikus adathordozókkal kapcsolatban minden esetben rendelkezni kell a szükséges védelmi intézkedésekről, beleértve a vírusvédelmet és a kényszerű elektronikus üzenetek elleni védekezést is. Biztosítani kell az illetéktelen hozzáférés megakadályozását mind a papíralapú, mind az elektronikus adathordozó esetében.

A minisztérium munkatársai csak azokhoz az – akár papíralapú, akár elektronikus adathordozón tárolt – iratokhoz, illetőleg adatokhoz férhetnek hozzá, amelyekre munkakörük ellátásához szükségük van, vagy amelyre az erre illetékes vezető felhatalmazást ad.

Ezt a hozzáférési jogosultsági rendszer szabályozza, melyet naprakészen kell tartani.

Az iratokhoz a kiadmányozó döntése alapján az alábbi kezelési utasítások rendelkezhetők:

- „saját kezű felbontásra”,
- „más szervnek nem adható át”,
- „nem másolható”,
- „kivonat nem készíthető”,
- „elolvasás után visszaküldendő”,
- „zárt borítékban tárolandó” (a kezelésére vonatkozó utasítások megjelölésével),
- valamint más, az adathordozó sajátosságaitól függő egyéb utasítás.

Fenti kezelési utasítások azonban nem korlátozhatják a közérdekű adatok megismerését.

5. Iratátadás rendje a Szervezet/szervezeti egység megszűnése esetén

Iratátadás rendje Szervezet megszüntetése esetén

Az érintett minisztérium megszüntetése vagy feladatkörének megváltoztatása esetén a rendelkező szerv köteles intézkedni a minisztérium irattári anyagának további elhelyezéséről, biztonságos megőrzéséről, kezeléséről.

A rendelkező, vagy jogutód szerv köteles a megszünt szerv irattári anyagát felmérni, erről jegyzéket készíteni és elhelyezéséről az illetékes levéltárat értesíteni.

Iratanyag átadási rendje szervezeti egységek megszűnése esetén

Abban az esetben, ha átszervezés miatt, vagy egyéb okból valamely szervezeti egység megszűnik, a jogutód szervezet köteles az iratanyagot átvenni és azt az iratkezelésre, irattározásra vonatkozó előírások szerint kezelni. Az eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet az átadó állít össze és az átvevő tételesen igazolja az iratanyag átvételének tényét.

Amennyiben a megszűnő szervezeti egység iratanyagát más jogutód szervezeti egységnek átadni nem lehet (pl. az ügykör megszűnése miatt) az iratanyagot a Központi Irattárnak kell átadni. Az átadás-átvételi eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni, melynek egy példányát a Központi Irattár részére meg kell küldeni.

Iratanyag átadási rendje munkakör-átadás, munkaviszony megszűnése esetén

A munkakör átadása, illetve a munkaviszony megszűnése esetén a felelős vezető feladata biztosítani a vonatkozó iratanyag átadását és átvételét. Az eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet az átadó állít össze és az átvevő tételesen igazolja az iratanyag átvételének tényét.

6. Bélyegző-nyilvántartás

A minisztériumban a kiadmányozáshoz használt bélyegzőkről, aláírás bélyegzőkről a Ügykezelés nyilvántartást köteles vezetni.

A nyilvántartásnak tartalmaznia kell az alábbi adatokat:

- sorsszám,
- a bélyegző lenyomata,

- a bélyegző használatára jogosult szervezeti egység/személy megnevezése,
- a bélyegzőt átvevő munkatárs neve,
- az átvétel dátuma és az átvételt igazoló aláírása,
- a visszavétel dátuma és a visszavételt átvételt igazoló aláírása,
- a megsemmisítés dátuma.

A hivatalos bélyegzőket az érintett szervezeti egységek iratkezelői őrzik és felelősek azok rendeltetésszerű használatáért. A bélyegzőket elzárva kell őrizni.

A már elavult bélyegzőket az iratkezelők a központi iratkezelési feladatokat ellátó szervezeti egységnek kötelesek visszaadni, ahol saját hatáskörben gondoskodnak annak megsemmisítéséről. A bélyegzők megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni.

7. Vis major esetén az iktatási teendők

Vis major esetére az iratkezelés felügyeletét ellátó vezető és az elektronikus iratkezelési rendszer üzemeltetéséért felelős vezető feladata a „katasztrófa” terv elkészítése, melyben meg kell határozni az iktatással kapcsolatos teendőket és ki kell jelölni a felelősöket.

Ebben szabályozni kell, hogy az elektronikus iratkezelő rendszer működésképtelensége esetén milyen eljárást kell alkalmazni az iratok folyamatos feldolgozásának biztosítására.

Meg kell határozni azokat a szervezeti egységeket és felelősöket – telephelyenként legalább egyet-egyet – akik ezen időszakban az e célra rendszeresített hagyományos, papíralapú iktatókönyvben végzik a bejövő és kimenő küldemények iktatását. Az átmeneti időszak alatt manuálisan iktatott iratok szerelésére nincs lehetőség.

*1. számú melléklet
az Iratkezelési Szabályzathoz*

Irattári Terv

Az irattári terv az iratokat ügykör szerint csoportosítja. Az irattári terv felépítése az alábbi:

- az első oszlop az irattári tételszám és a selejtezési jel együttese: 4 számjegyű kódszám, amely az ügykör számából (3 számjegy) és a selejtezési jelből (4. számjegy) áll. A selejtezési jel értelmezése a következő:

Selejtezési jel	Selejtezési (megőrzési) idő (év)
1	2
2	5
3	10
4	15
5	30
6	50
0	nem selejtezhető

- második oszlop: az ügykör megnevezése
- harmadik oszlop: a selejtezési (megőrzési) idő évben, HN jelölés esetén az iratot határidő nélkül a minisztérium irattárában kell megőrizni, AS jelölés esetén az irat azonnal selejtezhető,
- negyedik oszlop: a nem selejtezhető iratok levéltárba adási ideje.

Az ügykörök megnevezésére és a selejtezési (megőrzési) időre a főosztályok tesznek javaslatot. Az irattári tervet évente felül kell vizsgálni és szükség szerint módosítani.

A tételszámot fel kell jegyezni az iktatókönyv megfelelő rovatában és az előadói íven és az iraton. A tételszámot az ügyintéző határozza meg. Tételszám nélkül sem az operatív irattár, sem a központi irattár nem vehet át ügyiratot.

Az olyan ügyiratok esetében, amelyeknél – összetettségük miatt – több irattári tételszám is meghatározható, akkor ezek közül a leghosszabb megőrzési idejűt, illetve a levéltárba helyezendőt kell választani.

Az irattári tervnek az Ügykezelésen és a szervezeti egységek ügykezelőinél naprakészen rendelkezésre kell állnia.

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
ÁLTALÁNOS RÉSZ			
01 Miniszteri értekezlet (kabinet) anyagai, Miniszteri Titkárság iratai			
0101-0	Miniszteri értekezlet (kabinet) anyagai	–	15
0102-0	Miniszteri Titkárság – máshova nem sorolható – levelezése	–	15
02 Országgyűlési, politikai ügyek			
0201-0	A miniszter, politikai államtitkár országgyűlési, politikai (pártokkal kapcsolatos) ügyei	–	15
0202-0	Az Országgyűlés és bizottságai munkájával kapcsolatos ügyek (szakvélemények, állásfoglalások, előterjesztések stb.)	–	15
0203-0	Országgyűlési képviselők interpellációival, szóbeli kérdéseivel, írásbeli választ igénylő kérdéseivel, azonnali kérdéseivel kapcsolatos ügyek	–	15
0204-1	Az Országgyűlési képviselőkkel kapcsolatos egyéb ügyek (tájékoztatás, szervezés stb.)	2	–
03 Kormányülés, Kormány kabinetülés, közigazgatási államtitkári értekezlet, vezetői értekezlet anyagai			
0301-0	Kormányülés anyagai	–	15
0302-0	Kormány kabinetülés anyagai	–	15
0303-0	Közigazgatási államtitkári értekezlet anyagai	–	15
0304-0	Helyettes államtitkári értekezlet anyagai	–	15
04 Társzervekkel kapcsolatos ügyek, tárcaközi bizottságok anyagai			
0401-0	Tárcaközi bizottságok ügyei, melyek titkársági teendőit a KvVM látja el	–	15
0402-3	Tárcaközi bizottságok ügyei, melyek titkársági teendőit más tárca látja el	10	–
0403-0	Szakmai egyeztetések anyagai	–	15
05 Önkormányzatokkal kapcsolatos ügyek			
0501-0	Önkormányzatok indítványai	–	15
06 Társaságokkal, alapítványokkal kapcsolatos ügyek			
0601-0	Alapítási, átszervezési, névváltoztatási ügyek	–	15
0602-0	Alapítói határozatok	–	15
0603-0	Társaságok, alapítványok nyilvántartása	HN	–
0604-4	Gazdasági társaságok közgyűlési (tulajdonosi) hatáskörbe tartozó ügyei	15	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
0605-3	Társasági adatszolgáltatások, statisztikák	10	–
0606-3	Érdekképviselési ügyek	10	–
0607-4	Hatósági ivóvíz-csatornadíj megállapítás	15	–
0608-4	Lakossági víz-csatornaszolgáltatás állami támogatásával, tárcaközi bizottság működtetésével kapcsolatos ügyek	15	–
0609-4	Gazdasági társaságok, költségvetési szervek vagyonkezelési ügyei (kijelölés, megszűnés)	15	–
0610-2	Egyéb társaságokkal, gazdálkodó szervezetekkel kapcsolatos ügyek	5	–
07 Miniszter, minisztérium irányítása alatt álló országos illetékességű és területi szervekkel kapcsolatos ügyek			
0701-0	Alapítási, átszervezési, névváltoztatási ügyek	–	15
0702-0	Szervezeti és Működési Szabályzat jóváhagyása	–	15
0703-4	Minisztérium irányítása alá tartozó szervek egyedi megkeresései	15	–
08 Háttérintézményekkel kapcsolatos ügyek			
0801-0	Alapítási, átszervezési, névváltoztatási ügyek	–	15
0802-0	Éves munkaterv, beszámoló	–	15
0803-2	Eseti feladatok	5	–
09 Civil (társadalmi) szervezetekkel, kamarákkal és érdekvédelmi szervezetekkel kapcsolatos ügyek			
0901-0	Környezetvédő társadalmi mozgalmak támogatása	–	15
0902-3	Társadalmi szervezetekkel kapcsolatos ügyek	10	–
0903-0	Az érdekegyeztető fórumok anyagai	–	15
10 Kommunikációs és sajtóügyek			
1001-2	Kommunikációs, sajtó propaganda ügyek	5	–
1002-2	Rendezvények (ankét, konferencia stb.)	5	–
1003-1	Sajtó részére helyszíni látogatások megszervezése	2	–
1004-1	Sajtófogadások szervezése (bel- és külföld)	2	–
1005-2	Reklám ügyek	5	–
1006-1	Protokoll és reprezentációs ügyek	2	–
1007-1	Közönségszolgálati ügyek	2	–
11 Felügyeleti és belső ellenőrzés ügyei			
1101-4	Felügyeleti vizsgálatok és ellenőrzések anyagai	15	–
1102-4	Belső ellenőrzési feladatok	15	–
1103-4	EU-s támogatások (Phare, ISPA, Kohéziós Alapok stb.)	15	–
12 Külső (ÁSZ, KEHI) ellenőrzések ügyei			
1201-4	ÁSZ ellenőrzésével kapcsolatos ügyiratok	15	–
1202-4	KEHI ellenőrzésével kapcsolatos ügyiratok	15	–
1203-4	Egyéb ellenőrző szervezetek	15	–
13 Országos Környezetvédelmi Tanács (OKT) Titkársági ügyei			
1301-0	OKT ülések anyagai	–	15
1302-1	OKT titkárság levelezése	2	–
14 Személyügyek			
1401-2	Felvételi kérelmek, önéletrajzok	5	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
1402-5	Felvételi pályázatokkal kapcsolatos ügyek (kiírás, jelentkezés stb.)	30	—
1403-1	Besorolással kapcsolatos észrevételek	2	—
1404-2	Erkölcsei bizonyítvány beszerzése	5	—
1405-6	Személyi anyagok (kinevezések és kinevezésmódosítási ügyek, illetménymódosítási ügyek, besorolással kapcsolatos észrevételek, eskütételi ügyek)	50	—
1406-3	Teljesítményértékeléssel kapcsolatos ügyek	10	—
1407-3	Adatszolgáltatások	10	—
1408-3	Polgári szolgálatos ügyek	10	—
1409-2	Szakmai gyakorlat ügyek	5	—
1410-5	A minisztérium létszám és illetménygazdálkodásával kapcsolatos ügyek (jelentések, koncepciók, felterjesztések)	30	—
1411-4	Hivatali átadás-átvételi jegyzőkönyvek (a minisztérium kinevezési hatáskörébe tartozó vezetők esetében)	15	—
1412-3	Ktv., Kjt, Mt. rendelkezéseivel kapcsolatos állásfoglalások, döntések, irányelvek	10	—
1413-5	Másodállás, mellékfoglalkozás, megbízási jogviszony ügyei	30	—
1414-6	Fegyelmi ügyek	50	—
1415-5	Igazolások (közszolgálati munkaviszony, munkaviszony)	30	—
1416-6	Címadományozások	50	—
1417-5	Munkajogi szabálysértési ügyek	30	—
1418-5	Minisztérium dolgozóinak tanulmányi szerződései	30	—
1419-5	Munkáltatói kölcsön ügyei	30	—
1420-0	Iskolán kívüli oktatási tanfolyamok hivatalos bizonyítványai	HN	—
1421-2	Jutalmazási ügyek	5	—
1422-3	Jubileumi, egyéb jutalom	10	—
1423-6	Kitüntetési ügyek (miniszteri, állami)	50	—
1424-5	Nyugdíjazással kapcsolatos ügyek (öregségi, korengedményes, rokkantsági)	30	—
1425-3	Munka- és életkörülmények javítására irányuló koncepciók, irányelvek	10	—
1426-3	Nyugdíjasok foglalkoztatása	10	—
1427-3	Nyugdíjelőkészítések	10	—
1428-3	Szociális tervek	10	—
1429-3	Szociális jellegű ügyek (szociális segély, temetési segély, albérleti hozzájárulás), Szociális Bizottság jegyzőkönyvei	10	—
1430-2	MÁV arcképes igazolványok	5	—
1431-2	Állomány- és létszámjelentés (hóvégi)	5	—
1432-3	Helyettesítési ügyek	10	—
1433-2	Kikérések	5	—
1434-2	Másodállás, mellékfoglalkozás	5	—
1435-3	Összeférhetetlenség	10	—
1436-2	Szabadság: fizetett, tanulmányi	5	—
1437-6	Szabadság: fizetés nélküli, rendkívüli, 30 napon túli	50	—
1438-6	Szabadság: rekreációs	50	—

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
1439-5	Belső érdekeltségi rendszerek	30	—
1440-3	Ifjúságpolitikai ügyek	10	—
1441-3	Képzés, továbbképzés ügyei (belső)	10	—
1442-3	Oktatási, képzési tervek, koncepciók (belső)	10	—
1443-3	Képesítési előírásokkal kapcsolatos ügyek (belső)	10	—
1444-3	Közigazgatási alap- és szakvizsgával kapcsolatos ügyek	10	—
1445-3	Ösztöndíj ügyek	10	—
1446-3	Üdülési ügyek	10	—
1447-3	Érdekegyeztetés ügyei (belső egyeztetés)	10	—
1448-5	Gazdasági társaságokba történő kijelölés	30	—
1449-5	Bizottsági felkérések, kijelölések	30	—
15 Munkavédelem, foglalkozás-egészségügy			
1501-3	Munkavédelem irányításával járó elvi és operatív feladatok (óvórendszabályok, szabványok és rendelkezések, munkavédelmi oktatások, baleseti jegyzőkönyvek)	10	—
1502-3	Biztonságtechnikai és munkaegészségügyi vizsgáztatás, munkavédelmi tanfolyamok, előadások	10	—
1503-6	Foglalkozás-egészségügyi szolgálattal kapcsolatos ügyek (alkalmassági vizsgálat)	50	—
1504-2	Védőfelszerelés, védőruha, munkaruha	5	—
16 Tűzvédelem, rendészet			
1601-3	Tűzvédelmi tevékenység felügyeletével, ellenőrzésével, irányításával kapcsolatos ügyek (jegyzőkönyvek, jelentések, oktatások)	10	—
1602-3	Tulajdonvédelem ügyei, rendészeti tevékenység felügyelete, irányítása	10	—
1603-2	Portaszolgálat	5	—
17 Környezetbiztonsági ügyek			
1701-0	Honvédelemmel, ország mozgósítással kapcsolatos ügyek	HN	—
1702-0	Polgári védelmi ügyek	HN	—
1703-0	Katasztrófa (környezeti, természeti, nukleáris, ipari stb.) ügyek	—	15
18 Nemzetközi kapcsolatok ügyei			
1801-0	Kétoldalú megállapodások szövegei, végrehajtásuk	—	15
1802-0	Nemzetközi egyezmények szövege, végrehajtásuk	—	15
1803-0	Nemzetközi tanácskozások jegyzőkönyvei	—	15
1804-0	Nemzetközi szervezetekkel kapcsolatos ügyek	—	15
1805-0	EU-val kapcsolatos ügyek	—	15
1806-0	OECD és az IEA tagsággal kapcsolatos ügyek	—	15
1807-0	NATO-val kapcsolatos ügyek	—	15
1808-0	PHARE projektek	—	15
1809-5	PHARE pénzügyi alap kezelése	30	—
1810-0	ISPA projektek	—	15
1811-0	Kohéziós Alapok ügyei	—	15
1812-0	Strukturális Alapok ügyei	—	15

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
1813-0	LIFE projektek	–	15
1814-3	Egyéb kétoldalú, valamint többoldalú pénzügyi támogatások, segélyek ügyei	10	–
1815-3	Kétoldalú nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos ügyek	10	–
1816-2	Külföldi kiküldetési és fogadási terv	5	–
1819-2	Külföldi kiküldetések engedélyezési iratai	5	–
1820-2	Belföldi nemzetközi események engedélyezési iratai	5	–
1821-3	Fordítási, tolmácsolási, protokoll ügyek	10	–
1822-3	Nemzetközi Információs Rendszer (NIR) adatai	10	–
19 Ágazati stratégiai ügyek			
1901-0	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi stratégia kialakításának ügyei	–	15
1902-3	Nemzeti Környezetvédelmi Programhoz kapcsolódó anyagok	10	–
20 Kutatási ügyek			
2001-0	Kutatási műszaki fejlesztési koncepciók, tervek, programok	–	15
2002-4	Kutatási, műszaki fejlesztési tervekkel kapcsolatos levelezés, ügyintézés	15	–
2003-5	Újítások, találmányok	30	–
2004-5	Iparjogvédelmi, licencia, műszaki szabályozási ügyek (szabványok)	30	–
2005-4	Tudománypolitikai Bizottság ügyei	15	–
2006-3	K+F ügyek	10	–
21 Környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi oktatási ügyek			
2101-3	Képesítési előírásokkal kapcsolatos ügyek	10	–
2102-3	Oktatáshoz, neveléshez, közművelődéshez kapcsolódó (pályázatok, vetélkedők, szakkörök stb.) iratok	10	–
2103-3	Ismeretterjesztés (kiadványok)	10	–
2104-5	Közművelődési, ismeretterjesztési ügyek	30	–
2105-2	Oktatási konferenciák, rendezvények, ankétok	5	–
2106-5	Felső-, közép-, alapfokú oktatási, képzési ügyek	30	–
2107-5	Országos Képzési Jegyzék	30	–
22 Minisztérium gazdasági, bér-, pénzügyi, számviteli ügyei			
2201-0	Beszámolók, jelentések a minisztérium egyes szervezeti egységei pénzügyi tevékenységéről	–	15
2202-0	Szerződések nyilvántartása	HN	–
2203-0	Éves tervek, költségvetések	–	15
2204-3	Dolgozók lakásépítési támogatása	10	–
2205-3	Könyvjóváírások	10	–
2206-3	Leltári iratok	10	–
2207-3	Mérlegbeszámolók	10	–
2208-3	Befektetett eszköz nyilvántartás	10	–
2209-3	Adóügyek (SZJA, ÁFA stb.)	10	–
2210-3	Beérkező és kimenő számlák nyilvántartása	10	–
2211-2	Családi pótlék ügyek (ellátás megszűnését követő)	5	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
2212-0	Bérszámfejtési kartonok	HN	—
2213-3	SZTK ügyek	10	—
2214-0	Munkaviszony (közszolgálati, közalkalmazotti) igazolás	HN	—
2215-3	Selejtezési jegyzőkönyvek	10	—
2216-3	Számvitel egységes rendje (számlarend)	10	—
2217-3	Bankforgalmi számlák bizonylatai	10	—
2218-3	Banki levelezés (terhelési, jóváírási értesítések)	10	—
2219-3	Elszámolási előleg nyilvántartások	10	—
2220-3	Házi és devizapénztár bizonylatai	10	—
2221-3	Kötelezettségvállalás és keretnyilvántartás	10	—
2222-0	Egyéni (bérszámfejtéshez kapcsolódó) anyagok	HN	—
2223-3	Külföldi kiküldetés költségelszámolás	10	—
2224-3	Bankkártyákkal kapcsolatos iratok	10	—
2225-3	Bevételi pénztárbizonylatok tőpéldányai	10	—
2226-3	Kiadási pénztárbizonylatok tőpéldányai	10	—
2227-3	Jóléti-szociális ügyek pénzügyi elszámolása	10	—
2228-3	Jutalmazásokkal kapcsolatos pénzügyi iratok	10	—
2229-3	Főkönyvi könyvelés bizonylatai	10	—
2230-0	Letiltási iratok	HN	—
2231-3	Pénztárjelentés tőpéldányai	10	—
2232-2	Statisztikai jelentések	5	—
2233-3	Készpénzcsekk (tőpéldányai)	10	—
2234-3	Készpénzcsekk nyilvántartása	10	—
2235-3	Kötelezettségvállalások nyilvántartása	10	—
23 Beruházási ügyek			
2301-0	Beruházási keretekkel kapcsolatos ügyek	—	15
2302-0	Beruházási programok, tervek	—	15
2303-4	Állami beruházással kapcsolatos előterjesztések	15	—
2304-4	Állami támogatások lebonyolítása	15	—
2305-4	Befektetett eszköz fejlesztési tevékenység ügyei	15	—
2306-3	Közbeszerzés alapján megvalósuló beszerzések dokumentációi	10	—
2307-2	Szabadkézi vétellel történő értékhatár feletti beszerzések dokumentációi	5	—
2308-1	Szabadkézi vétellel történő értékhatár alatti beszerzések dokumentációi	2	—
2309-0	Beruházások, felújítások műszaki dokumentációi tervdokumentációk, hatósági engedélyek	HN	—
2310-2	Beruházások, felújítások egyéb iratai	5	—
2311-3	Beruházással kapcsolatos bankszámlák iratai	10	—
2312-3	Beruházások könyvelési anyagai	10	—
2313-3	Beruházások felülvizsgálatával, elszámolásával kapcsolatos ügyek	10	—
24 Ellátási ügyek			
2401-3	Anyagbeszerzések, megrendelések, analitikus nyilvántartások	10	—
2402-3	Anyag- és készletgazdálkodás ügyei	10	—

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
25 Műszaki üzemeltetés ügyei			
2501-3	Felújítási ügyek	10	–
2502-3	Energiaellátás, -felhasználás, gazdálkodás ügyei	10	–
2503-3	Felvonók ügyei	10	–
2504-2	Gondnokság ügyei	5	–
2505-1	Telefon, telex, telefax ügyek	2	–
2506-3	Gépkocsi igénylések	10	–
2507-3	Gépjármű üzemeltetéssel kapcsolatos ügyek	10	–
26 Vagyongazdálkodási ügyek			
2601	Ingatlan-nyilvántartás, térkép, tervrajz, műleírás stb.	HN	–
2602	Ingatlan kezelői jogának átadása, átvétele, kezelés, fenntartás	HN	–
2603	Ingatlan bérleti szerződések	HN	–
2604	Ingatlan adás-vételi ügyek	HN	–
2605-0	Védett természeti területek kisajátítása (felvásárlása)	–	15
2606-3	Biztosítási ügyek	10	–
27 Informatikai ügyek			
2701-2	Igénybejelentés számítástechnikai eszközök beszerzésére, cseréjére, javítására	5	–
2702-3	Informatikai tartalmat is hordozó pályázatok (belföldi és EU) ügyei	10	–
2703-3	Üzemeltetéssel kapcsolatos ügyek, szerződések	10	–
2704-3	Ágazati informatikai stratégiával összefüggő ügyek	10	–
2705-0	Informatikai szabályzatok	–	15
2706-3	Szakági programok informatikai vonatkozású ügyei	10	–
2707-3	Kormányzati informatikai ügyek	10	–
2708-3	Ágazati horizontális programok informatikai ügyei	10	–
2709-0	Hazai és EU környezetstatisztikai ügyek, jelentések	–	15
2710-3	EU és EEA informatikai vonatkozású ügyei	10	–
2711-3	GRID ügyek	10	–
2712-3	Környezeti állapotjelentéssel kapcsolatos ügyek (hazai és EU)	10	–
2713-3	Adatgyűjtésekkel, adatszolgáltatással összefüggő ügyek	10	–
2714-3	Az ágazati Környezetvédelmi Információs Rendszer, természetvédelmi és vízügyi információs rendszer fejlesztésével, üzemeltetésével összefüggő ügyek	10	–
2715-3	Az ágazati informatikai kommunikációs technológia állapotával, fejlesztésével, üzemeltetésével összefüggő ügyek (hardver és szoftver ügyek)	10	–
2716-3	Adatbázis és információs rendszer	10	–
2717-3	Statisztikák	10	–
2718-3	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi információs rendszer	10	–
2719-2	Adatszolgáltatások	5	–
28 Jogi és közigazgatási ügyek			
2801-0	Felsőbb szervekhez intézendő KvVM előterjesztések tervezetei, azok tárcaközi egyeztetésének anyagai és a végleges előterjesztés iratai	–	15

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
2802-0	Miniszteri rendeletek tervezetei, azok tárcaközi egyeztetésének anyagai és aláírt példánya	–	15
2803-0	Jogi irányelvek, elvi állásfoglalások és iránymutatások, közlemények, eseti tájékoztatások a minisztérium jogalkotási, jogszabály-előkészítési feladatkörébe tartozó jogszabályok értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban	–	15
2804-0	Elvi jelentőségű szakágazati irányítási iratok (utasítások, iránymutatások, körlevelek, tájékoztatók, irányelvek stb.)	–	15
2805-2	Társhatóságok és más szervek előterjesztéseinek véleményezése	5	–
2806-0	Szakértői, felülvizsgálati engedélyek, nyilvántartások	HN	–
2807-0	Jogszabályok, határozatok nyilvántartása	HN	–
2808-0	Jogszabályokban, OGY-, kormányhatározatokban meghatározott feladatok, és végrehajtásuk nyilvántartása	HN	–
2809-5	Bíróági (büntető, gazdasági, munkaügyi, polgári peres és nem peres) ügyek	30	–
2810-5	Felügyeleti panaszok vizsgálata	30	–
2811-3	Jogi képviseleti ügyek	10	–
2812-3	Jogvitás ügyek (peren kívül)	10	–
2813-3	Bíróági megkeresések	10	–
2814	Telekkönyvi ügyek	30	–
2815-3	Törvényességi ügyek	10	–
2816-3	Törvényességi óvások kezdeményezése	10	–
2817-2	Az ágazati hivatalos lap szerkesztésével kapcsolatos ügyek	5	–
2818-0	Felügyeleti vizsgálatok és ellenőrzések anyagai (nem pénzügyi)	–	15
2819-5	Hatósági ügyek (engedélyek, egyéb hatósági intézkedések)	30	–
2820-4	Szakhatósági állásfoglalások	15	–
2821-1	Áttétel külső szervhez	2	–
2822-2	Máshova nem sorolt szerződési ügyek	5	–
29 Ügyvitel (iratkezelés) ügyei			
2901-0	Ügyvitel elvi ügyei és ellenőrzések	–	15
2902-0	Iratkezelési, irattározási, iratselejtezési ügyek	HN	–
2903-2	Postával kapcsolatos ügyek	5	–
30 Közgazdasági és költségvetési ügyek			
3001-0	Költségvetési szervek pénzügyeivel kapcsolatos állásfoglalások, utasítások	–	15
3002-0	Költségvetési szervek beszámolóí, tervei	–	15
3003-0	Költségvetés tervezésével kapcsolatos ügyek	–	15
3004-0	Közép- és hosszú távú tervek	–	15
3005-0	Közigazgatási szabályozók (adó, támogatás stb.) kialakításával kapcsolatos ügyek	–	15
3006-0	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi gazdasági szabályozással kapcsolatos ügyek	–	15
3007-0	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi programok közigazgatási megalapozása	–	15
3008-3	Adatszolgáltatások, statisztikák (ágazati)	10	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
3009-2	Költségvetési szervek éven belüli gazdálkodásával összefüggő levelezések (intézmények, előirányzatok módosítások stb.)	5	–
3010-3	Évközi (Ogy, Korm., fejezet) előirányzat módosítások (beleértve Kincstár, PM, ÁSZ tájékoztatást is)	10	–
31 Állami támogatások ügyei			
3101-4	Környezetvédelmi Alap Célelőirányzatról (KAC), Vízügyi Célelőirányzatról (VICE) nyújtott támogatások ügyei (nem pályázatos)	15	–
3102-4	Környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi beruházások támogatása (pályázatok)	15	–
32 Egyéb általános ügyek			
3201-3	Bizottságok és tanácsadó testületek ügyvitele	10	–
3202-3	Bizottságok és tanácsadó testületekkel kapcsolatos anyagok	10	–
3203-3	Munkatervek, intézkedési tervek	10	–
3204-3	Testületi ülések, értekezletek, munkamegbeszélések anyagai	10	–
3205-3	Belső koordinációs ügyek	10	–
3206-5	Javaslatok, panaszok, közérdekű bejelentések	30	–
3207-1	Könyvtári beszerzések (könyv, folyóirat, szaklap, hivatalos lap)	2	–
KÜLÖNÖS RÉSZ			
33 Környezetvédelem			
3301-0	Környezeti állapotot elemző és értékelő iratok	–	15
3302-0	Környezetpolitikai koncepciók és stratégiák	–	15
3303-0	Környezetvédelmi programok, projektek szervezése	–	15
3304-0	Környezeti hatásvizsgálatok, vizsgálati elemzések	–	15
3305-0	Radioaktív szennyezés elleni védelem elvei és koncepciója	–	15
3306-0	Levegő-, víz-, talaj-, illetve légköri sugárvédelmi tevékenység irányítása	–	15
3307-0	Sugárvédelmi (ionizáló sugárzások elleni védelem) szaktevékenységgel kapcsolatos ügyek	–	15
3308-5	Radioaktív szennyezés elleni tevékenység, sugárvédelem koordinálása	30	–
3309-0	Víz- és talajterhelhetőségi, illetve levegőminőség határértékének megállapítása és szennyezéssel járó tevékenységek szabályozása	–	15
3310-0	Környezeti elemek védelmével kapcsolatos nemzetközi együttműködés és kötelezettségvállalás ügyei	–	15
3311-0	Több környezetvédelmi szakterületet érintő (komplex) regionális és kiemelt jelentőségű ügyek	–	15
3312-0	Hulladék keletkezésének, ártalmatlanításának és elhelyezésének környezetvédelmi követelményei	–	15
3313-4	Kevés hulladékkal járó technológiák elterjesztése, a hulladékok hasznosítása, ártalmatlanítása, környezetkímélő elhelyezése	–	15
3314-0	Környezetvédelmi minőség- és termékellenőrzés	–	15
3315-5	A környezet védelmének nemzetközi tapasztalatai	30	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
3316-5	A társadalom környezeti törekvéseit és érdekviszonyait tükröző információk	30	–
3317-5	Fejlesztési célú pénzeszközök prioritása	30	–
3318-5	Komplex környezetértékelő rendszer adatbázisa, információs rendszere	30	–
3319-5	Levegőtisztaság-védelmi ügyek	30	–
3320-3	Levegő, víz és talaj állapotának javítását szolgáló cselekvési programok	10	–
3321-5	Vízszennyezési, vízminőség-védelmi ügyek	30	–
3322-5	Talajminőség és ásványvédelem ügyei	30	–
3323-5	Környezeti kárelhárítási koncepció, tervek, szervezés	30	–
3324-5	Szennyezéskibocsátási (emissziós) területi stratégiák, programok	30	–
3325-5	Hulladékok és más veszélyes anyagok által előidézett veszélyhelyzet megelőzése, megszüntetése	30	–
3326-5	Hulladékok nemzetközi forgalmának szabályozása	30	–
3327-5	Zaj- és rezgésterhelés határértékei, a védelem alapvető szabályai, követelményei	30	–
3328-3	Zaj és rezgés elleni védelem irányítása	10	–
3329-5	Felülvizsgálati eljárások keretében készített szakvélemények	30	–
3330-3	Szakértői, felülvizsgálati jogosultságra vonatkozó kérelmek véleményezése	10	–
3331-3	Környezeti folyamatok, társadalmi-gazdasági értékelése, prognózisok	10	–
3332-3	Minőségtanúsítási, szabványosítási ügyek	10	–
3333-3	Környezetvédelmi berendezések, technológiák elterjesztése	10	–
3334-2	Ügyeleti szolgálat ügyei	5	–
3335-0	Nemzeti Környezetvédelmi Program kidolgozásával felülvizsgálatával, végrehajtásával kapcsolatos ügyek	–	15
3336-0	Nemzeti Környezetegészségügyi Akcióprogram kidolgozásával, felülvizsgálatával, végrehajtásával kapcsolatos ügyek	–	15
34 Természetvédelem			
3401-0	Új, országos jelentőségű természeti emlék, védett természeti terület, tájvédelmi körzet nemzeti park létesítése	–	15
3402-0	Táj- és természetvédelemmel kapcsolatos nemzetközi szervezetek, egyezmények ügyei (bioszféra rezervátumok, Ramsari, Bonni, Washingtoni egyezmények stb.)	–	15
3403-0	Ásványvédelem, bányáügyek	–	15
3404-0	Barlangokkal kapcsolatos ügyek	–	15
3405-0	Természeti erőforrások természetkímélő hasznosítása, gazdálkodás	–	15
3406-0	Tájökológiai ügyek	–	15
3407-5	Védett természeti területek idegenforgalma (ökoturizmus)	30	–
3408-0	Természet- és tájvédelmi oktatás, ismeretterjesztés	–	15
3409-0	Kultúrtörténeti értékek	–	15
3410-0	Állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelme	–	15
3411-0	Ősi, hazai állatfajokkal és fajtákkal kapcsolatos ügyek	–	15

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
3412-0	Vadon élő állatfajok védelme	–	15
3413-0	Védetté nem nyilvánított természetes növény- és állatvilág, a vadászható és halászható vad- és halfajok megóvása, védelme, fenntartása	–	15
3414-0	Növényfajok védelme	–	15
3415-0	Mikroorganizmusok ügyei	–	15
3416-0	Vizek természetvédelmi ügyei	–	15
3417-05	Balatonnal kapcsolatos természetvédelmi ügyek	30	–
3418-0	Védett természeti értékek nyilvántartása	HN	–
3419-0	Természetvédelmi kutatás-fejlesztési ügyek	HN	–
3420-5	Másodfokú hatósági, szakhatósági ügyek	30	–
3421-5	Védelemre érdemes természeti értékek	30	–
3422-5	Földtani ügyek	30	–
3423-5	Növény- és állatfajokra káros tevékenység szabályozásának iratai	30	–
3424-3	A természetvédelem területi szerveinek szakmai irányítása, felügyelete	10	–
3425-3	Természetvédelmi törvény, jogszabályok, szabályozási ügyiratok előkészítése, véleményezése	10	–
3426-0	Helyi jelentőségű védett természeti területekkel kapcsolatos ügyek	–	15
3427-4	Más tárcák védett területet érintő koncepcióinak, előterjesztéseinek véleményezése	15	–
3428-0	Természetvédelmi stratégia, koncepciók, programok	–	15
3429-0	Élővilág, élőhelyek, életkörülmények, ökológiai ügyek talajvédelemmel kapcsolatos ügyek	–	15
3430-0	Biodiverzitás monitorozás	HN	–
3431-0	Természeti területek jegyzéke	HN	–
3432-0	Ökológiai hálózat kialakítása	HN	–
3433-5	Washingtoni, firenzei egyezmények ügyei	30	–
3434-5	Védett természeti területek idegenforgalma (ökoturizmus)	30	–
3435-5	Tájvédelemmel kapcsolatos ügyek	30	–
3436-0	Egyedi tájértékekkel kapcsolatos ügyek	–	15
3437-0	Természetvédelmi kezelési tervek	–	15
3438-4	Területrendezési tervek véleményezése (területrendezéssel kapcsolatos tervek, koncepciók, programok)	15	–
3439-4	Más tárcák védett természeti területet érintő koncepcióinak, előterjesztéseinek véleményezése	15	–
3439-0	Táj- és természetvédelmi szabványok	–	15
3441 (3441-5 ?)	Balatonnal kapcsolatos ügyek	30	–
3440-0	Természetvédelmi tervezés	–	15
35 Erdők és vadászterületek természetvédelme			
3501-4	Átruházott hatáskörben ellátandó miniszteri hatáskör gyakorlásával (körzeti erdőtervek jóváhagyásában való miniszteri egyetértési, illetőleg véleményezési jogkör) kapcsolatos ügyek	15	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
3502-4	Miniszeri hatáskörgyakorlás (egyetértési jogkör a vadászterület különleges rendeltetésének valamint a vadaskert létesítésének engedélyezésében) szakmai előkészítésével kapcsolatos ügyek	15	–
3503-4	Másodfokú hatósági, szakhatósági ügyek	15	–
3504-0	Koncepciók, stratégiai tervek kidolgozása	–	15
3505-4	Szakmai érdekképviselő a politikai, a kormányzati és a társadalmi szféra valamennyi területén	15	–
3506-0	Védelemre érdemes természeti területek védetté nyilvánításának előkészítésében való szakterületi közreműködés	–	15
3507-0	Résztétel az erdei ökoszisztémákat és a vadállományt veszélyeztető okok feltárásában, javaslatkészítés a károsodások megelőzésére, elhárítására, a már bekövetkezett károsodás csökkentésére, megszüntetésére illetőleg a helyreállításra	–	15
3508-3	Közreműködés a természetvédelmi és az ahhoz kapcsolódó jogi és szakmai szabályozásban	10	–
3509-3	A nemzeti park igazgatóságok tevékenységének szakterületi irányítása és felügyelete	10	–
3510-3	A védett természeti területeken folyó erdő- és vadgazdálkodás természetvédelmi szakmai felügyeletének irányítása és ellenőrzése	10	–
3511-3	A természetvédelmi oltalom alatt álló erdők megóvásának és fenntartásának irányítása	10	–
3512-3	A természetvédelmi kezelés és a nemzeti park igazgatósági vagyonkezelés szakmai irányítása és felügyelete	10	–
3513-3	A nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésében lévő erdőterületeken folytatott természetközeli gazdálkodás, illetve fenntartási célú kezelés szakmai irányítása és felügyelete	10	–
3514-3	A nemzeti park igazgatóságok vadászatra jogosultsága alatt álló vadászterületek vadállomány-fenntartási és vadállomány-szabályozási tevékenységének szakmai irányítása és felügyelete	10	–
3515-3	A hazai erdőrezervátum-hálózat fenntartásának, fejlesztésének, állapotfelmérésének és ökológiai kutatásának szakmai irányítása	10	–
3516-3	Kutatási és szakértői tevékenységek irányítása	10	–
3517-3	Együttműködés a hazai és a nemzetközi tudományos és oktatási intézményekkel, az erdészeti és a vadászati hatóságokkal, valamint a szakmai társadalmi szervezetekkel	10	–
36 Természetvédelmi Őrszolgálat			
3601-3	A nemzeti park igazgatóságok Természetvédelmi Őrszolgálatának központi szakmai irányítása, koordinálása és felügyelete	10	–
3602	Az önkormányzati természetvédelmi örök és a polgári természetvédelmi örök központi szakmai felügyeletének irányítása	5	–
3603-3	Az állami természetvédelmi örök egyenruházati és technikai ellátásának szervezése	10	–
3604	A természetvédelmi örök vizsgáztatásával és továbbképzésével kapcsolatos feladatok	15	–
3605-0	A KvVM Természetvédelmi Hivatalára háruló löfegyverekkel kapcsolatos feladatok	HN	–
3606-2	A rendőrséggel, valamint a vám- és pénzügyőrséggel való együttműködés koordinálása, az együttműködés operatív feladatai	5	–

Irattári tételszám/ selejtezési jel	Az ügykör megnevezése	Selejtezési (megőrzési) idő (év)	Levéltárba adás ideje (év)
37 Vízügy			
3701-0	Vízügyi politika	–	15
3702-0	A Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszerrel kapcsolatos döntéselőkészítő, kormányzati szintű és a beruházást közvetlenül érintő anyagok	–	15
3703-0	A Bős-Nagymarosi vízlépcsőrendszerrel kapcsolatos egyéb iratok	–	15
3704-0	Vízkészlet-gazdálkodási, víziközmű-fejlesztési koncepciók	–	15
3705-0	Kiemelten kezelt tavak, Balaton, Velencei tó, Tisza tó	–	15
3706-0	Regionális vízgazdálkodási tervezés iratai	–	15
3707-0	Vízkészletnövelő, vízpótló létesítmények ügyei	–	15
3708-0	Komplex tározók vízgazdálkodás-fejlesztési ügyei	–	15
3709-5	Vízkészletek és vízhasználatok jellemzőinek feltárása	30	–
3710-0	Ivóvíz és hévízkutatás	–	15
3711-5	Ivóvízellátás, szennyvízelvezetés és -tisztítás fejlesztések ügyei	30	–
3712-0	Vízbázisvédelem, vízbázisok védőterületei	–	15
3713-4	Ipari vízgazdálkodási ügyek	15	–
3714-4	Vízkorlátozási rendelkezések ügyei	15	–
3715-0	Vízminőségi kárelhárítás ügyei	–	15
3716-0	Árvízvédekezés előkészítése, végrehajtása	–	15
3717-0	Árvízvédelmi tervek anyagai	–	15
3718-3	Árvízvédelmi beruházások, fenntartások levelezése	10	–
3719-0	Vízépítési nagyműtárgyak adatai, tervei	–	15
3720-3	Vízierő-hasznosítási iratok	10	–
3721-3	Vízügyi erdészeti iratok	10	–
3722-3	Síkvidéki vízrendezés	10	–
3723-0	Belvízrendszerek	–	15
3724-0	Belvízvédekezés felkészítési iratai	–	15
3725-0	Belvízvédekezés iratai	–	15
3726-0	Árvízvédekezési szervezet adatai	–	15
3727	Árvízvédelmi törzs beosztása	5	–
3728-3	Árvízvédelmi célú hírközléssel kapcsolatos iratok	10	–
3729-0	Víziközmű társulatok adatai	–	15
3730-3	Víziközmű társulatok szervezési levelezése	10	–
3731-3	Tavak szabályozásával kapcsolatos iratok	10	–
3732-0	Vízügyi hajózás, hajópark	–	15
3733-0	Jégveszély elhárításának iratai	–	15
3734-0	Folyószabályozás	–	15
3735-3	Térségi vízsztosztó rendszerek	10	–
3736-3	Regionális vízgazdálkodás	10	–
3737-3	Dombvidéki vízrendezés	10	–
3738-0	Helyi vízkárelhárítás	HN	–
3739-3	Belterületi vízrendezés	10	–
3740-0	Vízügyi közmunka (pályázatok)	–	15
3741-3	Vízügyi közmunka egyéb iratai	10	–

2. számú melléklet az Iratkezelési Szabályzathoz

1. számú iratminta: iratátadás-átvételi jegyzőkönyv

Kiadmányozó felsővezető vagy a hivatali egység megnevezése:

Iktatószám:

Iratátadás-átvételi jegyzőkönyv

Készült: dátum, szerv, helyiség megnevezése

Átadó: az átadó szerv, illetve az átadásért felelős vezető és beosztásának megnevezése

Átvevő: az átvevő szerv, illetve az átvételért felelős vezető és beosztásának megnevezése

Az átvétel tárgyát képező iratanyag: az iratanyag keletkeztetőjének, évkörének, mennyiségének megnevezése

Az iratátadás alapjául szolgáló jogszabályok, egyéb normák, megállapodások stb. felsorolása. Utalás az átadásra kerülő iratanyag mellékelte iratátadás-átvételi jegyzék formájában történő részletes felsorolására.

aláírás

aláírás

.....
átadó

.....
átvevő

(P. H.)

(P. H.)

(az átadó hivatali bélyegzőjének lenyomata)

(az átvevő hivatali bélyegzőjének lenyomata)

KÖZLÖNY

Melléklet: lap iratátadás-átvételi jegyzék

Készült: 2 példányban

Kapják:

átadó megnevezése

átvevő megnevezése

§

2. számú iratminta: iratátadás-átvételi jegyzék

Melléklet a(z) sz. iratátadás-átvételi jegyzőkönyvhöz

Iratátadás-átvételi jegyzék

Átadási egység sorszáma	Év	Iráttári tételszám, tétalcím	Iktatószámok felsorolása
1. doboz			
2. doboz			

Keltezés helye, ideje

aláírás

.....
készítő neve, beosztása

Készült: 2 példányban

Kapják:

átadó megnevezése

átvevő megnevezése

Közlemények

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

k ö z l e m é n y e

a madár- és denevérgyűrűzési vizsgák, valamint a solymász természetvédelmi vizsgák lebonyolításáról

A védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. mellékletének harmadik mondatában, valamint 3. mellékletének harmadik mondatában foglalt felhatalmazás alapján – a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal egyetértésben – a következőket közöljük:

1. A madár- és denevérgyűrűzési vizsgákat, valamint a solymász természetvédelmi vizsgákat az alábbi napokra tűzzük ki:

2008. február 21.: madár- és denevérgyűrűzési vizsga (írásbeli teszt, szóbeli: gyakorlat és fajfelismerés, valamint elmélet)

2008. március 6.: solymász természetvédelmi vizsga (írásbeli, szóbeli)

2008. szeptember 11.: madár- és denevérgyűrűzési vizsga (írásbeli teszt, gyakorlat és fajfelismerés, valamint elmélet)

2. A madár- és denevérgyűrűzési vizsga elméleti írásbeli tesztből, gyakorlati fajfelismerésből és szóbeli (elméleti) vizsgából áll. Az elméleti írásbeli teszt megírására a vizsgára jelentkezőknek 2008-ban mindkét gyűrűzési vizsganapon lehetősége van. A gyakorlati, fajfelismerési vizsgán és a szóbeli (elméleti) vizsgán azok vehetnek részt, akik sikeresen teljesítették az írásbeli vizsgát.

3. A solymász természetvédelmi vizsga írásbeli tesztből és szóbeli vizsgából áll. A szóbeli vizsgán azok vehetnek részt, akik sikeresen teljesítették az írásbeli vizsgát.

4. A solymász természetvédelmi vizsgán maximum 25 fő, a madár- és denevérgyűrűzési vizsgán vizsganaponként maximum 30 fő vizsgáztatására van lehetőség.

5. A vizsgabizottságok a védett állatfajok védelmére, tartására, bemutatására és hasznosítására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. és 3. számú mellékleteiben foglalt követelményrendszer szerint kérik számon a madár- és denevérgyűrűzési vizsgák, valamint a solymász természetvédelmi vizsgák tananyagát.

6. A vizsgákra való felkészülést a minisztérium által elektronikus úton közzétett tananyag segíti (www.oktvt.gov.hu). A gyűrűzésre, solymásatra, illetve az ezen tevékenységekhez szükséges hatósági engedélyek beszerzésére vonatkozó jogszabályi változások miatt a fenti tananya-

gon túlmenően a szakterületi jogszabályok megfelelő részeinek ismerete is szükséges.

7. A vizsgákra a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárságánál (Budapest 1051, Fő u. 44-50. tel: 457-3300/162, fax: 201-4617, e-mail: schmidt@mail.kvvm.hu) kell jelentkezni, ahol elvégzik a jelentkező vizsganapra sorolását, és visszaigazolják az elfogadott jelentkezést.

8. A vizsga díja 3000 Ft, amelyet a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Magyar Államkincstárnál vezetett, 10032000-01468216-00000000 számú számlájára kell befizetni.

9. Vizsgára az a személy bocsátható, aki eleget tesz a 348/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú, illetve 3. számú mellékleteiben foglalt feltételeknek.

10. A solymász természetvédelmi vizsgák helyszíne: Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (Budapest 1016, Mészáros u. 58/A).

11. A madár- és denevérgyűrzési vizsgák helyszíne: Magyar Természettudományi Múzeum, Madárgyűjtemény (Budapest VIII., Ludovika tér 2. 1083)

12. A Minisztérium fenntartja a helyszínváltoztatás jogát, ilyen esetben az adott napon vizsgázókat erről előzetesen értesíti.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

k ö z l e m é n y e

a Magyarországon 2007. december 31-ig EMAS regisztrációt nyert szervezetekről

Reg. szám	Szervezet neve	Szervezet besorolása	Első regisztráció időpontja	Regisztrált telephelyek címe	Regisztráció helyzete *
HU-000001	AUDI Hungaria Motor Kft.	nagyvállalat	2005. 01. 31.	Győr	meghosszabbítva
HU-000002	Dunapack Rt.	kis- és középvállalat	2005. 12. 14.	Dunaújváros	meghosszabbítva
HU-000003	Elgoscár-2000 Kft.	kis- és középvállalat	2006. 05. 30.	Gyöngyösorosi	meghosszabbítva
				Tiszaújváros	meghosszabbítva
				Debrecen	meghosszabbítva
HU-000004	Crew Kft.	kis- és középvállalat	2006. 07. 18.	Budapest	első regisztráció
HU-000005	Követ-Inem Hungária	kis- és középvállalat	2006. 07. 19.	Budapest	első regisztráció
HU-000006	Kaposvári Vízművek Kft.	kis- és középvállalat	2006. 08. 22.	Kaposvár	meghosszabbítva
HU-000007	Ricosta Cipőgyár Kft.	kis- és középvállalat	2006. 09. 20.	Ramocsaháza	meghosszabbítva
HU-000008	Premed Pharma Kft.	mikro-vállalat	2006. 11. 24.	Budaörs	meghosszabbítva
				Budapest	meghosszabbítva
HU-000009	Dunaújváros Polgármesteri Hivatal Építésügyi és Környezetvédelmi Iroda és Városüzemeltetési- és Fejlesztési Iroda	önkormányzat	2007. 06. 05.	Dunaújváros	első regisztráció
HU-000010	BÜCHL Hungária Kft.	középvállalat	2007. 06. 22.	Győr	első regisztráció
HU-000011	FAG Magyarország Ipari Kft.	nagyvállalat	2007. 09. 27.	Debrecen	első regisztráció
HU-000012	LUK Savaria Kuplunggyártó Kft.	nagyvállalat	2007. 10. 03.	Szombathely	első regisztráció
HU-000013	Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Városépítési Osztály és Környezetvédelmi Csoport	önkormányzat	2007. 12. 10.	Győr	első regisztráció

* A regisztráció lehetséges állapota: első regisztráció, meghosszabbítva, felfüggesztve, törölve.

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízügyi Főosztályának
közlönye
a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és
munkaprogramja
2006–2009**

Bevezetés

„A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja 2006–2009” című dokumentumot, tervezet formában 2006. december 21-én tette közzé a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. Ez a munkaanyag tekintett dokumentum képezte a társadalmi konzultáció alapját a Víz Keretirányelv hazai megvalósításának aktuális fázisában. A konzultáció – meghosszabbított határidővel – 2007. július 10-ig tartott, eredményeként kialakult az a munkaprogram, melynek alapján a magyarországi vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamata a következő években végbemehet, és amelyet jelen dokumentum tartalmaz.

A Víz Keretirányelv

Az élővizek használata életünk egyik legfontosabb, ugyanakkor költségekkel is járó eleme. A folyók, patakok, tavak vize, a földtani képződményekben tárolt víz nem csak természeti, hanem társadalmi, gazdasági értékeket is hordoz, jövedelemszerzési és költségmegtakarítási lehetőségeket kínál az embereknek. Ez az erőforrás azonban nem áll korlátlanul a rendelkezésünkre. Ahhoz, hogy a jövőben is mindenkinek jusson tiszta ivóvíz, vagy tájaink meghatározó elemei maradhassanak a folyók és tavak, erőfeszítéseket kell tennünk a felszíni és felszín alatti vizek megóvásáért, állapotuk javításáért.

Ez a felismerés vezetett az Európai Unióban a 2000/60/EK számú irányelv megalkotásához, mely a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szól, és amely a hétköznapi gyakorlatban Víz Keretirányelv (rövidítve VKI) néven vált közzismertté. A VKI hazai jogrendbe ültetése 2003–2004 folyamán megtörtént, a vonatkozó jogszabályok listáját lásd az 1. mellékletben.

A Keretirányelv nevéből fakadóan „keretet” kíván biztosítani a Közösség édesvízzel kapcsolatos szabályozásának, lefektetve egy új vízügyi politika alapjait, azzal a céllal, hogy az európai vizek jó állapotot¹ érjenek el 2015-re. Ennek az általános célkitűzésnek az elemei a következők:

- a vizekkel kapcsolatban lévő (a vízi és a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi) ökoszisztémák védelme, állapotuk javítása,
- a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat elősegítése,
- a szennyezőanyagok kibocsátásának (emissziójának) csökkentésével a vízminőség javítása,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizek és aszályok hatásának mérséklése.

¹ „Jó állapot” szempontjából felszíni vizeknél a víz ökológiai és kémiai állapota, felszín alatti vizek esetén a mennyiségi és kémiai állapot és a végső megítélésben a rosszabbik számít.

A Keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél természetesebb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A jó ökológiai állapot eléréséhez szükséges intézkedéseket azonban össze kell hangolni az árvízi vagy belvízi védekezéssel, a településfejlesztési elképzelésekkel, legyen szó szennyvízkezelésről, az ivóvíz kérdéséről, vagy a vízi közlekedés esetleges fejlesztési elképzeléseiről. A különböző tervek összehangolását csak úgy lehet elérni, ha az önkormányzatok, a területen működő különböző érdekcsoportok (ipari, mezőgazdasági és egyéb vízhasználók, természetvédő szervezetek, stb.) is részt vesznek az intézkedések tervezési folyamatában.

Kötelezettségek

A Víz Keretirányelv különböző határidőkre és tartalommal feladatokat és jelentési kötelezettségeket ír elő a tagországok számára (lásd 2. melléklet). Az első jelentést Magyarország 2004. júniusban a 3. cikkely előírásainak megfelelően nyújtotta be az Európai Bizottság számára (1. Nemzeti Jelentés). Ez tartalmazta Magyarországnak a Duna vízgyűjtőkerületen belüli meghatározását, térképi bemutatását, a hatáskörrel rendelkező hatóság (KvVM) megnevezését, illetékességének meghatározását, a KvVM keretirányelvhez kapcsolódó felelősségi köreinek listáját és a nemzetközi kapcsolatok leírását.

A második jelentés az ország területén található víztestek² jellemzéséről, a vizeket érő hatások elemzéséről, a vízhasználatok gazdaságossági szempontú értékeléséről és a védett területek listájának elkészítéséről szolt a VKI 5. cikke szerint (2. Nemzeti Jelentés). Ezt hazánk szakemberei az Európai Közösség Víz Igazgatói által elfogadott elvek alapján készítették el és nyújtották be a 2005. március 22-i határidőre. Ezt követően egy közérthető nyelven fogalmazott népszerűsítő kiadvány készült 2000 példányban, mely bemutatja a VKI célját, fogalmait, végrehajtásának helyzetét Magyarországon és a Duna vízgyűjtőkerületben egyaránt.

A harmadik jelentés azokról a monitoring programokról számolt be, melyeket a felszíni és a felszín alatti vizek állapotának áttekintésére kellett elindítani, a VKI 8. cikkének megfelelően 2006. december 22-ig (3. Nemzeti Jelentés 2007. április). A legtöbb tagországhoz hasonlóan Magyarország is rendelkezik több évtizede működő monitoring rendszerekkel, így a VKI által igényelt hazai programok kialakítása ezek figyelembe vételével történt. A jelentések és mellékleteik, valamint számos háttérdokumentum megtalálható a Víz Keretirányelv magyar honlapján, www.euvki.hu címen.

Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése

A VKI, illetve a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírja, hogy 2009. december 22-ig vízgyűjtő-gazdálkodási tervet kell

² „Felszíni víztest” a felszíni víznek olyan különálló és jelentős eleme, mint például egy tó, egy tározó, egy vízfolyás, folyó vagy ezek része. A víztestek egyben az állapot javítására irányuló intézkedések egységei is.

„Felszín alatti víztest” a felszín alatti víznek egy víztartón, vagy víztartókon belül lehatárolható része.

készíteni Magyarország teljes területére (OVGT). A tervezés alapját a vízgyűjtőkerület képezi Magyarország teljes területe a Duna-medencébe esik, így ellentétben a legtöbb országgal csak egy vízgyűjtőkerület vízgyűjtő-gazdálkodási tervében érdekelt. Ennek kialakításában szoros együttműködés szükséges a többi érintett országgal.

A Duna esetében – a feladat összetettsége miatt – a vízgyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) két részben készül el. Az „A” rész a vízgyűjtőkerület egészére vonatkozó átfogó jellegű információkat tartalmazza. A munka koordinálását a Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága végzi (lásd 3. melléklet), míg a „B” rész a (többi érintett országhoz hasonlóan) Magyarország részletes terve.

A hivatkozott kormányrendelet előírja, hogy a VGT tartalmazza a vízgyűjtők jellemzőinek és a környezeti célkitűzések összefoglalását, valamint a vizek jó állapotának elérése érdekében – a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban – megvalósítandó beavatkozásokat. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv elsősorban azoknak a szabályozásoknak és intézkedési programoknak az összefoglalása, amelyek együttesen biztosítják, hogy az ennek alapján végrehajtott beavatkozások hatására a környezeti célkitűzések elérhetők legyenek. A VGT egy sajátos terv, mely a környezeti célkitűzések és társadalmi igények összehangolása mellett tartalmazza a megvalósíthatóság (költségek, finanszírozhatóság, társadalmi támogatottság, stb.) elemzését is, de nem jelenti a beavatkozások konkrét, kiviteli terv szintű részletes kimunkálását.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv ütemterve és munkaprogramja

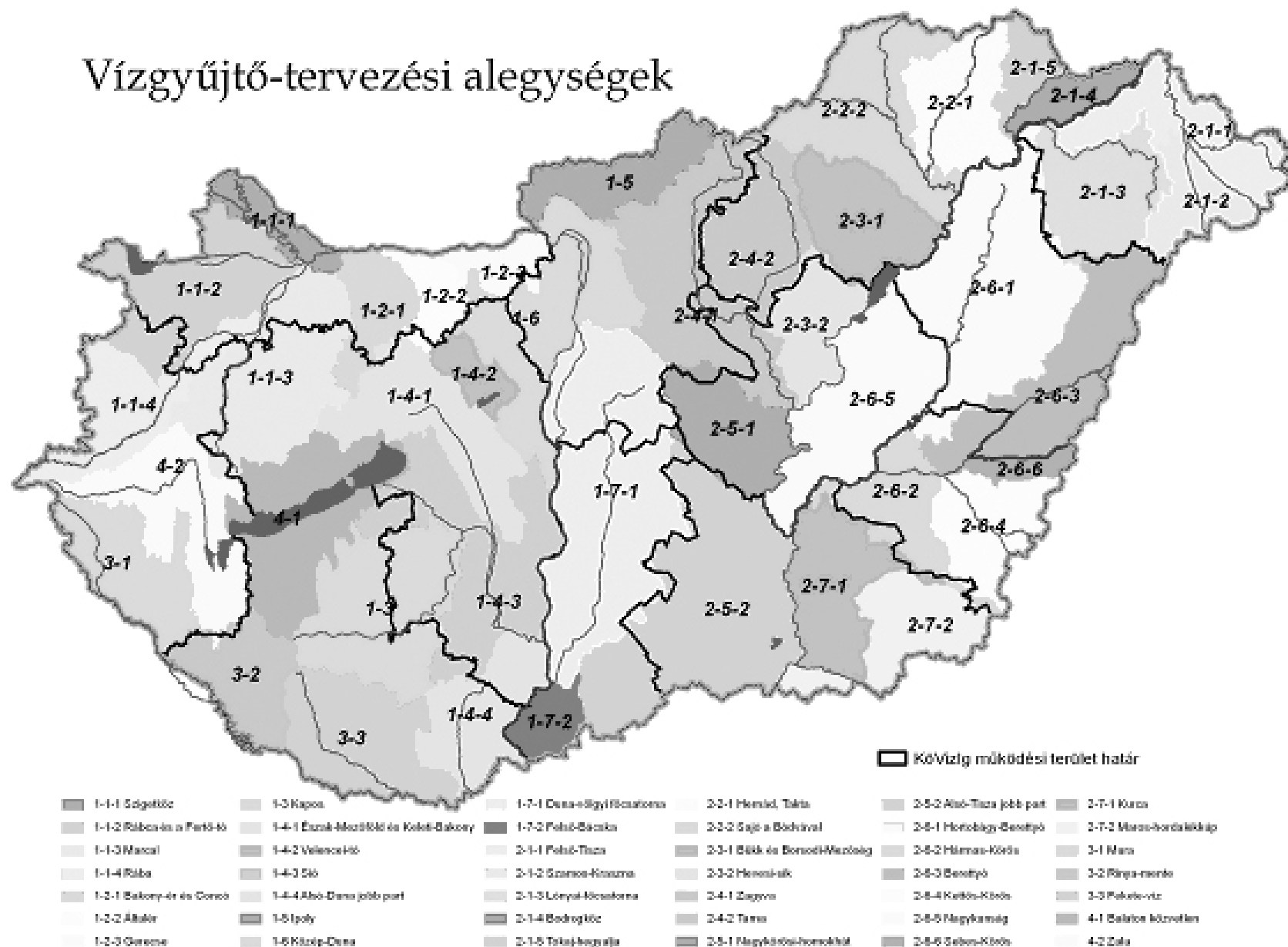
A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazni fogja a vizek jó állapotának elérése érdekében tett és teendő intézkedéseket, intézkedési programokat, a vizek állapotának jellemzéséhez szükséges monitoring programmal együtt. A terv ugyancsak elemzi a beavatkozások hatásait a vizek mennyiségi, minőségi és ökológiai állapotára. A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási terv az ország egész területére, ezen belül a Duna közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton részvízgyűjtőkre készül. Az állam a fenti feladatok végrehajtásának felelőssévé a KvVM-et jelölte ki, amely a tervkészítés koordinációját és a tervek összeállítását

- működési területükön a KÖVIZIG-ekre,
- a négy részvízgyűjtőn a kijelölt KÖVIZIG-ekre (Duna: Észak-magyarországi KÖVIZIG, Tisza: Közép-Tisza vidéki KÖVIZIG, Dráva: Dél-dunántúli KÖVIZIG, Balaton: Közép-dunántúli KÖVIZIG),
- országos szinten a VKKI-ra bízta.

A részvízgyűjtőket gyakorlati okokból, továbbá a társadalom hatékonyabb bevonása érdekében a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok javaslata alapján 42 tervezési alegységre osztjuk (1. ábra). A vizek jó állapotának elérése érdekében a tervezés valamennyi szintjén szükséges az érintett társadalmi csoportok bevonása a tervezési folyamatba.

KÖZLÖNY
§

Vízgyűjtő-tervezési alegységek

1. ábra Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységek a KÖVIZIG határokkal

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv részletezettsége

Víztestek, ill. víztest csoportok szintje

A VGT célja az, hogy a felszíni vizek esetén a jó ökológiai és kémiai állapotot, a felszín alatti vizek esetén pedig a jó mennyiségi és kémiai állapotot érjük el. A feladatokat tehát a víztestek szintjén kell a legnagyobb részletességgel meghatározni és végrehajtani. A 2. Nemzeti Jelentés 1026 felszíni és 108 felszín alatti víztestet azonosított Magyarországon, A víztestek meghatározására a jelenleg folyó állapotértékelés „visszahat”, ezért végleges szám a tervezés során alakul majd ki.

Tervezési alegységek szintje

A 42 tervezési alegységen az egyes víztestekre megfogalmazott intézkedésekre alapozva, az alegység vízgazdálkodási és vízi környezeti állapotának részletes bemutatásával kell az intézkedések megvalósításának ütemezését elkészíteni a helyi társadalmi egyeztetések eredményeinek beépítésével együtt.

A négy részvízgyűjtő szintje

Ezen a szinten fontos a régiók szerepe, például, hogy a Regionális Operatív Programokból finanszírozható intézkedéseket támogassák. Itt kell bemutatni a régiók közötti különbségeket és az elmaradt intézkedések összesített hatásait. A részletességnek a társadalmi kommunikációt és az országos terv összeállítását kell szolgálnia.

A VGT országos szintje

Országos szinten a VGT részletezettsége az Európai Bizottság követelményeihez kell, hogy igazodjon. Folyamatban van egy a nemzeti jelentések tartalmi követelményeit megfogalmazó dokumentum elkészítése, amely egyúttal a részletezettséget is meg fogja határozni.

Határidők és feladatok

2006. december 22. A monitoring programok meghatározása és működtetésének megkezdése

A VKI célkitűzésének elérése érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell a felszíni és felszín alatti vizek állapotának megfigyeléséhez olyan programok kidolgozásáról (monitoring) amelyek segítségével a vizek állapota összehangolt és átfogó módon áttekinthető. A vizek állapotának megfigyelésére szolgáló monitoring program beindításáról Magyarország a VKI-ban előírtaknak megfelelően jelentésben számolt be az Európai Bizottságnak.

Felszíni vizek monitoringja

A felszíni vizes monitoring rendszer hosszú múltra tekint vissza Magyarországon (mennyiségi tekintetben 130, minőségiben 40 évre). A vizek állapotának értékelése azonban főleg a fizikai-kémiai paraméterek vizsgálatán alapult. A múltban az oxigén- és tápanyagháztartás, a mik-

robiológiai és mikroszennyezők valamint az egyéb paraméterek vizsgálata folyt országos, regionális és lokális monitoring rendszerek keretében.

Egy adott élőhely ökológiai állapota (mely fizikai-kémiai, hidromorfológiai és biológiai elemei egymásra hatásának eredményeként alakul ki) alkalmas az emberi beavatkozások mértékének megfigyelésére. Ennek megfelelően a Víz Keretirányelv a felszíni vizek állapotértékeléséhez egy ökológiai monitoring rendszer működtetését írja elő.

A VKI a monitoring céljától függően háromszintű monitoring rendszert különböztet meg:

- *feltáró monitoring* a vizek állapotának átfogó áttekintése és a hosszú távú természetes és emberi hatások nyomon követése céljára,

- *működési (operatív) monitoring* a jó állapot elérése érdekében hozott intézkedési programok hatékonyságának ellenőrzése céljából és

- *vizsgálati monitoring* az ismeretlen hatások, haváriák kivizsgálására.

A korábbi hazai monitoring rendszerhez képest a Keretirányelv teljesen új elemként határozza meg a bevonatlakó algák, a vízi növények és a halak monitorozását, valamint a veszélyes anyagok körében 33 vegyület illetve vegyületcsoport rendszeres vizsgálatát. A növényi planktonok és a fenéklakó gerinctelenek vizsgálata már korábban is beépült a magyar monitoring rendszerbe, de módszertani követelmények miatt ezek vizsgálata a VKI keretében teljesen újak tekinthető a korábbi gyakorlathoz képest.

A Víz Keretirányelv alapvető követelményként írja elő az adatok megfelelőségét és pontosságát. A biológiai vizsgálatok módszertanának tehát a reprezentatív mintavételtől a fajszintű meghatározásig kell terjednie. Az ökológiai minősítési rendszer típus-specifikus, ötosztályos skálán alapul.

Az Európai Közösség egyik nagyon fontos célkitűzése, a veszélyes kémiai anyagok gyártásának, forgalmazásának és felhasználásának visszaszorítása – illetve bizonyos esetekben minimálisra csökkentése – és így a környezetbe jutásuk megakadályozása. A VKI célja, hogy hozzájáruljon ehhez a folyamathoz a veszélyes anyagok vízbe történő kibocsátásának fokozatos csökkentésével. A veszélyes anyagok minősítése két osztályba sorolás alapján történik, aszerint, hogy a mért koncentráció meghaladja-e vagy sem a környezeti határértéket.

Fontos megjegyezni, hogy a Víz Keretirányelv végrehajtása egy iteratív folyamat, ahogy az adatok, információk mennyisége növekszik és minősége is javul, a módszertan és a minősítési rendszer is fejlődni fog. A mintavételi helyek száma a feltáró monitoringban 143 hely, a működési (operatív) monitoringban mintegy 350 hely.

Felszín alatti vizek monitoringja

A VKI a felszín alatti vizek esetében a víztestek kémiai és a mennyiségi állapota, és az abban bekövetkező változások megfigyelése, nyomon követése céljából írja elő monitoring programok kidolgozását és működtetését.

A VKI előírásainak megfelelő monitoring programok kidolgozása során az előbbieken ismertetett útmutatáso-

kon, előírásokon túl figyelembe vételre kerültek a részletesebb iránymutatást tartalmazó, EU által készített „Felszín alatti víz monitoring útmutató”, ill. a kémiai monitoring tervezésénél az időközben megjelent, a felszín alatti víz védelméről szóló irányelv, valamint a nitrát irányelv vonatkozó előírásai is.

A felszín alatti vizek Magyarországon kitüntetett szerepet töltenek be, melyet a VKI monitoring pontok viszonylag nagy sűrűsége tükröz. A hálózat a már meglévő, állami üzemeltetésű kutakra és forrásokra épül, melyet a környezethasználók által működtetett pontok (pl.: vízművek, öntözőkutat) egészítenek ki.

A meglévő hálózathoz történő válogatás során figyelembe vett fő szempont a reprezentatív, felszín alatti vizeink mennyiségi és minőségi állapotáról reális képet nyújtó pontok kijelölése volt. A monitoring pontok típusa, a különböző természetes adottságok és emberi hatások alapján összesen hat, két mennyiségi és négy minőségi program került kidolgozásra.

A mennyiségi monitoring célja a felszín alatti víz szintjében bekövetkező változások nyomon követése, valamint adatok biztosítása a vízmérleg és a szárazföldi ökoszisztémák állapotának meghatározásához, és a határon átvándorló víz irányának és mennyiségének becsléséhez. A mennyiségi monitoring két programból áll, melyek keretében a vízszint, ill. a vízhozam mérése történik. A mennyiségi monitoringba 1770 pont (ebből 1516 állami) üzemeltetésű pont tartozik.

Vízminőség szempontjából a felszín közeli rétegeket éri elsősorban az emberi tevékenységek hatása, ezért itt fordulnak elő – különböző mértékben – szennyezett vizek, míg mélyebben a vizek általában mentesek a szennyeződéstől (miután a mélység növekedésével a szennyezés lehatolásának valószínűsége csökken). Ennek megfelelően a monitoring pontok sűrűsége, ill. a mintavételi gyakoriság a mélység növekedésével csökken.

Paraméterek tekintetében 2007-ben a VKI által kötelezően előírt minimum program, ill. az ún. rutin paraméterek mérése (pH, vezetőképesség, oxigéntartalom, nitrát, ammonium, nátrium, kálium, kalcium, magnézium, hidrogénkarbonát, klorid, szulfát) történt. 2008-tól mindazon további paraméter mérése is a programba kerül, melyeket a felszín alatti víz védelméről szóló új irányelv ír elő, ill. amelyeket korábbi felmérések során már kimutattak az adott területen: így pl. mezőgazdasági területeken peszticidek, ipari területeken tri- és tetraklóretilén és nehézfémek mérésére kerülhet sor. A mérési gyakoriság a víztest sérülékenységtől függően minimálisan évi 1 és 2 mérés között változik, de a talajvizek esetében négy mérés lenne az optimális.

A kémiai monitoring négy programból, 1742 helyszínen összesen 1988 pontból áll. A hideg víztestek felszín közeli rétegeinek megfigyelése a vízföldtani jellemzők, a terület-használat és a szennyezési potenciál alapján meghatározott típusterületeken végzett mérésekkel történik. Ezen belül a várhatóan előforduló, és ezért megfigyelésre kerülő szennyezőanyagok szempontjából elkülönülnek az erdő- és

mezőgazdasági jellegű külterületek, ill. a beépített, és ipari területek. Külön program szolgál az ivóvízellátás szempontjából lényeges hideg víztestek mélyebb, nem sérülékeny részeinek és a termálvíztesteknek a megfigyelésére.

A nitrát irányelv a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésének figyelését írja elő. Kihasnálva a VKI és a lehetőségeket az előírt monitoring rendszerek működtetésének összehangolására, a megtervezett VKI monitoring egyben teljesíti a nitrát irányelv követelményeit is.

A határokkal osztott víztestek esetében a szomszédos országokkal a határvízi egyezmények keretében adatcsere-re kijelölt kutak a VKI monitoring részét képezik. Ezen felül a jelen monitoring rendszer pontjai a Duna Védelmi Egyezményhez kapcsolódóan a Duna-medence szinten kijelölt, jelentős, határokkal osztott felszín alatti víztestek monitoringját is biztosítják.

2006. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervének és munkaprogramjának nyilvánosságra hozatala

A magyar VGT ütemterv és munkaprogram 2006. december 21-én került a KvVM – mint a VKI szerinti hatáskörrel rendelkező hatóság – honlapjára (www.kvvm.hu) és ezt követően több más honlapon is elérhetővé vált (www.euvki.hu, www.vizeink.hu). Nyomtatott formában először a Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő 2007. januári számában, a KvVM Víz Keretirányelv Főosztályának közleménye formájában jelent meg az ütemterv, majd a KvVM kiadott egy ábrával, képekkel illusztrált változatot 3000 példányban, melyet számos csatornán keresztül terjesztett (KvVM területi szervek, MHT, MTA, egyetemek, főiskolák, szakmai és civil szervezetek, társmínisztériumok, stb.). A zöld szervezetek 2007. márciusi országos találkozáján a WWF Magyarország közvetítésével közel 400 szervezethez jutott el a kiadvány. Az elektronikus változatra több mint 2000 címre küldött e-mail hívta fel a figyelmet az NFÜ, az ÖTM és a VKI II. fázis projekt³ segítségével.

2007. I. félév A vízgyűjtő-gazdálkodási terv ütemtervének és munkaprogramjának társadalmi vitája

A Víz Keretirányelvben kitűzött célok eléréséhez, és így a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítéséhez is, a szakemberek, a kidolgozásban érintett szervezetek, a végrehajtásért felelős különböző kormányzati szervek és a társadalom széles rétegeinek szoros együttműködésére van szükség. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést össze kell hangolni minden vízgazdálkodási, illetve a vízgazdálkodással kölcsönhatásban lévő tervezéssel. Ebben is jelentős szerepet kell vállalnia a társadalomnak. Biztosítani kell a VKI-ban előírt környezeti célkitűzések elérését, de ugyanakkor ezeket össze kell hangolni a vízgazdálkodással kapcsolatos szociális és gazdasági igényekkel is.

³ A Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése II. fázis (2004-016-689-02-03) – Átmeneti Támogatás. A projekt eredményei a www.vkiprojekt.hu honlapról letölthetők.

A társadalom bevonásának folyamata csak akkor éri el célját, ha a rendelkezésre álló idő elégséges az érdemi konzultációhoz. Ezért a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatában legalább hat hónapot kell biztosítani arra, hogy az egyes fázisokban elkészült dokumentumok (a VGT ütemterve és munkaprogramja; a jelentős vízgazdálkodási problémák; és a VGT tervezete) megismerhetők és írásban véleményezhetők legyenek (lásd további határidők ezekkel kapcsolatban). A VKI II. fázis projekt keretében kidolgozott hazai társadalombefvonási stratégia a projekt honlapján olvasható.

A Víz Keretirányelv és a 221/2004. (VII. 28.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően 2007. első félévében zajlott le a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés (VGT) ütemtervéről és munkaprogramjáról szóló társadalmi konzultáció. A nyilvánosságra hozott konzultációs dokumentum szerint 2007. június 30-ig lehetett írásos véleményeket továbbítani a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények (illetve április 1-től a jogutód Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság) címére írásban, vagy elektronikus formában.

A rendelkezésre álló időszak alatt egyénektől és szervezetektől érkeztek hozzászólások. Több Területi Vízgazdálkodási Tanács, az MTA Vízgazdálkodás-tudományi Bizottsága, a Víz Keretirányelv Stratégiai Koordinációs Tárcaközi Bizottság és a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége is napirendre tűzte az ütemterv megvitatását és alakított ki véleményt róla. A több száz tag részvételével zajló zöld szervezetek 2007. márciusi országos találkozásán külön napirendi pont foglalkozott az ütemtervvel.

Szóbeli véleményezési folyamatra a Magyar Hidrológiai Társaság 2007. évi Vándorgyűlésén került sor július 5-én. Annak érdekében, hogy a jelentős szakmai szereplőket felsorakoztató Vándorgyűlésen kialakuló vélemény is figyelembe vehető legyen, a KvVM a határidőt július 10-ig meghosszabbította. Így összesen mintegy 200 nap állt rendelkezésre a vélemények kifejtésére. Ennek során összesen 62 írásbeli észrevétel érkezett különböző szervezetektől, bizottságoktól, érdekcsoportoktól és egyénektől. Az egyes csoportok mögötti tagságot is figyelembe véve több ezer érdekelt akarata tükröződik a véleményekben.

A vélemények elsősorban, de nem kizárólagosan a konzultációs dokumentumban megfogalmazott kérdésekre irányultak, melyekben a VGT társadalmi kontrollját biztosító, különböző szintű tanácsok javasolt feladatköre és összetétele szerepelt. A javaslat figyelembe vette a működő testületeket, és arra törekedett, hogy a kormányzati szervek mellett a civil és szakmai szervezetek, a gazdasági és tudományos élet képviselőin keresztül a társadalmi részvétel reprezentatív és kiegyensúlyozott formában valósuljon meg.

A konzultáció alatt felértékelődött a 12 Területi Vízgazdálkodási Tanács szerepe, különösen a négy részvízgyűjtő koordinálásáért felelős székhelyeken (Duna–Győr, Tisza–Szolnok, Dráva–Pécs és Balaton–Székesfehérvár) működő tanácsoké. A TVT-k fontos szerepet töltenek be a

regionális vízgazdálkodási tervek véleményezésében, azonban létrehozásuk idején 1998-ban még nem volt érvényben az EU Víz Keretirányelve, ezért feladataik közé nem került be vonatkozó előírás. Másrészt mai összetételükkel nem képviselik az érdekeltek teljes spektrumát a VKI szellemiségével összhangban. Országos szinten ugyanez a helyzet a VKSKTB esetén. További probléma, hogy jelenleg nem működik a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés részvízgyűjtő szintjén semmilyen testület, mely az érdekeltek álláspontját érvényesíteni tudná, jöllehet a részvízgyűjtők a Duna vízgyűjtőkerület jelentési szintjei is egyben.

A több mint féléves folyamat során körvonalazódott, hogy a továbbiakban milyen szervezeti keretek között biztosítható a társadalom részvétele a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kidolgozása során, röviden a „nyílt tervezés”, a tervek készítés különböző szintjein (országos, részvízgyűjtő, tervezési alegység).

2007. II. félév A társadalmi vita eredményeinek felolgozása, a vízgyűjtő-gazdálkodási terv ütemterv és program véglegesítése

A társadalmi vita eredményeként az eredeti javaslatnál némileg eltérő, de annak alap gondolatát tükröző, a következőkben bemutatott tanácsok felállítására kerül sor.

Országos szint

A Vízgazdálkodási Keretirányelv Stratégiai Koordinációs Tárcaközi Bizottság helyébe az Országos Vízgazdálkodási Tanács (OVT) lép. Feladata az alábbi:

- a területi vízgazdálkodási tanácsok tevékenységének koordinálása;
 - a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatának figyelemmel kísérése (pl. közbenő anyagok véleményezése);
 - a vízgyűjtő-gazdálkodási terv végleges változatának értékelése és javaslatok a terv kijavítására és kiegészítésére;
 - a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés problémáinak tudatosítása, beépítése a fejlesztési tervezésekbe (pl. Új Magyarország Fejlesztési Terv, operatív programok, EU közlekedéspolitikája, EU közös mezőgazdasági politikája).
- Az OVT teljes létszáma 31 fő. Titkársági feladatait a KvVM illetékes főosztálya látja el. Elnöke a mindenkori vízügyi szakállamtitkár.

Tagsági összetétele az alábbiak szerint alakul:

- a tervek készítés koordinációjáért országosan, illetve részvízgyűjtő-területen felelős szervek (Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Észak-dunántúli, Közép-dunántúli, Dél-dunántúli és a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság) egy-egy képviselője (5 fő);
- 25 fő tekintetében a következő:
 - = 40% az államigazgatás képviselőjében (a jelenlegi VKSKTB legfontosabb tagjai, fejlesztési tervekért felelős országos hatáskörű szervek, önkormányzatok képviselői, 10 fő),

- = 20% a társadalmi szervezetek képviselői (5 fő),
- = 20% gazdasági szereplők, vízhasználók képviselői (5 fő) és
- = 20% a tudományos-szakmai terület képviselői (5 fő).

Fontos megjegyezni, hogy a Vízgazdálkodási Keret-irányelv Stratégiai Koordináció Tárcaközi Bizottság egyetértett azzal a javaslattal, hogy helyébe az Országos Vízgazdálkodási Tanács lépjen, a fentebb javasolt összetéti arányokkal az egyes szektorok képviselőit illetően.

Részvízgyűjtő szint

A Duna, Tisza, Dráva és a Balaton részvízgyűjtő szinten a társadalom vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésbe történő bevonásával kapcsolatos feladatokat négy Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács (RVT) látja el. Az RVT-eket a részvízgyűjtő tervéért felelős KÖVIZIG-ek hozzák létre. A négy RVT

- véleményezi a vízi környezetvédelem fő prioritásait;
- koordinálja a részvízgyűjtőhöz tartozó TVT-k között a társadalmi részvétel biztosításával járó feladatok ellátását és a konzultációt;
- elősegíti az országos és a területi szintek közötti kommunikációt;
- a társadalom bevonása eredményeinek feldolgozása után lefolytatja a terv végső társadalmi véleményezését, majd továbbítja az OVT-hez.

Az RVT tagja:

- a részvízgyűjtőn működési területtel rendelkező TVT-k által delegált 1-1 fő
- meghatározott, illetékes államigazgatási szervek, illetve az RVT működési területén lévő helyi önkormányzatok által delegált 6 fő,
- a működési területen tevékenységet folytató civil szervezetek által delegált 3 fő,
- a működési területen tevékenységet folytató ipari, mezőgazdasági és egyéb vízhasználók által delegált 3 fő,
- a működési területen tevékenységet folytató szakmai – tudományos szervezetek által delegált 3 fő.

Az eltérő méretek miatt az RVT-k létszáma is eltérő (Duna: 21 fő, Tisza: 23 fő, Dráva: 18 fő, Balaton: 17 fő).

Területi szint

Területi vízgazdálkodási tanácsok (TVT-k) jelenleg is működnek a KÖVIZIG-ek működési területével megegyezően. A konzultáció nyomán kialakult, hogy a TVT a társadalom vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésbe történő bevonásával kapcsolatos feladatok ellátására kötelező jelleggel hozzon létre albizottságot. A létrehozandó albizottság 15 tagból áll, melyből 6 főt államigazgatási szervek, illetve helyi önkormányzatok, 3 főt a működési területen tevékenységet folytató civil szervezetek, 3 főt a működési területen tevékenységet folytató ipari, mezőgazdasági és egyéb vízhasználók, 3 főt a működési területen tevékenységet folytató szakmai-tudományos szervezetek delegálnak.

A szükséges jogszabály-módosítás

A vízgazdálkodási tanácsokkal kapcsolatos jogszabály-módosítás jelenleg folyamatban van. Ennek lefolyásától függően 2008-ban alakulhatnak meg az országos és a részvízgyűjtő szintű tanácsok. Tekintve, hogy a jelenleg hatályos 5/1998. (III. 11.) KHVM rendelet alapján is létrehozható TVT albizottság, területi szinten – a végleges jogszabályi rendezés előtt is – folytatható a társadalom bevonás eltervezett folyamata. Ebben az esetben a 2007. I. félévi konzultációban kialakult, fent ismertetett összetéti arányokat már célszerű figyelembe venni.

2007. december 22. Figyelembe véve a természetvédelmi és környezetvédelmi szempontokat a feltárt jelentős vízgazdálkodási problémák és megoldandó feladatok összefoglalása és nyilvánosságra hozatala

A VKI szerint a vízgyűjtőn azonosított **jelentős vízgazdálkodási kérdéseket** (röviden JVK-k) közzé kell tenni 2007. december 22-ig és legalább hathónapos konzultációs periódust kell biztosítani azok megvitatására. A jelentős vízgazdálkodási kérdések közé a VKI környezeti célkitűzésének elérését befolyásoló társadalmi-gazdasági hatások/igények/viszonyok/akadályozó tényezők ill. dilemmák tartoznak, melyek kiegészítő intézkedéseket/megfontolásokat igényelnek a 2015-ös határidő teljesítéséhez. A JVK mindig reál kérdés/folyamat stb., azaz nem ide értendők a költségvetési, szabályozási kérdések/folyamatok.

A konzultáció alapját egy országos, négy részvízgyűjtő és 42 tervezési alegység szintű dokumentum képezi. Az országos és a négy részvízgyűjtőre vonatkozó nyilvános anyag 2007. december 22-én felkerül a www.kvvm.hu és a www.euvki.hu honlapokra.

A 42 tervezési alegységre vonatkozó, kimondottan a társadalmi konzultációra szánt közérthető dokumentumokat a KÖVIZIG-ek január 31-ig készítik el és hozzák nyilvánosságra honlapjukon. Ezek megvitatásával zajlik majd a társadalom helyi szintű bevonása.

2008. I. félév A feltárt jelentős vízgazdálkodási kérdések/problémák és megoldandó feladatok társadalmi vitája tervezési alegységenként

2008 első félévében a természet- és környezetvédelmi szempontból jelentős vízgazdálkodási kérdések/problémák megvitatása a cél. A konzultációs jelentések írásbeli véleményezési lehetőségén felül szóbeli konzultációkat, ún. vitafórumokat kell szervezni az érdekcsoportok és a lakosság számára. Szükség esetén bizonyos érdekeltekkel akár szűkebb körű megbeszéléseket is célszerű tartani. Egy tervezési alegységen a terület méretétől és a megvitatandó problémák jellegétől függően több fórumot is szükséges lehet szervezni.

A konzultációhoz szükséges módszereket és kipróbált eszközöket, a VKI II. fázis projekt felső-tiszai mintaterületén végzett társadalom bevonásról szóló összefoglaló esettanulmány mutatja be részletesen. A projekt zárójelentésé-

ben megtalálható a területen lefolytatott konzultációra kidolgozott anyagok, kérdőívek, szakmai táblázatok, stb. Ajánlott az esettanulmány és a csatolt függelékek tanulmányozása, mielőtt a KÖVIZIG-ek hozzákezdenek a vízgazdálkodási problémák konzultációjának megtervezéséhez.

2008. június 30. A jellemzések felülvizsgálata, a felszíni víztestek besorolása az ötosztályos biológiai és a kétosztályos kémiai rendszer alapján, minősítés – kockázatos víztestek azonosítása. Az erősen módosított víztestek végleges meghatározása

Ez a minősítés a jelenlegi állapotra vonatkozik. A minősítésnek, ahol lehet, a *víztestekre vonatkozó* adatokon kell alapulnia. Ahol ez nem lehetséges, analógia, illetve közvetett információk alapján kell minősíteni. Ez utóbbi azt jelenti, hogy felszíni vizek esetén biológiai adatok helyett kémiai vagy hidromorfológiai adatok, illetve terhelések alapján; felszín alatti vizek esetén pedig a felszín alatti vízeztől függő ökoszisztémák helyett a becsült hasznosítható vízkészlet és a vízkivételek összehasonlításán, illetve ugyancsak terhelések alapján történik a minősítés.

A hazai típus-specifikus biológiai minősítő rendszer 2006-ra elkészült (bár ez a makrogerinctelenek vonatkozásában nem teljes). Az ECOSURV felmérés eredményei, valamint a 2007. évi biológiai monitoring adatai alapján az érintett víztestek biológiai minősítését a hazai minősítő rendszerrel újra el kell végezni.

A felszín alatti vizek kémiai állapotának minősítésére vonatkozó szabályokat – az eredeti menetrendhez képest három éves késéssel – csak 2006 decemberében fogadta el az Európai Parlament. (2006/118/EK) A tagállamoknak 2009-re kell végrehajtaniuk az előírásokhoz történő jogközelítést, és megállapítaniuk a szennyezőanyagokra vonatkozó küszöbértékeket. Ezekhez az értékekhez viszonyítva kell minősíteniük a víztestek állapotát, és meghatározni az intézkedéseket. Az irányelv megjelenésének késése miatt a felszín alatti vizek jó kémiai állapota érdekében szükséges intézkedések meghatározásában feszített tervezési ütemre kell számítani Magyarországon is. Figyelembe kell venni a monitoring által feltárt (akár pontszerű) szennyezéseket, és az intézkedések meghatározásához egyedi mérlegelést lehetővé tevő módszer alkalmazására lesz szükség.

A víztestek értékelése a jó állapot 2015-re történő elérésének kockázata szempontjából a fenti minősítésen alapul. Eltérés abban a vonatkozásban van, hogy figyelembe lehet venni a már megvalósítási fázisban lévő intézkedések állapotjavító hatását, de a másik oldalon az előre jelzett terhelések és igénybevételek csak később megjelenő hatását is.

A 2. Nemzeti Jelentésben *víztestenként megadott kockázati besorolás*, a fentiek figyelembe vételével, felülvizsgálandó. A minősítés végrehajtása az illetékes KÖVIZIG koordinálásában az érintett KÖVIZIG, KÖTEVIFE és NPI feladata. A felszín alatti víztestek esetében az országos szintű értékelésnek is nagy szerepe van figyelembe véve egyrészt azt, hogy a víztesteket a területi szervek határai

el metszik, másrészt a szabályozások és útmutatók kidolgozásában mutatkozó EU-s lemaradást.

2008. június 30. Az emberi tevékenység környezeti hatásainak (az ok-okozati kapcsolatoknak) a feltárása

A környezeti célkitűzéseket, de még inkább a jó állapot elérése érdekében hozandó intézkedéseket csakis az *ok-okozati kapcsolatok feltárása* után lehet meghatározni. Az értékelés a víztest-szintű információkra épül, de általában a több víztestet érintő terhelések és igénybevételek miatt az elemzés csak magasabb szinten (a *tervezési alegységek*, esetleg *tervezési részegységek* szintjén) végezhető el.

Ehhez az általánosan előforduló terhelések esetén országos szintű adatbázisok, illetve feldolgozások (becslések) nyújtanak segítséget. Az elemzést bizonyos előre meghatározott csoportosítási rendszer (hierarchia) szerint célszerű végrehajtani, amelynek elemei:

- a *kockázat típusa* (pl. vízfolyás kémiai állapota, vagy felszín alatti víztest mennyiségi állapota);
- a kockázatosságot jelentő *állapot jellemzője* (pl. a vízfolyás magas tápanyagtartalma, vagy a felszín alatti víztest valamely pontján megjelenő süllyedő tendencia);
- a problémát kiváltó *emberi tevékenység* (pl. földhasználat-változások, lefolyás-szabályozás, morfológiai elváltozások, vízkivételek, pontszerű és diffúz szennyezőforrások).

A részletes módszertan és segédeszköz első, a gyakorlatban már használható változata a VKI II. fázis projekt keretében 2007. szeptemberére elkészült.

Az értékelést az illetékes KÖVIZIG koordinálja, a KÖVIZIG, a KÖTEVIFE és az NPI szakemberein kívül egyéb szakértők bevonásával is.

2008. június 30. A környezeti célkitűzések első változatának meghatározása

A környezeti célkitűzéseket (jó ökológiai és kémiai állapot, valamint jó ökológiai potenciál a felszíni víztestek esetében, illetve jó mennyiségi és kémiai állapot a felszín alatti víztestek esetében, vagy ezeknél enyhébb célok) víztestenként kell megadni, ugyanakkor a célkitűzéseket befolyásoló műszaki és közgazdasági feltételek csak a *tervezési részegység* vagy *tervezési alegység* szintjén értelmezhetők.

A környezeti célkitűzések meghatározásában, a technikai szempontokon túl, meghatározó szerepe lesz a frissen megváltozott uniós előírásokhoz történő jogközelítésnek, továbbá a *közgazdasági szempontoknak* és a *társadalom bevonásának*. A munka végrehajtása iteratív jellegű és gyakran csak az intézkedési programok tervezése során végelegesíthető.

Az értékelésnek – amely történhet az azonos problémával érintett víztestek csoportjára összevontan – tartalmaznia kell a kiváltó okokat, megszüntetésük lehetőségeit és költségeit, a társadalom és az érdekeltek állásfoglalását,

illetve a módosított célkitűzés tartalmát és/vagy elérésének határidejét, illetve a fennmaradó állapot környezetre gyakorolt hatását.

A felszíni vizek tekintetében a környezeti célkitűzések meghatározása az illetékes KÖVIZIG-ek koordinálásában, a KÖTEVIFE és az NPI szakembereinek, valamint szükség szerint külső szakértőknek a bevonásával történik. A felszín alatti vizek esetében – a már említett sajátos körülmények miatt – az országos központi irányításnak nagy szerepet kell szánni elsősorban a kémiai állapot vonatkozásában.

2008. II. félév A feltárt jelentős vízgazdálkodási kérdések/problémák és megoldandó feladatokról szóló társadalmi vita eredményeinek feldolgozása, a problémák számbavételének véglegesítése

2008. december 22. A környezeti célkitűzések végleges meghatározása

2008. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) tervezetének nyilvánosságra hozatala

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek [összhangban a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelettel] az alábbiakat fogják tartalmazni:

- az adott vízgyűjtő/részvízgyűjtő általános leírását (a víztestek térképét, a felszíni víztest típusok referencia viszonyainak leírását, stb.),
- az emberi tevékenység felszíni és a felszín alatti vizek állapotára gyakorolt jelentős terheléseinek és hatásainak összefoglalását (pontoszerű és diffúz szennyezőforrások, vízkivételek, egyéb emberi hatások),
- a védett területek térképét,
- a monitoring hálózatok térképét,
- a monitoring hálózatok eredményeinek bemutatását térképi formában,
- környezeti célkitűzések listáját, valamint meghatározott esetben az eredeti célkitűzés nem teljesíthetőségének részletezését,
- összefoglalást a vízhasználatok gazdasági elemzéséről,
- a környezeti célkitűzések teljesítését célzó intézkedési programot (alapintézkedéseket, és szükség szerinti kiegészítő intézkedéseket),
- egyéb idevonatkozó programok és tervek jegyzékét, azok összefoglalását,
- a közvélemény tájékoztatására és konzultációkra tett intézkedések összefoglalását, eredményeit és az eredményekből következően a tervben végrehajtott változtatásokat,

– felhasznált dokumentumok hozzáférési helyeit (a közvélemény tájékoztatásával, szennyezésmegelőző intézkedésekkel, valamint monitoringgal kapcsolatosan),

– a hatáskörrel rendelkező hatóság megnevezését és adatait.

Az intézkedési program *alapintézkedéseinek* körébe tartoznak az EU-joganyagok által kötelezően előírt intézkedések/programok (az érintett irányelvek listáját tartalmazza a VKI VI. melléklete), valamint az idézett kormányrendelet 5. és 18. §-a szerint felsorolt, a VKI által előírt feladatok megoldására alkalmas intézkedések.

A VKI II. fázis projekt keretében elkészült egy *intézkedési kézikönyv*, amely az összes várható intézkedés fontosabb jellemzőit tartalmazza (a probléma, melynek megoldására alkalmas, hatékonyság, egyéb intézkedésekkel való kapcsolat, a gyakorlati megvalósítás feltételei, szükséges információk, mellyel az intézkedés hatása, illetve a költségei becsülhetők). A fentiekben alapuló tervezést egy *döntéstámogató szoftver* is segíti.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítéséről a környezetvédelmi és vízügyi miniszter gondoskodik. A VGT-t az ország egész területére, ezen belül a négy részvízgyűjtőre (Duna közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton) egységes tartalommal kell elkészíteni. A terv részletezettsége viszont eltérő lehet, a tervezési szinttől függően.

Mint arról a korábbiakban szó volt, az országos szintű tervet a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, míg a négy részvízgyűjtő szintű tervet a kijelölt négy KÖVIZIG állítja össze.

A 42 tervezési alegység tervét a területileg illetékes KÖVIZIG felelős dolgozza ki az érintett szervezetek közreműködésével. A részvízgyűjtőnként, illetve az alegységek szintjén a tervet összeállító KÖVIZIG-ek listáját az *1. táblázat* tartalmazza.

2009. I. félév A VGT tervezetek társadalmi vitája

2009. II. félév A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása, a végleges VGT elfogadása a részvízgyűjtők területi vízgazdálkodási tanácsai által. Az országos terv véglegesítése a négy részvízgyűjtő VGT-je alapján

2009. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) végleges változatának nyilvánosságra hozatala, kihirdetése miniszteri rendeletben

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja a *2. táblázatban* tekinthető át.

1. táblázat**A tervezési egységek a koordináló KÖVIZIG-ekkel**

<i>Résztvízgyűjtő / tervezési részegység / alegység</i>	Koordináló KÖVIZIG
1 Duna résztvízgyűjtő	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-1 Duna jobb part a nyugati országhatár és a Mosoni-Duna torkolata közt	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-1-1 Szigetköz	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-1-2 Rábca és a Fertő-tó	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-1-3 Marcal	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-1-4 Rába	NYUDU-KÖVIZIG, Szombathely
1-2 Duna jobb part a Mosoni-Duna torkolata és a Dömösi Malom-patak torkolata közt	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-2-1 Bakony-ér és Conció	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-2-2 Általér	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-2-3 Gerecse	ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-3 Kapos	KÖDU-KÖVIZIG, Székesfehérvár
1-4 Duna jobb part a Tassi-zsiliptól a déli országhatárig	KÖDU-KÖVIZIG, Székesfehérvár
1-4-1 Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony	KÖDU-KÖVIZIG, Székesfehérvár
1-4-2 Velencei-tó	KÖDU-KÖVIZIG, Székesfehérvár
1-4-3 Sió	KÖDU-KÖVIZIG, Székesfehérvár
1-4-4 Alsó-Duna jobb part	DÉDU-KÖVIZIG, Pécs
1-5 Ipoly	KDV-KÖVIZIG, Budapest
1-6 Duna jobb part a Dömösi Malom-patak torkolatától Kipostagig és Duna bal part az Ipoly torkolatától a Kvassay-zsilipig	KDV-KÖVIZIG, Budapest
1-7 Duna bal part a Kvassay-zsiliptól a déli országhatárig	ADU-KÖVIZIG, Baja
1-7-1 Duna-völgyi főcsatorna	ADU-KÖVIZIG, Baja
1-7-2 Felső-Bácska	ADU-KÖVIZIG, Baja
2 Tisza résztvízgyűjtő	KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok
2-1 Felső-Tisza	FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza
2-1-1 Felső-Tisza	FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza
2-1-2 Szamos-Kraszna	FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza
2-1-3 Lónyai-főcsatorna	FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza

<i>Résztvízgyűjtő / tervezési részegység / alegység</i>	Koordináló KÖVÍZIG
<i>2-1-4 Bodroghöz</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
<i>2-1-5 Tokaj-hegyalja</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
2-2 Sajó	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
<i>2-2-1 Hernád, Takta</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
<i>2-2-2 Sajó a Bódvával</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
2-3 Tisza jobb part a Sajó és a Zagyva torkolata közt	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
<i>2-3-1 Bükk és Borsodi-Mezőség</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
<i>2-3-2 Hevesi-sík</i>	<i>KÖTI-KÖVÍZIG, Szolnok</i>
2-4 Zagyva	<i>KÖTI-KÖVÍZIG, Szolnok</i>
<i>2-4-1 Zagyva</i>	<i>KÖTI-KÖVÍZIG, Szolnok</i>
<i>2-4-2 Tarna</i>	<i>É-KÖVÍZIG, Miskolc</i>
2-5 Tisza jobb part a Zagyva torkolata és a déli országhatár közt	<i>ATI-KÖVÍZIG, Szeged</i>
<i>2-5-1 Nagykőrösi-homokhát</i>	<i>KÖTI-KÖVÍZIG, Szolnok</i>
<i>2-5-2 Alsó-Tisza jobb part</i>	<i>ATI-KÖVÍZIG, Szeged</i>
2-6 Hármaskörös	<i>TI-KÖVÍZIG, Debrecen</i>
<i>2-6-1 Hortobágy-Berettyó</i>	<i>TI-KÖVÍZIG, Debrecen</i>
<i>2-6-2 Hármaskörös</i>	<i>KÖR-KÖVÍZIG, Gyula</i>
<i>2-6-3 Berettyó</i>	<i>TI-KÖVÍZIG, Debrecen</i>
<i>2-6-4 Kettős-Körös</i>	<i>KÖR-KÖVÍZIG, Gyula</i>
<i>2-6-5 Nagykunság</i>	<i>KÖTI-KÖVÍZIG, Szolnok</i>
<i>2-6-6 Sebes-Körös</i>	<i>KÖR-KÖVÍZIG, Gyula</i>
2-7 Tisza bal part a Hármaskörös torkolata és az országhatár közt	<i>ATI-KÖVÍZIG, Szeged</i>
<i>2-7-1 Kurca</i>	<i>ATI-KÖVÍZIG, Szeged</i>
<i>2-7-2 Maros-hordalékkúp</i>	<i>ATI-KÖVÍZIG, Szeged</i>
3 Dráva résztvízgyűjtő	<i>DÉDU-KÖVÍZIG, Pécs</i>
<i>3-1 Mura</i>	<i>NYUDU-KÖVÍZIG, Szombathely</i>
<i>3-1-1 Rinya-mente</i>	<i>DÉDU-KÖVÍZIG, Pécs</i>
<i>3-1-2 Fekete-víz</i>	<i>DÉDU-KÖVÍZIG, Pécs</i>
4 Balaton résztvízgyűjtő	<i>KÖDU-KÖVÍZIG, Székesfehérvár</i>
<i>4-1 Balaton közvetlen</i>	<i>KÖDU-KÖVÍZIG, Székesfehérvár</i>
<i>4-1-2 Zala</i>	<i>NYUDU-KÖVÍZIG, Szombathely</i>

2. táblázat

A vízgyűjtő gazdálkodási tervezés ütemtervének és munkaprogramjának áttekintése

FELADATOK	2006. dec. 22.	2007												2008												2009												2010. márc. 22.
		Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec.	
A VGT kidolgozásának és megvalósításának ütemterve, a munkaprogram közzététele																																						
A VGT kidolgozása – első szakasz																																						
A monitoring beindítása és folyamatos működtetése																																						
Társadalmi bevonás 1. szakasz: lebonyolítás (ütemezés, program, tartalom) és összesítés																																						
Jellemzések felülvizsgálata																																						
Minősítés – kockázatos víztestek azonosítása, problémák szerinti csoportosítás, és a legfontosabb problémák kiválogatása																																						
Az egyes részvízgyűjtőkre vonatkozóan feltárt jelentős vízgazdálkodási problémák és megoldandó feladatok közbenső felülvizsgálatának közzététele																																						
A VGT kidolgozása – második szakasz																																						
Társadalmi bevonás 2. szakasz: lebonyolítás (fontos problémák azonosítása) és összesítés																																						
Az intézkedési programok tervezése																																						
A VGT első tervezetének közzététele																																						
A VGT kidolgozása – harmadik szakasz																																						
Társadalmi bevonás 3. szakasz: lebonyolítás (intézkedési programok megvitatása) és összesítés																																						
Az intézkedési programok végső kidolgozása																																						
A VGT véglegesítése																																						
A VGT közzététele																																						
Jelentés az érintett EU tagországok és az EB felé																																						

Mellékletek

1. melléklet A vonatkozó jogszabályok jegyzéke

A VKI hazai jogrendbe illesztésével kapcsolatos jogszabályok

A VKI hazai jogrendbe illesztését az alábbi jogszabályok megalkotása jelentette:

- 2003. évi CXX. törvény egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról (*A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosítása, A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása, A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítása, A köziratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosítása*)
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről,
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól,
- 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól,
- 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól,
- 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól.

Egyéb vonatkozó jogszabályok

- 74/2000. (V. 31.) Korm. rendelet a Duna védelmére és fenntartható használatára irányuló együttműködésről szóló, 1994. június 29-én, Szófiában létrehozott Egyezmény kihirdetéséről,
- 40/2006. (X. 6.) KvVM rendelet A felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról.

* * *

2. melléklet A VKI fontosabb határidői (minden év december 22.)

2000 Hatálybalépés

2003 A VKI átültetése a nemzeti jogrendbe. Vízgyűjtő-területek azonosítása és a hatáskörrel rendelkező hatóság kijelölése

2004 A vízgyűjtők jellemzése, a vizeket érő hatások elemzése, a vízhasználatok gazdasági elemzése, a védett területek listája

2006 Monitoringhálózat létrehozása és monitoring-programok beindítása

A nyilvánosság bevonása (legkésőbb)

2007 Jelentős vízgazdálkodási problémák azonosítása

2008 A vízgyűjtő-gazdálkodási terv első változatának bemutatása

2009 A vízgyűjtő-gazdálkodási terv véglegesítése, benne intézkedési program

2010 A költség-visszatérülés és a szennyező fizet elvét tekintetbe vevő, a vízkészletek hatékony használatát biztosító árpolitika alkalmazása

2012 Az intézkedési program végrehajtásának megkezdése

2015 A környezeti célok elérése

2010–2015

- Az intézkedések gyakorlatba való átültetése
 - 2010–2012: az alapintézkedések programjának folytatása, szükség szerinti módosítása, valamint a kiegészítő intézkedések programjának beindítása
 - 2010–2015: az intézkedések gyakorlati megvalósítása, a környezeti célkitűzések elérése
 - A környezeti célkitűzések elérésének monitorozása
- 2013–2015**
- A vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata (viztestek állapota, környezeti célkitűzések, intézkedési programok, monitoring)

2015 után

- A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata 6 évente
- A célok elérésének lehetséges meghosszabbított határideje (kétszer 6 évi meghosszabbítás után) 2027

* * *

3. melléklet A Duna vízgyűjtőterület VGT programja

A Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága (ICPDR) keretén belül 2005-ben készült el a Duna-völgyi Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv stratégiai dokumentuma, valamint a 2005–2010 évekre vonatkozó részletes feladatokat tartalmazó ütemterv (road map). Az ütemtervnek része a társadalmi részvétel operatív munkaterve is. (Ezen dokumentumok a www.icpdr.org honlapon találhatók meg angolul.) Az ütemtervet évente kell felfrissíteni ill. módosítani, vagyis egy élő dokumentum. A feladatok végrehajtásában az ICPDR szakértői csoportjai (Vízgyűjtő-gazdálkodási szakértői csoport, Monitoring és Értékelés; Terhelések és Intézkedések; Árvízvédelem; Térinformatikai és Társadalmi Részvétel) vesznek részt.

A Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv (továbbiakban DVGT) a stratégiai dokumentum szerint négy fázisból áll:

- *első fázis*: a vízgyűjtőterület definíciója és lehatárolása, a koordináció mechanizmusának és intézményi hátterének kialakítása (2003-ig)
- *második fázis*: a vízgyűjtő jellemzőinek elemzése, az emberi tevékenység környezeti hatásai és a vízhasználatok gazdasági elemzése, a védett területek regisztere (2004-ig)

– *harmadik fázis:* monitoring programok és hálózatok fejlesztése (2006-ig)

– *negyedik fázis:* vízgyűjtő-gazdálkodási terv kidolgozása a vonatkozó intézkedési programmal együtt, társadalmi részvétel (2009-ig)

Az első két fázis eredményeként készült két, az Európai Bizottságnak megküldött jelentés. Ezek foglalkoztak a Duna folyó mellett a 4000 km²-nél nagyobb vízgyűjtőjű vízfolyásokkal és felszín alatti víztestekkel, illetve a felszín alatti víztesten osztozó országok által fontosnak tartott ennél kisebbekkel, továbbá a 100 km²-nél nagyobb területű tavakkal, a fontosabb csatornákkal valamint az átmeneti és a parti tengervizekkel is.

A stratégiai dokumentum az alábbi három koordinációs szintet fogalmazta meg a Duna-vízgyűjtőjén:

Szint	Koordináló/illetékes hatóság
1. Duna vízgyűjtőkerület	ICPDR koordinál, de nem illetékes hatósággént
2. kétoldalú határvízi/többoldalú együttműködés	adott országok kétoldalú/többoldalú együttműködése alapján
3. nemzeti	kijelölt hatóságok

A DVGT felépítésében megkülönbözteti a részegységeket, a részvízgyűjtőket és a Duna vízgyűjtőkerületet. Jelenleg a vízgyűjtőkerületen belül az alábbi részvízgyűjtőkre tervezik vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítését.

Részvízgyűjtő és érintett ország	Koordinációs platform
<i>Tisza vízgyűjtő</i> Szlovákia, Ukrajna, Románia, Magyarország és Szerbia	Tisza Együttműködési Megállapodás
<i>Száva vízgyűjtő</i> Szlovénia, Horvátország, Bosznia és Hercegovina és Szerbia	Száva Vízgyűjtő Bizottság
<i>Prut vízgyűjtő</i> Románia, Moldova és Ukrajna	Háromoldalú kooperáció
<i>Duna-delta</i> Románia és Ukrajna	Kétoldalú kooperáció

Valamennyi nemzeti VGT és részvízgyűjtő terv felsorolásra kerül a DVGT-ben. A DVGT alapjául a második

jelentésben megjelölt alábbi négy jelentős vízgazdálkodási kérdés szolgál:

- szervesanyag-terhelés,
- tápanyagterhelés,
- veszélyes anyagok,
- hidromorfológiai befolyásoltság.

Az ütemterv szöveges része és a vonatkozó munkaterv tartalmazza valamennyi, a DVGT-hez szükséges feladatot, azok határidejét, a végrehajtásáért felelős és a közreműködő munkacsoportok megnevezését. Jelenleg a munkaterv az alábbi négy fő feladatcsoporttal kapcsolatos teendőket sorolja fel:

- Monitoring hálózatok és programok
- Intézkedési program illetve programok
- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv részeinek összeállítása
- Környezetvédelmi célkitűzések és mentességek

A 2005–2010 közötti időszak fontosabb lépései az ütemterv szerint a Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítéséhez:

2006

- jelentős vízgazdálkodási kérdésekre vonatkozó vízgyűjtő szintű útmutatók előkészítése, tematikus munkaértekezletek
- monitoring programok kifejlesztése és a jelentés előkészítése
- az ütemterv nyilvánosságra hozatala

2007

- monitoring Jelentés megküldése az Európai Bizottságnak
- szcenáriók kidolgozása a négy jelentős vízgazdálkodási kérdésre
- jelentős vízgazdálkodási kérdések nyilvánosságra hozatala (DVGT és Intézkedési Programok felépítésének első áttekintő tervezete)
- a gazdasági vonatkozású feladatok, környezetvédelmi célkitűzésekkel kapcsolatos munkák elindítása és az interkalibrációs feladatok

2008

- a DVGT tervezetének társadalmi konzultációra való előkészítése az intézkedési programmal együtt az év végéig
- a 2004. évi Jelentés eredményeinek szükség szerinti felfrissítése

2009

- társadalmi konzultáció (pl. Interneten; érdekeltek konferenciája)
- a DVGT beterjesztése (Intézkedési Programmal együtt) az ICPDR Miniszteri Ülésére

2010

- DGTV jelentés az EU Bizottságának
- a közvélemény tájékoztatása

* * *

Rövidítésjegyzék

DGVT – Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv

ECOSURV – Ecological Survey of the Surface Waters in Hungary (a magyarországi felszíni vizek ökológiai állapotfelmérése, PHARE projekt, 2004 2005)

ICPDR – International Commission for the Protection of the Danube River (a Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága)

KÖTEVIFE – Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

KÖVIZIG – Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

KvVM – Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

MÁFI – Magyar Állami Földtani Intézet

MTA – Magyar Tudományos Akadémia

NFÜ – Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

NPI – Nemzeti Park Igazgatóság

OVGT – Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

OVT – Országos Vízgazdálkodási Tanács

ÖTM – Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

TVT – Területi Vízgazdálkodási Tanács

VGT – Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv

VITUKI – Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet Kht.

VKI – Víz Keretirányelv

VKK – Vízügyi Központ és Közgyűjtemények (2007. március 31. után VKKI)

VKKI – Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (2007. április 1-től)

VKSKTB – Víz Keretirányelv Stratégiai Koordinációs Tárcaközi Bizottság

VTOSZ – Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége

* * *

További információk, kapcsolódó linkek:**Magyar nyelvű honlapok**

www.kvvm.hu

www.euvki.hu

www.vizugy.hu

www.duna-nap.hu

www.ovf.hu

www.vizeink.hu

www.vkiprojekt.hu

Külföldi honlapok

www.icpdr.org

www.ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

www.danubeday.org

**A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízügyi Főosztályának
közleménye****Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdéseiről****VITAANYAG****2007. december 22.**

A Víz Keretirányelv 14. cikke és a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 19. §-a szerinti társadalmi részvétel és konzultáció dokumentuma.

Írásbeli vélemények küldhetők a 4. oldalon megadott címekre **2008. június 22-ig beérkezőleg**.

Tartalom**Előszó**

A hazai adottságok és meghatározó folyamatok (országos szint)

A hazai vízgazdálkodás nagy kihívásai

A Duna

A Duna rövid természetföldrajzi jellemzése

A Duna hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A Tisza

A Tisza rövid természetföldrajzi jellemzése

A Tisza hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A Dráva

A Dráva rövid természetföldrajzi jellemzése

A Dráva hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A Balaton

A Balaton és vízgyűjtőjének rövid természetföldrajzi jellemzése

A Balaton és vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

ELŐSZÓ

Európában az elmúlt 150–200 évben, az ipar és a mezőgazdaság, nem kevésbé a városiasodás sok kárt okozott a patakok, folyók, tavak vizében. A romlás a vizek élővilágában volt a legriasztóbb. Ezzel együtt Európa nagy területein jelentősen növekedtek az árvizek, belvizek, és a településeket sújtó vízkárok.

Az Európai Unió tagországai már az 1990-es években elhatározták, hogy megálljt parancsolnak ennek a folyamatnak és 2015-ig közös erőfeszítéssel, amennyire csak lehet rendbe hozzák, jó állapotba helyezik Európa vizeit, különös tekintettel a vízi élet feltételeire. Ennek a hatal-

mas, rendkívül bonyolult munkának a célját, eszközeit és módszereit az Európai Közösség vízügyi politikáját megtestesítő Víz Keretirányelv (VKI) határozza meg.

A VKI jelentőségét elsősorban az adja, hogy egységes alapokra helyezi a felszíni, felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelmét, a pontszerű és területi szennyező-forrásokkal szembeni fellépést. Előírja a vizek jó állapotának eléréséhez vezető intézkedések vízgyűjtő szintű összehangolását. A vízgyűjtő hazánk esetén az Európa egy tizedét lefedő, több mint 800 000 km²-es Duna-medencét jelenti, hiszen Magyarország egész területe ide esik. Ennek megfelelően a többi érintett országgal együttműködve kell a VKI 2015-re meghatározott célját elérni.

A cél elérése érdekében tervet, úgynevezett „vízgyűjtő-gazdálkodási tervet” kell 2009-re készíteni az érintettek széles körű bevonásával. Ez tartalmazza majd azokat a tennivalókat, amelyek eredményeként a jó állapot (bizonyos kivételektől eltekintve) elérhető.

A tervezést ütemterv és munkaprogram elkészítése előzte meg, melyet egy féléves időszak alatt volt lehetősége az érintetteknek véleményezni. Ennek eredményeként kialakult a hazai tervezés 2009. év végéig tartó menetrendje.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terveket elsősorban a természeti viszonyokhoz kell igazítani. A vizek természeti egysége pedig a vízgyűjtő terület. Ezért **a hazai terv fő részei a Duna, a Tisza, a Dráva és a Balaton vízgyűjtő-területére készülnek**, 42 db kisebb, ugyancsak vízgyűjtő terület – úgynevezett tervezési alegységek – terveire támaszkodva. Ezekben a tervezési egységekben elkészültek az első felmérések, tervvázlatok. A magyar műszaki- és természet-tudományok évszázados hagyományaira támaszkodva bővült a mérő- és megfigyelő-hálózat. Ezzel tudjuk ellenőrizni, hogy honnan indulunk, mire jutunk, merre haladunk.

A következő mérföldkő a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatában a jelentős vízgazdálkodási kérdések közbenső áttekintése. Ezt 2007. december 22-ig kell nyilvánosságra hozni, majd egy hathónapos konzultáció során megvitatni a társadalommal. Célja, hogy az ország egészére, illetve az előbb említett 4 vízgyűjtő területére meghatározzuk a legfontosabb gyakorlati tennivalókat, hogy tudjuk azt, mire kell az energiáinkat összpontosítani, **milyen ügyek kerüljenek a tervek súlypontjába?**

A jelentős vízgazdálkodási kérdések, vízgondok meghatározása (azonosítása) egész Európában egységes elvek alapján zajlik. A Duna vízgyűjtőjére ezt a munkát a bécsi székhelyű Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága (International Commission for the Protection of the Danube River – ICPDR) hangolja össze. Megállapításuk szerint a Duna élővilágának helyzetét leginkább az alábbiak határozzák meg.

- A felszíni vizeket illetően:
 - = A vizek medreinek állapota, illetve az állapot változása – szakszóval a hidromorfológiai viszonyok – a Duna vízgyűjtőjén (belátható, hogy a medrek megváltozása, süllyedése, vagy emelkedése, a partok tagoltsága, vagy kiegyenestettsége,

a vízfolyásokon lévő különböző akadályok – pl. duzzasztóművek, völgyzárógátak –, amelyek az élőlények vándorlását korlátozzák, mind-mind befolyásolják a vízi élet feltételeit).

- = A Duna vízének szervesanyag, tápanyag és veszélyes anyag terhelése, ami kockáztatja a jó életfeltételek elérését.
- A felszín alatti vizeket illetően:
 - = A mennyiségi beavatkozások a felszín alatti vizekbe
 - = A felszín alatti vizek minőségének változásai

Ezek a hatások fogják eldönteni, hogy milyen lesz a Dunán és vízgyűjtő területén a vízi-élővilág, és irányt mutatnak a hazai vizsgálatokhoz is.

A vízgazdálkodás jelentős kérdéseit, illetve megoldandó feladatait jelen dokumentum elsősorban abból a szempontból mutatja be, hogy az összeurópai célhoz (a vizek kerüljenek jó állapotba) hogyan viszonyulnak? Mit tudunk tenni azért – a határokkal osztott vizeink tekintetében szomszédainkkal együtt –, hogy javuljon a vizek élővilága, mennyiségi, minőségi állapota? Hogyan kell kezelni a fejlesztési igényeket, a vízi világ életfeltételeinek segítése érdekében? Könnyen belátható, hogy ez korántsem egyszerű, hiszen sokszor egymásnak ellentmondó érdekekről van szó (pl. egy gát ármentesítési célokat szolgál, de egyben számos élőlényt elrekeszt a víztől, akiknek pedig szükségük lenne a vízhez jutáshoz, megváltoztatja a vizek járását stb.).

Mindehhez azonban nem elegendő csupán a szakemberek tudománya. Meg kell ismerni az érintettek, a helyi közösségek, a gazdálkodók, vagy éppen „csak” természet-szeretők véleményét is. Ezért a legfontosabbnak vélt vízgazdálkodási kérdésekről szóló, most közreadott anyag vitaalap. Hangsúlyozzuk, ez a gondokról, megoldandó kérdésekről szól. Nem műszaki, vagy gazdasági megoldást kínál, hanem annak számbavétele, hogy a tervezés milyen fő kérdésekre terjedjen ki. A felsorolt kérdések – jellegük-ből kifolyólag olyan valós problémák, amelyeket fizikailag kell, illetve lehet megoldani – közvetlenül befolyásolják a vízállapotokat, és azon keresztül a vízi életfeltételeket. Csak kivételesen említjük azokat a gondokat, amelyek megoldása szemléleti változtatást igényel, jogszabály változtatáshoz kötött, illetve amelyek finanszírozása a kérdés, de a vízállapotokat illetően jelentős kockázattal járnak. Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy a felsorolás nem rangsor! Az, hogy egy-egy ügy a felsorolásban elől, vagy netán hátrább szerepel, nem minősíti annak sem a nagyságát, sem a jelentőségét. Mindegyik olyan mértékű, és jelentőségű, ami önálló, felelős kezelést indokol.

Bízom benne, hogy a 2008. I. félévében lezajló konzultáció során sokan megismerik hazánk vízgazdálkodásának jelentős kérdéseit, és sokan hozzá is szólnak annak érdekében, hogy megbízható alapot kapjunk a tervezéshez.

Budapest, 2007. december

Holló Gyula s. k.,
víz igazgató

Észrevételek 2008. június 22-ig az alábbi címekre küldhetők:

– az **országos** szintre vonatkozóan a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság postacímére (1410 Budapest, Pf. 56), illetve elektronikus formában a VGT.kerdesek@ovf.hu címre

– a **Dunára** vonatkozóan az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság postacímére (9002 Győr, Pf. 101), illetve elektronikus formában a duna@edukovizig.hu címre.

– a **Tiszára** vonatkozóan a Közép-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság postacímére (5002 Szolnok, Pf. 63), illetve elektronikus formában a kotikovizig@kotikovizig.hu címre,

– a **Drávára** vonatkozóan a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság postacímére (7601 Pécs, Pf. 101), illetve elektronikus formában a vik@ddkovizig.hu címre.

– a **Balatonra** vonatkozóan a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság postacímére (8001 Székesfehérvár, Pf. 81), illetve elektronikus formában a vki@kdtvizig.hu címre.

A 42 tervezési alegységre a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok további konzultációs anyagokat készítenek 2008. elején, melyek a társadalom bevonás helyi szintjét fogják megalapozni.

A hazai adottságok és meghatározó folyamatok (országos szint)

Az ország vízkészletének három főbb forrása és összetevője van:

- a hazánk területére hulló *csapadék, és az általa táplált felszíni vizek (patakok, folyók, tavak stb.)*,
- a *felszín alatti vizek*;
- a *külföldről érkező hozzáfolyás*.

Egy terület csapadékelátottságának döntő szerepe van a társadalmi-gazdasági fejlődésben. Általánosságban mondható, hogy a mérsékelt égövben az 500 és 1800 mm közötti évi átlagos csapadék kedvező ellátottságot jelent. Kevesebb vagy több csapadék esetén a víz tartós hiánya, illetve többlete az eltartó képesség kritikus tényezőjévé válik. Magyarország 600 mm körüli évi átlagos csapadékkal ennek a kedvező sávnak az alsó határa közelében van. Ezért az ország társadalmi-gazdasági fejlődésében a másik két vízkészlet összetevőnek (a felszín alatti vizeknek és a határokon túlról érkező hozzáfolyásnak) is nélkülözhetetlen a szerepe.

A külföldi „hozzáfolyást” tekintve Magyarország (Hollandia és Bulgária után) Európában a harmadik helyen áll. A csapadék és a hozzáfolyás összege tekintetében mindössze hét országnak van a Magyarországra jellemző 1850 mm felszíni vízkészletét meghaladó ellátottsága, tehát ilyen összesítésben hazánk az esetenkénti aszályos időszakok vízhiányát a határokon túlról érkező és az országon áthaladó folyókból potenciálisan mindenkor és teljes mértékben pó-

tolni tudó országok közé tartozik. A hozzánk külföldről érkező vizek mennyisége azonban nem csak kedvező jelenség, hanem kockázatot is hordoz. Hiszen a felénk folyó vizek járásába, minőségébe a felettünk fekvő országok beavatkozhatnak (egyben mi is „felülfekvők” vagyunk az alattunk levők szemszögéből). Mindez rávilágít a nemzetközi együttműködés szükségességére.

Felszín alatti vízkészleteink kiemelkedő természeti erőforrást képviselnek, azonban ezek jelentős része érzékeny a felszíni eredetű szennyeződésekre. Az ivóvízbázisaink mintegy 2/3-a sérülékeny földtani környezetben van. A több ezer méter mélységig megtalálható felszín alatti vizeink minősége összességében jó – de a döntően ivóvízellátásra használt rétegvizek esetében is előfordul (már) felszíni eredetű szennyezés. A felszín-közei talajvizek a települések környezetében viszont szennyezettek. Magyarországon a felszín alatti vízkészletek hosszútávú, éves átlagos utánpótlódása mintegy 2 milliárd m³/év, amelyből víztermelésre átlagosan ennek felét használjuk, tehát országos szinten elmondható, hogy a hasznosításra rendelkezésre álló vízkészletek bőven meghaladják a jelenlegi igényeket.

A folyóhálózatban külföldről érkező hozzáfolyásra összpontosulnak a terület elsődleges vízgazdálkodási tevékenységei (árvízvédelem, folyószabályozás, hajózás, vízerő-hasznosítás, továbbá a lakóhelyi, mezőgazdasági és ipari vízellátás, illetve a vízelhelyezés és a vízparti üdülés). A felszín alatti vízkészlet, különösen a folyóhálózat nélküli, vagy a folyóktól távoli területeken a letelepedés és a gazdálkodás előfeltétele és létalapja.

Magyarországon – a Kárpát-medencében – a víz és a társadalom viszonyában közel háromszáz éve (az országnak a török uralom utáni újraegyesítését követően) alapvető változás történt. A gazdaság újjászervezésével megszűnt a természeti adottságokat sokrétűen hasznosító – a természethez alkalmazkodó – ártéri gazdálkodás, és megkezdődött az európai gabonatermelő földművelés. Ennek érdekében kezdődött meg a vízrendszerek nagy térségre kiterjedő szabályozása. A Kárpát-medencében a vizek szabályozását követően megszűnt a maláriaveszély, csökkent a tüdőbajban megbetegedettek száma és természetesen csökkent az árvízveszély is. A XVIII. század végén megszervezték az állam egységes, a közösségi érdekek érvényesítését célzó vízjogi-műszaki hivatalát. A XIX. század végére fejeződött be az egységes vízjogi intézményrendszer kialakítása. Az 1885. évi törvény a vizeket – gyakorlatilag teljes körűen – közösségi (hatósági) rendelkezés körébe vonta, és nemcsak a vízkészlet szabályozásának és hasznosításának feltételeiről, hanem a vizek minőségének megóvásáról is rendelkezett. A XX. század második felére konszolidálódott ez a két évszázados integrálódási folyamat, de jelentkeztek és felerősödtek a folyamatot világszerte kísérő társadalmi konfliktusok is.

A magyar vízgazdálkodás évszázados története szerves folyamat. Napjainkban még hatnak a múlt évszázadban megfogalmazott elvek, és mai fejlesztési szándékok kötődnek a hat évtizede kimunkált műszaki lehetőségekhez.

Több mint egy évszázadon keresztül a magyar vízgazdálkodás kiemelkedően fontos feladata a vízviszonyok rendezése, a vizek bőségéből fakadó károk csökkentése volt. Ez hangsúlyosan befolyásolta mind az intézményrendszer, mind pedig a tudományos munkálkodás, illetve a vízgazdálkodási infrastruktúra alakulását. Itt jegyezzük meg, hogy **az ország vízfolyásainak a hossza kerekén 100 ezer km**, két és félszerese az egyenlítő hosszának. Számos okból viszonylag erőteljesen fejlődött a vizek hasznosítása, és az ország még mindig számottevő kiaknázatlan hidrológiai potenciállal rendelkezik. Hat évtizede vett lendületet az öntözés alkalmazása, és ehhez kapcsolódóan vált bizonyossá, hogy az ország felszíni vízkészletei mennyiségileg igen kedvezőtlen eloszlásúak. A készletek korlátait majdnem kizárólag műszaki intézkedésekkel próbálták tágítani, elmaradt az igények és a használatok szabályozási lehetőségeinek föltárása. Ezt később a rohamos iparfejlesztés során jelentkező vízhiányok megszüntetése érdekében igyekeztek pótolni.

A hegy- és dombvidéki vízfolyások rendezésének a célja – többnyire – a völgyfenéki területek mezőgazdasági művelésbe vonhatósága volt. Országosan a hegy- és dombvidéki vízfolyások hossza 55 000 km! Ezek a vízfolyásokon a vizek szabályozott levezetésének számos eszközét alkalmazzák. Ilyenek: a mederrendezés – szabályozás, töltésezés, vízviasszatartás (záportározók, árvízcsúcscsökkentő tározók stb.). A dunántúli vízfolyások döntő többségének a medre – különböző beavatkozásokkal – legalább egyszer már „rendezve” lett, általában a gyors vízelvezetést szem előtt tartó vízvezető-képesség biztosítása céljából. A rendezések, szabályozások, töltés- és műtárgy építések, a kiegyenesített partok stb. azt eredményezték, hogy **a medrekben a vízi világ életfeltételei, különösen pedig a mozgási, vándorlási lehetőségei erősen korlátozódtak. Ez a jelenség észlelhető mind a vízfolyások mentén (hosszirányban), mind keresztirányban (a vízhez jutás, zonáció stb.). Ezeket a körülményeket nevezi a szaknyelv „morfológiai” viszonyoknak, azaz a vízmedrek alaki jellemzőinek. Megváltozásuk pedig nyilvánvalóan befolyásolja a vízi életkörülményeket.**

A medrek természetes állapotáról nem nagyon lehet beszélni. Az utóbbi évek rekonstrukciói és az ezután tervezett vízimunkák is a komplex szemlélet jegyében igyekeznek a sokoldalú igényeket kielégíteni. A korábban rendezett, de fenntartatlan medrek „visszavadulnak”, a vízfolyások számottevő része közelít a jó, természetközeli állapothoz.

Az árvízmentesítés (általában a szabályozott vízelvezetés) társadalmi-gazdasági igénye és a természetvédelmi igények közötti összhang megteremtése szempontjából a vízügyi műszaki eszközök alkalmazásán túl szükséges felvetni a területhasználatok ilyen célú felülvizsgálatának a kérdését, lehetőségét is.

A vízszabályozások és a gyorsan növekvő és területileg koncentrálódó vízhasználatok ökológiai és vízháztartási hatásai egyre súlyosabb konfliktusokat okoztak.

A vízgazdálkodás – miközben egyre hatékonyabb technológiákkal törekszik a vízigények kielégítésére és a vízkárok elhárítására – a vízjárás, illetve a vízháztartás szabályozásával szándéktalanul módosítja az ökoszisztémát. A vízgazdálkodás körüli konfliktusok közgazdasági jellegű oka az, hogy a víz és a vízföldrajzi adottságok társadalmi jelentőségű „tulajdonlásának” nagy része, valamint számos vízgazdálkodási szolgáltatás eredménye kívül esik a gazdasági érték kategóriák körén. Nem szerepel – mérlegelést kellően megalapozó mértékben – a statisztikai nyilvántartásokban sem. Az egységes, társadalmi értékrendszer hiánya nagymértékben oka a vízgazdálkodás konjunkturális fejlődésének (pl. árvízvédelem) éppen úgy, mint természetes vízföldrajzi adottságaink (pl. vízi utak stb.) kihasználatlanságának.

A vízgondjainkból fakadó társadalmi, gazdasági és ökológiai konfliktusok tehát rendkívül szerteágazóak, végső okuk azonban közös: nevezetesen **a vizek természeti egységének és a vízgazdálkodás társadalmi megosztottságának ellentmondása.**

A hazai vízgazdálkodás jövőbeli feltételeit tekintve az éghajlatváltozás az egyik sorsdöntő kérdés. Az éghajlatváltozás hatása legelőször a víz földi körforgásában jelenik meg, majd a vízgyűjtőterület természetes növényzetében, valamint térszíni vízháztartásában indít meg változást. Ez a párolgás, a lefolyás és a tározódás arányainak módosulásában fog jelentkezni. A csapadék csökkenésével párhuzamosan növekszik a párolgás és csökkeni fog a lefolyás is, de a nagyintenzitású csapadékok gyakoribbá válásával szélsőségesebbé válhat a vízjárás. Egyidejűleg az Alföld területén általánossá válhat a viszonylagos szárazság, ami jelentősen módosítani fogja a termőtalaj vízháztartását. Érdemleges változás következhet be a hazai dombvidékek vízforgalmában. Egyes területek száraz jellegűvé válhatnak, de általánosan bekövetkezhet a lefolyás 8–10%-os csökkenése és a vízjárás szélsőségesebbé válása.

A hazai vízgazdálkodás nagy kihívásai

1. Az árvízi biztonság garantálása – az árvízszintek emelkedése és az árvizek természetbarát, kockázatarányos kezelése mellett

Magyarország – földrajzi fekvése következtében – a Kárpát-medence árvízzel, belvízzel és aszályal nagymértékben veszélyeztetett területe. **Országunk negyede a folyók árvaízeinek szintje alatt fekszik.**

Az árvíz elleni védekezésnek Magyarországon nagy hagyományai vannak. Az elmúlt 150 év alatt mintegy 4200 km hosszúságú árvízvédelmi töltésrendszer épült ki a folyók mentén. Ezzel egy időben a folyók és a vízfolyások jelentős szabályozása (átvágások, mederrendezések stb.) is történt. A cél az árvizek minél gyorsabb, lehetőleg károk nélküli levezetése volt.

Az elmúlt évtizedekben az árvízszintek jelentősen megemelkedtek a medrek vízszállító képességének a csökkenése, valamint a vízgyűjtőn történt emberi beavatkozásoknak a következtében. Az esetleges éghajlatváltozás ezeket a jelenségeket felerősítheti. A gátak további emelése már nem járható út. Kézzel foghatóan bizonyítják ezt a közel-múltban levonult nagy árhullámok. 1998–2001 között négy rendkívül veszélyes árhullám vonult le a Tiszán, 2002-ben a Dunán, majd 2006-ban a Dunán és a Tiszán is, egy időben.

Az elmúlt évek szélsőséges időjárása, és az ezzel együtt járó árvízi jelenségek (sőt, az aszályok is!) egyértelműen felhívták a figyelmet arra, hogy a korábbi vízgazdálkodási gyakorlat nem tartható fenn. Az eddigi „küzdelem az árvizekkel” szemlélettel szemben az „együtt élni az árvízzel” szemléletre kell váltani. Hasonló szemléletváltás szükséges a belvizek és aszályok kezelése területén is, mely megfelelő területhasználat-váltást igényel. Teret kell biztosítani a víznek, és azt lehetőleg minél nagyobb mértékben visszatartani, illetve a vízhiányos helyekre vezetni.

A vízkárelhárítás közvetlen kérdéseit a Duna, a Tisza, a Dráva és a Balaton fejezeteiben ismertetjük. Itt azokat az alapelveket soroljuk fel, amelyek a korszerű, természetbarát vízkárelhárítást át kell hogy hassák, ezek az árvízvédelem úgynevezett „legjobb gyakorlatának” a fő elemei:

- Az árvízi események a természet részét képezik. Árvizek eddig is voltak és a jövőben is elő fognak fordulni.
- Az árvízi stratégiának ki kell terjednie az egész vízgyűjtőre, a vízzel, a földterülettel és az ezekhez kapcsolódó erőforrásokkal kapcsolatos tevékenységek koordinált fejlesztésére, kezelésére és megőrzésére.
- Az árvízveszély elleni defenzív tevékenységről át kell térni a kockázatkezelésre és az árvizekkel történő együttélésre.
- Tovább kell fejleszteni a nemzetközi együttműködést a folyókat kísérő árterületek helyreállítása érdekében, azért, hogy a természetes vizes területek és árterek ismét alkalmassá váljanak a víz visszatartására, ezáltal az árvízi hatások csökkentésére.
- Az árterületek emberi használatával is alkalmazkodni kell a fennálló veszélyekhez.
- A védművek fontos elemek maradnak és elsődlegesen az emberi egészség és biztonság, az értékes javak és a tulajdon védelmét szolgálják. Tudni kell azonban azt is, hogy az árvízmentesítés soha sem abszolút mértékű és hamis biztonságérzetet kelthet.
- Az árvízi előrejelzés és az időbeni riasztás az árvízkarok sikeres csökkentésének előfeltétele.

– A szolidaritás a vízgyűjtő egészén az egyik legfontosabb alapelv. Nem szabad a vízgazdálkodási problémákat egyik régióból a másikba áthelyezni. A megfelelő stratégia három lépésből áll: visszatartás, tározás és elvezetés (először mindent meg kell tenni a csapadéknak a helyszínen tartására, a fölös vizet lokálisan kell tározni és csak ezután szabad hagyni a vizet beömleni a vízfolyásba).

2. A települések víziközmű ellátása – az emberi és a környezeti igények alapvető feltétele

A települési víziközművek (az ivóvízellátás, a szennyvízelvezetés, vagy köznapibban a csatornázás és nem kevésbé a szennyvizek ártalommentes elhelyezése, megtisztítása) az ország minden állampolgárának életminőségét közvetlenül érintik, és alapvetően meghatározzák a közegészségügyi viszonyokat. A települések életvitelén keresztül az ország valamennyi önkormányzata közvetlen részese a tevékenységnek. Meghatározó infrastruktúra, nagy jelentőségű terület- és településfejlesztési tényező. Figyelemre méltó foglalkoztatási, szociális tényező is, mert a víziközmű-szolgáltatás területén tevékenykedő mintegy 400 jogi személyiségű üzemeltető szervezet éves forgalma mintegy 120 milliárd Ft. Ebben a szférában közel 30 ezer munkavállaló dolgozik.

A települési vízi közművek kapcsolata a vizek állapotával, ezen belül a vízi élővilággal teljesen nyilvánvaló. Kardinális környezetvédelmi ügy, hiszen a vízellátás számottevően beavatkozik a természetes állapotokba (ki kell venni a vizeket az eredeti, természetes helyükről), másik oldalon pedig a használt- és szennyvizek bevezetése az élővizekbe azok kémiai és biológiai tulajdonságait változtatja meg.

A természeti adottságaink az ivóvízellátás szempontjából az ország nagy részén kedvezőek. A rendelkezésre álló felszín alatti vízkészletek általában kielégítik az igényeket. Ahol nincs, vagy nem elegendő a helyi vízkészlet, a települések vízellátását regionális rendszereken keresztül oldották meg. Az ivóvízbázisokat – sérülékeny földtani környezetükön keresztül – azonban számos helyen veszélyeztetik a felszíni, többségében emberi hatások. A szennyvízelhelyezés lehetőségei az ország nagy részén kedvezőtlenek. A befogadó vízfolyások többsége kicsi, alacsony vízhozamú, a helyi elhelyezés lehetősége a felszín alatti vizek sérülékenysége miatt erősen korlátozott.

Az ivóvíz-alapellátás lényegében teljes körű. Ma már nem a mennyiségi, hanem a minőségi kérdések vannak a figyelem középpontjában (különös tekintettel az EU követelményekre, lásd később), valamint előtérbe kerültek a műszaki-üzemeltetési színvonal problémái (az eredeti technikai színvonal, a rendszerek előregedése, innováció hiánya stb.).

Az elmúlt évek fejlesztései révén a csatornaművel rendelkező települések száma csaknem megduplázódott (1161 település). A közüzemi csatornázás és szennyvíztisztítás kiépítésének a legjelentősebb eredménye, hogy igen jelentős mértékben 90–95%-kal csökkent a talaj, illetve felszín alatti vizek szennyezőanyag-terhelése. A közcsonnába bekötött lakások aránya viszont még így is csak 65%-os. Kirívó, hogy azokon a területeken, ahol már van közcsonna, a lakosság 9%-a még nem kötött rá. Ha ezeken a helyeken megtörténnének a bekötések, már jelentősen megnőne a rákötési arány. A közcsonnán elvezetett szennyvizek közel 70%-a kerül biológiai tisztítás

után a befogadókba, ennek a mennyiségnek a közel 30%-a úgynevezett III. fokozatú, azaz a tápanyagokat is eltávolítják. Az újonnan épült telepek kapacitásának kihasználtsága viszont sok helyen nem kielégítő, ami összefüggésben van az előbb említett „rákötési” hiányokkal. A 20–30 éve épült szennyvíztisztító telepek műtárgyai gyakran teljesen elavultak és tisztítás-technológiájuk sem felel meg a szigorú környezetvédelmi követelményeknek, különösen a tápanyag kibocsátási határértékeknek. Országos szintű probléma a szennyvíziszapok kezelésének (illetve kezeletlenségének) és elhelyezésének a kérdése.

A települési vízgazdálkodás témaköréhez kapcsolódik, de attól jóval távolabbra mutató, hogy az elmúlt években – különösen a víz- és csatornadíjak emelkedése miatt – rendkívüli módon **elszaporodtak a helyi, egyedi, engedély nélküli vízbeszerzések** az országban. Egyre több kutat furatnak – többségében kiskertekben, családi házakban –, hogy ne a drága vezetékes vízzel öntözzenek (vannak olyan helyek, ahol ennek révén csatornadíjat is meg lehet takarítani). Ez a folyamat veszélyes, mert nincs kézben tartva, nem tudhatjuk mikor ér el olyan mértéket, ami már visszahat a felszíni vízállapotokra, ezen keresztül a vízi életfeltételekre is.

2.a A szennyvizek összegyűjtése és ártalommentes elhelyezése a vízi élet feltételeinek döntő tényezője

Hazánk vizeinek a természetes állapottól eltérő minőségét, vagy másképpen fogalmazva: a szennyezettségét a települések szennyvizei határozzák meg, ide értve a lakossági és ipari szennyvizeket. Azokon a településeken, ahol nincs csatornázás, a szennyvizek általában közvetlenül a talajba jutnak, így a felszín alatti vizeket szennyezik. Különösen veszélyes az ilyen helyzet ott, ahol nincs akadálya a mélybe jutásnak, pl. a dunántúli, vagy a bükk-i karsztos területeken. Az ország csatornázatlan településeinek nagy része alatt „szennyvízdombok” alakultak ki, azaz megemelkedett és elszennyeződött a talajvíz.

A csatornázás azonban önmagában nem oldja meg ezt a kérdést, hiszen az összegyűjtött vizeket csak tisztítás után szabad, illetve szabadna az élő vizekbe (befogadókba) vezetni.

A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program szerint 2015-re a lakosság 85%-a számára kell biztosítani a csatornába bekötés lehetőségét, valamint a korszerű szennyvíztisztítást. A program a közösségi előírásnak megfelelő kötelezettségként előírja a 660 db 2000 lakosegyenérték (LE) feletti szennyvízelvezetési agglomeráció közműves szennyvízelvezetését és teljes biológiai tisztítását. Az érzékeny befogadók (Balaton, Velencei tó és Fertő tó) esetében 10 ezer lakosegyenérték terhelés felett a III. tisztítási fokozatról (nitrogén- és foszforvegyületek eltávolításáról) is gondoskodni kell. A 2015-ig tartó programban még mintegy 13 ezer km csatorna és 5 ezer km bekötővezeték építése szükséges. Megvalósításával a csatornába bekötött lakosok aránya 91%-ra nő. A szennyvíztisztító kapacitást a jelenlegihez

képest mintegy 50%-kal kell növelni. Ezzel az elvezetett szennyvizek teljes egészében biológiai tisztítást kapnak. A program – határidő nélkül – előírja továbbá kerekben 100 db, érzékenynek minősített befogadó vízgyűjtő területén lévő, 2000 LE alatti terheléssel jellemezhető kistelepülés szennyvizének ártalommentes elhelyezését. Magyarországnak két évenként jelentésben kell beszámolnia az Európai Bizottság részére az irányelv végrehajtásának előrehaladásáról, illetve a program módosításáról. A program megvalósításához 2007–2013 között jelentős közösségi pénzügyi támogatás járul hozzá.

Külön figyelmet kell fordítani azokra a területekre (általában kistelepülésekre, szórványokra, településszéli, nagyon laza beépítettségű részekre) ahol szennyvízelvezető közmű (azaz csatorna) építése nem ésszerű. Ezeken a területeken környezetkímélő, szakszerű egyedi szennyvízkezelő létesítményeket kell kiépíteni. A mai becslések szerint ezeket az egyszerű, de korszerű megoldásokat az ország lakosságának mintegy egynegyed részénél kell számításba venni. A szakszerű egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények – ahol az gazdasági és környezetvédelmi szempontból indokolt – széles körben elterjeszthetők. Megépítésük, karbantartásuk és működtetésük viszonylag egyszerű és költségkímélő. Az ilyen berendezéseket elterjedten alkalmazzák a nálunk fejlettebb országokban is. Hazai elterjesztésükre készült az „Egyedi Szennyvízkezelési Nemzeti Megvalósítási Program”.

2.b Az egészséges ivóvíz

Hazánkban 877 település 2,7 millió lakosa olyan ivóvizet iszik, amely bár nem ártalmas, de néhány, természetes eredetű vízminőségi paramétere nem felel meg a szigorúbb európai egészségügyi követelményeknek. Az uniós normák nem kegyelmeznek az arzén tekintetében a korábbi hazai 50 mikrogramm/literes előírásnak, még akkor sem, ha ez a mennyiség ártalmatlan az ember számára. Az EU előírások szerint viszont mindössze 10 mikrogramm arzént tűrhetünk el a hazai ivóvíz egy literjében. A szigor annak tudható be, hogy a tagállamok többségében nagyarányú az arzéntartalmú tengeri élelem fogyasztása, az új irányelv viszont nem veszi figyelembe a magyar étkezési szokásokat.

Az ivóvízjavításra döntően két régióban, az Észak- és a Dél-Alföldön van szükség.

2.c A felszín alatti ivóvizeink megőrzése – „vízbázis védelem”

Magyarország kedvező természeti adottságainak köszönhetően a közműves ivóvízellátást több mint 90%-ban felszín alatti vízkészletek szolgáltatják. Nemzetközi viszonylatban ez kiemelkedően magas arány, hiszen máshol sok helyütt felszíni vizekből nyerik az ivóvizet, ami rendszerint költséges tisztítást igényel, és jóval kockázatosabb is a mai környezethasználat mellett. A kedvező adottságunknak azonban van egy árnyoldala is. Ugyanis a felszín alatt levő vízbázisok minőségének a „kézbentartása”

nehéz, nagy körülménytést igényel. Hiszen ha a felszínről elkezd beszivárogni a talajba (a lejjebb levő rétegek felé) valamilyen szennyeződés, akkor az csak hosszú idő múlva ér oda (vagyis mutatkozik meg), és ha már oda ér, akkor az elszennyezett készlet megtisztítása általában nagyon nehéz, vagy akár lehetetlen. Tehát különösen az úgynevezett „sérülékeny földtani környezetű,” röviden sérülékeny ivóvízbázisok esetében **az egyetlen ésszerű magatartás, hogy az elszennyeződés megelőzésével kell, illetve lehet az ésszerű biztonságot elérni.** Ezen ivóvízbázisok védelmi rendszerét a létesítményekre és a tevékenységekre érvényesített korlátozások, tiltások és a konkrét műszaki beavatkozások alkotják. Ebben a rendszerben a legfontosabb eszköz a **védőterület**, amit a vízügyi hatóság jelöl ki. A védőterületen kialakított vízminőség figyelő rendszerrel ellenőrizhető az ivóvízbázis állapota.

Hazánkban 580 db sérülékeny, tehát különös figyelmet igénylő olyan ivóvízbázis van, ami ma is vizet szolgáltat és további 75 db úgynevezett távlati vízbázis, ami ma még ugyan nincs használatban, de megőrzése alapvető érdek. Az 580-ból mindössze 268 db biztonságba helyezése történt meg, 50 db-é most zajlik, 262 vízbázis – aminek a vizét közel 3,5 millió lakos fogyasztja – még hátra van (a távlati vízbázisok közül 17 db.).

3. A síkvidéki vízelvezetés (belvízmentesítés) a vízkárok megelőzése, illetve csökkentése

Magyarország sajátos, szinte „hungarikum” jellegű vízgazdálkodási adottsága a belvíz-veszély. Fő okai a medence jellegű elhelyezkedés, a nagy, tagolatlan síkságok, a ritka természetes vízhalózat és a nagy kiterjedésű, vízgazdálkodási szempontból rossz adottságú talajok.

Az ország síkvidéki vízgyűjtőinek a területe 44 500 km². Ebből belvízzel erősen veszélyeztetett 3500 km², közepesen 11 700 ezer km² (ez összesen a teljes síkvidéki vízgyűjtő 32%-a), 12 800 km² mérsékelten veszélyeztetett, 16 881 km² pedig alig. Az árvédelmi gátaktól kísért folyók mellett a magas vízállás (árvízi helyzet) is okozhat belvízveszélyt, amikor a vizek nem tudnak a folyókba befolyni, hanem szivattyúzással kell azokat beemelni.

A belvízzel leginkább veszélyeztetett térségek döntő többsége a Tisza-völgyben van (Felső-Tisza környéki tájak, Bodroghöz, Taktaköz, Hortobágy melléke, Jászság, Dél-borsodi síkvidék, Nagykunság, Berettyó-Körös vidék, Alsó-Tisza vidéke) és csak kis része a Duna-völgyben.

A belvizeket a síkvidékeinken az egyenlítőnél hosszabb (!!!) csatornahálózat, mintegy 47 ezer km, gyűjti össze és vezeti a befogadókbá. A belvizek „tárolására” közel 120 millió m³ állandó és 155 millió m³ ideiglenes tározó áll rendelkezésre. Másodpercenként 745 m³ szivattyú kapacitás szolgálja a belvizek mozgatását (ez nagyjából annyi, mint amennyi vizet átlagosan látunk folyni a Tiszában, Szegednél).

A hazánkban eddig előfordult legnagyobb belvízi előntés meghaladta a félmillió hektárt (1940-ben és 1942-ben). 300 ezer hektárt megközelítő, vagy afeletti belvízi előntés 1970 óta 1970-ben, 1999-ben és 2000-ben volt. A belvizek

gyakoriságára jellemző, hogy az utóbbi 57 évből mindössze 3 olyan volt (1973, 1976 és 1990), amikor nem került sor belvízvédkezésre. Az előntések statisztikáit „átlagolva” megállapítható, hogy az ország területét átlagosan 2,5 évente 100 ezer hektár, 5 évente 180 ezer hektár, 20 évente 350 ezer hektáron sújtja a belvíz.

Alapvető érdek tehát a belvíz okozta károk enyhítése. Ugyanakkor viszont okkal igényelhető az is, hogy **a belvízelvezető hálózat üzemeltetése a vízi élet feltételeinek kedvező legyen, vagy legalább is ne rontsa.**

A meglévő főművi hálózat szakszerű és összehangolt üzemeltetése jelentős meglévő tartalék kapacitással rendelkezik. Célszerű az üzemi, üzemközi és főművi hálózatok üzemeltetésének felülvizsgálatát és a szükséges hangsúlyos munkákat elvégezni az érdekeltek bevonásával.

Átgondolást igényel az intenzív agrárgazdálkodás feltételeinek biztosítása a rendszeresen vízzel borított (árvizes és/vagy belvizes) területeken. Ezek nagy része értékes vizes élőhely lenne, a mélyfekvésű területeken és a folyóvölgyekben az élőhelyi gazdagságot és változatosságot növelné. Ezekben a területeken a belvízmentesítés költségei megtakaríthatóak lennének, az intenzív gazdálkodásból származó kémiai terhelések felszámolhatóak, az ideiglenes víztározási gondok megoldhatóak lennének és az élőhelyi változatosság megfelelő extenzív műveléssel (rét, legelő, erdő, nádas) javítható lenne.

A belvizek elleni védekezés új, már a klímaváltozás hatásait is mérlegelő elvei szerint a korábbi gyors vízelvezetéssel szemben teret kell adni a víz visszatartásnak – természetesen azokon a területeken, ahol erre társadalmi fogadókészség van. Megkerülhetetlenek a vízminőségi kérdések. A belvízrendszereket érő szennyező források felderítése és megszüntetése nélkül az összegyülekező és visszatartott, tározott vizek minősége kérdéssé válhat – nagyobb kárt okozhat, mint hasznat. Nem szabad elfeledkezni a száraz (vízhiányos) évekről sem, amikor a víz visszatartására szolgáló terek szárazzá válhatnak.

Az utóbbi évek rendkívüli csapadécai az ország több településén nagy károkat okoztak. Az ország településeinek közel harmada fokozottan van kitéve az ilyen jellegű károknak, nincs megfelelő vízelvezető rendszer, sok helyen a kül- és a belterületi vízelvezető rendszerek közötti összhang hiánya okozza a gondokat.

Ez ráirányította a figyelmet arra, hogy az emberi élet és a településeken felhalmozódó egyre nagyobb nemzeti érték védelmét az eddigieknél jobban előtérbe kell helyezni. **Hatalaszthatatlan a települések felszíni vízelvezető rendszereinek a fejlesztése, a meglévő árok- és egyéb vízelvezető rendszerek rekonstrukciója, jó karba helyezése, illetve folyamatos jó állapotban tartása.** A települések vízkárok elleni védelmét ésszerűen össze lehet kapcsolni a víz visszatartásával, azaz a nagy csapadékokat úgynevezett **záportározókban**, vagy **árvízcsúcs-csökkentő tározókban** lehet visszafogni, majd az árhullám levonulása után fokozatosan, egyenletesen leereszteni. Ez a megoldás elsősorban a hegy- és dombvidéki településeken járható út. Gondoskodni kell

megfelelő befogadókőről is, azaz arról, hogy a településekről elvezetett vizeket legyen hova bevezetni.

Új, de igen fontos elemként jelenik meg, hogy a településfejlődés – tervezés során a vízvezetési adottságokat nagyobb súllyal kell figyelembe venni. Nem szabad a gondokat a vízjárta területek felparcellázásával és beépítésével tetézni, ami egyúttal, igen sokszor értékes vízközi élőhelyek elvesztését is eredményezi.

4 Vízszintsüllyedés a Homokhátságon – vízgazdálkodásunk egyik legbonyolultabb kérdése

Az 1970-es évek közepétől a Duna-Tisza közti Hátság területén fokozatos talajvízszint-süllyedés figyelhető meg. Az 1980-as évek közepéig a vízszintsüllyedés üteme és mértéke megfelelt a meteorológiai viszonyok (csapadék, hőmérséklet) alakulásából előrejelezhető állapotoknak. Az 1980-as évek második felétől viszont a talajvízszint-süllyedés üteme nagy területeken (elsősorban a legmagasabban elhelyezkedő részekben) felgyorsult.

Az egész Hátság tekintetében a vízszintsüllyedés átlagosan 1–1,5 m, egyes helyeken 1989 végén azonban már meghaladta a 3 m-t. A süllyedés üteme azóta sem csökkent, sőt néhol még növekedett is. Ladánybene, Rém, Borota térségében már 5–6 m-es vízszintsüllyedés mutatható ki a sokéves átlagértékhez viszonyítva.

A talajvízszintek alakulását befolyásoló tényezők hatását vizsgáló első elemzések arra engedtek következtetni, hogy a természeti tényezők (csapadékhiányos időjárás) és az emberi tevékenység hatása közel fele-fele arányban játszott közre a jelenlegi állapot kialakulásában. A valószínű antropogén hatások:

- A települési közüzemi vízművek elterjedése. A vízhasználatok általánossá válása hozzájárult a döntő mértékben rétegvizeket érintő, **felszín alatti vízkitermeléshez**. (A lakosság vízellátását biztosító vízművek által kitermelt vízmennyiség 1965–1990 közötti időszakban közel 5-szörösére emelkedett.)

- A **talajvíz-kitermelés növekedése**. A tanyák körül újjászületett gazdaságok, kiskertek vízigényének biztosítására talajvízből becslések szerint közel annyi vizet termelnek ki, mint amennyi a régió teljes ipari vízfelhasználása.

- Az **erdőtelepítés**. Az erdők területe a Duna-Tisza közén az elmúlt 30 évben megduplázódott, a Hátság magasabb részein az erdősültség néhol meghaladja a 40%-ot.

- A **mezőgazdasági termelés** intenzívebbé tétele, mesterséges, engedély nélkül kialakított **földmedrű, szigetekletlen tavak**.

A nagymértékű talajvízszint-süllyedés egyszerre vet fel ökológiai és ökonómiai jellegű problémákat. Az előbbi kezelése elképzelhetetlen kormányzati szintű beavatkozások nélkül, de a gazdasági jellegű következmények sem orvosolhatók csak a helyi erők igénybevételével.

5. A termálturizmus hatása a vizek állapotára

Magyarországnak igen kedvező adottsága a magas hőmérsékletű, nagy ásványi anyag tartalmú és gyakorta

gyógyhatású vizek bősége. Olyan nagy hagyományú, világhírű gyógyfürdőkkel rendelkezünk, mint a budapesti hőforrások, Hajdúszoboszló, Hévíz stb. Az adottságaink azt eredményezik, hogy a hazai idegenforgalom egyik kulcsfontosságú kitörési területének értékelik a szakemberek a gyógy- és wellness turizmus fejlesztését. Ennek megfelelően, az e területre áramló tőkének és támogatásoknak köszönhetően meredeken emelkedik a fürdő, szálloda, gyógyintézmények stb. létesítésének alapját adó víz iránti érdeklődés. Ez két fő területen vet fel kérdéseket, illetve befolyásolja vízi környezetünk állapotát:

- A kitermelhető melegvíz-készletek vízbázisokkal, már jelentős részben le vannak kötve. Veszélyes és ezért megengedhetetlen a hosszú távú, éves szinten utánpótlódó mennyiségen felül kitermelni ezeket a vizeket, mert különösen a mélységi hévizek igen lassan újulnak meg. A biztonságos kitermelhetőség megállapításának korlátja az is, hogy helyenként nem elegendőek az ismereteink, ezért a mérő és megfigyelő rendszerek bővítésére lenne szükség.

- A kitermelt és „elhasznált” vizek elhelyezése a meglevő fürdők jelentős részénél nem megoldott. A használt termálvizet élő vízfolyásokba, jobb esetben tárolókba engedik, de az utóbbiak leeresztésének is a végső állomása valamilyen felszíni víz. A használt termálvíz beeresztése a felszíni vízfolyásba a nagy sótartalom, valamint a magas hőmérséklet miatt okoz problémát, helyenként, ahol nagyobb mélységű kutak vannak, a fenol szennyezés is megjelenik. A nem szennyezett termálvizek korrekt elhelyezési módja a visszasajtolás az eredeti környezetükbe.

6. Határainkon túli hatások – nemzetközi együttműködés

Mint a bevezetőben is említettük, hazánk vízviszonyaiban meghatározó jelentőségű a határainkon túlról érkező víz. A határainkon túl viszont növekszenek a folyók vízjárását megváltoztató, főleg vízkészlet-gazdálkodási jellegű beavatkozások. Ezek vízgyűjtőnként eltérő mértékűek, a vízkészletek 10–40%-át érintik (-hetik).

A vízkészletek mennyiségét befolyásoló legjellemzőbb beavatkozások a tározók. Ezek hatására, „normál” üzemi helyzetekben a vízjárás szélsőségeinek a mérséklődése várható (kiegyenlítő hatás úgy az extrém kisvízi, mint nagyvízi időszakokban) – ez pozitív hatás. A rendkívüli helyzetek kockázata viszont növekszik (számunkra kedvezőtlen üzemeltetés, üzemi hiba, természeti, vagy egyéb okból bekövetkező havária miatt). Különösen kedvezőtlen, hogy ezek a hazai folyóinkon levonuló nagyvizek szintjét, tartósságát növelő helyzetet okozhatnak.

A vízminőségek alakulásában a külföldi hatásoknak ugyancsak meghatározó jelentősége van. A folyók be- és kilépő szelvényeiben (határszelvényeiben) észlelt vízminőségi adatok összevetéséből megállapítható, hogy a hazai szennyezések általában érdemlegesen nem változtatják meg a hozzánk érkező víz hasznosíthatóságának minőségi feltételeit. A jövőt illetően reményt keltőek a *Duna-medence* országainak a közelmúltban kötött vízgazdálko-

dási és környezetvédelmi tárgyú egyezményei. Természetesen a folyók tisztulására csak akkor lehet számítani, ha a hazai szennyezések is csökkennek. A külföldről érkező vízminőségi hatások között kitüntetett jelentősége van a „rendkívüli szennyezéseknek”, amelyek kezelése általában súlyos erőpróbát és konfliktust jelent. Elegendő itt utalni a Tisza cianid-szennyezésére, a Verespataki aranybánya terveire, vagy éppen a Rába habzására.

A határokkal osztott felszín alatti vízkészleteknél az egyik vagy másik ország általi egyoldalú túlzott víztermelések/kivételek okozhatnak problémát.

Mindezekből nyilvánvaló, hogy **a vizeink jó állapotba hozásának, illetve a jó állapot megtartásának egyik alapvető feltétele az együttműködés a közös vízgyűjtő országaival.** A magyar vízgazdálkodás stratégiai fontosságú ügye a határainkon kívüli vízgazdálkodási beavatkozások kérdése. Kedvező megoldások ugyanis a természeti körülmények miatti függőségünket csökkenthetik, kedvezőtlenek viszont (nem megfelelő üzemeltetés, vagy rendkívüli események) fenyegető kockázatot is jelenthetnek.

E tárgykörben súlyponti szerepe van a **határvízi és a többoldalú együttműködéseknek**, amelyeknek korszerű keretet ad a Duna Védelmi Egyezmény bázisán az Európai Unió vízügyi politikájának megvalósítása.

A DUNA

A Duna rövid természetföldrajzi jellemzése

A Duna – a Volga után – Európa második legnagyobb folyója. Kontinensünk egy tizedéről gyűjti össze a vizeket. Forrása a Fekete erdőben van, a Breg és a Brigach patakok összefolyásától nevezik Dunának. Hossza a Fekete tengeri torkolatig 2860 km, légvonalban ugyanez a távolság 1517 km. 19 ország területéről folynak a vizek a Dunába – ezzel a világ legnemzetközibb folyója. A 19 országból a területet tekintve 10% feletti részesedése három országnak van (Románia 29%, Magyarország 11,6%, Ausztria 10%), 5 ország területi aránya viszont együttesen sem éri el az 1%-ot. A folyam tíz országon keresztül (vagy határan) folyik, a magyarországi szakasz hossza 417 km.

A Duna, három jellegzetes szakaszán:

- a Felső Duna a bajor- és az osztrák medence,
- a Középső-Duna a Kis- és a Nagy Magyar Alföld,
- azt Alsó-Duna pedig a Havasalföld

vizeit gyűjti össze.

Az első két szakaszt Pozsony felett a Dévényi kapu, az utóbbi kettőt a Vaskapu választja el egymástól.

A Duna magyarországi völgye egy térben és időben állandóan átalakuló, változó rendszer. A változások azonban a különböző emberi hatások következtében kezdve felgyorsultak.

A Duna Hainburgnál hagyja el a Bécsi medencét. Dévénynél lépi át az Alpok és Kárpátok határvonalát, majd Pozsony után kilép a Kisalföldre. A kisalföldi sza-

kasz elején nagy hordalékkúpon folyik, és ezt a szakaszt nevezzük „magyar Felső-Dunának”. Különösen ezen a szakaszon észlelhetők, a Duna medrének és vízjárásának a változásai. Ez a folyamat alapvetően az érkező hordalék és a hordalékmozgató képesség megváltozásra vezethető vissza. Korábban a Duna ezen a területen hordalékkúpot épített, medre emelkedett. Ma már viszont, a görgetett hordalék hiánya miatt, a meder süllyed.

A Duna a Mosoni-Dunával a Szigetközt, a Vág-Dunával pedig a Csallóközt fogja közre. A Duna legnagyobb magyarországi jobb parti mellékfolyója a Rába. A folyó teljes hossza 283 km, Magyarország területére eső szakasza 211,5 km. Vízgyűjtő területe 10 270 km². Vízgyűjtőjét átmetszi az osztrák-magyar államhatár, így annak egyharmada Ausztria, kétharmada Magyarország területére esik. A Rába bal oldali nagyobb mellékágai a Pinka, a Sorok-Perint a Gyöngyös és a Répce, míg jobb oldalon a Rába völgyének mélypontján áthaladó Csörnőc-Herpenyő és a Marcal gyűjti össze a kisebb patakok, vízfolyások vizeit.

Gönyűtől a Dunát jobb partján magas partok kísérik Komáromig. Komáromtól a magaspartok kezdenek visszahúzódni, Dunaalmástól pedig a Magyar Középhegység északi vonulatai kísérik a folyót. A Duna bal partja a Kisalföld mentén csaknem végig alacsony. Esztergom és Visegrád között a Duna szűkületben, hegyek között folyik. A szűkület már a Garam-toroknál kezdődik, a tulajdonképeni áttörés pedig Dömösnél van. Ez a szakasz a természet szépségeiben bővelkedő Dunakanyar.

Itt érdemel külön említést az Ipoly, a Duna hazai területen betorkolló legnagyobb bal parti mellékveze. Vízhozama elegendő ahhoz, hogy szabályozott medrét egyensúlyban tartsa, így az Ipoly az a legkisebb vízfolyás, amely Magyarországon még folyónak minősíthető. Hosszúsága eredetileg 257 km volt, mely érték a múltban elvégzett szabályozások eredményeképpen 215 km-re rövidült meg. A folyó vízgyűjtő területe 5108 km², melyből hazánk területére 1430 km² esik. Az Ipoly közel 100 km hosszúságú szakaszon képez államhatárt Magyarország és Szlovákia között. Az Ipoly viszonylag tiszta vizű vízfolyás, de vizének minősége nemcsak hazai hatásoktól függ, mivel a vízgyűjtő jelentős része Szlovákiához tartozik.

A Visegrádi-áttörés után a Duna kilép az Alföldre, lelassul, széles mederben folyik tovább, minkét oldalán úgynevezett „teraszok” kísérik, amelyek többségében hordalékból – kavicsból, homokból – épültek fel. A partok anyaga több helyen lösz, melybe a csapadékvíz könnyen behatol, és leszakadásra hajlamos.

A Duna medrét szövevényes mellékágrendszerek kísérik, amelyek értékes vizes élőhelyek, ilyenek a Szigetköz, az Erebei-, Neszmélyi- és Táti- mellékágak, a magyar Alsó Dunán pedig a Gemenci erdő.

A Duna-medence az északi félgömb mérsékelt éghajlati övezetében helyezkedik el, ahol az évszakok szabályosan váltakoznak. A medence hosszúkás alakja miatt az éghajlati viszonyok nyugat-keleti irányban változnak. A Fel-

ső-Duna éghajlatát erős atlanti hatások befolyásolják. A keleti területeket kontinentális éghajlat jellemzi. Az Alpoktól délre és a Duna-medence középső részén pedig az éghajlatot a Földközi tengeri hatás befolyásolja. Ez a három fő éghajlati tényező (egymásra hatásuk miatt) az év bármely szakában árvizet idézhet elő a Kárpát medencében.

Az éves átlagos csapadék a 3000 m fölötti magashegységekre jellemző 3000 mm és a delta-térség 400 mm-es értéke között változik, az aktuális értékek azonban drasztikususan eltérhetnek a hosszú idejű átlagoktól.

A Duna vízjárása a februártól júliusig tartó időszakban a legkritikusabb. Ekkor ugyanis éppúgy lehet számítani arra, hogy a vízgyűjtő-területen lévő hó egy korai felmelegedés, esetleg felmelegedés és esőzés együttes hatására elolvadva árvizet okoz, mint arra, hogy veszélyes helyzetek állnak elő tavaszi esőzések, magas és tartós zöldár miatt. Május végétől a középvízállások vonala lefelé fordul, fokozatosan süllyedve augusztus végén éri el a középvizet, majd november végére a már említett minimumot, összhangban a vízgyűjtőterületen végbemenő kiürülési folyamattal.

A múlt század elején a vizek éves járásban megfigyelhető volt egy rendszeresen megjelenő, kiegyenlített „zöldár”. Azóta a kisebb és közepes árhullámok éves átlagos száma növekedett, a 2400 m³/s feletti árhullámok átlagos időtartama pedig csökkent. Így a gyakoribb, de hevesebb árvizek okozta előtések időtartama csökkent, ami a vízi világ életfeltételeiben jelent változást, és a halak szaporodási feltételei szempontjából egyértelműen kedvezőtlen.

A Duna hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A jelentős vízgazdálkodási kérdések áttekintésének a megalapozására a **hazai Duna-szakasz közvetlen vízgyűjtőjét** (nem ide értve a Tisza, a Dráva és a Balaton vízgyűjtőjét) 16 db tervezési alegységre osztották. Ezekben belül összesen 428 db vízfolyás, csatorna, tó, holtág, felszín alatti víztartó, karsztvíztároló stb. – összefoglaló nevükön „víztest” – van jelenleg kijelölve, illetve képezi vizsgálat tárgyát. A vizsgált terület nagysága 34 730 km². Az alegységek 7 csoportra vannak osztva, ezek:

1-1 Duna jobb part a nyugati országhatár és a Mosoni-Duna torkolata közt

1-2 Duna jobb part a Mosoni-Duna torkolata és a Dömösi Malom-patak torkolata közt

1-3 Kapos

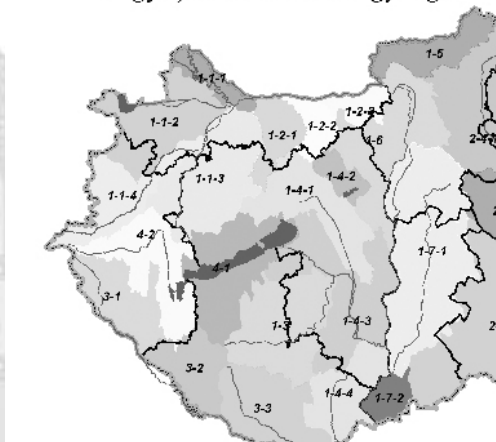
1-4 Duna jobb part a Tassi-zsiliptól a déli országhatárig

1-5 Ipoly

1-6 Duna jobb part a Dömösi Malom-patak torkolatától Kiapostagig és Duna bal part az Ipoly torkolatától a Kvaszay-zsilipig

1-7 Duna bal part a Kvassay-zsiliptól a déli országhatárig

Vízgyűjtő-tervezési alegységek

1. A Duna medre hosszú szakaszokon süllyed. A süllyedés sok helyütt megváltoztatja a vízi élővilág életfeltételeit.

A Duna szinte teljes hazai szakaszán tapasztalható a kis- és középvízszintek süllyedése. A süllyedés miatt a korábbi sekélyvízű kavicsátonyok növényzettel benőtt szigetté alakulnak, fontos ívó és élőhelyek szűnnek meg. Az alacsony vízszint csökkenti a környező talajvízszintet. A Dunába torkolló vízfolyások alsó szakaszait is megszívja az alacsony dunai vízszint, ezáltal ez a káros hatás távolabbra is terjed. Számos mellékág – értékes vizes élőhely! – sorsa kerül így veszélybe, holott a mellékágak, holtágak szerepe kiemelkedő a folyóvízi életközösségekben. A meder benőttségének erősödése az árvízlevezető képességre is igen kedvezőtlen hatást gyakorol.

Ez a jelenség, különösen nagy figyelmet kap, illetve érdemel a **Duna szigetközi szakaszán**. A görgetett hordalék csökkenése miatti medersüllyedési folyamatok a bősi víz-erőmű üzembe helyezését követően tovább erősödtek. A Szap alatti mederszakasz intenzív eróziója figyelhető meg. Ennek következményeként a kisvízszintek a Duna vízmegosztása (a Dunacsúnyi duzzasztómű egyoldalú üzembe helyezése, azaz 1992) óta 1,4 m-t, az 1960–70-es évekhez viszonyítva 1,8 m-t süllyedtek. A folyamat jelenleg is tart, a különböző módszerekkel készített prognózisok alapján ezek az értékek a 3–4 m-t is elérhetik. A helyzet súlyosságát mutatja, hogy ez nagyságrendileg meg egyezik a Közép- és Felső-Szigetközben a Duna vízmegosztását követő vízszintsüllyedéssel. A hullámtér és az ágrendszerek vízszállítását igénybevevő árhullámok ugyanakkor továbbra is egyre növekvő szinttel vonulnak le.

A medersüllyedés kedvezőtlenül hat a Mosoni-Duna alsó szakaszára, és különösen Győr várost érinti kedvezőtlenül lát képi, idegenforgalmi, hajózási, vízisport stb. szempontból is.

Szinte teljesen azonos gondok jelentkeznek a „**Gemenci erdőben**”. Gemenc Európa egyik legnagyobb, nemzetközi hírű, természetközeli állapotban megmaradt ártéri erdeje, ártéri élőhelye. Ezen a területen is süllyed a Duna medre, a

területen belül lassuló vízmozgások miatt a csatornák, mellékágak feliszapolódnak, gyorsul a korábban rendszeresen vízzel elöntött ártér kiszáradása.

A vízszintsüllyedés miatti gondok számos mellékfolyón (pl. a Rábán) is jelentkeznek. Ilyen helyeken a holtágak és mellékágak kiszáradnak, a folyót kísérő területek elöntési gyakorisága lecsökken. A folyó menti talajvízszüllyedés miatt, a felszín alatti víztől függő élővilág károsodik, gázdagsága és változatossága csökken.

2. A Dunai hajózás feltételeinek javításához vízügyi műszaki beavatkozások szükségességek

A Duna nemzetközi vízi út. A második világháború után kialakult politikai viszonyoknak megfelelően jogi helyzetét a Duna menti országok 1948. évi Belgrádi Egyezménye szabályozza. Az Egyezmény létrehozta a Duna Bizottságot. Fő feladata a szabad hajózás biztosítása a Dunán. A Duna Bizottság a hajóút kívánatos méreteit műszaki ajánlásokban fogalmazta meg. Az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága ugyancsak létrehozta a belvízi hajóutak osztályozását, illetve meghatározta az ahhoz tartozó méreteket. Összefoglalóan az mondható, hogy a magyarországi Duna szakaszon, kisvizek idején is **2,5 m-es merülési mélységet és 120–180 m-es hajóút szélességet kell biztosítani az idézett nemzetközi egyezmények szerint.**

A szabad, és megfelelő méretű hajózás biztosításának a jelentőségét kiemeli, hogy a Duna az Európai Unió közlekedés politikájában a **VII. számú Transz-Európai Közlekedési Folyosó** részét képezi. A hajózás említésekor mindig figyelemmel kell lenni arra is, hogy az a környezetet legkevésbé terhelő szállítási mód.

A Duna hazai szakaszán számos gázló, és szűkület van, amelyek miatt jelentős korlátozásra kell számítani az itt hajózóknak. Ezek a hajózási akadályok csak vízügyi műszaki beavatkozásokkal javíthatók. A beavatkozások viszont módosítják, akár ronthatják is a vízi élet feltételeit, hiszen a Duna legkiemelkedőbb természeti értékei – közöttük bennszülött (endemikus) fajok – a gyors áramlású sekély kavicsos élőhelyeken fordulnak elő. Ezeket a helyeket a hajózás gázlóként tartja számon.

A Duna hajózhatóvá tételével kapcsolatban a Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága kialakított egy közös állásfoglalást, melyhez Magyarország a következő álláspontot adta:

A Duna-medence szintű hajóút-fejlesztéssel kapcsolatban mindenekelőtt szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy a magyarországi Duna szakasz jelentős természeti értéket képvisel. Ennek igazolása, hogy bár Gönyű térségéig a Víz Keretirányelv értékelési rendszerében hidromorfológiai kockázatot kellett megállapítani, a Gönyű és a déli országhatár közötti összesen 358 fkm hosszú szakaszon ez a kockázatoság nem áll fenn, továbbá a magyarországi Duna szakasz túlnyomó többsége Natura 2000 védett terület. Magyarország álláspontja az, hogy bizonyos folyam-

szakaszokon a morfológiai viszonyok, illetve a Víz Keretirányelv szerint elérendő jó ökológiai állapot, valamint egyéb európai közösségi környezetvédelmi és természetvédelmi előírások függvényében a hajóút-fejlesztésre vonatkozó nemzetközi egyezményekben foglalt követelmények elérhetetlenné válhatnak, ennek következtében azok felülvizsgálata is felvetődhet.

A hajózás, az ahhoz kapcsolódó infrastruktúra és a multimodális szállítási rendszerek fejlesztése – összhangban a belvízi hajózásnak az eddiginél nagyobb szerepet szánó uniós közlekedéspolitikával – általánosságban támogandó, azonban a hajózást korlátozó tényezők nem kizárólag a folyóban keresendők. Szükségesnek tartjuk a teljes körű vizsgálat lefolytatását, és ezen belül a gazdasági, társadalmi korlátozó tényezők alapos vizsgálatát. A magyarországi Duna szakaszt érintő hajóút-fejlesztéssel kapcsolatosan szükségesnek tartjuk a vízi áru fuvarozás iránti jelenlegi és jövőbeni hazai és nemzetközi kereslet felmérését és ennek ismeretében a lehetséges megoldások részletes vizsgálatát, valamint az érintett szervek, szervezetek közötti folyamatos egyeztetést.

A hajóút fejlesztési beavatkozások tervezése és kivitelezése esetén minden társadalmi, gazdasági és műszaki érdek érvényesítése csak a környezeti értékek megőrzésével valósítható meg a fenntartható fejlődés elvével összhangban. E tekintetben különösen fontos a madárvédelmi irányelvben és az élőhely-védelmi irányelvben alapuló Natura 2000 irányelv, valamint a Víz Keretirányelv előírásainak való megfelelés biztosítása. A fejlesztési koncepciók megalkotása és az egyes beavatkozásokról szóló döntések meghozatala előtt szükség van stratégiai környezeti hatásvizsgálatra, (majd a konkrét beavatkozások esetén környezeti hatásvizsgálatra) a természeti tőkét is magába foglaló költséghaszon és költséghatékonysági elemzésre, valamint megvalósíthatósági tanulmány készítésére. A gazdasági vizsgálatok különösen fontosak azokban az esetekben, amikor a belvízi hajózás a közúti szállítás helyettesítését, kiváltását célozza meg. A vizsgálatoknak a többi szállítási mód vizsgálatára is ki kell terjednie.

Magyarország álláspontja az, hogy a folyó hajózhatóságának vizsgálata mellett, a hajózás fejlesztésének egyéb lehetőségeit is figyelembe kell venni az európai uniós és egyéb nemzetközi gazdasági célkitűzések megvalósításakor, s mindezt oly módon, hogy a Duna vízgyűjtőjében a természeti értékek ne sérüljenek.

3. Az árvízvédelmi védvonalak jelenlegi kiépítettsége, műszaki állapota, valamint hiánya nem ad elvárható szintű biztonságot

A Duna-völgy árvízvédelmi helyzetének megítélésében jelentős tapasztalatokat hoztak az elmúlt évek nagy árhullámai. A Duna Budapestnél mért legmagasabb jégmentes árhullámai az elmúlt mintegy 100 évben a következők voltak:

	vízállás (cm)	dátum
1	860	2006. április
2	848	2002. augusztus
3	845	1965. június
4	827	1876. március
5	783	1954. július
6	780	1897. augusztus
7	776	1975. július
8	770	1899. szeptember
9	767	2002. március
10	755	1997. július

Pusztá rátekintéssel is megállapítható, hogy az elmúlt mintegy 130 év 10 legmagasabb vízállása közül 7 az elmúlt kb. fél évszázadban (53 évben) volt, 4 pedig 10 éven belül! Egyértelmű az egyre magasodó árhullámok gyakoriságának a növekedése.

Az árhullámok levonulását nagyban befolyásolja, hogy romlik a meder vízvezető képessége. A „hullámtér” feltöltődése folyamatos, megállíthatatlan folyamat. A víz közelsége igen csábító a települések és az üdülőterületek számára. Így egyre több épület, csónakház, kerítés és más akadály épül arra a területre, ami az árhullámok levezetésére lenne hivatott. A Duna kis- és középvízi vízszintjének süllyedése miatt a parti vegetáció, a bokorfűzesek egyre lejjebb húzódnak azokra a területekre, amelyek korábban a meder részét képezték. Ennek vannak kedvező ökológiai következményei (pl. ivóhelyek). Árvízvédelmi szempontból ugyanakkor ez a jelenség kedvezőtlen. Mindezek – azonos hidrológia körülmények között is – emelkedő árvízszinteket eredményeznek, egyértelműen konfliktust okoznak a különböző érdekek között.

A nagy vizek ellen védő töltések kiépítettségére jellemző, hogy:

- Budapest felett kiépített árvízvédelmi vonalak csak helyenként, nem összefüggő rendszert alkotva találhatók (Komárom, Tát, Esztergom). Kiépítettségük részleges, vagy nem megfelelő.

- Budapesten összességében megfelelő védvonalak találhatóak, de az árvízszintek magasságának a növekedése korrekciókat is szükségessé tehet.

- A Budapest alatti Duna-szakaszon az állami töltések a jeges árvíz elleni méretre vannak – többségében megfelelően – kiépítve.

Sok Duna menti település viszont az emelkedő árvíz-magasságok miatt kerül veszélyeztetett helyzetbe, amihez több esetben hozzájárul az is, hogy a folyam felé terjeszkedtek. Ilyen, megoldatlan védelmi helyzetű települések a Dunakanyariak többsége, az Alsó-Dunán pedig Dunaszekcső.

Más dimenzióban jelennek meg a Duna mellékfolyóin az árvízvédelmi kérdések. Ezek a Duna „nagy” töltései mellett kicsinynek tűnnek. Az viszont, hogy szinte valamennyi mellékfolyón (Rába, a Rábca, a Répce, a Lajta, a

Marcal, a Sió, a Kapos) konkrét igényként jelennek meg, jelentőssé teszi ezt a kérdést. A mellékfolyók menti településekre is jellemző ugyanis, hogy a természetes települési környezetükön (víztől védett magaslatok, dombok stb.) túl akarnak fejlődni, terjeszkedni.

4. Közvetlen vízminőségi kérdések a Dunán

A Duna vízminősége az egész hazai szakaszt értékelve közepesnek mondható, és javuló tendenciát mutat (*de ez még nem „paradicsomi állapot”*). Vannak olyan szakaszok, ahol a vízi élet feltételei is kedvezőek, ilyen például a Komáromtól Budapestig tartó szakasz. Budapest alatt azonban szegényes a vízi élővilág.

A folyamat igen sok közvetlen szennyezés – döntő többségében települési és ipari szennyvízbevezetés éri. Ezek közül kiemelkedik Budapest, hiszen a fővárosi szennyvizeknek alig több mint a fele jut csak tisztítás után a Dunába. Ezen a helyzeten a Csepelen épülő, „központi” szennyvíztisztítótelep fog csak jelentősen javítani 2010 után.

Az úgynevezett diffúz, azaz területi szennyeződés is számottevően terheli a Duna vízminőségét. Elsősorban a mezőgazdaság szennyezi a talajt a műtrágyák és a szerves tápanyagpótlók (komposzt, szennyvíz, szennyvíziszap, hígtrágya, almos trágya) felhasználása következtében. Ezek bemosódnak a talajvízbe és szennyezik a felszín alatti vizeket. A Dunába ilyen szennyezés kisvizek idején jut, amikor a környező talajvízszintek magasabbak, tehát a folyam felé áramlik a térség talajvize.

A Duna vízminősége nem csak a folyam általános állapotára, vízi élővilágára nézve kockázatos, hanem jelentősen veszélyezteti a partmenti települések ivóvíz ellátását is. A Duna vize a kavicsmedren átszűrődve jut be a kutakba, tehát egy természetes szűrőréteg segítségével tisztul meg a folyó amúgy közvetlen fogyasztásra nem alkalmas vize. Könnyen belátható, hogy ez közvetlen összefüggésben van a Duna vizének minőségével – még akkor is, ha a javuló vízminőség e tekintetben biztató.

5. Vízkészletgazdálkodás, vízhiányok miatt kedvezőtlen ökológiai állapotok

A Dunántúl kisebb-nagyobb vízfolyásainak jelentős részén a vízigények időbeni eloszlása és mértéke nem felel meg a használati igényeknek, és nem kedvező az ökológiai állapot fenntartásához sem.

Kiemelkedő kérdés ezek sorában a **szigetközi mellékágak** vízforgalma. A Bösi vízlépcső üzembe helyezését követően a mellékágrendszerek nagy része kiszáradt. A mellékágak vízpótlása érdekében végrehajtott szükségintézkedések keretében a mellékágak alsó végeit is le kellett zárni. A folyó mentén, a folyóval időszakos kapcsolatban lévő vízi ökoszisztémák kapcsolatát döntő mértékben a főmederből kilépő vizek biztosítják. Azok a művek, melyek a vízi élőlények számára az átjárhatóságot lehetővé tették volna, nem mindenütt épültek meg. A vízi élőlények

vándorlásának feltételei jelentősen romlottak. A Felső-Szigetközben a vízpótlás révén ez a probléma nagyrészt megoldódott, de az Alsó-Szigetközben megoldatlan.

A vízhiány visszatérő, jellegzetes probléma különösen a kisebb vízfolyások felső szakaszain visszatartott vízkészletek (tározók, sokszor fűzészerűen kialakított halastavak, horgásztavak stb.) miatt. Így az alsó szakaszokra nem jut elegendő víz, illetve az esetek döntő részében az ökológiaiailag szükséges minimális vízmennyiség még meghatározva sincs.

Vízhiány több egyéb vízfolyáson köthető külföldi hatásokhoz is, ilyen az Ipoly, a Lajta, a Rába.

6. Jelentős felszín alatti vízgazdálkodási kérdések a vízgyűjtőn

A Duna vízgyűjtő felszín alatti vizei rendkívül változatosak, ennek megfelelően a velük kapcsolatban felvetődő kérdések is igen sokrétűek. Itt csak a legjelentősebbnek vélteket emeljük ki.

6.a A Közép-Dunántúli karszt – a védelem igénye, új konfliktusok

A Közép-Dunántúli szén- és bauxitbányászat aktív vízszint süllyesztésének hatására a középhegységi karsztvízszint a 1980-as évek elejéig fokozatosan és drasztikusan apadt. Az aktív vízszintsüllyesztés szélsőségesen károsította a középhegység karsztvízrendszerét. A megcsapolások távolhatásai „összeértek”, a források 1971 végén elapadtak. A Hévízi tó és Budapest hőforrásai is veszélybe kerültek. A kiemelt nagy mennyiségű vizet részben az ivóvízigények kielégítésére hasznosították, részben hasznosítatlanul elfolyt.

A bányák bezárásával a bányászati célú, kényszerű víz-emelés is megszűnt, aminek következtében a főkarszt vízszintje lassan visszaáll. A térségben számos bányászati célból létesült vízaknát ivóvíz-bázisként is hasznosítottak, illetve hasznosítanak még ma is (ilyen pl: Tatabánya, a kincsesbányai vízakna, Nyírád térségi vízszintsüllyesztő kutak stb.). A vízaknák koncentrált vízkivétele jelentős lokális depressziót hoz létre.

A Dunántúli-középhegységet alkotó karbonátos kőzeteknek – döntő hányadukban – van közvetlen felszíni, vagy felszín-közelbeli kapcsolata. A karsztos kibúvások, illetve azok környezete a Dunántúli-középhegység főkarsztvíz tároló rendkívül sérülékeny területei. A felszín felőli beszivárgások miatt a terület felszíni szennyeződésre fokozottan érzékeny. A karsztvíz védettségét rontja a külszíni bányászat, csökkentheti karsztvizet védő üledékek vastagságát is. A mészkő és a dolomit lebányászása általában közvetlen beavatkozást jelent magába a vízáadó rétegbe. Ugyancsak veszélyes, területi – diffúz – hatás az általánosan jelentkező mezőgazdasági és települési eredetű nitrát szennyeződés, mely egyes helyeken már az ivóvízellátást is ellehetetleníti. A felszíni szennyezések ugyanis ezeken a területeken – a mészkő repedésein, szűrőhatás hiányában – lejutnak a karsztvíztárolóig.

A karsztvízszintek általános emelkedésével kapcsolatosan új, eddig nem észlelt kérdés is felvetődik. Most a források újra „megszólalnak”, a karsztvízszint Tata környezetében már a Fényes-források fakadási szintje felett észlelhető. A térségi karsztvízszint emelkedésével a mélyfekvésű területek talajvízszintje is emelkedhet. A területhasználat viszont a korábbi évtizedes alacsony szintű karsztvízszintekhez igazodott (épületek, szigetelések, vízelvezetés stb.).

6.b A kavicsbányászat hatása a vizekre

A Dunát kísérő „teraszok” általában nagy mélységig kavicsból, homokos-kavicsból épültek fel. Ezek – általában igen vékony fedőréteg letermelése után – ideális kavicsbányászati lehetőséget kínáltak.

A kavicsbányászat viszont **lefolyástalan talajvíztavakat**, nyílt vízfelületeket hagy maga után. Közismert példái vannak ennek Budakalászon, Szentendrén, Délegyházán stb. A nyílt vízfelületek kockázatot jelentenek a talajvíz és a rétegvizek minőségét és mennyiségét érintően.

A tavak a felszínről lefolyó szennyezéseket koncentrálnak, öntisztuló képességük csekély. A terület megbontásával a kötött fedőrétegek eltávolításával az esetleges felszíni szennyezések könnyen a felszín alatti vizek áramlási útjába kerülhetnek, a terület szennyezéssel szembeni érzékenysége megnő. A terület vízháztartása szempontjából alapvető változás a nagy szabad vízfelület, amely a párolgás miatt jelentős, állandó vízvesztést jelent. Így a tó jelentős vízleszívó hatással is jelentkezik. A terület vízforgalmának megváltozása a víz mennyiségi, minőségi viszonyaira, és az élővilág életfeltételeire is kihat.

A bányatavak felületének nagysága még ma is növekszik. Az újonnan létesülő tavaknak a Duna-Tisza közti hátság területére húzódásával várhatóan növekszik a hátság felszín alatti vízkészletének a veszélyeztetettsége, tekintettel az aszályos időszakok várható jövőbeni gyakoriságára is.

7. Egyedi jelentős kérdések

7.a Fertő tó

A Fertő a legnyugatibb fekvésű eurázsiai sztyepp-tó. Területe 315 km², ebből 75 km², magyar, a többi osztrák területre esik. A területének mintegy 56%-a nádas, ami döntő hatással van a tó vízháztartására, vízminőségére. A magyar tórészen a nádasok aránya még nagyobb: 84%. Jelentős természeti értékeinek megőrzésére már 1977 óta védett. 2001 decemberében mind a magyar, mind az osztrák oldalon, az egész Fertő-táj elnyerte a **világörökségi** címet.

A tó vízháztartása összességében hosszú idő átlagában pozitív, bár az elmúlt közel 4 évtized csapadéklága a sokéves átlagnál (600 mm) kisebb, míg párolgása vélhetően magasabb volt.

Jelentős kérdéseket a tó természetes előrecedési folyamatai vetnek fel. A természeti tényezők által irányított

folyamatban a szél domináns tényező. A gyakori erős szelek a sekély vizet fenékgig mozgásba hozzák, a tófenék iszapját felkavarják. Az uralkodó É–ÉNy-i széljárás által keltett áramlás a laza iszapot a déli magyar tórésszre sodorja és a nádas szegélyben halmozza fel. A sekély víz kedvez a nádövezet fejlődésének, ami elősegíti az iszap lerakódását. A hordaléklerakás-feltöltődés a mindenkori nádas szegélyben és a mindenkori vízállásnak megfelelő szintig megy végbe.

A nádasok szerepe a tó élete szempontjából jelentős. A jó minőségű nádasok javítják a tó vízminőségét, a javuló vízminőség kedvezően hat a nádasok állapotára. Az előre-gedett, a tó területéről ki nem került nádanyag halmozódó szerves anyagai gyorsítják a tó feltöltődési folyamatát. A feltöltődés természetes folyamat, megfordítására tavi méreteket tekintve nincs lehetőség, helyi szintű mérséklése viszont lehetséges. A nádgazdálkodás ebben hatékony segítséget nyújthat.

7.b Velencei tó

A Velencei-tó a Velencei-hegység lábánál, lapos süllyedékben fekszik. Földtörténeti viszonylatban fiatal képződmény, 10–12 ezer évre becsülik. Területe 24,2 km². Vízugyűjtőterülete a Velencei-hegységre, a Vértes-hegység délkeleti lejtőjére, és a Mezőföld északi részére terjed ki. Fő táplálója a vízpótló tározókkal szabályozott Császár-víz, a fölös vizeket a Dinnyés-Kajtori-csatorna vezeti le a Nádorba. A vízugyűjtő terület igen heterogén, ami megmutatkozik domborzatában, a különböző korú és felépítésű hegységi, dombosági és síksági területeiben. A terület legnagyobb része, 52%-a szántó, jelentős részben (26%) erdő, és rét-legelő 10%-ban.

A vízi élet szempontjából gond, hogy a tó felé folyó vizeken az élőlények mozgását különböző művek (pl. völgyzárógátak a Császár-vízen) korlátozzák. A medrek partjai mesterségesek, hiányzik a parti zonáció, valamint a vízfolyások és árterek közötti kapcsolat. A vízjárás, a sebességviszonyok, és a vízszíntingadozás sem kedvez a jó ökológiai állapotnak. A vízfolyások kémiai összetétele nem kirívóan rossz, de a Velencei-tó tápanyag szintje mégis magas, vízminőségi problémák (például: algásodás) előfordulnak. Az üdülés és a horgászat is jelentősen terheli a tavat. Tovább rontja a helyzetet a tó környékének helytelen csapadékvíz elvezetése, amely záporok idején „kiöblíti” a csatornahálózatot és a tóba mossa az elsodort üledéket.

Az engedélyezett vízhasználatok oly mértékben lekötik a vízkészleteket, hogy a szárazabb időszakokban szigorú korlátozásra van szükség. A vízhasználatok engedélyezése, korlátozása és a vízszint szabályozása sokszor ütközik az üdülési és természetvédelmi érdekekkel.

7.c Ráckevei (Soroksári) Duna

A Ráckevei (Soroksári)-Duna (R/S/D) az 1910–1926 között végrehajtott folyócsatornázás következtében alakult ki. A Duna ágat a Csepel sziget északi végénél a

Kvassay-zsilip, déli végét a Tassi-zsilip zárja le. A lezárás fő célja Budapest jeges árvíz elleni védelme volt. Hossza mintegy 58 km. Szélessége változó, az igen szűk 40–80 m-től 200–300 m-ig. Az ág, különösen a Budapest közelség miatt, igen bonyolult vízgazdálkodási helyzetben van. Jelentős üdülő terület, mindkét partja szinte összefüggően be van építve. A fővárosi tisztított szennyvizek egyik befogadója. A Csepel szigeten jelentős ipartelepek is szegélyezik. Az R/S/D összességében 1747 km² vízugyűjtőterület belvív-befogadója.

Az R/S/D természetvédelmi értékei közé tartoznak az úszólápok, melyeket nád, gyékény, harmatkása, tavikáka vagy más mocsári, illetve vízparti növények alkotnak. A vízminőség alakulásában igen fontos szerepük van. A vízben lévő tápanyagokat felveszik, de nem juttatják vissza a vízi ökoszisztéma anyagciklusába, hanem tőzeg formájában elraktározzák. Az úszólápok ritka, védett növényfajok élőhelyei (orchidea-félék, tőzegmoha-fajok) és ritka, védett állatfajoknak (törpegémek, pettyes és kis vízicsibék, cigányrécek stb.) is menedéket nyújtanak. Az úszólápok Dunavarsány, Szigetcsép, Szigetszentmiklós és Taksony térségében találhatók. Fennmaradásukat az 1979-ben kihirdetett védettségi határozat is elősegítheti. A természetvédelmi védettség összességében mintegy 160 hektárra terjed ki.

További probléma, hogy a vízforgalom időszakonkénti fizikai és műszaki korlátai miatt a Duna-ágban kis vízsebességek alakulnak ki, illetve a vízbetáplálás és a jelenlegi terhelések fenntartása mellett számolni kell nagyobb mennyiségű szerves üledék és szerves iszap lerakódásával, ami a vízzállító képesség csökkenését okozza.

Az 1956-ban jeges árvíz által tönkrement Tassi vízleeresztő műtárgy újjáépítése a Duna-ág biztonságos és a megfelelő vízmennyiséget és vízminőséget garantáló üzemeltetése szempontjából lényeges.

A TISZA

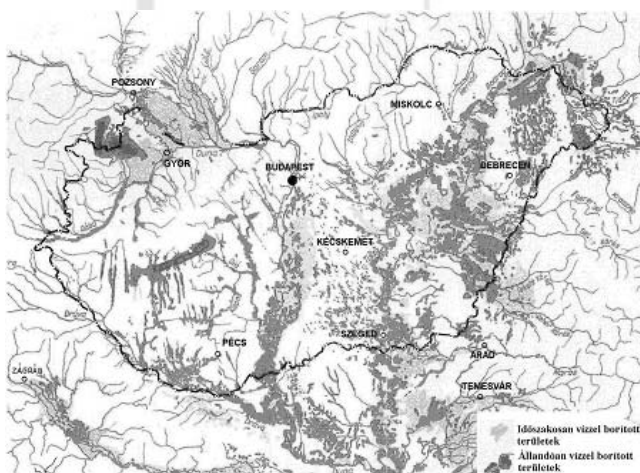
A Tisza rövid természetföldrajzi jellemzése

A Tisza a Duna legnagyobb, balparti mellékfolyója. Vízugyűjtőterülete 157 ezer km², a legkiterjedtebb a mellékfolyók között, 946 kilométerével a leghosszabb is, „csupán” a bővizűségben marad a Száva mögött. A Máramarosi havasokban 1800–2000 méteres hegyekben között, 1680 m magasan levő forrásból ered. Kis csermely indítja útjára a Fekete-Tiszát, majd közel 50 km megtétele után, Rahónál felveszi a Fehér Tiszát és onnan nevezik Tiszának! Hosszú útján 5 országot érint – Ukrajna, Románia, Szlovákia, Magyarország, majd végül Szerbiában, Titel alatt, Szlankamennél folyik a Dunába. Jelentősebb mellék-vizei a jobbparton Tarac, Talabor, Nagyág, Borsa, Bodrog, Sajó, Zagyva, a balparton: Visó, Iza, Batár, Túr, Szamos, Kraszna, Hármaskörös, Maros, Aranka, Béga. Ha ránézünk a térképre, ezek a mellék-vizek mintha egy hatalmas

legyezőt formáznának. Fel kell tűnnie annak is, hogy a hazai Tisza szakaszon betorkoló mellékfolyók – a Zagyva kivételével – határainkon túlról erednek, és vízgyűjtő területeik nagy része is a határainkon túl van.

Hazánkba lépése helyén a vízgyűjtő területének a nagysága 9707 km², ez a déli országhatárig 139 078 km² – re növekszik. A Tisza vízgyűjtőjének 29,9%-a jut Magyarországra, azaz 46 380 km².

A Keleti Kárpátok ívéről összegyűjtött vizével a Tisza kilép a Szatmári síkra, a magasabban fekvő, meredekebb völgyekben még sodró vize lelassul. Tiszabecs alatt az esése a Magyar Alföld laposán már igen csekély. Kanyargóssá válik, a rendre megérkező tavaszi nagyvizek hol itt, hol ott törtek ki a mederből és vájtak maguknak új és újabb medreket. Azt a helyet pedig ahol kitértek a vizek a mederből, „fokoknak” hívták, hogy általában jóval lejjebb a víz újra visszatérjen az anyamederbe.

A Kárpát-medence vízborította és árvízjárta területei az ármentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtt

A honfoglalás idején a Tisza völgy síkvidéki része – a Magyar Alföld – ligeterdős, sztyeppe-határi, vízzel átszőtt terület volt, de viszonylag sűrű településhálózattal. Ez az erdőirtások, a török hódoltság alatti elnéptelenedés, a hadászati célú vízi beavatkozások (víz- és mocsárvárak védelmére nagy területek elvizenyősítése, például az Ecsedi vár védelmére az Ecsedi láp) hatására fokozatosan egyre nagyobb területekre kiterjedő vízjárta világgá vált. Olyannyira, hogy a terület jelentős részén egész évben a víz volt az úr, ekkor lett pusztává az Alföld nagy része.

A nagy kiterjedésű, szövevényes vízi világ, kétségtelesen kiemelkedő és nagyhirű halbőséget eredményezett, másfelől viszont a fejlődés súlyos gátja volt. A török kiszorítása után a lassan magához térő társadalom gyarapodásnak indulna, kezdene visszatelepülni az elnéptelenedett részekre. A fejlődő, népességében is sokasodó Európa egyre több élelmiszert gabonát, marhát fogyasztana, így a

gazdaságnak is elsőrangú érdekévé kezd válni a termőterületek visszavétele a víztől. Az első jelentős területi kiterjedésű ármentesítési munka a XVIII. század végén az úgynevezett Mirhó fok elrekesztése volt. Ezt követően a rendszeres szabályozás az 1800-as évek közepén indult, és az 1910-es évekkel teljesebben ki. A tervszerű átvágások révén a Tisza hossza több mint 400 km-el rövidült, csökkentve, de meg nem szüntetve, a vizek feltorlódásának veszélyét. Voltak persze nehéz időszakok, tragédiák is, ilyen volt az 1879-es szegedi árvíz katasztrófa, ami szinte az egész várost tette földdel egyenlővé. Aztán 1919, 1925, 1932, majd 1970 következett, mely években is rendkívüli árvíz volt a folyó mentén, de szerencsére már nem olyan pusztítóssal, mint a szegedi.

A XX. század elején a Tisza-völgy vízgazdálkodásának a fejlesztése új korszakba lép, a vízkárelhárítás mellé felzárkózik a víz hasznosítása is. Ekkor kezdődik a szellemi megalapozása mindannak, ami ma már testet ölt a Körösök és a Tisza vízlépcsőiben (Bökény, Gyula, Békésszentandrás, Körösladány és Békés, illetve Tiszalök és Kisköre).

A Tisza magyarországi vízgyűjtő területének a domborzata két jellegzetesen eltérő adottságú területre oszlik: az egyik a „Magyar Alföld”, kis esésű, lassú vízfolyásokkal, a másik az Északi Középhegység: a Börzsöny keleti lejtői, a Cserhát, a Mátra, a Bükk, az Aggteleki-karszt, a Cserhát és a Zempléni-hegység. Itt a hegy- és dombvidéki vízgazdálkodás eszközeit és módszereit kell alkalmazni.

A területen külön figyelemre méltó a Zagyva, az egyetlen folyó, amelyik hazánkban ered, és ott is torkollik a befogadójába. Vízgyűjtőjén összesen 33 db tározó van, többségében völgyzárógátas tározók. Itt működik a Zagyva-Tarna tározós árvízvédelmi rendszer (3 jelentősebb árvízcsúcs-csökkentő tározóval a Mátraverebélyi, Maconkai (1,14 millió m³), Tarján-pataki (2,32 millió m³). A lentebb szakaszokon a borsóhalmi és a jásztelki szükségtározó található.

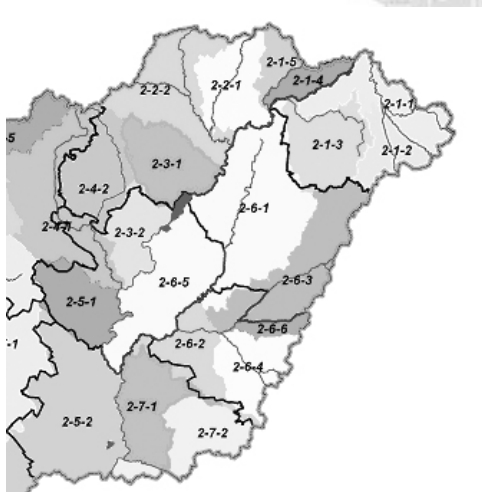
Ugyancsak sajátos vízgazdálkodási adottságokkal rendelkezik a Körösök vízrendszere. A Fehér- és a Fekete-Körös, a Sebes-Körös (és a Berettyó) forrásvidéke szinte körülöleli az erdélyi Bihar hegységet. A hegység időjárási viszonyai meghatározó módon befolyásolják a Körösök vízjárását. A Körösök hazai, már síkvidéki vízgyűjtője rendkívül értékes mezőgazdasági terület, de a művelhetőségének a feltétele az itt összetorlódó vizektől való mentesítés.

A Tisza hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A jelentős vízgazdálkodási kérdések áttekintésének a megalapozására a hazai Tisza-szakasz közvetlen vízgyűjtőjét 21 db tervezési alegységre osztották. Ezekben belül összesen 390 db vízfolyás, csatorna, tó, holtág, felszín alatti víztartó, karsztvíztároló stb. – összefoglaló nevükön: „víztest” – van jelenleg kijelölve, illetve képezi vizsgálat

tárgyát. A tervezési terület nagysága 46.380 km². Az al-egységek 7 csoportra vannak osztva, ezek:

- 2-1 Felső-Tisza
- 2-2 Sajó
- 2-3 Tisza jobb part a Sajó és a Zagyva torkolata közt
- 2-4 Zagyva
- 2-5 Tisza jobb part a Zagyva torkolata és a déli országhatár közt
- 2-6 Hármas-Körös
- 2-7 Tisza bal part a Hármas-Körös torkolata és az országhatár közt

1. Árvíz – kockázat növekedése (árvízszintek növekedése), kezelésének lehető összhangba hozása az ökológiai igényekkel

A Tisza völgyben az 1970. évi árvíz közel harminc éven át tartotta a „rekordokat”. Az 1998 évi árhullám azonban a Felső-Tiszán 93 cm -el (!) haladta meg a vízállás az addig mért legmagasabbat. Azután 1999-ben Közép-Tisza következett, Szolnokonál 65 cm-el haladta meg az árhullám tetőzése az addig (1970-ben) mért legmagasabb vízállást. 2000-ben újabb 67 cm-el magasodott a Közép-Tiszán a legmagasabb vízszint, majd 2001-ben a Felső-Tisza hozott újabb, 56 cm-es rekorddöntést. Ehhez kapcsolódott a tórpai gátszakadás, ami a Bereg nagy részét elöntötte, házak százait döntötte romba. Végül 2006-ban az Alsó-Tisza produkált eddig nem észlelt magasságú árvizeket, Mindszentnél 67 cm-el, Szegednél 49 cm-el haladta meg a vízállás a korábbi maximumot. Összességében a hazai teljes Tisza szakaszon fél-másfél méterrel nőttek a legnagyobb vízszintek. Ez a folyamat nem áll meg, beavatkozás nélkül kezelhetetlen.

Ez az árhullám-sorozat indokolta, hogy szükségessé vált a hazai Tisza-völgy (egyben Európa egyik legnagyobb ármentesített területe) árvízvédelmi helyzetének az áttekintése. A kiterjedt kutatások megállapították, hogy:

- A Tisza árvízszintjeinek a növekedése jelentős részben a folyó vízlevezető képességének romlása miatt következett be. Ennek az oka elsősorban abban keresendő, hogy

a nagyvízi mederben olyan főként emberi tevékenység zajlik, ami duzzasztást okoz, akadályozza a víz zavartalan levonulását. Ezért kell, hogy az egyik fő cél legyen a nagyvízi meder vízszállító képességének növelése, a folyó hullámterén a táj- és földhasználat váltás, valamint a lefolyás elősegítését szolgáló beavatkozások.

– Az árvízszintek további emelkedését megjósolni biztosan nem lehet, ill. valószínűleg tovább fognak emelkedni, **a gátak végtelenségig emelése nem járható út**. Ezért szükséges a rendszerbe olyan biztonsági eszköz beépítése, amivel a nem várt, gátszakadással, töltés meghálgással fenyegető veszély esetén a folyó szintje csökkenthető – ezt a célt szolgálják az árvízi tározók, azzal, hogy ezek egyúttal egy bizonyos fokig az ártér-reaktiválást is lehetővé teszik a kisebb árhullámok szabályozott kivezetésével.

Ez a két megállapítás a Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztésének (VTT) az alapja, és ebből következik a fő célja: a tiszai árvízszintek csökkentése – nagyvíz idején – mintegy 1 méterrel. A VTT-nek az árvízvédelemmel egyenrangú célja a térségben az integrált terület- és vidékfejlesztési program keretéhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések megvalósítása, és az ártér-reaktiválás. Különösen ez utóbbi járulhatna hozzá jelentősen a Tisza élővilágának gazdagításához.

A VTT által majdan megvalósuló új létesítmények ellenére az árvízvédelem klasszikus eszközeinek – elsősorban a töltéseknek – nem csökken a jelentősége. Ezért különös fontosságú az előírt méretre történő kiépítésük, és a jó karban tartásuk. Számos tényező veszélyezteti az árvédelmi biztonságot, ilyenek: a fővédvonalak, a települési körtöltések és keresztező műtárgyaik fenntartási, karbantartási munkáinak részben, egészben történő elmaradása, a hullámtereken az árhullám levonulását akadályozó növényzet, a hullámtéri erdők védetté nyilvánítása, a védtöltéseken a gyeptakaró helyett az özönfajok (gyalogakác, selyemkóró, földi bodza) megjelenése, a kubikgödrökben megjelenő élővilág fenntartása. Sajátos jelenség és a műszaki funkció, valamint a természetvédelmi szempontok keveredését jelzi számos árvízvédelmi töltés NATURA 2000-es területté nyilvánítása.

Az Északi Középhegység folyóin is egyre feszítőbb igény az ármentesítés igénye. Ugyanakkor látni kell, hogy a Sajó mentén, a Hernád hosszabb szakaszain, Bodrog jobb part hosszabb szakaszain egybefüggő töltésrendszer nem alakult ki. A meglévő töltésezésre jellemző, hogy azok csak az egyes települések belterületeit védik (ún. körtöltések), illetve csak kisebb öblözeteket, öblözetrészeket árvízmentesítenek.

2. Nagytérsgégi hatású létesítmények, vízátervezések

A vízlépcsők építése a Tiszán az 1954-ben üzembe helyezett tiszalöki vízlépcsővel kezdődött. Időrendben a második üzembe helyezett vízlépcső a kiskörei a folyó 403,2 fkm szelvényében (1973). A vízlépcső által felduz-

zasztott terület a Tisza-tó, víztérfogata 253 millió m³, melyből 132 millió m³ hasznosítható.

A kiskörei tározó üzembe helyezése után a tározótér változatos, az ősi ártéri Tisza-tájhoz hasonló környezeti adottságai páratlanul gazdag élővilág megtelepedését tették lehetővé. A létrejött természeti értékek megőrzésére a tározó mintegy harmada, a Hortobágyi Nemzeti Park részeként védett természetvédelmi terület. A Tisza-tó adottságai és a folyamatosan növekvő látogatottsága miatt nemrég a kiemelt üdülőkörzet rangot is kiérdemelte.

A vízkészlet, a napjainkig jelentkező öntözővíz-igények kielégítése mellett, átvezetés útján nagy szerepet játszik a Körös-völgy vízhiányának enyhítésében is. A Tisza bal parti területeinek öntözővíz ellátására a Nagykunsági főcsatorna (vízszállító képessége 80,0 m³/s) szolgál. A Tisza jobbpartján a Jászság öntözővíz ellátását a Jászsági főcsatorna (48,0 m³/s) biztosítja.

A Tisza folyó önálló mederben folyik át a tározótéren. A főmederrel párhuzamosan, annak jobb, illetve bal oldalán található az övzátonyok vonulata – ezek alkotják a szigetek és félszigetek rendszerét –, amely elválasztja a folyó medrét a tározó medencéitől. A folyó és a medencék közötti vízforgalmat, vízcsert és a vízi közlekedést az öblítő csatornák biztosítják. Ezekkel mérsékelhető a medencék feliszapolódása, valamint a főmederben levonuló esetleges szennyeződések kirekeszthetők a tározó belső vizeitől. A szabályzó műtárgyaknak (is) köszönhetően sikerült megakadályozni a mérgezett víz bejutását a tározó területére 2000 januári cianid szennyeződés idején.

A Tiszából, a Tiszalöki Vízlépcső duzzasztott teréből a Keleti-Főcsatornán (és a Berettyón, illetve a Hortobágy-Berettyón át), valamint a Tisza tóból a Nagykunsági-főcsatorna segítségével történik a Körös-völgy vízellátása.

A Körösökön levő vízlépcsők (Gyula, Békés, Körösladány, Békésszentandrás) ugyancsak vízkészlet-gazdálkodást, részben a Tiszából átvezetett vízzel való gazdálkodást szolgálják. Mindez együtt a **Tisza-Körös völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer (TIKEVIR)**, ami mára integrálódott az Alföld természeti viszonyaiba. Nélküle ma már elképzelhetetlen az Alföld nagy részének viszonylag egészséges vízforgalma. Ezzel szemben áll a létesítmények több kedvezőtlen hatása az ökológiai állapotokra (élőlények vándorlási lehetőségei, stabil vízszintek stb.). Ezek hatásait nyilvánvalóan tompítani kell az üzemeltetés, a karbantartás és az eseti fejlesztések során.

Kisebb mértékű, de helyileg jelentős vízgyűjtők közötti átvezetési lehetőséget nyújtanak a Szamos-Kraszna közi csatornák.

3. Határon túli vízmennyiségi kockázatok

A Tiszának a határainkon kívül eső vízgyűjtőjén 2,2 milliárd m³ (becsült adat!) vízhasznosítási célú tározó van. Ebből árvízcsúcs-visszatartásra szolgál mintegy 422 millió m³. A szükségtározók összterfogata 80 millió m³. Az ismert,

valószínűsíthető tározóépítési műszaki tervek és szándékok további közel 820 millió m³-t tesznek ki. Így belátható időn belül közel 3,1 milliárd m³ tározótér lesz a Tisza külföldi vízgyűjtőjén. Ez mintegy negyede a Tiszán száraz évben lefolyó víztömegnek. A lehetőségeket is számításba véve, nagyobb távlatban nem elképzelhetetlen, hogy a víztározás eléri a fél milliárd m³-t, ami már a száraz évi lefolyás 40%-át is kiteheti.

A tározók mellett a folyók „betöltése” ugyancsak jelentős hatással van a felénk folyó vizek járására. Ma közel 2000 km-re tehető a Tisza mellékfolyásai mentén húzódó töltések hossza. Könnyen belátható, hogy a töltések hatására bekövetkező mederszűkülés (a „hullámtér”, a nagyvízi mederben tározódó víztömeg csökkenése) az árvizek szintjének, valamint a hevesességüknek a növekedését vonja maga után.

4. Ivóvíz-minőségi gondok (az Alföld szinte valamennyi településén!)

Az Alföld különböző területein magas a víz arzéntartalma, de más káros összetevők is rontják a minőségét. Mindez azért lesújtó, mert egy nemrégiben lezajlott regionális ivóvízjavító program keretében 50 mikrogramm/literre sikerült lecsökkenteni az alföldi vizek arzéntartalmát. Az uniós normák azonban nem kegyelmeznek az 50 mikrogrammos szabványnak, még akkor sem, ha ez a mennyiség ártalmatlan az ember számára. 2009 után már csak 10 milligramm arzént tűrhetünk el a hazai ivóvíz egy literjében. A szigor annak tudható be, hogy a tagállamok többségében nagyarányú az arzéntartalmú tengeri élelem fogyasztása, az új irányelv viszont nem veszi figyelembe a magyar étkezési szokásokat. A célt egy EU-s támogatással végrehajtandó ivóvízjavító program jóvoltából tudjuk elérni.

Az ivóvízjavító program EU-s és hazai forrásokból valósul meg, döntően két régióban, Észak- és Dél-Alföldön.

5. Vízmennyiségi kockázatok

A Tisza-völgyi vizek minőségét, ezen keresztül ökológiai állapotát döntően befolyásolják a települési (és a településeken belüli ipari) használt- és szennyvizek, éppúgy, mint az ország egészében. Ezekről konkrét részletek (települési, ipari szintre lemenően) az egyes tervezési alegységek anyagában olvashatók, amelyek a területi vízügyi igazgatóságok honlapjain találhatók meg.

6. Állóvizek (tavak, tározók, holtágak) hidromorfológiai, vízmennyiségi és -minőségi kérdései

A hazai Tisza-völgy gazdag állóvizekben. Ezek egy része természetes úton jött létre, másik – talán nagyobb – része mesterséges, ezek a holt- és mellékágak, tározók.

A Tiszát végigkísérik a szabályozás korában keletkezett holtágak (megjegyezzük, hogy országosan 240 db jelentősebb holtág van). Ezek olyan vizes élőhelyek, amelyek

nemzetközi viszonylatban is egyedülálló tájképi értéket és rendkívüli fajgazdagságot képviselnek. A tó jellegű mellékágak nagyon fontos szerepet töltenek be az árvízlevezetés szabályozásában, az árvizek során a halállomány megóvásában, és bár az árvizek során vizük felfrissül, az aszályos időszakok egyre gyakoribb előfordulása komoly veszélyt jelent az ökológiai állapotukra. A holt- és mellékágak egy része különleges védelmet igénylő úgynevezett „szentély” holtág. Többségük ma integrált hasznosítású: belvív-, öntözővíz-tározási, halászati-horgászati és jóléti funkciókkal. Az elmúlt években önálló „rehabilitációs program” alakult ki a holtágak érdekében.

Az állóvizek élővilágát leginkább veszélyeztető folyamatok az alábbiak, egy-egy jellegzetes példával illusztrálva:

- Előregedés, feliszapolódás: a Tisza-völgyben levő szinte minden állóvízre jellemző. A hullámtéri holtágvégek feliszapolódását gyorsítja, hogy kisvízes időszakban nincsenek kapcsolatban a folyókkal.

- Magas tápanyag-terhelés, legális és illegális szennyvízbevezetések: például a Rétközi-tó tápanyagterhelése, vagy a Tarján-pataki tározó nehézfém szennyezése.

- Vízforgalmi gondok: különösen a holtágak esetében jelentkeznek, mivel nincs, illetve erősen korlátozott az élővíz-ellátás. Ugyancsak jellegzetes a lápok vízhiánya.

- Vízszinttartás kérdései (természetes vízszintingadozás, stabil vízszint stb.). Például: a Félhalmi-holtágrendszerben a vízpótlás ütemének és a vízkivételek (rizsföldi vízkivételek) kapacitásának összehangolatlansága (az illegális, illetve legális, de nem az engedélynek megfelelő vízhasználatok) miatt hirtelen, természetellenes vízszintingadozások lépnek fel öntözési időszakban. A vízkivételi helyek mögötti szakaszokon pedig pangóvízes állapotok alakulnak ki, melyek kedvezőtlenül befolyásolják a vízi, illetve vízhez kötődő fajok élettevékenységeit, és szaporodását. Más szempontból az üdülési célra is hasznosított állóvizekben a stabil vízszinttartás igény ellentétes a természetes folyamatokkal.

7. Az élővilág vándorlását akadályozó tényezők, és a medrek alakja miatti kérdések

- Hosszirányú vándorlási akadályok ma már szinte valamennyi természetes mederben megtalálhatók, a nagyobbak a következők:

- A Tiszán: a Tiszalöki vízlépcső, a Kiskőrei vízlépcső

- A Körösökön: Gyula, Békés, Körösladány, Békésszentandrás vízlépcsői

- A Hernádon: Böcsi, Felsődobozai és a Gibárti Duzzasztómű, a Hernádszurdoki fixgát

- A Sajón két szelvényében található fenékgát.

A fent jelletteken túl a vízfolyások és csatornák döntő többségén a hosszirányú átjárhatóságot akadályozó fenéklépcsők, völgyzárógátas tározók, vízkormányzó, vízterelő műtárgyak találhatók.

- Tagolatlan, „túlrendezett”, medrek és vízpartok. Szinte valamennyi vízfolyás a belterületek vízkárok elleni

védelme, valamint a völgyfenéki területeken folytatott mezőgazdasági művelés biztonságának növelése érdekében rendezve lett. A medreket a szabályozások során általában kiegyenesítették, így a mederben kialakuló sebességviszonyok nem elég változatosak. A szabályozott medrek esetében gyakorlatilag nincs igazi ártér, a mederszéleken és a partmenti területeken nincs meg a típusnak megfelelő makrofita zonáció. Ehhez társul még a partmenti területek mezőgazdasági művelése, amely során a völgyfenéki mocsárréteket sok helyen felszántották. A kisvízfolyásokon elvégzett mederrendezések, valamint a kiöntés nélküli vízszállító képesség biztosítása érdekében szükséges rendszeres növényzetirtás miatt a jelenlegi mederállapotok és mederformák nem megfelelőek, valamint a vízfolyások parti sávjában nincsenek meg az ökológiai szempontból megfelelő növényzónák.

- Az árvízvédelmi töltések, vízfolyások és csatornák menti depóniák keresztirányú akadályt képeznek az élőrendszerekben

8. A belvízelvezető-rendszerek: élőhelyek, vagy üzemi területek?

Hazánkban mintegy 47 ezer km (az egyenlítő hosszát meghaladó) hosszúságú csatorna szolgálja síkvidéki területeken a fölös vizek elvezetését, a települések, és a mezőgazdasági területek vízkárainak elhárítása érdekében – ezek többsége a Tisza-völgyben van.

A belvízelvezető rendszerek kiépítése az XIX. század második felében kezdődött. A tájatalakítás mértéke igazodott az akkori, megfogalmazott igényekhez. A vízelvezető hálózat meghatározóan a korábbi vízfolyás-medrek nyomvonalán alakult ki. A nagyüzemi mezőgazdaság teherviselő képessége révén (a jó termőhelyi adottságok kihasználására) a XX. század második felében a vízelvezető hálózatok kiépítése jelentős mértékben felgyorsult, a hálózat sűrűsége jelentős mértékben megnőtt. A felszíni vizek megőrzése helyett a termőterületekről az összegyűlekezett vizek mielőbbi elvezetése kapott elsőbbséget. Az intenzív elvezetési kényszer következtében, párosulva a jelentős hosszúságú vízhiányos időszakokkal, az Alföld nagy területein a vizes élőhelyek, a felszíni (szikes) tavak jelentős mértékben degradálódtak. Gyakori, hogy az öntözővíz igényeket a csatornák reverzibilis működtetésével valósítják meg.

Mindehhez mesterséges, rendezett csatornák voltak szükségesek, amelyekkel kapcsolatban az alapvető cél a rendeltetésszerű használhatóság – a vízelvezető képesség fenntartása – volt. A vízelvezetés közben tartásához ennek leginkább az egyenes, trapézszelvényű, sík partokkal szegélyezett, viszonylag könnyen karbantartható csatornák feleltek meg, amelyeket kellő gyakorisággal szakítottak meg vízkormányzó műtárgyakkal. A csatornák partjai mellett fenntartó utak húzódnak, mellettük így nemhogy nincs, nem is nagyon lehet a vízre árnyékot vető növényzet. A csatornák kiásása és a karbantartó kotrások során a partokon depóniák magasodnak. Összességében a belvív-

elvezető csatornák műszaki és gazdasági célszerűséggel kialakított és fenntartott létesítmények. A racionalitás elsősorban a gazdasági érdekeket – a környező földek művelhetőségét, vízkárokkal szembeni biztonságát szolgálja.

Nyilvánvaló viszont, hogy **az ilyen módon kialakított és üzemeltetett csatornák nem biztosítanak megfelelő életteret, feltételeket a vízi élővilágnak.** Ugyanakkor a belvízcsatornákkal kapcsolatban számos olyan kérdés vetődik fel, amelyekre a választ a társadalomnak, illetve – konkrét esetben – a helyi közösségeknek kell megadni. Ilyenek:

- A belvízcsatornák milyen mértékig kell, hogy szolgálják a bennük megtelepedő (vagy mesterségesen betelepített) élővilág érdekeit?

- A műszaki-gazdasági funkció, és a természeti érdekek közötti ellentmondások között mi képviseli az elsőbbséget?

- Milyen módon és mértékig kell, hogy bekapcsolódjanak a belvíz elvezető rendszerek a vízviszatarthatásba?

- Az ellentmondások felszámolására milyen erőforrásokat szán a társadalom?

Az előbbi kérdések megválaszolása előtt is tehetők – bár általában lokális – intézkedések annak érdekében, hogy a meder-tározásra berendezkedett belvízrendszereket, ahol lehet felváltsák a területi tározás lehetőségei. Bizonyos, hogy az ökológiai érdekeket inkább ez szolgálja.

10. Felszín alatti vizekkel kapcsolatos kérdések

10.a Felszín közeli rétegek elszennyeződése

Az Alföld nagy területein a talajvíz, illetve a sekély rétegvíz a települések csatornázásának a hiánya és a mezőgazdaság területi szennyező hatása révén szennyezett. A települések alatt úgynevezett szennyvízdombok alakultak ki. A domináns a nitrát szennyeződés.

10.b Az Északi-Középhegység karszt területei

Az Északi Középhegység karsztterületei (Bükki, Aggteleki, Hevesi karszt) értékes, védelmet érdemlő vizeket őriznek. A karsztban tárolt vízkészletek mennyisége és minősége visszahat a felszíni élőrendszerekre. Különlegesen értékesek a karsztban található barlangok, amelyek épsége jelentős részben függ a feléjük áramló vizek mennyiségétől és minőségétől.

Ezzel a kiemelt, rendkívüli jelentőséggel szemben a karszt területek veszélyeztetettsége igen nagy. Jelzik ezt pl. a miskolci, karsztra támaszkodó ivóvíz szennyeződése miatti megbetegedések.

A hideg és a meleg karszt áramlási rendszereinek az összefüggései nagy hatással lehetnek – nem megfelelő kezelés esetén – a térség termál turizmusára (pl. Miskolc-Tapolcán a túltermelés miatt hőmérséklet csökkenés tapasztalható).

A minőségvédelem különösen érzékeny kérdés a nyílt karsztokon, pl. Aggtelek térségében.

10.c Nyírek

A XIX. század közepéig a Nyírség nagyobb része lefolyástalan volt. A lefolyástalanságot a sajátos geológiai felépítés, a domborzati viszonyok és a viszonylag kevés csapadék együttesen idézték elő. Természetesen csak felszíni lefolyástalanságról volt szó. A felszínre hulló csapadék egy része ugyanis leszivároghat, mint áramló talajvíz elhagyta a Nyírséget. Csapadékosabb időkben, a homokdombok közti mélyedésekben összegyűlt víz hasznavehetetlenné tette a művelt területek nagy részét.

A Nyírség, a „nyírek” révén döntően beszivárgási terület, a felszínen végrehajtott beavatkozások kihatnak a felszín alatti vízháztartásra is. A talajvízjárást természetes és mesterséges hatások egyaránt befolyásolják. A Nyírségben a talajvíz szintje a homokdombok alatt 4–8 m-re, a homokdombok közötti mélyebb részekben 1–2 m-re van a felszíntől. A megfigyelési adatok egyértelműen jelzik, hogy míg a külterületeken aszályos években csökken a talajvíz szintje, addig a csatornázatlan települések alatt emelkedik, illetve folyamatosan magas szinten van. A nyírségi mesterséges vízfolyáshálózat a legtöbb helyen belemetsz a talajvíztükörbe, így az évek nagyobb részében megcsapolja azt. A felszín alatti víz mennyiségi állapota a jelenlegi vizsgálatok eredményei alapján bizonytalan.

10.d Jelentős egyedi kérdések

Jelentősebb vízszintsüllyedés tapasztalható a Bükk-ábrányi, és a visontai külszíni fejtések térségében.

A Maros hordalékkúp román határral osztott közös felszín alatti vízkészlete, mind mennyiségi mind minőségi szempontból további részletes vizsgálatot követel meg.

A DRÁVA

A Dráva rövid természetföldrajzi jellemzése

A Dél-Tirolban, az Alpok keleti tömbjében eredő **Dráva** a Duna jobboldali mellékfolyója. Vízugyűjtő területe 40 095 km², hossza 749 km. Ausztriát, Szlovéniát, Horvátországot és Magyarországot érinti, Magyarország és Horvátország határfolyója. Magyar területre Zemenyénél lép, Zákány térségében elhagyja azt, majd visszalép Bélavárnál. A Siklóstól délre eső Matty és Alsószentmárton térségében hagyja el az országot, hogy aztán Almás község mellett torkolljon a Dunába. Magyarország harmadik legnagyobb folyója, figyelemre méltó azonban, hogy a kisvizei nagyobbak a Tiszáénál. Hazai vízgyűjtőterülete a Dél-Dunántúlon mintegy 6.145 km², a teljes vízgyűjtő mintegy 16%-a.

A folyó jellemző sokéves átlagos (kis-, közepes- és nagy) vízhozamai a következők:

	KQ (m ³ /s)	KÖQ (m ³ /s)	NQ (m ³ /s)
Barcs	190	496	1433
Drávaszabolcs	220	525	1365

A folyó bal partján (a rövid magasparti szakaszokat kivéve) árvízvédelmi töltés fut végig. Az Órtilos-Drávaszabolcs közötti közel 168 km-es szakasz jellegében két eltérő részre, Órtilos-Barcs és Barcs-Drávaszabolcs szakaszra osztható. A felső szakaszon a folyó partjait lokális beavatkozásokkal szabályozták. Órtilosnál a folyó felszínének az esése még mintegy 45–55 cm/km, Barcsnál már enyhébb 15–20 cm/km esésű. Közepes vízállásnál 2–3 méteres vízmélységek a jellemzők, bár az állandóan vándorló zátonyok miatt a meder évente átrendeződik. Babócsa és Vízvár között előfordulnak kritikusan sekély szakaszok is (ez kedvező lehetőséget kínál a kavicskitermelésre...lásd később). A folyó a 198 fkm-ig hajózható, mert a medre jobban be van ágyazódva, ez adott alkalmat arra, hogy szabályozási eszközökkel hajózhatóvá tegyék.

Lejebb a Dráva bal partján elterülő síkvidék az Alföldhöz tartozó tájegység, melyet észak felé emelkedő jellegzetes dombvidék övez, majd a Villányi, illetve a Mecsek hegység kimagasló tömbjei következnek.

A Dráva mentén nagy számban találhatók természetes úton lefűződött, vagy mesterséges beavatkozással (folyószabályozás) leválasztott mellék- és holtágak, melyek növényzettel fokozatosan benépesültek, mocsarakká, vagy nádasokká váltak. A mellék- és holtágak nyílt vízfelülete, vízmélysége igen különböző. Vízellátottságuk nagymértékben függ a folyó vízállásától.

A Dráva leghosszabb mellékfolyója a Mura, négy ország folyója (Ausztria, Szlovénia, Horvátország és Magyarország). Ausztriában a Magas Tauernben ered. Magyarországi vízgyűjtője 2040 km². Teljes hossza 454 km, amelyből csak a legalsó szakasz (48 km) – annak is csak a bal partja – esik Magyarországra, de még ezen az alsó szakaszon is elég gyors ahhoz, hogy medrét a laza talajban folyamatosan változtassa. Völgye a vízfolyások és holtmedrek tömkelege, túlfellett kanyarjait helyenként maga is átszakítja. Az országhatár egykor a Mura sodorvonala volt. A folyó vándorlásának következtében azonban ma már mind Magyarországon, mind Horvátországban van szárazhatár, a határvonal sok helyen nem esik egybe a sodorvonallal. A Mura vízjátéka – a Drávéhoz hasonlóan – más folyókhoz viszonyítva kicsi. Jellemző még a folyóra, hogy gyorsan árad és lassan apad. Apadáskor 6–8-szor annyi idő szükséges, mint amennyi idő alatt ugyanannyit áradt. A Mura a bal partról belé torkolló Kerka torkolatától képezi az országhatárt Magyarország és Horvátország között. A Drávával együtt 200 km hosszon határfolyó.

A Dráva és a Mura jelentősebb mellékfolyásai magyar területen a Kerka, a Principális csatorna, a Rinya, és a Fekete-víz.

A XVIII. században az iparosodás, a kereskedelem fejlődése, a népsűrűség növekedése az elvadult területek újrahasznosítását igényelte, melynek feltételeit elsősorban árvízmentesítő, lecsapoló vízimunkákkal kellett biztosítani. Ekkor kezdődött a Dráva menti folyamatos árvízvédelmi gát kiépítése, a vízfolyások átfogó rendezése.

Az 1800-as években került sor a térség legjelentősebb befogadóinak (a Fekete-víznek és a Pécsi-víznek) a rendezésére, a Korcsina-csatorna kiépítésére. A Kerka, a Prin-

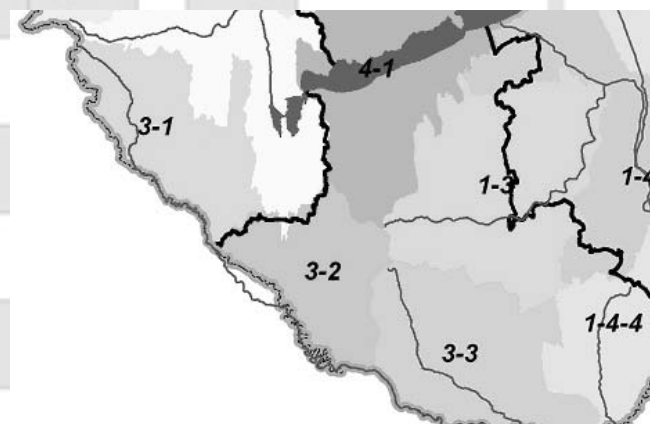
cipális és a többi mellékvíz szabályozása a XX. század elején vett lendületet.

Mind a Dráva, mind a Mura felsőbb szakaszai gyakorlatilag teljesen be vannak lépcsőzve.

A Dráva hazai, közvetlen vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A jelentős vízgazdálkodási kérdések áttekintésének a megalapozására a **hazai Dráva-szakasz közvetlen vízgyűjtőjét** 3 db tervezési alegységre osztották. Ezeken belül összesen 94 db vízfolyás, csatorna, tó, holtág, felszín alatti víztartó, karsztvíztároló stb. – összefoglaló nevükön: „víztest” – van jelenleg kijelölve, illetve képezi vizsgálat tárgyát. A vizsgált terület nagysága 6145 km². A tervezési alegységek a következők:

- 3-1 Mura
- 3-2 Rinya-mente
- 3-3 Fekete-víz

1. A Dráva és a Mura alakváltozásai, morfológiai konfliktusok

A Dráva és a Mura a viszonylag természetközeli folyóknak tekinthetők annak ellenére, hogy kanyarátmetészek történtek és folyamszabályozási művek is előfordulnak mindkét folyó teljes hosszában. Alapvető érdek ennek a jellegnek a megőrzése. A vízi élővilág a folyók hosszában akadálytalanul mozoghat. A vízhez jutást – keresztirányú átjárhatóságot – a települések védelmében kiépített töltések akadályozzák viszonylag rövid szakaszokon, és nem egybefüggően a folyók mellett. Kisebb területi igények jelentkeznek pl. a Mura mederelfajulásainak a megszüntetésére.

Kavics, homok kitermelés: A mederanyag szabályozási célú kitermelése a folyó Órtilos-Barcs közötti szakaszán jellemző elsősorban. A tisztán magyar szakaszokon ez a tevékenység a Barcs-Heresznye szakaszra összpontosul. A mederanyag kitermelését a természetvédelmi szervezetek egy része erősen ellenzi, ezért várható, hogy részletesebb kutatásokkal, vizsgálatokkal kell a különböző okok miatt szükségessé váló mederszabályozás műszaki lehetőségeit és hatásait elemezni.

Medersüllyedés, beágyazódás: A Dráva meder a horvát-magyar közös érdekű szakaszon – főleg a felső, horvátországi duzzasztók hatásaként – mélyülő jellegű. Egyes vizsgálatok szerint a medermélyülés az utóbbi 30 évben átlagosan mintegy 1 méteres a határszakaszon.

Hajózás: Jelenleg a Dráva a hajózható vízi utak minősítése alapján az EGB. II. kategóriájú vízi út. A megkívánt paraméterek a 0–198 fkm (Vízvár) közötti szakaszán, 400–600 tonnás uszályok 130–150 napon keresztül tudnak közlekedni a folyón. A forgalom jelentéktelen. A horvát hajók kavicsot, homokot, fát szállítanak alkalmasszerűen. A magyar oldali közlekedés kisebb a kapcsolódó infrastruktúra hiányában. Jelenleg a hajózás, illetve a hajózás feltételeinek biztosítása nincs érdemben hatással a folyó medrére, morfológiájára.

A folyóba torkolló vízfolyások többsége túlszabályozott. Számos fenéklépcső, műtárgy stb. korlátozza a hosszirányú vándorlást. Az elkeskenyedő, tagolatlan partú medrek nem teszik lehetővé az egészséges zonáció kialakulását. Példaként említjük, hogy a természetes állapotoktól való eltérést jelzi a Taranyi-Rinya alsó szakaszán a folyamatos medermélyülés és a Babócsai-Rinya esetében Babócsa és Nagyatád között szembetűnően túlszabályozott meder. Hasonlóan túlszabályozott a Pécsi-víz Pellérd alatti szakasza.

2. Vízkár-elhárítási kockázatok

Vízkár-elhárítási kockázatok elsősorban a Kerka-völgyben és a Dráva alsó szakaszán jelentkeznek.

A Kerka-völgy vízkár-elhárítási munkáira egységes elvek kerültek meghatározásra. A hátralevő munkák:

- Mederbővítés a mértékadó árhullámnak megfelelő méretre (töltés-depóniával).
- Medertisztítás, rendezés, karbantartás.
- Árvízcsúcs-csökkentő tározók építése.
- A községek töltésekkel való bevéde.

A Dráva alsó szakaszán Kémes-Cún térségéig a folyó bal partján az árvízi biztonság hiányzik, a műveket az előírásoknak megfelelő mértékre ki kell építeni.

3. Víztisztítási kérések

A térségben jelentős ökológiai problémát okoz, és esetenként konkrét vízszennyezéseket is eredményez a pécsi kommunális szennyvíztisztító telep működése. A telepről a Pécsi-vízbe vezetett tisztított szennyvizek mennyisége olyan jelentős, hogy kisvízes időszakban a patakba vezetett vízmennyiség eléri a patak vízhozamának felét is.

A barcsi és nagyatádi kommunális szennyvíztisztító telepek kibocsátott tisztított szennyvizének minőségével ugyancsak vannak problémák.

A Principális-csatorna vízminősége rossz. A vízfolyást a teljes szakaszán a természetes vízhozamhoz képest jelentős mennyiségű szennyvízből adódó terhelés éri – általában a nem megfelelő tisztítási technológiák következtében –, különös tekintettel a nagykanizsai városi szennyvíztisztító telepre. A kialakult rossz vízminőséghez a meder elég-

telen karbantartottsági állapota is hozzájárul. Hasonlóan rossz a vízminőség a Lendva patak magyarországi torkolati szakaszán is.

4. Vízhány – ökológiai állapot

A Dráva és a Mura mellékfolyásain számos halastó üzemel, döntően völgyzárógátas kialakítással. Tekintettel arra, hogy a tavak száma és vízfelülete esetenként a tápláló vízfolyások vízkészletéhez képest is nagy, nyári időszakban a tavak alatti vízfolyás-szakaszokon vízhiány jelentkezik, ami ökológiai szempontból sem kedvező. Ezekben az időszakokban gyakori a vízhiány pl. az Egyesült-Gyöngyösön.

Komoly ökológiai vízhiányok jelentkeznek a drávai mellékágak és holtágak esetében is, ahol az eutrofizációs folyamatok olyan mértéket öltöttek napjainkra, hogy jelentős beavatkozás (újraélesztés – revitalizáció) hiányában az élővízes jelleg megszűnése várható rövid időn belül.

A múlt mederszabályozási munkáinak keretében több vízfolyáson mederátmetészek is történtek (Fekete-víz, Egerszegi-csatorna). Ezeknek a felhagyott mederszakaszoknak a vízforgalma nem megoldott.

5. Bányászati tevékenység miatti kockázatok

A Mecsek nyugati és középső részén az elmúlt időszakban jelentős mélyművelésű bányászati tevékenység folyt. Mind a szén, mind az uránbányászat gyakorlatilag megszűnt, jelenleg rekultivációs és tájrendezési tevékenység folyik. Az egykori uránbánya és az ércdúsító térségében a bányavizek és a talajvíz kémiai tisztítását végzik.

További bányászati tevékenységet a területen a Villányi hegységnél az 1940–50. közötti időszakban folyt mélyművelésű bauxitbányászat jelentett, valamint a nagyharsányi és beremendi kőbányák, illetve a Dráva egykori homokos árterületén működő homokbányák jelentenek.

A pécsi szénbányákban a víztelenítő rendszer leállt, jelenleg a bányatérsegekben fokozatosan vizatöltődnek a vizek. A teljes vizatöltődés esetén a víz felszíni megjelenése valószínűsíthető. A víz a szén pirittartalma miatt vas- és szulfáttal szennyeződik, ennek megjelenése a későbbiekben várható a Meszesi- és Pécsszabolcsi-vízfolyásokban. A bányaterületek és meddőhányóik környezetében a felszín alatti vizek szennyeződésének ellenőrzésére monitoring-rendszer üzemel.

Az uránbányászattal érintett területekről származó vizeket tisztítják, majd – folyamatos ellenőrzés mellett – a Pécsi-vízbe kerülnek. Itt, a rekultivációs munkák folytatásaként meg kell oldani az ércfeldolgozás maradékanyagának tárolására szolgáló két zagyatározó radiológiai terhelésének megszüntetését, valamint tájba illesztését.

A Villányi-hegység területén vágatokkal harántolt kőzethasadékokon lejutó szennyeződés a karsztvízre jelentett potenciális veszélyt, azonban ennek hatása a környéken végzett ivóvízbázis-védelmi vizsgálatok során nem volt kimutatható.

Nitráttartalom-növekedést figyeltek meg a nagyharsányi és beremendi kőbányák környezetében a karsztvíz

vizsgálata során. Ez a robbantási munkák során keletkező nitrátok bemosódásával magyarázható.

A Dráva árterületén működő homokbányák közül a működők a termelési és szállítási munkák során esetlegesen fellépő olajszennyezés miatt jelentenek elhanyagolható mértékű veszélyforrást, de a felhagyott bányákban működő, kommunális hulladéklerakókat Harkány térségében reális veszélyforrásnak kell minősíteni a felszíni és felszín alatti vizekre nézve egyaránt.

A BALATON

A Balaton és vízgyűjtőjének rövid természetföldrajzi jellemzése

A Balaton Közép-Európa legnagyobb, sekély tava. A tó kialakulását az újabb kutatások 25 ezer évvel ezelőtre teszik. A Balaton teljes, közvetlen vízgyűjtője 3183,3 km², amelyből a Balaton nyíltvizének a területe: 605 km². A vízgyűjtő teljes egésze Magyarországra esik.

A Balaton északi, mezőföldi vízgyűjtője a tó keleti végén húzódó kis kiterjedésű, keskeny partszegélyt foglalja magában. A vízgyűjtő aránylag kevésbé tagolt, de a magaspárt Balatonaligánál függőleges fallal szakad le a Balaton felé. A Balatonfűzfő és Aszód közötti kis hozamú vízfolyások nagyrészt a Veszprémi-fennsíkon erednek. Az Aszód és Badacsony közötti szakasz vízrendszere több medencére tagolódik. Az Eger-víz vízrendszere és a Tapolcai-medence vízfolyásai az északi vízgyűjtő fő táplálói. Keszthelyi-hegység vidékén csak kisebb forrásokból erednek állandó vízfolyások. A tó északi partján 1–15 km szélességű sávban húzódik a Balaton-felvidéki Nemzeti Park, amely öt nagyobb tájegységet érint: a Balaton-felvidéket, a Déli-Bakonyt, a Tapolcai-medencét, a Keszthelyi-hegységet és a Kis-Balaton medencéjét.

Földrajzilag a déli vízgyűjtő K-i része a külső-somogyi, Ny-i része a belső-somogyi tájegység, míg parti sávja a Balaton-medence része. A déli vízgyűjtő vízfolyásaira jellemző, hogy a Balaton előtti, esetenként több km-es alsó szakaszuk „berék” területen húzódik, igen kis esésű, míg felső szakaszuk nagy esésű, mélyülő jellegű és mikro-vízgyűjtőkkel szabdalts, erózióra hajlamos dombvidék.

A Balaton parti sávjában levő települések többségében csatornázva vannak. Az összegyűjtött szennyvizek nagy részét a tó tehermentesítése érdekében idegen vízgyűjtőre vezetik ki, azaz a tavat még tisztított szennyvíz sem terheli (-heti).

A Balaton fő táplálója a Zala, a fölös vizeket a Sió vezeti le a Dunába.

A Zala a Balaton legfontosabb táplálója. Teljes hossza a Kis-Balaton Vízügyi Rendszer megépítése előtt 139 km, vízgyűjtője 2622 km² volt. A vízügyi rendszer megépítése óta viszont a Zala már nem a Balatonba, hanem a Hídvégi tóba torkollik, és Fenékpusztánál a Fenéki tóból kifolyó víz ömlik a Balatonba. A Zala ezzel 20 km-el rövidült, teljes hossza így 119 km, vízgyűjtő területe pedig 1592,7 km².

Forrásai a Vas megyei Szalafő község határában, 310–320 m magasságban találhatóak. A Zala mai medre erősen magán hordozza a korábbi szabályozások nyomát. A vízfolyás hosszú szakaszai (lefelé haladva egyre összefüggőbb) tulajdonképpen egy mesterséges vízfolyás képét mutatják, amelyet a XIX-XX. század során ástak ki, és az 1950–60-as években hoztak újra rendbe. Szélessége 7–20 m, a víz mélysége 0,5–2,5 méter. A meder fenéke homokos és iszapos. A part 50–75 fokos lejtésszögű, s alacsony vízálláskor 2–4 méternyire magasodik a vízszint fölé. A Zala közepes árhullámai is kilépnek a Szentgyörgyvár feletti szakaszon a nyílt ártérre, az alatta levő töltésezett szakaszon pedig a viszonylag keskeny (mindkét parton 20–30 m széles) hullámtérre. A terület alaktani és földtani felépítésének megfelelően a talajvíz mélysége is különbözik a Zala völgyében és az azt szegélyező dombok alatt. Így itt egységes összefüggő talajvízrendszerről nem beszélhetünk. A bennük kialakult és bizonyos határok között változó talajvízszint számos tényező függvénye (morfológia, földtan, időjárás). Általában 1–4 m-rel a terep alatt helyezkedik el.

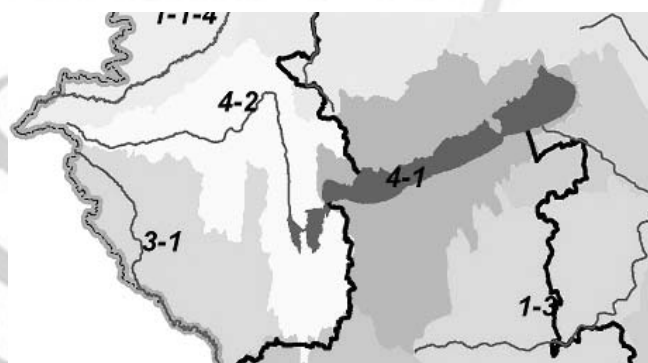
A Zala völgyében a vízfelesleg Ny-ról K-re csökken. Az árvizek időszaka a kora nyár, a kisvizeké a nyár vége. A víz kémiaiilag többnyire kalcium-magnézium-hidrogén-karbonátos jellegű. A rétegvizet feltáró fúrások elsősorban a völgytalpakon mélyültek. Többségük 100 m-nél sekélyebb, kevés a 100–200 m közötti és csak elvétve fordul elő ennél mélyebb rétegvízkút. Az artézi kutak a nagyobb településekre koncentrálódnak.

A Balaton és vízgyűjtőjének jelentős vízgazdálkodási kérdései

A jelentős vízgazdálkodási kérdések áttekintésének a megalapozására a **Balaton vízgyűjtőjét** 2 db tervezési alegységre osztották. Ezeken belül összesen 95 db vízfolyás, csatorna, tó, holtág, felszín alatti víztartó, karsztvíztároló stb. – összefoglaló nevükön: „víztest” – van jelenleg kijelölve, illetve képezi vizsgálat tárgyát. A vizsgált terület nagysága 5775 km². A tervezési alegységek a következők

4-1 Balaton közvetlen

4-2 Zala

1. Vízszint-szabályozási konfliktusok

A Balaton vízszintjét mesterséges eszközökkel szabályozzák. A szabályozás viszonylag szűk sávban történik, mert az idegenforgalom (a fürdőzés) a parti települések és a partvédő művek érdekében a stabil, minél inkább egy szinten tartott vízszintet a kedvező.

Ezzel szemben a tó élővilága egy a természet évszakos változásaihoz igazodó, változó vízszintet igényelne. Például a tartósan magas vízszint a nádasok fejlődését károsan befolyásolja, ivaros szaporodását gátolja.

Nyilvánvaló, hogy ezt a konfliktust teljes mértékben nem lehet megszüntetni. Ugyanakkor, finomabb szabályozással a mértéke csökkenthető. A finomabb szabályozással egyébként a tó hosszabb távú vízszintszabályozása is biztonságosabbá válhat, ami az olyan kedvezőtlen állapotok elkerülésére is jobb esélyt ad, mint a közelmúltbeli alacsony vízállások.

A szabályozás ma a síófoki leeresztő-zsilippel történik. A műtárgy kapacitása elméletileg $80 \text{ m}^3/\text{s}$, de a Sió-csatorna mederállapota miatt ténylegesen csak $50\text{--}60 \text{ m}^3/\text{s}$ a leeresztő képesség. A finomabb vízszintszabályozás műszaki feltételei (a megfelelő állapotú zsilip, illetve csatorna, matematikai modellek stb.) jelenleg nem állnak rendelkezésre.

2. A partszabályozás ellentmondásai

Mindenki számára teljesen világos, hogy a Balaton „hasznosítása”, de egyúttal az élővilága is jelentős mértékben függ partjainak állapotától.

A tó partvonalának hossza 235,6 km, ebből természetes part 128,1 km, partvédőművel bevédett 107,5 km. A partvédőművel bevédett szakaszból a véglegesen kiépített partvédőmű hossza 85,23 km, az ideiglenes védelemmel rendelkező (kőszórásos) szakasz hossza pedig 22,27 km. A Balaton 43 parti településén 20 kikötő és mintegy 140 csónakkikötő üzemel. A nádasok területe a jogi mederhatáron belül egy 2004. évi felmérés szerint $12,3 \text{ km}^2$. Ezt a nádasfelületet szakszerű nádkezeléssel (aratással) kell fenntartani. Új, az elmúlt években megjelenő tényező a partok használatában a nagymértékű kikötő építési igény. Ezek nagy, kiépített parthosszat igényelnek, kikövezett mólóikkal mélyen benyúlnak a mederbe. A kikötő építési igény egyébként következménye a vitorlás hajók robbanásszerű szaporodásának, ami egyúttal a tófelület hasznosításában ha nem is új, de mértékében mindenképpen figyelemre méltó jelenség.

Az üdülés, idegenforgalom, strandolás, nem kevésbé a parti települések, sétányok, parti tulajdonosok stb. elemi érdeke a rendezett part. Ezzel szemben a tó élővilágának a természetes, háborítatlan állapot, a megszakítatlan nádasok, a déli oldalon kifutó, lankás partok stb. a legkedvezőbbek.

3. Hidromorfológiai kérdések

A tó és környezete szempontjából alapvető érdek a hozzá folyó vizek természetes állapotának a megőrzése. A vízi

élővilág számára e tekintetben kiemelt jelentősége van a meder alaki kérdéseinek. Például, hogy a vízfolyás hossza mentén az élőlények vándorolhassanak. A vízhez jutás – keresztirányú átjárhatóság – ugyancsak fontos kérdés, különösen a vizes és a száraz élőhelyek közötti átmenet tekintetében (zonáció).

Az elmúlt évszázad vízfolyás rendezési munkái ezzel ellentétes eredményre vezettek. A Balaton és a Zala mellékfolyáin is se szeri, se száma az élővilág számára kedvezőtlen alakú, kiegyenesített, csupasz partoknak, különböző, a vándorlást korlátozó akadályoknak.

Ezek a tünetek különösen a déli parti vízfolyásoknál, és a Zalánál, illetve mellékfolyásainál tapasztalhatók.

Sajátos, sok tekintetben kedvezőtlen jelenség a talajleemosódás (erózió) ami mind az északi parton, mind a délin és a Zala mellékfolyásain is tapasztalható. Ez káros azon a területen, ahonnan a lemosódás történik, de ugyancsak káros azáltal, hogy a lehordott talaj feltölti a medreket. Tovább növeli ennek a helyzetnek az ellentmondásosságát, hogy az erózió megakadályozásának, vagy a következményeinek az elhárításához szóba jöhető műszaki eszközök többsége ugyancsak morfológiai gondokat eredményez.

4. Vízminőségi kérdések

A Balaton vízminősége kiemelt jelentőségű. Bár a tó állapota a 80-as években jellemző vízminőséghez képest igen sokat javult, a tápanyag terhelését tovább kell csökkenteni, hogy a kedvezőtlen vízminőségű időszakokat (időszakosan és lokálisan jelentkező vízvirágzás/algá tömegprodukció) el lehessen kerülni.

A Zala folyó Zalaegerszeg térségében nagy terhelést kap a folyó kis vízhozamához képest. A terhelés nagy része a Zalaegerszegi Városi Szennyvíztisztító telepről származik, de számottevő terhelést okoz a Zalaegerszeg város csapadékvizeit elvezető Vizslaréti-árok is, amelybe valószínű illegális szennyvízbekötések is csatlakoznak.

A Zala folyóba ömlő Nádas-patak minősége sem jó. Ennek oka feltehetően a zalaszentgróti városi szennyvíztisztító telepről és a türjei községi szennyvíztisztító telepről kifolyó szennyvizek által a vízfolyásba kerülő szennyezések, valamint a területi szennyezések. Az Egyesített-öv-csatorna vízminőségi problémáit Keszthely szennyvizei és a fenékpusztai belvízvédelmi szivattyúk által átemelt víz okozhatja.

5. Felszín alatti vizek

Az aktív bányászati karsztvízszint süllyesztés következtében – habár a befejezése óta tart a karsztvízszint lassú regenerálódása – egyes vízfolyások, illetve szakaszaik (Eger víz, Pula-Kapolcs között, Lesence felső szakasza, Két-öles-patak) még mindig szárazak és időszakosak. Egy-egy forrásfoglalásra kiépült települési vízellátás jelentősen lecsökkenti a vízfolyások alap vízhozamát (pl. Kéki-Séd), illetve szivattyús vízkivétel esetén elapaszt más forrásokat (pl. Felsőörs–Király-kút).

Az északi vízgyűjtő nyílt karsztos területein vízminőség romlás (nitrátosodás) tapasztalható. A karsztvízszint regenerációjában érintett területen lévő, az eredeti karsztvízszint alatt lévő szennyező források (illegális-legális hulladéklerakók) kimosódása, mobilizálódása is veszélyt jelent.

6. Egyedi jelentős problémák:

6.a Kis-Balaton

A Fenéki tó területe a XVIII. század végéig a Balaton legnyugatibb öble volt, nyílt és szabad vízfelülettel. A Zala Balatonhídvégnél ömlött a Balatonba. A tó vízszintjét a török megszállás utáni időben beindult társadalmi-gazdasági fejlődés következtében jelentkező igények kielégítésére fokozatosan csökkentették. Ennek következtében Balaton legnyugatibb öblének a jellege fokozatosan megváltozott és nádasokkal és szabad vízfelületekkel tarkított mocsárrá vált. Egy 1805-ben készült térképen tűnik fel először az addig ismeretlen Kis-Balaton kifejezés, mely a Balatonhídvég mellett az öböl egy kis részét jelöli, kifejezve annak az egésztől eltérő jellegét. 1833-ban rajzolták azt a térképet, mely először nevezi Kis-Balatonnak az egész Balatonhídvég és Fenékpusztá közötti öblöt. Így szerepel ez a II. katonai felmérés 1856 táján kiadott szelvényein is. Ezek azonban – a korábbi térképekhez képest – már kevesebb nyílt vizet, jóval több mocsárjellegű területet ábrázolnak. A XIX. századi munkák hatására a Kis-Balaton térségének magasabban fekvő területei szárazra kerültek. A siófoki Sió-zsilip megépítése (1863) előtt a Balaton vízszintjét alapvetően a mindenkor időjárási viszonyok határozták meg, a vízszint ingadozása a 3–4 métert is meghaladta. A fokozatosan szárazra kerülő Kis-Balaton mocsárvilágán keresztül a XIX. század második felében ásták ki a Zala medrét Balatonhídvég és Fenékpusztá (a mai torkolat) között. Az 1920-as években e szakaszon árvízvédelmi töltések is épültek, így a Kis-Balaton mocsárvilágának vízellátása elszakadt a Zala árvizeitől.

A Balaton vízminőségének erőteljes romlása a XX. század második felére olyan mértékűvé vált, hogy a további romlás megakadályozása nem volt halasztható. A Zala a Balaton vízgyűjtő közel feléről a tóba jutó szennyezőanyagok nagyjából felét szállítja, ezért nyilvánvalóvá vált, hogy a Zala által szállított vizet kell valamilyen módon megtisztítani. Mivel a Zala vizében lévő növényi tápanyagok közel kétharmada nem pontszerű, hanem diffúz for-

rásból ered, ezért a vízgyűjtőn levő nagyobb hatékonyságú szennyvíztisztítás önmagában nem hozhat eredményt. A folyó vizének megtisztítása érdekében tervezték a korábbi Kis-Balaton részleges visszaállítását, mert azt remélték, hogy ezzel a Keszthelyi öbölben lejátszódó folyamatok már a Balaton előtt, attól elválasztva végbemennek. A Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer tervezése az 1970-es évek közepén, az építési munkák pedig a 80-as évek elején kezdődtek. A védőrendszer I. ütemében létrehozott Hídvégi tavat 1985-ben adták át. A tervek szerint a II. ütemet, a Fenéki tavat 1989-ben kellett volna átadni. Időközben pénzügyi nehézségek támadtak, amelynek következtében az építés jelentősen lelassult. 1992-ben csak az Ingói tó-rész részleges árasztása kezdődött el. A kivitel elhúzódnása lehetővé tette az egész védelmi koncepció elsősorban természetvédelmi indíttatású átgondolását. A II. ütem építése jelenleg is folyik, 2013-ra kell, hogy befejeződjék.

6.a A Hévízi tó

A Hévízi tó 4,44 hektár területű, melegvízű tó. Európa – egyesek szerint a világ – legnagyobb melegvízű tava. Természeti különlegesség, mert míg a melegvízű tavak többsége vulkanikus eredetű, és szilárd medre van, a Hévízi tó medre tőzeges. A tavat mintegy 60 hektáros, lápos, erdős, védett terület veszi körül.

A tó vizének összetétele Hévizet különleges, világhírű gyógyhellyé tette, rendkívül fontos idegenforgalmi érték nemcsak a látogatottsága folytán, hanem a hazai gyógyidegenforgalom jelképe is. Sorsa, helyzete az egész ország gyógyidegenforgalmára hatással van.

A tó élővilága ugyancsak unikális, és összefüggésben van a tó gyógyhatásával a gyógyító erejű iszap kialakulásával is. Néhány növényfaj csak itt lelhető fel Magyarországon, sőt Európában.

A fenti jellemzők indokolják a tó és az azt tápláló termálvízforrások, valamint a termálvízkészlet kiemelt védelmét, E tekintetben kedvező jelenség, hogy a Középdunántúli bányászat miatti veszélyeztetés (vízszintcsökkenés, a forrás vízhozamának, hőmérsékletének csökkenése stb.) megszűnt, a helyzet ma kiegyensúlyozott. Ugyanakkor a vízhez fűződő idegenforgalmi-gazdasági érdekek rendkívül erősen követelik az újabb és újabb lehetőségek feltárását (kutak fúrását), ami a melegvíz készletet veszélyeztetheti.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2008. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel). Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni. Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levél-cím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2008. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	121 212 Ft/év	Közlekedési Értesítő	28 476 Ft/év
Határozatok Tára	26 460 Ft/év	Kulturális Közlöny	21 672 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	6 552 Ft/év	Külgazdasági Értesítő	23 940 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	22 428 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	17 640 Ft/év
Bányászati Közlöny	5 544 Ft/év	Nemzetközi Közlöny	7 400 Ft/év
Belügyi Közlöny	29 232 Ft/év	Oktatási Közlöny	25 200 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	25 452 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	35 028 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	31 752 Ft/év	Sportértesítő	6 048 Ft/év
Ellenőrzési Figyelő	4 284 Ft/év	Statistikai Közlöny	15 120 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	21 924 Ft/év	Szociális Közlöny	17 892 Ft/év
Gazdasági Közlöny	26 964 Ft/év	Turisztikai Értesítő	14 112 Ft/év
Hírközlési Értesítő	7 560 Ft/év	Ügyességi Közlöny	7 560 Ft/év
Honvédelmi Közlöny	21 420 Ft/év	Pénzügyi Szemle	22 680 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	18 900 Ft/év	L'udové noviny	5 796 Ft/év
Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő	17 388 Ft/év	Neue Zeitung	5 544 Ft/év
Közigazgatási Szemle	7 400 Ft/év		

CD-Cégek Közlöny

A Cégközlöny hatályos és hiteles céginformációs – az üzleti életben részt vevők számára nélkülözhetetlen, naprakész – adatbázisát tartalmazó, heti rendszerességgel megjelenő lap lemez formátumban 2008. január 1-jétől előfizethető. Az éves előfizetés díja a 20%-os áfával: 141 696 Ft.

Közbeszerzési Értesítő

A hetente több száz, minden szakterületre kiterjedő közbeszerzési felhívás részletes leírását és feltételeit tartalmazó Közbeszerzési Értesítő című hivatalos lap révén az előfizetők a leggyorsabban, autentikus forrásból értesülhetnek a pályázatokról. Az Értesítő – a tervezett formátumváltás miatt – a 2008. évben fél évre fizethető elő. A féléves előfizetés díja áfával: 64 260 Ft.

A MAGYAR HIVATALOS JOGSZABÁLYTÁR (DVD)

hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2008. évi éves előfizetési díjai:

(Áraink a 20%-os áfát tartalmazzák.)

Önálló változat	97 200 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	351 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	171 600 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	459 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	216 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	780 000 Ft

Az EU-JOGSZABÁLYTÁR (DVD)

Az Európai Unió Jogszabályai gyűjteményének 2008. évi éves előfizetési díja

(Áraink a 20%-os áfát tartalmazzák.)

Önálló változat	86 400 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	312 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	156 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	408 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	192 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	708 000 Ft

KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI ÉRTESÍTŐ

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium hivatalos lapja

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

A szerkesztésért felelős: dr. Dombi Éva, 1011 Budapest, Fő utca 44–50. Telefon: 457-3311.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.), www.mhk.hu

Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a Fama Rt. közreműködésével. Telefon: 266-6567, 266-9290/240, 241 mellék

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746,

e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen,

1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357.

Terjesztés: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245 mellék.

Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti

Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).

A 2008. évi éves előfizetési díj: 17 388 Ft áfával, féléves előfizetési díj 8694 Ft áfával. Egy példány ára: 1575 Ft áfával.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 1786–2396

08.0279 – Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.